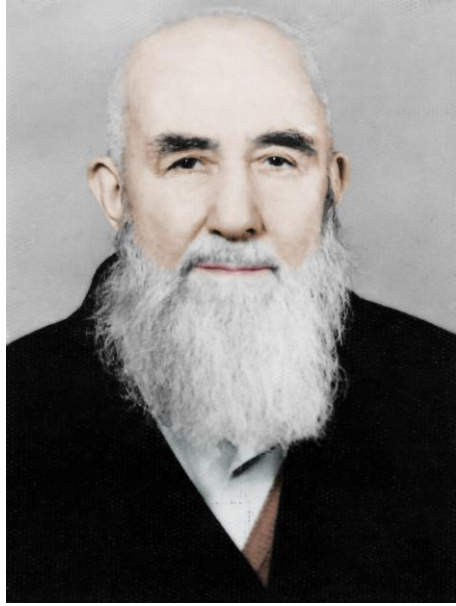

Mehmed Zâhid KOTKU

RÂMÛZÛ'L-EHÂDÎS DERSLERİ

2

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	19
KISALTMALAR	21
MEHMED ZÂHİD KOTKU (RH.A) HAZRETLERİ'NİN KISA TERCEME-İ HÂLİ	23
a. Ailesi	23
b. Tahsili, Askerliği	24
c. Tasavvufî Yetiþmesi ve Dînî Hizmetleri.....	24
d. Vefâtı.....	25
e. Ahlâk ve Şemâili.....	28
f. Mehmed Zâhid Kotku Rh.A'in Eserleri.....	30
01. ARANIZDA SELÂMI ÇOĞALTIN!.....	33
a. Sabah Kalkınca Okunacak Dua	33
b. Aranızda Selâmı Çoğaltın!	36
c. Çocuğun Oruca Başlaması.....	37
d. Arkadaşını Öldüren Kimse.....	38
e. Yatağa Yatınca Okunacak Dua	39
f. Gayrimüslimlerin Kapları.....	41
g. Allah'ın Görünmez Kulları	43
h. Önce Kendine, Sonra Ailene Harca!	45
i. Güzel Kokuyu Reddetmeyin!.....	46
j. Yürürken Yorulunca Hafif Koşuşturun!	47
k. Kadının Gusletmesi.....	48
l. Yeni Bir Hanım Alınca Yapılacak Dua	49
m. Abdesti Bozabilen Bir Davranış.....	52

02. YEMEKTE BESMELE VE DUA	54
a. İmamı Görmeden Ayağa Kalkmayın!.....	54
b. Kamet Edilirken Başka Namaza Durulmaz	55
c. Yemek Hazırken Namaz Kılmak.....	59
d. Abdesti Sıkışıkken Namaz Kılmak	61
e. Namazdan Sonra Edilecek Dua.....	62
f. Sürmenin Tek Sayıda Sürülmesi	64
g. Düşman Yaklaşmadan Ok Atmayın!	66
h. Düşmanın İçine Dalmadan Kılıçlarınızı Sıyırmayın!.....	67
ı. Yemekte Bi'smi'llâh Denilmesi	68
i. Yemekten Sonra Bereket Duası.....	71
j. Yemekten Sonra Elinizi Yalamadan Silmeyin!	72
k. Ramazan'da Unutarak Yiyen, İçen Kimse.....	73
l. Tabağın Kenarından Yeyin!	74
m. Et Yedikten Sonra Ellerin Yıkanması	75
n. Sağ Elinizle Yeyin, Sağ Elinizle İçin!	76
o. Şeytan Sol Eliyle Yer	77
ö. Yere Düşen Lokmanın Alınması	78
p. Melekler Oruçlu İçin Dua Eder.....	79
r. Yemek Yerken Ayakkabılarınızı Çıkartın!.....	80
s. Yemekten ve İçmekten Sonra Okunacak Bir Dua	83
ş. İki Müslüman Musafaha Ederse... ..	85
t. İki Müslümanın Çarpışması	86
u. Selâmlaşma ve Musafaha	87
ü. Guslü Gerektiren Bir Durum.....	88
v. Fitne Zamanında Şam'a Sığınılması.....	89

y. Bir Erkeğin Evleneceği Kıza Bakabilmesi.....	90
z. Kardeşinden Eziyet Veren Şeyi Gidermek.....	93
03. NAMAZIN KILINIŞI.....	95
a. Önce Sağ Ayağı Giyinmek.....	95
b. Meclise Girmenin Âdâbı.....	98
c. Namazın Nasıl Kılınacağı.....	100
d. Azabın Umûmî Gelişi.....	108
e. Sabah ve Akşam Namazdan Sonra Okunacak Dua.....	108
f. Aileye Yapılan Harcama.....	111
g. Kadının Evinden Tasadduk Etmesi.....	111
h. Hayvanı Elinden Kaçan Kimse.....	114
i. Tek Ayakkabı İle Yürüme!.....	115
j. Mal Önce Pazarlık Yapanın Hakkıdır.....	118
k. Kardeşini Affetmenin Karşılığı.....	119
l. Yatarken Kâfirûn Sûresi'ni Okuyun!.....	121
m. Cennetin Kapısının Açılması.....	127
n. Yatağa Yatınca Okunacak Bir Dua.....	129
o. Misafiri Yedirmek, İçirmek.....	131
p. Yatarken Okunacak Bir Dua.....	136
r. Elçinin Güzel Yüzlü Olması.....	139
s. Kulların Birbirini Affetmesi.....	140
04. ABDEST ALMANIN MÜKÂFÂTI.....	142
a. Gece Rahmet Kapıları Açılır.....	143
b. Allah-u Teâlâ'nın Yaşlılara İkramları.....	145
c. Çocuk Yedi Yaşına Gelince Namazı Emredin!.....	148
d. Su Birikintisinin Hükmü.....	149

e. Binaları Çok Yüksek Yapmayın!.....	150
f. Tevbe Edenin Günahları Unutturulur	152
g. Cihadı Terk Etmenin Zararı	153
h. Cenaze Kabrine Konmadan Oturmayın!	160
i. Esnerken Elinizi Ağzınıza Kapayın!	161
j. Hapşırırken Sesinizi Yükseltmeyin!	162
k. Zalim İdareci İçin Okunacak Dua.....	163
l. Ana-Babaya Dua Etmenin Önemi	164
m. Müslüman Evlenince Şeytan Feryad Eder	166
n. Yeni Gelin İçin Bereket Duası	167
o. Kadınla Dini İçin Evlenen Kimse.....	168
p. Teşehhüdde Okunacak Dua	169
r. İlim Öğrenmenin Mükâfâtı.....	174
s. Ahir Zamanda İyilerin Ölmesi.....	176
u. Abdesti Güzel Almanın Mükâfâtı	178
v. Mevlid Kandili	182
05 İLİM ÖĞRENİN!.....	188
a. Ana-Babaya Dua Etmenin Önemi.....	188
b. Müslüman Evlenince Şeytan Feryad Eder	189
ç. Kadınla Dini İçin Evlenen Kimse.....	193
d. İkinci Evlilik Yapan Kimse	194
e. Teşehhüdde Okunacak Dua	195
f. İlim Öğrenmenin Mükâfâtı	197
g. Tuvalette Edebe Riayet Edilmesi.....	202
h. Ahir Zamanda İyilerin Ölmesi	204
ı. Hüküm Verirken İki Tarafı da Dinleyin!.....	205

i. Abdest Alırken Günahlar Affolur.....	206
j. Temenni Ettiğiniz Şeye Dikkat Edin!.....	208
k. Abdest Almanın Karşılığı.....	209
l. Abdest Duaları.....	210
m. Abdesti Güzel Almanın Mükâfatı	214
n. Abdest Alıp Camiye Gitmenin Karşılığı	217
o. Abdest Alan Kimsenin Günahları Dökülür.....	218
ö. Mescidde Ellerinizi Kilitlemeyin!.....	219
p. Abdest Alırken Göz Çukurlarını İyi Yıkayın!.....	220
r. Ağız Burnu İyi Yıkayın!.....	221
s. Verilen Yer Allah'ın İkramıdır	221
ş. Camiye Girince İki Rekât Namaz Kılın!	222
t. Ayakkabı İle Namaz Kılmak.....	223
u. Hasta Ziyaretinde Yapılacak Dua.....	224
ü. Camide Önceden Yer Tutmak.....	225
v. Ramazan'da Mânevî Değişiklikler	227
y. İlim Öğrenirken Ölen Şehiddir	230
z. Dindar Kimselere Evlilikte Yardımcı Olun!.....	231
aa. Misafire İkramda Bulunun!	232
bb. İki Münasebet Arasında Abdest Alınması.....	234
cc. Muamele-i Cinsiyye Esnasında Konuşmayın!	235
dd. Camiye Gelince İmama Hemen Uyun!	236
ee. Cemaate Uyun, Namazı Tekrar Kılın!	237
06. CAMİDE YAPILACAK ŞEYLER.....	239
a. Peygamber SAS Hakkında	239
b. Mescidde Ellerinizi Kilitlemeyin!.....	241

c. Abdest Alırken Göz Çukurlarını İyi Yıkayın!	244
d. Ağız Burnu İyi Yıkayın!	247
e. Verilen Yer Allah'ın İkramıdır	248
f. Camiye Girince İki Rekât Namaz Kılın!.....	249
g. Ayakkabı İle Namaz Kılmak	250
h. Hasta Ziyaretinde Yapılacak Dua.....	251
i. Camide Önceden Yer Tutmak	252
j. Ramazan'da Mânevî Değişiklikler	252
k. İlim Öğrenirken Ölen Şehiddir	255
l. Dindar Kimselere Evlilikte Yardımcı Olun!	257
m. Misafire İkramda Bulunun!	260
n. Muamele-i Cinsiye Esnasında Konuşmayın!.....	261
o. Camiye Gelince İmama Hemen Uyun!.....	262
p. Cemaate Uyun, Namazı Tekrar Kılın!.....	263
r. Beyin Hanımını Beklemesi	264
07. RASÛLÛLLAH'A SALÂT Ü SELÂMI ÇOK EYLEMEK.....	266
a. Peygamber SAS 'in Medine'ye Hicreti	266
b. Adaletli Hâkime Melekler Yardım Eder	271
c. Ölen Kimseye Telkinin Nasıl Yapılacağı.....	272
d. Kadının Namazı Nasıl Kılacağı	278
e. İlim Meclisinde Yakın Oturun!.....	280
f. Kıyamet Günü Her Zalim İçin Bayrak Dikilmesi.....	284
g. Allah Amelde Şirki Kabul Etmez	288
h. Kıyamet Gününde Ümmet-i Muhammed'in Durumu	289
i. Ana Baba İçin Haccetmek	291
j. Haram Malla Haccetmek	293

k. Çocuğun Haccı	297
l. Sır Saklamak	299
m. Hatm-i Hâcegân.....	300
n. Hatim Duası	304
08. PEYGAMBER SAS'İN BAZI HALLERİ	307
a. Sırtında Mühr-ü Nübüvvet Vardı	307
b. SAS Efendimiz Arkasını da Görürdü.....	309
c. Sözlerin En Güzeli Olan Dört Söz	314
d. İnsanları Fazla Korkutmayın!	316
e. Kur'an'a Sımsıkı Sarılın!	322
f. Çoluk Çocuğu Olmayan Cihada Gitsin!.....	324
g. Ölürken Göreceklerimiz	326
h. Ölünün Başında Okunacak Ayetler	329
i. Ölünün Hayırlı Şeylerini Söyleyin!.....	330
j. Hâkimin Sevap Kazanması	331
k. Günaha Yemin Olmaz	333
l. Kur'an'ı Hatmetmenin Mükâfâtı	336
m. Evinin İhtiyaçlarını Temin Eden Kimse.....	338
n. Hicret Eden Kölenin Durumu	342
o. Yola Çıkarken Vedâlaşın!.....	343
09. SEFERE ÇIKMA ÂDÂBİ	346
a. Sefere Giderken Vedâlaşın!.....	346
b. Yolculukta Emir Tayin Edilmesi.....	348
c. Hacca Giden Kimsenin Mükâfâtı	350
ç. Helâdan Çıkarken Okunacak Dua	353
d. Yola Çıkarken Okunacak Dua	355

e. Birliği Bozan Kimse	357
f. Evden Çıkarken Okunacak Dua	357
g. Kardeşini Ziyaret Etmenin Karşılığı	358
h. Kadının Koku Sürünmesi.....	360
ı. Lânet Etmenin Zararı	361
i. Evden Çıkarken İki Rekât Namaz Kıl!.....	362
j. Hac ve Umreyi Birlikte Yapın!.....	364
k. Yemek İçin Meyvaların Ayrılması	367
l. Alimin Talebeleri Arasında Ayırım Yapması	368
m. Evleneceği Kızın Yüzüne, Boyuna Bakılabilir.....	369
n. Evleneceği Kızın Saçını da Sorsun!	370
o. Cennete Girmeden Kul Hakları Sorulur.....	371
ö. Besmeleyle Girmek, Besmeleyle Yemek	373
p. Cennet Ehline İstediğinin Sorulması.....	375
r. Cennete Girmeden Önce Helallaşılması	376
s. Cennetteki Kimsenin Ailesini İstemesi.....	377
ř. Namaz İçin Mescidde Oturan Kimse.....	378
t. Camiye Girince Edilecek Dua	380
u. Yâ Rabbi, Beni Şeytandan koru!.....	381
ü. Hutbe Okunurken Namaz Kılınmaz!.....	382
10. BESMELEYLE BAŞLAMAK.....	383
a. Sefere Giderken Vedâlaşın!.....	383
b. Yolculukta Emir Tayin Edilmesi.....	385
c. Hacca Giden Kimsenin Mükâfâtı	386
ç. Helâdan Çıkarken Okunacak Dua	389
d. Yola Çıkarken Okunacak Dua	391

e. Birliği Bozan Kimse	394
f. Evden Çıkarken Okunacak Dua	394
g. Kardeşini Ziyaret Etmenin Karşılığı	395
h. Kadının Koku Sürünmesi.....	397
ı. Lânet Etmenin Zararı	400
i. Evden Çıkarken İki Rekât Namaz Kıl!.....	401
j. Hac ve Umreyi Birlikte Yapın!.....	402
k. Yemek İin Meyvaların Ayrılması	404
l. Alimin Talebeleri Arasında Ayırım Yapması	406
m. Evleneceği Kızın Yüzüne, Boyuna Bakılabilir.....	407
n. Evleneceği Kızın Saını da Sorsun!	408
o. Cennete Girmeden Kul Hakları Sorulur	409
ö. Besmeleyle Girmek, Besmeleyle Yemek	411
p. Cennet Ehline Ne İstediğinin Sorulması	413
r. Cennete Girmeden Önce Helallaşılması	414
s. Cennetteki Kimsenin Ailesini İstemesi.....	415
ř. Namaz İin Mescidde Oturan Kimse.....	417
t. Camiye Girince Edilecek Dua	418
u. Yâ Rabbi, Beni şeytandan koru!.....	420
ü. Hutbe Okunurken Namaz Kılınmaz!.....	424
v. Misafirlikte Yediğin Yemek Hakkında Sorma!.....	425
y. Misafirlikte Orucun Bozulması.....	426
z. Cemaate Ge Gelen Kimse	426
11. MÜ'MİN KARDEşİN İİN DUA.....	428
a. Hasta Ziyaretinin Âdâbı.....	428
b. Misafir Rızkıyla Gelir	430

c. Mü'minin Kabirdeki Hali.....	432
ç. Ev Sahibi Evin Emiridir	434
d. İzinsiz Eve Giren Kimse.....	436
e. Duada Kararlı Olmak	437
f. Kendi Duasına Âmin Demek	439
g. Mü'min Kardeşinin Arkasından Dua Etmek.....	439
h. Kadının Kocasına İcâbet Etmesi.....	440
i. Deve Üzerinde Bile Olsa İcâbet Etsin!.....	441
j. Beyine İcâbet Etmeyen Lânete Uğrar	442
k. Dua Ederken İki Elinizi Açın!.....	443
l. Ehl-i Kitap İçin Dua	443
m. Düğün Yemeğine İcâbet Edin!	446
n. Davete İcâbet Edin!	448
o. Camide Bit Öldürmeyin!.....	450
p. Helâda Kibleye Dönmeyin!.....	454
r. Tuvalette Taşla Temizlenmek	455
s. Kötü Rüyaı Yorumlamayın!.....	455
ş. Kötü Rüya Gören Sol Tarafına Üç Defa Tükürsün!.....	456
t. Güzel Rüya Allah'tandır, Hamd Etsin!.....	457
u. Dertli Görünce Edilecek Dua	459
ü. Cenaze İçin Ayağa Kalkılması	460
v. Kendinden Aşağıda Olana Bak!	461
y. Fitne Zamanında Evinde Dur!	462
z. Ümmetin Zalimden Korkması.....	463
aa. Hükümdarla Çok Görüşen Alim.....	465
bb. Günaha Devam Ederken Nimetlerin Gelmesi	466

cc. Üç Güzel Özellik	467
dd. Hangisi Daha Hayırlı?.....	468
dd. Yalnız Abdesti Bozan Akıntı	470
ee. Bir Karış Toprak İçin Kavga	471
ff. Müteşâbih Ayetlere Tâbî Olan Kimseler	472
12. DUANIN İNCELİKLERİ	475
a. Hasta Ziyaretinin Âdâbı.....	476
b. Misafir Rızkıyla Gelir	477
c. Mü'minin Kabirdeki Hali.....	479
d. Ramazan'da Hamele-i Arş'ın Dua Etmesi	480
e. Ev Sahibi Evin Emiridir	481
f. İzinsiz Eve Giren Kimse.....	482
g. Duada Kararlı Olmak.....	482
h. Kendi Duasına Âmin Demek.....	483
i. Mü'min Kardeşinin Arkasından Dua Etmek.....	484
j. Kadının Kocasına İcâbet Etmesi.....	485
k. Deve Üzerinde Bile Olsa İcâbet Etsin!.....	486
l. Beyine İcâbet Etmeyen Lânete Uğrar	486
m. Dua Ederken İki Elinizi Açın!.....	487
n. Ehl-i Kitap İçin Dua	488
o. Dügün Yemeğine İcâbet Edin!.....	489
ö. Davete İcâbet Edin!	490
p. Camide Bit Öldürmeyin!	490
r. Ashabım Hakkında İleri Geri Konuşmayın!	491
s. Helâda Kibleye Dönmeyin!	492
ş. Taşla Temizlenmek.....	493

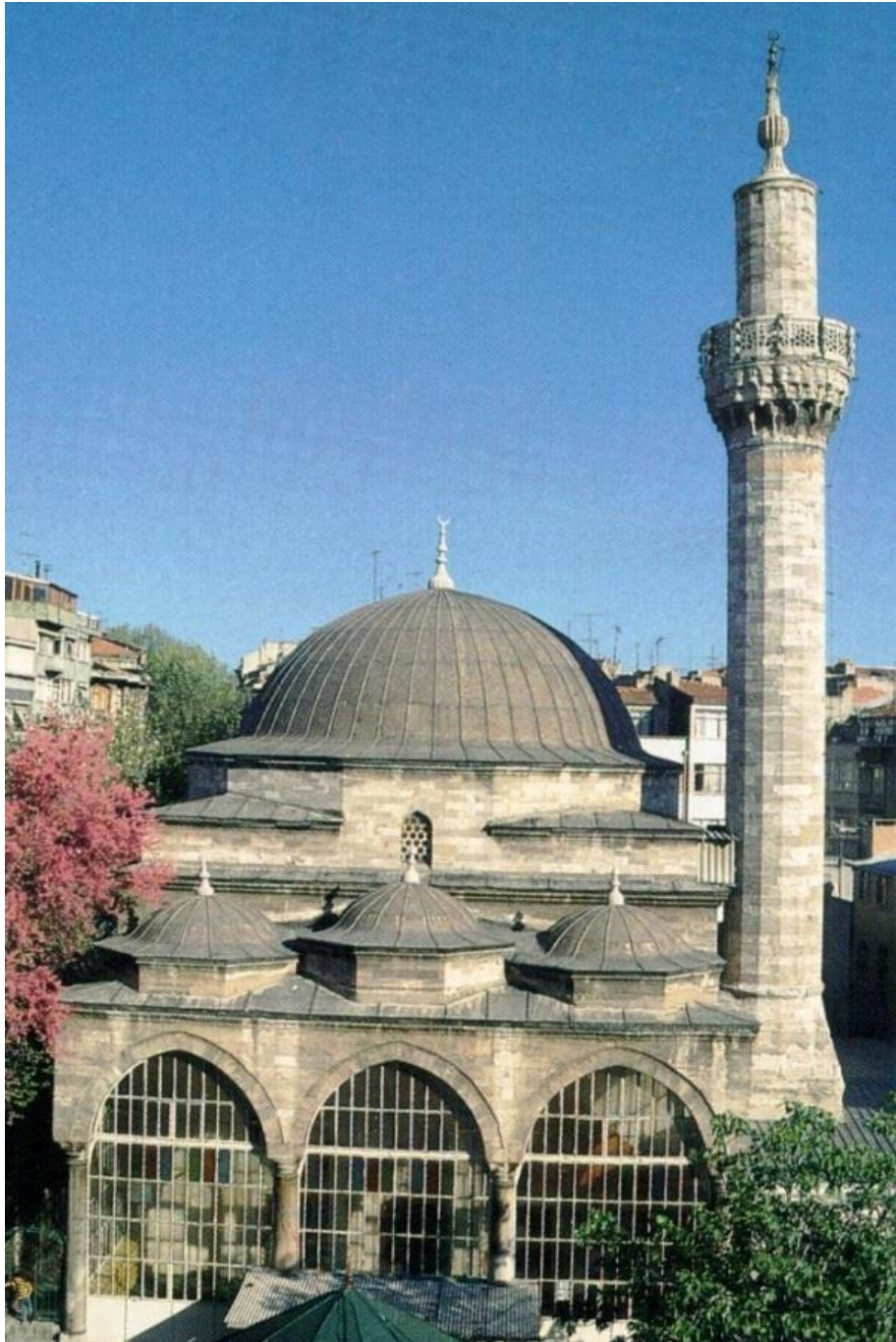
t. Kötü Rüya'yı Yorumlamayın!	494
u. Kötü Rüya Gören Sol Tarafına Üç Defa Tükürsün!	494
ü. Güzel Rüya Allah'tandır, Hamd Etsin!.....	495
v. Nazarı Önlemek İçin Dua.....	497
y. Hasta Görünce Edilecek Dua	499
z. Cenaze İçin Ayağa Kalkılması.....	501
aa. Kendinden Aşağıda Olana Bak!	503
bb. Fitne Zamanında Evinde Dur!	504
cc. Ümmetin Zalimden Korkması.....	506
dd. Hükümdarla Çok Görüşen Alim	506
ee. Günaha Devam Ederken Nimetlerin Gelmesi	507
ff. Üç Güzel Özellik.....	508
gg. Hangisi Daha Hayırlı?	509
hh. Yalnız Abdesti Bozan Akıntı.....	512
ii. Bir Karış Toprak İçin Kavga.....	513
13. MESCİDİN ÂDÂBİ	514
a. Mescidde Satış ve Kayıp İlanı	514
b. Mescide Devam Etmek İman Alâmeti	517
c. Zühd Sahibi Kimselere Yaklaşın!.....	520
d. Zulmedilen Yerde Durmayın!.....	522
d. Ashabıma Sövene Lânet Olsun!	523
e. Çok Methedenlerin Yüzüne Toprak Saçın!	525
f. Gücünüz Yetmiyorsa Sabredin!	527
g. Yangında Tekbir Getirmek.....	529
h. Fakirlik ve Hastalık İnsanı Safılaştırır	530
i. Hanımların Saçlarını Deve Hörgücü Gibi Yapması	534

j. Mescid ve Ezan Sesi	534
k. Ev Yılanları Hakkında	536
l. Yüzün Sarılığı.....	537
m. Riyâzet ve Tefekkür Ehli Kimseler.....	538
14. FAKİRLİK VE HASTALIK.....	542
a. Mescide Devam Etmek İman Alâmeti	542
b. Zühd Sahibi Kimselere Yaklaşın!.....	546
c. Zulmedilen Yerde Durmayın!	548
d. Ashabıma Sövene Lânet Olsun!	549
e. Çok Methedenlerin Yüzüne Toprak Saçın!	549
f. Gücünüz Yetmiyorsa Sabredin!	552
g. Yangında Tekbir Getirmek.....	553
h. Fakirlik ve Hastalık İnsanı Saflaştırır	554
i. Riyâzet ve Tefekkür Ehli Kimseler.....	555
15. BİSMİLLÂH HER HAYRIN BAŞI	560
a. Ay'ı Görün Oruç Tutun! Ay'ı Görün Bayram edin!	560
b. Seferden Dönüşte Hediye Getirilmesi.....	562
c. Köpek Oturuşu Gibi Oturmayın!.....	563
d. Gece Uyanınca Tesbih ve Zikir	566
e. Namazda Abdesti Bozulan Kimse	569
f. Yatarken Alınacak Tedbirler	571
g. Bineğe Binerken Besmele Çekilmesi	573
h. Aşırı Hız Yapmamak	575
i. İnsanların Zevke Sefaya Düşmeleri.....	576
j. Rükûda ve Secdede Okunacaklar.....	577
k. Rükû Nasıl Yapılır?	583

l. Bindığınız Hayvanların Hakkını Verin!	584
m. Büyük Şeytanın Taşlanması	586
n. Ok Avı Yaralarsa Eti Yenir	587
o. Zina Edenin İmanı	588
p. Bazı Sûrelerin Fazîletleri	590
1. Zilzâl Sûresi	591
2. Kâfirûn Sûresi	593
3. İhlâs Sûresi	594
r. Her Halde Allah'a Hamd ü Senâ	594
s. İmam ve Emir Tayini	596
16. MUHAMMED İSMİ MÜBAREKTİR	598
a. İlmin Efdali Kur'an İlmidir	598
b. Yere Düşen Lokmayı Bırakmayın!	599
c. İçki İçenin Cezası	603
d. Müslüman Müslümana Silâh Çekerse	609
e. Ehl-i Kitabın Selâmına Karşılık Verilmesi	611
f. Komşuların Şahitliği	611
g. Taun Olan Yere Girmeyin!	613
h. Veba Olan Yere Girmeyin!	614
i. Gök Gürleyince Allah'ı Zikredin!	615
j. Gök Gürleyince Tesbih Edin!	616
k. Horozun Ötmesi	616
l. Her Şeyi Göremeyiz	618
m. Huylar Zor Değişir	619
n. Doğu Tarafından Birtakım İnsanların Çıkması	622
o. Muhammed İsmi Mübarektir	622

ö. Namazda Şeytanın Vesvese Vermesi	627
p. İçtiğiniz Şeyi Süze Süze İçin!	629
r. Su Kabının İçine Üflemeyin!	630
s. Köpeğin İçtiği Kabı Yedi Defa Yıkayın!	631
ş. İçeceğinizi Üç Nefeste İçin!.....	632
t. İçki İçenin Cezası	633
u. Ölümün Koç Şeklinde Kesilmesi.....	634

ÖNSÖZ

Hadis-i şerifler, Peygamber SAS Efendimiz'den rivayet olunarak bugüne kadar gelen sözlerdir. Bu sözler kavlen, fi'len, takrîren, sıfaten hepsi hadistir. İster söylesin, isterse onu takrir buyursun yahut fiilen onu göstersiz... Gerek fiille gösterdikleri, gerek söz ile söyledikleri, gerek sıfatlarıyla beyan buyurdıkları, hepsi hadisten ibarettir. Bu hadislerin gâyesi, insanın hem dünyanın, hem de ahiretin saadetlerine ulaşmasına vesîle olmaktır.

Ahmed Ziyâeddin Gümüşhanevî Hazretleri, tasavvufî bir camiada *Râmûzü'l-Ehâdis* isimli hadis koleksiyonunu, ders kitabı olarak hazırlamıştır. Az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadis-i şerifi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadis-i şeriften oluşmaktadır. Müellif bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırlamıştır. Sonra da, "Bizim şu hadis koleksiyonumuzu dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Râmûzü'l-Ehâdis, alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvi ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Müslümanın ayağının kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmayan kimse, şeriatın çizgisinde devam edemez, ayağı kayar. Çünkü şeriatın çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşılabilir.

Onun için, Gümüşhaneli Hazretleri tarafından başlatılan *Ramûzü'l-Ehâdîs* dersleri, bu dergâhın müridleri tarafından devam ettirilmiştir. İskenderpaşa Camii'nde Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Hocaefendi bu dersleri 1958'den 1977 yılına kadar sürdürmüştü; 1977'den sonra ise, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi devam ettirmiştir,

Bu eser, Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendi'ye ait derslerin yazıya aktarılması ve yayına hazırlanmasıyla oluşmuştur. Elinizdeki 2. ciltte 22.02.1976 - 02.05.1976 tarihleri arasındaki 14 adet ders yer almaktadır. Ayrıca 1967-1968 yıllarına ait 4 derse yer verilmiştir.

Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Konuşma üslûbunu da muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracığını ümid ediyoruz.

Konuşmaların yazıya aktarılmasında emeği geçen Muhammed Zahid, Abdüllatif ve Lütfullah Erkaya'ya; kayıtların temininde yardımcı olan kardeşlerimize; bu çalışmamızda bizi teşvik eden Süleyman Zeki Bağlan Ağabey'e; teknik konularda yardım eden Ahmed Enis Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, 02 Haziran 2021
21 Şevval 1442

KISALTMALAR

SAS	: <i>Salla'llàhu aleyhi ve sellem.</i>
AS	: <i>Aleyhi's-selâm.</i>
RA	: <i>Radıya'llàhu anh/ anhâ/ anhümâ.</i>
Rh.A	: <i>Rahmetu'llàhi aleyh.</i>
KS	: <i>Kaddesa'llàhu sirrahû.</i>
RE.	: <i>Râmûzü'l-Ehâdîs</i>
ME.	: <i>Muhtâru'l-Ehâdîs</i>
RS.	: <i>Riyâzu's-Sâlihîn</i>
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhârî, <i>Sahîh</i>
(م)	: Müslim, <i>Sahîh</i>
(د)	: Ebû Dâvud, <i>Sünen</i>
(ت)	: Tirmizî, <i>Sünen</i>
(ن)	: Neseî, <i>Sünen</i>
(ه)	: İbn-i Mâce, <i>Sünen</i>
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, <i>Müsned</i>
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, <i>Musannef</i>
(ط)	: Tayâlisî, <i>Müsned</i>
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, <i>Musannef</i>
(ع)	: Ebû Ya'lâ, <i>Müsned</i>
(طب)	: Taberânî, <i>Mu'cemü'l-Kebîr</i>
(طس)	: Taberânî, <i>Mu'cemü'l-Evsat</i>
(قط)	: Dâra Kutnî, <i>Sünen</i>
(حل)	: Ebû Nuaym, <i>Hilyetü'l-Evliyâ</i>

- (ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*
(هـب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*
(عق) : Ukaylî, *Duafâ*
(عد) : İbn-i Adıyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*
(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*
(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*
(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*
(ك) : Hâkim, *Müstedrek*
(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdisü'l-Muhtare*
(در) : Dârimî, *Sünen*
(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*
(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*
(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*
(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

MEHMED ZÂHİD KOTKU (R.H.A) HAZRETLERİ'NİN KISA TERCEME-İ HÂLİ

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

Müellif Rahmetullâhi Aleyh'in adı Mehmed Zâhid, soyadı Kotku idi. Kendisinin naklettiğine göre babası ona: "Oğlum Mehmed!" diye hitab edermiş. Soyadının "mütevâzi" mânâsına geldiği nüfus cüzdanının başına not edilmiş idi.

Tevellüdü 1315 hicrî kamerî (rûmî 1313, milâdî 1897) yılında Bursa şehrinde, kale içinde Türkmenzâde Çıkmazı'ndaki baba evinde vâki olmuştur.

a. Ailesi

Baba ve annesi Kafkasya'dan 1297'de göç eden müslümanlardandır. Dedeleri Kafkasya'da Şirvan'a bağlı eski bir hanlık merkezi olan Nuha'dandır ki burası dağ eteğinde, ipekçilikle meşhur, ahalisi müslüman, hâlen Azerî Türkçesi konuşulan bir yerdir. [Bugünkü Azerbaycan'ın Şeki şehri.]

Babası İbrahim Efendi Bursa'ya 16 yaşlarında [1869] iken gelmiş, Hamza Bey Medresesi'nde tahsil görmüş, muhtelif yerlerde imamlık yapmış, Hazret-i Peygamber SAS sülâlesinden bir seyyid'dir. 1929'larda 76 yaşlarında iken Bursa ovasındaki İzvat Köyü'nde vefat etmiş ve oraya defnolunmuş, ehl-i tarîk bir kimsedir.

Annesi Sabire Hanım, Mehmed Zâhid Efendi 3 yaşlarında iken vefat etmiş, Pınarbaşı Kabristanı'na gömülmüştür.

Bu anne ve babadan doğma ağabeyi Ahmed Şâkir (1308-1335) subaylık yapmış, Kudüs'te Çanakkale'de bulunmuş, siperlerde hastalanmış ve 28 yaşlarında iken vefat edip Söğütlüçeşme'ye defnolunmuştur. Aynı anneden bir küçük kardeşi daha olmuşsa da çok yaşamamış. birkaç aylık iken vefat etmiştir.

Babasının ikinci evliliği yine Dağistan muhacirlerinden, Fatma Hanım'la olmuştur. Ondan doğma üç kız kardeş halen hayattadırlar. [1981] Bunlardan Pakize Hanım'ın efendisi de,

Bursa Ulu Cami imamlarından ve İsmail Hakkı Tekkesi şeyhlerinden merhum Ahmet Efendi (K.S)'dir.

b. Tahsili, Askerliği

Mehmed Zâhid Efendi (Rh.A) ilk mektebi Oruç Bey İbtidâîsi'nde okudu, Maksem'deki idâdiye devam etti. Sonra Bursa Sanat Mektebi'ne girdi. Bu esnada Birinci Cihan Harbi dolayısıyla 18 yaşlarında askere celb olundu. 14 Nisan 1332'de asker oldu, senelerce askerlik yaptı, çok tehlikeli günler geçirdi, hastalıklar atlattı. Ordunun Suriye'den çekilmesinden sonra, bin bir güçlkle İstanbul'a döndü.

10 Temmuz 1335'de Cuma gününden itibaren de 25 K. 30 şubede yazıcı olarak vazifeye devam etti. Kendi hatıra defteri kayıtlarından 1338 Martlarında henüz bu vazifede olduğu görülüyor.

c. Tasavvufî Yetişmesi ve Dînî Hizmetleri

İstanbul'da bulunduğu esnada çeşitli dînî toplantılara,

derslere, camilerdeki vaazlara devam etti. Bilhassa Seydişehirli Abdullah Feyzi Efendi'yi çok sevdiği anlaşılıyor. Bu arada 16 Temmuz 1336 Cuma günü namazı Ayasofya Camii'nde edadan sonra Vilayet önünde bulunan Fatma Sultan Camii yanındaki Gümüşhaneli Tekkesi'ne giderek Şeyh Ömer Ziyâeddin Efendi'ye intisâb eyledi. Günden güne ahvâlini terakkî ettirdi.

Bu zât-ı şerifin, 18 Kasım 1337 Cuma günü vefatından sonra postnişin-i irşâd olan Tekirdağlı Mustafa Feyzî Efendi'nin yanında tahsil-i kemâlâta devam etmiş, müteaddit defalar halvete girmiş, 27 yaşlarında hilâfetnâmeyi aldıktan sonra, ondan *Râmûzü'l-Ehâdis*, *Hizb-i A'zam* ve *Delâilül-Hayrât* icâzetnâmelerini de almış, Bayezit, Fatih ve Ayasofya Camii ve medreselerinde derslere devam etmiş, bu esnada hafızlığını da tamamlamıştır. Bu aralarda hocasının işaretini üzere muhtelif kasaba ve köylerde dînî hizmet îfâ etmiştir.

Tekkelerin kapatılmasından sonra Bursa'ya dönmüş, evlenmiş, 1929'da vefat eden babası yerine Bursa ovasındaki İzvat Köyü'nde 15-16 sene kadar imamlık ettikten sonra Üftade Cami-i Şerifi'nin imam-hatipliğine tayin edilerek, şehirde hisar içindeki baba evine yerleşti. Burada 1945-46'dan 1952'ye kadar hizmet eyledi.

1952 Aralığında Gümüşhaneli Dergâhı postnişinini ve eski tekke arkadaşı Kazanlı Abdül'aziz Bekkine'nin vefatı üzerine, İstanbul'a naklolarak Fatih'te bulvara nazır Ümmügülsüm Mescidi'nde vazife gördü.

1 Ekim 1958 tarihinde Fatih İskenderpaşa Cami-i Şerifi'ne nakloldu ve vefatına kadar bu vazifede kaldı.

d. Vefâtı

Mehmed Zâhid Efendi Rahmetullahi Aleyh, ömrünün son yıllarında rahatsız idi; ayakta gezmesine rağmen; şiddetli ağrılarından muzdaripti. 1979 yazında uzun zaman kalmak üzere gittiği Hicaz'dan, ağır hasta olarak 1980 Şubatı'nda dönmek zorunda kalmıştı. 7 Mart 1980'de ameliyata girdi ve midesinin üçte ikisi alındı.

Ameliyattan sonra tedricen düzeldi, hatta 1980 Ramazanı'nda hiç aksatmadan oruç tuttu. Hatimle teravih kıldı, vaaz etti. Yazın Balıkesir Ilıca'ya, Çanakkale Ayvacık sahiline ağrıyan ayakları için götürüldü, hac mevsimi gelince de Hicaz'a gitti. Fakat ameliyata sebep olan rahatsızlığı nüks etmiş ve ağrılar tekrar başlamıştı. Haccı güçlükle ifadan sonra, 6 Kasım 1980'de çok ağır hasta olarak İstanbul'a döndü. Tam bir hafta sonra 13 Kasım 1980'de (5 Muharrem 1401), Perşembe günü öğleye yakın, dualar, Yâsin'ler, tesbih ve gözyaşları ile uyur gibi bir halde iken ahirete irtihal eyledi.

Cenaze namazı 14 Kasım 1980 Cuma günü İstanbul Süleymaniye Camii'nde muhteşem, mahzun, vakur ve edepli bir cemm-i gafir tarafından kılınarak, mübarek vücudu, Kanûnî Süleyman Türbesi arkasında, kendisinden feyz aldığı hocaları ve

üstadlarının yanındaki istirahatgâhına defnolundu.

Bu esnada Süleymaniye, Şehzâdebaşı, Fatih ve çevrelerinde trafik durmuş, Süleymaniye'nin içi ve avlusu kâmilten dolduğu gibi, cemaat sokaklara taşarak Esnaf Hastahanesi'nin yanına kadar uzanmıştı. Vefatını duyanlar içinde Anadolu'nun en uzak şehirlerinden olduğu kadar Avrupa'dan gelenler de vardı. Uzakta bulunan muhiblerinden çoğu da vaktinde haber alamama yüzünden cenazesine yetişememişlerdi.

Vefatı İslâm Alemi'nde de büyük üzüntüye yol açmış, Suudi Arabistan'da, Kâbe'de, Kuveyt'te ve daha başka şehirlerde gıyabında cenaze namazı kılınp, dualar edilmiş, ajanslar bu elim vefat haberini yayınlamışlardı.

Vefat tarihi olan 13 Kasım 1980 tarihli takvim yapraklarında tevâfukan çok mânidar ibareler yer alıyordu. Meselâ bunların birindeki şu parça ne kadar şâyân-ı taaccübdür:

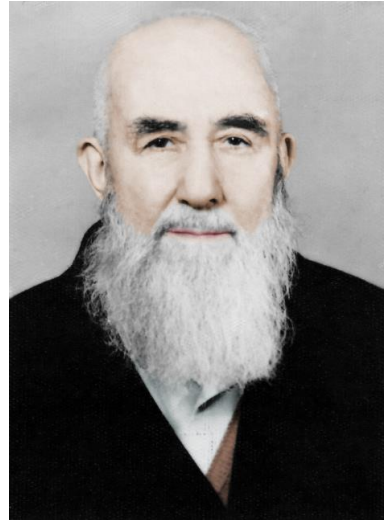
Arkandan Ağlama

Öldüğüm gün tabutum yürüyünce

*Bende bu dünya derdi var sanma!
Bana ağlama, "Yazık, yazık!" "Vah, vah!" deme!
Şeytanın tuzacağına düşersen vah vahın sırası o zamandır.
Yazık yazık asıl o zaman denir.
Cenâzemi gördüğün zaman "El-firak, el-firak!" deme!
Benim buluşmam asıl o zamandır.
Beni mezara koyunca elvedâ demeğe kalkışma!
Mezar cennet topluluğunun perdesidir.
Mezar hapis görünür amma,
Aslında canın hapisten kurtuluşudur.
Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!
Güneşle aya batmadan ne ziyan gelir ki?
Sana batma görünür amma
Aslında o doğmadır, parlamadır.
Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?
Neden insan tohumu için
Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun?
Hangi kova suya salında da dolu olarak çekilmedi?
Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın?
Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç!
Çünkü artık hay-huyun,
Mekânsızlık aleminin boşluğundadır.*

e. Ahlâk ve Şemâili

Merhum uzunca boylu, şişmanca, heybetli, beyaz tenli, dolgun pembe yanaklı, uzunca aksakallı, geniş alınlı, aralıklı kaşlı, irice başlı, gül yüzlü, sevimli, alımlı bir kimse idi. Gençken zayıf olduğunu, öksüzlükte yemek yerine yumurta içivererek böyle iri vücutlu olduğunu gülerek anlatırdı. İlk görüşte insanda sevgi ve saygı uyandıran bir hali vardı. Tanıdığına tanımadığına selâm verir, güleryüz gösterir, gönül alırdı. İlk nazarda

koyu kestane renkli görünen, fakat dikkatle bakılması imkânsız, esrarlı ve derin mânâlı gözleri vardı. Gözü içinde kırmızılık, sırtında ve karnında ise avuç içi kadar iri bir ben mevcuttu.

Hafızası çok kuvvetli idi, konuşması tatlı ve sâfiyâne idi. Çok kere halk telâffuzu kullanır, karşısındakine söz fırsatı tanır; kesinlikle bildiği bir şeyi bile sanki ilk duyuyormuş gibi yumuşak bir tavırla dinler, mânâlı ve nükteli cevap verirdi. Sohbetleri hoş, hutbeleri fevkalâde celâlli olurdu. Hutbe esnasında sesini yükseltir, ordu önündeki bir komutan gibi celâdetle ve irticâlen konuşurdu.

Özel hayatında ev halkına karşı müşfik ve latîfeci davranır, kimseye doğrudan doğruya bir şey emretmez, telmih ve remiz ile söyler, anlaşılmazsa sabrederdi.

Fevkalâde mütevâzi idi. Kerametleri zâhir ve şöhreti âlemgir olduğu halde, talebelerine bile tepeden bakmaz, şeyhlik tavrı takınmaz, kendisini ihvânı arasında lâlettayin bir fert gibi görür, makamını ve kemâlini büyük bir maharetle gizlerdi.

Kendi üstadlarına fevkalâde saygılı ve bağlı idi. Tekke arkadaşları olan yaşlılar, üstadının meclisine gittiğinde diz üstü oturup, baş eğip hiç ayak değiştirmeden edeple oturduğunu anlatırlar.

Çok uzun ve derin düşünürdü, sohbetlerindeki buluşlara, teşbihlere hayran kalmamak mümkün olmazdı. Bir ayetin, bir hadisin üzerinde haftalarca, aylarca durup konuştuğu olurdu.

Ele aldığı bir kimseyi terbiye edip yola getirinceye kadar büyük bir sabırla çalışırdı. İlk zamanlarda kusurlarına müsamaha ederdi. Yıllarca çalışır, yarı yolda bıkip bırakmazdı.

Dostlarına vefâsı emsalsiz idi; onları ziyaret eder, arar sorardı. Akrabalarına karşı vazifelerinde kusur etmez ve onlara her türlü yardımı esirgemezdi.

Çok açık elli idi, verdiği zaman şaşılacak miktarda verir, geriye kalmamasından korkmaz, verdiğini doyururdu. Sofrasında ekseriya misafir bulunurdu. Hizmet edenleri bir vesile ile memnun eder, ziyaretçilere güler yüz gösterir, kapısını her zaman açık tutmağa çalışırdı.

Gece ve sabah ibadetlerine çok riayet eder, talebelerini de bunlara teşvik eylerdi. İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir, gelenin sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı. Gönüllere ve rüyalara tasarrufu vardı. Bereket gittiği yere yağar; bolluk onunla beraber gezer, en hücrâ, en kıtlık yerde o gelince nimet dolardı. Beraberinde seyahat edenler, tevafuklara, tecellilere, maddî ve mânevî hallere ve ikramlara şaşar, hayretlere düşerler, parmaklarını ısırırlardı.

Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri derecâtını ulyâ eyleyip, biz âciz ü nâcizleri de füyûzat ve şefaâtından feyzyâb u nasibdâr buyursun...

Âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn SAS, ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahüm bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn, ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn...

f. Mehmed Zâhid Kotku Rh.A'in Eserleri

01. Tasavvufî Ahlâk (5 cilt)
02. Mü'minlere Vaazlar (2 cilt)

03. Hadislerle Nasîhatlar (2 cilt)
04. Cennet Yolları
05. Ehl-i Sünnet Akâidi
06. Ana Baba Hakları
07. Nefsin Terbiyesi
08. Faydalı Dualar ve Otuz iki Farz
09. Tezkiretül'-Evliyâ Tercümesi
10. Risâle-i Hâliyye Tercümesi
11. Evrâd-ı Şerif

Konuşmalarından Hazırlanan Eserler:

01. Zikrullahın Faydaları
02. Özel Sohbetler
03. Peygamber SAS Efendimiz
04. Tenbihler

01. ARANIZDA SELÂMI ÇOĞALTIN!

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İlemü eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا أَصَبَحْتَ فَقُلْ: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي، لَا شَرِيكَ لَكَ، أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ

الْمَلِكُ اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ؛ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَإِذَا أَمْسَيْتَ فَقُلْ مِثْلَ ذَلِكَ،

فَإِنَّهُمْ يَكْفُرْنَ مَا بَيْنَهُمْ (ابن السني، وابن النجار عن سلمان)

RE. 32/1 (*İzâ asbahte fekul: Allâhümme ente rabbî lâ şerike leke, asbahnâ ve asbaha'l-mülkü li'llâhi lâ şerike leh; selâse merratin, ve izâ emseyte fekül misle zâlike, feinnehünne yükeffirne mâ beynehünne.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîî, ve sahbihîî, ve sellim.*” (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihannın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Sabah Kalkınca Okunacak Dua

İbnü's-Sünnî ve İbnü'n-Neccâr, Selman RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِذَا أَصَبْتَ فَقُلْ: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي، لَا شَرِيكَ لَكَ، أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ

الْمَلِكُ لِلَّهِ لَا شَرِيكَ لَهُ؛ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَإِذَا أَمْسَيْتَ فَقُلْ مِثْلَ ذَلِكَ،

فَإِنَّهُمْ يَكْفُرْنَ مَا بَيْنَهُمْ (ابن السني، وابن النجار عن سلمان)

RE. 32/1 (*İzâ asbahte fekul: Allâhümme ente rabbî lâ şerike leke, esbahnâ ve esbaha'l-mülkü li'llâhi lâ şerike leh; selâse merratin, ve izâ emseyte fekul misle zâlike, feinnehünne yükeffirne mâ beynehünne.*)

Geçenki derslerimizde de geçmişti. İnsan uykuya yatarken, uykudan kalktığı vakitte, sabaha dahil olduğu vakitte bunlara birer şükür, birer hamd lâzım! İnsan ölü misalidir; yattık uyuduk, kalkmayabiliriz, uyanamayabiliriz. Uyanırsak da bazı hastalıklarla, dertlerle karşılaşabiliriz.

Onun için, sabaha sağlam olarak kalktığımız vakitte, hemen işin başına yahut ekmeğin başına oturmamalı. Abdestini alır insan, namazcağızını kılar ve Peygamberimizin öğrettiği bu dualardan da birer parça okur. Şimdi bunlar bizim dua kitaplarımızda el-hamdü lillâh az çok yazıyor. Hepsinin hakkından gelmek bizim için mümkün değildir. Fakat işte mümkün olanını kitaplarımıza yazdık.

Şimdi burada diyor ki Cenâb-ı Peygamber SAS:

(*İzâ esbahte fekul*) “Siz sabaha dahil olduğunuz vakitte hemen işinizin başına koşmayın. Bu kalkışın şükrünü ifa edin, deyin ki:

¹ İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.123, no:66; Selman RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.139, no:3495; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.346, no:1402.

(*Allâhümme ente rabbî lâ şerike leke, esbahnâ ve esbaha'l-mülkü li'llâhi lâ şerike leh*)

(*Allâhümme ente rabbî*) “Allahım, sen benim Rabbimsin!”

Rab; mürebbî, yetiştiren, kemale ulaştıran, her şeyin kendisine lazım olan kuvvet ve kudretini veren demek. Ufacık bir sinek, ufacık bir mikrop, gözümüzle göremediğimiz halde, onları da yetiştiren Allah. Bu canlılar de yaşamaya çalışıyor.

İnsanın da kemâle gelişine kadar çok zaman lazım. Bu kemâle geliş bittikten sonra yine kemalin sonu olmaz. Bir şey tamam olur, biter, “Ha bu oldu.” deriz, ama kemâle hudut yok. Binâen aleyh insanın kemâli müşküldür. Müşköl olunca, evvela senin hâlıkımı bil ve ona de ki:

(*Allâhümme ente rabbî*) “Allahım, sen benim Rabbimsin! Ben senin verdiğin kuvvet ve kudret sayesinde el-hamdü lillâh müslümanlığı da öğrendim. Öğrettirdin bana ve müslümancasına yattım, el-hamdü lillâh beni sağ olarak, afiyet üzerine dertsiz, kedersiz olarıktan kaldırdın.”

(*Lâ şerike leke*) “Sen birsin, senin hiçbir ortağın yoktur, yardımcın yoktur; soracağın, istişare edeceğin kimsen yoktur. Bütün kuvvet, kudret senin elindedir.”

(*Esbahnâ*) “Biz de el-hamdü lillâh sabaha dahil olduk, uyandık, sıhhat ve afiyetimiz yerinde... (*Ve esbaha'l-mülkü li'llâh*) Bizimle beraber bu mülkün sahibi de Allah'tır, (*lâ şerike lehû*) onun ortağı, yardımcısı yoktur.”

(*Selâse merrâtin*) “Üç defa bunu tekrarla! Bunu öğren ve de.”

(*Ve izâ emseyte fekül misle zâlike*) “Sabah bitti akşam geldi. Akşam üstü de bunu tekrarla!” *Esbahnâ* yerine *emseynâ* diyecek:

(*Allâhümme ente rabbî lâ şerike leke, emseynâ ve emseha'l-mülkü li'llâhi lâ şerike leh*)

“Yâ Rabbi! Bizi akşama dahil ettin, sıhhat afiyet verdin, günümüzü geçirdik iman ile, İslâm ile el-hamdü lillâh. Şimdi akşam oldu aydınlıklar gitti, karanlıklar geldi. E bu mülkün sahibi sensin, mülk senin. Senin şerîkin, nazîrin yoktur. Kudretin sayesinde hepsi böyle oluyor.”

“Bunu böyle sabah akşam derse, (*feinnehünne yükeffirne mâ beynehünne*) işte bu iki duanın arasında bu kusurlar erir gider.”

Sabahtan akşama kadar hatadan da sâlim değiliz bazı kusurlar yapmışızdır. Erir gider, onun için bunları öğrenmeye gayret etmek lazım!

b. Aranızda Selâmı Çoğaltın!

Beyhakî Ebü'd-Derdâ RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا اصْطَحَبَ رَجُلَانِ مُسْلِمَانِ، فَحَالَ بَيْنَهُمَا شَجَرٌ أَوْ حَجْرٌ أَوْ
مَدْرٌ، فَلْيَسَلِّمَ أَحَدُهُمَا عَلَى الْآخَرِ، وَيَتَبَادَلُوا السَّلَامَ (هَبْ .
عن أبي الدرداء)

RE. 32/2 (*İze'stahabe racülâni müslimâni, fehâle beynehümâ şecerun ev mederun ev hacerun; felyüsellim ehadühümâ ale'l-âhari.*)

(*İze'stahabe racülâni müslimâni*) “İki müslüman sohbet ederek gidiyorlardı. (*Fehâle beynehümâ şecerun ev mederun ev hacerun*) Aralarına bir ağaç geldi, yahut bir kum yığını geldi, yahut bir dere parçası geldi birbirlerini göremediler. Derken karşılaştılar yine. O ağaçtan geçtiler, karşıya geçtiler, kumu geçtiler. (*Felyüsellim ehadühümâ ale'l-âhari*) Şimdi yine birbirlerine selâm versinler.”

“—Hani biz evvelce selâm verdik, ayrıldık. E şimdi ne olacak?” deme, yine selâmı ver.

(*Ve yetebâzeli's-selâme*) “Selâmı bollaştırın, çok verin!”

Niçin? Parasız pulsuz bir dua: “Allah seni selamette kılsın,

² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.451, no:8860; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.122, no:25293; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.347, no:1404.

afiyette kılınsın, dertsiz belasız kılınsın. Cenâb-ı Hak nasıl afâtlardan sâlim, sen de böyle selâmette olasın!”

Selâmetin mânası çok geniş. Aylarca selametin mânası hakkında söz söylense bitmez. Kur’ân-ı Azimü’ş-şân selamlarla dolu. Binâen aleyh siz de o selâmı bol bol verin!

Günaydın bir mâna ifade etmez. Selamı da yok, günün aydın olsun. Ama Allah’ın selâmı ismullahtandır, esmâ-i hüsnâdandır. Onun ismini anaraktan, “Yâ Rab, es-selâmu aleyküm!” deriz.

Nasıl, camilerin kapılarına da yazılır. Cennete girerken de:
(*Es-selâmu aleyküm, fe’dhulühâ halidîn*) diye girilecek.

Onun için selamı ne kadar bol ederseniz her bir selamda 10, 20, 30, 40, 50, 100 sevaplar var.

Şimdi bugün çok acaip bir kudret-i ilâhi... Bakın, hava bu kadar sert, şiddetli. Ben dedim ki:

“—Bugün gelen de olmaz!”

El-hamdü lillah karşısı da dolmuş, caminin dışarısı da dolmuş, içerisi de almıyor. Camimiz de daha henüz bitmedi. Bu gayret az bir gayret değil yani. Cenâb-ı Hakk’ın bir lütfudur. Bizi polis kovalayıp da Jandarma kovalayıp da sokmadı buraya. İçimizdeki imanın verdiği zevk, neşe getirdi.

“—Soğuk olsun, ne olacak?” dedik. “Allah kolaylık verir.” dedik geldik.

Ben bile düşünüyordum, “Acaba bugün gitmesek olmaz mı, ders yapmasak olmaz mı?” diyerekten ama Allah-u Teâlâ’nın kudretini görünce ben de utandım.

c. Çocuğun Oruca Başlaması

Çocuk yetişiyor, o yetiştiği vakitte ona, ne zaman “Hadi oğlum sen de oruç tutacaksın!” diyeceğiz?

Ebû Nuaym ve Deylemî, Abdurrahman ibn-i Lebîbe’den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِذَا أَطَاقَ الْغُلَامُ صِيَامَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مُتَتَابِعَاتٍ ، فَقَدْ وَجِبَ عَلَيْهِ صَوْمُ
شَهْرِ رَمَضَانَ (أبو نعيم في المعرفة ، والديلمي عن ابن لبيبة
عن أبيه عن جده)

RE. 32/3 (*İzâ etâka'l-gulâmü sıyâme selâseti eyyâmin mütetâbiâtin, fekad vecebe aleyhi savmu şehri ramadâne.*)

(*İzâ etâka'l-gulâmü sıyâme selâseti eyyâmin mütetâbiâtin*)
“Çocuk birbiri üzerine üç gün oruç tutabilirse, (*fekad vecebe aleyhi savmu şehri ramadâne*) ona Ramazan ayında tutmak vacip olur.”

Birbiri arkasına üç gün tutarsa; bir başında, bir ortasında, bir sonunda değil. Bir, iki, üçüncü günleri oruç tutabilirse; üç gün tutabildi mi ona artık Ramazan ayında tutmak vacip olur.

Burada çocuğun şeklini de tarif ederken, diş değiştirmesi var ya çocuklarda. Çocukluk dişleri gidip büyüklük dişleri geldi. Artık çocuğun güce yetiştiği oradan anlaşılırmış.

d. Arkadaşını Öldüren Kimse

Hâkim, Amr ibnü'l-Hamak RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِذَا اطْمَأَنَّ الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ ، ثُمَّ قَتَلَهُ بَعْدَ مَا اطْمَأَنَّ إِلَيْهِ ، نَصِبٌ لَهُ

³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.323, no:1278; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.V, s.483, no:1507; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.116; Abdurrahman ibn-i Lebib'e'den.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.521, no:23951; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.350, no:1410.

⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.393, no:8040; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.225, no:8741; Amr ibnü'l-Hamak RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.II, s.351, no:1412.

يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَوَاءٌ غَدْرٍ (ك. عن عمرو بن الحمق)

RE. 32/4 (*İza'tmeenne'r-racülü ile'r-racüli, sümme katelehû ba'de mat'meenne ileyhi, nusibe lehû yevme'l-kıyâmeti livâü gadrin.*)

(*İza'tmeenne'r-racülü ile'r-racüli*) İki kişi ahabap olduk, “Oh bu bana şey yapmaz.” O da diyor, “Bu da bana bir şey yapmaz.”

İyi iki arkadaşlar derken; (*Sümme katelehû ba'de mat'meenne ileyhi*) “Birbirlerine itimat ettikten sonra birisi bir fırsatını buldu, diğer adamın parasına yahut dükkânına tamah etti, öldürdü adamı. Evvela dost olarak görüldü, sonra da öldürdü. (*Nusibe lehû yevme'l-kıyâmeti livâü gadrin*) Ona kıyamet gününde zalimler bayrağı dikilir, teşhir olunur herkese ki, ‘İşte şu adamı görün! Bu adam bu adamı kandırdı. Dost görüldü bunu öldürdü.’ diye. Herkesin yanında rezil edilir, sonra cehenneme de sürüklenerek götürülür.

Onun için insan nasılsa öyle görünmelidir, iyi ise iyi, değilse değil. Bunların çok çeşitli hikayelerini de dinleriz ki, bazı insanlar böyle evlere girerler, misafir olurlar. Sonra sabahleyin de cenazesi çıkarmış adamın. Böyle yaramaz adamlar, şerli adamlar da var yani. Allah şerlerinden muhafaza buyursun...

e. Yatağa Yatınca Okunacak Dua

Tirmizî Ebû Ya'lâ, Ziyâü'l-Makdisî, Neseî ve Taberânî, Râfi' ibn-i Hadîc RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber bize buyuruyor ki:⁵

إِذَا اضْطَجَعَ أَحَدُكُمْ عَلَى جَنْبِهِ الْأَيْمَنِ ، ثُمَّ قَالَ : اللَّهُمَّ أَسَلِمْتُ

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.258, no:3317; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.279, no:4420; Râfi' ibn-i Hadîc RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.329, no:41258; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.348, no:1406.

نَفْسِي إِلَيْكَ ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ ، وَالْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ ، وَفَوَّضْتُ
أَمْرِي إِلَيْكَ ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ ، أَوْ مِنْ بَكْتَابِكَ وَ
بِرَسُولِكَ ؛ فَإِنْ مَاتَ مِنْ لَيْلَتِهِ ، دَخَلَ الْجَنَّةَ (ت. ع. ن. طب. ض.

عن رافع)

RE. 32/5 (İza'dtacea ehadüküm alâ cenbihi'l-eymeni, sümme kàle: *Allàhümme innî eslemtü nefsi ileyke, ve veccehtü vechî ileyke, ve elce'tü zahrî ileyke, ve fevadtü emrî ileyke, lâ melcee ve lâ mencâ minke illâ ileyke, ûminü bi-kitâbike, ve bi-rasûlike; fein mâte min leyletihî, dehale'l-cenneh*)

(İza'dtacea ehadüküm alâ cenbihi'l-eymeni) “Uykumuz geldi, sağ tarafımıza yattık.”

Yattıktan sonra hemen uyumaya bakma! (*Sümme kàle*) “Sonra de ki: (*Allàhümme innî eslemtü nefsi ileyke*) Yâ Rabbi, ben şimdi bu nefsimi, canımı sana teslim ediyorum.” Uykum gelecek uyuyacağım, kendimden haberim olmayacak. Canımı teslim ettim sana...”

(*Ve veccehtü vechî ileyke*) “Kasdım sensin! Dinleneyim, rahatlayayım, vücudum kuvvet kesilsin; sabahleyin kalkınca da yine senin emirlerini yapayım yâ Rabbi! (*Ve elce'tü zahrî ileyke*) Arkamı da başkasına değil sana dayadım.”

Hani insanlar birbirlerinden destek alırlar da, “Benim filan ağam var, o varken bana bir şey olmaz.” derler. Yoo, ancak Allah’a dayan! Dayanacaksan Allah’a dayan!

(*Ve fevadtü emrî ileyke*) “Ya Rabbim! Bütün işlerimi sana terk ettim. Senin himayene girdim ben. Senin kuvvetinin altına girdim. Sen kabul et, beni sen himaye eyle. Sen muhafaza et, ben işlerimi sana devrettim.”

(*Lâ melcee minke ve lâ mencâ illâ ileyke*) “Senden başka

senden sığınacak yer yoktur.” Hep dayandıklarımız çürüktür. Hep dayandıklarımız fanidir, bunlar nasıl bırakıp gitti iseler, biz bu fani olanlara dayanacağımızdan, bakî olan Allah’a dayanmak elbette daha evlâ... Faniye ne kadar dayansan, o bir gün ölecek, sen de onunla beraber gideceksin, kıymeti yok. Ama Allah’a dayanırsan Allah seni hiç ihmal etmez, daima muhafaza eder.

Bizim öğrendiğimiz duaların içerisinde çeşitli dualar var. Bu kısasını söylemiş.

(*Üminü bi-kitâbîke*) “Yâ Rab! Ben senin gönderdiğin kitaba iman ettim. Kur’ân-ı Azîmüşşân’a imanım var. (*Ve bi-rasûlike*) Senin gönderdiğin rasûle de iman ediyorum. Kitabına da iman ettim, Rasûlüne de iman ettim. Şimdi sana dayanarak ve bütün işlerimi sana bırakarak, senin rızanı da kasederek uykuya yatıyorum.”

(*Fein mâte min leyletihi*) “Eğer ecel gelir de o gece ölürse, (*dehale’l-cenneh*) cennete girer.”

Kısa bir duadır ama bak ne kadar mühim bir şey.

f. Gayrimüslimlerin Kapları

Ahmed ibn-i Hanbel, Abdullah ibn-i Amr ibnül-As RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا اضْطُرَّرْتُمْ إِلَيْهَا ، فَاغْسِلُوهَا بِالْمَاءِ ، وَاطْبِخُوا فِيهَا ، يَعْنِي آئِيَةً

المجوس (حم. عن ابن عمرو)

RE. 32/6 (*İza’dturirtüm ileyhâ, fa’ğsilûhâ bi’l-mâi, ve’tbuhû fîhâ, ya’nî âniyete’l-mecûsi*)

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.184, no:6725; Abdullah ibn-i Amr ibnül-As RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.372, no:26528; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.II, s.349, no:1408.

(*İza'dturirtüm ileyhâ*) “Mecbur kaldığınız zaman...”

Bir yere gittik yemek pişireceğiz, kabımız yok. Bir gâvura müracaat ettik kabını aldık, bir tencere ver bize dedik. Ha o gavurdan aldığımız tencereyi hemen ateşin üzerine oturtma!

(*Fa'ğsilûhâ bi'l-mâi*) “Evvela onu suyla güzelce bir yıka! Ne kadar temiz olursa olsun, o gavurun malıydı. Onun yıkamasına itibar etme, sen onu güzelce yıka! (*Ve'tbuhû fihâ*) Ondan sonra pişireceğini onda pişir! (*Ya'nî âniyete'l-mecûsi*) Yâni mecusilerin kaplarını.”

Gayrimüslimlerin kaplarını mecbur olmadıkça kullanmayın. Kullanırsanız da bu şekilde kullanın. Daha olmazsa peynir ekmek yiyiverin.

Dün bizim bir aşımız var da onunla konuşurken, işte insanlar bugün hep yemeğe çok önem vermişlerdir. Öğlen yemeğimiz geçmesin diye herkes öğlen üstü karınlarını doyurmak için aşçı dükkânlarına dolarlar. Halbuki bu aşçı dükkanlarında karınlarımızı doyurmak bir külfettir, bir masraftır. Alacağımız 5-10 kuruşluk ekmek, yanı başına da biraz mümkün olursa tuz ve biber. Pekâlâ öğleni idare eder.

Zaten bir öğünün insana kâfi olduğunu bugün herkes teslim etmiştir. Ya sabahleyin ya akşam üstü karnını güzelce doyurunca öğle yemeğine ihtiyaç kalmaz. Onu bir iki lokma ile, bir simitle, bir pasta ile atlatabilirsin. Hatta simide bile ihtiyaç yok.

Onun için muztar, yani ihtiyarlık, rahatsızlık dolayısıyla, takatsizlik nisbeti ile yemek ihtiyacı olursa, bu şekilde yiyin. Ve yiyeceğiniz zaman da burada şimdi onun kabını kullanıyoruz. Kabını kullandığımız halde böyle yaparsak, onun dükkanına girip de onun yemeğini yemek hiç te caiz olmayacak. O nasıl yaptı bilmem artık.

Şimdi bir mektup geldi bana bir yerden. O mektupta diyor ki;

“—Bizim imam efendi kızını bir mürtede verdi. Bu imam efendinin arkasında namaz kılmak caiz midir, değil midir?” diye sormuş bana adam. İşi yok ya adamın.

Dinsize kız vermek, o tabiatıyla caiz değil. Fakat mürted dinsizden daha beterdir. Dinsize kız vermek caiz değildir. Meselâ Yahudi olsun, Hristiyan olsun, bunlar kız isteseler bizden, kızlarımızı bunlara veremeyiz. Ama mürtede hiç verilmez. Çünkü bu Ermeni olsun, Yahudi olsun, Rum olsun kestiğini yeriz. Ehl-i kitap diyoruz onlara, kestiklerini yemek caiz. Mürtedin kestiği de yenmez. Mürted, katli caiz olan bir kimse.

Kim o mürted? Dinden dönen adam... Adı Ahmet...

Ne işime lazım, ne olursa olsun. Adı bana lazım değil onun yolu lazım. O dinden döndüyse, benim kitabıma inanmıyorsa, kitabımın aleyhinde konuşuyorsa, Peygamberim'e inanmıyor, Peygamberim'in aleyhinde konuşuyorsa, tam mürteddir. Daha nasıl olacak.

g. Allah'ın Görünmez Kulları

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا أَضَلَّ أَحَدُكُمْ شَيْئًا أَوْ أَرَادَ غَوًّا ، وَهُوَ بَارِضٌ لَيْسَ بِهَا أَنْيْسٌ ،
فَلْيَقُلْ: يَا عِبَادَ اللَّهِ أَغِيْثُونِي ، يَا عِبَادَ اللَّهِ أَعِينُونِي ! فَلَيْنَ اللَّهُ تَعَالَى
عِبَادًا لَا يَرَاهُمْ (طب. عن عتبة بن غزوان)

RE. 32/7 (*Îzâ edalle ehadüküm şey'en, ev erâde gausen, ve hüve bi-ardın leyse bihâ enîsün, felyekul: Yâ ibâda'llah, ağısûnî, yâ ibâda'llah, eînûnî! Feinna'llâhe teâlâ ibâden lâ yerâhüm*)

(*Îzâ edalle ehadüküm şey'en, ev erâde gausen, ve hüve bi-ardın leyse bihâ enîsün*) “Sizden birisi hiçbir kimsenin olmadığı bir yerde, bir şeyini kaybeder veya bir yardıma ihtiyacı olursa...”

⁷ Taberâni, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XVII, s.117, no:290; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.188, no:17103; Utbetü'bnü Gazvan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17498; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.349, no:1409.

Kendisine yardım edecek kimse yok, muztar kalmış, aciz bir halde. Böyle bir yerde bulunduğunuz vakitte gerek kaybınızı bulmak, gerek imdat istediğiniz vakitte, (*felyekul*) şöyle desin:

(*Yâ ibâda'llah, aġîsûnî*) "Ey Allah'ın kulları bana imdat ediniz!
(*Yâ ibâda'llah, eînûnî*) Ey Allah'ın kulları bana yardım ediniz!"
(*Feinna'llâhe teâlâ ibâden lâ yerâhüm*) Muhakkak ki her yerde Allah'ın görünmeyen bir kısım kulları bulunur."

Çünkü Allah'ın öyle bilinmez kulları vardır ki, sen onları görmezsin. Sen böyle deyince onlar senin imdadına yetişir.

Bunun bir hikâyesini yazmışlar:

Adamcağızın birisi Şam ile Medine-i Münevvere arasında ticaret yapıyor. Mal getirip götürüp satıyor Medine'de. Fakat hep yalnız başına gidirmiş. 5-10 devesi var, alıyor götürüyor yalnız başına.

Demişler ki sen tehlikeli iş yapıyorsun yahu! 5-10 günde gidilen bir yol. Buraya kafileler var giden, bu kafilelere takıl da öyle git! Kendi başına gidiyorsun tehlike var burada.

Adam dinlemezmiş gidermiş. Nasılsa bir sefer yakalanmış eşkiyalara... Bakmış ki kurtulmanın da imkânı yok. Gidecek, can da gidecek mal da gidecek.

“—Müsaade edin de iki rekât namaz kılayım!” demiş.

“—E kıl bakalım...” demişler.

İki rekât namazı kılmış, ardından da demiş ki:

“—Yâ Vedûd! Yâ Vedûd!..”

Dua iki satır kadar var ama ezberimde yok. Yazısı orada. İmam Şârânî'nin kitabından alıntı. Bu duayı okuyor, “Yâ Vedûd! Yâ Vedûd, yetiş imdadıma!” diyerekten, o duayı okuyor.

Burada, (*Yâ ibâda'llah, aġîsûnî*) “Ey Allahın kulları bana imdat ediniz!” diyordu. Yani böyle müfred-cemî arasında bir değişiklik.

Derken bir şimşek gürültüsü, bir parıltı, bir gürültü. Birisi geliyor ama hışım gibi. Şaşırmış eşkiya, “Bu nedir?” derken gelmiş bir tane patlatmış ona, yuvarlanıp canı cehenneme gitmiş.

Adam sormuş ona:

“—Yahu sen kimsin? Benim burada imdadıma yetiştin, beni bu adamın elinden kurtardın.” şimdi.

“—Ben 3. semanın meleğiyim!” demiş. “Sen bu duayı okurken Allahu Teâlâ bana emretti, ‘Git bu kulumun imdadına yetiş!’ dedi.”

Allah-u Teâlâ'nın görmediğimiz çeşit mahlûkları, melekleri var, envai çeşit mahlûku çok... Cinnîsi de onun, perisi de onun, şeytanı da onun... Çok!

Kimisi mutî kimisi gayri mutî, bizim gibi. Biz nasıl kimimiz mutî kimimiz gayri mutî... Bak camiye geldik şimdi. Kimisi de gelmiyor işte, çeksen de gelmez. Bunun gibi işte.

Onun için adam yazmış okuduğu duayı da. Biz de yazdık ki böyle sıkılanlar bu duayı okusunlar diye, inşaallah...

h. Önce Kendine, Sonra Ailene Harca!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve Taberanî, Câbir ibn-i Semüre

RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

إِذَا أَعْطَى اللَّهُ أَحَدَكُمْ خَيْرًا فَلْيَدِّأْ بِنَفْسِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ
(حم. م. طب. عن جابر ابن سمرة)

RE. 32/8 (*Îzâ a'tal'lâhu ehadeküm hayran, felyebde' bi-nefsihi, ve ehli beytihilî*)

(*Îzâ a'tal'lâhu ehadeküm hayran*) “Cenâb-ı Hak sizin birinize bir mal verirse...” Kazandınız yahut ummadığınız taraflardan geldi elinize bir mal.

Hayran tabiriyle, *hayır* tabiriyle mal kastediliyor.

وَأِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ* (العاديات: ٨)

(*Ve innehû li-hubbi'l-hayri leşedîd*) “Gerçekten mala şiddetli hırsı vardır insanın.” (Âdiyat, 100/8)

Burada *hayır*, mal. O mala hırsından dolayı, burada da sana böyle bir hayır verildiği vakitte, yani bir mal verildiği vakitte, (*felyebde' bi-nefsihi*) verilen maldan evvelâ kendin istifade et! (*Ve ehli beytihilî*) Sonra çoluğuna çocuğuna yedir.”

Sonra mümkün olursa başkalarına da yedirirsin. Ama evvela kendine, sonra ehline, sonra da başkalarına da verebilirsin.

i. Güzel Kokuyu Reddetmeyin!

Tirmizî Ebû Osman en-Nehdî Rh.A'ten rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

⁸ Tirmizî, Sünen, c.IX, s.476, no:2715; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.73; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VII, s.427, no:1553; Ebû Dâvud, *Merâsil*, c.II, s.79, no:472; Ebû Osman en-Nehdî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.672, no:17340; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.353, no:1417.

إِذَا أُعْطِيَ أَحَدُكُمْ الرِّيحَانَ ، فَلَا يَرُدُّهُ ، فَإِنَّهُ خَرَجَ مِنَ الْجَنَّةِ

(ت. حسن عن أبي عثمان النهدي مرسلا)

RE. 32/12 (*Îzâ ü'tıye ehadükümü'r-reyhâne, felâ yeruddehû, feinnehû harace mine'l-cenneti*)

Bazı kokular ikram ederler ya bizlere... Buyurmuşlar ki:

(*Îzâ ü'tıye ehadükümü'r-reyhâne*) “Sizden birisine güzel kokulu reyhan ikram olunduğu vakitte, (*felâ yeruddehû*) ‘Ben istemem!’ demesin, kokuyu reddetmesin! (*Feinnehû harace mine'l-cenneti*) Zira o cennetten çıkmıştır.”

Yani teşbihen güzel kokunun aslı cennetten gelmedir. Bazı adam sevmez, dokunuyor kalbime der, bir şey der. Halbuki onu reddetmemek lazım!

j. Yürürken Yorulunca Hafif Koşuşturun!

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِذَا أَعْيَا أَحَدُكُمْ فَلْيَهْرُولِ ، فَإِنَّهُ يَذْهَبُ الْعِيَاءَ

(الديلمى عن ابن عمر)

RE. 32/13 (*Îzâ a’yâ ehadüküm felyühervil, feinnehu yüzhübü'l-ayâ.*)

Ekseriyetle kara yollarında yürüyen insanlar bir müddet yürüdükten sonra bir ağırlık gelir kendilerine, yorgunluk gelir.

(*Îzâ a’yâ ehadüküm*) “Sizden birisine yürürken yorgunluk

⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.315, no:1241; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.715, no:17541; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.355, no:1421.

geldiği vakitte, (*felyühervil*) o zaman *hervele* yapsın, hacda yaptığımız gibi hafif bir koşuş yapsın.”

Yani bütün koşuş değil de şöyle hoplayıp filan biraz koşsun. (*Feinnehû yüzhübü'l-a'yâ*) “Bu, ondaki o yorgunluğu giderir.”

Bundan sonra yeniden bir kuvvet gelir kendisine, yeniden yürümeye başlar.

k. Kadının Gusletmesi

Taber”ânî ve Beyhakî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِذَا اغْتَسَلَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ حَيْضِهَا ، نَقَضَتْ شَعْرَهَا نَقْضًا ، وَ غَسَلَتْ
بِالْخِطْمِ وَالْأُشْنَانِ ؛ وَإِذَا اغْتَسَلَتْ مِنَ الْجَنَابَةِ ، لَمْ تَنْقُضْ رَأْسَهَا ،
صَبَّتِ الْمَاءَ عَلَى رَأْسِهَا صَبًّا وَعَصْرَتْهُ (ض. طب. ق. قط. في
الأفراد. خط. في التلخيص عن أنس)

RE. 32/14 (*İza’ğteseleti’l-mer’etü min haydihâ, nekadat şa’rahâ nekdan, ve gaselet bi-hitmiyyi ve üşnânin; Ve iza’ğteselet mine’l-cenâbeti, lem tenkud re’sehâ, sabbeti’l-mâe alâ re’sihâ sabben ve asarathu.*)

Hanımlara bir hayız hali geliyor ya...

(*İza’ğteseleti’l-mer’etü min haydihâ*) “Bu hayız hallerinden yıkanmak icap ettiği, gusletmek icap ettiği vakitte, (*nekadat şa’rahâ nekdan*) örülü saçlarını çözer. (*Ve gaselet bi-hitmiyyi ve*

¹⁰ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.I, s.260, no:755; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.182, no:828; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.I, s.609, no:1479; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.382, no:26580; Câmiü’l-Ehâdis, c.II, s.356, no:1426.

üşnânin) Sabunla, lifle, şunla bunla güzelce yıkasınlar.”

(*Ve izağteselet mine'l-cenâbeti*) “Eğer cünüplükten yıkanmak lazım geliyorsa, (*lem tenkud re'sehâ*) o zaman örülü saçları çözmeye lüzum yok.” Ne yapar? (*Sabbeti'l-mâe alâ re'sihâ sabben ve asarathu*) “Başına suyu döker, onu şöyle ovalar. Bu onun için kâfi gelir.”

Örülü iken o saçların ıslanması ile bütün vücut ıslanmıştır, bu kâfidir. Cenâbetten gusül ettiği vakitte dağıtmaya lüzum kalmaz. Fakat hayızdan gusül ettiği vakitte örgülerin tamamını sökecek ve sabunla, lifle filan da ovalayarakta yıkayacak. Ancak o zaman temiz olur buyurmuşlar.

Bir tanecik daha okuyalım da yetsin bugün.

1. Yeni Bir Hanım Alınca Yapılacak Dua

İbn-i Mâce ve Beyhakî Amr ibn-i Şuayb'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِذَا أَفَادَ أَحَدُكُمْ امْرَأَةً، أَوْ خَادِمًا، أَوْ دَابَّةً، فَلْيَأْخُذْ بِنَاصِيَتِهَا،
وَلْيَدْعُ بِالْبَرَكَةِ، وَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهَا، وَخَيْرِ مَا
جَبَلَتْ عَلَيْهِ؛ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا جَبَلَتْ عَلَيْهِ؛ وَإِنْ
كَانَ بَعِيرًا، فَلْيَأْخُذْ بِذِرْوَةِ سِنَامِهِ (هـ. قط. ط. عن عمرو ابن

شعيب عن أبيه عن جدّه)

¹¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.37, no:1908; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.148, no:13616; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.278, no:493; İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.III, s.153, no:599; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.418, no:41649; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.357, no:1427.

RE. 32/15 (*İzâ efâde ehadükümü'mreeten, ev hâdimen, ev dâbbeten, felye'hüz bi-nâsiyetihâ, velyed'u bi'l-bereketi, velyekul: Allâhümme innî es'elüke min hayrihâ, ve hayri mâ cübilet aleyhi; ve eüzü bike min şerrihâ ve şerri mâ cübilet aleyhi; Ve in kâne bâiran, felye'hüz bi-zirveti senâmihi.*)

(*İzâ efâde ehadükümü'mreeten*) “Sizden birisi hanım aldığı zaman... Gerek cariye olarak olsun, gerekse nikahlı olsun, hangisi olursa olsun, aldı. (*Ev hâdimen*) Yahut bir hizmetkâr aldı; erkek veya kadın. (*Ev dâbbeten*) Yahut bir hayvan satın aldı. Araba da bunun içerisine dahil olur zannedersem.”

(*Felye'hüz bi-nâsiyetihâ*) “Onun alnından yapışsın! Hayvansa saçından, kadınsa alnından tutar. (*Velyed'u bi'l-bereketi*) Ona hayırla ve bereketle dua etsin. İnekse meselâ, “Sütünü bol et, bir zarar yapmasın, tepmesin, süsmesin.” diye Allah’a dua etsin. (*Velyekul*) Şöyle desin:

(*Allâhümme innî es'elüke min hayrihâ*) “Yâ Rabbi, ben bu hayvanın hayırlı şeylerini senden isterim. Sütü bol olsun, yağı bol

olsun... Kimseye eziyet etmesin. (*Ve hayri mâ cübilet aleyhi*)
Bunun cibilliyetindeki bütün hayırları senden isterim.”

E aldık hanımı ama hanımın huyu çirkinse yahut böyle insanı incitici ise, işte Cenâb-ı Hak'tan istiyoruz ki: Bunun hayrını ver yâ Rabbi! Kötülükleri kendinde kalsın yahut bunun kötülüklerini sen ört, at bundan, o kötülükler çıkmasın dışarıya; kendinde kalsın.”

(*Ve eüzü bike min şerrihâ*) “Bunun şerrinden de sana sığınırım yâ Rabbi! (*Ve şerri mâ cübilet aleyhi*) Bunun yaratılışındaki şerlerden de sana sığınırım yâ Rabbi!” desin.

İnsanın kemali ancak nefsinin ıslahı ile olur. Nefsin ıslahı da mümkün değildir, insan ölmedikçe. Yani ölmedikçe nefsin elinden kurtulamaz insan. Onun kemale ulaşması da çok nadir kimselere nasip olur. Onun için birbirimize kusur buluruz. Bu ayıp bir şey.

Kemâlât ancak Allah'a mahsustur. Allah'tan gayrı hepimiz noksanız Veli de olsa onun da noksanlığı vardır. Kemale ulaşmakla onun artık bütün kusurları bitmiş değildir yani. Kusursuz olan bir tek Allah'tır.

Onun için Cenâb-ı Peygamber hakkında buyrulmuş ki:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا. لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِكَ وَمَا
تَأَخَّرَ وَيَتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا. وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ
نَصْرًا عَزِيزًا (الفتح: ١-٣)

(*İnnâ fetahnâ leke fetihan mübînâ. Li-yağfira leke'llàhu mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhara ve yütimme ni'metehû aleyke ve yehdiyeke sırâtan müstakîmâ. Ve yensurake'llàhu nasran azîzâ.*) [Biz sana doğrusu apaçık bir fetih ihsan ettik. Böylece Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar, sana olan nimetini tamamlar ve seni doğru yola iletir. Ve sana şanlı bir

zaferle yardım eder.] (Fetih, 48/1-3)

Cenâb-ı Peygamber'den daha büyük insan olmaz ya, geçmiş ve gelecek bütün günahları mağfîret olunduğu halde, Cenâb-ı Hak ona bile istiğfarı emrediyor. Binâen aleyh biz de istiğfarla mükellefiz.

Binâen aleyh, insanda iyilik de vardır, kötülük de vardır. İyiliğini isteriz, kötülükten de ona sığınırız. Yâ Rabbi! Sen bunun kötülüklerini bize ulaştırma. Kötülüğü kendinde kalsın, şöyle olsun böyle olsun, isteriz.

(*Ve in kâne baîran*) “Eğer bir deva satın almışsa, devenin alnından tutmaya boyu yetişmez. (*Felye’hüz bi-zirveti senâmihi*) Onun da belinin ortasında yüksek yeri var ya, hörgüç diyorlar oraya... Orasından tutsun böylece dua etsin!”

“—Yâ Rabbi! Bu devenin hayrını isterim, şerrinden de sana sığınırım.” desin.

Evlendiğinde, hanımın ilk gelin gelişinde bunu yapar. Beraber ikişer rekât namaz kılarlar. Evlenme kitaplarında da yazılıdır. Bir parçada su alır, o suyla hanımının alnını sıvazlar:

“—Bu hanımın hayrını isterim yâ Rabbi! Şerrinden de sana sığınırım!” diye dua eder.

İnşallah, Allah hayırlarını nasib eder, şerlerinden de onu muhafaza eder.

m. Abdesti Bozabilen Bir Davranış

Bir mesele daha varmış şurada.

Bezzâr, İbn-i Hibbân, Dâra Kutnî ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

¹² Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.II, s.237, no:1850; Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.I, s.84, no:110; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.132, no:625; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.147, no:6; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.III, s.401, no:1118; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.443, no:8552; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.333, no:8385; Ebû Hüreyre RA’dan.

إِذَا أَفْضَى أَحَدُكُمْ بِيَدِهِ إِلَى فَرْجِهِ وَلَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا حِجَابٌ وَلَا سِتْرٌ

فَقَدْ وَجَبَ عَلَيْهِ الْوُضُوءُ ، فَلْيَتَوَضَّأْ (بر ، حب . قط . ك . ق . عن أبي

هريرة)

RE. 33/1 (*İzâ efdâ ehadüküm bi-yedihi ilâ fercihî*) “İnsanın elini avret yerine her ne şekilde ulaştırırsa, değdirirse; (*ve leyse beynehû ve beynehâ hicâbün*) arada bir şey yok. (*Ve lâ sitrün*) Yani mendil gibi, bez gibi bir şey olmadan, sütre olmadan elini avret yerine değdirirse; (*fekad vecbe aleyhi'l-vudûu*) artık ona abdest vacip olur. (*Felyetevadda*) Öyleyse abdest alsın!”

Elini avret yerine dokundurmakla onun abdesti bozulmuştur. Abdestini tazelemek gerekir.

İmamı Şâfiî Hazretleri bunu delil edilmiştir. Kendisi de bir erkekte böyle bir hal olursa, onun abdesti bozulmuştur, yenisini alsın demiştir. Fakat bizim imamımız İmam Azam Hazretleri'ne göre bir şehvet uyanmadıkça, bir su gelmedikçe abdest bozulmaz.

Allah kusurlarımızı affetsin... Cümlemizi tevkiyatı samadaniyesine mazhar buyursun... Sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına cümlemizi kabul etsin...

Li'llâhi'l-Fâtihah!

22. 02. 1976 – İskenderpaşa Camii

02. YEMEKTE BESMELE VE DUA

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرُونِي (حم. خ. م. ن. د. عب.

ش. ط. والدارمي، خز. عن ابي قتادة؛ ت. طس. عن انس)

RE. 34/3 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, felâ tekûmû hattâ teravnî*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-1 şerife okuyalım:

Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîûî, ve sahbihîûî, ve sellim... (3 defa)

Cenâb-1 Feyyâz-1 Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. İmamı Görmeden Ayağa Kalkmayın!

Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, Ahmed ibn-i Hanbel ve diğerleri Ebû Katâde RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-1 Peygamber buyuruyor ki:¹³

¹³ Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.19, no:602; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.275, no:949; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.356, no:475; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.144, no:454; Neseî,

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي (حم. خ. م. ن. د. عب. ش. ط. والدارمي، خز. عن ابي قتادة؛ ت. طس. عن انس)

RE. 34/3 (*Îzâ ukîmeti's-salâtü, felâ tekùmû hattâ teravnî*)
(*Îzâ ukîmeti's-salâtü*) “Kamet olunuyor ya namaz için, bu kamet olduğu vakitte, (*felâ tekùmû*) hemen ayağa kalkmayınız; (*hattâ teravnî*) beni görmedikçe...”

Rasûlüllah hane-i saadetlerinden çıkardı namaza öyle gelirdi. Kamet olunmuş olur, Rasûlüllah daha hanesinden çıkmamış olur. Onun için ayağa kalkmaları hoş olmuyormuş ki, “Beni görmedikçe kalkmayınız.” buyurmuşlar.

“—Kamet olduğunda ne zaman ayağa kalkılır?” diyerekten ulema arasındaki ihtilafta; İmam-ı Malik’e göre kamet bitmeden evvel namaza başlanır. Bizim imamımıza göre *hayye ale’s-salâh*’tan sonra başlanır. İmam-ı Şafii’ye göre *kad kâmeti’s-salah*’tan sonra namaza başlanır. Yâni nasıl olsa olur.

b. Kamet Edilirken Başka Namaza Durulmaz

Sünen, c.III, s.83, no:680; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.304, no:22640; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.513, no:1651; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.244, no:8527; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.20, no:2119; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.322, no:1261; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.51, no:1755; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.14, no:1526; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.369, no:1335; *Müsnedü’l-Hamîdî*, c.I, s.205, no:427; Taberânî, *Müsnedü’s-Şâmiyyîn*, c.IV, s.103, no:2858; ; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.508, no:622; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.95, no:189; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.IX, s.194, no:3544; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.I, s.405, no:4116; Abdürrezzak, *Musanef*, c.I, s.504, no:1932; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.127; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.143; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.391; Ebû Katâde RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.356, no:475; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.150, no:9387; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.271, no:2028; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.375, no:1259; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.127; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.198; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.I, s.49, no:44; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.II, s.223, no:2390; Câbir ibni Semüre RA’dan.

Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel ve diğerk kaynaklar Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ (عب. م. ت. د. ن. ه.
عن أبي هريرة؛ كر. عن ابن عمر)

RE. 34/4 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, felâ salâte ille'l-mektûbetü*)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) “Namaz için kamete başlandı mı, (*felâ salâte ille'l-mektûbetü*) artık başka kılacağıın nafîle namaz varsa onlar kılınmaz, ancak farz kılınır.”

Mesela öğlenin sünnetini kılmamışsın, gelmişsin camiye, kamete de başlamış müezzin efendi. “Ben şu sünneti kılayım da ondan sonra imam efendiye yetişeyim.” deme, uy imama! Öğlenden sonra kaza edersin, ikinci ise affolur. Ama affolur dediysek, her zaman bunu âdet edinmemek şartıyla.

“—Öyleyse sabah namazının sünnetini de mi kalmayacağız?”

Sabah namazının sünneti için çok te'kid var. Sabah namazının

¹⁴ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.22, no:1160; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.204, no:386; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.20, no:1075; Neseî, *Sünen*, c.III, s.392, no:855; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.476, no:1141; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.455, no:9874; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.400, no:1448; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.19, no:6730; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.482, no:4323; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.301, no:937; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.371, no:2023; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.567, no:2193; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.169, no:1123; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.374, no:1356; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.265, no:6379; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.458, no:8736; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.75, no:93; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.77, no:4875; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.436, no:3987; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.229, no:459; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.138; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.111; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.161, no:186; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.315, no:200; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.32; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.273, no:274; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.III, s.35, no:668; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.41; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

sünnetini, düşman sizi kovalıyor, kaçılıyorsunuz düşmanın önünden, sabah namazının da vakti gelmiş... O telaş içerisinde sabah namazının sünnetini kıl, arkasından da farzına öyle dur. O kadar tekit vardır sabah namazının sünnetinde.

Kamet olunuyor. geç de geldik, sabah namazının sünnetini de kılamadık daha... Ulemanın görüşü, bir rekâtına erişeceğine aklın keserse, arkada bir yerde kılarırsın, yetişirsin. Çünkü uzunca zamm-ı sûre okunur sabah namazlarında... Bu uzunca okumadan istifade ederedikten, yetişirsin ikinci rekâtına... Aklın kesti ki, "Ben sünneti de kılarırsam, farza yetişemeyeceğim. O zaman sünneti feda eder cemaate yetişirsin.

Bakın, cemaatle namazın sünnetten efdal olduğu buradan anlaşılıyor.

Şimdi buradan aklıma geldi. Meselâ, çok namaz kılanlar var, namazlarını evde kılarlar, camiye gelmezler. Fakat bunların cezasının ağırlığını bilmem şöyle anlatabilir miyim:

Bir baraja su geliyor, barajın suyunu çeviriyor herkes sağdan soldan, sağdan soldan... Yahut değirmene su geliyor, değirmen

dönecek. Etrafindan da bahçemi sulayacağım diyerekten, öteki de tarla mı sulayacağım diyerekten suları çalışıyorlar. Su değirmenine gelecek su azalıyor, kalan su da döndürmüyor değirmeni. Su gelmeyince değirmen dönmüyor, baraj da dolmuyor.

Şimdi burada su ahyorsun Allah'ın suyundan ama, büyük menfaati önlüyorsun. Büyük menfaatleri yok ediyorsun kendi menfaatin için... Cemaate gelmemek suretiyle de çok büyük İslamî menfaatler yok olur. Onun için cezası çok ağırdır.

Onun için Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

“—Kamet olunduktan sonra sünnetlerle meşgul olmayın, cemaate uyun!”

Yine buyurmuşlar ki:¹⁵

لَا صَلَاةَ لِجَارِ الْمَسْجِدِ، إِلَّا فِي الْمَسْجِدِ (قط. عن جابر؛
قط. ق. عن أبي هريرة؛ حب. عن عائشة)

RE. 481/2 (*Lâ salâte li-câri'l-mescidi, illâ fi'l-mescid*)

(*Lâ salâte*) “Hiçbir namaz yoktur, (*li-câri'l-mescidi*) mescidin komşusu için; (*illâ fi'l-mescidi*) ancak mescidde kılsa olur.”

Başkası uygun olmaz. Yani sevabı çok olmaz, kâmil olmaz, Allah indinde makbul olmaz. Mademki mescidin komşusudur; gelsin namazlarını mescidde kılsın!

Ama muztar olur, hasta olur, sakat olur, korku olur, tehlike olur... Müstesnalar var. Müstesna olmadıkça namazı camide

¹⁵ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.57, no:4721; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.345, no:3488; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.I, s.497, no:1915; Hz. Ali RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.373, no:898; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.420, no:2; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.57, no:4724; Tahâvî, *Şerhu Maânî*, c.I, s.394, no:2140; Ebû Hüreyre RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.419, no:1; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizân*, c.V, s.181, no:628; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.94; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.650, no:20737; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVI, s.415, no:17141.

kılmaya gayret etmelidir. Hem sevabı fazla olur, hem cemaat ne kadar çok olursa baraj o kadar büyük olur mesela. Değirmen o kadar güzel döner. Cemaat az olunca, su da az olunca ne değirmen döner ne baraj olur, bir şey olmaz. Bu öyledir; 5-10 kişiyle namaz kılıyorsun, bir iki safla namaz kılıyorsun. Yani o da o kadarlık olur. Cami dolarsa sevabı da ayrı olur, fazileti de ayrıdır.

c. Yemek Hazırken Namaz Kılmak

Bakın, buna da dikkat edin!

Buhârî, Müslim, İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Hibbân Enes ibn-i Mâlik RA'dan; Buhârî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، وَحَضَرَ الْعِشَاءُ، فَابْدِءُوا بِالْعِشَاءِ (خ. م. ه. عن
ابن عمر؛ حم. خ. م. ت. د. ن. ه. حب. والدارمي عن أنس؛ حم.
خ. ه. عن عائشة؛ حم. ط. ب. عن سلمة بن الأكواع؛ ط. ب. عن

¹⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.XVII, s.111, no:5043; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.191, no:925; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.146, no:22990; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.204, no:1445; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.8, no:1687; Hz. Aişe RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.70, no:633; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.181, no:868; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.89, no:322; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.190, no:924; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XII, s.81, no:5544; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.III, s.179, no:866; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.88, no:321; Neseî, *Sünen*, c.III, s.372, no:844; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.189, no:923; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XXIV, s.78, no:11532; Taberânî, *Mu'cemü'r-Râzi*, c.VII, s.90, no:6942; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.11, no:1690; Temmâmü'r-Râzi, *Fevâid*, c.I, s.415, no:416; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXII, s.171; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XXXIII, s.284, no:15924; Seleme ibn-i Ekvâ' RA'dan.

ابن عباس؛ طس. عن أبي هريرة)

RE. 34/5 (*Îzâ ukîmeti's-salâtü ve hadara'l-aşâü, fe'bdeü bi'l-aşâi.*)

(*Îzâ ukîmeti's-salâtü*) “Ezan okunduğu zaman, (*ve hadara'l-aşâü*) akşam yemeği de hazırlanmışsa; (*fe'bdeü bi'l-aşâi*) önce yemeğinizi yiyin!”

Bâhusus şimdi Ramazan'da sofraya hazır, akşam da olmuş. Bu akşama mahsus değildir. Yani hangi yemek olursa olsun yemek hazırlanmış, namaz vakti de gelmiş. Ezan okunuyor, namaz kılınacak. Sizin de yemeğiniz hazır. Yemek hazırlarken evvelâ yemeğinizi yiyin, sonra namazınızı kılın!”

Burada *aşâ* tabirinden murat, akşam yemeği. Evet akşam yemeği hazır oldu, namaz da var. Yemeği yiyip namazı öyle kılın!

Sebebine gelince, bu zuafa için demişler. Gönlü meşgul olur yemekle... Yemekle gönlü yemekle meşgul olan insanlar yemeğini

yesin, namazı ondan sonra rahat kalsın. Eğer vakit müsaitse...

Bazen olur ki, namaz vakti gecikmiştir. Yemek de hazırlanmış ama namaz vakti de geçmek üzere... Yemeği önce yerseniz namazın vakti çıkacak. O zaman önce namazı kılmak lazım!

Bu tehlike olmadığı zaman, yemek takdim olunur denmişse de bu zuafa içindir. Sabırlı olan insanlar, yemek ile ilgisi olmayan insanlar önce namazlarını kılar. Bir üzüm, bir su, hurma neyse iftarını yapar, ondan sonra namazını kılar. Ondan sonra da yemekçağızını rahat rahat yer.

d. Abdesti Sıkışıkken Namaz Kılmak

Tirmizî, Ebû Dâvud, Hâkim, Taberâni ve Beyhakî Abdullah ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ ، وَأَرَادَ الرَّجُلُ الْخَلَاءَ ، فَلْيَبْدَأْ بِالْخَلَاءِ (مالك ،
والشافعي ، حم . عب . ن . ه . حب . ك . ق . ض . طب . خز . ت .
صحيح ، والدارمي عن عبد الله ابن أرقم)

RE. 34/6 (*Îzâ ukîmeti's-salâtü, ve erâde'r-racülü'l-halâe, felyebde' bi'l-halâi.*)

(*Îzâ ukîmeti's-salâtü*) “Ezan okunuyor, namaz kılınacak, kamet getiriliyor. (*Ve erâde'r-racülü'l-halâe*) Adam daralmış, def-i hâcet ihtiyacı var. Helâya giderse cemaati kaçırarak. (*Felyebde' bi'l-halâi*) Önce helâya gitsin!”

Bu kimsenin tazelenip, rahatlanıp namazı kılması için cemaati

¹⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.242, no:132; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.125, no:81; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.273, no:597; Taberâni, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.122, no:7042; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.73, No:4807; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.76, no:1652; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.580; Hatib-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.XIII, s.83, no:7061; Abdullah ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.522, no:20062; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.368, no:1466.

kaçırması caizdir. Hatta evlâdır. Çünkü böyle sıkıntılı bir halde huzurlu olmaz. Sıkıntılı bir halde, huzursuz namaz da makbul değildir. Onun için, “Huzuru temin etmek için cemaati kaçırmak caizdir.” demişler.

Eğer vakit daraldı ise, yani namaz vakti geçecekse; yani öğleyi kılıyorsunuz ama ikinci vakti de girmek üzere. Şimdi abdest tazelemekle meşgul olursanız öğlenin vakti çıkacak, ikinci girecek. Burada da kerahatle caizdir demişler.

e. Namazdan Sonra Edilecek Dua

Taberânî Ebû Ümâme RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَتَحَتْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ، وَاسْتَجِيبَ الدُّعَاءُ؛ وَإِذَا
انصَرَفَ الْمُنصَرَفُ مِنَ الصَّلَاةِ، وَلَمْ يَقُلْ: اللَّهُمَّ أَجْرِنِي مِنَ النَّارِ، وَ
أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ، وَزَوِّجْنِي مِنَ الْحُورِ الْعِينِ! قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: يَا وَيْحَ،
هَذَا أَعْجَزُ أَنْ يَسْتَجِيرَ بِاللَّهِ مِنْ جَهَنَّمَ. وَقَالَتِ الْجَنَّةُ: يَا وَيْحَ، هَذَا
أَعْجَزُ أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ. وَقَالَتِ الْحُورُ الْعِينُ: يَا وَيْحَ، هَذَا أَعْجَزُ
أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ أَنْ يَزُوِّجَهُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ (طب. عن أبي أمامة)

RE. 34/7 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, fütihat ebvâbü's-semâi, ve'stücîbe'd-duâi; feize'nsarafe'l-munsarifü mine's-salâti, ve lem*

¹⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7496; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.410, no:1601; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.345, no:2893; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.372, no:1451.

yekul: Allâhümme ecirnî mine'n-nâr, ve edhilni'l-cenneh, ve zevvicnî mine'l-hûri'l-în! Kàleti'l-melâikeh: Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yestecîra bi'llâhi min cehennem. Ve kàleti'l-cenneh: Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llâhe'l-cenneh. Ve kàleti'l-hûru'l-în: Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llâhe en yüzevvicehû mine'l-hûri'l-în.)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) “Namaz için ezan okunduğu, kamet getirildiği vakitte, (*fütihat ebvâbü's-semâi*) semânın kapıları açılır; (*ve'stücîbe'd-duâü*) ne kadar dualar, yalvarmalar varsa, o anda makbul olur.”

(*Feize'nsarafe'l-munsarifü mine's-salâti*) “Namaz kılındı bitti, çıktı namazdan. Namaz kılan kimse, (*ve lem yekul: Allâhümme ecirnî mine'n-nâr*) “Allahım, beni cehennemden koru; (*ve edhilni'l-cenneh*) beni cennetine dâhil eyle; (*ve zevvicnî mine'l-hûri'l-în*) beni hûrilerle evlendir!” diye dua etmeden kalkar giderse, (*kàleti'l-melâikeh*) melekler şaşarlarmış, derlermiş ki:

(*Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yestecîra bi'llâhi min cehennem*) “Yazık, bu adam cehennemden Allah'a sığınmaktan aciz miydi?”

Allah Allah, ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından cehennemden Allah'a sığınmadı.”

(*Ve kâleti'l-cenneh*) Cennet de dermiş ki: (*Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llâhe'l-cenneh*) “Yazık, bu adam Allah'tan cenneti istemekten aciz miydi? Ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından cenneti istemedi.”

(*Ve kâleti'l-hûru'l-în*) Hûrî kızları da darılacaklarmış, bizi de talep etmedi diye, diyeceklermiş ki: (*Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llâhe en yüzevicehû mine'l-hûri'l-în*) “Yazık, bu adam Allah'tan hûrî kızlarıyla evlenmeyi istemekten aciz miydi? Ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından hûrî kızlarını istemedi.”

Bizi böyle ikaz ediyorlar ki, namazdan sonra Allah'tan hem dünyevî ve uhrevî isteklerinizi isteyin. Çünkü sema kapıları açık, dualar müstecabdır o anda... Bâhusus Ramazan'da olursa...

f. Sürmenin Tek Sayıda Sürülmesi

Ahmed ibn-i Hanbel Ebû Hüreyre RA'dan, Taberânî Ukbe ibn-i Âmir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

إِذَا كَتَحَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَكْتَحِلْ وَتَرَا ، وَإِذَا اسْتَجَمَرَ فَلْيَسْتَجِمِرْ وَتَرَا

(حم. عن أبي هريرة؛ طب. عن عقبه بن عامر)

RE. 34/9 (*İze'ktehale ehadüküm felyektahil vitren, ve ize'stecmera felyestecmir vitren.*)

(*İze'ktehale ehadüküm felyektahil vitren*) “Sizden biri sürme

¹⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.351, no:8596; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.156, no:17464; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.338, no:933; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.162, no:8354; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.645, no:17199; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.385, no:1468.

çekmek istediğinde tek olarak çeksin, (*ve ize'stecmera felyestecmir vitren*) ve taharet için taş kullandığında da tek sayıda kullasın.”

Sürme *ismid* denilen taştan hazırlanır. Gözlerin görme gücünü artırır, gözleri cilalandırır. “Onu gözlerinize sürerseniz tek sürün!” diyor Peygamber Efendimiz.

Sürmeyi kadınlar da erkekler de sürünebilir. Onu erkek geceden sürmeli, sabahleyin yıkamalı; gözünde o sürme alâmeti kalmamalı!

Bir de eskiden Arabistan gibi memleketlerde taharetlenmek için sular yoktu. Def-i hacetten sonra taş parçaları ile temizlenilirdi, taharetlenilirdi. O da herkesin ihtiyacına göre, bir, üç, beş... En azı üç, üçten aşağı olmasın; en nihayeti yedi, yediden de fazla olmasın. Böyle taharetlenmek için taş kullanırsanız, kullandığımız taşı da tek yapın!

Eskiden evvela taşlarla taharetlenir sonra yıkanılırdı. Şimdi taş âdeti tabi mümkün değil, su ile yapıyoruz. Onu da hiç olmazsa tek olarak yapmak iyidir. Pamuk veyahut böyle kullanılan bez parçalarına silmek de caiz değildir. Çünkü o bezler diğer yerlerde kullanılabilir. Pamuk da öyledir, kâğıda hiç caiz değildir. Şimdi Allah esirgesin vapurlarda, tayyarelerde filan umumi yerlerde kâğıt kullanıyorlar.

Halbuki kâğıt ilim vasıtasıdır. Bak şimdi bu kâğıt olmasa, bu yazıların hiçbirisi olmazdı. Binâen aleyh gerek Kur'an ve gerek sair ilimler kâğıtlar vasıtasıyla bize geldiği için, kâğıdın kıymeti yüksektir. Onu ayak altına atmak, çiğnemek, hele yazılı olursa hiç caiz olmaz.

Hele bugün gazetelerde adet olmuş. Para kazanmak için gazetesinin en başında gayet güzel bir ayet yazıyor. Cicili bicili güzel. “Görsün de herkes alsın benim gazetemi!” diyerekten. Bunlar caiz şeyler değildir. Yani Allah'ın kelâmını ticarete vasıta yapıyorlar. Ondan sonra kim bilecek onu? Gazete de ya yerlerde, ayak altında sürünüyor, ya helâlarda sürünüyor, yahut bakkalarda kese kağıdı oluyor. Güzel âyet ayaklar altına çürüyor. Onun için bunlara çok dikkat etmek lazım!

g. Düşman Yaklaşmadan Ok Atmayın!

Buhârî ve Ebû Dâvud Hamza ibn-i Ebû Üseyd'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰

إِذَا أَكْتَبُواكُمْ فَارْمُوهُمْ بِالنَّبْلِ، وَاسْتَبِقُوا نَبْلَكُمْ (خ. د. عن حمزة
بن أبي أسيد؛ ك. عنه وعن سهل بن معاذ معا)

RE.34/10 (*İzâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli, ve'stebkû nebleküm.*)

(*İzâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli*) “Düşman size yaklaştığı

²⁰ Buhârî, *Sahîh*, c.XII, s.379, no:3685; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.264, no:2289; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.105, no:2471; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.155, no:18256; Hamza ibn-i Ebî Esid babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.359, no:10898; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.385, no:1469.

zaman oklarınızı kullanın! (*Ve'stebkù neblekùm*) Uzakta ise oklarınızı muhafaza ediniz. Düşman size yakın olmadıkça boşu boşuna ok atmayın!”

Eksüb, yakınlaşma...

O zaman ok atıyorlarmış ya. Fakat bakıyorsun menzilden dışarıda herif, boşa gidecek. Boş gürültü yapıyorlar. Bu boş gürültüye zayi etme okunu, bugünkü tabirle mermini... Ne zaman yaklaşırsanız, o zaman atın!

“—Sonra hepsini birden atıp da bitirme! Bir kısmını da sakla! Belki düşman daha yakına gelir, kendini müdafaa etmek için o zaman da onu kullanırsın!” diyerekten Efendimiz askerine böyle emir vermiş. Atışlarınızı birden atmayın, düşman size yaklaşmadıkça da atmayın.

Boşuna gitmesin. Çünkü bugünkü gibi fabrikalar ... onlar evlerde yaşıyor o zaman. Müşkül.

h. Düşmanın İçine Dalmadan Kılıçlarınızı Sıyırmayın!

Beyhakî ve Ebû Dâvud, Mâlik ibn-i Hamza'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹

إِذَا أَكْتَبُواكُمْ فَارْمُوهُمْ بِالنَّبْلِ، وَلَا تَسْلُوا السُّيُوفَ حَتَّى يَغْشَوْكُمْ

(ق. د. عن مالك بن حمزة بن أبي أسيد عن أبيه عن جدو)

RE. 34/11 (*Îzâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli, ve lâ tesüllü's-suyûfe hattâ yağşevkùm.*)

(*Îzâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli*) “Onlar size

²¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.266, no:2290; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.155, no:18257; Abdürrezzak, *Musannef*, c.V, s.178, no:9295; İbn-i Esir, *Üsdül-Gàbe*, c.I, s.1141; Mâlik ibn-i Hamza ibn-i Ebû Esîd'den, o da babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.356, no:10876; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.386, no:1470.

yaklaştığında onlara ok atın! (Ve lâ tesüllü's-suyûfe hattâ yağşevküm) Tam içinize dalmadıkça kılıçlarınızı sıyırmayın!"

Yakınlaşmadıkça okunuzu atmayın! Ne zaman daha yakın olursanız, birbirinizle karşı karşıya, göğüs göğüse geldiğiniz zaman kılıçlarınızı çekin, yapacağınızı yapın!"

1. Yemekte Bi'smi'llâh Denilmesi

Ebû Dâvud, Hâkim ve Tirmizî, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلْيَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ ، فَإِنَّ نَسِيَّ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ
اللَّهِ فِي أَوْلِهِ ، فَلْيَقُلْ : بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَوْلِهِ وَأَخْرَهُ (د. ك. ت. صحيح
عن عائشة)

RE. 34/12 (Îzâ ekele ehadüküm taâmen felyezküri'sma'llâhi, fein nesiye en yezküre'sme'llâhi fî evvelihî, felyekul: Bi'smi'llâhi alâ evvelihî ve âhirihî.)

Yemek yerken müslümanların adetidir ki, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye başlarlar. Bunu çocuklarımıza da öğretmek gerekir. Onun için sofraya oturunca baba açıktan *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye başlamalı, çocuklar da duysunlar ve alışsınlar diye.

Bir telaşe geldi de; karın aç fazlaca belki, unutuverdiniz *Bi'smi'llâh* demeyi, hemen başladınız yemek yemeye. Yerken

²² Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.55, no:1781; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.477, no:3255; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.143, no:25149; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.121, no:7087; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXV, s.382, no:8005; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.236, no:40734; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.389, no:1477.

aklınıza geldi:

“—Ben yemeğin başındayken besmele çekmemiştim!”

Hatta bitmiş olsa dahi deyiniz ki: (*Bi'smi'llâhi alâ evvelihî ve âhîrihî*) “Yâ Rabbi, evveline de sonuna da *Bi'smi'llâh* ile başlamış olayım!”

Böyle dediğiniz vakitte; “Eğer şeytan sizin yemeğinizi iştirak ettiyse, kusmak mecburiyetinde kalır!” diyor.

Bizim doymamamızın, çok yememizin sebeplerinden biri de besmeleye olan saygısızlığımız yahut riayetsizliğimizdir. *Bi'smi'llâh* denildiği vakitte, o yemekte bereket olur, yemek çabuk bitmez. Az yemek herkese yeter.

Meselâ:

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ (المَلِكُ: ١)

(*Tebâreke'llezî bi-yedihi'l-mülk*) [Mutlak hükümlerlik elinde olan Allah, yüceler yücesidir.] (Mülk, 67/1)

Tebâreke dediğin, mübareklik.
Sübhâneke'de okuyoruz:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ .

(*Sübhâneke'llâhümme ve bi-hamdik, ve tebâreke'smük.*)
[Allahım, sen noksan sıfatlardan pâk ve uzaksın! Seni dâimâ böyle tenzih eder ve överim. Senin adın mübarektir.]

O *tebâreke*, mübarekliktendir ki o mübarekliği anlatmaya imkân yoktur. Ancak onu insanlar kendi hallerinde müşahede ederler. Niçin?

Bakıyorsun ki yüz kuruş kazanan geçiniyor. İki yüz kuruş kazanan geçiniyor. Üç yüz kuruş kazanan geçiniyor. Beş lira kazanan? O da geçiniyor. Öteki on lira, yirmi lira, elli lira kazanan; o da bağıyor, “Yetmiyor!” diyerekten.

Neden bu yetmiyor acaba? Bu mübareksizlik var da o yetmiyor. Mübarek olursa, hepsi yeter.

Efendimiz SAS'ın zamanındaki Ashab-ı Kiram'ın hayatına dikkat ederseniz, gerek hac sıralarında olsun, gerek savaş sıralarında olsun gayet az gıdalarla beslenirlerdi. Ekmeği nereden bulacaklar? Ekseriyetle Efendimiz sıkıntı çekerlerdi.

Hz. Aişe Validemiz:

“—Bazan üç ay olurdu, evimizde bir ocak yanmaz, duman tütmezdi.” diyor.

“—Ne ile geçiniyordunuz?” diye soruyorlar.

“—Su ve hurmayla...” diyor.

Bunların vücutları da çok zayıf, nahifti. Mesela Hz. Ali Efendimiz, Hayber Kalesi'nin kapılarını kırıp da içeri girdiyse, zannetmeyiniz ki Hz. Ali'nin kolları çok etliydi de, yemek yediği de, pehlivanvari bir kuvvetle kapıları kırdı. Öyle zannetmeyin. Onu kıran kuvvet, mânevî kuvvettir.

Hatta bir paşasına, valisine mektup yazarken; vali biraz rahata dalmış, yemeye, içmeye fazla alışmış. Hemen Hz. Ali bir

mektup yazıyor ona:

“—Ey efendi, seni azlettim. Böyle yemekle, içmekle valilik olmaz!” diyor.

Onun için, evvelinde ve ahirinde *Besmele-i Şerife*'yi unutmamak lazımdır.

i. Yemekten Sonra Bereket Duası

Beyhakî ve Ebû Dâvud, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ ، وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا
مِنْهُ ؛ وَإِذَا شَرِبَ لَبَنًا ، فَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ ، وَزِدْنَا مِنْهُ ؛ فَإِنَّهُ
لَيْسَ شَيْءٌ يَجْزِي مِنَ الطَّعَامِ ، وَالشَّرَابِ ، إِلَّا اللَّبَنُ (هب. د. عن
ابن عباس)

RE. 34/13 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felyekul: Allàhümme bârik lenâ fih, ve et'ïmnâ hayran minhu; ve izâ şeribe lebenen, felyekul: Allàhümme bârik lenâ fîhi, ve zidnâ minhü; feinnehû leyse şey'ün yücziü mine't-taàmi, ve'ş-şerâbi ille'l-leben.*)

Yemek yediğimiz vakitte, yemek duası yapıyoruz. Her müslümanın bu yemek duasını, yemeğin arkasından şükren lillâh yapması lazım! Bu dualardan birisi.

(*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felyekul*) Sizden birisi yemek yediği zaman şöyle desin: (*Allàhümme bârik lenâ fih, ve et'ïmnâ*

²³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.168, no:3242; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.104, no:5957; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.IV, s.227, no:2035; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.238, no:40742; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.390, no:1479.

hayran minhu) “Ya Rabbi, bu yemeği bizim için mübarek kıl ve ondan daha hayırlısını bize ver!”

O gün mesela bir çorba içmişse; “Bunu mübarek et!” desin, daha hayırlısını da Allah’tan istesin.

(*Ve izâ şeribe lebenen, felyekul*) Eğer süt içerse şöyle desin: (*Allâhümme bârik lenâ fîhi, ve zidnâ minhü*) “Ya Rabbi, bu sütü bizim için mübarek kıl ama bundan daha ziyadesini bize ver!”

(*Feinnehu leyse şeyün yücziü mine’t-taâmi, ve’ş-şerâbi ille’l-leben*) Hem ekmek yerine hem su yerine geçen süttten başka yeterli bir şey yoktur. Süt hem yemek yerine geçer, hem susuzluğunu da giderir.” Onun için, (*Allâhümme zidnâ minhü*) “Bu sütü de ziyade eyle!” diye dua etti.

j. Yemekten Sonra Elinizi Yalamadan Silmeyin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve İb-i Mâce, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلَا يَمْسَحُ يَدَهُ فِي الْمِنْدِيلِ ، حَتَّى يَلْعَقَهَا
أَوْ يَلْعَقَهَا ؛ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبَرَكَةُ (حم . خز . م . د .
ه . عن ابن عباس)

RE. 34/14 (*İzâ ekele ehadüküm taâmen, felâ yemsah yedehû fi’l-mendîl, hattâ yel’akahâ ev yul’ikahâ; feinnehû lâ yedrî fî eyyi taâmihi’l-bereketü*)

(*İzâ ekele ehadüküm taâmen*)” Sizden biri yemek yediği zaman, (*felâ yemsah yedehû fi’l-mendîl*) ellerini bezlere silmesin; (*hattâ*

²⁴ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.3123, no:3787; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.484, no:3260; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.301, no:14259; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VII, s.278, no:14392; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.106, no:24935; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.212, no:626; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

yel'akahâ ev yul'ikahâ) elini, parmaklarını yalamadıkça mendil ile silmesin. (*Feinnehû lâ yedrî fî eyyi taâmihi'l-bereketü*) Zira insan, bereketin yemeğin neresinde olduğunu bilemez.”

Eskiden yemeği elleriyle yedi herkes. El yerine üç parmakla yeniyor. Uzun parmak evvela yalanır, sonra bu, sonra bu yalanır.

Niçin yalanıyor? (*Feinnehû lâ yedrî fî eyyi taâmihi'l-bereketü*) Bu yemeğin bereketi neresindeydi bilinmez. Belki parmağında kalan yağ kısmında var bu bereket. Onun için, “Parmağını yalamadan silme!” buyurmuş.

Bizim aklımız o kadar ermez ama bize düşen SAS E[feğdimiz'in söylediğini tatbik etmek. Onu incelemeye hakkımız yok...

k. Ramazan'da Unutarak Yiyen, İçen Kimse

Dâra Kutnî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵

إِذَا أَكَلَ الصَّائِمُ نَاسِيًا ، أَوْ شَرِبَ نَاسِيًا ؛ فَإِنَّمَا هُوَ رِزْقُ سَاقِهِ اللهُ
إِلَيْهِ ، وَلَا قَضَاءَ عَلَيْهِ (قط. وصححه عن أبي هريرة)

RE. 34/15 (*Îzâ ekele's-sâimü nâsiyen, ev şeribe nâsiyen; feinnemâ hüve rızkın sâkahu'llâhu ileyhi, ve lâ kadâa aleyhi*)

(*Îzâ ekele's-sâimü nâsiyen*) “Oruçlu bir kimse unutarak bir şey yerse, (*ev şeribe nâsiyen*) veya unutarak bir şey içerse, (*feinnemâ hüve rızkın sâkahu'llâhu ileyhi*) bunlar ancak Allah'ın ona gönderdiği bir rızıktır. (*ve lâ kadâa aleyhi*) Kaza gerekmez.”

Bir insan Ramazan'da yahut nafîle oruçlarda unutarak yiyiverdi, içiverdi. Bu yemesi veya içmesi ile orucu bozulmaz. O

²⁵ Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.178, no:27; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.244, no:3275; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.502, no:23836; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.394, no:1487.

Allah-u Teâlâ'dan bir rızıktır ona... Sehvolumuştur, unutturularak o rızık ona yedirilmiştir. Onun için ne kaza lâzımdır, ne kefarete lâzımdır.

Ama İmam Malik başka bir hadis-i şerife dayanarak, “Ona kaza lâzımdır!” demiş.

İmam-ı Şafî'ye göre insan unutarak yerse bozulmaz. Bir de kendi kendine:

“—Yâhu ben unutarak yedim, orucum bozuldu.” diyerek tekrar yerse, o zaman oruç bozulmuş olur. Bile bile yeyince, kefarete lazım gelir.

1. Tabağın Kenarından Yeyin!

Ebû Dâvud, Tirmizî, İbn-i Mâce ve Neseî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلَا يَأْكُلُ مِنْ أَعْلَى الصَّحْفَةِ ، وَلَكِنْ
لِيَأْكُلُ مِنْ أَسْفَلِهَا ، فَإِنَّ الْبَرَكَاتَ تَنْزِلُ مِنْ أَعْلَاهَا (د . ت . ن .
ه . عن ابن عباس)

RE. 35/1 (*Îzâ ekele ehadüküm taàmen, felâ ye'kül min a'le's-safhati, ve lâkin liye'kül min esfelihâ, feinne'l-berekete tenzilü min a'lâhâ.*)

(*Îzâ ekele ehadüküm taàmen*) “Sizden biriniz bir yemek yediği zaman, (*felâ ye'kül min a'le's-safhati*) tabağın yukarisından almasın! Yemeğin yığılmış kısmından, ortasından, en yukarisından almasın; (*ve lâkin liye'kül min esfelihâ*) en aşağısından, kendisine en yakın kenarından alsın! (*Feinne'l-*

²⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.226, no:3280; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.250, no:40809; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.387, no:1474.

berekete tenzilü min a'lâhâ.) Çünkü bereket ortasından, yukarisından aşağısına doğru iner gelir.”

Bakın şimdi bu da bir usüldür. Yemek yerken gerek kendi tabağından, gerekse umumi olarak orta yerden yenildiği vakitte, yemeğin ortasında mesela güzel bir et var; onu uzanıp almaya çalışmamak lazım. Gerek kendine ait, gerekse başkalarına ait olduğu vakitte, toplu olduğu halde... Çünkü bereket sofranın, sahanın ortasına nazil oluyor. “Ortasını bozma, önünden ye!” diyor.

m. Et Yedikten Sonra Ellerin Yıkanması

İbn-i Adiy, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ مِنْ وَضْرِ اللَّحْمِ

(عد. عن ابن عمر)

RE. 35/2 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felyağsil yedehû min vadari'l-lahmi.*)

(*İzâ ekele ehadüküm taàmen*) “Sizden biriniz yemek yediği zaman, (*felyağsil yedehû min vadari'l-lahmi*) etin elinde kalan yağından, bulaşığından dolayı elini yıkasın!”

Allah esirgesin, birçok hastalıklar oluşuyor. Ağız çarpılması, bilmem buna benzer şeyler. Bu cin denilen görmediğimiz bir mahlûk vardır. Bunların yemeği böyle insanların artıklarıdır. Parçaları attığımızda, kemikler, artıklar onlara gıdadır. İnsan elini ağzını yıkamadan yatarsa, o ağzının bulaşıklığına onlar gelir, oradan gıdalanmaya çalışırlar. O arada bir zararı olma ihtimali vardır. Onun için yemek yedikten sonra mutlaka ellerinizi yıkayınız, bahusus yağlı yemeklerden sonra...

²⁷ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.95; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.244, no:40770; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.389, no:1478.

Onun için, yemekten evvel elini yıkamak ve yemekten sonra eli yıkamak sünnettir. Yemekten sonra el yıkamak da sünnet-i müekkede imiş. Et olursa, te'kidli olur o zaman. Şimdiki yemekler ya et oluyor, ya da çeşitli yağlardan oluyor. Muhakkak yıkamak lâzım, bezle iktifa etmemek lazım!

n. Sağ Elinizle Yeyin, Sağ Elinizle İçin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve Ebû Dâvud, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Neseî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ، وَإِذَا شَرِبَ فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ؛ فَإِنَّ

الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ، وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ (حم . م . د . د . عن ابن

عمر؛ ن. عن أبي هريرة)

RE. 35/3 (*İzâ ekele ehadüküm felye'kül bi-yemînihî, ve izâ şeribe felyeşreb bi-yemînihî; feinne's-şeytâne ye'külü bi-şimâlihî, ve yeşrebü bi-şimâlihî.*)

(*İzâ ekele ehadüküm felye'kül bi-yemînihî*) “Sizden biriniz yemek yediği zaman, sağ eliyle yesin; (*ve izâ şeribe felyeşreb bi-yemînihî*) veyahut su, meşrubat içtiği zaman sağ eliyle içsin! (*Feinne's-şeytâne ye'külü bi-şimâlihî*) Çünkü şeytan sol eliyle yer,

²⁸ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.295, no:3764; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.458, no:1722; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.8, no:4537; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.132, no:2030; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.172, no:6748; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.76, no:5838; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.30, no:5226; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.147, no:8177; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.433, no:5584; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.301, no:1190; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.I, s.78; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.172, no:6745; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.325, no:8289; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.305, no:5899; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.384, no:7783; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.261, no:4273; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

(*ve yeşrebü bi-şimâlihî*) sol eliyle içer”

Bu çok dikkate şayan bir şeydir. Bugün gençlik, bir elinde çatal, bir elinde kaşık. Öyle yemek yiyor. Mesela ekmeği bir eline alıyor, çatal da bir elinde. Sol eliyle ekmeği ağzına atıyor, sağ eliyle de çatalıyla, yahut kaşığıyla yemeğini ağzına atıyor ki bu İslâm adetine taban tabana zıttır. İslâm yalnız sağ eliyle yer. Sol el ancak taharet gibi yerlerde kullanılır. Burnunu temizlemede ve diğer yerlerde... Yemeğe mahsus tek sağ eldir.

Yalnız yemeğe mahsus değil, diğer zamanlarda da alırken sağ elinle al, verirken sağ elinle ver! Meselâ şimdi Ramazan’da hayır dağıtıyorsun; verirken sağ elinle ver, alırken de sağ elinle al.

o. Şeytan Sol Eliyle Yer

İbn-i Asâkir ve İbnü’n-Neccâr, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ ، وَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ ، وَلْيَأْخُذْ بِيَمِينِهِ ،

وَلْيَعْطِ بِيَمِينِهِ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ ، وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ ، وَيَأْخُذُ

بِشِمَالِهِ ، وَيَعْطِي بِشِمَالِهِ (الحسن بن سفيان ، وابن النجار ، كر.

عن أبي هريرة)

RE. 35/4 (*İzâ ekele ehadüküm, felye’kül bi-yemînihî, velyeşreb bi-yemînihî, velye’huz bi-yemînihî, velyu’ti bi-yemînihî; feinne-ş-seytane ye’külü bi-şimâlihî, ve yeşrebu bi-şimâlihî, ve yu’ti bi-şimâlihî, ve ye’huzü bi-şimâlihî, ve yu’ti bi-şimâlihî.*)

(*İzâ ekele ehadüküm*) “Sizden biriniz yemek yediğiniz zaman,

²⁹ *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV, s.243, no:40766; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.II, s.394, no:1485.

(*felye'kül bi-yemînihî*) sağıyla yesin, (*velyeşreb bi-yemînihî*) içtiği zaman sağıyla içsin, (*velye'huz bi-yemînihî*) aldığı zaman sağıyla alsın, (*velyu'ti bi-yemînihî*) verince sağıyla versin; (*feinne's-şeytane ye'külü bi-şimâlihî*) çünkü şeytan soluyla yer, (*ve yeşrebu bi-şimâlihî*) soluyla içer, (*ve yu'ti bi-şimâlihî*) soluyla verir, (*ve ye'huzü bi-şimâlihî*) soluyla alır.”

O şeytana mahsus bir davranış. Onun da alış, veriş solla... Solculuk iyi bir şey olmadığı için, Efendimiz, yasak etmiş bunu. O halde mü'minler de sağ elleriyle yapacaklar.

ö. Yere Düşen Lokmanın Alınması

Beşinci hadîs-i şerîf. Câbir RA'dan rivayet edilmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَسَقَطَتْ لَقْمَتُهُ فَلْيَمِطْ مَا رَابَهُ مِنْهَا ثُمَّ
لِيَطْعَمَهَا وَلَا يَدْعَهَا لِلشَّيْطَانِ (ت عَنْ جَابِر)

RE. 35/5 (*Îzâ ekele ehadüküm taàmen, feseكاتat lukmatühû, felyümit mâ râbehû minhâ, sümme liyetma'hâ, ve lâ yeda'hâ li's-şeytàn*)

(*Îzâ ekele ehadüküm taàmen, feseكاتat lukmatühû*) “Sizden biriniz yemek yerken lokması düşerse...” Yere düştü, toprak yapıştı, kum yapıştı; (*felyümit mâ râbehû minhâ*) onun üzerinde gördüğü şeyi izale etsin, gidersin. (*sümme liyetma'hâ*) sonra onu yesin; (*ve lâ yeda'hâ li's-şeytàn*) onu şeytana terk etmesin, bırakmasın!”

“—Düştü, ben artık bunu yemem demesin. Üzerindeki silkelesin, yesin!” buyuruyor. Bırakırsa, şeytana bırakmış oluyor.

³⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.462, no:1724; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.394, no:15274; Beyheki, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.81, no:5855; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.57, no:5253; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.171, no:8286; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.171, no:2247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.240, no:40747; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.387, no:1473.

Şeytan yiyecek, şeytan istifade edecek.

Yere, sofraya düşmüş lokma yenir mi? Umumiyetle kibarlık yaparak yemiyorlar! Demek ki tevazu gösterecek ve yiyecek.

Şimdi hep oluyor ya yemek yerken elinizden kazârâ ekmek düşüveriyor. Düşüverdiği vakitte, o düşürdüğü ekmeği yahut yemek parçasını alsın, üstünde tozu toprağı varsa silsin, süpürsün; yesin onu. Yesin ve onu şeytana bırakmasın diyor.

Çok da israf oluyor bu hususta... Meselâ çöp tenekelerine giden ekmek ve yemeklerin sayısı... Bir gün bir yerden geçiyorduk. Bir araba ekmek gidiyordu.

“—Nereden bu?” dedim.

“—Hastanenin artık ekmekleri.” dediler.

Hayvancılar alıyormuş da. Oraya abone olmuş, “Artık ekmeklerinizi bana verin!” demiş. Hayvanlarına yedirecek, süt alacak ondan. Bunlar Allah göstermesin daha dün hepimiz biliyoruz o ekmek darlığının cezasını...

p. Melekler Oruçlu İçin Dua Eder

Abdullah ibn-i Mübârek ve Abdurrezzak Ümm_ü Umâre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamberimiz SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³¹

إِذَا أُكِلَ عِنْدَ الصَّائِمِ، صَلَّى عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ (ابن المبارك فى الزهد ،

وعبد الرزاق عن أم عمارة)

³¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.365, no:27106; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.136, no:869; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.136, no:872; Tayâlisî, *Müsned*, c.1, s.232, no:1666; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.453, no:1568; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.86, no:9708; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.500, no:1424; Ümm-ü Umâre RA’dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.501, no:1426; Abdurrezzak, *Musannef*, c.IV, s.312, no:7909; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.457, no:23641; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.395 no:1489.

RE. 35/6 (*İzâ ükile inde's-sâimi, sallet aleyhi'l-melâiketü*)
(*İzâ ükile inde's-sâimi*) “Birisî oruca niyetlenmiş, oruç tutuyor;
bu oruç tutanın yanında yemek yenildiği zaman...”

Yemek yiyorduk, bir oruçlu var içimizde.

“—Buyur!” dedik,

“—Oruçluyum!” dedi, gelmedi.

O oruçlunun yanında biz de yemeğimizi yedik.

(*Sallet aleyhi'l-melâikeh*) “Allah’ın melekleri o oruçluya dua ederler.” Çünkü oruçlu, orucu nafîle olduğu zaman orucunu bozmakta muhayyerdir. Fakat nefisine hakim oldu, orucunu bozmadı. Bundan dolayı meleklerin duasına layık oldu.

“—Bozarsa ne olacaktı?”

Daha sonra kazasını yapacaktı.

Yalnız muhayyer olduğu nafîlelerde, kardeşi onun yemek yemesinden telezzüz edecek, ferahlayacak bir şeyse; meselâ uzaktan bir yerden bir misafir gelmiş, “Beraber yiyelim!” diyor. O da oruçlu meselâ... Orucunu bozarsa, miktarı hatırımda kalmadı ama çok daha fazla sevap veriliyor, ertesi gün kaza etmek şartıyla... Tek kardeşinin sevincini temin ettiğinden naşi.

Cuma günkü dersimizde de vardı ama mevzu neydi, cumadaki? İ'tikâf mevzuunda da müslüman kardeşine yardım etmek için i'tikâfını bozarsa yetmiş beş bin melek ona dua için memur oluyor. Müslüman kardeşine hizmetin mükâfatının artıklığına hesap yok. İşte burada da öyle çok sevap veriliyor.

r. Yemek Yerken Ayakkabılarınızı Çıkartın!

Enes RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²

³² Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.295, no:3202; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.132, no:7129; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.148, no:2080; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.20, no:7912; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no:4188; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.274, no:1067; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.235, no:40726; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.396, no:1491.

إِذَا أَكَلْتُمُ الطَّعَامَ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ، فَإِنَّهُ أَرْوَحُ لَأَقْدَامِكُمْ
(طس. ع. ك. عن أنس)

RE.35/7 (*İzâ ekeltümü't-taâme fa'hleû niâleküm, feinnehû ervâhu li-akdâmiküm.*)

(*İzâ ekeltümü't-taâme fa'hleû niâleküm*) “Sizden biriniz yemek yediği zaman ayakkabılarını çıkartsın. (*Feinnehû ervehu li-akdâmiküm*) Çünkü bu ayaklarınız için daha rahattır, ferahlıktır, çıkartmak daha rahat ettirir.” buyurmuş.

Bu da şimdi bizim içimize derttir gene. Biz bu dünya saadetini kurduk. Binâen aleyh dedelerimizden gördüğümüz an'aneyi bozmak iyi bir şey değil.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³³

من تشبه بقوم فهو منهم (د. عن بن عمر)

(*Men teşebbehe bi-kavmin fehüve minhüm*) “Bir kimse hangi

³³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.48, no:3512; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.50, no:5114; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.75, no:1199; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef* c.V, s.313, no:19747; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.136, no:216; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.267, no:848; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.238, no:198; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.219, no:720; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LXVII, s.257; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XXXIV, s.324, no:7653; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.13, no:2099; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef* c.V, s.322, no:19783; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.244, no:390; Abdullah ibn-i Mübârek, *Cihad*, c.I, s.89, no:105; Tâvus RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.447, no:8606; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.179, no:8327; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.451, no: 2965; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.478, no:17959; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.162, no:7824; Huzeyfe RA'dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.453, no:20986; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.10, no:24680; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.240, no:2436; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XX, s.158, no:21776.

kavme benzerse, o da onlardandır.” Bu meşhur bir hadistir.

Tabii bazı şeyler de değişiklik lazım ise de bu yerde oturarak yemek... Rasûlullah Efendimiz hep yerde yemiş yemeğini. Şimdi ona karşı masalara oturup da kurularak; ayağımızda ayakkabılarımızla, çatal kaşıklarımızla yemek yemek... Bunlar hiç iyi şeyler değil.

Efendimiz diyor ki:

“—Siz yemeğe oturduğunuz vakitte, ayaklarınızdaki ayakkabıları çıkartın!”

Tabii masada böyle şey olmaz da, oturarak da tembellik edip de ayakkabıların üzerine oturma! Çıkar da öyle otur, rahat ol da öyle ye!

Hep işte Arabistan’a gittikçe de görüyoruz, zengin tabakalar başka da, halk tabakası hep sofralarını yere yayıyorlar, yemeklerini üzerine koyup öyle yiyorlar.

Biz “Ekmeğe aşığında kalmasın!” diyerekten, bir adet etmişiz, sofralığımız var, onu koyarız. Hiç olmazsa şöyle bir karış filân yerden yükseltiyoruz. Ekmeğe güya hürmet ediyormuşuz zanniyle. Rasûlullah’ın bu kadar akli ermiyor muydu acaba, ekmeğe hürmet etmeye? Yoksa bulamayacaklar mıydı altına koyacak bir şey?

İ’tikâf meselesi aklıma geldi. İ’tikâf hakkında dedi ki:

“—Halka olan yardım, benim mescidimde bir ay, iki ay, on sene itikaftan sizin için daha hayırlıdır. Yardımda bulunun birbirinize...”

Kendisi niçin i’tikâfa giriyordu acaba?

Yeni bir din kuruluyor. İslam dini meydana geliyor. Birçok ihtiyaçlar var. O ihtiyaçların içerisindeyken, dinin reisi kendisi kapanıyor içeriye... İçeriye kapanıyor ve bize de diyor ki: Böyle yaparsanız daha iyidir. Ama kendisi niçin kapanıyordu acaba?

Demek ki o kapanmada da büyük fazilet var. İnsanın evvela nefsinin ıslahı lazım. Nefsinin ıslahı da böyle hay u huyla olmaz. Biraz kendini riyazete çekersin.

İki şeydir nefsin kemaline vesile olan; birini sükut, birisi de

uzlettir. Sükûta, sözüne sahip olamayan ve uzlet temin edemeyen insan, tekemmüle hiç yol alamaz. Bunların birisi yağmur, birisi güneştir. Yağmur, güneş olmadan nasıl mahsul kemale gelmezse; sükut ve uzleti temin etmeden de insanda kemâlatın olmasına imkân yoktur.

Onun için Rasûl-i Ekrem, kendisi önderlik etti. Hem bunu teşvik etti hem de, “Bana bakın da benim halimden de ders alın!” dedi. Sözüm de var, halim de var. Ama hali daha mukaddemdir. Rasûlüllah’ın haline, insanın halini uydurması lazım!

Meselâ, geldi Medine-i Münevvere’ye; harp başladı. Bedir başladı, şu başladı, bu başladı. Harpler birbirini takip etti. Bu sırada da şimdi itikafa girip de milletin düzenini bırakmak olur muydu? Elbette büyük ders var orada da şu ders için bize de bunu tavsiye etmiştir bu şekilde.

s. Yemekten ve İçmekten Sonra Okunacak Bir Dua

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴

إِذَا أَكَلْتَ طَعَامًا ، أَوْ شَرِبْتَ شَرَابًا ، فَقُلْ : بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ ، الَّذِي لَا
يُضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ ؛
إِلَّا لَمْ يَصِبْكَ مِنْهُ دَاءٌ وَ لَوْ كَانَ فِيهِ سَمٌّ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

RE. 35/8 (*İzâ ekelte taàmen, ev şeribte şerâben, felyekul: Bi’smi’llâhi ve bi’llâhi, ellezî lâ yedurru maasmihî şey’ün fi’l-ardi velâ fi’s-semâi, yâ hayyu ya kayyum; elâ lem yusibke minhü daiin velev kâne fihi semmün.*)

Bu Efendimiz SAS’in bir buyruğu:

³⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.282, no:1106; Enes ibn-i Mâlik RA’dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.249, no:40799; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.395, no:1490.

(*Îzâ ekelte taàmen*) “Siz yemek yerken, (*ev şeribte şerâben*) yahut bir şeyi içerken; çay su neyse... (*Felyekul*) Şöyle deyin:

(*Bi’smi’llâhi ve bi’llâhi*) Bir kere *Bi’smi’llâh* de. Arkasından da; (*Ve bi’llâhi, ellezî lâ yedurru maasmihî şey’ün fi’l-ardi velâ fi’s-semâi, yâ hayyu ya kayyum*) Bunu de!

Bunu dedikten sonra sana o yemekte zehir de olsa bir zarar gelmez. Çünkü zehirlerin zehirligi yine Hayyu Kayyum olan Allah’ın izniyledir. Sen o Hayyu Kayyûm’a sığınarak onu yiyorsun, o anda Allah o zehri oradan kaldırır, atar.”

En güzel delili:

Bursa’da Orhan Camii’nin yanında kütüphanesi vardır. O kütüphaneye devam ediyordum bir vakitleri... Orada Fâtiha Sûresi’nin tefsiri yazılmış, başında da *Besmele*’nin tefsirini yazmışlar. Orada okumuştum.

Bi’smi’llâh’ın şöyle manası vardır, böyle manası vardır. Vardır, vardır... Bir sürü on sekiz, yirmi tane mana çıkarmış. Güzel güzel... En nihayetinde diyor ki Hz. Halid ibn-i Velid, kumandan. Humus şehrini muhasara etmiş. Bir türlü kaleyi fethedemiyorlar. İçerideki ahali de sıkışmış, demişler ki:

“—Bizim bir teklifimiz var. Teklifimizi yaparsanız, kaleyi size teslim edeceğiz!”

“—Nedir?” demişler.

“—Bir zehirimiz var. Zehirimizi içerseniz bir damlacık. Teslim edeceğiz kaleyi size. Sizin dininiz hak diyorsunuz. Bu zehirden ölmeyecek olursanız, biz anlayacağız ki haksınız. Binâen aleyh teslim edeceğiz kaleyi!” demişler.

Getirin demiş. Şişeyle getirmişler. Bu duayı okumuş, yutuvermiş. Bakmışlar, bakmışlar, ne zaman ölecek diye. Bakmışlar ki bir şey yok;

“—*Lâ ilâhe illa’llâh... Muhammedün rasûlü’llah...*” diyerekten hepsi İslâm’la müşerref olup, kaleyi de teslim etmişler müslümanlara.

İslam dini böyle güzeldir. Yalnız ona göre bir itikad, ona göre bir kul olmak lazım! Allah bizi kul etsin yani. Bunun için, yani

demin aklıma geldi de şimdiye kadar Allah'ın kulu olamadım ya.
Ne namazım namaz, ne orucum oruç...

“—Niçin?”

Nefsin esiriyim.

“—Kulsun da kimin kulusun?”

Nefsin kuluyuz, şehvetin kuluyuz, şeytanın kuluyuz. Onlar ne tarafa çağırırsa, o tarafa gidiyoruz. Allah'ın dediğine gitmiyoruz. Eh işte bir namaz kıl diyor, kılıyoruz; o kadarcık ama, tam manasıyla kul değiliz. Yâni zuafâ-yı ümmet olduğumuz için, Allah'ın emirlerine tam mânâsıyla sarılamıyoruz.

ş. İki Müslüman Musafaha Ederse...

Ebû Dâvud, Beyhakî, Tayaâlisi, Ebû Ya'lâ ve Ziyâü'l-Makdîsî, Bera' ibn-i Âzib RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁵

إِذَا تَقَى الْمُسْلِمَانِ ، فَتَصَافَحَا ، وَحَمِدَا اللَّهَ ، وَاسْتَغْفَرَاهُ ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُمَا

(ط . د . ع . ق . ض . وابن السنني ، وابن أبي الدنيا في كتاب الإخوان

عن البراء)

RE. 35/10 (*İze'l-teka'l-müslimâni, fetesafehà, ve hamida'llàhe, ve'steğferâhu, gafera'llàhu lehümâ.*)

(*İze'l-teka'l-müslimâni*) “İki müslüman karşı karşıya geldiler. (*Fetesafehà*) Ellerini tutuştular, musafaha ettiler. (*Ve hamida'llàhe*) El-hamdü lillah dediler birbirlerine karşı.

³⁵ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.436, no:4535; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.99, no:13347; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.474, no:8956; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.234, no:1673; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.III, s.292, no:628; Buhârî, *Târih-i Kebir*, c.III, s.396, no:1324; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.X, s.80; Bera' ibn-i Âzib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.130, no:25343; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.399, no:1497.

(*Ve'stağferâhu*) Affedilmelerini istediler, birbirlerine 'Allah seni affetsin!' dediler. (*Gafera'llâhu lehümâ*) Bundan dolayı Allah ikisini de affeder." diyor.

"O onun affını istedi, o da onun affını istedi. Bu iki af isteyenlerin ikisini birden Allah affeder." demiş.

Bir adam gelmiş, Rasûlüllah'a selam vermiş. Rasûlüllah abdest alıyormuş. Abdest alırken bu adamın selâmına cevap vermemiş. Çünkü ibadette olduğu sırada ikinci bir selama karışmamalı. Abdesti bittikten sonra "*Ve aleykümü's-selâm!*" dedi ve elini uzattı. O adamla musafaha etti.

Adam dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, bu Acem işidir! Bunu Acemler yapar bu işi." dedi.

O zaman Rasûlüllah Efendimiz dedi ki:

"—Müslümanlar böyle karşılaştıkları vakitte birbirleriyle musafaha ederler, Allah'a hamd ederler, istiğfar ederlerse; Allah onların ikisini de mağfiret eder!" diyerek beyan buyurmuşlar.

t. İki Müslümanın Çarpışması

Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud ve Neseî, Ebû Bekre RA'dan; Taberânî ve İbn-i Mâce, Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁶

إِذَا تَقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا ، فَقَتَلَ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ ؛ فَالْقَاتِلُ

³⁶ Buhârî, *Sahih*, c.I, s.54, no:30; Müslim, *Sahih*, c.XIV, s.63, no:5140; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.339, no:3723; Neseî, *Sünen*, c.XII, s.496, no:4053; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.43, no:20456; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.40, no:3636; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.XIII, s.319, no:5981; Mizzî. *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXII, s.505; Ebû Bekre RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3954; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.36; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ؛ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذَا الْقَاتِلُ، فَمَا بَالُ

الْمَقْتُولِ؟ قَالَ: إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ (خ. م. د.

ن. عن أبي بكر؛ طب. ه. عن أبي موسى)

RE. 35/10 (*İze'l-teka'l-müslimâni bi-seyfihimâ, fekatele ehadühümâ sahibehû; fe'lkâtilü ve'l-maktûlü fi'n-nâr; fekkultü: Yâ rasûla'llâh, hâze'l-katilü, femâ bâlü'l-maktûl? Kâle: İnnehû kâne harîsan alâ katli sahibihî.*)

(*İze'l-teka'l-müslimâni bi-seyfihimâ*) “İki kişi silahlarını çekmişler, birbirlerine hücum ediyorlar. (*Fekatele ehadühümâ sahibehû*) Derken birisi açığöz davrandı, ötekini öldürdü. Öldürdü ama, (*fe'lkâtilü ve'l-maktûlü fi'n-nâr*) katil de maktul de cehennemdedir.” diyor Peygamber Efendimiz. Ölen de, öldüren de cehennemde...

(*Fekultü*) Dedim ki: (*Yâ rasûla'llâh, hâze'l-katilü, femâ bâlü'l-maktûl*) Yâ Rasûlallah, bu adam katil, öldürdü, biliyoruz; cezaya müstehak. Maktul neden cehennemlik oluyor? (*Kâle*) Dedi ki: (*İnnehû kâne harîsan alâ katli sahibihî*) O da arkadaşını öldürmeye hırslı idi. Hızlı davransaydı o onu öldürecekti. Binâen aleyh niyetleriyle her ikisi de cehennemdedir.” dedi.

u. Selâmlaşma ve Musafaha

Hakîm-i Tirmizî, Beyhakî ve Deylemî, Hz. Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷

³⁷ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.253, no:8052; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.III, s.279, no:620; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.325, no:1287; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.12; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.114, no:25245; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.400, no:1498.

إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ ، فَسَلَّمَ أَحَدُهُمَا عَلَى صَاحِبِهِ ، كَانَ أَحَبَّهُمَا
إِلَى اللَّهِ ، أَحْسَنُهُمَا بَشَرًا بِصَاحِبِهِ ؛ فَإِذَا تَصَافَحَا ، أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا
مِائَةَ رَحْمَةٍ ؛ لِلْبَادِيِّ تِسْعُونَ ، وَلِلْمُصَافِحِ عَشْرَةٌ (الْحَكِيمُ ، وَأَبُو

الشيخ في الثواب ، عن عمر)

RE. 35/11 (*İzelteka'l-müslimâni, feselleme ehadühümâ alâ sâhibihî, kâne ehabbehümâ illa'llâhi, ahsenehümâ bişren bi-sâhibihî; feizâ tesâfehâ, enzele'llâhu aleyhimâ miete rahmetin; li'l-bâdii tis'üne, ve li'l-musâfihi aşeretün,*)

(*İzelteka'l-müslimâni*) “İki müslüman karşılaştılar. (*Feselleme ehadühümâ alâ sâhibihî*) Karşılaştıklarında birisi önce davrandı, ‘*Es-selâmü aleyküm!*’ dedi.

Selâmı verenin mükâfatı daha fazladır. Selâmı vermesi sünnet, alması farzdır. Fakat sünnet olduğu halde vermenin sevabı farzdan çoktur. Halbuki farzın sevabı daha çok olur. Burada aksine...

(*Kâne ehabbehümâ illa'llâhi, ahsenehümâ bişren bi-sâhibihî*) “Bu ikisinin Allah indinde en sevgilisi, hangisinin yüzü daha güleç ise, hangisi kardeşini güler yüzle karşıladıysa odur. O güler yüzle karşılayanın sevabı daha çoktur.”

(*Feizâ tesâfehâ*) “Bir de musafaha ederlerse, (*enzele'llâhu aleyhimâ miete rahmetin*) Cenâb-ı Hak bunlara yüz rahmet inzal eder. (*Li'l-bâdii tis'üne*) Evvela başlayana doksanı, (*ve li'l-musâfihi aşeretün*) ikinci olarak elini uzatana da onu verilir.” Onun için sen daima evvelci olmanın yoluna bak!

ü. Guslü Gerektiren Bir Durum

Taberânî Amr ibn-i Şuayb'dan rivayet etmiştir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸

إِذَا التَّقَى الْخِتَانَانَ، وَغَابَتِ الْحَشْفَةُ، فَقَدْ وَجِبَ الْغُسْلُ؛ أَنْزَلَ الْمَنِيَّ،
أَوْ لَمْ يَنْزِلْ (طس عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 35/12 (*İze'lteka'l-hitânani, ve gâbeti'il-haşefetü, fekad vecebe'l-guslü; enzele'l-meniyyi, ev lem yenzilü*)

Bu şer'i bir hükümdür.

(*İze'lteka'l-hitânani ve gâbeti'il-haşefetü*) “Cinsel ilişki esnasında, erkeğin zekerinin sünnetlik dediğimiz uç kısmı temas edip haşefe içeri girerse, (*fekad vecebe'l-guslü*) bu hal guslü icap ettirir; (*enzele'l-meniyyi, ev lem yenzil*) ister meni nâzil olsun, ister olmasın...”

İhtiyarlık dolayısıyla, yahut hastalık dolayısıyla meni nazil olmayabilir. Bazı insanlar bir şey çıkmadı diyerek guslü ihmal etmek hatasına düşebilirler. Bu caiz olmayan bir şeydir.

v. Fitne Zamanında Şam'a Sığınılması

Nuaym ibn-i Hammad, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁹

إِذَا أَقْبَلَتْ فِتْنَةٌ مِنَ الْمَشْرِقِ، وَفِتْنَةٌ مِنَ الْمَغْرِبِ، فَالْتَقُوا بِيَطْنِ الشَّامِ،
فِي بَطْنِ الْأَرْضِ يَوْمئِذٍ، خَيْرٌ مِنْ ظَهْرِهَا (نعيم بن حماد في الفتن عن

³⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.380, no:4489; Amr ibn-i Şuayb'dan, o babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.377, no:26548; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.398, no:1494.

³⁹ Nuaym ibn-i Hammad, *el-Fiten*, no: 788; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.364, no:1439.

ابن عباس؛ قال حب. لا ه)

RE. 35/13 (*İzâ akbelet fitnetün mine'l-meşriki, ve fitnetün mine'l-mağribi, feltekav bi-batni's-şâm, febatni'l-ardı yevmeizin, hayrun min zahrihâ.*)

(*İzâ akbelet fitnetün mine'l-meşriki*) “Bir fitne şarktan geliyor, (ve fitnetün mine'l-mağrib) bir fitne de garbdan geliyor. (*Feltekav bi-batni's-şâm*) Çaresiz kaldığınız zaman Şam'a iltica edersiniz. (*Febatni'l-ardı yevmeizin, hayrun min zahrihâ*) Böyle fitneler iki taraftan geldiği vakitte, yerin altı üstünden hayırlıdır.”

Bu fitneler hakkında başka hadis-i şerifler de vardır. Böyle fitne olup da Allah esirgeye, iki taraf birbiriyle vuruşmaya başladı mıydı, sen öldürücü olma! Çekil bir kenara, fitnelere karışma! Ölürsen şehid gidersin. Allah muhafaza etsin, nasıl kurtulur insan bilmiyorum.

y. Bir Erkeğin Evleneceği Kıza Bakabilmesi

İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel, Hâkim, Taberânî ve İbn-i Hibban, Muhammed ibn-i Mesleme RA”dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴⁰

إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ مِنْكُمْ خُطْبَةَ امْرَأَةٍ، فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا

⁴⁰ İbn-i Mâce, Sünen, c.V, s.465, no:1854; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.493, no:16071; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.IX, s.350, no:4042; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.356, no:17679; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.493, no:1990; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.492, no:5839; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.223, no:499; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.85, no:13269; Tahâvî, *Şerhü'l-Ma'ânî*, c.III, s.13, no:3958; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.164, no:1186; İbn-i Kâni', *Mucemü's-Sahabe*, c.V, s.493, no:1513; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XXV, s.301, no:5258; İbn-i Abdilber, *el-İstiâb*, c.I, s.580; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1323; Muhammed ibn-i Mesleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.298, no:44571; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.401, no:1500.

(ص. ه. حم. ك. طب. حب. وأبو نعيم عن محمد بن مسلمة)

RE. 35/14 (*Îzâ elka'llâhu fi kalbi'mriin minküm, hutbete'mreetin, felâ be'se en yenzura ileyhâ.*)

(*Îzâ elka'llâhu fi kalbi'mriin minküm, hutbete'mreetin*) “Bir hatunu almaya niyetlendiniz. Meth ettiler size, ‘Fılanca hatunla sizi evlendirelim!’ dediler. ‘Peki...’ dediniz siz de. (*Felâ be'se en yenzure ileyhâ*) O kadına tekrar tekrar bakmakta beis yoktur.”

Başkasına bakamazsınız. Baktığınız vakitte birinci bakışınız kazayla olduysa mağfurdur fakat ikinci bakışınızdan dolayı mes'ulsünüz. Fakat buna niyetlisiniz, alacaksınız. Bir baktınız, pek anlayamadınız. Bir daha baktınız. Onda beis yoktur. Fakat dokunmamak şartıyla. Eller haramdır. Elini tutmak, şurasını tutmak, burasını tutmak haramdır diyor.

Bugün çok zor, şu fitnelerin içerisinde yetişen gençlerin Allah yardımcısı olsun... Gençlerin de bizim de yardımcımız olsun. Ne olur hali öbür dünyada? Bunlardan kurtulmanın imkânı var mı? Evinden çıkmazsan dışarıya, evinde de bulurlar seni merak etme.

O da fayda etmiyor.

Onun için Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴¹

مِنْ سَنَةِ سَنَةٍ حَسَنَةٍ ، فَعَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ ، كَانَ لَهُ أَجْرُهُ وَمِثْلُ أَجْرِهِمْ ،
مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا ؛ وَمِنْ سَنَةِ سَنَةٍ سَيِّئَةٍ ، فَعَمِلَ بِهَا
بَعْدَهُ ، كَانَ عَلَيْهِ وَزْرُهُ وَمِثْلُ أَوْزَارِهِمْ ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَوْزَارِهِمْ
شَيْئًا (هـ . طس . عن أبي جحيفة)

(*Men senne sünneten haseneten, feumile bihâ ba'dehû, kâne lehû ecruhû ve mislü ücûrihim, min gayri en yenkusa min ücûrihim şey'en; ve men senne sünneten seyyieten, feumile bihâ ba'dehû, kâne aleyhi vizruhû ve mislü evzârihim, min gayri en yenkusa min evzârihim şey'â*)

(*Men senne sünneten haseneten*) “Kim, güzel bir çığır açarsa güzel bir adet ortaya çıkartırsa, (*feumile bihâ ba'dehû*) ondan sonra o çığırdan başkaları yürürse; (*kâne lehû ecruhû*) o kimseye bunun sevabı vardır; (*ve mislü ücûrihim, min gayri en yenkusa min ücûrihim şey'en*) o yolda gidenlerin sevabından bir şey eksilmeksizin bir misli de o adeti ortaya çıkarana yazılır.”

Meselâ, güzel bir şey yaptı. O güzel şey kıyamete kadar ne kadar müddet yaşarsa, onun sevabı daima o ilk icad edenin defterine yazılır. Mesela şu camiye yaptırmış. Sünnet-i hasenedir, güzel bir şeydir. Bunun sevabı kıyamete kadar o adamın defterine yazılır durur. Mektebi, medresesi, dairesi buna göre.

(*Ve men senne sünneten seyyieten*) “Her kim de kötü bir çığır açarsa, kötü bir yol tutturursa; (*feumile bihâ ba'dehû*) ondan

⁴¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.240, no:203; Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.IV, s.343, no:4386;

Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.251, no:208; Cerir RA'dan.

sonra o ıgırdan başkaları yürürse; (*kâne aleyhi vizruhû*) o kişiye onun günahı vardır; (*ve mislü evzârihim, min gayri en yenkusa min evzârihim şey'â*) ve o kötü ıgırda yürüyenlerin günahından bir şey eksilmeksizin bir misli de bu ilk açana yüklenir.”

Meselâ, sinema gibi, balo gibi, ne kadar günaha müteallik işler varsa, bunlara da bir öncü vardır ya, bu öncüye de kaç milyon insan o günahı işliyorsa, onun defterine o kadar kimsenin günahının bir misli yazılmaktadır.

Onun için insanlığa layık olan, yaptığı işin düşünmektir. Bakalım hayır mı yapıyor, şer mi yapıyor?

z. Kardeşinden Eziyet Veren Şeyi Gidermek

Deylemî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴²

إِذَا أَمَّاطَ أَحَدُكُمْ الْأَذَى عَنْ لِحْيَةِ أَخِيهِ، أَوْ عَنْ رَأْسِهِ، فَلْيُرِهِ إِيَّاهُ،
ثُمَّ يَرِّمُ بِهِ؛ فَإِنَّ لَهُ بِأَخْذِهِ إِيَّاهُ حَسَنَةً وَهِيَ عَشْرٌ؛ وَإِذَا أَرَاهُ إِيَّاهُ فَلَهُ
حَسَنَةً، وَهِيَ عَشْرٌ، وَإِذَا رَمَى بِهِ، فَلَهُ حَسَنَةً وَهِيَ عَشْرٌ (الديلمي
عن ابن عباس)

RE. 35/15 (*İzâ emâta ehadükümü'l-ezâ an lihyete ahîhi, ev an re'sihî, felyürihi iyyâhu, sümme yermi bihî; feinne lehû bi-ahzihî iyyâhü hasenetün, ve hiye aşerün; ve izâ erâde iyyâhu felehü hasenetün, ve hiye aşerün; ve izâ ramâ bihî, felehü hasenetün ve hiye aşerün*)

(*İzâ emâta ehadükümü'l-ezâ an lihyete ahîhi, ev an re'sihî*)
“Sizden birisi bir kardeşinin sakal veya başından eza veren bir şeyi giderdiğinde, (*felyürihi iyyâhu, sümme yermi bihî*) onu o

⁴² *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24815; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.404, no:1505.

kardeşine gösterip sonra atсын. (*Feinne lehû bi-ahzihî iyyâhü hasenetün, ve hiye aşerün*) Zira o kimsenin o şeyi almasında bir hasene vardır ki, o da on misli iledir. (*Ve izâ erâde iyyâhu felehü hasenetün, ve hiye aşerün*) Keza, ona göstermesinde bir hasene vardır ki, o da on mislidir. (*Ve izâ ramâ bihî, felehü hasenetün ve hiye aşerün*) O şeyi atmasında da bir hasene vardır ki, o da on misli iledir.”

Eski zamanda tabii, şimdi el-hamdü lillah o dertten kurtuldu millet. Kardeşinizde bit buldunuz. Sakalında, saçında bir yerinde yürüyordu. Aldınız o biti, kardeşinize gösterip attınız. Ondan dolayı da ayrıca sevap oluyormuş.

Allah cümlemizi nevm-i gafletten ikaz buyursun... Mübarek Ramazanımızda iyi insanların zümresine ilhak etsin... Cenâb-ı Hak içimizi, dışımızı nuruyla nurlandırsın... Nurunu daim eylesin... Nurunu artık eylesin... Bütün azalarımızı da nuruyla nurlandırsın...

Bi-hürmeti'l-fâtihah!

**24. 12. 1967 – İskenderpaşa Camii
22 Ramazan 1387**

03. NAMAZIN KILINIŞI

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا اتَّعَلَّ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمَنِ، وَإِذَا خَلَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشَّمَالِ،
لِتَكُونَ الْيَمِينُ أَوْلَهُمَا تَتَعَلَّ، وَأَخْرَهُمَا تَتَزَع (حم. م. د. ت. هـ.)
عن أبي هريرة)

RE. 36/6 (*İze'nteale ehadüküm felyebde' bi'l-yümnâ, ve izâ halea felyebde' bi'ş-şimâli, li-tekûni'l-yemînü evvelühümâ tün'al, ve âhirühümâ tenza'*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salât ü selâm okuyalım:

Allâhümme salli alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahibihîî, ve sellim... (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihannın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nail eylesin...

a. Önce Sağ Ayağı Giyinmek

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî ve

İbn-i Mâce Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴³

إِذَا تَعَلَّ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمَنِ ، وَإِذَا خَلَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشَّمَالِ ،

لِتَكُونَ الْيَمِينُ أَوْلَهُمَا تَعَلَّ ، وَأَخْرَهُمَا تَنَزَّعَ (حم. خ. م. د. ت.

ه. عن أبي هريرة)

RE. 36/6 (*İze'nteale ehadüküm felyebde' bi'l-yümnâ, ve izâ halea felyebde' bi's-şimâli, li-tekûni'l-yemînü evvelühümâ tün'al, ve âhiruhümâ tenza'*)

(*İze'nteale ehadüküm felyebde' bi'l-yümnâ*) “Sizden biriniz ayakkabısını giyeceği zaman, sağ ayağıyla başlasın. (*Ve izâ halea felyebde' bi's-şimâli*) Çıkaracağı zaman da önce sol ayağını çıkarsın!”

(*Li-tekûni'l-yemînü evvelühümâ tün'al*) “Giyište sağ ayak ilk olsun; (*ve âhiruhümâ tenza'*) çıkarışta sol ayak ilk olsun, sağ ayak ikinci, yani sonuncu olsun.” diye buyurmuş.

Bu İslâm'ın edeplerinden bir edeptir. Ne diyor?

“—Ayakkabılarınızı giyerken evvela sağ ayağınızı giyiniz.”

Diyeceksiniz ki:

“—Bundan ne olur? İster sağımı giyerim ister solumu giyerim, bundan ne çıkacak yani?”

⁴³ Buhârî, *Sahih*, c.XVIII, s.190, no:5407; Müslim, *Sahih*, c.X, s.486, no:3913; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.419, no:1701; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.185, no:3610; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.486, no:2606; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.283, no:7799; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.432, no:4060; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.178, no:6274; Ebû, Avâne, *Müsned*, c.V, s.265, no:8669; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.143, no:75; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.252, no:1287; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.226, no:25416; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.15, no:11; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.132; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.409, no:41604; Câmiü'l-Ehâdis, c.II, s.411, no:1520.

Ama Cenâb-ı Peygamber bizi bir edebe alıştırtıyor ki, sağ duyguların gelişmesine vesile olur, her işinde sağı takip et; yemekte sağ elinle ye, alırken sağ elinle al, verirken sağ elinle ver, giyerken de sağ ayağını giy, evinden çıkarken de sağ ayağını at da çık. Sağa karşı insanlarda bir gelişmenin husûlüne vesile olsun diye.

Binâenaleyh;

“—Evvela sağ ayağınızı giyin, ayakkabılarınızı çıkarırken de evvelâ solu çıkarın ayağınızdan... Giyerken sağınızı önce giyin, çıkarırken de solunuzu önce çıkarın!”

Camiye girerken de öyle... Camiye girerken evvela sağ ayağını atarsın, duası da var duasını okursun:⁴⁴

⁴⁴ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.378, no:486; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.152, no:2096; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.660, no:20787; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1874.

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ!

(*Allàhümme'ftah li ebvâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, sen bana rahmetinin kapılarını aç!” dersin.

Çıkarken de evvelâ sol ayağını atarsın, şu duayı okursun:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ!

(*Allàhümme'ftahlî ebvâbe fadlik*) “Yâ Rabbi, bana fadl u kereminin, ihsanının kapılarını aç!”

Duasını bilmiyorsan; “Yâ Rabbi! Hakkımda hayırlısını et, mübarek et, şu et, bu et!” diye güzel güzel bildiğin şeylerden yalvarırsın Cenâb-ı Hakk’a.

Niçin böyle yapacaktınız?

(*Li-tekûni'l-yeminü evvelühümâ tün'al*) “Sağ ilk giren ayak olsun, (*ve âhirühümâ tenza*) ve son çıkarılan ayak olsun.”

Sağın kıymetini duyuruyor bize. Allah kusurlarımızı affetsin...

Buna çocuklarımızı daha küçükken alıştırmamız lâzım!

Giyerken sağından giydir, elbisesinde olsun, dersinde olsun, gidişinde olsun, her nerede olursa olsun sağını takip etmesini çocuk öğretilsin, ki sonunda da sağıcı olsun demek.

b. Meclise Girmenin Âdâbı

Taberânî, Beyhakî ve Begavî Şeybe ibn-i Osman RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:⁴⁵

⁴⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.300, no:7197; Mâlik, *Muvatta'* (*Rivâyet-i Muhammed*), c.III, s.336, no:874; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.115, no:12919; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.X, s.30, no:3278; Ibn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.511; Ebü's-Şeyh, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.251, no:847; Mus'ab ibn-i Şeybe babasından.

إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ، فَإِنْ وَسَّعَ لَهُ فَلْيَجْلِسْ، وَإِلَّا فَلْيَنْظُرْ
إِلَى أَوْسَعِ مَكَانٍ يَرَاهُ، فَلْيَجْلِسْ فِيهِ (غ. طب. هب. عن مصعب
عن أبيه)

RE. 36/7 (*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi, fein vüssia lehû felyeclis, ve illâ felyenzur ilâ evsai mekânin yerâhü, felyeclis fih.*)

(*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi*) “Sizden biriniz bir meclise, toplantıya, insanların toplandığı bir yere gittiği zaman, (*fein vüssia lehû*) eğer kendisine bir yer açılır da ‘buyur’ derlerse, (*felyeclis*) açılan yere otursun. (*Ve illâ*) Eğer bir yer göstermezlerse; herkes olduğu gibi duruyor, kılını kıpırdatmıyor. (*Felyenzur ilâ evsai mekânin yerâhü*) O zaman şöyle bakınsın, nerede boş bir yer bulursa, (*felyeclis fih*) o boş gördüğü yere gitsin otursun, kimseyi rahatsız etmesin.”

Bundan sonraki hadîs-i şerîf de aynı konuda, aynı şekilde başlıyor. Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Tirmizî, İbn-i Hibbân ve Hâkim Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴⁶

إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَلْيَسْلَمْ، فَإِنْ بَدَأَ لَهُ أَنْ يَجْلِسَ،
فَلْيَجْلِسْ، ثُمَّ إِذَا قَامَ فَلْيَسْلَمْ، فَلَيْسَتْ الْأُولَى بِأَحَقَّ مِنَ الْآخِرَةِ

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.138, no:25393; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.412, no:1522.

⁴⁶ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.336, no:2630; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.430, no:4532; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.100, no:10201; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7142; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.247, no:494; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.439, no:8501; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.364, no:1153; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.317, no:1252; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.342, no:986; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.448, no:8847; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.60, no:7400; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.139, no:25394; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.413, no:1523.

(حم. د. ت. حب. ك. عن أبي هريرة)

RE. 36/8 (*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi felyüsellim, fein bedâ lehû en yeclise, felyeclis; sümme izâ kâme felyüsellim, feleyseti'l-ûlâ bi-ehakka mine'l-âhireh.*)

(*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi*) “Sizden biriniz bir meclise varırsa, (*felyüsellim*) önce selâm versin, *Es-selâmü aleyküm* desin.”

Meclise girdiğimiz vakitte ilk vazife “*Es-selâmü aleyküm!*” demek. Eğer bir kimse bir meclise gelir de bu selâmı vermeden oturursa, buna “Hoş geldin!” demek caiz değil. “Ne yapıyorsun?” demek de caiz değil. Çünkü o İslâm’ın ilk şartını, ilk vazifesini yapmadı. İlk vazifesi müslümanlara bir dua edecekti.

“—*Es-selâmü aleyküm!*” demek, “Cenâb-ı Hakk’ın selâmı üzerinize olsun. Sen sağ ol, selâmette ol, rahatsız olma, zaruret görme, belâlar görme, rahat yaşa...” demek.

Bir ufacık kelam ama birçok dualara şâmil. E bundan çekiniyor da Müslüman, kardeşine çok görüyor bunu... Bunu çok gördüğü için, ona “Hoş geldin!” demeye cevaz yok! Hatta bir şey sorarsa cevap vermeye bile lüzum yok. Çünkü İslâm’ın ilk vazifesini yapmadı.

“Geldi, selâm verdi, (*fein bedâ lehû en yeclise*) baktı ki bir yerlerde boşluk var, (*felyeclis*) otursun oraya! (*Sümme izâ kâme felyüsellim*) Sonra gidecek oldu tabii, giderken de yine “*Es-selâmü aleyküm!*” diyerek öyle gitsin!”

Selâmı hem evvel versin hem de sonradan giderken versin! (*Feleyseti'l-ûlâ bi-ehakka mine'l-âhireti*) “Evvelki verdiği selâm sonra verdiği selâmdan daha lâyük değildir. İki de lâzımdır.”

c. Namazın Nasıl Kılınacağı

Taberânî Rıfaa ibn-i Râfi’ RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴⁷

إِذَا أَنْتَ قُمْتَ فِي صَلَاتِكَ ، فَكَبِّرِ اللَّهَ ، ثُمَّ اقْرَأْ مَا تيسَّرَ عَلَيْكَ مِنَ
الْقُرْآنِ ، ثُمَّ إِذَا أَنْتَ رَكَعْتَ فَأَثَبْتَ يَدَيْكَ عَلَى رِجْلَيْكَ ، حَتَّى يَطْمِئَنَ
كُلُّ عَضْوٍ مِنْكَ ، ثُمَّ إِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ ، فَاعْتَدِلْ حَتَّى يَرْجِعَ كُلُّ عَضْوٍ
مِنْكَ ، ثُمَّ إِذَا سَجَدْتَ ، فَاطْمِئَنِ ، حَتَّى يَعْتَدِلَ كُلُّ عَضْوٍ مِنْكَ ، ثُمَّ إِذَا
وَضَعْتَ ذَلِكَ فَأَثَبْتَ حَتَّى يَرْجِعَ كُلُّ عَظْمٍ إِلَى مَوْضِعِهِ ، ثُمَّ أَفْعَلْ مِثْلَ
ذَلِكَ ؛ فَإِذَا جَلَسْتَ فِي وَسْطِ الصَّلَاةِ فَاطْمِئَنِ وَافْتَرِشْ فَخْذَكَ الْيَسْرَى
ثُمَّ تَشْهَدْ ، ثُمَّ إِذَا قُمْتَ فَمِثْلَ ذَلِكَ ، حَتَّى تَفْرُغَ مِنْ صَلَاتِكَ (طَب .

عن رفاعة بن رافع)

RE. 36/9 (*İzâ ente kumte fî salâtike fekebbiri'llâh...*) İlâ âhiril hadis.

Uzunca bir hadîs-i şerîf. Cenâb-ı Peygamber bize namazı nasıl kılacağımızı tarif ediyor:

(*İzâ ente kumte fî salâtike*) “Sen namaz için ayağa kalktığın zaman, (*fekebbiri'llâh*) önce Allahu ekber de, namaza öyle başla! (*Sümme akra' mâ teyessere aleyke mine'l-kur'ân*) Sonra ayakta iken Kur'ân-ı Kerîm'den kolayına gelen münasip bir miktar oku!”

Bundan dolayıdır ki, bizim imamımız Fâtiha-i Şerîf okumasını vaciptir demiştir. Yani bir insan Elham'ı okumasını unutursa

⁴⁷ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.39, no:4528; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.133; Rifâa ibn-i Râfî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.427, no:19629; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.409, no:1517.

namazı sahihtir, secde-i sehiv yapar namaz tamam olur. Fakat Şâfiî'ye göre farzdır, Fâtiha'yı okumazsa namazın iadesi lazımdır. Çünkü Peygamber Efendimiz'in Fâtiha'nın okunması hakkında müteaddit hadisleri vardır.

Fakat bu da onun hadisidir ki, (*İkra' mâ teyessere aleyke mine'l-kur'âni*) "Kur'an'dan sana ne kolay geliyorsa onu oku." dedi, Fâtiha'yı zikretmedi. Onun için Fâtiha'nın okunması bizde vacibdir. Unuttuğumuz taktirde, secde-i sehiv ile namaz tamam olur.

Okuduk Kur'an'ımızdan, okumayı tamamladık. (*Sümme izâ ente rek'ate*) Sonra rukûye gittiğinde, (*feesbit yedeyke alâ rukbeteyke*) dizlerinin üzerine ellerini sıkıca yapıştır, sabitle, orada iyice sabit kıl." Ne kadar? (*Hattâ yetmainne küllü uzvin minke*) "Şöyle her uzvun rahatlansın, yerine gelsin."

Çabuk kalkma, yani acele etme, dinlenmiş olası rükûda. Biz üç kere "*Sübhâne rabbiye'l-azîm*" deriz, kisası bizde. Çünkü uzununa tahammülümüz yok. Cenâb-ı Peygamber Efendimiz SAS

rükûda şunu okurlardı:⁴⁸

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ ، وَلَكَ خَشَعْتُ ، وَبِكَ آمَنْتُ ، وَلَكَ أَسَلْتُ ، وَعَلَيْكَ
تَوَكَّلْتُ ، أَنْتَ رَبِّي ، خَشَعْتُ سَمْعِي ، وَبَصَرِي ، وَمَخِي ، وَعَظْمِي ، وَ
عَصْبِي ، وَمَا اسْتَقَلْتُ بِهِ قَدَمِي ، اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ .

(*Allâhümme leke reka'tü, ve leke haşa'tü, ve bike âmentü, ve leke eslemtü, ve aleyke tevekkeltü; ente rabbî, haşea sem'î, ve basarî, ve muhhî, ve azmî, ve asabî, ve me'stekallet bihî kademi, li'llâhi rabbi'l-âlemîn.*)

[Ey Allahım, sana rükû yapıyorum, senden huşû ediyorum, sana inandım, sana teslim oldum, sana tevekkül ettim. Sen benim Rabbimsin! Kulağım, gözüm, iliğim, kemiğim ve sinirlerim ve ayaklarımın taşıdığı her şeyimle alemlerin Rabbi Allah için korku ve sevgiyle eğiliyorum.]

Rükûda bunu okurdu, ondan sonra kalkardı.

(*Sümme izâ rafa'te re'seke fa'tedil*) “Başını kaldırdığın zaman da tam dik dur. Hemen secdeye inme, orada dur! Rükûda nasıl durdun dinlendin, rükûdan sonra ayakta da dur.”

Orada da Efendimiz şöyle okurdu:⁴⁹

⁴⁸ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.169, no:1290; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.300, no:3343; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.417, no:649; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.94, no:729; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.32, no:2172; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.342, no:3; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.22, no:152; Hz Hz. Ali RA'dan.

⁴⁹ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.19, no:716; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.87, no:11845; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.344, no:1313; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyin*, c.I, s.178, no:304; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.133, no:355; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.III, s.20, no:737; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.232, no:1906; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.214, no:635; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.246, no:2559; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ، مِلءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ ، وَمِلءَ مَا شِئْتَ
 مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ ، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ ، وَكَلْنَا
 لَكَ عَبْدًا : اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا
 يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ .

(*Rabbenâ ve leke'l-hamd, mil'e's-semâvâti ve mil'e'l-ardı, ve mil'e mâ şî'te min şey'in ba'dü, ehle's-senâi ve'l-mecdi, ehakku mâ kale'l-abdü ve küllünâ leke abdün: Allâhümme lâ mâni'a limâ a'tayte, ve lâ mu'tıye limâ mena'te, ve lâ yenfeu ze'l-ceddi minke'l-cedd.*)

[Ey Rabbimiz! Sana göklerin, yerin ve bundan sonra dilediğin şeylerin dolusu hamd olsun. Kulun söylediği senaya ehil olan ve şerefe lâyıık olan sensin! Hepimiz senin kullarınız. Ey Allahım, senin verdiğine kimse engel olamaz, vermediğini de kimse veremez. Hiçbir güç ve kuvvet sahibi fayda veremez, faydayı ancak sen verirsin!]

Ondan sonra secdeye inerdi. Onun için, biz hacca gittiğimiz vakitte, Arapların kıldırıldığı namazı, “Ooo ne kadar uzun yapıyorlar!” diyoruz. Bu duaları okuyorlar da onun için uzun oluyor.

(*Fa'tedil*) “Bu îtidali muhafaza et! Hemen tavuğun yem topladığı gibi başını kaldırıp indirme! (*Hattâ yercia küllü udvin minke*) Her âzan yerli yerine yerleşsin! (*Sümme izâ secedte*) Sonra secdeye vardığın zaman, (*fatmainne hattâ ya'tedilü küllü azmin minke*) Secde ettiğin zaman da yine muntazam bir şekilde secde et ve secdeye vardığın zaman her kemiğin sükûnete ersin. Orada da itminân hasıl olsun, hemen başını koyup da kaldırma.”

Biz üç kere “*Sübhâne rabbiye'l-âlâ*” deriz. Bir kere demek de caizdir demişler. Bir kere desen de namaz sahîh olur, fakat üç

kere demesi mendubdur.

Efendimizin secdede okuduğu ise:⁵⁰

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ ، وَبِكَ آمَنْتُ ، وَلَكَ أَسَلْتُ ، سَجَدَ وَجْهِي لِلذِّى
خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ ، وَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ

(*Allàhümme leke secedtü, ve bike âmentü, ve leke eslemtü, secede vechiye li'llezî halekahû ve savverahû, ve şakka sem'ahû ve basarahû, ve tebârake'llàhu ahsenü'l-hâlikîn.*)

[Allahım, sana secde ettim, sana inandım, sana teslim oldum. Yüzüm de, kendisini yaratıp şekillendiren, ona kulağımı, gözünü takana secde etmiştir. Yaratanların en güzeli olan Allah ne yücedir.]

اللَّهُمَّ سَجَدَ لَكَ سُودَايَ وَخِيَالِي ، وَأَمِنَ بِكَ فُؤَادِي ، أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ ،
وَأَبُوءُ بِذَنْبِي ، وَهَذَا مَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي ، فَاعْفِرْ لِي ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، هَذِهِ يَدِي وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي .

(*Allàhümme secede leke sevâdî ve hayâlî, ve âmene bike fuâdî, ebûu bi-ni'metike aleyye, ve ebûu bi-zenbî, ve hâzâ mâ ceneytü alâ nefsî, fağfirli feinnehû lâ yağfiru'z-zunûbe illâ ente, hâzihî yedeyye*

⁵⁰ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.169, no:1290; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.300, no:3343; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.417, no:649; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.346, no:1044; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.94, no:729; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.32, no:2172; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.342, no:3; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.316, no:1978; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.335, no:673; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.22, no:152; Hz. Ali RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.316, no:1115; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

ve mâ ceneytü alâ nefsi)⁵¹

[Yâ Rabbi, sana vücudum ve hayalimle secde ettim, gönülden inandım. Üzerimdeki nimetlerini ve günahlarımı itiraf ediyorum. Kendime zulmettim. Beni affeyle... Çünkü senden başkası günahları affedemez. İşte ellerim ve kendime karşı işlediğim günahlarım.] der, secdede bunu okurdu.

Secdeden kalktıktan sonra diyor ki:

(*Sümme izâ vada'te zâlike fe'sbit hattâ yercia küllü azmin ilâ mevdihi*) Sonra oradan kalkınca bütün kemiklerin yerlerine gelinceye kadar sabit ol! Yine îtidalini muhafaza et, hemen ikinci secdeye gitme!"

Ne diyeceksin? Celsedeki dua:⁵²

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ، وَارْحَمْنِي ، وَاجْبِرْنِي ، وَارْزُقْنِي ، وَعَافِنِي ،
وَاهْدِنِي ، وَأَعْفُ عَنِّي !

(*Allâhümma'ğfirli, ve'rhamnî, ve'cbürnî, ve'rzuknî, ve âfinî, ve'hdinî, va'fu annî*) [Allahım beni bağışla, bana merhamet et, bana ikramda bulun, bana afiyet ver, bana rızık ihsan eyle, beni doğru yola ilet, beni affet!]

Çeşitli rivayetler var, bazısı bir eksik bir fazla rivayetler var. Fakat iki secde arasında bu kadarlık bir dinlenmeyi Efendimiz îtidale hamletmişler.

(*Sümme ef'alü misle zâlik*) “Sonra bunun aynını yap. (*Feizâ celeste fî vasatî's-salâti*) Sonra namazın ortasında oturduğun zaman, (*fa'tmainne*) *itmi'nan* bulup, (*Ve'fteriş fahzeke'l-yüsrâ*) sol ayağını yere yay, yatır. (*Sümme teşehhede*) Sonra teşehhüdde

⁵¹ Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.322, no:2034; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.130, no:1333; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.55, no:287; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.315, no:2779; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.IV, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.273; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

⁵² Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.478, no:262; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.16, no:724; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

bulun. (*Sümme izâ kumte femislü zâlike hattâ tefruğa min salâtike*) Sonra kıyama kalktığına namazı bitirinceye kadar benzer şekilde yaparsın.”

Sol ayağını yatır, sağ ayağını dik, baş parmağını da kibleye karşı tut!

Aksi bu sefer hac yolculuğunda Medine-i Münevvere'ye indik, ikinci vakti olmuştu. Arabalarımızın indirdiği yerde, ikinci namazını herkes perakende olaraktan kendi kendine kılmaya başladı. Bir şoför geldi, eşyalarımızı alacak, bizi Medine'ye götürecektir. Bir arkadaş namaz kılariken, iki topuğunun üzerinde durarak namaz kılıyordu. O da onu gösterdi, dedi ki:

“—Bak nasıl namaz kılıyor! Bu caiz olmayan bir şey.” dedi.

Sol ayağını yatıracak, onun üzerine uyluğunu oturturacak. Halbuki o adam onu yapmadı. Hacca gelen bir insanın da bunu bilmesi de lazım iken, artık belki zarureti vardı, belki bir rahatsızlığı vardı da eğemedi, o da olabilir.

Fakat her halde sol ayağı yatırıp, sol inciği onun üzerine oturtup sağ ayağını da dikmek ve parmaklarının ucunu kibleye karşı çevirmek lâzım! Gerek secdelerde, gerek o oturuşta buna da dikkat etmek lazım. Çok kimseler, hele Suudi Arabistan'da bakarsın çok kimseler bu parmaklarının uçlarını kibleye çevirmeyi bir türlü beceremiyorlar veyahut alışmamışlar.

(*Sümme teşehhede*) “Ondan sonra *Et-tahiyyatü*'yü okur.”

Teşehhüde *Et-tahiyyatü*'yü okur. Eğer son oturuşsa, *Et-tahiyyatü*'den sonra salevâtları da okuruz. Eğer ikindinin sünnetiyse veya yatsının sünnetiyse, ikinci rekâttan sonra, *Et-tahiyyatü*'den sonra salevâtları da okuruz.

Teravîh gibi ikinci rekâtta oturduğumuz nafîle namazlarda, iki rekât olunca, *Ettahiyyatü*'den sonra *Allâhümme salli* ile *Allâhümme barik* de okunur. Üçüncü rekâta kalkıldığı vakitte *Sübhâneke* ile başlanır, ama öğlende istemez. Öğlende dörttür sünnet, o zaman yalnız *Et-tahiyyatü* okunur, *Et-tahiyyatü*'den sonra üçüncü rekâta kalkar, doğrudan doğruya *Elham*'la başlar.

d. Azabın Umûmî Gelişi

Buhârî ve Ahmed ibn-i Hanbel Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:⁵³

إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا ، أَصَابَ الْعَذَابَ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ، ثُمَّ بَعَثُوا

عَلَى أَعْمَالِهِمْ (حم. خ. عن ابن عمر)

RE. 36/10 (*İzâ enzele'llâhu bi-kavmin azâben, esâbe'l-azâbu men kâne fihim, sümmе buisû alâ â'mâlihim.*)

(*İzâ enzele'llâhu bi-kavmin azâben*) “Allah bir kavme, bir millete, bir topluluğa bir azap, zelzele, yangın, sel felâketi, düşman istilası, salgın hastalık ve sair semâvî, arazî âfetler, felâketler, cezalar, belalar indirdiği zaman, (*esâbe'l-azâbu men kâne fihim*) o kavmin içinde kim varsa hepsine birden bu azap topluca, toptan gelir.”

Allah affetsin günahlarımızı...

Cenâb-ı Hak bir kavme bir azap gönderdiği vakitte, bu azaba müstehak olan kavimlerin içerisinde iyiler de var ama; orada kim varsa hepsine o azap isabet eder. Lut kavminde ve diğer kavimlerde olduğu gibi.

(*Sümmе buisû alâ â'mâlihim*) “Sonra ahirette ba's olunduğu vakitte herkes ameline göre ba's olunur.” Siz kötülerle beraber öldürüldünüz diyerekten kötülerle beraber haşrolunmazlar.

e. Sabah ve Akşam Namazdan Sonra Okunacak Dua

Ebû Dâvud Müslim ibn-i Hâris et-Temîmî RA'dan rivayet

⁵³ Buhârî, *Sahîh*, c.XXII, s.3, no:6575; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.110, no:5890; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.306; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.VI, s.88, no:3123; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.421, no:7254; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.İİ, s.413, no:1524.

etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵⁴

إِذَا انصَرَفْتَ مِنْ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ ، فَقُلْ : اللَّهُمَّ أَجْرِنِي مِنَ النَّارِ ، سَبْعَ
مَرَّاتٍ ؛ فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ ، ثُمَّ مِتَّ فِي لَيْلَتِكَ ، كُتِبَ لَكَ جِوَارٌ مِنْهَا ؛
وَإِذَا صَلَّى الصُّبْحَ ، فَقُلْ كَذَلِكَ ، فَإِنَّكَ إِنْ مِتَّ فِي يَوْمِكَ ، كُتِبَ لَكَ
جِوَارٌ مِنْهَا (د . عن مسلم بن الحارث التميمي)

RE. 36/11 (*İza'nsarafta min salâti'l-mağribi, fekul; Allâhümme ecirnî mine'n-nâr, seb'a merrât; feinneke izâ faalte zâlîke, sümme mitte fî leyletike, kütibe leke civârun minhâ; ve izâ salleyte's-subha, fekul kezâlîke; feinneke in mitte min yevmike, kütibe leke civârun minhâ.*)

(*İza'nsarafta min salâti'l-mağribi*) “Akşam namazını kıldıktan sonra, hiç kimseyle konuşmadan, (*fekül: Allâhümme ecirnî mine'n-nâr, seb'a merrât*) yedi defa, ‘*Allâhümme ecirnî mine'n-nâr*’ de!”

Çünkü hatadan sâlim değiliz, kusur sahipleriyiz. E namazımızı kıldık ama Cenâb-ı Hak'tan böyle bir dilekle; “Yâ Rabbi! Beni cehennemden himaye et, muhafaza et, koru! Biz azaba layık olanlardan olmayalım!” diye bu duayı Cenâb-ı Peygamber tavsiye ediyor, hem de yedi kere söylemek şartıyla...

Ne olacak? (*Feinneke izâ zâlîke sümme mütte fî leyletike kütibe leke civârun minhâ*) “O akşam rahmet-i Rahman’a kavuştuk, ecel geldi aldı, ama bu duayı da yapmıştık, o zaman bizim defterimize ‘Bu cehennemden muhafaza olunacaktır, himaye olunacaktır.’

⁵⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.274, no:4417; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.80, no:104; Müslim ibn-i Hâris et-Temîmî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.149, no:3533; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.414, no:1526.

diye yazılır.”

(*Ve izâ salleyte's-subha*) “Sabah namazını da kıldığın vakitte, (*fekul kezâlik*) yine böyle yedi defa ‘*Allâhümme ecirnâ mine'n-nâr*’ de! (*Feinneke in mitte min yevmike*) O gün emr-i Hak vâki olacak olursa, cehennemden vikâyeye olunursun; (*kütibe leke civârun minhâ*) senin için ateşten eman yazılır.”

Halbuki biz sabah namazlarından sonra, 10 kere:⁵⁵

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

“*Lâ ilâhe illa'llahu vahdehû lâ şerike leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr.*” deme tavsiyesi vardır, onu söylüyoruz. Mânası:

(*Lâ ilâhe illa'llâh*) “Allah’tan gayri tanrı, mâbud, ilâh, tapınılacak yoktur. (*Vahdehû lâ şerike leh*) O biriciktir, tektir; şerîki, ortağı yoktur. (*Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü*) Egemenlik Allah’ındır, hüküm onundur; o ne derse, o olur.”

Ondan sonra cemaatle:⁵⁶

اللَّهُمَّ أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ، وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، وَزَوِّجْنَا
مِنَ الْحُورِ الْعِينِ!

(*Allâhümme ecirnâ mine'n-nâr*) “Yâ Rabbi, sen bizi

⁵⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.115, no:7533; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.11, no:829; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.II, s.722, no:1262; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.123, no:11398; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.231, no:3891; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.183, no:23258.

⁵⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7496; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.410, no:1601; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.345, no:2893; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.372, no:1451.

cehennemden âzâd eyle... (Yedi defa)

(*Ve edhilne'l-cennete mea'l-ebâr*) Has, halis, hoş iyi kullarınla bizi cennetine koy yâ Rabbi...

(*Ve zevvicnâ mine'l-hûri'l-ıyn*) Hûrîlerle bizi evlendir orada yâ Rabbi!" diyoruz ki, bu da Peygamber SAS'in bir tavsiyesidir.

f. Aileye Yapılan Harcama

Ahmed ibn-i Hanbel, Buharî, Müslim, Neseî ve İbn-i Hibbân Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵⁷

إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَىٰ أَهْلِهِ نَفَقَةً، وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا، كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً
(حم. خ. م. ن. حب. عن أبي مسعود)

RE. 36/12 (*Îzâ enfaka'r-racülü alâ ehlihî nafakaten, ve hüve yahtesibuhâ, kânet lehû sadakaten.*)

(*Îzâ enfaka'r-racülü alâ ehlihî nafakaten*) “Adam ailesine bir nafaka infak ederse... Bir şey alır getirir harcama yaparsa, çarşıdan pazardan yiyecek içecek giyecek falan bir şey masraf yaparsa; (*ve hüve yahtesibuhâ*) niyeti Allah rızası için, bu ikramı sevabını Allah'tan bekleyerek yapıyor. (*Kânet lehû sadakaten*) Bu masraflar onun için sadaka yazılır.”

Çünkü evvela insanın kendi nefsi, sonra efrad-ı ailesi, ondan sonra dışarısı... Ondan dolayı.

g. Kadının Evinden Tasadduk Etmesi

⁵⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.XVI, s.427, no:4932; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.170, no:1669; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.316, no:2498; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.36, no:2325; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.120, no:17123; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.195, no:522; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.85, no:478; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.30, no:117; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.178, no:7545; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.49, no:42; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.370, no:2664; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.262, no:749; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî ve İbn-i Mâce Hz. Âiše-i Siddîka Validemizden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵⁸

إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا ، غَيْرَ مُفْسِدَةٍ ؛ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا
 أَنْفَقَتْ ، وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ ، وَلِلْخَازِنِ مِثْلَ ذَلِكَ ، لَا يَنْقُصُ
 بَعْضُهُمْ مِنْ أَجْرِ بَعْضٍ شَيْئًا (حم. خ. م. ت. د. ن. ه. ق. عن

⁵⁸ Buhârî, *Sahîh*, c.VII, s.225, no:1923; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.213, no:1701; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.4, no:1435; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.75, no:2285; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.44, no:24217; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.192, no:7638; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.379, no:9198; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.216; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.582, no:22514; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.165, no:319; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.333, no:4762; Hz. Aişe RA'dan.

RE. 36/13 (*Îzâ enfekati'l-mer'etü min beyti zevcihâ gayra müfsidetin; kâne lehâ ecruhâ bimâ enfakat, ve li-zevcihâ ecruhû bimâ kesebe; ve li'l-hâzini mislu zâlike, lâ yenkusu ba'duhüm min ecri ba'din şey'â*)

(*Îzâ enfekati'l-mer'etü min beyti zevcihâ gayra müfsidetin*)
“Kadın, kocasının evinden, eve zarar verecek kadar olmamak şartıyla hayır hasenât yapar, infakta bulunursa; (*kâne lehâ ecruhâ bimâ enfakat*) sadaka verdi diye kadına sevap yazılır, bir; (*ve li-zevcihâ ecruhû bimâ kesebe*) kazandı eve getirdi diye kocasına sevap yazılır, iki; (*ve li'l-hâzini mislu zâlike*) bekçiye, hizmetçiye, kim o işi yapıyor da götürüp veriyorsa, ona da sevap yazılır, üç...

Hâzin diyerekten bir de Arap evlerinde âdet olaraktan bir hizmetkâr bulunuyor, köle tabir ediyorlar onlara. İşte evin umumi idaresine bakıyor, çarşıdan getirilecekleri getiriyor. Bu her aileye lazımsa da bizim memleketlerimizde bu âdet olunmamış da bunun acısını hep çekmekteyiz. Şimdi beyler tabii sabahleyin fabrikasına gidecek, memur memuriyetine gidecek, ticaretçi dükkanına gidecek, tabii evin bir sürü ihtiyaçları da var alınacak verilecek. E bunları kim yapacak?

Şimdi evde hanım kaldı. Hanım filesini eline alır çarşıda dükkân dükkân, pazar pazar dolaşır, “O kaç, bu kaç?” “Şuna olmaz mı, buna olmaz mı?” diyerekten gerek giyime ait, gerek yiyeceğe ait bir şeyler almak için dolaşır. Bunun vebali beye aittir. Bey buna müsaade etmiş, hanımı böyle bir şeyin içine düşmüş.

Hanım halbuki hepimizin evinde muhterem bir kişidir; edebiyat dilinde onu gül tâbir ediyorlar. O gülün muhafazası o gülün sahibine ait. Onu sen attın mı sokağa, o senin için makbul olmaz. Sâhib-i şeriat olan müslüman erkek, hanımını evinde oturtturur. Evinin ihtiyaçlarını aldırmaq için, bir adama verir 5-10 lira;

“—Oğlum bak bugün bize şunları al getir bakalım!” der.

Hanım sokaklarda âdeta bir işçi gibi dolaşmaz, dolaştırılmaz.

(*Ve li'l-hâzini mislu zâlike*) “Onun için hanıma ne sevap verildiyse, beye ne sevap verildiyse, hâzin denilen evin bekçisi olan efendiye de aynı sevap verilir. (*Lâ yenkusu ba'duhüm min ecri ba'dın şey'en*) Hiçbirisinin de ecrinden bir şey eksilmez.”

Meselâ on buna, on buna, on buna; buna on verdim buna da beş vereyim, şuna da üç vereyim yok; hepsine aynı şekilde verilir.

h. Hayvanı Elinden Kaçan Kimse

Ebû Ya'lâ, Taberânî ve İbn-i Sünnî Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵⁹

⁵⁹ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.177, no:5269; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.217, no:10518; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.188, no:17105; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.330, no:1311; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan,

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.705, no:17496; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.VI, s.705, no:17496.

إِذَا أَنْفَلْتُمْ دَابَّةً أَحَدِكُمْ بِأَرْضٍ فَلَاةٍ فَلْيَنَادِ: يَا عِبَادَ اللَّهِ، أَحْبِسُوا
 عَلَيَّ! يَا عِبَادَ اللَّهِ، أَحْبِسُوا عَلَيَّ! فَإِنَّ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ حَاضِرًا،
 سِيَّحِبُّهُ عَلَيْكُمْ (ع. طب. وابن السني عن ابن مسعود)

RE. 36/14 (*İze'nfeletet dâbbetü ehadiküm bi-ardın felâtin, felyunâdi: Yâ ibâda'llâh, ahbisû aleyye! Yâ ibâda'llâh, ahbisû aleyye! Feinne li'llâhi fi'l-ardı hâdıren, seyahbisuhû aleyküm.*)

(*İze'nfeletet dâbbetü ehadikum bi-ardın felâtin*) “Sizden birinizin hayvanı bineği elinizden boş bir arazide kurtulur kaçarsa...”

Meselâ, adam bir yerden bir yere gidiyordu. Abdest alacak, namaz kılacak veyahut bir ihtiyacı oldu, bineğinden indi. Deve, at, katır, merkep veya bir binek... Ne olabilir başka; deve kuşu olur meselâ... Afrika'da ona da biniyorlar. Hayvan ürktü veya kaçtı. Adam yolda kaldı. Koşuyor, yetişemiyor. Hayvan daha çok ürktü. Ne yapacak?

Diyor ki Peygamber Efendimiz:

“—Böyle ıssız bir arazide sizin birinizin binek hayvanı elinizden kaçarsa o zaman desin ki:

(*Yâ ibâda'llâh*) “*Ey Allah'ın görünmez kulları! (Ahbisû aleyye)* Şu hayvanı benim için tutuverin! (*Yâ ibâda'llâh, ahbisû aleyye*) Ey Allah'ın kulları, benim nâmıma tutun şunu!”

(*Feinne li'llâhi fi'l-ardı hâdıran, seyahbisuhû aleyküm*) “Çünkü yeryüzünde Allah'ın hazır bazı kulları vardır, onlar size tutuverirler.”

i. Tek Ayakkabı İle Yürüme!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve Neseî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶⁰

إِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ نَعْلٍ أَحَدِكُمْ أَوْ شِرَاكُهُ، فَلَا يَمْشِي فِي الْأُخْرَى حَتَّى
يُصْلِحَهَا (حم. خ. ن. عن أبي هريرة؛ طب. عن شداد)

RE. 37/1 (*İze'n-kataa şis'u na'li ehadiküm ev şirâkühû, felâ yemşi fi'l-uhrâ hattâ yuslihahâ.*)

(*İze'n-kataa şis'u na'li ehadiküm ev şirâkühû*) “Sizden birisinin taknyasının kayışı koparsa, ayakkabısından birisi yırtılırsa, (*felâ yemşi fi'l-uhrâ hattâ yuslihahâ*) onu ıslah etmedikçe tek ayakkabı ile yürümesin!”

Ayağımıza giydiğimiz takunyadan bahsediyor ama o zaman o giyim varmış, işte bugün şıydık diyorlar hacda gördüğümüz şeyler, bizim ayakkabılarımıza da teşbih etsek olur.

“—Bir insanın ayakkabısından bir parçası kopsa, giyilmeyecek hale gelse, ayakkabısının teki koptu parçalandı, giyilecek bir durum yok. Tek ayakkabı ile yürümesin!”

Baktık ki bu ayakkabı işe yaramıyor, altı kopmuş, eskimiş. Eh öteki sağlam, onunla yürüyelim... Hayır!

O koptu, yürünemeyecek gibiyse, onu çıkarıp tek ayakkabı ile yürüme! Onu tamir et, ıslah et, giyilecek hale getir; öyle ikisini birden giy!”

Şimdi birçok ders çıkar buradan. Neden?

Şimdi bir ayağında ayakkabı var, o muhafaza oluyor; diğer ayakta ayakkabı yok... O çamura da batacak, soğuğa da batacak müteessir ve müteezzî olacak; birisi rahatta, birisi eziyette...

⁶⁰ Müslim, *Sahih*, c.X, s.488, no:3915; Neseî, *Sünen*, c.XVI, s.190, no:5274; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.314, no:8136; Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.VII, s.330, no:7643; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.505, no:9796; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.66; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.266, no:8675; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.283, no:256; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.228, no:25422; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.95; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzül-Ummâl, c.XV, s.411, no:41617; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.419, no:1534.

Ya onu da rahata kavuştur, yahut ötekine de onu iştirak ettir, eş olsun; ikisi de üşüsün ikisi de çamurlansın yahut ikisi de iyi olsun.

Burada çok ders var bize, bunun dersini size havale edeyim, siz bundan güzel dersler çıkarırsınız.

Yine aynı mevzuda, Müslim ve Ebû Dâvud Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶¹

إِذَا انْقَطَعَ شِيعُ أَحَدِكُمْ ، فَلَا يَمْشِ فِي نَعْلِ وَاحِدَةٍ ، حَتَّى يُصَلِّحَ
شِيعَهُ ، وَلَا يَمْشِ فِي خُفِّ وَاحِدٍ ، وَلَا يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ ، وَلَا يَحْتَبِ
بِالثَّوْبِ الْوَاحِدِ ، وَلَا يَلْتَحِفُ الصَّمَاءَ (م. د. عن جابر)

RE. 37/2 (*İze'nkataa şis'u ehadiküm, felâ yemşi fi na'lin vâhidetin, hattâ yusliha şis'ahû; ve lâ yemşi fi haffin vâhidin, ve lâ ye'kül bi-şimâlihî, ve lâ yahteb bi's-sevbi'l-vâhidi, ve lâ yeltahifü's-sammâe.*)

(*İze'nkataa şis'u ehadiküm felâ yemşi fi na'lin vâhidetin*) “Tek bir ayakkabıyla yürüme, koştu ayakkabının şeyisi giyemiyor, giyilecek hal kalmadı, öyleyse sen tek ayaklı yürüme, haksızlık yapma!”

Yani ayağının birisi rahatta birisi de rahatsız halde, bu adaletsizlik, adaletsizliğe razı olma. Ya ikisi de çıplak, ya ikisi de giyinik olacak.

Çok ders var burada, buna çok dikkat etmenizi rica edeceğim.

(*Ve lâ yemşi fi huffin vâhidin*)”Tek mest ile de yürüme!”

⁶¹ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.491, no:3917; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.183, no:3608; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.505, no:9798; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.293, no:14150; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.67; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.179, no:6277; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Mestimizin birisi yırtıldı, bir şey oldu; kalan tek mest ile yürüme!

(*Ve lâ ye'kül bi-şimâlihî*) “Sol elinle de yemek yeme!”

Solcu olma, nasıl dersen de artık, sol elinle yemek yeme!

(*Ve lâ yahteb bi's-sevbi'l vâhidi*) “Tabii o zamanki elbiselerle bugün bizim elbiselerimiz bir değil de, o zaman Araplardaki tek giyilen elbise bir entariden ibaret. Şimdi bu elbiseyle, dizlerini dikip de elleriyle de dizlerini kucaklayarak oturulduğu vakitte entari açılır, insanın edep yerleri de görülür. Onun için Cenâb-ı Peygamber; “Böyle tek elbiseyle bu şekilde oturmayın!” buyurmuş. Ama içeride donu varsa, o zaman başka...

j. Mal Önce Pazarlık Yapanın Hakkıdır

Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî Ukbe ibn-i Âmir RA'dan; Tayâlisî, Taberânî ve Beyhakî Semüre ibn-i Cündeb RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶²

إِذَا أَنْكَحَ الْوَلِيَّانِ ، فَهُوَ لِلأَوَّلِ مِنْهُمَا ؛ وَإِذَا بَاعَ الرَّجُلُ بَيْعًا مِنْ رَجُلَيْنِ ،

فَهُوَ لِلأَوَّلِ مِنْهُمَا (حم. ق. عن عقبه ؛ ط. طب. ق. عن سمرة)

RE. 37/3 (*Îzâ enkeha'l-veliyânî, fehüve li'l-evveli minhümâ; ve izâ bâ'a'r-racülü bey'an min racüleyni, fehüve li'l-evveli minhümâ.*)
(*Îzâ enkeha'l-veliyânî, fehüve li'l-evveli minhümâ*) Bir kadının

⁶² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.149, no:17387; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.139, no:13572; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.153, no:4553; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.18, no:20219; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.203, no:6842; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.139, no:13573; Ebü Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.191; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.122, no:903; Semüre ibn-i Cündeb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.315, no:44683; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.422, no:1537.

iki tane efendisi var; babası var dedesi var mesela. Babası birisine dedi ki; “Ben kızımı sana veririm.” dedi. Dedesi de bir başkasına dedi; “Ben de sana veririm torunumu.” dedi. “Ha bu iki veli kızları verdiler. Bunlardan evvel kim verdiyse onun ki makbuldur.”

Baba evvel söylediye sana vereceğim diyerekten -veyahut amca var neyse veliler- önce kim söylediye hak onundur. İkinci söyleyenin, “E ben de veriydim?”

Ama sen sonradan verdin, evvela ben vermiştim de sonradan sen verdiğin için seninki makbul değil.

(*Ve izâ bâ'a'r-racülü bey'an min racüleyni*) “İki kişi bir ev için pazarlık yapmış, adam ikisine de vereyim demiş. (*Fehüve li'l-evveli minhümâ*) Önce kim pazarlık etmişse, ev onundur.

Şimdi ikisi kavga ediyorlar; o benim hakkım diyor, öbürü de benim hakkım diyor. Evvela kim konuştuysa, pazarlığı evvela kim yaptıysa, önce kim söz aldıysa, mal onundur. İkincinin artık, bana da söz verdiydi demeye hakkı yok.

k. Kardeşini Affetmenin Karşılığı

İbn-i Ebi'd-Dünyâ Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶³

إِذَا أُوقِفَ الْعِبَادُ ، نَادَى مُنَادٌ ، لِيَقْمَ مَنْ أَجْرَهُ عَلَى اللَّهِ فَلْيَدْخُلِ الْجَنَّةَ ؛
قِيلَ : مَنْ ذَا الَّذِي أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ؟ قَالَ : الْعَافُونَ عَنِ النَّاسِ ، فَقَامَ كَذَا
وَكَذَا أَلْفًا ، فَدَخَلُوا الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ (ابن أبي الدنيا عن أنس)

⁶³ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.759, no:18714; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.187; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Ehvâl*, c.I, s.175, no:169; Taberânî, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.67, no:55; Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.II, s.285, no:1998; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.374, no:7009; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.423, no:1539.

RE. 37/4 (*Îzâ ûkife'l-ibâdi, nâdâ münâdin, liyekum men ecruhû ale'llâhi, felyedhuli'l-cennete; kîle: Men ze'llezî ecruhû ale'llâhi? Kâle: El-âfûne ani'n-nâsi, fekâme kezâ ve kezâ elfen, fedehalü'l-cennete bi-gayri hisâb.*)

Bu İslâm dini çok güzeldir, aslı bunun gayba bağlanır, yani âhirete imana bağlanır. Âhirete imanımız vardır da el-hamdü lillâh.

(*Îzâ ûkife'l-ibâdi*) “Kıyamet gününde, mahşer yerinde herkes Huzûr-u Rabbü'l-alemîn'de toplanınca, (*nâdâ münâdin*) “Cenâb-ı Hak tarafından bir münâdi nidâ eder.” Yani bir tellal duyuruyor herkese, ne diyor?

(*Liyekum men ecruhû ale'llâhi*) “Allah'ta alacağı olan kimler varsa kalksınlar! Allah'tan kimlerin alacağı varsa kalksın istesin; (*felyedhuli'l-cennete*) sonra cennete girsin!”

(*Kîle*) Mahşer halkı der ki: (*Men ze'llezî ecruhû ale'llâhi*) “Kimin Allah'tan alacağı olur?” Yani bu muhal bir şey! Allah'tan bir alacağı kimsenin yoktur ki, çünkü Allah kimseden mesul değil.

(*Kâle*) Bunun üzerine münâdî der ki:

(*El-âfûne ani'n-nâsi*) “Birbirlerinize haklarınız var ya; dövmüş sövmüş, paramı almış, malını almış... Şundan bundan birçok haklarımız var birbirlerimize... Kim bu hakları affederse, kim bu alacaklarını kardeşlerine olan alacaklarını, haklarını affederse işte onlar Allah'tan alacaklı olanlardır.”

(*Fekâme kezâ ve kezâ elfen*) Bunu duyunca bir sürü insan kalktı; “Ben affettim, ben affettim... Kimsede benim hakkım yok, kimsede alacağım yok...” der, haklarını affederler. (*Fedehalü'l-cennete bi-gayri hisâb*) Bunlar da hiç hesapsız cennete girerler.”

Onun için, dünyadayken bazen insan kızar, öfkelenir; “İşte ben sana gösteririm âhirette!” der, şurada der, burada der, Bunların hepsini unutmamalı, hep affetmeli, affedici olmalı ki Cenâb-ı Hak âhirette bizi de böyle hesapsız cennete koysun.

فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ (شورى: ٤٠)

(Femen afâ ve aslaha feecruhû ale'llâhi. [Kim affeder ve arayı düzeltirse, onun mükâfatı Allah'a aittir." (Şûrâ, 42/40) ayeti kerîmesinde de bunu te'kid etmiş.

Onun için;

وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا (النور: ٢٢)

(*Velya'fû velyasfehû*) [Affetsinler, vazgeçip iyi muamelede bulunsunlar.] (Nûr, 24/22) diye daima affedici olmayı tavsiye buyurmuş.

Onun için, biz de her ne cihetten olursa olsun darıldığımız bazı şeyler olursa da çabuk geçelim, küslük olmasın, dargınlık olmasın. Müslümanlık böyle... Hanımın başındaki örtünün kuruyacağı kadar bir süre insan dargın kalabilir. Yâni bir saatlik, iki saatlik bir şey; ondan sonra vazgeçer.

1. Yatarken Kâfirûn Sûresi'ni Okuyun!

Tirmizî, Hâkim ve Beyhakî Ferve ibn-i Nevfel'den, o da babasından; Taberânî de Cebele ibn-i Hârise RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶⁴

إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَاقْرَأْ: قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ، ثُمَّ نِمْ عَلَى خَاتِمَتَهَا،

⁶⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.272, no:3325; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.250, no:4396; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.456, no:23858; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.587, no:3982; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.551, no:3427; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.200, no:10637; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.498, no:2520; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.169, no:1596; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IX, s.74, no:27059; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.108, no:2372; İbn-i *Hibbân*, *Sikât*, c.III, s.331; Ferve ibn-i Nevfel'den, o da babasından.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.287, no:2195; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.166, no:17033; Cebele ibn-i Hârise RA'dan.

فَإِنَّهَا بَرَاءَةٌ مِنَ الشَّرِّكَ (ت. ح. ب. ك. هب. عن فروة)

RE. 37/5 (*Îzâ eveyte ilâ firâşike fakra': Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn, sümme nim alâ hâtimetehâ, feinnehâ berâetün mine'ş-şirk.*)

Akşam oldu uykumuz geldi, yatacağız; hemen yatıverme!

Allah-u Teâlâ'nın verdiği sağlık, afiyet ve çeşitli nimetlere teşekkür eden evvela bir abdest al, hiç olmazsa iki değil ama dört rekât namaz kıl. O dört rekâta okunacak ayetler var ama herkes onu bilmez; ne bilersen onu okumak suretiyle, dört rekâtlık bir namaz kıl;

“—Yâ Rabbi! Sana hamdolsun ki beni bugün hayatta daim ettin, rahatta daim ettin; bir rahatsızlık olmadı, bir bela bir musibet olmadı benim üzerime... Sana şükrolsun! Şimdi artık yatacağım, gecemi sen hayırlı eyle yâ Rabbi!” diye dua et!

(*Îzâ eveyte ilâ firâşike*) “Yatağına geldiğinde, (*fakra': Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*) “*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*” suresini oku! (*Sümme nim alâ hâtimetehâ*) Sonra onun üzerine de uyu. (*Feinnehâ berâetün mine'ş-şirk*) Zira bu şirkten beri olmaktır.”

Bu sûre birçok namazlarda tavsiye edilir. Mesela nafile namaz kılacağımız zaman, “Evvelâ *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u oku, sonra ikinci rekâta *Kul hüva'llah*'ı oku!” diye tavsiye edilir. Başka sûreler nâdiren tavsiye olunmuştur.

Bunun tabii birçok sebepleri var. *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* çok mânalı bir sûre. Biz müslüman olduğumuzdan dolayıdır ki küfrü sevmeyiz, ehli küfrü de sevmeyiz. Onun için Müslümanlıkta en çok dikkat edilecek şeylerden birisi, Cenâb-ı Hakk'ın bize ve bütün insanlığa olan tavsiyesi:

وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (الحشر: ١٨)

(*Ve'tteku'llâh*) “Allah'tan korkun, titreyin, çekinin sakının! (*İnna'llâhe habîrun bimâ ta'melûn*) Allah sizin işlediklerinizin hepsinden haberdardır.” (Haşr, 59/18)

(*İtteku'llâh*) “Allah’tan korkun!” demek. Bütün beşeriyete Cenâb-ı Hakk’ın tavsiyesi budur.

Korku demek, Cenâb-ı Hakk’ın yasaklarından kaçmak demektir. İnsan ben Allah’tan korkuyorum diye kendini aldatmamalıdır. Yasaklarına bak, yasaklardan kaçıyor musun, kaçmıyor musun? Yasaklardan kaçırırsan, demek ki korku var sende... Eğer yasaklarından kaçamırırsan, korkunun olmadığına alâmettir. Her şeyin bir alâmeti var ya, korkunun da alâmeti Allah-u Teâlâ’nın yasaklarından kaçmaktır.

Yasak nedir? İşte ufaklı, büyüklü günah kitaplarında yazılı, bir sürü...

Evvelâ küfür... En büyük fenalık küfürdür.

Hafız efendi kardeşimiz de âyet-i kerîmeleri güzel okudu:

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ (الأحکاف: ٢٠)

(*Ve yevme yu'radu'llezîne keferû ale'n-nâri*) “O kâfirlere cehennem arz olunduğu vakitte...” (Ahkâf, 46/20)

Kâfirlerin yeri cehennem, başka yer değil. Yani, kâfir ne kadar iyilik yaparsa yapsın; dünyanın fakirlerini doyursa, dünyanın imdadına yetişse, zarurette kalanların hepsinin imdadına yetişse, her hayrı yapsa, değil ki gavurdur, yeri cehennemdir. Onun için, Allah bizi imandan ayırmasın...

Ne büyük nimet vermiş bize Rabbimiz, el-hamdü lillâh... O iman bize yeter. Fakat iman kolay değildir ha, imanın şartları var, o şartlarına riâyetle imanı muhafaza etmek büyük bir nimettir.

Meselâ, öldükten sonra dirilmeye iman başta gelir. Dersin ki:

“—Ya olur mu be? Toprak olmuş, kül olmuş binlerce sene geçmiş nesi dirilecek artık bunun?”

Adamın aklı almıyor, hele biraz daha şaşırtırlarsa büsbütün şaşıırır adam.

Bizim imanımız Allah’a... Bin sene değil 100 bin sene de geçse

yine Allah-u Teâlâ istediği vakitte bizi diriltiverir. Nasıl ki anasının karnında, hiç kimsenin alâkası yokken şu güzel vücudu veren Allah Celle ve A'lâ, bunu yaratırken senin bir müdahalen var mıydı?

Gözü ne güzel yerinde koymuş, kulağı ne güzel yerinde koymuş, baş öyle gövde öyle her tarafı öyle, bunu yapabilen kudret sahibi Allah, kimsenin oraya müdahalesi yok, görgüsü de yok da kim karışıyor oraya?

Kimsenin karıştığı yok ama, o kimsenin karışmadığı ve göremediği yerde şu güzel vücudu nasıl tanzim etmiş, bebek olarak çıkıyor da sonra bugün dünyaya da sığmıyor gökte de dolaşiyor işte bu insan.

Akşam dinledim de radyoda, bir maymun bulmuşlar Amerika'da, iki ayak üzerine yürüyormuş maymun. İşte kemiklerini saymışlar, 48 mi gelmiş, 46 mı gelmiş, insan kemikleriyle denkleştiriyor da bir şeyler demek isteyecek, dinlemedim tabii arkasını.

Ha maymun, 1000 sene evvelki maymun bugün de yine o maymun. Yüz bin sene evvelki maymun yine bugün o maymun ama insan öyle mi?

İnsan günden güne tekemmül etmekte, bak bugün göklere de sığmıyor da ta aya gidiyor, bilmem nerelere gidiyor. Bu kadar kuvvet şu ufacık kafanın içerisindeki bir Cenâb-ı Hakk'ın verdiği nimetler.

Binâen aleyh hiç hayvandan insan olur mu?

Hayvandan hayvan olur, maymundan geldiysek yine bizim de bir maymun olmamız lazım. Bu tekemmül olmaz insanda. Tekemmül Allah-u Teâlâ'nın insanı insandan yarattığından ileri gelir.

Cenâb-ı Hak üç şeyi kendi yed-i kudretiyle yaratmıştır; birisi insan, Adem AS. Onu yed-i kudretiyle halk etmiştir. Binâen aleyh biz o Allah'ın yarattığı Adem'in evlatlarıyız, onun içindir ki:

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا (البقرة: ٣١)

(*Ve alleme âdeme'l-esmâe küllehâ*) “Bütün esmâyı Cenâb-ı Hak bu Adem’e ta’lim etti, öğretti, içine sindirdi.” (Bakara, 2/31)

Melekler dediler ki;

“—Bunu niye yarattın yâ Rabbi? Bak biz sana ibadet ediyoruz, hiç kusurumuz kabahatimiz de yok. Bu binâen aleyh yarın isyan da edecek, kabahat edecek kan dökecek bunlar.” dediler. “Binâen aleyh, buna lüzum yoktu?” demek istediler.

Cenâb-ı Hak onlara “Gelin bakalım öyleyse!” dedi, eşyayı sordu:

“—Buna ne derler?” dedi.

Melek ne bilsin bunu görmemiş.

Adem AS dedi ki:

“—Buna hoparlör terler, buna teyp derler, buna bilmem ne derler.” diye her eşyanın adını söyledi.

Cenâb-ı Hak ta’lim etti çünkü. Bütün esmayı Cenâb-ı Hak ona ta’lim etmiş olduğundan dolayı bildi ve söyledi.

Maymunda bu sıfat var mı yahu? Allah Allah!.. Hâlâ maymundan geldik dinleyenler var işte.

Onun için *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u oku! Ne diyor:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ .

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ . لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ . وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ

مَا أَعْبُدُ . وَلَا أَنَا عَابِدُ مَا عَبَدْتُمْ . وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ .

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (كافرين: ١-٦)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn. Lâ*

a'budu mâ ta'budûn. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud. Ve lâ ene âbidun mâ abedtüm. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud. Leküm dînüküm ve liye dîn.) (Kâfirûn, 109/1-6)

Bu sûrenin mânası ne? Kâfirlere rest çekiyoruz.

Allah CC bizlere diyor ki... Peygamber Efendimiz'e söylemiş, oradan hitap bize geliyor, bizim de öyle yapmamız lazım:

(*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*) “De ki ey kâfirler! (*Lâ a'budu mâ ta'budûn*) Ben sizin taptığınıza tapmam!”

“–Siz dünyaya tapıyorsunuz, puta tapıyorsunuz, teslise inanmışsınız. Aklınız fesat, kalbiniz yanlış, imanınız sakat. Sizin taptığınıza ben tapmam!”

(*Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud*) “Tabii siz de inat edersiniz, benim taptığıma tapmazsınız.” Ama benimki sizinki gibi değil...

(*Ve lâ ene âbidün mâ abedtüm*) “Ben sizin taptığınıza tapacak da değilim. (*Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud*) Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. (*Leküm dînüküm ve liye dîn*) Sizin dininiz başınıza çalınsın; sizin dininiz size, benim dinim bana!”

“–Ben doğru yoldayım. Ben sizin hiçbir şeyinize uymam. Evet, inat ediyorsunuz, doğru yola gelmiyorsunuz ama ne yaparsanız yapın... “

Din, bir de “mükâfat” mânasına gelir.

“–Benim ecrim, sevabım bana; sizin de âhirette başınıza gelecek cezalar size... Siz ettiğinizin, yanlış inancınızın, bâtıl dininizin cezasına uğrayacaksınız. Ben de benim yolumun sevabını bulacağım.” demek.

Gâvurluğu sevmemek, gâvurluğun fena olduğunu anlamak, kafamızda yerleştirmek, telkin diyorlar ya... Bir adama ne söylersen söyledikçe, söyledikçe, o telkin onun kafasında yer ediyor. Daha sonra o telkinin esiri oluyor insan.

Binâen aleyh, insan da okuduklarının esiri olur.

İnsan bu *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u okudukça, yahut küfre karşı böyle âyetleri okudukça, küfrün fenalığını, zararlarını, kötülüğünü görür. Yerlerinin cehennem olduğunu görür. Ondan korunmak için sakınmak için Allah'a sığınır ve emrine itaat

etmek zaruretinde kalır.

Onun için, *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* sûresini okumadan yatma! (*Sümme nem*) Okuduktan sonra da sonra da...Alâ hâtimetihâ fe-innehâ berâetüm mine'ş-şirki. “Bunu okumak suretiyle şirkten kendini kurtarmış olursun.”

m. Cennetin Kapısının Açılması

Dün bir hadis-i şerif yazıyordum, ki *Râmûzü'l-Ehâdis*'in ilk hadis-i şerifidir.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁶⁵

آتِي بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، فَأَسْتَفْتِحُ ، فَيَقُولُ الْخَازِنُ : مَنْ أَنْتَ ؟
فَأَقُولُ : مُحَمَّدٌ . فَيَقُولُ : بِكَ أَمْرٌ لَا أَفْتَحُ لِأَحَدٍ قَبْلَكَ (م . حم .
وعبد بن حميد عن أنس)

RE. 3/1 (*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeti, feesteftihu, feyekülü'l-hâzinü: Men ente? Feekül: Muhammed. Feyekülü: Bike ümirtü en lâ eftehu li-ehadin kableke.*)

(*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeti*) “Kıyamet günü ben cennetin kapısına gelirim. (*Feesteftihu*) O cennetin kapısının açılmasını isterim. Talep ederim, açın kapıları derim.”

İçeride Hâzin var, bekçi var, cennetin bekçisi kapıyı kolaycacık açmaz insana, evvela tahkik eder.

(*Feyekülü'l-hâzin*) “Cennetin bekçisi olan Hâzin isimli melek der ki: (*Men ente*) ‘Sen kimsin?’

⁶⁵ Müslim, *Sahih*, c.I, s.188, no:197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.136, no:12420; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.379, no:1271; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.119, no:400; İbn-i Ebî Âsım, *Evâil*, c.I, s.62, no:10; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.447; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.138, no:418; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.462, no:955; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:31890; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.I, no:2; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.9, no:1.

(*Feekülü: Muhammed*) ‘Ben Muhammed-i Mustafâ’yım.’ derim.

(*Feyekülü*) O zaman der ki o melek: (*Bike ümirtü en lâ efteha li-ehadin kablek*) “Senden önce bu kapıyı başka hiç kimseye açmamakla emrolundum.”

“Buyurun!” der, kapıları açar, Peygamber SAS de cennete girer. Cennete ilk girecek peygamber bizim peygamberimizdir. Halbuki Adem AS’dan beri pek çok peygamber gelmiş; Musa AS, İsa AS gelmiş. Adem AS’ın kendisi ilk peygamber... Fakat bunların hiç birisine ilk giriş şerefi verilmemiş. İlk giriş şerefi Cenâb-ı Peygambere verilmiş.

Ümmeti de hiçbir ümmet girmeden evvel cennete girecek. Yani biz girmeden, diğer Musa’nın da ümmeti vardı, İsa’nın da ümmeti vardı ama onlara da giriş memnûdur; biz gireceğiz ondan sonra onlar da, o zamanda iman eden mü’minler de girecekler.

Onun için cennet denince insanın hayalinde yani öyle lâlettayin bir zevk yeri gibi gelmemeli. Lâlettayin bir zevk yeri değil, güzellerin en güzelliği, en müstesna, en bahtiyarlık saadeti selâmeti orada...

Orada Hz. Allah Celle ve Alâ’nın kendisini görmek şerefine nail olacağız, oradan göreceğiz. Cennete girilmeyince Allah-u Teâlâ’yı görmek mümkün değil. Binâen aleyh, cennete girmeyi isteriz ki, orada o Cemâl-i İlahî’yi müşahede edelim diye.

Yasin’i okuruz, estaîzü bi’llâh:

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمِ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ (يس: ٥٥)

(*İnne ashâbe’l-cenneti fî şugulin fâkihûn*) [O gün cennetlikler, gerçekten nimetler içinde safâ sürerler.] (Yâsin, 36/55)

Cennet ehline orada onların her istedikleri verilecek, envâi çeşit arzuları karşılanacak.

Bugün bir evde sabah kahvaltıya gitmiştik, tabii asansörler var, güzelce bindik rahat. Dedim, bak bu dünyada bu rahatlık ne güzel ama ahirette böyle külfete de lüzum yok; düğmeye

basacaksın işte bazen kalkacak, bazen kalkmayacak; bazen arabanın kendisi yok, bekleyeceksin gelsin diyerekten... Cennette öyle iş yok, canının istediği vakitte derhal evinle beraber, sarayınla beraber istediğin yerde hazır olacak.

Onun için cennet çok müstesna bir yerdir. Allah cümlemize nasib etsin inşallah...

n. Yatağa Yatınca Okunacak Bir Dua

Beyhakî ve İbnü's-Sünnî Amr ibn-i Şuayb Rh.A'ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶⁶

إِذَا أُوتِيَ إِلَى فِرَاشِكَ ، فَقُلْ : أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ ،
وَعِقَابِهِ ، وَمِنْ شَرِّ عِبَادِهِ ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ، وَأَعُوذُ بِكَ رَبَّ أَنْ
يَحْضُرُونِ ، فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّكَ وَبِالْحَرِيِّ أَنْ لَا يَقْرُبَكَ (ابن السنِّي ، وأبو
نصر عن محمد بن يحيى مرسلًا ؛ أن ابن المغيرة شكَا إلى رسول
الله صلى الله عليه وسلم ، الأرق وحديث النفس بالليل ، قال :
فَذَكَرَهُ ، وقال : شكَا إليه من أهَاوِيل في المنام)

RE. 3716 (*İzâ eveyte ilâ firâşike, fekul: Eüzü bi-kelimâti'llâhit-tâmmâti min gadabihî, ve ikâbihî, ve min şerri ibâdihî, ve min hemezâti's-şeyâtîn, ve eüzü bike rabbi en yahdurûn; feinnehû lâ yedurruke bi'l-hariyyi en lâ yakrabüke*)

(*İzâ eveyte ilâ firâşike, fekul*) “Yatağına geldiğinde şöyle de:

⁶⁶ Beyhakî, *el-Esmâ' ve's-Sıfat*, c.I, s.432, no:396; İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.III, s.423, no:746; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.357, no:41357; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.429, no:1544.

(Eûzü bi-kelimâti'llâhit-tâmmâti min gadabihî, ve ikâbihî, ve min şerri ibâdihî, ve min hemezâti's-şeyâtîni, ve eûzü bike rabbi en yahdurûn)

(Feinnehû lâ yedurruke bi'l-hariyyi en lâ yakrabüke) “Eğer böyle dersen, sana bir şey zarar veremez; hatta onlar sana yaklaşamazlar bile.”

“—Uykuya yatmak istediğinizde bu duayı okuyun da öyle yatın!” buyurdular.

Çünkü bunun sebebi;

(Enne ibne'l-muğîrete şekâ ilâ rasuli'llâhi salla'llâhu aleyhi ve selleme, el-eraka ve hadîsü'n-nefsi bi'lleyli) “ İbn-i Muğîre denilen zât Cenâb-ı Peygamber'e gelmiş;

‘—Yâ Rasûlallah, geceleri ben uyuyamıyorum. Uyku gelmiyor benim gözlerime ve birçok vesveseler, hayaller beni rahatsız ediyor, uykudan mahrum kalıyorum, demiş, uykusuzluktan şikâyette bulunmuş.”

(Kâle fezekerehû) Cenâb-ı Peygamber bu duayı tavsiye etmişler kendilerine:

“—Bu duayı oku yat, o zaman ne uykusuzluktan mahrum kalırsın, ne de şeytan vesveseleri de seni rahatsız eder.” demiş.

Bu bizim dua kitabımızda da yazılıdır, okumak isteyenler oradan da belleyebilirler:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ ، وَمِنْ شَرِّ عِبَادِهِ ،
وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ، وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ .

(Eûzü bi-kelimâti'llâhit-tâmmâti min gadabihî, ve ikâbihî, ve min şerri ibâdihî, ve min hemezâti's-şeyâtîni, ve eûzü bike rabbi en yahdurûn) [Allah'ın gazabından, cezasından, kullarının şerrinden ve şeytanın vesveselerinden Allah'ın tam kelimelerine sığınırım! Ve onların başıma üşüşmelerinden Rabbim sana sığınıyorum.]

Cenâb-ı Hakk'ın gördüğümüz görmediğimiz birçok mahlûkları

vardır. O görmediğimiz mahlûklardan insanlara bazen zararlar da olabilir.

Mikroplar da onların içerisine dahildir, onları da görmüyoruz. Görmediğimiz o mikroplar da ufacak bir mahluk işte, bazen insanların canına okuyabiliyor.

Bu çok dikkate şayandır, gözümüzün göremediği kadar olan ufacak o mahlûk, koskoca insanı hatta dünyayı bugün şaşırttırıyor. Bir mikroptur; nereden geldi, nasıl oldu da koskocaman adamı yataklara düşürdü. En nihayetinde de adam ruhunu teslim etti gitti. Hakkından da gelinmiyor...

E ufacak mikrop nasıl koskocaman adamı devirebilir?

İşte Allah-u Teâlâ'nın kudreti...

Nemrut tanrılık davasındaydı. İbrâhim AS'a karşı çıktı, onu ateşe attırdı. Allah korudu, ateş İbrâhim AS'ı yakmadı. Daha sonra Cenâb-ı Hak bir sivrisinek halk etti, o sinek Nemrud'un burnundan girdi, onun kafasına yerleşti. Hareket ettikçe beyni zonkluyordu, çıldıracak hale geliyordu. Ne yaptıysa kurtulamadı. Başına topuzla vurunca biraz rahatlıyordu. Başka türlü çare bulamadılar. En nihayet birisi bir tokmak patlattı, gitti ahirete vesselam...

o. Misafiri Yedirmek, İçirmek

İbn-i Asâkir Mikdâd ibnü'l-Esed RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶⁷

إِذَا بَاتَ الضَّيْفُ مَحْرُومًا ، فَحَقَّ عَلَى الْمُسْلِمِينَ نَصْرَتُهُ ، حَتَّى يَأْخُذُوا

قَرَاهُ مِنْ ضَرَعِهِ وَزَرَعِهِ (كر. عن المقداد بن الأسود).

⁶⁷ Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.IX, s.82, no:791; Buhârî, *el-Künâ*, c.I, s.82, no:791; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LXVIII, s.17; Mikdâd ibn-i Esved RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.252, no:25902; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.432, no:1548.

RE. 37/7 (*İzâ bâte'd-dayfü mahrûmen, fehakkun ale'l-müslimîne nusratehû, hattâ ye'huzû kırâhu min dar'ihî ve zer'ihî.*)
(*İzâ bâte'd-dayfü mahrûmen*) “Misafir yemek, içmekten mahrum olarak gecelemiş ise, (*fehakkun ale'l-müslimîne nusratehû*) ona yardım etmek, müslümanlar üzerine borçtur. (*Hattâ ye'huzû kırâhu min dar'ihî ve zer'ihî*) Hayvânî veya zirâî gıdalarından o misafire ikram etmeleri gerekir.”

Bu mühim bir şey... Hepimize her zaman misafir gelir, memleketimize misafir gelir. Şimdi bir hanım da gelmiş kapıda beni bekliyor, dedi ki:

“—Hastanede kızım var, şurada şu var, kocam öldü, şöyle zaruretim var, böyle zaruretim var, bana acaba yardım edilir mi burada?” diyerekten derdini döktü.

E biz de dinledik ama elimizden ne gelecek tabiatıyla...

Şimdi misafirin tabii bir dış memleketten geleni olur, bir de böyle camimize misafir olarıktan gelen garipler olur. Bu gariplerin müslümanların üzerinde bir hakkı vardır.

Bu sabah, Kuveyt'ten bir kitap yollamışlar bir kardeşe, o da

bana hediye etti. Ben de açtım şöyle arasını, bir baktım, imandan bahsederken diyor ki:

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:⁶⁸

وَاللّٰهُ لَا يُؤْمِنُ ، وَاللّٰهُ لَا يُؤْمِنُ ، وَاللّٰهُ لَا يُؤْمِنُ . قِيلَ : يَا رَسُولَ اللّٰهِ ، وَمَنْ ؟

قَالَ : الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بَوَائِقَهُ (حم. خ. عن أبي هريرة؛ حم. عن

أبي شريح الكعبي)

RE. 456/6 (*Va'llàhi lâ yü'minü, va'llàhi lâ yü'minü, va'llàhi lâ yü'minü. Kîle: Yâ rasûla'llah, ve men? Kàle: Ellezî lâ ye'menü câruhû bevâikahû.*)

(*Va'llàhi lâ yü'minü*) “Vallâhi iman etmiş olmaz! (*Va'llàhi lâ yü'minü*) “Vallâhi iman etmiş olmaz! (*Va'llàhi lâ yü'minü*) “Vallâhi iman etmiş olmaz!” diye böyle üç defa tekrarlamış.

(*Kîle*) Diyorlar ki: (*Yâ rasûla'llah, ve men?*) “Yâ Rasûlallah! Kim olduğunu söylemedin. ‘Vallâhi iman etmiş olmaz! Vallâhi mü'min olmaz! Vallâhi iman etmiş sayılmaz.’ dediğin kim bu böyle?”

(*Kàle*) Dedi ki: (*Ellezî*) “O şahıs ki, (*lâ ye'menü câruhû bevâikahû*) komşusu onun ezasından, cefasından sâlim değildir.” Yani, “Komşusu kendisinden emniyette ve selâmette olmayan kimse, gerçek müslüman olmuş sayılmaz.” diyor Peygamber Efendimiz.

Sana sorsalar, “Mü'min kimdir?” diye, ne odersin:

İşte namazını kılıyor, orucunu tutuyor, zekatını veriyor, *Lâ ilâhe illa'llah* diyor, Allah diyor, müslüman budur.

⁶⁸ Buhari, *Sahih*, c.XVIII, s.433, no:5557; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.385, no:27206; Ebû Şureyh el-Kâ'bi RA'dan.

Ahmed ibn-i Hnbel, *Müsned*, c.II, s.288, no:7865; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.VIII, s.308, no:13563; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IX, s.50, no:24885; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.338, no:2908; *Camü'l-Ehadis*, c.XXII, s.430, no:25238.

Bak Peygamber SAS Efendimiz ne diyor:⁶⁹

الْمُؤْمِنُ مِنْ أَمْنِهِ النَّاسُ (حب. ك. ت. ن. حم. عن أبي هريرة؛ ه.
حم. طب. هب. البزار عن فضالة بن عبيد؛ حم. حب. ع. عن
أنس؛ عبد بن حميد عن ابن عمرو)

(*El-mü'minü men eminehü'n-nâs*) “Mü'min o kimsedir ki, bütün insanlar ondan emniyettedir.” Nâs kendisinden emin olacak.

Herkes senden emin olduysa, senin şerrinden emin olduysa sen mü'minsin.

Yine buyrulmuş ki:⁷⁰

⁶⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.215, no: 2551; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.182, no: 4909; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.379, no: 8918; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.406, no: 180; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.54, no: 22; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.530, no:11726; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.475, no:8941; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.110, no:132; Ebû Hüreyre RA'dan;

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI s.420, no: 3924; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.22, no: 24013; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.54, no:24; Taberânî, *Kebir*, c.XVIII, s.309, no: 796; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.499, no: 11123; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.58, no: 3752; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.109, no:131; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.30, no:29; Abdullah ib-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.285, no:826; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.589, no:5625; Fudâle ibn-i Ubeyd RA'dan;

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.154, no:12583; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.55, no:25; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.264, no:510; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no: 4187; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.357, no: 7432; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.109, no:130; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.215, no:168; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.263; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.24; Enes RA'dan;

Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.135, Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.149, no:739; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.102, no:24428.

⁷⁰ Buhârî, *Sahîh*, c.1, s.13, no: 10; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.1, s.135, Abdullah ibn-i Amr RA'dan;

Müslim, *Sahîh*, c.1, s.65, no: 41, Câbir RA'dan;

Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.215, no: 2551; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.182, no: 4909;

المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده (خ . عبد بن حميد
عن ابن عمرو؛ م . عن جابر؛ حب . ك . ت . ن . حم . عن أبي
هريرة؛ حم . طب . هب . البزار عن فضالة بن عبيد؛ حم . حب .
ع . عن أنس)

(*El-müslimü men selime'l-müslimûne min lisânihî ve yedihî*)
“Müslüman o kimsedir ki, elinden, dilinden bütün müslümanlar selâmettedir.” Elinden, dilinden herkes emin olacak ki, sen müslüman olasın!

Elinden ve dilinden mü'minler ve müslümanlar ne zaman rahat oluyorsa, selamette oluyorsa, huzurda oluyorsa o zaman müslümansın, mü'minsin. Buna kimse bir şey demez.

Ama önüne geleni incitiyor, cebinden parasını alıyor, gırtlakını sıkıp bilmem ne yapıyor, şunu yapıyor bunu yapıyor. İsteddiği zamanda da öldürebiliyor... İsterse başını secdeden kaldırmayın, mü'min olamaz.

Onun için, bir garip mü'min geldiği vakitte onun yardımına koşmak, onu misafir etmek müslümanların vazifesidir. Ona hiç

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, cII, s.379, no: 8918; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.406, no: 180; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.54, no: 22; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.475, no:8941; Ebû Hüreyre RA'dan;

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.22, no: 24013; Taberânî, *Kebir*, c.XVIII, s.309, no: 796; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.499, no: 11123; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.58, no: 3752; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.30, no:29; Abdullah ib-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.285, no:826; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.589, no:5625; Fudâle ibn-i Ubeyd RA'dan;

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.154, no:12583; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.264, no:510; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no: 4187; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.357, no: 7432; Kudâi, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.109, no:130; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.215, no:168; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.263; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.24; Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.149, no:739; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.102. no:24428.

olmazsa o akşamlık kendisinin, atının, hayvanının hatta köpeğinin de nafakasını o köylü, o kasabalı verecek o misafire. Hak bu... Vermiyorsa zorla alınacak, bu misafir aç kalmayacak, hayvanı da aç kalmayacak, hizmetçisi de aç kalmayacak. Hatta köpeği de aç kalmayacak. Bunların hepsinin nafakası müslümanların üzerine borç.

Müslümanlar kulakların üzerine yatarlar, “Bana ne!” derlerse, elbette bu hakkı Allahu Teâlâ nasıl alır alır!

p. Yatarken Okunacak Bir Dua

Bir tane daha okuyayım!

İbnü’s-Sünnî Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷¹

إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ ، فَقُلْ : بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ ، وَضَعْتُ جَنْبِي ، طَهَّرْ لِي
قَلْبِي ، وَطَيِّبْ كَسْبِي ، وَاغْفِرْ لِي ذَنْبِي (ابن السني عن ابن عباس)

RE. 37/8 (*İzâ eveyte ilâ firâşike, fekul: Bi’smike’llâhümme vada’tü cenbî, tahhir lî kalbî, ve tayyib kesbî, va’ğfir lî zenbî.*)

(*İzâ eveyte ilâ firâşike*) “Yine yatağına geldiğin vakitte, (kul) şöyle de: (*Bi’smike’llâhümme vada’tü cenbî, tahhir lî kalbî, ve tayyib kesbî, va’ğfir lî zenbî*)

Bak ne güzel, kısacık dua!

Dört tane dua, ne dedi:

(*Bi’smike’llâhümme vada’tü cenbî*) “Yâ Rabbi, sanin isminle yanımı yatağıma koydum, yattım. (*Tahhir lî kalbî*) Benim kalbimi temiz eyle, kalbim temiz olsun benim.”

Şimdi yatıyorum, bir saat dinleneceğim. Vücudum nasıl

⁷¹ İbnü’s-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.III, s.354, no:707; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.330, no:41261; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.432, no:1547.

rahatlayacaksa kalbimin de temizliğini senden isterim yâ Rabbi!
Ben kalbi temiz olan insanlardan olayım, kimseye zararım
olmasın, kimseyi incitmeyeyim.

Onun için ayet-i kerimede buyuruluyor ki:

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ . إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

(الشعراء: ٨٨-٨٩)

(*Yevme lâ yenfeu mâlün ve lâ benûn*) [O gün, ne mal fayda verir, ne de oğullar... (*İllâ men eta'llàhe bi-kalbin selim*) Ancak Allah'a kalb-i selim ile, temiz bir kalp ile gelenler o günde fayda bulur.] (Şuarâ, 26/88-89)

İşte bu kalbi selimi istiyor; “Yâ Rabbi! Benim kalbimi tâhir et, selim bir kalp olsun, selamette bir kalp olsun; kibri, gururu, benliği, envâi çeşit hasedi, ücubu, riyası olmasın.”

Halbuki en büyük belâlardan birisi de bizim için, biz biraz tahsilimizi yükselttik miydi bir gurur istila eder bizi, bir gurur bir varlık istila eder. Ondan sonra olur olmaz kimselere iltifat etmeyiz, selâm vermeyiz, sözünü dinlemeyiz, birçok felaketler... Bu en büyük bir yıkımdır! O senin sevmediğin, iltifat etmediğin insan belki ind-i ilâhiyede senden çok muhterem ve çok sevgilidir.

Senin bildiklerin neden ibaret zaten? Dünyanın şusundan busundan ibaret bir bilgi; buna niye mağrur oluyorsun? O zekâyı sana veren Allah Celle ve A'lâ'ya şükret ki, seni mümtaz bir insan yaratmış. Binâen aleyh Allah-u Teâlâ'nın yarattığı mahlûklara şefkat lazım.

Onun için diyorlar ki: İslâm iki şeyden ibarettir; birisi Allah'a ibadet, diğeri mahlûkuna şefkat... Allah'a kulluk, mahlûkuna şefkat... E biraz biz mağrur olduk muydu, o şefkat bizim üzerimizden kalkıyor, ondan sonra bir kibir, bir benlik, bir ücub benliğimizi istila ediyor, ondan sonra olur olmaz şeylere artık kulak asmıyoruz.

Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için yatağa girdiğin vakitte de ki;

“—Ya Rabbi, bana selamet ver! Bu bilgiyi sen verdin, varlığı sen verdin, sıhhati de sen verdin. Şimdi dinlenmek için yatıyorum, sen benim kalbimi temiz et!”

Çünkü kalbin temizliği senin elinde değil. O kalpler, bütün beşerin kalpleri Allah-u Teâlâ'nın yed-i kudretindedir. Dilediği vakitte öyle yapar, dilediği vakitte böyle yapar. Binâen aleyh;

“—Yâ Rabbi, benim kalbimi tâhir et, temiz et; herkesin seveceği bir kul olayım, senin de razı olacağın bir kul olayım!”

Daha bununla beraber, (*Ve tayyib kesbî*) “Kazancımı da temiz et yâ Rabbi, tayyib et.”

Tıyb başka, *halâl* başkadır ha! *Tıyb* başka, bak *tayyib* diyor burada.

“—Kesbimi, kazancımı tayyib et yâ Rabbi”

Tayyib ne demek?

Kazandığımız, helâlden kazandığımız paralar helaldir ama, meselâ *ezân-ı Muhammediye* okunmuş. *Ezân-ı Muhammediye* okunduğu vakitte bir müşteri de gelmiş, satarız hakkımızdır ama tıyblikten çıkarız. O zaman diyecek ki:

“—Kardeş! Bak ezan okundu, Allah'ın daveti var şimdi, biz oraya gitmekle mükellefiz. Namazdan sonra gelebilirsen gel veyahut başka yere git! Ben şimdi ibadete gidiyorum.”

Bu ibadetle yapılan kazanç tıybdır. Eğer yine satarsan, namazı da sonra kılarırsın, o da caiz; fakat tıyb olmaz, helallikte kalır. Ama burada diyor ki;

“—Yâ Rabbi! Benim kesbimi tıyb eyle!” diyor.

Çok dikkatli olayım kendime, helâlin üstünde bir ihtimam göstereyim. Çünkü vücudumuz yediğimiz yemeğe göre hazırlanır. Helâl yiyen insanlardan daima iyi şeyler sudûr eder, iyilikler sudûr eder. Helali bırakıp haramla geçinen kullardan hayır olmaz. Çünkü o haramlar insanları hayırlara sevk etmez. Onun için kazanca çok dikkat etmek lazım.

(*Va'ğfir lî zenbî*) “Bir de günahlarım var yâ Rabbi! Onların da

mağfiretini senden isterim.” diyerekten yatmadan önce dua etmeli...

Allah cümlemizin kusurunu affetsin... Tefvîkât-ı samedâ-niyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına kabul buyursun inşallah...

r. Elçinin Güzel Yüzlü Olması

Hakîm-i Tirmizî, Taberânî, Bezzâr ve Ukaylî Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷²

إِذَا بَعَثْتُمْ إِلَيَّ رَسُولًا ، فَاجْعَلُوهُ حَسَنَ الْوَجْهِ ، حَسَنَ الْإِسْمِ
(الحكيم ، بر ، عق ، طس عن أبي هريرة).

RE. 37/14 (*Îzâ beastüm ileyye rasûlen, fe’c’alûhü hasene’l-vechi, hasene’l-ismi.*)

(*Îzâ beastüm ileyye rasûlen*) “Bana elçi gönderdiğiniz zaman, (*fe’c’alûhü hasene’l-vechi*) güzel yüzlüsünü seçin de öyle yollayın!”

Dikkat edin ama, Cenâb-ı Peygamber bakın ne diyor?

“—Bana elçi göndereceksiniz, göndereceğiniz elçilerin arasında gelecek insanların güzel yüzlü olmasını seçin, o güzel yüzlüyü bana yollayın!”

(*Hasene’l-ismi*) “Adı da güzel olsun ama...”

Demirden topraktan olmasın adı, taştan buluttan olmasın, güzel isim olsun; Ahmed, Mehmed, Hasan, Hüseyin... gibi güzel isimlerden olsun!

⁷² Taberânî, *Mu’cemü’l-Esvat*, c.VII, s.367, mo:7747; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VI, s.221; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü’l-Usûl*, c.I, s.305; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.449, no:8630; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.II, s.281, no:537; Ebû’ş-Şeyh, *Ahlâku’n-Nebiyi*, c.II, s.352, no:750; Ukaylî, *Duafâ*, c.V, s.482, no:1295; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.271, no:1054; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.93, no:12830; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.80, no:14927; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.442, no:1571.

Cemaat toplandı namaz kılınacak... Eskiden böyle vazifeli imamlar yoktu, önüne gelen, kendisinde kabiliyet bulunan insanlar geçer, namazları kıldırırlardı.

Hep sulehâdan insanlar, güzel insanlar, akıllı başlı, yaşlı başlı adamlar... Namaz kılınacak, birisinin imam olması lazım, kimin imam olması lazım, hepsi de fakih sâlih adamlar?

O zaman diyor ki: (*Feahsenühüm vechen*) “İçlerinde güzel yüzlüsü kim ise, o geçsin imamete!” diyor.

İmamlık için 15 kadar şart var böyle. O 15 şarttan evvelkisi yüzü güzel olması.

“—Hepsinin de yüzü güzel?”

O zaman başka şeyler ararız.

Demişler ki:

“—Yüzü güzel olunca şehveti tahrik etmez mi?”

Hayır, yüzü güzelden maksudumuz tenâsübü endam sahibi olsun. Bazı insan kambur olur, boyu pek alçak olur, kendisi çok şişman olur, şaşu olur, sağır olur, kulakları duymaz olur, tenâsübü endâm denilen şey bulunmaz. Onun için, yüzü güzellikten murad, tenâsübü endâma sahip insan olsun demektir.

s. Kulların Birbirini Affetmesi

İbn-i Ebi'd-Dünyâ Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷³

إِذَا بَعَثَ اللَّهُ الْخَلَائِقَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، نَادَىٰ مُنَادٍ مِّنْ تَحْتِ الْعَرْشِ ، ثَلَاثَةَ
أَصْوَاتٍ : يَا مَعْشَرَ الْمُوحِدِينَ ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ عَفَا عَنْكُمْ ، فليَعْفَ بَعْضُكُمْ

عَنْ بَعْضٍ (ابن أبي الدنيا عن أنس).

⁷³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.74, no:292; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.441, no:1566.

RE. 37/15 (*İzâ beasa'llâhü'l-halâika yevme'l-kıyâmeti, nâdâ münâdin min tahti'l-arşi. selâsete esvâtin: Yâ ma'sere'l-muvahhidîne, inna'llâhe kad afâ anküm, felya'fü ba'düküm an ba'din.*)

(*İzâ beasa'llâhü'l-halâika yevme'l-kıyâmeti*) “Cenâb-ı Hak kıyamet gününde bu halkı huzurunda topladığı zaman, (*nâdâ münâdin min tahti'l-arşi selâsete esvâti*) Arş'ın altından bir münâdi üç kere nida eder.”

Ne der?

(*Yâ ma'sere'l-muvahhidîne*) “Ey muvahhidîn toplulukları, ey tevhid toplulukları, ey müslümanlar, ey ehli iman! (*İnna'llâhe kad afâ anküm*) Allah sizi mağfiret eyledi. (*Felya'fü ba'düküm an ba'din*) Sizin de bazınızın bazınızda hakları vardır, siz de o hakları affedin!”

Yani siz de haklarınızı affedin, Allah sizi affetti. O zaman işte herkes birbirini affedip inşallah cennete giren kulların arasına dahil edecek. Allah cümlemizi dahil eylesin...

Bir de salât ü selâm okuyalım da öyle ayrılalım:

“*Allaaahümme salli alâââ seyyîdinaaaa, muhammedinin nebiyyil ümmiyyi ve alâ... Aaalihiii ve sahbihiii ve sellim.*” (3 defa)

Cenâb-ı Hak cümlemizi Peygamber SAS Hazretleri'nin şefaatine mazhar eylesin...

El-fâtihah!

29. 02. 1976 – İskenderpaşa Camii

04. ABDEST ALMANIN MÜKÂFÂTI

Eûzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا بَقِيَ ثَلَاثَ اللَّيْلِ ، يَنْزِلُ اللَّهُ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا ، فَيَقُولُ : مَنْ ذَا الَّذِي

يَدْعُونِي ، أَسْتَجِيبُ لَهُ ؛ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَغْفِرُنِي ، أَغْفِرُ لَهُ ؛ مَنْ ذَا الَّذِي

يَسْتَكْشِفُ الضَّرَّ ، أَكْشِفُهُ ؛ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَرْزُقُنِي ، أَرْزُقُهُ ؛ حَتَّى

يَنْفَجِرَ الْفَجْرَ (ابن النجار عن أبي هريرة)

RE. 38/1 (*İzâ bakiye sülüsü'l-leyli yenzilu'llâhu ilâ semâi'd-dünyâ, feyekülü: Men ze'llezî yed'unî estecîbü lehû; men ze'llezî yestağfirunî, ağfir lehû; men ze'llezî yekşifü'd-durra, ekşifhü; men ze'llezî yesterzikunî, erzukhü; hattâ yenfecire'l-fecru.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salât u selâm okuyalım:

Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim... (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Gece Rahmet Kapıları Açılır

Ahmed ibn-i Hanbel, Heysemî ve İbnü'n-Neccâr Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷⁴

إِذَا بَقِيَ ثَلَاثُ اللَّيْلِ ، يَنْزِلُ اللَّهُ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا ، فَيَقُولُ : مَنْ ذَا الَّذِي
يَدْعُونِي ، أَسْتَجِيبُ لَهُ ؛ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَغْفِرُنِي ، أَغْفِرُ لَهُ ؛ مَنْ ذَا الَّذِي
يَسْتَكْشِفُ الضَّرَّ ، أَكْشِفُهُ ؛ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَرْزُقُنِي ، أَرْزُقُهُ ؛ حَتَّى
يَنْفَجِرَ الْفَجْرُ (ابن النجار عن أبي هريرة)

RE. 38/1 (*İzâ bakiye sülüsü'l-leyli yenzilu'llâhu ilâ semâi'd-dünyâ, feyekülü: Men ze'llezî yed'unî, estecîbü lehû; men ze'llezî yestağfirunî, ağfir lehû; men ze'llezî yekşifü'd-durra, ekşifhü; men ze'llezî yesterzikunî, erzukhü; hattâ yenfecire'l-fecru.*)

(*İzâ bakiye sülüsü'l-leyli yenzilu'llâhu ilâ semâi'd-dünyâ*)
Gecenin üçte biri kaldığında Allah-u Teâla en yakın semâya nüzûl eder, (*feyekülü*) şöyle buyurur:

(*Men ze'llezî yed'unî, estecîbü lehû*) “Yok mu bana dua eden ki, onun duasını kabul edeyim.”

Cenâb-ı Hak Celle ve Alâ gecenin yarısından sonra rahmet kapılarını açar, kulların duasına bakar. “Kullarım istesinler benden de, istediklerini onlara vereyim!” der. Ama bu gündüzün olursa başka da, gece yarısından sonra yapılırsa çok a'lâ olur.

Onun için gece ibadetlerine dikkat etmek lazım! Biz yatsı

⁷⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.521, no:10766; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.236, no:17248; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.123, no:10310; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.124; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.113, no:3399; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.444, no:1574.

namazını kılıyoruz ama bu o değil. Yatsı namazımızı kılmakla farz olan borcumuzu ödemiş oluyoruz. Bu, borcun gayri nafile bir namaz, fazladan bir namaz.

(*Men ze'llezî yestağfirunî, ağfir lehû*) “Yok mu bana istiğfar eden, benden mağfiret dileyen ki, ben onu mağfiret edeyim.”

Hepimizde çok günah var, her an da günah işlemekten hâlî de olamıyoruz. Binâen aleyh istiğfar her zaman yaparız; namazdan evvel yaparız, namazdan sonra yaparız, başka zamanlarda da yaparız. Ama gece yarısından sonra yapılan istiğfarların fadâili ayırıldır. Onun için, “Yok mu istiğfar eden ki, onun günahlarını ben mağfiret edeyim?” buyuruyor.

(*Men ze'llezî yekşifü'd-durra, ekşifhü*) “Yok mu benden sıkıntısının giderilmesini isteyen ki, onu gidereyim.”

“Kimdir o ki sıkıntıya düşmüştür, zaruret içerisinde, derdi belası sıkıntısı vardır, bunlardan dolayı; ‘Yâ Rabbi, benim bu derdimi gider, bana sıhhat afiyet ver, zaruretimi de gider, dünyalık da ver.’ diye bir şeyler isterse, Allah-u Teâlâ onu da gayb hazinelerinden verir, merzuk eder.”

(*Men ze'llezî yesterzikunî, erzukhü*) “Yok mu benden rızık taleb eden ki, onu rızıklandırırım.”

(*Hattâ yenfecire'l-fecru*) “Bu sabah namazının vaktine kadar yani fecir doğuncaya kadar, sahur vakti bitinceye kadar bu böyle devam eder.

Onun için uyanık olmak müslümanlara gerektir ki bu vakitleri kaybetmesinler. Bu her gün her gece böyledir.

Cenâb-ı Peygamber SAS'in nasihatlarından birisi de gece namazlarına devamdır. Gece namazlarına devamda çok fayda vardır. Hem dualar müstecab olur, hem de insanların gönülleri açılır, feraset sahibi olurlar.

Feraset hakkında buyurmuşlar ki:⁷⁵

⁷⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.399, no:3052; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.312, no:3254; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.354, no:1529; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.95, no:1856; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.191, no:1234; İbn-i

اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ ، فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ (خ. فِي تَارِيخِهِ ، ت. غَرِيبُ ،
وَابْنِ السَّنِيِّ فِي الطَّبِّ ، حَل. عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ؛ طَب. خَط. وَالْحَكِيمِ ،
وَسَمُوِيَهُ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ ؛ ابْنِ جَرِيرٍ عَنْ ابْنِ عَمْرِو)

RE. 14/12 (*İttekù firâsete'l-mü'mini feinnehû yenzuru bi-nûri'llâh*) "Mü'minin ferasetinden korkun; çünkü o, Allah'ın nuruyla bakar, gerçekleri çok güzel görür, iyiyi kötüyü anlar."

Bu feraset, gece namazlarına devam edenlerde çok olur. Binâen aleyh, hiç olmazsa bir koyun sağacak kadar bir zaman da olsa geceleri kalkın! Gece yarısından sonra hiç olmazsa iki, dört, altı, sekiz... ne kadar kılabilirseniz bir namaz kılın. Nafile bir namaz... Halbuki bizlerde borç da çok, borçlarımızdan da kalkıp da böyle bu kadar bir namaz kılsak, o da efdal.

b. Allah-u Teâlâ'nın Yaşlılara İkramları

Ebû Yâlä ve Hatîb-i Bağdâdî Hz. Enes'ten rivayet etmişler.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷⁶

Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XIV, s.67, no:1537; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.351, no:1154; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7497; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyin*, c.III, s.183, no:2042; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.387, no:663; Beyhakî, *ez-Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.374, no:370; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.86; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.207; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.99, no:2500; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.118; Ebû Ümâme RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.94; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.88, no:30730; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.41, no:80; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.334, no:531.

⁷⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.217, no:13303; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.351, no:3678; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.71, no:1034; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.280, no:6341; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.668, no:42659; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.447, no:1579.

إِذَا بَلَغَ الْعَبْدُ أَرْبَعِينَ سَنَةً ، أَمَّنَهُ اللَّهُ مِنَ الْبَلَايَا الثَّلَاثِ : الْجُنُونِ ، وَ
 الْجُدَامِ ، وَالْبَرَصِ ؛ فَإِذَا بَلَغَ خَمْسِينَ سَنَةً ، خَفَّفَ اللَّهُ عَنْهُ الْحِسَابَ ؛
 فَإِذَا بَلَغَ سِتِّينَ سَنَةً ، رَزَقَهُ اللَّهُ الْإِنَابَةَ إِلَيْهِ لَمَّا يَحِبُّ ؛ وَإِذَا بَلَغَ سَبْعِينَ
 سَنَةً ، أَحَبَّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ ؛ فَإِذَا بَلَغَ ثَمَانِينَ سَنَةً ، أَثْبَتَ اللَّهُ لَهُ حَسَنَاتِهِ
 وَمَحَا سَيِّئَاتِهِ ، فَإِذَا بَلَغَ تِسْعِينَ سَنَةً ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا
 تَأَخَّرَ ، وَشَفَعَ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ ؛ وَنَادَاهُ مُنَادٌ مِنَ السَّمَاءِ ، أَسِيرَ اللَّهُ فِي
 أَرْضِهِ (ع. خط. عن أنس)

RE. 38/2 (*Îzâ belağâ'l-abdü erbaîne seneten, emmenehu'llàhu mine'l-belâyâ es-selâsi: El-cünûn, ve'l-cüzzâm ve'l-beras; feizâ beleğâ hamsîne seneten, haffefa'llàhu anhü'l-hisâb; feizâ beleğâ sittîne seneten, razekahu'llàhu'l-inâbete ileyhi limâ yuhibbü; ve izâ beleğâ seb'îne seneten, ehabbehû ehlü's-semâi; feizâ belağâ semânîne seneten, esbeta'llàhu lehû hasenâtihi, ve mahâ seyyiâtihi; feizâ belağâ tis'îne seneten, gafera'llàhu lehû mâ tekaddeme min zenbihî ve mâ teahhara, ve şefea fî ehli beytihi; ve nâdâhü münâdin mine's-semâi: Hâzâ esîru'llâhi fi'l-ardı*)

Bu yaşların insanlar üzerinde çok değeri var. Meselâ 15 yaşındaki bir delikanlı, 25 yaşındaki bir delikanlı, 35 yaşındaki bir delikanlı henüz nefesine mağluptur; o gençliğinin esareti altında ne yaptığını pek bilmez haldedir. Onun için, peygamberlere peygamberlik hep 40 yaşından sonra gelmiştir; bir İsâ AS müstesnâ... Ötekiler hep 40 yaşından sonra gelmiştir.

Binâen aleyh, (*Îzâ belağâ'l-abdü erbaîne seneten*) “Bir insan 40 yaşına girdi miydi, (*emmenehu'llàhu mine'l-belâyâ es-selâsi: El-*

cünûn, ve'l-cüzzâm ve'l-beras) Allah onu delilik dedikleri, cüzzam dedikleri, baras dedikleri üç belâdan emin kılar, bu hastalıklardan sâlim olur.”

(*Feizâ beleğa hamsîne seneten*) “Eğer bu insan 50 yaşına kadar yaşarsa, (*haffefa'llâhu anhü'l-hisâb*) Allah-u Teâlâ onun kıyamet gününde hesabını hafif kılar. (*Feizâ beleğa sittîne seneten*) Altmış yaşına vardığı zaman, (*razekahu'llâhu'l-inâbete ileyhi limâ yuhibbü*) Allah-u Teâlâ ona tevbe nasip eder, artık içinden gelir tevbe, başkasının nasihat etmesine filan lüzum kalmaz.”

Bu daha evvel başlar ya, Hz. Ömer'e de her gün bir nasihatçı gelirmiş, ona nasihat edermiş. Hz. Ömer'in nasihate ihtiyacı yok ama, işte “Halife oldum, reisicumhur oldum!” diye nefsi kabarmasın diye, ondan dolayı geliyor, ona nasihat ediyor.

Bir gün saçında ağarma hasıl olmuş, beyazlık gelmiş, bu zaman gelince demiş ki:

“—Sen gelme artık. Vâiz bana geldi, saçım ağırdı artık. sana ihtiyacım yok bu bana yeter artık.” demiş.

Binâen aleyh insanın saçı ağarmaya başladığı vakitte hâlâ akli başına gelmediyse, onun hali çok zordur.

(*Ve izâ beleğa seb'îne seneten*) “Yetmiş yaşına geldiği vakitte, (*ehabbehû ehli's-semâi*) “Gökteki mahlûklar, ki meleklerdir, onu severler artık. (*Feizâ belağa semânîne seneten*) Eğer seksen yaşını bulabildiyse, (*esbeta'llâhu lehû hasenâtihî*) Allah onun hasenâtını ibkâ eder, (*ve mahâ seyyiâtihî*) seyyiatlarını da siler.”

Seksen senedir Allah'a secde ediyor, namaz kılıyor, kulluk ediyor; beşeriyet itibariyle çeşitli hataları vardır, işte Cenâb-ı Hak bunun seksen senelik ömründeki ibadetinden dolayı seyyiâtını siliveriyor, mahvediyor. Onun için çok yaşamaya dikkat etmeli, Allah'ın size takdiri ama, insan da çok yaşamasını istemeli!

(*Feizâ belağa tis'îne seneten*) “Eğer doksana erişebilirse, (*gafera'llâhu lehû mâ tekaddeme min zenbihî ve mâ teahhara*) Allah onun geçmişindeki ve gelecekteki günahlarını mağfired eder, hiç günahsız kalır. (*Ve şefa fî ehli beytihî*) Ehl-i beytine

şefa'at eder.”

Burada yalnız şefa'at eder diyor ama başka yerde, ”O doksanlık adama dört yüz kişiye kadar şefa'at hakkı verilir.” diyor. Yâni yaşımız doksanı bulursa bu devlete de erişeceğiz.

Dua edelim de birbirimize, Allah hayırlı çok uzun ömürler versin cümlemize...

(*Ve nâdâhü münâdin mine's-semâi*) “Gökten bir münâdi şöyle nidâ eder: (*Hâzâ esîru'llâhi fi'l-ardı*) Bu kul dünyada Allah'ın esiridir!” Artık yeryüzünde Allah'ın esiri olarıktan, günahlardan âzâde olarak yaşar.

c. Çocuk Yedi Yaşına Gelince Namazı Emredin!

İbn-i Ebî Şeybe, Sebre ibn-i Ma'bed RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷⁷

إِذَا بَلَغَ الْغُلَامُ سَبْعَ سِنِينَ ، فَأَمْرُوهُ بِالصَّلَاةِ ؛ فَإِذَا بَلَغَ عَشْرًا ،
فَأَضْرِبُوهُ عَلَيْهَا (ش. عن سيرة بن معبد)

RE. 38/3 (*İzâ belâğâ'l-gulâmü seb'a sinîne, fe'mürûhu bi's-salâti, feizâ beleğâ aşran, fa'dribûhü aleyhâ.*)

(*İzâ belâğâ'l-gulâmü seb'a sinîne*) “Çocuk yedi yaşına eriştiği vakitte, (*fe'mürûhu bi's-salâti*) ona namazla emrediniz.”

Memur değildir, çünkü daha ona farz değildir ama onu alıştırmaya bakımından eğer erkekse; “Haydi bakalım oğlum!” diye onu elinden tutar camiye getirirsin yahut evde kılarken, “Gel sen de bakalım, namazı beraber kılalım!” diye ona emredersin, alışsın.

(*Feizâ belâğâ aşran*) “On yaşına geldiği vakitte, (*fa'dribûhü aleyhâ*) eğer kılmazsa, onu te'dib edin!”

⁷⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.404, no:15375; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.115, no:6548; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.347, no:3500; Sebre ibn-i Ma'bed RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.441, no:45333; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.449, no:1580.

Tabii burada kusurlar hepimizde pek çok. Çocuklarımızı bu İslâm terbiyesi üzerine yetiştirmekte hep gaflet içerisindeyiz. Allah cümlemizin muîni olsun...

d. Su Birikintisinin Hükmü

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Hibbân, Hâkim ve İbn-i Ebî Şeybe Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷⁸

إِذَا بَلَغَ الْمَاءُ قَلْتَيْنِ، لَمْ يَحْمِلِ الْخَبَثَ (حم. الشافعي. ش. د. ت.

⁷⁸ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.134, no:510; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.IV, s.57, no:1249; Hâkim, müstedrek, c.I, s.225, no:459; Taberî, *Tehzibü'l-Âsâr*, c.VII, s.199, no:2307; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.21, no:15; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.202, no:731; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.144, no:1537; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.131, no:2210; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.396, no:26658; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.450, no:1585.

ن. حب. قط. ك. ق. عن ابن عمر، وفيه أحاديث كثيرة)

RE. 38/4 (*Îzâ belağ'a'l-mâü kulleteyni, lem yahmili'l-habese.*)
(*Îzâ belağ'a'l-mâü kulleteyni*) “Su iki kulleye ulaşınca, yâni 500 okka dedikleri ağırlıkta, çoklukta olunca, (*lem yahmili'l-habese*) bu su pislik kabul etmez, pislik taşımaz.” buyrulmuş.

İmam-ı Şâfiî'nin görüşü budur. Bazı havuzlardan insanlar abdest alırlar, yıkanırlar, girerler, çıkarlar, biz de deriz ki:

“—Nasıl oluyor da bunu yapıyorlar?”

Evet o su, o havuzdaki su eğer o kadar (500 okka) miktarda ise, o pislik kabul etmez artık. Onda abdest alınabilir. İnsanlar her tarafına yığılır, herkes abdestini alır.

Bizim mezhebimizde de bir havuz 10x10 arşın ebadında [45-50 metrekare], bir karış derinliğinde de suyu olursa, ondan insanlar abdest alır, *Havz-ı kebîr* addederler. *Havz-ı kebîr* de pislik kabul etmez.

Meselâ, bizim Bursa kaplıcalarındaki havuzlar gibi. Onun içerisinde akmasa bile o sudan abdest alınır. Halbuki akardır, daha güzel olur.

e. Binaları Çok Yüksek Yapmayın!

Ebû Nuaym Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷⁹

إِذَا بَنَى الرَّجُلُ سَبْعَةً أَوْ تِسْعَةً أَذْرَعَ نَادَاهُ مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : أَيْنَ تَذْهَبُ يَا أَفْسَقَ الْفَاسِقِينَ (حل. عن أنس لا ه)

⁷⁹ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.75; Sehâvî, *Makâsîdü'l-Hasene*, c.I, s.636, no:1092; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.237, no:2424; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.458, no:1595.

RE. 38/6 (*Îzâ bena'r-raculü seb'ate ev tis'ate ezruin, nâdâhü münâdin mine's-semâi: Eyne tezhebü bihî yâ efseka'l-fâsikîn!*)

Cenâb-ı Peygamber SAS'in bize merhameti çok. Bize merhameti çok olduğundan, bizim dünyaya meyl ü muhabbetimizi istemiyor. Meyl ü muhabbetimizi istemediğinden dolayı bizi bu şekilde uyarıyor.

Bir insanın tabii eve ihtiyacı var, ev bir ihtiyaçtır. “Dünyada mekân, âhirette iman.” derler ya, bu ihtiyaçtır yani. Mutlaka Arabistan'da da olsa ihtiyaç, burada da ihtiyaçtır. Bir adam kalabalığına göre başını sokacak, yağmurdan soğuktan kendini koruyacak bir binaya ihtiyacı var. Bazıları kalabalık aile olur ona çok odalı daha geniş bir yer lazım, bazısı daha az olur.

(*Îzâ bena'r-raculü seb'ate ev tis'ate ezruin*) Bir kimsenin yaptığı eve yedi veya dokuz arşın yüksekliğinde ise, (*nâdâhü münâdin mine's-semâi*) semâden bir münâdi ona şöyle seslenir:

‘—Ey fâsikların fâsıkı! Nereye gidiyorsun? Bu kadar yükseğe çıkmakta ne mâna var?’”

Bir kat üç metre diyorlar. İki katlı olursa, altı metre olur meselâ, kâfi bir insana. E üç kat, beş kat olursa?

Ama herkesin bir katı olur başka, o bir kat bir kattır. Ama bir adamın beş katı olursa, on katı olursa, gökten bir münadi ona şöyle seslenir:

(*Eyne tezhebü bihî yâ efseka'l-fâsikîn!*) “Ey fasıkların fasığı, nereye gidiyorsun sen, göklere kadar mı kalkacaksın?”

Bu kadar vâridata ihtiyacın yok! Çünkü bak, ölüm arkamızda geziyor bizim. Binâen aleyh çok vâridat gelecek; beş kat evden, on kat evden 1000'er liradan alsa, on bin lira aylık alacak bir insan, o on bin lirayla müreffeh bir hayat sürecek. İstikbali bu evlerindedir. Allah'a olan bağlılığı kesilmiş, gönlü malına bağlanmıştır. Binâen aleyh o malından geleceğine güvenerek:

“—Eh ben rahat yaşarım; Allah verse de olur, vermese de olur.” demeye başlar

Allah affetsin...

Onun için Rasûl-i Ekrem böyle fazla binaya ehemmiyet vermemiştir, lüzum da yoktur demiş. Bir kat kendine mahsus yeter, diğerini millet namına harca! Topla, birikir; fabrikalar kurun, işler yapın, başka şeyler yapın! Binalara harcamayın paraları...

f. Tevbe Edenin Günahları Unutturulur

İbn-i Asâkir Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸⁰

إِذَا تَابَ الْعَبْدُ ، أَنَسَى اللَّهُ الْحَفْظَةَ ذَنْبِهِ ، وَأُنْسَى ذَلِكَ جَوَارِحَهُ ،
وَمَعَالِمَهُ مِنَ الْأَرْضِ ، حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ وَلَيْسَ عَلَيْهِ شَاهِدٌ مِنَ اللَّهِ
بِذَنْبٍ (كر . عن أنس)

⁸⁰ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XIV, s.17; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.209, no:10179; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.461, no:1601.

RE. 38/7 (*İzâ tâbe'l-abdü, ensa'llàhu'l-hafazate zünûbehû, ve ensâ zâlike cevârihahû, ve meàlimehû mine'l-ardı, hattâ yelka'llàhe ve leyse aleyhi şâhidün mina'llàhi bi-zenbin.*)

Hepimiz hatalı insanlarız. Hatalarımızdan kurtulmanın da imkânı yok; her gün biri biter, biri başlar.

(*İzâ tâbe'l-abdü*) “Bir insan tevbekâr olduğu vakitte, tevbe etti tevbekâr oldu mu; (*ensa'llàhu'l-hafazate zünûbehû*) bizim günahlarımızı yazan meleklerimiz var, defterler de var ellerinde... Biz hakiki bir tevbe yapınca, Cenâb-ı Hak bizim bu günahlarımızı o meleklerle unutturur.”

(*Ve ensâ zâlike cevârihahû*) “Ellere de unutturur, ayaklara da unutturur.” Meselâ ayaklarıyla kötü bir yere gitmiş, eliyle kötü bir iş yapmış; o ayaklara da, o ele de unutturur. “Bir daha yapmayacağım yâ Rabbi!” dedi, bu tevbesine karşı unutturur.

(*Ve meàlimehû mine'l-ardı*) “İşte bir yerde günah işledi, o yere de unutturur.” Çünkü o yaptığı yer de şehadet edecek, yaptığı âzâlar da şehadet edecek. O şehadete meydan kalmamak için, vaktiyle tevbe ederse, Cenâb-ı Hak o yere de unutturuyor, o âzâlara da unutturuyor ki, (*hattâ yelka'llàhe ve leyse aleyhi şâhidün mina'llàhi bi-zenbin*) huzûr-u rabbi'l-âlemîne vardığında günahı sebebiyle aleyhine şahitlik yapacak kimse kalmasın!”

g. Cihadı Terk Etmenin Zararı

Ebû Dâvud Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸¹

إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِينَةِ ، وَأَخَذْتُمْ أَذْنَآبَ الْبَقْرِ ، وَرَضِيْتُمْ بِالزَّرْعِ ، وَتَرَكْتُمْ

⁸¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.325, no:3003; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.316, no:10484; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.248, no:5887; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyin*, c.III, s.328, no:2417; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.V, s.71, no:1090; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.361; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.209; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.283, no:10503; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.462, no:1603.

الْجِهَادَ ، سَلَطَ اللهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا ، لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ

(د. عن ابن عمر)

RE. 38/9 (*Îzâ tebâya'tüm bi'l-îneti, ve ehaztüm eznâbe'l-bakari, ve radîtüm bi'z-zer'i, ve terektümü'l-çihâde, selleta'llâhu aleyküm zülle, lâ yenziuhû hattâ terciü ilâ diniküm.*)

(*Îzâ tebâya'tüm bi'l-îneti*) “İne alışverişi yaptığımız zaman...”

Bu memleketimizde eskiden beri süren bir âdettir. Faizden korkar insanlar, faiz yapmayayım, almayayım diyerekten. Malı var meselâ, bu malı satar karşısındaki adama... Ondan ödünç para istiyor. O ödünç parayı veremiyor, faizle de veremiyor.

Veremeyince;

“—Bunu sana satayım!” diyor.

“—Kaç paraya satarsın?”

“—Bin lira...”

Veresiye alıyor adam bunu, “Pekiyi kabul ettim!” diyor, bin liraya alıyor.

Sonra?

“—Benim buna ihtiyacım yok diyor, ben bunu ne yapayım, bunun bana lüzumu yok, bana para lazım. Bunu ben sana satayım!” diyor.

“—E sat!..”

“—Kaça alırsın?”

“—Peşin beş yüze alırım.”

“—Canım bine sattın şimdi ya?”

“—Beş yüz liradan fazla da veremem!” diyor.

Beş yüze alıyor. Adam 500 lira borçlu oluyor ve bu 500 lirayı ödemek mecburiyetinde. Ortada bir alınan para yok, bir alışveriş var, o kadar. *İne* diyerekten buna diyorlar. Bu kötü bir âdet.

Ekseriyetle faizden kurtuluyorum diyerekten böyle hilelere kaçmışlar, bu hile caiz değil. “Böyle hileli *îne* alışverişi yaptığımız zaman...”

(*Ve ehaztüm eznâbe'l-bakari*) “Sığırların kuyruğuna yapıştığınız zaman...”

Bundan sonra hayvanın peşine düşüyor, işi çiftçilikle yâni. Kulağından tutacak öküzü, işletecek. (*Ve radîtüm bi'z-zer'i*) “Ekiyor, biçiyor. Ekip biçmek; ağaç, meyva, mahsul yetiştirmek, o bana yeter diyor.”

(*Ve terektümü'l-çihâde*) “Cihadı da terk ettiğiniz zaman...”

“Cihadı terk ediyorsunuz, ziraatle yahut ticaretle geçiminizi temin ediyorsunuz; bir de bu hileli alışverişi yapıyorsunuz. (*Sellata'llâhü aleyküm züllem*) O zaman Allah-u Teâlâ size bir zillet, bir hakaret musallat kılar. (*Lâ yenziuhû hattâ terciû ilâ dîniküm*) Dininize dönmedikçe bu zillet ve hakareten kurtulamazsınız.”

Altınlar yığılsa memleketinize, yer gök altın kesilse sizin için, dininize dönmedikçe bu zilletten kendinizi kurtarmaya imkân yoktur. Yani faizi bırakın, hileyi bırakın! Ziraat yapın, ticaret de yapın ama cihadı bırakmayın! Kazancınızı cihad yollarında

harcamak için gayret gösterin.

Dün bir mektup geldi bize, Pakistanlıların bir grupları var, o gruplarından yazmışlar ki:

“—Cihad farzdır. Bunu her mü'minin hiç olmazsa senede 40 gün evinden ayrılaraktan veya kendisine daha fazla zaman ayırarak bu cihada iştirak etmeli. Evinden ayrılmalı, çoluğundan çocuğundan ayrılmalı, işinden gücünden ayrılmalı, başka memleketlerdeki insanların halleriyle hallenmeli, onları görmeli, bakmalı, bir şeyler anlamalı öğrenmeli!” diyorlar.

Hiç olmazsa, bu bizim hac mevsimindeki o fadâil de kâfidir; hem hacca gidersin, hem o kadar insanlarla orada görüşür konuşur anlarsın, bir şeyler öğrenirsin. Bu memleketindeki huyları da bırakırsın, unutursun bu 40 gün içerisinde, çok faydaları vardır.

Cihad şimdi her gün olmuyor. Şimdi hiç birinizin cihad gördüğü yok, ta vaktiyle olmuş bitmiş. Cihad için de [insanın] her gün hazırlanması lazım. İki cihad var; birisi düşmanla cihad. O nâdirattan olur, o umumdur, kolaydır. Askere alırlar, binlerce asker, yemesi içmesi onlarla beraber, düğün bayram gibidir. Düşmanla cihad düğün bayram gibidir. Fakat nefsiyle uğraşmak, nefsiyle cihad en büyük bir cihaddır, en zoru da odur, tek başınadır.

Tek başına nefsinizi ezmeye çalışacaksınız, nefsinizi adam etmeye çalışacaksınız, onu haksızlıklardan, fenalıklardan, günahlardan sıyırmaya çalışacaksınız, iyi bir insan olmaya çalışacaksınız. Çünkü, Peygamber SAS, bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:⁸²

⁸² Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.363, no:2004; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.442, no:9694; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.224, no:476; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.108, no:289, 294; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.360, no:7919; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.324, no:2474; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.235, no:4914; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.137, no:1050; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.470, no:3787; İbn-i Ebî'd-Dünyâ, *el-Vera'*, c.I, s.93, no:135; Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.379, no:1073; Ramhürmüzî, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.159, no:132; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VIII, s.470; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.60, no:2340; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.311; Ebû Hüreyre RA'dan.

أَكْثَرُ مَا يَدْخُلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ تَقْوَى اللَّهِ وَحَسَنَ الْخَلْقِ (حم. خ.
 في الأدب، ت. ه. ك. حب. هب. عن أبي هريرة)

RE. 80/3 (*Ekseru mâ yüdhilü'n-nâse'l-cennete takva'llâhi ve hüsnü'l-huluk.*) “İnsanları ekseriyetle cennete sokacak şey takvâdır ve ahlâk-ı hasenedir.”

Takvâ ve ahlâk-ı hasene, insanlarda çarşıdan pazardan alsak kolaycacık ama alınmaz ki! Ne takvâ alınır ne de ahlâk-ı hasene alınır. Bunlar bir mücahedenin neticesinde elde edilir.

Kıbrıs'ı bize verirler miydi orada gidip dövüşmeseydik?

“—Burası bizim malımızdı ya, verin burasını.” desek kim dinlerdi bizim sözümüzü? Ama silahların, cihadın karşısında alınmış oldu, bitirmiş olduk o işi.

İşte insanlarda da ahlâk-ı hasenelerin, takvâların husûlü için bir cihad lazım; aç duracaksın, çoluğunu çocuğunu bırakacaksın, memleket dışarlarına gideceksin, huyunu düzeltmeye çalışacaksın.

Peygamber SAS Efendimiz bir başka hadîs-i şerifinde buyuruyor ki: ⁸³

أَكْثَرُ مَا يَدْخُلُ النَّاسَ النَّارَ الْأَجْوْفَانَ: الْفَمُ، وَالْفَرْجُ (حم. خ.)

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.141, no:44071; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.V, s.357, no:4283.

⁸³ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.363, no:2004; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.442, no:9694; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.224, no:476; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.108, no:289, 294; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.360, no:7919; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.324, no:2474; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.235, no:4914; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.137, no:1050; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.470, no:3787; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Vera'*, c.I, s.93, no:135; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.379, no:1073; Ramhürmüzî, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.159, no:132; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.VIII, s.470; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.60, no:2340; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.311; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.141, no:44071; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.V, s.357, no:4283; RE. 80/3.

في الأدب، ت. ه. ك. حب. هب. عن أبي هريرة)

(*Ekseru mâ yüdhilü'n-nâse'n-nâre el-ecvefân*) “Ekseriyetle insanları iki boşluk cehenneme sokar.” buyuruyor Peygamber Efendimiz: (*El-femü*) “İki dudağı arası, yâni dili...” Bu dili iyi kullanamamakla lisanın afetleri, felâketleri başlarına çöküyor; oradan cehenneme düşüyorlar.

(*Ve'l-fercü*) “Bir de iki bacağı arası...” İki bacağı arası sözünden maksat da tenasül cihazı; onun da esiri oluyorlar, onun peşinden koşuyorlar, oradan günaha girip cehenneme düşüyorlar.

Gevezeliğe alışmış, kötü sözlere alışmış, e bunu kolaycacık bırakmak mümkün değildir.

Onun için, “Gerek düşmanlarla döğüşte, gerek kendi nefsini ıslahta bu cihadı terk edersen, öyle bir zillet yakalar ki seni, o zilletten kendini kurtaramazsın, tâ dine dönmedikçe...”

Dinin de sana emrediyor ki, mü'min ü muvahhid nefsiyle mücahede edecek.

İşte Ramazan geliyor, yemeden içmeden kesiliyoruz ama cihadımız cihad değildir. Çünkü gece kalkıyoruz mükemmel karnımızı doyuruyoruz. E iftarlık da hazır. Eh yememiz içmemiz, yatmamız kalkmamız yerinde... Hiçbir zarar gördüğümüz de yok. Uzun günlere rast gelirse çalışan adamlar için biraz zor olur. Onun da kolayı var, öğlene kadar çalışırsın öğlenden sonra bırakırsın işini, o da kolaycacık olur ama nefislerle mücahede kolay bir şey değildir. Yalnız başına olunca da daha çok zor olur.

Onun için, nasıl olursa olsun cihadı terk etmeyeceksin, yolunu da öğren! Harp de kolay oluyor mu?

Harbin de birçok usülleri vardır, o usülleri bilemezsen harp yine harp olmaz; dövüşürsün, ölürsün, gidersin gürültüye vesselâm, bir faydası da olmaz. Ama usüllerini bileceksin.

Onun için nefisle mücahedenin de usülleri vardır. O usüllere riayet etmeden, “Ben mücahede-i nefis edeceğim, aç durayım!”

derken deli olur çıkarsın ortaya vesselam.

Allah kusurlarımızı affetsin...

Nefsi Allah yaratmış hepimiz biliyorsunuz. Nefsi Allah yaratmış, o bizimle beraber, o bizim bineğimizdir. Yani onu çok aç bırakırsak, üstüne bindiğimiz vakitte bizi taşımaz, onu ne bizi taşıyamayacak hale getireceğiz ne de azıtacak bir halde bırakacağız, ikisinin ortası. Yani sözümüzü dinleyecek bir hale getirmek lazım nefisleri.

Onun için nefsi yarattığı vakitte Allah-u Teâlâ sordu ona:

“—Sen kimsin, ben kimim?” dedi.

O nefis hiçbir zaman, “Sen Allah’sın, ben bir kulum!” demedi, o benliğini iddia etti. Sonra Allah-u Teâlâ onu terbiye ede ede;

“—Sen Rabbim’sin, ben de mahlûkunum.” dedi ama terbiyeden sonra dedi.

Binâen aleyh biz de o terbiyeyi görmedikçe, nefsimiz böyle ayakta benlik davasındadır, “Ben benim!” der başka şey tanımaz. Okumakla hakkından gelemezsin bu işin. Ancak bunun çaresi açıklıkla sabırdır.

Bu nefs-i emmâre dedikleri nefis, tüm peygamberler bile onlardan Cenâb-ı Hakk’a sığınmış:

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي (يوسف: ٥٣)

(*Inne'n-nefse leemmâretün bi's-sûi illâ mâ rahime rabbî*) “Nefis insana olanca şiddetiyle kötülüğü emreder, ancak Rabbimin rahmetiyle lütfedip korudukları müstesna...” (Yusuf, 12/53) buyrulmuş.

Nefis her zaman kötülükle emreder. Namaz kılıyorsan, bıraktırır, “Birazdan kılarırsın!” der, “Gece kılarırsın!” der. “Camiye gideceğine şimdi bak misafir geldi, işin de var, haydi evde kıliver!” der, camiden alıkor, cemaatten alıkor, şuradan alıkor buradan alıkor; senin her hayrına mâni olmaya çalışır. Onun için en evvela ıslah edilecek şey nefistir.

Nefsin ilk mertebesine *emmâre* mertebesi diyorlar ki, tam

gâvurluk mertebesidir. Yola gelmez, edepsiz bir varlıktır. İslah olunca levvâmeliğe döner, ondan sonra mülhemeliğe döner. Ondan sonra mutmainneliğe döner ki, işte o zaman insan olmak kabiliyetine haiz olur, takvâ kendisine gelir, ahlâkı da güzelleşir; herkes de ondan istifade eder.

h. Cenaze Kabrine Konmadan Oturmayın!

Müslim, Hâkim ve Tahâvî Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan ivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸⁴

⁸⁴ Müslim, *Sahih*, c.V, s.63, no:1591; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.453, no:2759; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.37, no:11346; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.26, no:6665; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.388, no:1159; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.508, no:1317; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.61; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.III, s.161, no:743; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.271, no:1056; Tahâvî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.294, no:244; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.593, no:42341; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.462, no:1604.

إِذَا تَبِعْتُمُ الْجَنَازَةَ، فَلَا تَجْلِسُوا حَتَّى تَوْضَعَ
(م. ك. والطحاوي عن أبي سعيد)

RE. 38/10 (*İze't-teba'tümü'l-cenâzete, felâ teclisû hattâ tûdaa*)
(*İze't-teba'tümü'l-cenâzete*) “Cenazelere gittiğinizde, cenazeleri
götürdüğünüz vakitte, (*felâ teclisû hattâ tûdaa*) cenaze kabrine
konuncaya kadar oturmayın!”

Şimdi cenazeleri götürmek de kolay, arabaya biniyoruz gelin
götürür gibi cenaze götürüyoruz. Omuzunda cenaze taşımak mı
var artık? Halbuki her adımına bir günah-ı kebîre affoluyor.

Cenazeyi götürdüğümüz vakitte mezarlığa koyunca, hemen
oturmamalı; o yerine konuncaya kadar ayakta durmalı.

Yerine konur, üstü örtülür, ondan sonra herkes oturur,
okunan Kur'an'ları dinler.

i. Esnerken Elinizi Ağzınıza Kapayın!

Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Ahmed ib-i Hanbel ve İbn-i
Hibbân Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz bize bir edep öğretiyor:⁸⁵

إِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ، فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى فِئِهِ، وَلَا يَعْوِي، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ
يَدْخُلُ مَعَ التَّنَاؤُبِ (حم. خ. م. د. ح. ب. وعبد بن حميد عن أبي
سعيد)

⁸⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.402, no:2670; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.232,
no:958; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.93, no:11907; Begavî, *Şerhü's-*
Sünneh, c.VI, s.214; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.390, no:1162; Abd ibn-i Humeyd,
Müsned, c.I, s.285, no:909; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.270, no:3325; Deylemî,
Müsnedü'l-Firdevs, c.I, s.307, no:1212; Hatîb-i Bağdâdî, el-Müttefik ve'l-
Müfterik, c.I, s.94, no:639 Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.162, no:25535; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.463, no:1606.

RE. 38/11 (*İzâ tesâebe ehadüküm, felyeda' yedehû alâ fîhi, ve lâ ya'vî, feinne's-şeytâne yedhulü mea't-tesâüb*)

Tabii insana zaman zaman esnemeler geliyor. (*İzâ tesâebe ehadüküm,*) “Size böyle bir esneme geldiği zaman, (*felyeda' yedehû alâ fîhi*) elinizi ağzınıza tutun da, (*ve lâ ya'vî*) kendinizi âleme maskara yapmayın!” buyrulmuş.

(*Feinne's-şeytâne yedhulü mea't-tesâüb*) “Çünkü bu ağzınızı açıp esnediğiniz vakitte şeytan oradan ağzınıza giriverir.”

Bize bir edep, terbiye tavsiyesi.

j. Hapşırırken Sesinizi Yükseltmeyin!

Beyhakî ve Deylemî Ubâde ibn-i Sâmit, Şeddâd ibn-i Evs ve Vâsile ibn-i Eska' RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸⁶

إِذَا تَجَشَّأَ أَحَدُكُمْ أَوْ عَطَسَ ، فَلَا يَرْفَعُ بِهِمَا الصَّوْتُ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ
يُحِبُّ ، أَنْ يَرْفَعَ بِهِمَا الصَّوْتُ (هَبْ . وَالِدَيْمِي عَنْ عِبَادَةِ ، وَشَدَادِ ،

(ووائلة)

RE. 38/12 (*İzâ teceşşee ehadüküm ev atasa, felâ yerfa' bihime's-savte; feinne's-şeytâne yuhibbu, en yerfea bihime's-savte.*)

(*İzâ teceşşee ehadüküm ev atasa felâ yerfa' bihime's-savte*) “Sizden birisi genirdiğinde veya aksırdığında sesini yükseltmesin! (*Feinne's-şeytâne yuhibbu, en yerfea bihime's-savte*) Zira şeytan böyle durumlarda sesin yükselmesinden hoşlanır.

Gerek aksırmak, gerek de ööö diye şöyle bir geçirmek geldiği

⁸⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.32, no:9355; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXV, s.372; Ubâde ibn-i Sâmit, Şeddâd ibn-i Evs ve Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

Deylemî, *Müsned'l-Firdevs*, c.I, s.309, no:1224; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.162, no:25532; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.466, no:1610.

vakitte sesinizi çıkartmamaya çalışın!

“—Hapşu!..” diye bazen çok kuvvetle aksıranlar olur yanındaki insanı bayağı ürkütür.

Ha bunlar iyi şeyler değildir. Çünkü Cenâb-ı Peygamber bunlardan da bizi men ediyor ki, edebe riayetle hapşuralım!

Tabii insanın elinden de gelmez, bazen böyle geçirmesi lazım gelir yahut hapşu demesi lazım gelir; ama edebe riayet edip yaparsanız zararı olmaz.

k. Zalim İdareci İçin Okunacak Dua

Taberânî Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸⁷

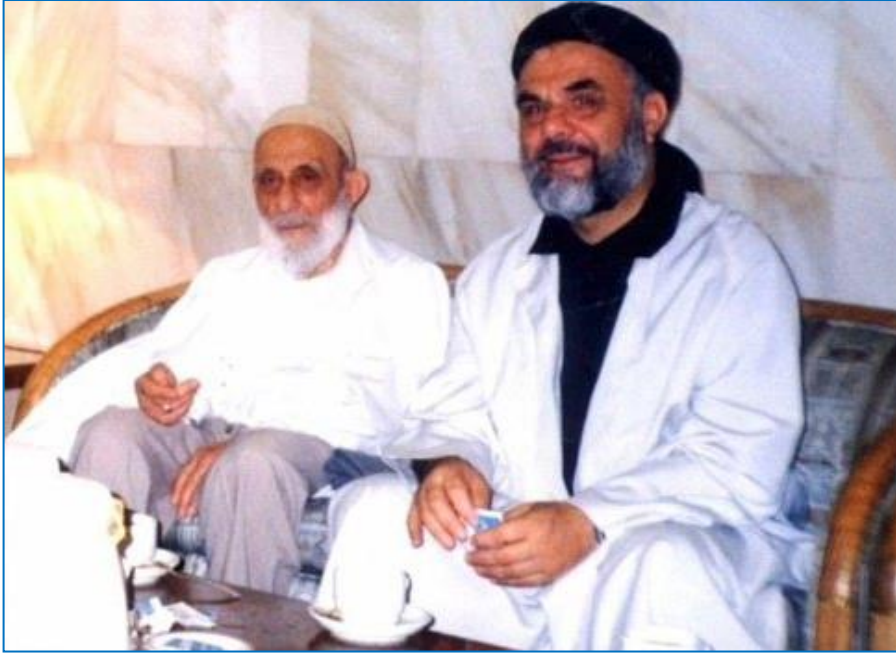
إِذَا تَخَوَّفَ أَحَدُكُمْ السُّلْطَانَ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ،
وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ، وَشَرِّ
الْجِنِّ، وَالْإِنْسِ، وَأَتْبَاعِهِمْ أَنْ يَفْرَطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ، عَزَّ جَارُكَ،
وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ (طب. عن ابن مسعود)

RE. 38/13 (*İzâ tehavfe ehadekümü's-sultânü felyekul: Allâhümme rabbe's-semâvâti's-seb'i, ve rabbe'l-arşi'l-azîm, kün lî câren min şerri fülâni'bni fülânin, ve şerri'l-cinni, ve'l-insi, ve etbâhim en yefruta aleyye ehadün minhüm, azze câruke, ve celle senâüke, ve lâ ilâhe gayrük.*)

(*İzâ tehavfe ehadekümü's-sultânü felyekul*) Birinizi idarecilerden birisi korkutursa, o zaman şöyle desin:

⁸⁷ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.15, no:9795; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.198, no:17135; Taberânî, *Dua*, c.I, s.322, no:1056; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.117, no:3413; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.467, no:1612.

(*Allàhümme rabbe's-semâvâti's-seb'i, ve rabbe'l-arşi'l-azîm*)
“Yedi kat göklerin ve Arş-ı Azim’in Rabbi olan Allah’ım! (*Kün lî câren min şerri fülâni’bni fülânin*) Beni filan oğlu filanın şerrinden, (*ve şerri’l-cinni, ve’l-insi, ve etbâihim*) cin ve insanların ve onlara uyanların şerrinden berî eyle; (*en yefruta aleyye ehadün minhüm*) onların herhangi birinin benim üzerime yapacağı taşkınlıktan beni koru. (*Azze câruke*) Senin koruduğun kimse aziz olur. (*Ve celle senâüke*) Seni senâ etmek ne yücedir. (*Ve lâ ilâhe gayrük*) Senden başka ilâh yoktur.”

O zaman, Allah Celle ve A’lâ seni onların şerrinden muhafaza eder.

I. Ana-Babaya Dua Etmenin Önemi

Hâkim ve Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸⁸

إِذَا تَرَكَ الْعَبْدُ الدَّعَاءَ لِلْوَالِدَيْنِ ، فَإِنَّهُ يَنْقَطِعُ عَنْهُ الرِّزْقُ
(ك. في التاريخ ، والديلمي عن أنس)

RE. 39/1 (*İzâ tereke'l-abdü'd-duàe li'l-vâlideyni, feinnehû yenkatiau anhü'r-rizka.*)

(*İzâ tereke'l-abdü'd-duàe li'l-vâlideyni*) “Kul, anne ve babası için dua etmeyi terk ettiği zaman, (*feinnehû yenkatiau anhü'r-rizka*) ondan rızık kesilir.”

Analarımız babalarımız hepimizin var el-hamdü lillah. Bu analarımıza babalarımıza vazifelerimizin başında gelen şeyin birisi, beş vakit namazın arkasından onların afv ü mağfiretini Cenâb-ı Hak'tan istemek... Dünyada sağ iseler; “Yâ Rabbi! Onların ömürlerini uzun et, vücutlarına âfiyet ver!” diyerekten dua etmek... Bunu yapmadığımız takdirde, yani ana babamıza dua etmediğimiz takdirde bizden rızık kesilir.

Bu rızık iki türdür; birisine rızık-ı maddî, birisine de rızık-ı mânevî derler. Rızık-ı maddî, yiyeceğimiz içeceğimiz şeyler; manevî rızıklar da gönüllere gelen füyûzât-ı ilâhîyedir. Gönüllere gelecek füyûzât-ı ilâhîyeye mâni olur bunlar. Gelmez sana füyûzat... Ne kadar tesbih çekersen çek, ne kadar ne okursan oku senin feyzin kesilmiştir. Yani ırmaktan değirmene gelen su başka tarafa gidiyor, değirmene su gelmez artık. Değirmene su gelmeyince çark nasıl dönmez, buğdaylar öğütülmez, un olmazsa, senin de mâneviyatın gelmez senden de hayır olmaz artık.

Suyu gelmeyen değirmen neye döner? Hiçbir şeye benzemez. İşte onun için, mânevî rızıklar gelmeyince insan susuz değirmene döner.

Onun için ana babaya son derece hürmet saygı göstermek vazifemiz olduğu gibi, ayrıca da onlar hakkında hayır dualar

⁸⁸ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.482, no:45556; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.468, no:1614.

etmek; sağ iseler işte sıhhatlerine afiyetlerine, ölmüşlerse onların da mağfireti için Cenâb-ı Hak'tan beş vakit namazda dua etmek vazifelerimizin başında gelir.

m. Müslüman Evlenince Şeytan Feryad Eder

Ebû Ya'lâ Câbir RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸⁹

إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمْ عَجَّ شَيْطَانُهُ ، يَقُولُ : يَا وَيْلَهُ ، عَصَمَ ابْنَ آدَمَ مِنِّي
ثَلَاثَ دِينَةٍ (ع. عن جابر)

RE. 39/2 (*Îzâ tezevvece ehadüküm, acce şeytânühû, yekülü: Yâ veylehû, asame'bine âdeme minnî sülüse dînihî.*)

(*Îzâ tezevvece ehadüküm*) “Sizden biri evlendiği zaman, (*acce şeytânühû*) onun şeytanı sesini yükseltir, (*yekülü*) ve şöyle der: (*Yâ veylehû, asame'bine âdeme minnî sülüse dînihî*) Eyvah, bu Ademoğlu dininin üçte birini benden korudu.”

Cenâb-ı Hak bizi yaratırken çift yaratmış; erkekli, kadınlı. Kadın erkeğe, erkek de kadına muhtaçtır. Binâen aleyh vakti olur, takati olur da evlenmezse, ona sâlihlik adını vermek caiz değil, sâlih bir insan olamaz o. Ne kadar sofu meşrep olursa olsun, evlenmeyen insanlar sâlih bir insan olamaz.

“—Niçin?”

Cenâb-ı Hakk'ın insanlara verdiği bir şehvet vardır ki, doğar doğmaz anasının memesini arar. O şehveti veren Allah'tır Celle ve A'lâ. O şehvetle memeyi aradığı gibi, yetiştigi, kemale geldiği vakitte de erkek kısmı kadını arayacaktır. Evlenmediği takdirde çeşitli günahlara girer. Büyüklü küçüklü çeşitli günahlara girer ve bu günahlardan kendisini kurtarmasına da

⁸⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.309, no:1222; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.37, no:2041; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.278, no:44454; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.470, no:1618.

imkân olmaz.

Binâen aleyh evlendiği vakitte, (*acce şeytânühû*) şeytan kıyameti koparır:

“—Eyvah, yandım!” diye.

Neden?

“—Bu benden kurtardı yakasını... Bu benden yakasını kurtardı.” diyerek feryâd ü figân eder. (*Asame'bne âdeme minnî sülüse dînihî*) “Ademoğlu dininin üçte birini benden korudu, kurtardı benim elimden.” der.

n. Yeni Gelin İçin Bereket Duası

Taberânî ve İbn-i Asâkir, Akîl ibn-i Ebû Tâlib RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹⁰

إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَقُلْ لَهُ : بَارِكْ اللَّهُ لَكَ ، وَبَارِكْ عَلَيْكَ (طب. كر.
والحارث ، عن عقيل بن أبي طالب)

RE. 39/3 (*İzâ tezevece ehadüküm, felyekul lehû: Bâreke'llâhu leke, ve bâreke aleyke.*)

(*İzâ tezevece ehadüküm*) “Sizden birisi evlendiği zaman, (*felyekül lehû*) ona şöyle desin: (*Bâreke'llâhü leke, ve bâreke aleyk*)

⁹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.271, no:1011; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.29, no:1819; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.381, no:8944; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.148, no:13619; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.359, no:4052; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.451, no:15778; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.180, no:2173; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.329, no:17498; Abdürrezzak, *Musannef*, c.VI, s.189, no:10457; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.780; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.42, no:5720; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLI, s.5; Ebü's-Şeyh, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.II, s.124, no:433; Akîl ibn-i Ebî Tâlib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.128, no:18328; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.470, no:1619.

Allah sana mübarek eylesin ve bereket ihsan eylesin!”

Onun için bir kimsenin evlendiğini gördüğünüz vakitte ona;
(*Bâreke'llâhü leke ve bâreke aleyke*) “Hanımın sana mübarek olsun, sen de ona mübarek ol!” deyin!

“—Allah ömürlerinizi mübareklikle, hayırlarla geçirsin!” diyerekten güzel güzel dualar edin!

Aynı mevzuda başka bir hadis-i şerif. İbn-i Adiy Hz. Ömer RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹¹

إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمْ ، أَوْ اشْتَرَى جَارِيَةً ، أَوْ فَرَسًا ، أَوْ خَادِمًا ، فَلْيُضِعْ
يَدَهُ عَلَى نَاصِيَتِهَا ، وَلْيَدْعُ بِالْبَرَكَةِ (عد. عن عمر)

RE. 39/4 (*İzâ tezevece ehadüküm, evi’şterâ câriyeten, ev feresen, ev hâdimen, felyeda’ yedehû alâ nâsiyetihâ, felyed’u bi’l-bereketi.*)

(*İzâ tezevece ehadüküm*) “Sizden birisi evlendiğinde, (*evi’şterâ câriyeten, ev feresen, ev hâdimen*) veya bir cariye, at veya hizmetçi satın aldığı anda, (*felyeda’ yedehû alâ nâsiyetihâ*) elini onun alnı üzerine koysun, (*felyed’u bi’l-bereketi*) ve bereketli olması için dua etsin.”

“—Yâ Rabbi! Ben bunun bana hayrını isterim. Bu insanın, bu hayvanın bana şerri dokunmasın; hayırlarını isterim yâ Rabbi!” diyerekten buna benzer bir dua edecek.

o. Kadınla Dini İçin Evlenen Kimse

Deylemî ve İbn-i Asâkir Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler.

⁹¹ İbn-i Adiy, *Kâmil fi’l-Duafâ*, c.V, s.261; Hz. Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.420, no:41658; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.469, no:1615.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹²

إِذَا تَزَوَّجَ الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ لِدِينِهَا وَجَمَالِهَا ، كَانَ فِيهَا سِدَادٌ مِنْ عَوْزٍ
(الشيرازي عن علي ؛ الشيرازي والديلمي عن ابن عباس)

RE. 39/5 (*Îzâ tezevece'r-racülü'l-mer'ete li-dînihâ ve cemâlihâ, kâne fiha sidâdün min avezin.*)

(*Îzâ tezevece'r-racülü'l-mer'ete li-dînihâ*) “Adam bir kadınla dini için evlendiği zaman...” Dindar bir hanımdır, namazını kılar, mesturedir. (*Ve cemâlihâ*) “Bir de güzelliği için evlendiği zaman...” Güzelliği de var çünkü güzellik de bir nimettir. (*Kâne fiha sidâdün min avezin*) “Bunda onun için ihtiyaçtan kurtulma vardır. Yerinde bir iş yapmış olur.”

Güzel olmazsa, nefse hoş gelmeyen bir şey olursa, insanın gözü yine dışarıya kaçar. Gözünün dışarıya kaçmaması için bu sefer güzelliği de var dini de varsa, bununla evlendiği takdirde yakasını kurtarmış olur, dünyada da ahirette de rahat eder.

p. Teşehhüdde Okunacak Dua

Neseî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹³

⁹² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.294, no:1158; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.294; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.289, no:44520; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.472, no:1623.

⁹³ Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.389, no:1233; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: Müslim, *Sahih*, c.I, s.412, no:588; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.277, no:5514; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.258, no:2342; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.I, s.356, no:721; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.715, no:1955; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.154, no:2702; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.463, no:7953; Taberânî, *Dua*, c.I, s.199, no:620; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.295; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.50, no:2288; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.323, no:984; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.524, no:3494; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1262, no:3840; İmam Mâlik, *Muvatta* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.215, no:501; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.242, no:2168; İbn-i

إِذَا تَشَهَّدَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَعَوَّذْ مِنْ أَرْبَعٍ: مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَعَذَابِ الْقَبْرِ،
وَفِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ؛ ثُمَّ يَدْعُوا لِنَفْسِهِ
بِمَا بَدَأَ لَهُ (ن. عن أبي هريرة)

RE. 39/7 (*Îzâ teşehhede ehadüküm felyeteavvez min erbain: Min azâbi cehenneme, ve azâbi'l-kabri, ve fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti, ve min şerri'l-mesîhi'd-deccâl; sümme yed'û li-nefsihî bimâ bedâ lehû.*)

Namazın sonunda oturuyoruz *Ettahiyyâtü* okuyoruz ya, Efendimiz diyor ki: (*Îzâ teşehhede ehadüküm felyeteavvez min erbain*) “Sizden birisi *Ettahiyyatü*’ye oturduğu vakitte dört şeyden Allah’a sığınsın.”

Birincisi; (*Min azâbi cehenneme*) “Cehennem azabından Allah’a sığınsın.”

İkincisi; (*Ve azâbi'l-kabri*) “Kabrin azabından da Allah’a sığınsın.”

Üçüncüsü; (*Ve fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti*) “Hayatın ve ölümün da fitnelerinden Allah’a sığınsın.”

Dördüncüsü; (*Ve min şerri'l-mesîhi'd-deccâl*) “Mesihî Deccal’ın şerrinden de Allah’a sığınsın.”

(*Sümme yed'û li-nefsihî bimâ bedâ lehû*) “Ondan sonra nefsi için neler diyecekse desin, neler isteyecekse istesin. Ama evvelâ bu dört şeyi söylesin!”

Birisi cehennem azabı; Allah cümlemizi muhafaza

Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.280, no:999; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.241, no:694; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.29, no:10939; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.304, no:1021; Taberânî, *Dua*, c.I, s.198, no:619; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VII, s.371; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.30; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.II, s.475, no:1629.

buyursun...

Cehennem denince Kur'ân-ı Azîmüşşân'da “Nâr” diyerekten her zaman okuyoruz. Cehennem adıyla da var. Ateş... Bunun azabından dünyada da ahirette de Allah-u Teâlâ hepimizi muhafaza buyursun...

Bunun için beş vakit namazın içerisinde; “Yâ Rabbi, bizi cehennemden azabından muhafaza eyle, emin eyle!” diye dua etmeliyiz.

Ahlâksız bir insan, kötülüklerle mülevves bir insanın yeri elbette cehennem olacak. Binâen aleyh; “Cehenneme girmemek için benim ahlakımın güzel olmasını, kulluğumun da güzel olmasını bana nasib et!” diye dua edelim.

(Ve azâbi'l-kabri) “İkincisi de kabir azabıdır.”

Kabir azabı mühim bir azaptır. Allah muhafaza etsin...

Buna çok kimselerin akli ermez. Binâen aleyh bu âhîret âlemidir; dünya âlemi bitmiş âhîret âlemi başlamıştır. Bu âhîret âleminde ilk beş tane sorgu vardır, bu sorgulardan dolayı biz de cevap vermek mecburiyetindeyiz. Bu cevapları veremediğimiz takdirde azap muhakkak.

Nasıl olur?

Nasıl olacağını bilmem, yalnız bir tanesini size söyleyeyim:

Bir zât ölmüş, melekler gelmişler dövüyorlar, demiş ki:

“—Beni neden dövüyorsunuz? Ben namazımı kılardım orucumu tutardım, elimden geldiği kadar fakir fukaraya yardım ederdim. Neden dövüyorsunuz, hakkınız ne?” diye sormuş,

Ha bakınız çok ince bir mesele. Demişler ki:

“—Bir zalim bir mazlumu dövüyordu. Sen de oradan geçiyordun. O zalime, ‘Neden dövüyorsun bu adamı?’ diye engel olmadın, mazluma yardımcı olmadın. ‘Bana ne?’ deyip geçtin. İşte onun için dövüyoruz.” demişler.

Birisi de sidiğe dikkat etmiyormuş. Üstü başı sidikleniyor dikkat etmiyor, onunla namazını da kılıyormuş. Buna dikkat etmediği için, birisi de öyle azap ediliyor.

Bu azâb-ı kabir muhakkak olacak ama orada ki azap dünyadaki azaba benzemez.

Yataкта yatıyoruz, hiç uykuda korkmadın mı sen? Uykuda korku görmedin mi hiç? Ne var, döven mi vardı seni, sopalı mı vardı yanında? Hiç kimse yok ama bakıyorsun ter içerisinde uyanıyor insan, titriyor korkudan, ay ay ay diyerekten... Bazen çıldıranlar da oluyor, Allah esirgeye...

“—Neden korktun, hiç kimse yok burada seni korkutacak?”

Ama o ruhî bir korku, nasıl dünyadayken sabit oluyorsa, ki uyku da ölümün bir eşidir. Uyuduktan sonra yatağımızda rahat yatıyoruz. Nereden geldi bu tesir de bize böyle korkular veriyor, bazen de sevinçler veriyor? Sevinçler verince güzel ama korkular verilince güzel olmuyor.

Bu korku nereden geliyor?

İşte bu korku nereden geliyorsa, o kabirdeki azap da oradan gelecek. Onun için Allah-u Teâlâ cümlemizi muhafaza etsin de âhîret korku ve azaplarına düşürmesin...

Çünkü İslâm ancak gayba iman ile tamam olur. İnsan gayba

inanmadıkça müslüman olamaz. Halbuki Allah'a imanda gayba iman da vardır.

Gayb dediğimiz, adı gaybdır ama gayb demek biraz müşkil bir şey oluyor. Çünkü Allah-u Teâlâ bize bir göz vermiş, bir de feraset vermiş, idrak kabiliyetini vermiş. Hiç mektebe gitmesen, hiç okumuş olmasan, hiç kimseyle de temasın olmasa, senin bu gözünle şu kâinatı gördüğün vakitte Allah'ı tanıman lazım!

Bakar ki insan yıldızlarıyla, yerleriyle, gökleriyle, etrafıyla hudutsuz bir sema... Düşünür insan, düşünmesiyle Allah'ı pekâlâ bulur. Allah'ı pekâlâ bulur başka kitap okumaya, vaaz dinlemeye, nasihat dinlemeye lüzum da yoktur. Mütefekkir bir insan, ibretli bir insan kâinata bakınca, kâinat kitabından okuyunca, "*Allah... Lâ ilâhe illa'llah... Muhammedün rasûlü'llah...*" demek mecburiyetinde kalır.

Onun için, gözlere çok dikkat etmeli, onun bakışlarına riayet etmeli, ibret nazarıyla bakmalı her şeye ki, SAS'in de burada buyurduğu gibi cehennem azabından, kabir azabından, dünya ve âhret fitnelerinden Allah'a sığınmak lazım ki, her gün gözümüzün önündedir, bunları söylemeye de lüzum yok.

Binâen aleyh, bir de Deccal denilen bir Mesih var, bu da ayrı bir fitnedir.

Deccal diyerekten, bizim hani kalp paralarımız vardır ya kalp para; altın diye altın suyuna bular onu, tanımayan bilmeyen zavallılara;

"—Beşi birlik, altın beşibirlik. Sıkıldım mıkıldım, işte bunu ucuz vereceğim." diyerekten satar.

Ama kalp paradır, bakırdır yani. Bakırın üzerine altını, altın suyunu koymuş satar.

Deccal odur ki kendisini müslüman gösterir, insan gösterir, hayırlı bir adam gösterir; halbuki kurdun kurdu, şeytanın şeytanıdır. İçi başka dışı başkadır, buna Deccal derler işte.

"—Bu Deccal'dan, Deccal'ın şerrinden de sana sığınırım."

Çok kimse vardır ki, kalp parayı bilemez. Onu ancak kuyumcu bilir. Altının altın olup olmadığını kuyumcu bilir. Kuyumcu

olmadıkça sen de aldanırsın, ben de aldanırım. İnsanı tanımak da kolay bir şey değil. Altını tanıyamazsan, insanı nasıl tanıyacaksın?

İnsanı tanımak için insanda ferasetin olması, idrakın olması lazım ki; “Yahu bu yol iyi yol değil, bu adam iyi adam değil!” diyebilsin anlayabilsin onu. Anlayamayınca, bu Deccal’ın arkasından gider.

r. İlim Öğrenmenin Mükâfâtı

Deylemî Ebû Zerr-i Gıfârî RA’dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹⁴

إِذَا تَعَلَّمْتَ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ ، كَانَ خَيْرًا لَكَ مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ أَلْفَ رَكْعَةٍ تَطَوُّعًا
مُتَقَبَّلَةً ؛ وَإِذَا عَلَّمْتَ النَّاسَ ، عَمِلَ بِهِ أَوْ لَمْ يَعْمَلْ بِهِ ، فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ
أَلْفِ رَكْعَةٍ تُصَلِّيَهَا تَطَوُّعًا مُتَقَبَّلَةً (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي ذَرٍّ)

RE. 39/8 (*İzâ teallemte bâben mine’l-ilmî, kâne hayren leke min en tûsalliye elfe rek’ate tatavvuan mütekabbeleten; ve izâ allemte’n-nâse umile bihî ev lem yu’mel bihî, fehüve hayrun leke min elfi rek’atin tûsallihâ tatavvuan mütekabbeleten.*)

(*İzâ teallemte bâben mine’l-ilmî*) “Sen ilimden bir bölüm öğrendin mi; ilimden bir parça, bir bölüm, bir kısım; kitaptan bir bâb öğrendin mi, (*kâne hayren leke min en tûsalliye elfe rek’ate tatavvuan mütekabbeleten*) bu senin için farz olmayan, sevap kazanmak için nafîle olarak kıldığın bin rekât makbul namazdan daha sevaplı olur, daha hayırlı olur.”

Çünkü idraklerin gelişiminin ilme ihtiyacı var. Şimdi biz

⁹⁴ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.278, no:1084; İbn-i Şâhin, *et-Tergîb fi Fadâilil-A’mâl*, c.I, s.244, no:219; Ebû Zerrî’l-Gıfârî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.163, no:28848; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.II, s.482, no:1642.

kâinata baktık da Allah'ı anladık ama kâfi değil bu. Onun gelişmesi lazım, gelişmesi için de ilme ihtiyacımız var. Ha baktık, bu mülkün sahibi var. Çünkü şu cami, işte basit, dört duvardan, bir kubbeden ibaret... Birisi gelse dese ki, "Bu tabiatın eseridir." Hiç inanan olur mu?

"—Bu tabiatın eseridir; işte vaktiyle rüzgar esmiş, kar yağmış, taş yağmış, böyle olmuş." deseler, inanan bir adam bulabilir misiniz?

Deli bile inanmaz! Bu ufacık caminin bir adam tarafından yapıldığına aklımız erer de şu koca kâinatın sahipsiz olduğuna kim hüküm verebilir? Koskoca kâinat...

Sen bir ev, hatta başındaki takke bile "Tabiatın eseridir." deseler, ufacık bir şey işte, inanır mısın? Buna inanmayan insan, "Bu varlık tabiatın eseridir" dedikleri vakitte inanyorsa, deliden daha bir delidir o...

Onun için ilme ihtiyacımız var. Anladık, göklerin sahibi, yerlerin sahibi Allah... Bakıyoruz bunlar sahipsiz değil, anladık ama bunu geliştirmek için ilme ihtiyacımız var. Bundan dolayı, ilimden bir bab öğrenmek, bir mesele-i dîniye öğrenmek, nafiye olarak bin rekât namaz kılmaktan daha hayırlıdır

(*Ve izâ allemte'n-nâse*) "Bu bildiğini bir de halka öğretmeye girişirsen; anlatırsan, öğretirsen; (*umile bihî ev lem yu'mel bihî*) ister onunla amel etsinler, isterse etmesinler; ister uygulasınlar, ister uygulamasınlar; sen öğrettin mi öğrettin... (*Fehüve hayrun leke min elfi rek'atin tûsallihâ tatavvuan mütekabbeleten*) Öğrettinse, bu senin için makbul nafiye bin rekât namaz kılmandan daha hayırlıdır."

Binâen aleyh bununla hepimiz mükellefiz. Bir taraftan öğreneceğiz diğer taraftan da öğretmeye çalışacağız. İşte Pakistanlıların da yaptıkları iş bu; bir taraftan öğreniyorlar, diğer taraftan da bilmeyenlere öğretmeye çalışmak. Onun için insan memleket memleket gezer, komşu komşu gezer, halbuki bizim komşularımızdan da haberimiz yok. Evimizin yanındaki komşudan haberimiz yok! Ne o komşuya gidiyoruz, gidip de; "Ne

yapıyorsun komşu, hatırın nasıl? İyi misin kötü müsün?” demeye tenezzül de etmiyoruz; ne o bize gelir ne biz ona gideriz.

Senelerce otururuz evimizde komşumuzdan haberimiz yok, böyle Müslümanlık mı olur? Allah cümlemizi affetsin...

s. Ahir Zamanda İyilerin Ölmesi

Ramhürmüzî Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:⁹⁵

إِذَا تَقَارَبَ الزَّمَانُ اتَّقَى الْمَوْتَ خِيَارَ أُمَّتِي كَمَا يَنْتَقِي أَحَدُكُمْ خِيَارَ

الرُّطْبِ مِنَ الطَّبَقِ (الرامهرمزي في الأمثال عن أبي هريرة)

RE. 39/10 (*Îzâ takàrebe’z-zemânü’nteka’l-mevtü hıyâre ümmetî, kemâ yentakî ehadüküm hıyâre’r-rutabi mine’t-tabak.*)

(*Îzâ takàrebe’z-zemânü*) “Zaman yakınlaştığında...”

“—Zaman nereye yakınlaştığında?”

Dünyanın bozulmasına yakınlaştığında... İşler kıyametin kopacağına yaklaştığı zaman, artık dünyanın sonu geldiği zaman, (*inteka’l-mevtü hıyâre ümmetî*) ölüm ümmetimin hayırlılarını seçer. (*Kemâ yentakî ehadüküm hıyâre’r-rutabi mine’t-tabak*) Sizden birinizin tabağından güzel hurmaları seçip seçip yemesi gibi, tabaktan olgununu alması gibi, Azrail AS de âhir zamanda insanların iyisini seçer, alır. İyiler ölür, kötüler kalır.”

Allah cümlemize hayırlı ömürler versin...

Bir de şu abdestimizin fadâili var, onu okuyayım!

t. Abdest Alırken Günahlar Affolur

⁹⁵ Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihab*, c.II, s.299, no:1404; Ramhürmüzî, *el-Emsâl*, c.I, s.100, no:94; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.323, no:1279; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XIV, s.228, no:38506; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.II, s.486, no:1651.

Taberânî Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri diyor ki:⁹⁶

إِذَا تَمَضَّى أَحَدُكُمْ ، حَطَّ مَا أَصَابَ بِنَيْهِ ؛ وَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ ، حَطَّ
مَا أَصَابَ بِوَجْهِهِ ، وَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ حَطَّ مَا أَصَابَ بِيَدَيْهِ ؛ وَإِذَا مَسَحَ
بِرَأْسِهِ تَنَاطَرَتْ خَطَايَاهُ مِنْ أَصُولِ الشَّعْرِ ، وَإِذَا غَسَلَ قَدَمَيْهِ حَطَّ مَا
أَصَابَ بِرِجْلَيْهِ (طب. عن أبي أمامة)

RE. 39/12 (*İzâ temadmeda ehadüküm, hutta mâ esâbe bi-fîhi ve izâ gasele vecchêû, hutta mâ esâbe bi-vechihî; ve izâ gasele yedeyhi, hutta mâ esâbe bi-yedeyhi; ve izâ meseha bi-re'sihî, tenâseret hatâyâhü min usûli's-ş'a'ri; ve izâ gasele kadameyhi, hutta mâ esâbe bi-ricleyhi.*)

(*İzâ temadmada ehadüküm*) “Sizden biriniz abdest alırken, ağzına su alıp çalkaladığı zaman, (*hutta mâ esâbe bi-fîhi*) ağzıyla işlemiş olduğu günahları affolunur, hepsi silinir gider.”

(*Ve izâ gasele vecchêû*) “Yüzünü yıkamaya başladı, yüzünü yıkarken, (*hutta mâ esâbe bi-vechihî*) yüzüyle yapılmış ne gibi hataları, kusurları varsa onlar da silinir.”

(*Ve izâ gasele yedeyhi*) “İki elini, kollarını yıkadığı zaman, (*hutta mâ esâbe bi-yedeyhi*) elleriyle, kollarıyla yapmış olduğu hatalar silinir. (*Ve izâ meseha bi-re'sihî*) Başını mesh ettiği zaman, (*tenâseret hatâyâhu min usûli's-ş'a'ri*) bu saçların diplerinden hataları dökülür gider. (*Ve izâ gasele kadameyhi*) Ayaklarını yıkadığı zaman, (*hutta mâ esâbe bi-ricleyhi*) ayaklarından hataları dökülür gider.”

⁹⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.251, no:7983; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.516, no:1123; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.288, no:26045; *Câmü'l-Ehâdis*, c.II, s.489, no:1656.

Bir insan abdest aldı mı hiçbir günahı kalmaz, tertemiz olur, yalnız bir şart ile: Abdest alırken, “Niyet ettim senin rızan için abdest almaya yâ Rabbi, *Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm.*” diyerek, abdest dualarını okuyarak abdest almak şartıyla...

Böyle abdest alırsa hiçbir günahı kalmaz, günah-ı sagâir dedikleri ufak günahların hepsi dökülür. Cenâb-ı Hakk’ın huzuruna günahsız olarak çıkar. Ağacın yaprakları kuruduğu vakitte nasıl dökülüyorsa, o adamın üstünden de günahlar böyle dökülür.

Fakat besmelesiz, hemen abdest alıverdiyse, yıkandıysa; böyle abdesti abdesttir ama yalnız abdest âzâları temiz olur, vücudun diğer kısımları temiz olmaz. Vücudun her tarafının temiz olması için, abdest alırken niyetle etmesi, besmeleyle başlaması ve abdest dualarını okuması gerekir.

u. Abdesti Güzel Almanın Mükâfatı

Taberâni ve Ukaylî Übâde ibn-i Sâmit RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹⁷

إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ ، فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ، ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ ، فَأَتَمَّ رُكُوعَهَا
وَسُجُودَهَا ، وَالْقِرَاءَةَ فِيهَا ، قَالَتْ : حَفِظَكَ اللَّهُ كَمَا حَفِظْتَنِي ؛ ثُمَّ أَسْعَدَ
بِهَا إِلَى السَّمَاءِ ، وَلَهَا ضَوْءٌ وَنُورٌ ، وَفَتِحَتْ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ ؛ وَإِذَا لَمْ
يُحْسِنِ الْعَبْدُ الْوُضُوءَ ، وَلَمْ يَتِمَّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ وَالْقِرَاءَةَ فِيهَا ، قَالَتْ :

⁹⁷ Taberâni, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.239, no:427; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.360, no:208; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.II, s.304, no:2734; Şâşi, *Müsned*, c.III, s.492, no:1225; Übâde ibn-i Sâmit RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.317, no:19053; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.499, no:1674.

ضَيْعَكَ اللَّهُ كَمَا ضَيَعْتَنِي؛ ثُمَّ أَصْعَدَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ، وَعَلَيْهَا ظِلْمَةٌ،
 وَغَلَقَتْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ، ثُمَّ تَلَفَ كَمَا يَلْفُ الثَّوْبَ الْخَلْقِ، ثُمَّ يَضْرِبُ
 بِهَا وَجْهَ صَاحِبِهَا (عق. طب. عبادة بن الصامت)

RE. 39/15 (*İzâ tevaddaa'l-abdü, feahsene'l-vudûe, sümme kâme ile's-salâti, feetemme rükûahâ ve sücûdühâ, ve'l-kırâati fihâ, kâlet: Hafizake'llâhu kemâ hafiztenî; sümme us'ide bihâ ile's-semâi, ve lehâ dav'un ve nûrun, ve fütihat lehâ ebvâbü's-semâi;*

Ve izâ lem yuhsinü'l-abdü'l-vüdûa, ve lem yütimme'r-rükûa ve's-sücûde, ve'l-kırâete fihâ, kâlet: Dayyaake'llâhu kemâ dayya'tenî, sümme us'ide bihâ ile's-semâi ve aleyhâ zulmetün, ve gullikat ebvâbü's-semâi, sümme tüleffü kemâ yüleffü's-sevbü'l-haliku, sümme yudrabü bihâ vechü sahibihâ.)

(*İzâ tevaddaa'l-abdü*) “Bir kimse abdest alır, (*feahsene'l-vudûe*) abdestini de güzelce alır; (*sümme kâme ile's-salâti*) sonra namaza kalkar, (*feetemme rükûahâ ve sücûdühâ ve'l-kırâati*) namazın rükûalarını ve secdelerini ve kıraati tam olarak yaparsa; hepsi güzel, yerinde olursa; (*kâlet*) hal diliyle namaz der ki: (*Hafizeke'llâhü kemâ hafiztenî*) ‘Sen beni muhafaza ederek, benim hakkıma riayet ederek ne güzel kıldıysan, Allah da seni böylece her türlü âfatlardan, belâlardan muhafaza etsin!’”

(*Sümme us'ide bihâ ile's-semâi*) “Sonra bu namaz semâya yükseltilir. Bir melek bu namazı alır, semaya çıkarır. (*Ve lehâ dav'un ve nûrun*) Bu namazda bir nur, bir ziya vardır. (*Ve fütihat lehâ ebvâbü's-semâi*) O namaz için gök kapıları açılır, kulun namazı geliyor diyerek istikbal ederler.”

İbadeti güzel yaptığı vakitte böyle olur.

(*Ve izâ lem yuhsinü'l-abdü'l-vüdûa*) “Kul abdestini güzel almazsa...” Abdestini alırken konuşa konuşa alıyor; hem konuşuyor, hem abdest alıyor, aklı fikri başka yerlerde, böyle bir

abdest aldı. (*Ve yütimme'r-rükûa ve's-sücûde, ve'l-kırâete fihâ*)
“Rükûunu, secdelerini ve kıraatini tam yapmazsa...” Rükû ve
sücûda da dikkat etmedi, *Allahu ekber* diyor hemen yatıyor,
Allahu ekber diyor kalkıyor.

Olmadı. Geçen derste de okumuştum ya, Cenâb-ı Peygamber
SAS'in rükûda okuduklarını, rükûdan sonra okuduklarını,
secdede okuduklarını, secdeden sonra oturdukları arada —biz
celse diyoruz ona— o aradaki duaları çok kıymetli dualardır.

Celsedeki dua:⁹⁸

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ، وَارْحَمْنِي ، وَاجْبِرْنِي ، وَارْزُقْنِي ، وَعَافِنِي ،
وَأَهْدِنِي ، وَأَعْفُ عَنِّي !

(*Allâhümma'ğfirî, ve'rhamnî, ve'cbürnî, ve'rzuknî, ve âfinî,
ve'hdinî, va'fu annî*) [Allahım beni bağışla, bana merhamet et,
bana ikramda bulun, bana afiyet ver, bana rızık ihsan eyle, beni
doğru yola ilet, beni affet!]

Ne güzel! Bunlar Türkçedir, yani Türkçeleşmiş kelimelerdir.
Bunlar hepimizce mâlûmdur. Bu duayı okuyor, ondan sonra ikinci
secdeye gidiyor.

Secde duası da uzunca:⁹⁹

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ ، وَبِكَ آمَنْتُ ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ ، سَجَدَ وَجْهِي لِلذِّی

⁹⁸ Tirmizî, *Sünen*, c.I. s.478, no:262; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.16, no:724;
Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

⁹⁹ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.169, no:1290; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.300, no:3343;
Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.417, no:649; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.346, no:1044;
Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.94, no:729; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II,
s.32, no:2172; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.342, no:3; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.316,
no:1978; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.335, no:673; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.22,
no:152; Hz. Ali RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.316, no:1115; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

خَلَقَهُ وَصُورَهُ ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ ، وَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ

(*Allâhümme leke secedtû, ve bike âmentü, ve leke eslemtü, secede vechiye li'llezî halekahû ve savverahû, ve şakka sem'ahû ve basarahû, ve tebârake'llâhu ahsenü'l-hâlikîn.*)

[Allahım, sana secde ettim, sana inandım, sana teslim oldum. Yüzüm de, kendisini yaratıp şekillendiren, ona kulağımı, gözünü takana secde etmiştir. Yaratanların en güzeli olan Allah ne yücedir.]

اللَّهُمَّ سَجِدْ لَكَ سُودِي وَخِيَالِي ، وَأَمِنْ بِكَ فُؤَادِي ، أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ ،
وَأَبُوءُ بِذَنْبِي ، وَهَذَا مَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي ، فَاعْفِرْ لِي ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، هَذِهِ يَدِي وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي .

(*Allâhümme secede leke sevâdî ve hayâlî, ve âmene bike fuâdî, ebûu bi-ni'metike aleyye, ve ebûu bi-zenbî, ve hâzâ mâ ceneytü alâ nefsi, fağfirli feinnehû lâ yağfiru'z-zunûbe illâ ente, hâzihî yedeyye ve mâ ceneytü alâ nefsi*)¹⁰⁰

[Yâ Rabbi, sana vücudum ve hayalimle secde ettim, gönülden inandım. Üzerimdeki nimetlerini ve günahlarımı itiraf ediyorum. Kendime zulmettim. Beni affeyle... Çünkü senden başkası günahları affedemez. İşte ellerim ve kendime karşı işlediğim günahlarım.]

Bunlara dikkat etmedi, rükû sücûdu böyle gelişi güzel kıldı, kıraatine dikkat etmedi. (*Kâlet*) Namaz lisân-ı hâliyle diyor ki:

¹⁰⁰ Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.322, no:2034; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.130, no:1333; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.55, no:287; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.315, no:2779; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.IV, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.273; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

(*Dayyeake'llâh*) “Allah seni zâyi etsin!” Nasıl namaz kıldın böyle? Hâlik'in huzurunda böyle namaz mı kılınır? Ne yaptın sen?

(*Dayyaake'llâhu kemâ dayya'tenî*) “Beni zâyi ettiğin gibi, Allah da seni zayi etsin!” der. Namaz lisân-ı hâl ile onun aleyhinde konuşur.

(*Sümme us'ide bihâ ile's-semâi*) “Sonra bu namaz semâya yükseltilir.” Melekler bunu da çıkarırlar semaya... Çıkarırlar ama, (*ve aleyhâ zulmetün*) üzerinde zulmet vardır, simsiyahtır.”

Öteki pırıl pırıl parlıyor, bu simsiyah, zulmet içerisinde... Ama bununla beraber, (*ve gullikat ebvâbü'semâi*) semanın kapıları kapanır.”

“—Nereye gidiyor, o layık değil yukarı çıkmaya, dur bakalım!” derler, semaya da çıkarmazlar.”

(*Sümme tüleffü kemâ yüleffü's-sevbü'l-haliku*) “Ondan sonra, eski esvaplar, elbiseler nasıl bir fukaraya verilmek için dürülüyor, bohçalanıyor, onun gibi dürülür; (*sümme yudrabü bihâ vechü sâhibihâ.*) ondan sonra kıyamet gününde, ‘Senin kıldıkların bunlar mıydı? Al!’ diyerek yüzüne çarpılır.”

Allah muhafaza etsin...

Bu kadar yetsin inşallah bugün.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına cümlemizi kabul etsin...

v. Mevlid Kandili

Mevlid'i her zaman dinliyoruz değil mi?

Mevlid'in başında ne diyor:

Allah adın zikredelim evvelâ;

Vâcib oldur cümle işte her kula...

Her işin başında Allah'ın adını an, her işin başında *Bismillâh* de. Evine girerken çıkarken, düşündüklerini açarken kaparken,

yemeğini yerken, hatta her lokmasında bir *Bismillâh* dersin daha efdal olur.

Altında ne diyor:

*Her nefeste Allah adın de müdâm;
Allah adıyla olur her iş tamam!*

Her nefeste. Yani hiçbir nefesin Allah'ın zikrinden hâli olarak çıkmasını ağzından.

Her nefeste iki tane nimet var; bir girmek bir de çıkmak. Giren çıkmazsa patlarız, girmezse yine patlarız. Nefesi hem alacağız hem vereceğiz, iki nimet. İki nimeti beceremediğimiz takdirde, yani girmiyorsa yahut çıkaramıyorsak ölürüz. Binâen aleyh, şükür lazım onun için...

*Her nefeste Allah adın de müdâm;
Allah adıyla olur her iş tamam!*

Binâen aleyh, Allah'ın adını unutmamak için şimdi on defa da “*Lâ ilâhe illa'llah*” diyelim.

“*Lâ ilâhe illa'llah*”

Ne kadar “*Lâ ilâhe illa'llah*” derse desin, “*Muhammedün rasûlü'llah*” demedikçe insan müslüman olmaz.

Yere baktı göğe baktı, “Bunun sahibi Allah'tır.” dedi. Müslüman olur mu? Olmaz.

Şimdi öteki gavurlar da diyorlar;

“—Biz de ehl-i tevhidiz.” diyorlar. Masal!..

“*Lâ ilâhe illa'llah*” sözü “*Muhammedün rasûlü'llah*” ile tamam olur. “*Muhammedün rasûlü'llah*” demeyenler ehl-i tevhidden sayılmaz.

Onun için Allah cümlemizi affetsin...

Önümüzdeki hafta Cuma'yı Cumartesi'ye bağlayan gece Peygamberimiz'in doğum gecesi. Onun için Cenâb-ı Hakk'ın kulunu sevmesi bir şeye bağlı: Kulunun kendisini çok zikir

etmesine bağlı... Kul Hâlık'ını ne kadar çok zikrederse Hâlık da kulunu o kadar çok sever. Peygamber SAS'e ne kadar çok salât ü selâm getirirsek Peygamber SAS'in muhabbeti de içimizde o kadar çok olur. O da bize dualar eder.

Peygamberimiz'in duasına mazhariyet ne büyük devlettir! Onun hayatındayken onun duasını alanlar neyse, bugün de yine o hayattadır, manevî bir hayatı vardır. O mânevî hayatında da yine bizim salât ü selâmlarımıza karşılık dualar eder bize, bizim iyiliğimiz, kemalimiz için iyilikler ister Cenâb-ı Hak'tan ki, müstecabtır duaları da... Ona salât ü selâmı çok ettiğimiz takdirde, biz de iyilerden oluruz. Onun için elinden gelirse Peygamber SAS'e çok salevat getir.

Hz. Ömer RA, Peygamber Efendimiz'e demiş ki;

“—Yâ Rasûlallah! Ben seni çok seviyorum ama canımdan fazla da değil.”

“—Olmadı yâ Ömer! İmanın tam iman değil. Ne zaman canından daha çok seversen, o zaman imanın tam iman olur.” demiş,

O zaman Hz. Ömer demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah! Seni canımdan da çok seviyorum!”

“—İşte imanın şimdi tamam oldu.” demiş.

Çünkü, o olmasaydı biz müslüman olmazdık. Biz de o gâvurların bir eşi olurduk işte! Ateşe mi tapacaktık, puta mı tapacaktık, kim bilir neye tapacaktık?

E bizi o dalâlet yollarından kurtaran Cenâb-ı Peygamber'dir. Onun için Cenâb-ı Peygamber'e çok saygı göstereceğiz, hürmet göstereceğiz. Saygının, hürmetin neticesi, ona yapacağımız salât ü selâmlar ve onun için yapacağımız hayırlardır.

Şimdi *Mevlid* mutlaka *Mevlid* günü olmaz. Bu ay (*Rebîü'l-evvel* ayı) *Mevlid* ayıdır, bu ayın sonuna kadar herkes elinden geldiği kadar Cenâb-ı Peygamber'in şerefi için bir hayırlar yapar; yemekler yedirir, evine davetler yapar, Mevlidler okutur, hatimler okutur, salât ü selâmlar okur. Hiçbir şey bilmezse kendisi de,

(*Allâhümme salli alâ muhammedin ve alâ âli muhammed*)
demesini bilmez mi ya? İşte bu da kâfidir!

O kadar geceleri radyoların başında, televizyonların başında geç saatlere kadar bu aziz ömrünü ifnâ edeceğine, yarım saat otur da Allah de, yarım saat de Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getir. Büyük bir nimettir.

Fakat bu radyo televizyonun başından kalkmamıza imkân yok. Hatta şunu da seyredelim de bunu da seyredelim derken saatler geçiyor, ona acımıyoruz da;

“—Rasûlüllah'a şu kadar salevat getireceğiz.” deyince;

“—Ooo!..” diyoruz.

Dün bir efendi geldi;

“—Allah yolunda başımı kurban ederim.” dedi.

Oradan birisi dedi ki;

“—Biraz ders verseniz Hocaefendi buna...”

“—Ders verseniz!” deyince titremeye başladı.

Dedim;

“—E sen şimdi canını vereceğinden bahsediyorsun, yarım saat bir köşede Allah demekten titremeye başladın. Nasıl şey bu?”

Dün hani bir misafirimiz vardı ya, sabahleyin namaz kıldırıldı bize, Kıbrıslı... [Nâzım Kıbrısî olabilir.] O İngilizce dilini de güzel biliyor. Çünkü Kıbrıs'ta onlardan öğrenmiş sonra burada da İngilizce mektebinde okumuş. Londra'ya çok gidiyor, çok müslüman edinmiş orada, gâvurluktan dönme müslümanlar.

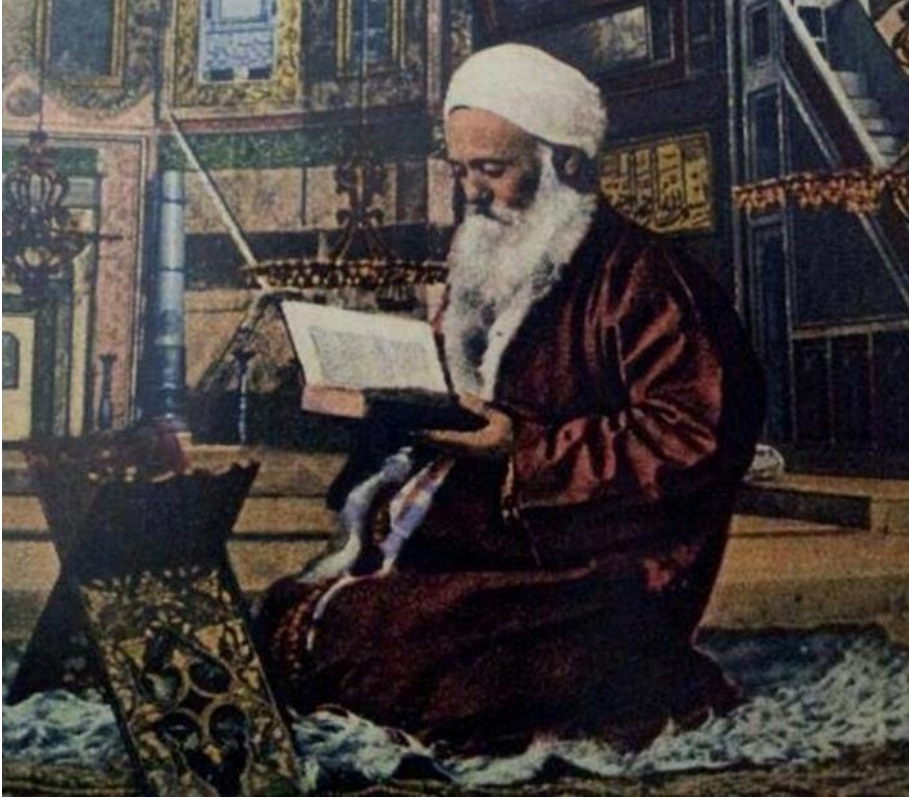
“—Onlar İslâm olduktan sonra besmelesiz ayaklarını adım atmazlar dışarıya. Besmelesiz bir iş de yapmazlar.” diyor.

Ama biz mirasçımız, dededen babadan el-hamdü lillâh hazır bulduk bu dini. Allah'a çok şükür el-hamdu lillâh, bir müslüman memlekette cemaatimizle yaşıyoruz, büyük bir nimettir.

Allah hepimizi affetsin...

Peygamberimiz'in Mevlid gecesi için hazırlanalım.

“—Bu hazırlık için, her gece hiç olmazsa 100 salât ü selâm

okuyalım!” dedim, o dedi ki: “Bin...”

Hiç olmazsa her akşam insan 1000 tane salât okunmalı! Çok değil, yarım saatte okur insan 1000 taneyi:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

(*Allâhümme salli alâ muhammedin, ve alâ âli muhammed*)
[Allahım Hz. Muhammed’e salât eyle ve onun âline salât eyle!]

Ama saygı ile, hürmet ile...

Dün Amerika’dan bir mektup geldi, mektupta Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri’nin resmi de geldi. Amerika’da kimin eline geçmiş kim bilir, oradan bize mektupla yollamışlar resmi.

Fatih Cami'sinde iki dizi üzerine oturmuş, bembeyaz sakalıyla Kur'an okuyor.

Kur'an okurken, öyle apışıp da Kur'an okumak; salât ü selâm getirirken, apışıp da salât ü selâm getirmek; Allah derken, öyle bacaklarını uzatmak... Özrü olur başka da, öyle terbiyenin dışında yapılan şeyler makbul değildir. Edebe ve terbiyeye uygun olarak yapılan zikirler ve Peygamber SAS'e okunan salât ü selâmlar makbul olur. İnşallah şefaatlerine de nail oluruz.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına kabul etsin...

Hayat fâni, herkes geldiği gibi gidecek. Burada Allah'ını tanıyıp da gitmek en büyük devlettir. Hem tanıyalım hem de emirlerine itaat eden kullarından olalım inşallah...

Li'llâhi'l-fâtihah!

**07.03.1976 – İskenderpaşa Camii
(6 Rebiü'levvel 1396)**

05 İLİM ÖĞRENİN!

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا تَرَكَ الْعَبْدُ الدُّعَاءَ لِلْوَالِدَيْنِ ، فَإِنَّهُ يَنْقَطِعُ عَنْهُ الرِّزْقُ

(ك. في التاريخ ، والديلمي عن أنس)

RE. 39/1 (*İzâ tereke'l-abdü'd-duàe li'l-vâlideyni, feinnehû yenkatü anhö'r-rizka.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Hep beraber bir salât u selâm okuyalım:

Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim... (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri bizim Rasûlüllah'a olan muhabbetimizi artırsın... Onu bize çok sevdirdin...

a. Ana-Babaya Dua Etmenin Önemi

Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰¹

¹⁰¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.482, no:45556; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.468,

إِذَا تَرَكَ الْعَبْدَ الدَّعَاءَ لِلْوَالِدَيْنِ ، فَإِنَّهُ يَنْقَطِعُ عَنْهُ الرِّزْقُ

(ك. في التاريخ ، والديلمي عن أنس)

RE. 39/1 (*İzâ tereke'l-abdü'd-duàe li'l-vâlideyni, feinnehû yenkatiau anhü'r-rizka.*)

(*İzâ tereke'l-abdü'd-duàe li'l-vâlideyni*) “Kul, anne ve babası için dua etmeyi terk ettiği zaman, (*feinnehû yenkatiau anhü'r-rizka*) ondan rızık kesilir.”

İnsan, ma'siyet işledikçe rızıkı azalır, rızıkı kesilir. Ma'siyetler rızıkı keser. Şimdi belki biz diyebiliriz ki:

“—Gavurlardan daha çok günahkâr yok ya... Ve bazı birçok günahkârlar var ki rızıkları da çok bol. Çok güzel yaşıyorlar, müreffeh yaşıyorlar?”

Ha bu rızık, mutlaka dünya rızıkı demek değil yani. Feyz denilen maneviyat rızıkıdır. Feyz-i ilahi denilen feyizden yani değirmene gelen suyun değirmeni döndürmesi için nasıl çarpması lazım. O su çarpmadıkça çark dönmüyor.

Binâen aleyh, kulda İslâmiyet'in gelişmesi için, feyz-i ilâhiyeye mazhar olmak şarttır. Kul bu mazhariyete anne babasına yaptığı dualar sebebiyle vasıl olur. Bu duaları kestiği vakitte, bunlardan da mahrum olarak kendisi feyz-i ilahiyeden mahrum olur. Onlara yapılan iyilikler, rızıkın artmasına nasıl sebep oluyorsa, kötülükler de böyle rızıkın kesilmesine sebep olur.

b. Müslüman Evlenince Şeytan Feryad Eder

Ebû Ya'lâ Câbir RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰²

no:1614.

¹⁰² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.309, no:1222; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.37, no:2041; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.278, no:44454; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.470, no:1618.

إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمْ عَجَّ شَيْطَانَهُ ، يَقُولُ : يَا وَيْلَهُ ، عَصَمَ ابْنَ آدَمَ مِنِّي
ثَلَاثَ دِينِهِ (ع. عن جابر)

RE. 39/2 (*İzâ tezevece ehadüküm, acce şeytânühû, yekülü: Yâ veylehû. asame'bne âdeme minnî sülüse dînihî.*)

(*İzâ tezevece ehadüküm*) “Sizden biri evlendiği zaman, (*acce şeytânühû*) onun şeytanı sesini yükseltir, (*yekülü*) ve şöyle der: (*Yâ veylehû. asame'bne âdeme minnî sülüse dînihî*) Eyvah, bu Ademoğlu dininin üçte birini benden korudu.”

Her insanın bir şeytanı var ya, adam evlenince insanın o şeytanı “Yandım!” diyerek bağırırmış. Çünkü bu adam evlenmek suretiyle benden dininin bir rivayette yarısını, bir rivayette üçte birini, bir rivayette üçte ikisini kurtardı.”

Yani yarısını hiç olmazsa kurtardın, yarısını da sen gayret et de dinini tamamıyla kurtar!

Demek ki evlenmemeklik şeytanın eline esaret oluyor, düşüş oluyor. Onun için;¹⁰³

شَرَّارُكُمْ عَزَابِكُمْ (ع. طس. عد. عن أبي هريرة)

(*Şirâruküm uzzâbiküm*) [Şerlileriniz bekârlarınızdır.] buyrulmuştur. İmkân olduğu takdirde evlenmeyen bekârlar, eşrâr-ı ümmetten sayılmıştır.

Ama bazen adamın sıhhati bozuktur, veyahut bakması imkânsızdır, bakacak durumda değildir. Tabii onun için evlenmek caiz de değildir. Kendisine bakamayan, çoluk çocuğuna bakamayacak durumda olan kimseler için, veyahut sıhhati müsait olmayan insanlar için, evlenmek zaten caiz değildir.

Vakti var, sıhhati de iyi, fakat evlenmemiş. Evlenmezse, o

¹⁰³ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.37, no:2042; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.375, no:4476; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.43; Ebû Hüreyre RA'dan.

eşrâr-ı ümmettendir demişler. O evlenmeyen insan ne kadar sâlih de olsa, ârif, zâhid sofu da olsa, yine eşrâr-ı ümmettendir diye şârihler zikretmişler.

Onun için:

“—Adam bu devirde de evlenir mi gayri insan? Devir felaket devri.” der ya insan.

Sen devre bakma! Devir Adem’in devrinden beri bu devir döner durur. Sen kendi istikametini düzelt. Allah yolunda Allah’ın emrine, Peygamberin emrine imtisal et. Yardımcın Allah’tır, ötesine karışma!

Bak herif Londra’da yaşıyor, karısı, resmini çıkarmışlar gazetede, İngiliz’ken müslüman olmuş adam. İstedığı gibi örtünmüş, namazlı niyazlı...

Neler var!

c. Yeni Gelin İçin Bereket Duası

Taberânî ve İbn-i Asâkir Akîl ibn-i Ebû Tâlib RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَقُلْ لَهُ : بَارِكْ اللَّهُ لَكَ ، وَبَارِكْ عَلَيْكَ (طب. كر.

والحارث ، عن عقيل بن أبي طالب)

RE. 39/3 (*İzâ tezevece ehadüküm, felyekul lehû: Bâreke’llâhu leke, ve bâreke aleyke.*)

(*İzâ tezevece ehadüküm*) “Sizden birisi evlendiği zaman, (*felyekül lehû*) ona şöyle desin: (*Bâreke’llâhü leke, ve bâreke aleyk*) Allah sana mübarek eylesin ve bereket ihsan eylesin!”

Aynı mevzuda başka bir hadis-i şerif... İbn-i Adiy Hz. Ömer RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰⁴

¹⁰⁴ İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.261; Hz. Ömer RA’dan.

إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمْ ، أَوْ اشْتَرَى جَارِيَةً ، أَوْ فَرَسًا ، أَوْ خَادِمًا ، فَلْيُضَعِ
يَدَهُ عَلَى نَاصِيَتِهَا ، وَلْيَدْعُ بِالْبَرَكَةِ (عد. عن عمر)

RE. 39/4 (*Îzâ tezevvece ehadüküm, evi'şterâ câriyeten, ev feresen, ev hâdimen, felyeda' yedehû alâ nâsiyetihâ, felyed'u bi'l-bereketi.*)

(*Îzâ tezevvece ehadüküm*) “Sizden birisi evlendiğinde, (*evi'şterâ câriyeten, ev feresen, ev hâdimen*) veya bir cariye, at veya hizmetçi satın aldığıında, (*felyeda' yedehû alâ nâsiyetihâ*) elini onun alnı üzerine koysun, (*felyed'u bi'l-bereketi*) ve bereketli olması için dua etsin.”

Mürşid-i Mütehhilîn (Evlenenleri İrşad) diye bir kitap yazmışlar. Onun içinde evlenme usulleri, kaideleri yazılıdır. Evlenen insanlar ne gibi muameleler yapmalı, neler etmeli, nelerden sakınmalı, o kitabın içerisinde mevcut.

“—Evlenen bir adam güvey girecek, ilk gece gelinle beraber neler yapması lazım?”

Orada diyor ki:

“—Namazlarını kılsınlar. Namazlarını kıldıktan sonra elini, şahadet parmağını gelin hanımın alnına koysun, mübarek olması için dua okusun!” diyor.

Elini, ayağını yıkayıp da onun suyunu evin etrafına dökmeyi de söylemişler.

Yani gerek evlensin, gerek cariye alsın, gerek at alsın, hayvan alsın, yahut eve hizmetçi alsın; bu suretle elini bunların alnına koysun, onlar için bereketle dua etsin!

Dua hatırıma geldi:

“—Yâ Rabbi! Bunun hayrını bana ihsan et, şerrinden beni muhafaza et. Benim hayrımı ona ihsan et, benim şerrinden onu muhafaza et.”

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.420, no:41658; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.469, no:1615.

Yâni, “İkimiz de şerlerden korunalım, hayırlara nail olalım!” diyerekten dua etsin demişler.

O gece yapılan ibadet ile duaların da makbul olacağını söylerler, rivayet ederler. Yani o gece hayırlı bir gece demek. Hayırlı gece olmak dolayısıyla, dualar da ind-i ilahide makbul olduğundan, elini alınına koyar da böyle güzelce dua ederse, eh ind-i ilahide makbul olur, ikisi de birbirinden memnun ve mes’ud olarak yaşarlar.

ç. Kadınla Dini İçin Evlenen Kimse

Deylemî ve İbn-i Asâkir Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰⁵

إِذَا تَزَوَّجَ الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ لِدِينِهَا وَجَمَالِهَا ، كَانَ فِيهَا سِدَادٌ مِنْ عَوَزٍ
(الشيرازي عن علي ؛ الشيرازي والديلمي عن ابن عباس)

RE. 39/5 (*İzâ tezevvece’r-racülü’l-mer’ete li-dînihâ ve cemâlihâ, kâne fîha sidâdün min avezin.*)

(*İzâ tezevvece’r-racülü’l-mer’ete li-dînihâ ve cemâlihâ*) “Adam bir kadınla dini ve güzelliği için evlendiği zaman, (*kâne fîha sidâdün min avezin*) bunda onun için ihtiyaçtan kurtulma vardır. Yerinde bir iş yapmış olur.”

Evlenmek bahislerinde, insanların birçok emelleri vardır: Zengin olsun der, güzel de olsun der, biraz da şerefi, hasebi nesebi de yerinde olsun der. Bunlara tamah eder. Bir de dindarlık var, sofuluk. Şimdi sofuluk geriye kayd. Evvela parası, sonra güzelliği, sonra şerefi nesebi, ondan sonra dindarlığı...

Sonra diyor ki;

¹⁰⁵ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.294, no:1158; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.294; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.289, no:44520; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.II, s.472, no:1623.

“—Onun dinine ve cemâline bakarak evlenirsen, doğru, yerinde bir iş yapmış olursun. Hacetini kaza etmiş olursun, sevap bile işlemiş olursun.”

Ama parası için, malı için, güzelliği için alırsan, bir vakit sonra güzellik gider. Bir zaman sonra, servet de gider. Bir zaman sonra, bakarsın şeref de para etmez.

En güzel şey, kadın dört şeyde erkekte aşağı olsun derler. Güzellikte güzel olsun, fakat parada aşağı olsun, şerefte aşağı olsun, hasebde aşağı olsun. Eğer bunlar kadında erkekte üstünse, bu erkek o kadının mahkûmu ve esiri olur. Allah esirgesin...

Onun için erkek daima:

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ (النساء: ٣٤)

(*Er-ricâlü kavvâmûne ale'n-nisâi*) “Erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur.” (Nisâ, 4/34)

Efendilik erkektedir. Erkek olduğu için onun parası onun olsun, serveti de onun olsun. Onun 10 parası, 100 liradan fazla gelir sırası gelince. Ona hiç göz dikmemek lazım!

d. İkinci Evlilik Yapan Kimse

Beyhakî ve Hatîb-i Bağdâdî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰⁶

إِذَا تَزَوَّجَ الْبِكْرَ عَلَى الثَّيْبِ، أَقَامَ عِنْدَهَا سَبْعًا؛ وَإِذَا تَزَوَّجَ الثَّيْبَ

عَلَى الْبِكْرِ، أَقَامَ عِنْدَهَا ثَلَاثًا (ق. خط. عن أنس)

¹⁰⁶ Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.378, no:2654; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.22, no:1814; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.301, no:14538; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.89, no:4309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

RE. 39/6 (*İzâ tezevece'l-bikra ale's-seyyibi, ekâme indehâ seb'an; ve izâ tezevece's-seyyibe ale'l-bikri, ekâme indehâ selâsen.*)

Bu eskiden dört hanım almak erkeklerin hakkıydı. Bu hakka göre; (*İzâ tezevece'l-bikra ale's-seyyibi*) “Dulun üstüne bir kız alırsa, (*ekâme indehâ seb'an*) onda yedi gün nöbet hakkıdır. (*Ve izâ tezevece's-seyyibe ale'l-bikri*) Eğer kızın üstüne dul alırsa, (*ekâme indehâ selâsen*) dulun yanında üç günlük hakkı vardır.”

Şimdi bunlar tarihe karıştı.

e. Teşehhüde Okunacak Dua

Neseî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰⁷

إِذَا تَشَهَّدَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَعَوَّذْ مِنْ أَرْبَعٍ: مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَعَذَابِ الْقَبْرِ،
وَفِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ؛ ثُمَّ يَدْعُوا لِنَفْسِهِ
بِمَا بَدَأَ لَهُ (ن. عن أبي هريرة)

¹⁰⁷ Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.389, no:1233; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: Müslim, *Sahîh*, c.I, s.412, no:588; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.277, no:5514; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.258, no:2342; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.356, no:721; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.715, no:1955; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.154, no:2702; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.463, no:7953; Taberânî, *Dua*, c.I, s.199, no:620; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.295; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.50, no:2288; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.323, no:984; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.524, no:3494; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1262, no:3840; İmam Mâlik, *Muvatta* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.215, no:501; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.242, no:2168; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.280, no:999; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.241, no:694; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.29, no:10939; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.304, no:1021; Taberânî, *Dua*, c.I, s.198, no:619; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VII, s.371; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.30; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.II, s.475, no:1629.

RE. 39/7 (*İzâ teşehhede ehadüküm felyeteavvez min erbain: Min azâbi cehenneme, ve azâbi'l-kabri, ve fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti, ve min şerri'l-mesîhi'd-deccâl; sümme yed'û li-nefsihî bimâ bedâ lehû.*)

Namazın sonunda oturuyoruz *Ettahiyyatü* okuyoruz ya, Efendimiz diyor ki: (*İzâ teşehhede ehadüküm felyeteavvez min erbain*) “Sizden birisi *Ettahiyyatü*'ye oturduğu vakitte dört şeyden Allah'a sığınsın.”

Birisi; (*Min azâbi cehenneme*) “Cehennem azabından Allah'a sığınsın.”

İkincisi; (*Ve azâbi'l-kabri*) “Kabrin azabından da Allah'a sığınsın.”

Üçüncüsü; (*Ve fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti*) “Hayatın ve ölümün da fitnelerinden Allah'a sığınsın.”

Yani öldükten sonra da fitneler var. Öldükten sonra olan fitnelerden de sana sığınırım.

Meselâ şimdi aklıma geliverdi. Said-i Nursî öldü rahmetlik, fakat adamın mezarını oradan oraya, oradan oraya taşıdılar. Bugün kayba karıştırdılar, bilinmiyor nerede olduğu... Bu da ölümün dünyaca bilinen bir fitnesidir. Ölümün fitneleri pek çok tabii, Allah muhafaza etsin...

Meselâ, kabirde neler olacak kim bilir. İmansız gidenlerin vay haline...

Dördüncüsü; (*Ve min şerri'l-mesîhi'd-deccâl*) “Mesihî Deccal'ın şerrinden de Allah'a sığınsın.”

Deccal denilen bir mahlûk var. Mesih; seyahat eden, gezen. Gezen bir deccal. Deccal ki tarifi zor bir şey, göz boyayıcısı. Yani bakırı altına batırıyorlar da altın diye satıyorlar ya yankesiciler, bilmem neler. Yani kalp bakırı altın diye satıyor sana. Deccal bu kılıklı bir adam. Dışını böyle süslemiş, içi berbat. “Bunun şerrinden de Allah'a sığınsın.” diyor.

“Cehennemden, kabrin azabından, hayatın ve ölümün fitnelerinden, bir de Deccal'in şerrinden Allah'a sığınsın!”

Bu Deccal'den herkes korkmuştur şimdiye kadar; kıyamete kadar da korkmak lazım! Azaplar da pek çoktur. Gelirler her zaman dünyaya bunlar, dünyayı fitneye fesada boğarlar giderler.

(*Sümme yed'û li-nefsihî bimâ bedâ lehû*) “Bundan sonra istediğini Allah'tan istesin!” diyor.

Evvela vazife olarak bunlardan Allah'a sığınsın. Ondan sonra, kendisi için dua etsin. Meselâ, (*Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fil âhireti haseneten, ve kinâ azâbe'n-nâr.*) diye dua etsin.

f. İlim Öğrenmenin Mükâfâtı

Deylemî Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan rivayet eylemiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰⁸

إِذَا تَعَلَّمْتَ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ، كَانَ خَيْرًا لَكَ مِنْ أَنْ تَصَلِّيَ أَلْفَ رَكْعَةٍ تَطَوُّعًا
مُتَقَبَّلَةً؛ وَإِذَا عَلَّمْتَ النَّاسَ، عَمِلَ بِهِ أَوْ لَمْ يَعْمَلْ بِهِ، فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ
أَلْفِ رَكْعَةٍ تَصَلِّيَهَا تَطَوُّعًا مُتَقَبَّلَةً (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي ذَرٍّ)

RE. 39/8 (*İzâ teallemtê bâben mine'l-ilmî, kâne hayren leke min en tûsalliye elfe rek'ate tatavvuan mütekabbeleten; ve izâ allemtê'n-nâse umile bihî ev lem yu'mel bihî, fehüve hayrun leke min elfi rek'atin tûsallihâ tatavvuan mütekabbeleten.*)

(*İzâ teallemtê bâben mine'l-ilmî*) “Sen ilimden bir bölüm öğrendin mi; ilimden bir parça, bir bölüm, bir kısım; kitaptan bir bâb öğrendin mi, (*kâne hayren leke min en tûsalliye elfe rek'ate tatavvuan mütekabbeleten*) bu senin için farz olmayan, sevap kazanmak için nafil olarak kıldığın bin rekât makbul namazdan

¹⁰⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.278, no:1084; İbn-i Şâhin, *et-Tergîb fi Fadâilil-A'mâl*, c.I, s.244, no:219; Ebû Zerrî'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.163, no:28848; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.482, no:1642.

daha sevaplı olur, daha hayırlı olur.”

Bu çok şayan-ı dikkattir: “Bir insanın ilimden bir meseleyi öğrenmesi için gayret göstermesi. 1000 rekât nafilî namaz kılmasından hayırlıdır.” diyor. Niçin?

Bu 1000 rekâtteki fayda sana mahsus, kendine mahsus ama ilimden öğrendiğin âmmeye mahsus... Öğrendiğin meseleden âleme de öğretirsin, senin faydalandığın gibi başkaları da faydalanır. Onun için, nafilî namaz kıl ama, mesâil-i diniyeyi öğrenip öğretmeye çalışmak daha efdal...

(*Mütekabbeleten*) “Hem de kabul olunmuş nafilîden...” Bir de var ki, kılarırsın kılarırsın, o da kabul olmaz. Yani abdestin noksandır, itikadın bozuktur, yahut kıldığın yerler temiz değildir, boşunadır emekler... Ama bu kabul olunmuş. Kabul olunan nafilî bin rekattan daha hayırlıdır, mesail-i diniyeden bir meseleyi öğrenmek.

(*Ve izâ allemte'n-nâse*) “Bu bildiğini bir de halka öğretmeye girişirsen; anlatırsan, öğretirsen; (*umile bihî ev lem yu'mel bihî*) ister onunla amel etsinler, isterse etmesinler; ister uygulansınlar, ister uygulamasınlar; sen öğrettin mi öğrettin... (*Fehüve hayrun leke min elfi rek'atin tüsallihâ tatavvuan mütekabbeleten*) Öğrettinse, bu senin için makbul nafilî bin rekât namaz kılmandan daha hayırlıdır.”

Bunu ta'lim ediyorsun insanlara... İster amel etsin halk senin öğrettiğinle, isterse amel etmesin. Sana ait değil o... Senin vazifen söylemek. Sen söylersin; onlar ister amel ederler, istemezlerse amel etmezler.

Meselâ, geçen akşam bir misafirimiz vardı. Biz akşam namazından sonra *Evvabîn* namazı kılıyoruz.

“—Ne bu kıldığınız? Bu namazınız ne namazı?” dedi.

Yaşlı bir adam ama, “Biz böyle namaz görmedik.” dedi. Dışarıdan gelmiş.

“—İşte buna *Evvabîn* derler.” dedik.

“—Nedir, nasıl kılınır?” dedi.

“—İşte iki de kılınır, dört de kılınır, altı da kılınır. Fevâidi

çoktur.” dedik.

“—Eh pekiyi...” dedi.

O da şimdi yapmaya çalışacak meselâ.

Sen bildiğini söylediğin vakitte, hiçbiri tutmasa da binde biri tutsa, kâfi... (*Fehüve hayrun leke min elfi rek'atin tûsallihâ tatavvuan mütekabbeleten*) “Bu senin için makbul nafîle bin rekât namaz kılmandan daha hayırlıdır.”

Bu ilme, ilim bahsine ait bir hadistir. Onun için, büyüklerimiz ilme çok rağbet etmişler. İslâm dininin ilme ettiği rağbeti hiçbir dinde bulamazsınız. İslâm dini ne diyor:

أَطْلِبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ إِلَى اللَّحْدِ

(*Utlübu'l-ilme mine'l-mehdi ile'l-lahdi*) “Beşikten mezara kadar, doğumdan ölüme kadar ilim öğrenin!” diyor. Artık, “Ben yaşlıyım, ben ihtiyarım!” diyecek halimiz de yok.

Sonra ne diyor:¹⁰⁹

أَطْلِبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ (عد. عق. خط. عن أنس)

(*Utlübu'l-ilme veleu bi's-sîn*) [Çinde bile olsa ilim talep edin!] diye ta Çin'i gösteriyor. Çin dünyanın bir ucu mesela. “Orada da olsa git, oradan da öğrenmeye çalış!” buyuruyor.

Onun için mesela ecdadımızın ekseri Buhara tarafından gelmişlerdir. Buhara tarafı bugün Rusya'da, Orta Asya'da bir diyar. Oradan kalkmış Arabistan'a gelmiş, altüst etmişler o Arap diyarlarını. Bir alim bulacağız da, bir insan bulacağız da, “Bunu

¹⁰⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.78, no:236; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.118; İbn-i Hibbân, *Mecrühîn*, c.I, s.382; Hatib-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.363, no:4931; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.230, no:777; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VII, s.376, no:40672; Enes ib-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.138, no:28697; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.2, no:3626.

sen Peygamber'den nasıl duydun?" diyerekten soracağız. O sorduğumuzu ondan öğrendiğimizi gidip şey yapıyor, diğerleri ile de ölçüştürüyor. Sen sen sen, 5-10 adam orada ittifak ediyorsa onu öylece geçiriyor defterine. Yoksa yalnız o adam söylemiş demekle olmuyordu iş. Onu başka yerlerden de öğreniyor sonradan.

Hız. İmam Buhari, günde bir badem ezmesi ile taayyüş eder. Arabistan'da Sahîh-i Buhârî denilen kitabı toplarken, böyle bin tane meşayih dolaşmıştır. Allah rahmet eylesin, şefaatlerine de nail eylesin cümlemizi...

Bu, ilme verilen kıymetin yüksekliğini gösteriyor. Onun için Allah hepimize, çoluk çocuğumuza öyle ilim aşkı versin...

Bugün ilim de çok... Meselâ, herif ta aya gitmeye çalışıyor. Allah bize, "Sen aya gitmeye niye çalışmadın? Niye öğrenmedin

bu ilimleri? Bu füzeleri atmayı niye öğrenmedin?” diye sormayacak, bundan mesul de değiliz ama öğrenirsen, sonra dünyada faydası olur.

Ama asıl mesele insanın bu varlığın sahibi olan Hazret-i Allah'ı ve onun gösterdiği yolu bilmesi. Onun peygamberlerini, kitaplarını bilmesi; asıl lazım olan mesele o...

Şimdi diyor ki;

“—Azab-ı kabirden bana sığın!”

Azab-ı kabri nasıl anlatacaksın şimdi o adama?

Diyor ki:

“— Hocam öldükten sonra insan dirilir mi? Öldü bitti işte... Kesiyorsun, doktorlar kesiyorlar cayır cayır cayır... Paramparça da yapıyorlar, hiç haberi de olmuyor zavallının.” diyor.

Ha, sen git bir de ona sor bakalım; haberi var mı, yok mu?

Nasıl morfini¹¹⁰ bize vurdukları vakitte kolumuzu bacağımızı kesiyorlar, haberimiz olmuyor morfinin sayesinde. Duymuyoruz ama o azalardaki felaketi bir morfin olmasın da duy bakalım, tahmin et bakalım.

Bunlara inançsızlık, küfrü mucip olur. Yani bu düşünce Allah-u Teâlâ'nın kudretini inkâr etmek demek. “O öldükten sonra dirilir mi?” demek, öldükten sonra insanı diriltecek gücü yok demek.

Yasin'i her gün okuyoruz da hiç üzerinde durmuyoruz. Birinci sayfanın alt tarafındaki âyet... *Estaîzü bi'llâh*:

إِنَّا نَحْنُ نَحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلِّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ
فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ (يس: ١٢)

(*İnnâ nahnü nuhyi'l-mevtâ ve nektübü mâ kaddemû ve âsârahüm ve külle şey'in ahsaynâhü fî imâmin mübîn*) [Şüphesiz ki biz ölüleri diriltiriz; işlediklerini ve geride bıraktıklarını

¹¹⁰ Lokal anestezi kastediliyor.

yazarız. Biz, her şeyi apaçık bir kitapta saymışızdır.] (Yâsin, 36/12)

“—Biz ölüyü ihya ederiz, diriltiriz!” diyor Allah Celle ve A'lâ. Sen buna karşı nasıl olur da, “Dirilir mi?” dersin?

O kadar da kalmıyor; “Neler yaptıysa hepsini de kitaba yazarız.” diyor. Neler yaptıysa hepsi de yazılıyor, “Ne iyiliğinden ne kötülüğünden, yaptıklarından hiçbir şey zayi olmaz. Hepsi bizim defterimize geçer.” diyor.

Eserlerin de kalır. Mesela yaptığın hayırlar, cami yaptıysan ne mutlu! Buna benzer hayırlar yaptıysan, onlar da sen öldükten sonra bile senin defterine işlenir durur.

Ama bunun mukabili kötülüklerin? Onlar da senin defterine işlenir durur.

İşte bu ayet yeter bize... Eğer biz bununla amel edebilsek, ona bağlanabilesek... Demek ki Allah bizi diriltecek ve bizim bütün hareketimiz da tesbit olunuyor, yazılıyor defterlere... Binâen aleyh artık kaçamak hiçbir yolu yok.

Öyleyse bize düşen vazife, onun emrine imtisal edip onun yolunda gitmek. Başka şeye kapılma sen...

Onun için sen sığın Allah'a, o azabı kabirden. O azab-ı kabir ki yaptıklarımızın cezasının çekileceği bir yerdir orası.

Allah kusurumuzu affetsin... O azab-ı kabirden de hepimizi muhafaza buyursun...

g. Tuvalette Edebe Riayet Edilmesi

Hatîb-i Bağdâdî Ebû Said el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹¹

إِذَا تَغَوَّطَ الرَّجُلَانِ، فَلْيَتَوَارَ أَحَدُهُمَا عَنْ صَاحِبِهِ، وَلَا يَتَحَدَّثَانِ عَلَيَّ

¹¹¹ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.122, no:6574; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.359, no:26454; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.483, no:1646.

طَوْفَهُمَا ، فَإِنَّ اللَّهَ يَمُقْتُ عَلَيْهِ (خط. عن أبي سعيد)

RE. 39/9 (*Îzâ tegavveta'r-racülâni, felyetevâre ehadühümâ an sâhibihî, ve lâ yetehaddesâni alâ tavfihimâ, feinne'llâha yemkutü aleyh.*)

Peygamber Efendimiz bilgisiz bir kavme geldi, aralarından peygamber oldu. Onlara Allah'ın emirlerini öğretiyor:

(*Îzâ tegavveta'r-racülâni*) İki kişi kazai hacette bulduklarında, (*felyetevâre ehadühümâ an sâhibihî*) birbirlerinden gizlensinler; (*ve lâ yetehaddesâni alâ tavfihimâ*) ve def'i hacet esnasında konuşmasılar. (*Feinne'llâha yemkutü aleyh*) Zira Allah aksini yapanlara gazab eder.”

“—Sizden ikiniz, iki adam büyük abdestini yapacağı zaman, birbirlerinden ayrı yerlerde yapsınlar. Örtünsünler, saklansınlar; gerilerde, birbirlerine göstermeden ihtiyaçlarını görsünler. “Çünkü Allah buna kızar Saklanıp, çekinip, sakınıp örtünmeyenlere gazap eder.” diyor.

Yan yana, bir taraftan küçük abdestini yapıyor, bir taraftan birbiriyle konuşuyorlar.

“—Böyle yapmasınlar çünkü Allah bu duruma gazap eder, kızar!”

Dünya çok devirler geçirdi tabi. El-hamdü lillâh bugün dünyada rahatlık artık cennet misali... Meselâ kaloriferli evler, suyun, yüz numaraların, banyoların her şeyin mükemmel olduğu müreffeh bir hayat...

Vaktiyle helâ denilen teşkilat da yoktu, insanlar apaçık meydanlarda oturup ihtiyaçlarını def ediyorlardı. Onun için ihtiyaçları def ederlerken, karşılıklı oturanlar da oluyordu. Karşılıklı oturmuşlar def-i hacet ediyorlar. Bize bugün bu çok ağır, çok çirkin gelir; fakat o gün o âdetler câri... Ama diyor ki Efendimiz şimdi:

“—Hiç olmazsa birbirinize bakarak, konuşarak yapmayın bu hareketi. Aranıza bir sütreyi koyun, mâni koyun!”

Efendimizin de kalkanı varmış. Eski zamandaki kalkan, yani ok attıkları vakitte kendini koruduğu kalkan... O kalkanı böyle önüne siper edermiş de, onun arkasında ihtiyacını def edermiş.

Şehirde def-i hacet etmek yokmuş o zaman, yapılmazmış. Herkes uzak bir yere şöyle çekilir, def-i hacetini orada yaparmış. Bizim gibi günde on defa gitme yok orada çünkü. Üç beş günde bir kere gittiler miydi oluyor işleri...

h. Ahir Zamanda İyilerin Ölmesi

Ramhürmüzî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹²

إِذَا تَقَارَبَ الزَّمَانُ انْتَقَى الْمَوْتَ خِيَارَ أُمَّتِي كَمَا يَنْتَقِي أَحَدُكُمْ خِيَارَ

الرُّطْبِ مِنَ الطَّبَقِ (الرامهرمزی فی الأمثال عن أبی هريرة)

RE. 39/10 (*Îzâ takârebe'z-zemânü'nteka'l-mevtü hıyâre ümmetî, kemâ yentakî ehadüküm hıyâre'r-rutabi mine't-tabak.*)

(*Îzâ takârebe'z-zemânü'nteka'l-mevtü hıyâre ümmetî*) “Ahir zaman yaklaştığı vakitte ölüm sizin iyilerinizi seçecek.”

Entekâ, seçmek demek.

Ölüm iyileri alıp gidecek. (*Kemâ yentakî ehadüküm hıyâre'r-rutabi mine't-tabak*) “Siz nasıl meyva yerken tabaktaki meyvelerin, —burada hurmadan bahsetmiş ya— hurmaların iyisini seçip de yersiniz, geriye döküntüler kalır. Onun gibi ölüm hep iyilerinizi alacak, geriye kalan eşrâr-ı ümmet, hayırsız tabaka... Uğraş da uğraş bakalım, onu adam edebilir misin diyerekten.

¹¹² Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.II, s.299, no:1404; Ramhürmüzî, *el-Emsâl*, c.I, s.100, no:94; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.323, no:1279; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.228, no:38506; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.486, no:1651.

Şimdi bizim Kur'an kursunun kurucusu olan Eşref Bey bir mesele anlattı da. Orada 500 çocuk var, okuyorlar. Biz de gayret ediyoruz ki onları besleyelim diyerekten.

Ta yedinci katta diyor bir depo var, oradan çocuklara su geliyor. İşte depoların üzerinde bir manivela var ya, suyun gelmesini gitmesini temin ediyor. Çocuğun birisi gidermiş oraya, ta yedinci katta o deponun suyu akmasın diye, oyun olsun diye arasına bir demir sokarmış. Aşağı çeşmelere su gelmezmiş. Çocuklar sabahleyin abdest alacaklar, su yok...

“—Yâhu ne oldu bu suya?”

Bakıyorlar oraya bir demir sokulmuş.

“—Çocuklar yapmayın etmeyin, ayıptır!” filân demiş.

Sonra suç üstünde, onu yaparken yakalamışlar çocuğu.

Nedir bu? Eşrâr-ı ümmet işte bu. Hilkatinde var kötülük, nasihat para etmez ona... “Sözden anlamayanın hakkı kötektir.” derler ama kötek de hayvana yakışır.

1. Hüküm Verirken İki Tarafı da Dinleyin!

İmam Tirmizî Hz. Ali Efendimiz'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹³

إِذَا تَقَاضَى إِلَيْكَ رَجُلَانِ ، فَلَا تَقْضِ لِلأَوَّلِ ، حَتَّى تَسْمَعَ كَلَامَ الأَخْر ،
فَسَوْفَ تَدْرِي كَيْفَ تَقْضِي (ت. حسن عن علي)

RE. 39/11 (*İzâ tekàdà ileyke racülâni, felâ takdi li'l-evveli, hattâ tesmea kelâme'l-âhar, fesevfe tedrî keyfe takdî.*)

(*İzâ tekàdà ileyke racülâni*) “İki adam sana hakemliğin için müracaat ettiği zaman; ‘Sen bize hakem ol, kadı ol, aramızda hükmet; davamızı, meselemizi, problemimizi sana anlatalım, sen hüküm ver!’ diye, gelip seni hakem, hâkim, kadı mevkiinde tutarak iki kişi sana geldiği zaman, (*felâ takdi li'l-evveli*) ilk gelip meseleyi anlatana göre hüküm verme! (*Hattâ tesmea kelâme'l-âhar*) Ötekisinin sözünü dinlemedikçe, hemen birinciyi dinleyip hüküm verme.” İkinciyi de dinleyeceksin. O zaman nasıl hükmetmek gerektiğini daha iyi anlarsın.

i. Abdest Alırken Günahlar Affolur

Taberânî, Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri diyor ki:¹¹⁴

إِذَا تَمَضَّى أَحَدُكُمْ ، حَطَّ مَا أَصَابَ بِيهِ ؛ وَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ ، حَطَّ

¹¹³ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.167, no:1252; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.137, no:20256; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.143, no:1210; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.291, no:23612; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.438; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.100, no:15023; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.487, no:1653.

¹¹⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.251, no:7983; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.516, no:1123; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.288, no:26045; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.489, no:1656.

مَا أَصَابَ بِوَجْهِهِ، وَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ حَطَّ مَا أَصَابَ بِيَدَيْهِ؛ وَإِذَا مَسَحَ
بِرَأْسِهِ تَنَاطَرَتْ خَطَايَاهُ مِنْ أَصُولِ الشَّعْرِ، وَإِذَا غَسَلَ قَدَمَيْهِ حَطَّ مَا
أَصَابَ بِرِجْلَيْهِ (طب. عن أبي أمامة)

RE. 39/12 (*Îzâ temadmeda ehadüküm hutta mâ esâbe bi-fîhi; ve izâ gasele vecchû, hutta mâ esâbe bi-vechihî; ve izâ gasele yedeyhi, hutta mâ esabe bi-yedeyhi; ve izâ meseha bi-re'sihî, tenâseret hatâyâhü min usûli's-ş'a'ri; ve izâ gasele kadameyhi, hutta mâ esâbe bi-ricleyhi.*)

(*Îzâ temadmada ehadüküm*) “Sizden biriniz abdest alırken, ağzına su alıp çalkaladığı zaman, (*hutta mâ esâbe bi-fîhi*) ağzıyla işlemiş olduğu günahları affolunur, hepsi silinir gider.”

(*Ve izâ gasele vecchû*) “Yüzünü yıkamaya başladı, yüzünü yıkarken, (*hutta mâ esâbe bi-vechihî*) yüzüyle yapılmış ne gibi hataları, kusurları varsa onlar da silinir.”

Yüzde burun, göz var... Bunlar yüzde olduğu için gözüyle böyle bir işaret yapmış yahut bir günaha bakmış, günah olmuş. İşte bunlar yüzünü yıkarken kendiliğinden af oluyor, daha abdest bitmeden. Siz isterseniz, “Aman yâ Rabbi affet!” deyin. Daha affet demeden, abdest alırken, yüzle yapılan günahlar da affoluyor, siliniyor. Fazl-ı ilâhi...

(*Ve izâ gasele yedeyhi*) “İki elini, kollarını yıkadığı zaman, (*hutta mâ esâbe bi-yedeyhi*) elleriyle, kollarıyla yapmış olduğu hatalar silinir. (*Ve izâ meseha bi-re'sihî*) Başını mesh ettiği zaman, (*tenâseret hatâyâhu min usûli's-ş'a'ri*) bu saçların diplerinden hataları dökülür gider.

(*Ve izâ gasele kadameyhi*) Ayaklarını yıkadığı zaman, (*hutta mâ esâbe bi-ricleyhi*) ayaklarından hataları dökülür gider.”

Ayakları ile yaptığı hatalar. Gerek uygunsuz yere gitmiş, bir şeyler yapmış. O hatalardan dolayı ayak mesul. Fakat ayaklar

yıkanırken onlar da affoluyor.

Bizim abdestler hiç de boşa değil, hele o soğuk olan abdestlerimiz çok kıymetlidir, çok sevaplıdır.

Fakat bu abdesti *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diyerekten alıyorsa, bütün günahları affoluyor. Bunlardan murat, bütün vücutla yapılmış her çeşit günahı Cenâb-ı Hak affediyor,

Bi'smi'llâh'sız abdest alıyorsa, alışmış öyle, aklına gelmedi; o zaman yalnız bu azalarının günahları affoluyor.

j. Temenni Ettiğiniz Şeye Dikkat Edin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî ve Beyhakî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹⁵

إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ ، فَلْيَنْظُرْ مَا يَتَمَنَّى ؛ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي ، مَا يَكْتُبُ لَهُ

مِنْ أَمْنِيَّتِهِ (حم. خد. هب. عن أبي هريرة)

RE.39/13 (*Îzâ temennâ ehadüküm, felyenzur mâ yetemennâ; feinnehû lâ yedrî, mâ yüktebü lehû min ümniyyetih.*)

(*Îzâ temennâ ehadüküm, felyenzur mâ yetemennâ*) “Sizden birisi bir şeyi temenni ettiğinde, temenni ettiği şeye baksın. Temenni ediyor ya; içinden bir şeyler diliyor, istiyor, temenni ediyor. Hayırsa mesele yok, değilse elini ondan çeksin.

(*Feinnehû lâ yedrî, mâ yüktebü lehû min ümniyyetih*) “Zira o kimse, o temennisinden dolayı kendisi için ne yazılacağını bilmez Onun için dikkat etsin de güzel şeyler temenni etsin.”

İnsanın arzuları, temennileri var. Bu temennilerine dikkat

¹¹⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8674; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.277, no:794; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.448, no:509; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.307, no:2341; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.457, no:7274; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3178; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.490, no:1659.

etsin, Neler temenni ediyor Allah'tan? İsteddiği temenniler hayra matuf ise ne a'lâ... Eğer istediği temennilerin altında birer şer varsa, onlardan tevâkki etmesi lazım! Çünkü hepsi yazılıyor.

Diyorsun ki:

“—Şu adama ben bir tane tokat patlatayım, yahut bir kurşun atayım da öldüreyim.” diye içeriden bir temenni, arzu geliyor.

Ama bu arzu gelirken, daha sen onu yapmadan o defterine geçer. Hele Mekke-i Mükerreme'de olursa muhakkak geçer. Burada melekler bir müddet için mühlet verirler, işlediği vakitte yazarlar. İşlemedikçe yazılmaz ama ondan dolayı da yine kötü niyetler beslediğinden dolayı mesul olur.

Onun için geçenki dersimizde Efendimiz SAS'in tavsiyelerinde;

“—Gayet az konuş, sükut et!” tabirlerinde, sükutun yalnız ağızdan olması kafi değildir diyor. Sükut el, dil, göz, gönül hepsi ile beraber olacak. Mesela dilin durur ama içerisi karmakarışık. İçeriden, “Ah şöyle de yapsam böyle de yapsam!” diyerekten birçok hatıralar geçer. Bu hatıraları da kapamak lazım. Nasıl ki dilini tuttun, hatıraları da kapa... Çünkü senin gönlünü meşgul eder.

Zaten dili tutmaktan maksat, gönlün muhafaza olsun diye. Dilini tuttun ama gönlünü tutamadın, birçok şeyler düşünüyorsun; boş boş şeyler... O boş boş düşündüğün şeylerden dolayı, mes'ul olursun. Çünkü gönle Allah-u Teâlâ nazar ediyor. O gönlün daima temiz olması lazım. Kötü niyetli hatıraların orada dolaşmasına lüzum yok.

k. Abdest Almanın Karşılığı

Beyhakî, Selman RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz, kısaca abdestin faziletini ifade sadedinde şöyle buyurmuş:¹¹⁶

¹¹⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.15, no:2737; Selmân-ı Fârisî RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.8, no:1689.

إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ تَحَاتَّ عَنْهُ ذُنُوبُهُ كَمَا تَحَاتَّ وَرَقُ هَذِهِ الشَّجَرَةِ

(هـب. عن سلمان)

RE. 39/14 (*Îzâ teveddaa'l-abdü tehâtte anhü zünûbühû, kemâ tehâtte veraku hâzihi's-şecereh.*)

(*Îzâ teveddaa'l-abdü tehâtte anhü zünûbühû*) “Kul abdest aldığı zaman, günahları dökülür; (*kemâ tehâtte veraku hâzihi's-şecereh*) şu ağacın yapraklarının kuruyup döküldüğü gibi kendisinden dökülür.”

Onun için *Besmele* ve niyeti unutmamalı!

“—Yâ Rabbi, senin rızan için abdest almaya niyet ettim. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*” diyerek abdest almaya başlamalı!

Abdest duaları vardır. Onları da ezberlemeye çalışmak çok iyidir. Bilmezsen Türkçesi de kolay.

Her azayı yıkarken ayrı ayrı duaları var. Bunları da belleyip, öğrenip okumak da ayrıca çok sevaptır.

1. Abdest Duaları

Abdest alacak kimse, abdeste başlarken *Eûzü-Besmele* çeker. Ellerini yıkarken şu duayı okur:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا ، وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ نُورًا

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ceale'l-mâe tahûren, ve ceale'l-islâme nûrâ*) [Suyu temizleyici, İslâm'ı da nur kılan Allah'a hamd olsun!]

Ağız yıkanırken:

اللَّهُمَّ اسْقِنِي مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ كَأْسًا ، لَا أَظْمَأُ بَعْدَهُ أَبَدًا !

(*Allâhümme eskinî min havdı nebiyyike ke'sen, lâ ezme'u ba'dehû ebedâ*) [Ey Rabbim, bana Peygamberinin havzından bir

kâse içir, ondan sonra hiç susamayayım!]

Buruna su verilirken:

اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنِي رَائِحَةَ نَعِيمِكَ ، وَجَنَانِكَ !

(*Allâhümme lâ tahrîmnî râihate naîmike, ve cinânike*)
[Allah'ım, Beni nimetlerinin ve cennetlerinin güzel kokularından mahrum etme!]

Yüz yıkanırken:

اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي بِنُورِكَ ، يَوْمَ تَبْيِضُ وَجُوهٌ وَتَسْوَدُ وَجُوهٌ !

(*Allâhümme beyyid vechî bi-nûrike, yevme tebyeddu vücûhun ve tesveddü vücûh*) [Ey Rabbim! Nice yüzlerin beyaz, nice yüzlerin kara olacağı o günde yüzümü nurunla beyaz kıl, nurlandır.]

Sağ kol yıkanırken:

اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كِتَابِي بِيَمِينِي ، وَحَاسِبِنِي حِسَابًا يَسِيرًا !

(*Allâhümme a'tınî kitâbî bi-yemînî, ve hâsibnî hisâben yesîrâ*)
[Ey Rabbim! Kitabımı sağ elime ver ve hesabımı kolay gör!]

Sol kol yıkanırken:

اللَّهُمَّ لَا تَعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي ، وَلَا مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي ،

وَلَا تُحَاسِبِنِي حِسَابًا شَدِيدًا !

(*Allâhümme lâ tu'tinî kitâbî bi-şimâlî, ve lâ min verâi zahrî; ve lâ tuhâsibnî hısâben şedîdâ*) [Ey Rabbim, kitabımı sol elime verme, arkamdan da verme ve hesabımı zorlaştırma!]

Baş meshedilirken:

اللَّهُمَّ غَشِّنِي بِرَحْمَتِكَ ، وَأَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ !

(*Allàhümme gaşşinî bi-rahmetike, ve enzil aleyye min berakâtik*) [Allah'ım, beni rahmetinle sar, üzerime bereketlerinden indir!]

Kulak meshedilirken:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمْعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

(*Allahümme'c'alnî mine'llezîne yestemiùne'l-kavle feyettebiùne ahsenehû*) [Ey Rabbim, beni sözü dinleyip de ona en güzel şekilde tâbî olanlardan eyle...]

Boynunu meshederken:

اللَّهُمَّ أَعْتِقْ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ

(*Allàhümme a'tik rakabetî mine'n-nâr*) [Ey Rabbim, benim boynumu ateş esaretinden kurtar!]

Ayaklar yıkanırken:

اللَّهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمِي عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَنْزُولِ فِيهِ الْأَقْدَامِ

(*Allàhümme sebbit kademeyye ale's-sıratı yevme tezûlü fihî'l-akdâm*) [Ey Rabbim! Nice ayakların kaydığı günde benim ayaklarımı sırat üzerinde sabit kıl!]

Abdest bittikten sonra:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا

عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) [Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur, o birdir ve onun ortağı yoktur; ve şehadet ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir.]

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ .

(*Allâhümme'c'alnî mine't-tevvâbîne, vec'alnî mine'l-mütetahhirîn*) [Allahım, beni tevbe edenlerden eyle ve çok temizlenenlerden eyle!]

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، أَسْتَغْفِرُكَ
وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

(*Sübhâneke'llâhümme ve bi-hamdike, eşhedü en lâ ilâhe illâ ente, estağfiruke ve etûbü ileyke*) [Allah'm, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim; şehâdet ederim ki senden başka hiçbir ilâh yoktur. Senden mağfiretini isterim ve sana tövbe ederim.] duaları okunur.

Onu tesbih eder, ona hamd eder, senâ eder, öyle bitirir ve suyun kaptaki fazlasını da kaldırır, şifa niyetine içer, şu duayı yapar:

اللَّهُمَّ اشْفِنِي بِشِفَائِكَ ، وَدَاوِنِي بِدَوَائِكَ ؛ وَاعْصِمْنِي مِنَ الْوَهْلِ ،
وَالْأَمْرَاضِ ، وَالْأَوْجَاعِ

(*Allâhümme'sfinî bi-şifâike, ve dâvinî bi-devâike; va'simnî*

mine'l-vihli, ve'l-emrâdı, ve'l-evcâ) “Yâ Rabbi! Beni kendi şifanla şifalandır, devan ile devalandır, mânevî ilacınla beni ilaçlandır ve beni korkulardan, hastalıklardan, ağrılardan acılardan koru.” diyerek o sudan da biraz içerse çok güzel olur. Abdestin artığı olan su da şifalıdır.

m. Abdesti Güzel Almanın Mükâfatı

Taberâni ve Ukaylî Übâde ibn-i Sâmit RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹¹⁷

إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ ، فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ، ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ ، فَأَتَمَّ رُكُوعَهَا
وَسُجُودَهَا ، وَالْقِرَاءَةَ فِيهَا ، قَالَتْ : حَفِظَكَ اللَّهُ كَمَا حَفِظْتَنِي ، ثُمَّ أَسْعَدَ
بِهَا إِلَى السَّمَاءِ ، وَلَهَا ضَوْءٌ وَنُورٌ ، وَفَتِحَتْ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ ، وَإِذَا لَمْ
يُحْسِنِ الْعَبْدُ الْوُضُوءَ ، وَلَمْ يَتِمَّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ وَالْقِرَاءَةَ فِيهَا ، قَالَتْ :
ضَيَعْتَكَ اللَّهُ كَمَا ضَيَعْتَنِي ، ثُمَّ أَسْعَدَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ ، وَعَلَيْهَا ظِلْمَةٌ ،
وَعَلَّقَتْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ ، ثُمَّ تَلَفَ كَمَا يَلْفُ الثُّوبُ الْخَلْقَ ، فَيُضْرَبُ
بِهَا وَجْهَ صَاحِبِهَا (عق. طب. عبادة بن الصامت)

RE. 39/15 (*İzâ tevaddaa'l-abdü feahsene'l-vudûe sümmè kâme ile's-salâti feetemme rükûahâ ve sücûdühâ ve'l-kırâati fihâ kâlet*

¹¹⁷ Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.239, no:427; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.360, no:208; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.304, no:2734; Şâşî, *Müsned*, c.III, s.492, no:1225; Übâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.317, no:19053; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.499, no:1674.

hafizake'llâh kemâ hafizatenî sümme us'ide bihâ ile's-semâi, ve lehâ dav'un ve nurun, ve fütthet lehâ ebvâbü's-semâi;

Ve izâ lem yuhsinü'l-abdü'l-vüdûa, ve lem yütimme'r-rükûa ve's-sücûde, ve'l-kırâete fihâ, kâlet: Dayyaake'llâhu kemâ dayya'tenî, sümme us'ide bihâ ile's-semâi ve aleyhâ zulmetün, ve gullikat ebvâbü's-semâi, sümme tüleffü kemâ yüleffü's-sevbü'l-haliku, feyudrabü bihâ vechü sâhibihâ.)

(İzâ tevaddaa'l-abdü) “Kul abdest aldığı zaman...”

Vudû, Arapça'da abdest demek. Abdest kelimesi de bize Farsça'dan gelmiş, *âb* su demek, *dest* el demek. Elini ayağını suyla yıkamak mânasına geliyor. O Farsça, Arapça'sı *vudû*.

Tevaddaa da elini yüzünü yıkayıp abdest almak demek.

(İzâ tevaddaa'l-abdü) “Bir kimse abdest alır, (*feahsene'l-vudûe*) abdestini de güzelce alır; (*sümme kâme ile's-salâti*) sonra namaza kalkar, (*feetemme rükûahâ ve sücûdühâ ve'l-kırâati*) namazın rükûlarını ve secdelerini ve kıraati tam olarak yaparsa; hepsi güzel, yerinde olursa...” Rükûda üç defa “*Sübhâne rabbiye'l-azîm*” diyor, secdede üç defa “*Sübhâne rabbiye'l-âlâ*” diyor. İkisinin arasında da biraz şöyle dinleniyor.

(Kâlet) “Hal diliyle namaz der ki: (*Hafizeke'llâhü kemâ hafizatenî*) ‘Sen beni muhafaza ederek, benim hakkıma riayet ederek ne güzel kıldıysan, Allah da senin işlerini güzel etsin! Seni her türlü âfatlardan, belâlardan muhafaza etsin!’ der.”

(Sümme us'ide bihâ ile's-semâi) “Sonra bu namaz semâya yükseltilir. Bir melek bu namazı alır, semaya çıkarır. (*Ve lehâ dav'un ve nûrun*) Bu namazda bir nur, bir ziya vardır. (*Ve fütthet lehâ ebvâbü's-semâi*) O namaz için gök kapıları açılır, kulun namazı geliyor diyerek istikbal ederler.”

(Ve izâ lem yuhsinü'l-abdü'l-vüdûa) “Kul abdestini güzel almazsa...” Abdestini alırken konuşa konuşa alıyor; hem konuşuyor, hem abdest alıyor, akli fikri başka yerlerde... Abdesti yarım alıyor, soğuktan korkarak dirsekleri ıslatmıyor, yüzü yarım bırakıyor, ayakları yarım bırakıyor, hemen gelişigüzel bir

ıslatmakla namaza geliyor.

(*Ve lem yütimme'r-rükûa ve's-sücûde, ve'l-kırâete fihâ*) “Namazın rükûunu, secdelerini ve kıraatini tam yapmazsa...” Rükû ve sücûda da dikkat etmiyor, *Allahu ekber* diyor hemen yatıyor, *Allahu ekber* diyor kalkıyor.

(*Kâlet*) Namaz lisân-ı hâliyle der ki:

(*Dayyeake'llâh*) “Allah seni zâyî etsin!” Nasıl namaz kıldın böyle? Hâlik'in huzurunda böyle namaz mı kılınır? Ne yaptın sen? (*Dayyaake'llâhu kemâ dayya'tenî*) “Beni zâyî ettiğin gibi, Allah da seni zayı etsin!” der. Namaz lisân-ı hâl ile onun aleyhinde konuşur.

(*Sümme us'ide bihâ ile's-semâi*) “Sonra bu namaz semâya yükseltilir.” Melekler bunu da çıkarırlar semaya... Çıkarırlar ama, (*ve aleyhâ zulmetün*) üzerinde zulmet vardır, simsiyahtır.”

Ötekinde nur vardı, bunda zulmet var, siyahlıklar içerisinde gider. (*Ve gullikat ebvâbü's-semâi*) Sema kapıları buna kapanır.” Aşağıda kalır, semâya çıkarmazlar.

(*Sümme tüleffü kemâ yüleffü's-sevbü'l-haliku*) “Ondan sonra, eski esvaplar, elbiseler nasıl bir fukaraya verilmek için dürülüyor, bohçalanıyor, onun gibi dürülür; (*sümme yudrabü bihâ vechü sâhibihâ.*) ondan sonra kıyamet gününde, ‘Senin kıldıkların bunlar mıydı? Al!’ diyerek sahibinin yüzüne çarpılır.”

Allah affetsin.

Onun için namazları kılariken abdest alırken çok dikkat etmeli. Taharete de dikkat etmek lazım. Taharet olmazsa abdest de olmaz. İstibraya dikkat etmek lazım. İstibraya dikkat edilmezse abdest aldıktan sonra, sidik akıntıları abdesti bozar. Bozulan abdest ile namaz kılmış olursun.

Eğer istibralara dikkat edilmezse, sidik damlaları donuna akar. Aktıkça bir gün, iki gün, üç gün, beş gün içerisinde don pis bir hale gelir. O pis hale gelen don ile kıldığın namaz, tabiatıyla makbul olmaz.

Onun için çamaşıra da dikkat etmek lazım ve abdestlere de çok dikkat etmek lazım. Namazda da böyle rükû ve sücûda riayet

etmeli! Çabuk çabuk böyle tavuğun yem topladığı gibi yapmamak lazım. Kıraate de dikkat etmek lazım.

Kıraat de çok önemli! Birçok namaz kılan insanlar vardır ki Kur'an okumasını bilemezler. O yeni kitaplardan Kur'an okuyordur. Anasından ve babasından öğrenmiştir. Bir hocaya gidip;

“—Ben okuyayım da sen de beni bir dinle bakalım. Nasıl yanlışım var mı? dememiştir.

Kendi bildiği gibi okur. Fakat birçok yerlerine bakarsın, yanlış okuyor, eksik okuyor. Yanlış okunan eksik okunan bu ayetler de ind-i ilahi de pek makbule geçmez.

Öğrenin, çünkü doğru ve hatasız okumak lazım!

n. Abdest Alıp Camiye Gitmenin Karşılığı

Tirmizî ve İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹⁸

إِذَا تَوَضَّأَ الرَّجُلُ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ ، لَا يَخْرُجُهُ
أَوْ لَا يَنْهَازُهُ إِلَّا إِيَّاهَا ، لَمْ يَخْطُ خَطْوَةً ، إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً ، وَحُطَّ
عَنْهَا بِهَا خَطِيئَةٌ (ت. حسن صحيح ، ه. أبى هريرة)

RE. 39/16 (*İzâ tevaddaa'r-racülu feahsene'l-vudûa, sümme harece ile's-salâti; lâ yahrucühû ev lâ yenhezühû illâ iyyâhâ, lem yehtu hatveten illâ rafeahu'llâhu bihâ dereceten, ve hutta anhü bihâ hatîeten.*)

(*İzâ tevaddaa'r-racülu feahsene'l-vudûa*) “Kul abdestini güzel

¹¹⁸ Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.481, no:548; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.332, no:277; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.317, no:2414; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.60; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.570, no:20304; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.4, no:1685.

aldı, (*sümme harece ile's-salâti*) sonra başka bir maksatla, bir dünyevî gayeyle değil sırf Allah rızası için namaza, ibadete çıktı mı; (*lâ yahrucühû ev lâ yenhezühû illâ iyyâhâ, lem yehtu hatveten illâ rafeahu'llâhu bihâ dereceten, ve hutta anhü bihâ hatîeten*) hiçbir adım atmaz ki Allah onu her adımında bir derece yükseltmesin ve ondan bir günahını silmesin. Her adımında bir derece yükseltir, bir günahını siler. Camiye gelişindeki attığı adımlardan böyle derece kazanır. Namaz, abdest, namaz için yürüyüş bu kadar önemli, kıymetli, kazançlı, mükâfatlı...

o. Abdest Alan Kimsenin Günahları Dökülür

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Ebî Şeybe ve Taberânî Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹⁹

إِذَا تَوَضَّأَ الرَّجُلُ الْمُسْلِمُ ، خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ سَمْعِهِ وَبَصَرِهِ وَيَدَيْهِ
وَرِجْلَيْهِ ، فَإِنْ قَعَدَ ، قَعَدَ مَغْفُورًا لَهُ (حم. ش. طب. عن أبي أمامة)

RE. 39/17 (*İzâ tavaddaa'r-raculü'l-müslimü, harecet hatâyâhü min sem'ihî ve basarihî ve yedeyhi ve ricleyhi, fein kaade kaade mağfûren lehû.*)

(*İzâ tavaddaa'r-raculü'l-müslimü*) “Müslüman adam abdest aldı mı, (*harecet hatâyâhü min sem'ihî ve basarihî ve yedeyhi ve ricleyhi*) günahları kulağından, gözünden, ellerinden ve ayaklarından çıkar. (*Fein kaade, kaade mağfûren lehû*) Artık abdest aldıktan sonra camide oturursa, affedilmiş, mağfirete mazhar olmuş kul olarak, üzerinde hiç günah yokmuş gibi

¹¹⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.252, no:22225; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.123, no:7560; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.6, no:39; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.518, no:1128; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.356; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.284. no:26031; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III s.3, no:1684.

oturur.”

Onun için Allah cümlemizi afv u mağfiret eylesin de böyle güzel ibadetler yapabilmek devlet ve şerefine nail etsin...

ö. Mescidde Ellerinizi Kilitlemeyin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve Tirmizî, Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²⁰

إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ ، فَأَحْسَنَ وُضوءَهُ ، ثُمَّ خَرَجَ عَامِدًا إِلَى الْمَسْجِدِ ،
فَلَا يَشْبُكُنْ بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَإِنَّهُ فِي صَلَاةٍ (حم. د . ت . عن كعب
بن عجرة)

RE. 40/1 (*İzâ tavaddaa ehadüküm feahsene vudûahû, sümme harece âmiden ile'l-mescidi, felâ yüşebbikenne esâbiahû feinnehû fî salâtin.*)

(*İzâ tavaddaa ehadüküm feahsene vudûahû*) “Sizden biriniz abdest almasını güzel yaptığı zaman, (*sümme harece âmiden ile'l-mescidi*) sonra mescidi kasd ederek evinden çıktığı zaman, niyeti mescid olarak çıktığı zaman, (*felâ yüşebbikenne esâbiahû*) sakın ellerini birbirine kilitleyip kenetlemesin. (*Feinnehû fî salâtin*) Çünkü o namazdadır.”

Şimdi abdest aldık camiye gidiyoruz. Camiye giderken ellerini böyle kitleyip de gitmesin. *Teşbîk*, buna diyorlar böyle, ellerini kilitlemek... Çünkü camide de olsa, yolda gelirken de olsa, namazda gibidir. Camide oturuyor, vakti bekliyor, namaz kılacak,

¹²⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.141, no:352; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.170, no:475; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.241, no:18128; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.230, no:5673; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.144, no:369; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.427; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.506, no:19991; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.498, no:1673.

o namazda gibidir. Namazda nasıl sevap oluyorsa, oturduğu müddetçe de aynı sevabı alır. Yalnız ellerinizi böyle kilitlemeyin buyrulmuş.

p. Abdest Alırken Göz Çukurlarını İyi Yıkayın!

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²¹

إِذَا تَوَضَّأْتُمْ ، فَأَشْرِبُوا أَعْيُنَكُمْ الْمَاءَ مِنَ الْوَضْوِءِ ، وَلَا تَنْفُضُوا أَيْدِيَكُمْ ؛

فَإِنَّهَا مَرَوَاحُ الشَّيْطَانِ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 40/2 (*İzâ tavadda'tüm, feşribû a'yünekümü'l-mâe mine'l-vüdüi, ve lâ tenkudû eydiyeküm, feinnehâ mirvâhu's-şeytân.*)

(*İzâ tavadda'tüm*) “Abdest aldığınız zaman, (*fe'srebû a'yünekümü'l-mâe mine'l-vüdüi*) gözlerinize abdest suyundan içiriniz.”

Göz çukur olduğu için, yüzünüzü yıkarken elinizle orayı ovalamazsanız oraları kuru kalır. Binâen aleyh oralarını şöyle ovalayarak yıkayınız. Bazen göz kapaklarında çapaklar birikir. Onları döktürmezseniz, çapakların altı kuru kalır, tehlikeli olur.

“Abdest suyunu gözlerinize iyice içirin. (*Ve lâ tenkudû eydiyeküm*) Ellerinizi böyle silkelemeyin; (*feinnehâ mirvâhu's-şeytân*) çünkü bu şeytanın yelpazesidir.”

Efendimiz silkelemeyi doğru görmemiş. Yalnız abdest aldıktan sonra bir parça elindeki suyla şöyle önüne serpiştirirsen, “Acaba idrar mı damladı?” gibi bir vesveseye kendini kaptırmazsın. “Bu benim serptiğim sulardır.” diyerekten vesveseden kendini kurtarırısın.

¹²¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.265, no:1029; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.307, no:26138; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.13, no:1700.

r. Ağzı Burnu İyi Yıkayın!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²²

إِذَا تَوَضَّأَتْ فَأَبْلَغْ فِي الْمَضْمَضَةِ وَالِاسْتِنْشَاقِ ، مَا لَمْ تَكُنْ صَائِمًا
(الدولابي عن عاصم بن لقيط عن أبيه)

RE. 40/3 (*İzâ tavaddaet feblüğü fi'l-madmedati ve'l-istinşâku, mâ lem tekün saimâ*)

(*İzâ tavaddaet feblüğü fi'l-madmedati ve'l-istinşâku*) “Abdest aldığın zaman ağzına ve burnuna su vermede mübalağa et! Tam yap, ağzını iyice çalkala, her tarafına iyice gitsin; burnunun içine su iyice gitsin, iyice temizlensin.”

(*Mâ lem tekün saimâ*) “Oruçlu değilsen...” Oruçluyken o kadar yapılmaz, çünkü oynarken insan yutuverir, orucu sakatlanır.

Mübalağa edin, burnunuzun deliklerinin temizlenmesine ve boğazınızın gırtlak taraflarının da güzelce ıslanmasına gayret edin. Yâni ağzınıza alıp da atıvermeyin hemen. Böyle ağızda gıı yapmak, o da mekruhtur. O kadar da değil.

s. Verilen Yer Allah'ın İkramıdır

Buhârî *Târih-i Kebîr*'inde ve Beyhakî *Şuabü'l-İmân*'ında Mus'ab ibn-i Şeybe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²³

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ فَأَوْسَعْ لَهُ أَخُوهُ فَإِنَّمَا هِيَ كَرَامَةٌ أَوْ كَرَمَةٌ أَوْ كَرَمَةٌ اللَّهُ بِهَا

¹²² *Kenzü'l-Ummâl* c.IX, s.304, no:26121; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.10, no:1692.

¹²³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.431, no:8774; Buhârî, *Târih*, c.VII, s.61566; İbn-i Şeybe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.26, no:24753; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.24, no:1722.

(خ. في التاريخ، هب. عن مصعب بن شيبة)

RE. 40/4 (*Îzâ câe ehadüküm, feevsea lehu ehûhu, feinnemâ hiye kerâmetün, ekremehu'llâhu bihâ.*)

(*Îzâ câe ehadüküm, feevsea lehu ehûhu*) “Sizden biri geldiğinde kardeşi ona bir yer açarsa, (*feinnemâ hiye kerâmetün, ekremehu'llâhu bihâ*) o yer öyle bir ikramdır ki, Allah onu o kimse vasıtası ile ikram etmiştir.”

Oturuyorduk bir sohbet meclisinde, bir arkadaşımız geldi. Hemen birisi, ‘Buyurun buraya!’ dedi, bir yer açtı. Onu Allah-u Teâlâ’nın ikramı olarak kabul etsin, gösterilen yere gitsin ve oraya otursun.

ş. Camiye Girince İki Rekât Namaz Kılın!

Ebû Dâvud Ebû Katâde RA’dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²⁴

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيَصِلْ سَجْدَتَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَجْلِسَ ،
ثُمَّ لِيَقْعُدَ بَعْدَ إِنْ شَاءَ ، أَوْ لِيَذْهَبَ لِحَاجَتِهِ (د. عن أبي قتادة)

RE. 40/5 (*Îzâ câe ehadükümü'l-mescide, felyusalli secdeteyni min kabli en yeclis, sümme liyak'ud ba'dü in şâe, ev liyezheb li-hâcetihi.*)

¹²⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.58, no:395; Ebû Katâde RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.658, no:20777; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.23, no:1720.

(*Îzâ câe ehadükümü'l-mescide*) “Sizden birisi mescide geldiğinde, (*felyusalli secdeteyni min kabli en yeclis*) oturmadan evvel iki rek’at namaz kılsın! (*Sümme liyak’ud ba’dü in şâe*) Sonra isterse otursun, (*ev liyezheb li-hâcetihi.*) isterse işine gitsin.”

Bir camiye girdiğiniz vakit, iki rekât namaz kılmadan oradan çıkmayınız. Madem ki camiye girdin, iki rekât namaz kıl da öyle git!

t. Ayakkabı İle Namaz Kılmak

Ebû Dâvud Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²⁵

¹²⁵ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.288, no:555; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.431, no:4049; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.534, no:20129; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.22, no:1715.

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَلْيَنْظُرْ ، فَإِنْ رَأَى فِي نَعْلَيْهِ قَدْرًا
أَوْ أَذَى ، فَلْيَمْسَحْهُ وَلْيَصِلْ فِيهِمَا (د. عن أبي سعيد)

RE. 40/6 (*İzâ câe ehadüküm ile'l-mescidi, felyenzur, fein raâ fî na'lihî kazeran ev ezen, felyemsahhu, velyusalli fîhimâ.*)

(*İzâ câe ehadüküm ile'l-mescidi*) “Sizden birisi mescide geldiği zaman, (*felyenzur*) baksın; (*fein raâ fî na'lihî kazeran ev ezen*) eğer ayakkabısında bir pislik varsa, (*felyemsahhu*) onu temizlesin, toprağa filan sürsün, gidersin onu; (*velyusalli fîhimâ*) sonra o ayakkabıları ile namazı kılsın!”

Bakın şimdi, bu bizim memleket için değil ama, Arabistan'daki camiler için. Oraları kumdur, camiye girdiğiniz vakitte kumun üzeridir ama ayakkabı ile girmek yakışmaz. “Ayakkabına baksın, eğer bir pislik varsa onu gidersin; ayakkabısı ile namazını kılsın!” diyor

İslam dininde böyle kolaylıklar, müsaadeler de vardır. Askerlik devirlerinde, soğuk memleketlerde, ayağından ayakkabısını, botunu çıkarma, ayağını yıkama imkânı olmaz. O zaman meshedebilir, ayakkabı ile namaz kılabilir.

u. Hasta Ziyaretinde Yapılacak Dua

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve Hâkim, Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²⁶

إِذَا جَاءَ الرَّجُلُ يَعُودُ مَرِيضًا ، فَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ اشْفِ عَبْدَكَ فَلَانًا ، يَنْكَأُ

¹²⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.360, no:2701; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.172, no:6600; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.734, no:2013; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.94, no:25135; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.26, no:1724.

لَكَ عَدُوٌّ ، أَوْ يَمْشِي لَكَ إِلَى جَنَازَةٍ (حم. د. طب. ك. عن ابن عمرو)

RE.40/7 (*İzâ câe'r-racülü yeûdü merîdan, felyekul: Allâhümme'sfi abdeke fülânen, yenkeü leke adüvven, ev yemşî leke ilâ cenâzetin.*)

(*İzâ câe'r-racülü yeûdü merîdan*) “Bir kimse bir hastayı ziyarete gittiğinde (*felyekul*) şöyle desin:

(*Allâhümme'sfi abdeke fülânen*) “Yâ Rabbi, kulun filana sen şifalar ver! (*Yenkeü leke adüvven*) O senin için düşmanı kahreder, şecaatli bir askerdir. (*Ev yemşî leke ilâ cenâzetin*) Yahut senin rızan için bir cenazenin kaldırılmasına yardım eder. Binâen aleyh, bu adama sen şifa ver yâ Rabbi!” Yâni, o adamı evvela bir övecek, o övme ile beraber Cenâb-ı Hak'tan da bunu isteyecek.

ü. Camide Önceden Yer Tutmak

Harâitî Câbir bn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²⁷

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ، فَلَا يُقِيمَنَّ أَحَدًا مِنْ مَقْعَدِهِ، ثُمَّ يَقْعُدُ فِيهِ
(الخرائطي في مكارم الأخلاق عن جابر)

RE. RE.40/8 (*Îzâ câe ehadükümü'l-cumuâte, felâ yukîmenne ehaden min mak'adihî, sümme yak'ud fîhi.*)

(*Îzâ câe ehadükümü'l-cumuâte*) “Sizden birisi Cuma’ya geldiği zaman, (*felâ yukîmenne ehaden min mak'adihî*) oturacağı yere bir kimseyi önceden yer tutmak için oturtmasın; (*sümme yak'ud fîhi*) sonra da onu kaldırıp onun yerine oturmasın!”

Bu gerek cumada olsun gerek başka nnamazlarda olsun... Mesela biz Medine-i Münevvere’ye gittiğimiz vakitte, bu cennet bahçesi denilen bir makam var, bu caminin oturumu kadar ancak bir yer. [Peygamber SAS’in kabri ile minberi arası.] Orası çok makbul bir yer. Fakat orada yer bulma imkânı yok... Orada böyle biri kalkmadan birisi oturur.

Şimdi bizim bir arkadaş bir Arap tutmuş, ona beş on riyal para vermiş:

“—Ben gelinceye kadar sen şurasını zaptet. Beni gördün mü kalkarsın, orasını bana verirsin. Sana beş riyal, on riyal neyse veririm.” demiş.

Bu Arap onu her gün yapmış, o adam da orada her gün namaz kılmış. Kolay bir iş. Fakat şimdi burada Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Siz cuma namazına geldiğiniz vakitte böyle bir kurnazlık yapmayın! Büyük cami, mesela Fatih gibi, daha büyük camiler. Adamı ön safta bir yere oturtacaksın, sen gelince kalkıp sana orasını verecek. Bunu yapmayın!” diyor.

¹²⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.746, no:21209; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.23, no:1717.

Bazan da şöyle olur: Birisi namazda sıkışmış olur, abdest alması için dışarı giderken yanındaki adama, “Burasını muhafaza et!” der, ceketini koyar, başka bir şeyisini koyar.

Bunlar Ramazanlarda filan oluyor, caiz olan şeyler değil.

v. Ramazan’da Mânevî Değişiklikler

Taberânî Utbetü’bnü Abd’den rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²⁸

¹²⁸ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XVII, s.132, no:326; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.II,s.156, no:1563; Utbe ibn-i Ferkad es-Sülemî RA’dan.

Lafız farkıyla: Neseî, *Sünen*, c.IV, s.130, no:2108; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.311, no:18816; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.67, no:2418; İbn-i Esîr, *Üsdü’l-Gâbe*, c.I, s.1302; Utbe ibn-i Ferkad es-Sülemî RA’dan.

Kısmen: Müslim, *Sahih*, c.II, s.758, no:1079; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.66, no:682; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.126, no:2097; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.526, no:1642; İmam Mâlik, *Muvatta’* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I,s.310, no:684; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8669; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.188, no:1882; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.202, no:7695; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.64, no:2408; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.306; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*,

إِذَا جَاءَ شَهْرَ رَمَضَانَ، فَتَحَتْ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ، وَغَلَقَتْ أَبْوَابَ النَّارِ، وَ
صَفَدَتْ الشَّيَاطِينَ، وَنَادَى مُنَادٌ: يَا طَالِبَ الْخَيْرِ هَلُمَّ، وَيَا طَالِبَ
الشَّرِّ أَقْصِرْ، حَتَّى يَنْسَلَخَ الشَّهْرُ (طب. عن عتبة بن عبد)

RE. 40/9 (*Îzâ câe şehru ramedân, fütthiat ebvâbü'l-cenneh, ve gullikat ebvâbü'n-nâr, ve suffideti's-şeyâtînu, ve nâdâ münâdin: Yâ tâlibe'l-hayri helümme, ve yâ tâlibe's-şerri aksır, hattâ yensaliha's-şehr.*)

(*Îzâ câe şehru ramadân*) “Ramazan ayı geldiği zaman, (*fütthiat ebvâbü'l-cenneh*) cennetin kapıları açılır.” Bu bir değişiklik, mânevî âlemin en büyük değişikliklerinden. (*Ve gullikat ebvâbü'n-nâr*) “Cehennem kapıları kapatılır, (*suffideti's-şeyâtîn*) ve şeytanlar zincirlere vurulur, yâni zincirlerle bağlanılır.” Böylece üç tane değişikliği ifade etmiş oluyor bu hadis-i şerif.

(*Ve nâdâ münâdin*) “Bir seslenici seslenir ki, bir münâdî nidâ eyler ki: (*Yâ tâlibe'l-hayr*) ‘Ey hayrı taleb eden, ey hayır isteyen, (*helümme*) gel! (*Ve yâ tâlibe's-şerri*) Ey şerri isteyen, (*aksır*) geri dur, yapma kötülüğü!’ (*Hattâ yensaliha's-şehr*) Bu mübarek ay gidinceye kadar, bu durum böyle devam eder.”

Allah cümlemizi affetsin... Ramazan ayı geliyor, şeytanlar bağlı, yine kavga kıyamet yerinde ama...

Şimdi her insanın bir şeytanı vardır. Kanının içerisinde, kan nasıl dönüyor, böyle cereyan ediyor bütün azamızın içerisinde... Şeytan da o kanların içerisinde öyle dolaşır. Yaş 30, ah 40 olsa da dersin bir adam olabilelim. 40 olur, ah 50 olsa da bir adam olsa dersin. 60 olur, 70 olur, 80 olur, kat'iyyen adam olmanın imkânı yok. Daima bakıyorsun o şeytanın tesirine kapılıyor insan.

c.III, s.188, no:1882; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.753, no:23702; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.30, no:1732.

Onun için yedi ahlak: Şehvet, gazap, kin, hırs, hased, riya...

Bu kötü huylar insanda durduğu müddetçe insanın kendisini kurtarmanın imkânı yok. Bu yedi tane baş bu. Bu yedi başın 10'ar tane yavrusu var, 70 tane. Bu 70 kötü huy insanın doğuşundan ölüşüne kadar başına musallat. Bunların vücuttan çıkarılması yahudinin Kudüs'ten çıkarılmasından daha zordur.

Yahudiyi çıkarmak kolay. Bir zorlanırsın, oradan beş on kişi şehid verirsin, defolur gider. Fakat bunları çıkarmak ondan daha zordur. Binâen aleyh, bunları buraya bir kere kökleştirip yerleştirmemek lâzım. Kökleşti yerleşti mi, emin ol kafasını kesmedikçe çıkmaz. Bizde bir tabir vardır:

“—Kötü huyları tenesir temizler!” derler ya, bu çok doğrudur.

Tenesir temizler bunu artık. İmkânı yok, başka türlü düzelmez. Onun için, Allah cümlemizi affetsin... Bakın, bu mübarek aylar geliyor gidiyor. Kaç tane Ramazan gitti. Kaç tane hac mevsimi gitti, kaç tane bilmem ne gitti, biz yine hâlâ o eski adamız. Niçin? İslah-ı nefse gayretimiz yok...

Onun için, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²⁹

إِذَا تَرَكْتُمُ الْجِهَادَ ، سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذَلًا ، لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا
إِلَى دِينِكُمْ (د. عن ابن عمر)

(*Îzâ terektümü'l-cihâde, selleta'llâhu aleyküm züllem, lâ yenziuhû hattâ terciü ilâ dîniküm.*)

(*Îzâ terektümü'l-cihâde*) “Siz cihadı terk ettiğiniz zaman, (*sellata'llâhü aleyküm züllem*) Allah-u Teâlâ size bir zillet, bir hakaret musallat kılar. (*Lâ yenziuhû hattâ terciü ilâ dîniküm*)

¹²⁹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.325, no:3003; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.316, no:10484; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.248, no:5887; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.328, no:2417; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.V, s.71, no:1090; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.361; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.209; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.283, no:10503; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.462, no:1603.

Dininize dönmedikçe bu zillet ve hakarettten kurtulamazsınız.”

“—O hangi cihad?”

İşte nefsinin içerisine o kötü huyları sokmamakta, onlardan kendini kurtarmakta cihad...

Bu da kolay kolay olmaz ha!

y. İlim Öğrenirken Ölen Şehiddir

Bezzâr, Hatîb-i Bağdâdî ve İbnü'n-Neccâr Ebû Hüreyre ve Ebû Zer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³⁰

إِذَا جَاءَ الْمَوْتُ لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَهُوَ عَلَىٰ هَذِهِ الْحَالَةِ ، مَاتَ وَهُوَ شَهِيدٌ
(البزار، خط. وابن النجار عن أبي ذر وأبي هريرة لا ه.)

RE. 40/10 (*İzâ câe'l-mevtü li-tâlibi'l-ilmî, ve hüve alâ hâzihi'l-hâleti, mâte ve hüve şehîdün.*)

(*İzâ câe'l-mevtü li-tâlibi'l-ilmî*) “İlme talib olan bir kimseye ölüm geldiğinde, (*ve hüve alâ hâzihi'l-hâleti*) o bu hal üzerinde iken, ilim öğrenirken ölürse, (*mâte ve hüve şehîdün*) o şehid olarak ölür.”

Şimdi bu tâlibü'l-ilm dediğin adam, göklere çıkmak için yıldız ilimlerini, aya gitmek için füze ilimlerini öğrenmeye çalışırken ölen adam mıdır?

Ehli imandan, imanına taalluk eden meseleleri öğrenmek üzere çalışan insan, o hal üzere ölürse, şehid olan odur. Yoksa öteki ilimler hepsi fasa fisodan ibarettir. Senin bu hayatında sana faydası var, gözünü yumduktan sonra; “Ne için ömrünü bunlarla geçirdin de Allah'ın ibadeti ile meşgul olmadın, zikrullah ile meşgul olmadın?” denilecek, belki sana zararı olacak.

¹³⁰ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.332, no:508; Ebû Hüreyre ve Ebû Zer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.137, no:28693; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.28, no:1727.

z. Dindar Kimselere Evlilikte Yardımcı Olun!

Tirmizî ve Beyhakî Ebû Hâtîm el-Müzenî RA'dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:¹³¹

إِذَا جَاءَ كُمْ مِنْ تَرْضُونَ دِينَهُ وَخَلَقَهُ، فَأَنْكِحُوهُ، إِلَّا تَفْعَلُوا، تَكُنْ فِتْنَةً
فِي الْأَرْضِ، وَفَسَادٌ عَرِيضٌ (ت . حسن غريب، ق . عن أَبِي حَاتِمٍ
الْمَزْنِيِّ وَمَا لَهُ غَيْرُهُ)

RE. 40/11 (*İzâ câeküm men tardavne dînehû ve hulukehû, feenkihûhu illâ tef'alû tekün fitnetün fi'l-ardi, ve fesâdün arîd.*)

(*İzâ câeküm men tardavne dînehû ve hulukehû*) “Dindarlığına, ahlâkının güzelliğine razı olduğunuz gençler, kimseler size geldiği zaman, (*feenkihûhu*) onları evlendirin, boş bırakmayın! Dindarlığı yerinde, ahlâkı güzel; birisini bulun, evlendiriverin!”

(*İllâ tef'alû*) “Eğer böyle yapmazsanız, (*tekün fitnetün fi'l-ardi ve fesâdün arîd*) o zaman yeryüzünde büyük bir fitne çıkar ve geniş bir bozgunculuk, fesat, fitne meydana gelir.”

Onun için çok dikkat etmek lâzım. Şimdiki gençler;

“—Birazcık nişanlı kalalım da birbirimizi öğrenelim!” diyorlar.

Bir yerde de hakkı var, öğrenmeden olmaz. Bu işi eskiden kaynanalar yapardı. Kaynanaların çok mühim rolleri vardı.

Kız evine giderler, mesele muhabbet... Bakalım bu kızı ben oğluma alacağım ama bir tecrübe edeyim. Sabahleyin erken

¹³¹ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.261, no:1005; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.299, no:762; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.82, no:13259; Dülâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.232, no:142; İbn-i Kânî, *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.V, s.182, no:1323; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1156; İbn-i Abdî'l-Ber, *el-İstiâb*, c.I, s.518; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XVI, s.247, no:3630; Ebû Hâtîm el-Müzenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.318, no:44701; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.32, no:1737.

vakitte gider, bakayım kız evin lamba şişelerini silmiş mi? Helâsını temizlemiş mi, suyu var mı, taharet bezleri var mı helâsında... Bakar ki bunlar olmamış, “Bu kızda hayır yok!” der.

Hamama alır götürürler kızı;

“—Bakalım kızın vücudunda bir arıza var mı, görelim! Oğlumuz alacağız ya...” derlerdi.

Bunu kaynanalar yapardı. Bunları bilmeden, lâlettayın genç bunların içyüzüne vâkıf olamaz. Kızın bazı gizli halleri vardır, buna erkek hiç vâkıf olamaz. Öbür taraf da tabii kendi halini, kötü halini erkek tarafına bildirmemek için ellerinden gelen hünerleri yapar.

Onun için kaynanalara fırsat var burada... Kendi kendine evlenirse insan, demek ki pişmanlıklar kendisinden doğar. Fakat böyle tecrübelerle yapılırsa, oldukça iyi bir sonuç elde edilir.

aa. Misafire İkranda Bulunun!

İbn-i Lâl, Harâitî ve Deylemî, Enes RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³²

إِذَا جَاءَ كُمْ الزَّائِرُ، فَأَكْرِمُوهُ (ابن لال، والخرائطى، والديلمى

عن أنس)

RE. 40/12 (*İzâ câekümü'z-zâiru, feekrimûhu.*)

(*İzâ câekümü'z-zâiru*) “Size bir ziyaretçi geldiği zaman, (*feekrimûhu*) ona ikramda bulunun, bir şeyler ikram edin!”

Zâir, ziyarete gelen kimse demek. Hurma mı var, şerbet mi var, şeker mi var, çikolata mı var, börek mi var, çörek mi var, meyve mi var, koku mu var...

Meselâ, Peygamber SAS Efendimiz:

¹³² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.339, no:1351; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.445, no:763; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.153, no:25486; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.31, no:1736.

“—Oruçlunun ikramı kokudur.” diyor.

Oruçluya bir şey yedirilmiyor, ne yapacak? O zaman koku ikram edecek.

Onun için, geçen günkü dersimizde de geçmişti. Cenâb-ı Peygamber SAS şöyle buyuruyor:¹³³

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ (خ. م. ت. ه.
حم. حب. عن ابى هريرة)

(*Men kâne yü'minü bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri*) “Her kim Allah’a iman etmiş ve ahirete de inanmışsa, (*felyükrim dayfehû*) misafirine ikram etsin! Allah’a iman eden, ahiret gününe de inanan insan, misafirine ikram, ihsan etsin!”

Burada da zâir, bu da misafir. Misafir, zâir ziyaret için gelmiş size. Sizi ziyaret edene, ziyaret için gelene elinizden gelen ikramı yapınız.

Birinci günü tavuk kes, koyun kes, deve kes, haline göre ikramda bulun! İkinci günü, üçüncü günü alelâde... Fakat birinci günü elinden gelen ikramın son derecesini yapacaksın. Ama birinci gün yapamazsan, geç vakitte gelmiştir misafir, ikinci gün yaparsın.

Bu ikramlar insanların birbiriyle kaynaşmasına sebep olur. Yapılmazsa gönlü kırılır adamın:

“—Gittiğimde, vakti de vardı, bir kahve bile vermedi herif!” der. Bu çok mühim bir şey.

¹³³ Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.105, no: 5673; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.163, no: 67; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.367, no:4487; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.267 no:7615; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.164, no:16440; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.40, no: 2424; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.42, no:95; Ebû Ya'lâ Müsned, c.XI, s.470, no:6590; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.286, no:467; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.308, no:2347; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.7, no:19746; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.24, no:34; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühhd*, c.I, s.125, no:368; Hennâd, *Zühhd*, c.II, s.511, no:1050; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.53, no:24907; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.327, no:23647.

Şimdi ziyaretçi hakkında burada demiş ki: (*Eyi'l-müslim*)
“Gelen ziyaretçinin müslüman olması şart. Müslüman olana ikram edeceksin.

Şimdi zâirlerin müslüman olması şart olduğu gibi, şimdi bizim şurada bir Kur'an kursu açıldı da, kızlar var. Etrafında da bir sürü evler var.

“—Hiçbir kimse gelip de ‘Ne yapıyorsun?’ diye hatırımızı sormadı.” diye şikâyet etmiş bizim hanıma.

Ben de dedim ki:

“—Sen de şikâyet edeydin hanım. Bize de hiç gelen yok etrafımızdaki evlerin sahiplerinden... Dostlar olmasa yandık yani.”

Nedir bu bilmem ki! Gururdan mı geliyor, kibirden mi geliyor, ucubdan mı geliyor, kendini beğenmekten mi geliyor? Neden geliyorsa geliyor. Karşısındakini hafif görmekten en çok...

Şimdi burada mesela bir kaymakam otursa yahut bir vekil otursa, bakan otursa, aşındırırlar kapıyı; gelen gelene...

‘—Ne o?’

Kaymakam beyi ziyaret edeceğiz, vekil beyi ziyaret edeceğiz diyerekten. Ama hoca kimin nesine?

Allah affetsin hepimizi...

bb. İki Münasebet Arasında Abdest Alınması

İbn-i Ebî Şeybe, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³⁴

إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ مِنَ اللَّيْلِ، ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يَعُودَ، فَلْيَتَوَضَّأْ

بَيْنَهُمَا وَضُوءًا (ش. عن أبي سعيد)

¹³⁴ İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.I, s.79, no:874; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.347, no:44858; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.34, no:1740.

RE. 40/14 (*Îzâ câmea ehadüküm ehlehû mine'l-leyli, sümme erâde en yeùde, felyetevedda' beynehümâ vudûen.*)

(*Îzâ câmea ehadüküm ehlehû mine'l-leyli*) “Sizden birisi geceleyn helaline yakın olur da, (*sümme erâde en yeùde*) sonra tekrar dönmek isterse, (*felyetevedda' beynehümâ vudûen*) ikisi arasında abdest alsın!”

cc. Muamele-i Cinsiyye Esnasında Konuşmayın!

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³⁵

إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ، فَلَا يَكْثُرُ الْكَلَامَ، فَإِنَّهُ يُورِثُ الْخَرْسَ؛

وَإِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ فَلَا يَنْظُرُ إِلَى الْفَرْجِ، فَإِنَّهُ يُورِثُ الْعَمَى،

(الأزدی، والدیلمی، والخلیلی عن أبي هريرة؛ لاه، قاله ابن

الجوزي والخليلي)

RE.40/15 (*Îzâ câmea ehadüküm ehlehû, felâ yûksiri'l-keîame, feinnehû yûrisü'l-harase; ve izâ câmea ehadüküm ehlehû, felâ yenzur ile'l-ferci, feinnehu yûrisü'l-amâ.*)

(*Îzâ câmea ehadüküm ehlehû*) “Sizden birisi ehli ile yakınlık murat ettiği vakitte, (*felâ yûksiri'l-keîame*), çok konuşmasın; cima anında konuşmayı terk etsin! (*Feinnehû yûrisü'l-harase*) Çünkü bu konuşmalar çocukların dilsiz olarak meydana gelmesine sebep olur.”

(*Ve izâ câmea ehadüküm ehlehû*) “Yine sizden birisi ehli ile

¹³⁵ Ebû Ya'lâ el-Halîlî, *Fevâid*, c.I, s.5, no:4; İbnü'l-Cevzî, *Mevdûât*, c.II, s.272; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.348, no:44864; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.33, no:1738.

yakınlık murat ettiği vakitte, (*felâ yenzur ile'l-ferci*) avret yerine bakmasın! (*Feinnehu yûrisü'l-amâ*) Çünkü avret yerine bakarak muamele-i zevciye yapılırsa, bu körlüğe sebep olur.”

Allah muhafaza etsin... Bu körlük ve dilsizlik de yine iki türdür. Bir gönül körlüğu vardır, gözü görür ama gönlü kördür. Daima insanlara zarar yapmaya çalışır. Bu böyle bir şeyden meydana gelmiştir. Onun için bunlara dikkat etmek lazım!

Hatta mümkün oldukça çıplak bulunmamalıdır. Tesettüre riayet etmeli, örtünerek bu muameleyi yapmalı. Ve Allah'ı unutmuyarak, zikrullah ile, *Bismillah* ile bu işe başlamalıdır.

“—Allah'ım, yâ Rabbim! Bu münasebetimizden sen bizden şeytanı uzak et. Şeytan da bizden uzak olsun, bizim bu aramıza girmesin.”

Evvelâ Allah'a sığınacaksın, ondan sonra bu muamele-i cinsiyede bulunacaksın da Cenâb-ı Hakk'a sığındığından dolayı oraya şeytanın girişine imkân kalmayacak, evlat güzel olarak dünyaya gelir. Eğer bunlara dikkat etmez, taharetsiz olarak yaklaşırsa birtakım problemler çıkar.

Meselâ, insan genç, kuvvetli, aynı zamanda birkaç defa yapmak isterse, gusletmeli! Gusletmek mümkün olmazsa, arada hiç olmazsa namaz abdesti gibi abdest almalı!

dd. Camiye Gelince İmama Hemen Uyun!

Ebû Dâvud, Hâkim ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Diyor ki Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifte:¹³⁶

إِذَا جِئْتُمُ الصَّلَاةَ ، وَنَحْنُ سَجُودٌ ، فَاسْجُدُوا ، وَلَا تَعْدُوهَا شَيْئًا ؛ وَمَنْ

¹³⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.63, no:759; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.336, no:783; Beyhakî, *Sünenü's-Suğrâ*, c.I, s.332, no:578; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.273, no:1061; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.347, no:2; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.639, no:20668; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.20, no:1709.

أَدْرَكَ الرَّكْعَةَ ، فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلَاةَ (د. ك. ق. عن أبي هريرة)

RE. 40/16 (*Îzâ ci'tümü's-salâte ve nahnü sücûdun fe'scüdû, ve lâ teuddûhâ şey'en; ve men edreke'r-rek'ate, fekad edreke's-salâh.*)

(*Îzâ ci'tümü's-salâte*) “Camiye namaz kılmaya geldiğiniz zaman, (*ve nahnü sücudun*) biz secdeye varmışken geldiyseniz...”

“*Allahu ekber*” denmiş, “*Semia'llâhu li-men hamideh*” denmiş, “*Rabbenâ ve leke'l-hamd*” denmiş, “*Allahu ekber*” denmiş, secdeye varılmış. O zaman adam geldi, kapıdan, camiden içeriye girdi; imam, cemaat secdede... (*Fe'scüdû*) Siz de secde edin, bizimle beraber secdeye gidin!” buyuruyor.

Siz namaza geldiniz, baktığınız ki biz secdedeyiz; siz de hemen secdeye kapanın! İnin secdeye, fakat bunu hiç saymayınız. Eğer rükûda iken yetişirseniz, onu rekât olaraktan sayabilirsiniz. Namaza yetişmiş olursunuz.

ee. Cemaate Uyun, Namazı Tekrar Kılın!

Namazla ilgili bir başka mesele...

Ebû Dâvud ve Beyhakî, Yezid ibn-i Âmir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³⁷

إِذَا جِئْتَ إِلَى الصَّلَاةِ ، فَوَجَدْتَ النَّاسَ يَصَلُّونَ ، فَصَلِّ مَعَهُمْ ، وَإِنْ كُنْتَ

قَدْ صَلَّيْتَ تَكُنْ لَكَ نَافِلَةٌ ، وَهَذِهِ مَكْتُوبَةٌ (د. ق. عن يزيد بن عامر)

RE. 40/17 (*Îzâ ci'te ile's-salâti, fevecedte'n-nâse yusallûne, fesalli meahüm, ve in künte kad salleyte, tekün leke nâfileten ve*

¹³⁷ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.190, no:489; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.302, no:3463; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.276, no:1; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.109, no2375; Yezid ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.642, no:20684; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.19, no:1706.

hâzihî mektûbeten.)

(İzâ ci'te ile's-salâti) “Camiye namaz kılmaya geldin. *(Fevecedte'n-nâse yusallûne)* Baktın ki insanlar cemaatle namaz kılıyorlar. Namazı kılıp dağılmamışlar. İnsanlar camide... *(Fesalli meahüm)* Sen de onlarla beraber namazı kıl!”

(Ve in künte kad salleyte) “Daha önce kılmış olsan bile... *(Tekün leke nâfileten)* O senin evde kıldığın nafîle olur, *(ve hâzihî mektûbeten)* bu da farz yerine geçer.”

Allah cümlemizi affeylesin... Tevfikat-ı samedaniyyesine mazhar eylesin inşallah...

El-fâtihah!

İskenderpaşa Camii, 1967

06. CAMİDE YAPILACAK ŞEYLER

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ، فَأَحْسَنَ وَضُوءَهُ، ثُمَّ خَرَجَ عَامِدًا إِلَى الْمَسْجِدِ،

فَلَا يَشْبُكُنْ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَإِنَّهُ فِي صَلَاةٍ (حم. د. ت. عن كعب

بن عجرة)

RE. 40/1 (*İzâ tevaddaa ehadüküm feahsene vudûehû, sümme harace âmiden ile'l-mescidi, felâ yüşebbikenne esâbiahû, feinnehû fi salâtin.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

Peygamber SAS'in mübarek kandil ayı olması dolayısıyla, bir salât ü selâmla başlayalım:

Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim... (3 defa)

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi Cenâb-ı Peygamber'in şefaatine mazhar eylesin... Dünyada da ahirette de onun izinden, yolundan ayırmasın...

a. Peygamber SAS Hakkında

Cenâb-ı Peygamber SAS Hazretleri'nin bir iki menâkıbını arz etmek isteyeceğim:

En yüksek boylu bir insan bile gelse, uzun boylu olduğu halde, bunun da üstünde görülür. Uzun boylu müstesna insanlar var ya, bu uzun boylu adamın yanına gelse, Peygamber Efendimiz ondan daha uzun görünürdü. Allah-u Teala'nın hikmeti...

Mübarek vücutları beşer idi, ama bu nurdan ibaretti. Bakarsın etten kemikten görünüyor ama bu et kemik nur idi. Onun için *Mevlid* sahibi nurun gölgesi olmaz diyor. Cenâb-ı Peygamber'in gölgesi olmazdı. Hepimizin bir gölgesi var. Bu güneş vurduğu vakitte bir gölge akseder değil mi etrafa? Cenâb-ı Peygamberin gölgesi olmaz. Niçin? Nurun gölgesi olur mu? Allah şefaatten ayırmasın...

Mübarek vücut-u saadetlerine hiçbir eziyet verici sinek ve buna benzer bir şey konmamıştır. Hayatları müddetince vücutlarına bir sinek bile konup onu incitmemiştir.

Tabii o zaman, bu bizim evlerimizdeki helâ teşkilatı yoktu. Medine-i Münevver'e'nin içerisinde def-i hacet etmek memnu o devirde. Herkes def-i hacet edeceği vakitte şehrin dışarısına gider, dışarısında hacetini görür idi. Onun için pek çok kimse “Cenâb-ı Peygamberin def-i hacetini acaba görebilir miyiz?” diye tarassut etmişler, kat'iyyen görememişler. Çünkü derhal yer yutuyor idi. Yer onun kazuratını yutuyor idi. Dışarıda gören olmamıştır hiç.

Mübarek tükürükleri dertlere deva oluyor. Hz. Ali KV Hayber'e gidecekler muharebeye, sancağı tutacak adam arıyor Cenâb-ı Peygamber, benim burada bayrağımı kim temsil edecek? Herkes istiyor bana versin diyerekten. Hayır diyor.

“—Hz. Ali nerede?” diyor.

“—Hasta, gözleri ağrıyor.” diyorlar.

“—Çağırın kendisini...” diyor.

Geliyor Hz. Ali Efendimiz. Peygamber SAS gözlerine dua ediyor. Orada gözleri derhal iyi oluveriyor.

Mübarek tükürükleri de şifadır. Bunun için bize de tavsiyeleri

var:¹³⁸

تُرْبَةُ أَرْضِنَا بِرِيقَةٍ بَعْضِنَا يُشْفِي سَقِيمِنَا بِإِذْنِ رَبِّنَا
(خ. م. د. ه. ك. ع. ش. طب. عن عائشة)

(*Türbetü ardinâ*) “Bizim, bu yerimizin toprağı, (*bi-ríkati bağdınâ*) bazılarımızın ağızındaki tükürükle, (*yüşfâ sakîmenâ*) bizim hastalarımıza şifa verir, (*bi-izni rabbînâ*) Allah-u Teâlâ’nın izniyle...”

Yâni, Medine-i Münevvere’nin toprağı, bazı sâlih insanların tükürüğüyle beraber, yaralara sürüldüğü vakitte, yaralar şifa bulur. Allah-u Teala’nın izniyle o hasta iyi olur.

O zaman doktorlar mu var ortada, ilaçlar mı var böyle bin bir çeşit? İşte bu dualarla herkes şifâyâb olurlardı. Allah-u Teâlâ Peygamber SAS’in şefaatine cümlemizi mazhar buyursun...

Peygamber SAS Efendimiz’in menâkıbı çok geniş, bunları sizlerden okumanızı rica ederim. El-hamdü lillah şimdi birçok hocalarımız var, güzel güzel bunları yazıyorlar; ben de size okumak tavsiye ederim.

b. Mescidde Ellerinizi Kilitlemeyin!

Bugün okuduğum hadis-i şerifi Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve Tirmizî, Kâ’b ibn-i Ucre RA’dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:¹³⁹

¹³⁸ Buhârî, *Sahîh*, c.5, s.2168, no:5413; Müslim, *Sahîh*, c.4, s.1724, no:2194; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.4, s.12, no:3895; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.2, s.1163, no:3521; Hâkim, *Müstedrek*, c.4, s.457, no:8266; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.8, s.40, no:4550; İbn-i Ebî Şeybe, c.5, s.46, no:23569; Taberânî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.4, s.368, no:7550; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.2, s.21, no:2135, Hazret-i Aişe RA’dan.

¹³⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.141, no:352; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.170, no:475; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.241, no:18128; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.230, no:5673; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.144, no:369; İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gâbe*, c.I, s.427; Kâ’b ibn-i Ucre RA’dan.

إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ، فَأَحْسَنَ وُضُوئَهُ، ثُمَّ خَرَجَ عَامِدًا إِلَى الْمَسْجِدِ،

فَلَا يَشْبُكُنْ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَإِنَّهُ فِي صَلَاةٍ (حم. د. ت. عن كعب

بن عجرة)

RE. 40/1 (*Îzâ tevaddaa ehadüküm feahsene vudûehû, sümme harace âmiden ile'l-mescidi, felâ yüşebbikenne esâbiahû, feinnehû fî salâtin.*)

(*Îzâ tavaddaa ehadüküm feahsene vudûahû*) “Sizden biriniz abdest almasını güzel yaptığı zaman, (*sümme harece âmiden ile'l-mescidi*) sonra mescidi kasd ederek evinden çıktığı zaman, niyeti mescid olarak çıktığı zaman, (*felâ yüşebbikenne esâbiahû*) sakın ellerini birbirine kilitleyip kenetlemesin. (*Feinnehû fî salâtin*) Çünkü o namazdadır.”

Siz abdest alırken abdestinizi güzel alın, dikkatli alın, kuru yer bırakmayın! Gerek gusül abdestinde, gerek namaz abdestinde kuru yer bırakmayın ve huşu ile abdest alın. Yani, “Ben Rabbimin divanına hazırlanıyorum, oraya çıkacağım, onun için temizleniyorum, abdest alıyorum!” diyerekten dışarı ile ilgisini kesmesi lazım. Konuşmaları bırakması lazım, başka düşünceleri bırakması lazım! Allahıma gidiyorum diyerekten hazırlık yapması lâzım!

Abdest Allah Celle ve A'lâ'nın divanında durmak için ilk hazırlık. Bunu güzel yapın! Aceleyle, bazı yerleriniz kuru kalmak suretiyle yapmayın, huzursuz da yapmayın.

Rahmetli Hocaefendimiz derdi ki:

“—Bir insan abdestini güzel alırsa, konuşmadan, dikkatle ve huzur ile alırsa kılacağı namaz da o nisbette huşûlu olur. Namazının da huşuuna sebeptir.”

Binaen aleyh, Cenâb-ı Hak dört tane melek gönderir bu kulu

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.506, no:19991; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.498, no:1673.

abdestini aldığı vakitte, başında böyle bayrak tutarlar. Her biri bir taraftan, başında siper olarak tutarlar ve bunun aldığı abdesti, böyle huzur ile aldıysa, huzur-u Rabbü'l-âlemîn'e böylece arz ederler.

Onun için abdesti güzel alın, dikkatli alın, huzuru bırakmayın! Hemen gelişigüzel bir yıkanma tarzına dökmeyin, temizlik tarzına dökmeyin. "Hakkın divanına çıkmak için hazırlanıyorum!" diye düşünün.

Hz. Ali KV bakınız ki, abdest alırken sararırdı. Dediler ki:

"—Ya Ali, neden böyle sararıp soluyorsun, senin bir hastalığın mı var?"

"—Rabbimin huzuruna gideceğim. Acaba ona layık bir ibadet yapabilecek miyim, bunun korkusu, havfı, haşyeti içerisindeyim. Ondan dolayı rengim değişiyor." dedi.

Havf-ı ilâhi kolay bir şey değil. Bunun için bu ümmetten alınan şeylerin birisi de bu havfin ortadan kalkması...

Namaza gidiyor, abdestini alıyor, bu havf içerisinde yok... Bunu idrak et. Namazı kılarken Allah'ın divanına geldiğini, bu kadar kusur içerisindeyken bu kadar nimetlerin üzerine yağdığını düşün! Sıhhatin yerinde, afiyetin yerinde... Allah muhafaza, ne çeşit insanlar var dertler içerisinde, hastalıklar içerisinde, şuarsuzluklar içerisinde...

"—El-hamdü lillah bana Cenâb-ı Hak sıhhat vermiş. Bu sıhhatimle beraber birçok kusurun içerisindeyim. Bu kusurumla yine beni kabul ediyor divanına, *Allâhu ekber* diyerek durduruyor. Bu büyük nimet..." diye düşünün.

Binaen aleyh, siz böyle namazınız için camiye gelirken, camiye gelmeyi kasederek yolda gelirken, ellerinizi de böyle kilitlemeyin! Bazı adamların adetidir ikide bir böyle kilitlerler, parmak kırarlar filan. Böyle bir şey de yapma!

Daha camiye de girmedi ama dışarıdayken de bunu böyle yapmayın! Çünkü o namazdadır. Abdestini aldı, hazırlandı, hakkın divanına gidiyor, artık namazdadır. Namazdaki insan nasıl öyle yapamazsa, bu da böyle yapamaz. Abdest alıp namazı

kasdedince namazda sayılıyor artık. Onun için namaza münâfi bir iş yapmamalı, çirkin söz söylememeli; dualarla, hayırlarla gelmeli camiye... Allah cümlemizi affetsin...

c. Abdest Alırken Göz Çukurlarını İyi Yıkayın!

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴⁰

إِذَا تَوَضَّأْتُمْ ، فَأَشْرِبُوا أَعْيُنَكُمْ الْمَاءَ مِنَ الْوَضْوَاءِ ، وَلَا تَنْفُضُوا أَيْدِيَكُمْ ؛

فَإِنَّهَا مَرَوَاحُ الشَّيْطَانِ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 40/2 (*İzâ tavadda'tüm, feşribû a'yünekümü'l-mâe mine'l-vüdüi, ve lâ tenkudû eydiyeküm, feinnehâ mirvâhu's-şeytân.*)

(*İzâ tavadda'tüm*) “Abdest aldığınız zaman, (*fe'srebû a'yünekümü'l-mâe mine'l-vüdüi*) gözlerinize abdest suyundan içiriniz.”

Abdest alırken yine dikkat edeceğimiz şeylerden birisi, gözlerinizin içine, çukurlarına suyu emdirin. Gözlerinizin de hakkını verin sudan... Abdestin vacibi yoktur derler, farz ve sünnetten ibaret... Fakat vacip olan kısımlardan birisi de gözlerinin suyu... Yani gözlerinize de bu sudan nasip aldırın!

(*Ve lâ tenkudû eydiyeküm*) “Abdest aldıktan sonra ellerinizi silkmeyin, hani çıplak oluyor elleriniz, bunu da böyle silkmeyin; (*feinnehâ mirvâhu's-şeytân*) bu silkmek şeytanın yelpazesidir.”

Abdest alan birinden abdest aldıktan sonra kurulansın, giyinsin. Böyle el silkmeye lüzum kalmaz. Bunu yaparsanız bu şeytanın bir yelpazesini kullanmış mesabesinde saymışlar.

Hz. Ebu Hureyre'den bu hadis-i şerifi nakletmişler.

¹⁴⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.265, no:1029; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.307, no:26138; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.13, no:1700.

Hız. Ebu Hüreyre, Ashab-ı Suffe'den bir zattır. *Ashab-ı Suffe* diyerek Peygamber SAS ile harem-i şerife gidenler bilirler, bunun yarısı kadar bir yer vardır. Cenâb-ı Peygamber'in kabrinin arka tarafına gelir. Burada hazır asker, hazır talebe... Burada yetmiş ile üç yüz arasında değişen fakirler var idi. Her zaman orada dururlar, Peygamber Efendimiz'in emrine amade, kulaklarını verirler ki ne diyecek acaba diyerek.

Hadislerin en çok ezberleyeni de Hız. Ebû Hüreyre...

Demişler ki:

“—Sen neden bu kadar çok hadis naklediyorsun?”

Siz çarşılarda pazarlarda ekmek parası kazanmak için dolaşırken, ben Rasûlüllah'ın dizinin dibinde onun sözlerini dinliyordum. Bundan böyle size fazlaca naklediyorum. En fazla nakleden o... [5374 hadis rivayet etmiş.]

Bu zat da fakir imiş. Fakir olmasıyla beraber zaruret dolayısıyla birkaç gün aç kalmış anlaşılan. Tâkati kesilmiş, yürüyemez hale gelmiş. Yine Peygamber ona rast gelmişler, onun o halini görünce, onu çağırmiş, beraber Mescid-i Şerife gelmişler.

Dostlarımızın bize getirdiği gibi, bir tas süt getirmiş Cenâb-ı Peygamber'e birisi... Ebû Hüreyre bakmış, gözü kalmış sütte;

“—Şunu bana verse de içsem!” diyerekten.

Cenâb-ı Peygamber SAS demiş ki:

“—Hadi git Ashab-ı Suffe'yi çağır da gel!” demiş.

Ashab-ı Suffe, 50-60 kişi neyse...

“—Pekiyi...” demiş ama içi de gitmiş. “Bu süt bunları doyurur mu, bana ne kalacak?” diyerekten böyle içi sızlamış.

“—Rasûlullah çağırıyor, buyurun!” diye çağırmış.

Gelmişler. Cenâb-ı Peygamber süttten içmiş, yanındakine vermiş. Sırayla hepsi içmişler, içmişler, en sonda da Ebu Hüreyre varmış. Ona da sıra gelmiş, bakmış ki süt iyi, lık lık lık lık içmiş. Doymuş karnı;

“—Buyurun yâ Rasûlallah!” demiş, tası Rasûlullah'a uzatmış.

Rasûlullah SAS:

“—Tekrar iç!” demiş, tekrar içmiş.

“—Doydum!” demiş.

“—Tekrar iç!” demiş, tıkanmış, doymuş iyice.

Ama süt olduğu gibi duruyor. İşte Peygamber mucizesi diye buna diyorlar. Bereket buna diyorlar. Allah-u Teâlâ bereket verdi miydi tükenmez o...

Bir muharebe esnasında erzakları bitmiş asker. Bir kısmında var ama bir kısmında da yok, bitirmiş erzağını... Şimdiki gibi askeri teşkilat yok ki, arkadan boyna erzak getirsin. Herkes yiyeceğini yanında kendisi götürüyordu. Böyle şikayet etmişler:

“—Yâ Rasûlallah bitti erzağımız, ne yapalım?” demişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS:

“—Kimde varsa getirin, dökün buraya! demiş.

Bir sergi yaymışlar, herkeste ne kaldıysa üzerine yılmışlar. Sonra Cenâb-ı Peygamber onu herkese taksim etmiş.

Ebû Hüreyre RA diyor ki:

“—O gün bana verilen bir avuç hurma hâlâ bitmedi.” diyor.

Rasûlullah ahirete göçmüş, hâlâ o hurma duruyor, her gün de

yiyor. Ne oluyor? Bitiyor yerinden demek ki tekrar. Kudret-i ilahiyye... Aklın, beşerin tasavvuru haricinde bir şey... Zaten mucize ne demek? Beşerin gücünün yetemeyeceği bir şey demek. Beşer öyle bir şey yapamaz. İşte bereket bu...

*Tebâreke'lezi'*deki bereket, *Allâhümme salli*'deki bereket, *Allahümme bârik*'teki bereket bu berekettir ki, Allah bu bereketi verirse insan çok rahat yaşar. Az kazanır ama az kazancı yeter insana... Çoluğuna da çocuğuna da yeter. Herkes rahat, huzur içerisinde.

Bu bereket olmazsa bakarsın bu kazancın on misli fazla kazanç var. Fakat evde huzur yok, insanlarda huzur yok, rahat yok. İşte birçok sıkıntılarla karşılaşır, ah der, çaresiz kahr.

Onun için Allah Celle ve A'lâ bu Peygamber SAS'nin izinden, yolundan ayırmasın... Şefaatinde de ayırmasın, mahrum etmesin inşallah... Onun yolunda gittikçe Allah-u Teala mümin kulunu katiyen sıkmaz. Az kazancı var, şu var, bu var ama daima huzur içerisinde olur. Ashab-ı kiramın zamanındaki gibi...

d. Ağzı Burnu İyi Yıkayın!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴¹

إِذَا تَوَضَّأَتْ فَأَبْلَغْ فِي الْمَضْمُضَةِ وَالْإِسْتِنْشَاقِ، مَا لَمْ تَكُنْ صَائِمًا
(الدولابي عن عاصم بن لقيط عن أبيه)

RE. 40/3 (*Îzâ tavaddaet feblüğü fi'l-madmedati ve'l-istinşâku, mâ lem tekün sâimâ*)

(*Îzâ tavaddae feblüğü fi'l-madmedati ve'l-istinşâku*) “Abdest aldığı zaman ağzına ve burnuna su vermede mübalağa et! Tam yap, ağzını iyice çalkala, her tarafına iyice gitsin; burnunun içine su iyice gitsin, iyice temizlensin.”

¹⁴¹ *Kenzü'l-Ummâl* c.IX, s.304, no:26121; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.10, no:1692.

(*Mâ lem tekün sàimâ*) “Oruçlu değilsen...” Oruçluyken o kadar yapılmaz, çünkü oynarken insan yutuverir, orucu sakatlanır.

Abdest alırken ağızımıza su veriyoruz ya, bu ağızımıza su verirken şıp şıp yapma, güzelce ağızını doldur, çalkala ağızını tekrar tekrar, üç defa; ağızın temizlensin yani. Burnuna çekerken suyu güzel çek, içindekileri de dışarıya atarsın. Burnun da sudan nasibini almış olsun. Ağızın da alsın, burnun da alsın.

Mazmada diyerekten ağza alınan suya, *istinşak* da burna çekilen suya diyorlar.

(*Mâ lem tekün sàimâ*) “Eğer oruçlu değilsen...”

Oruçlu olursan, ağızından fazla suyu kaçıırırsın boğazına, orucunu bozar. Genzinden fazla su alınca, bu da genzinden içeriye gider, bu da orucunu bozar. Onun için oruçlu olmadığın vakitte bunu yap. Oruçluyken mübalağa etme!

e. Verilen Yer Allah’ın İkramıdır

Buhârî *Târih-i Kebîr*’inde ve Beyhakî *Şuabü’l-Îmân*’ında Mus’ab ibn-i Şeybe RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴²

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ فَأَوْسَعْ لَهُ أَخُوهُ فَإِنَّمَا هِيَ كَرَامَةٌ أَوْ كَرَمَةٌ أَلَّهِ بِهَا

(خ. في التاريخ، هب. عن مصعب بن شيبة)

RE. 40/4 (*Îzâ câe ehadüküm, feevsea lehu ehûhu, feinnemâ hiye kerâmetün, ekremehu’llâhu bihâ.*)

(*Îzâ câe ehadüküm, feevsea lehu ehûhu*) “Sizden biri geldiğinde kardeşi ona bir yer açarsa, (*feinnemâ hiye kerâmetün, ekremehu’llâhu bihâ*) o yer öyle bir ikramdır ki, Allah onu o kimse vasıtası ile ikram etmiştir.”

¹⁴² Beyhakî, *Şuabü’l-Îman*, c.VI, s.431, no:8774; Buhârî, *Târih*, c.VII, s.61566; İbn-i Şeybe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.26, no:24753; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.24, no:1722.

Kardeşin sana yeri gösterir ama asıl gösteren Allah CM. Demek bu sebeplere bakma. Sebeplere bakmak aldatır insanı. Mesela çok ayıp bir şey ama kusura bakmayın; kelb size ısırmağa geliyor, havlıyor, aldınız yerden bir taş, attınız köpeğe. Köpek taşın arkasından koşuyor, zannediyor ki kabahat taşta. Köpek bunu idrak edemiyor. Taşta ne kabahat var? Taşı atanda kabahat. Değil mi? Taşı atanı bırakıyor da taşın arkasından gidiyor. Bunu hepimiz görmüşüzdür.

Kardeşin bu ikramı yaptı ama bu ikramı yapan, bunun kalbine bu lütfu veren Allah'tır. Sen bunu Allah'tan bil yine. Bunu da sebep bil.

f. Camiye Girince İki Rekât Namaz Kılın!

Ebû Dâvud Ebû Katâde RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴³

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيَصِلْ سَجْدَتَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَجْلِسَ ،
ثُمَّ لِيَقْعُدَ بَعْدَ إِنْ شَاءَ ، أَوْ لِيَذْهَبَ لِحَاجَتِهِ (د. عن أبي قتادة)

RE. 40/5 (*Îzâ câe ehadükümü'l-mescide, felyusalli secdeteyni min kabli en yeclis, sümme liyak'ud ba'dü in şâe, ev liyezheb li-hâcetihi.*)

(*Îzâ câe ehadükümü'l-mescide*) “Sizden birisi mescide geldiğinde, (*felyusalli secdeteyni min kabli en yeclis*) oturmadan evvel iki rek'at namaz kılsın! (*Sümme liyak'ud ba'dü in şâe*) Sonra isterse otursun, (*ev liyezheb li-hâcetihi.*) isterse işine gitsin.”

Bir camiye girdiğiniz vakit, iki rekât namaz kılmadan oradan çıkmayınız. Madem ki camiye girdin, iki rekât namaz kıl da öyle git!

¹⁴³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.58, no:395; Ebû Katâde RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.658, no:20777; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.23, no:1720.

Buna *tahiyyetü'l-mescid* diyorlar. Bu tahiyyatü'l-mescid İmam-ı Şafi Hazretleri'ne göre müstehaptır, tabii yani sevabı var, terkinde bir azap yok. Sevabı var, terk edersen günah yok.

Fakat bizim mezhebimizle İmam-ı Malik'e göre kılacağımız namaz tahiyyetü'l-mescid yerine geçer. Kamet olmazdan evvel sünnete kalkıyoruz, o kıldığımız iki veya dört rekat sünnetler bu tahiyyetü'l-mescid yerine kâim olur. Ama sen de camiye girince iki rekat kıldıktan sonra oturursan, sen de yaparsan bir zararı yok.

Ama camiye girdi de bir şey alacaktı, bu şey almak için girdiği vakitte iki rekâtı kılmadan çıkmamalı! "Gideyim ben bunu alayım da tekrar döneyim işime!" Bunu yapmayın. İki rekat kılıp da camiye hakkını verin, bundan sonra gideceğiniz yere gidin!

g. Ayakkabı İle Namaz Kılmak

Ebû Dâvud Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴⁴

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَلْيَنْظُرْ ، فَإِنْ رَأَى فِي نَعْلَيْهِ قَدْرًا
أَوْ أَدَى ، فَلْيَمْسَحْهُ وَلْيَصِلْ فِيهِمَا (د. عن أبي سعيد)

RE. 40/6 (*İzâ câe ehadüküm ile'l-mescidi, felyenzur, fein raâ fi na'lihî kazeran ev ezen, felyemsahhu, velyusalli fihimâ.*)

(*İzâ câe ehadüküm ile'l-mescidi*) "Sizden birisi mescide geldiği zaman, (*felyenzur*) baksın; (*fein raâ fi na'lihî kazeran ev ezen*) eğer ayakkabısında bir pislik varsa, (*felyemsahhu*) onu temizlesin, toprağa filan sürsün, gidersin onu; (*velyusalli fihimâ*) sonra o ayakkabıları ile namazı kılınsın!"

¹⁴⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.288, no:555; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.431, no:4049; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.534, no:20129; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.22, no:1715.

Bakın o camiler bizim camilerimiz gibi değil. Arabistan'daki camileri görüyoruz, topraktan, kumdan... Üstte bir gölgelik vardır, altı kumdur. Bunun üzerine bir kilim milim koymuşlardır, burada kılınır namaz. Tabii o mescide geldiği vakitte ayakkabısına baksın! Ayakkabısının altında kirler, pislikler bunu yere sürerek temizlesin. Ayağından çıkarmak zor oluyorsa onunla namazını kılın.

Ama bizim camilerimizde olmaz. Çünkü bizim camilerimiz halılarla, kilimlerle kaplıdır. Bu toprak camilere göre...

Yalnız askerlikte potinleri çıkarmak zordur. Bağcıklarını çözmek, bağlamak bir zaman da alır. Binaen aleyh bunun altını temizler, ayakkabısıyla namazına duruverir.

Eğer yağmurlu bir havada, çamurlu bir havada mutlaka yıkamak lazım. Bu kuru havaya göre... Ekseriyetle Arabistan'da hava kurudur, yağmur nadiren yağar. Kuru olduğu için o pislikler de kumlara sürüle sürüle temizlenir.

h. Hasta Ziyaretinde Yapılacak Dua

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve Hâkim, Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴⁵

إِذَا جَاءَ الرَّجُلَ يَعُودُ مَرِيضًا ، فَلْيَقُلْ : اَللّٰهُمَّ اَشْفِ عَبْدَكَ فُلَانًا ، يَنْكَأُ
لَكَ عَدُوًّا ، اَوْ يَمْشِي لَكَ اِلَى جَنَازَةٍ (حم. د. طب. ك. عن ابن عمرو)

RE.40/7 (*Îzâ câe'r-racülü yeûdü merîdan, felyekul: Allâhümme'şfi abdeke fülânen, yenkeü leke adüvven, ev yemşî leke ilâ cenâzetin.*)

¹⁴⁵ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.360, no:2701; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.172, no:6600; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.734, no:2013; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.94, no:25135; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.26, no:1724.

(*İzâ câe'r-racülü yeûdü merîdan*) “Bir kimse bir hastayı ziyarete gittiğinde (*felyekul*) şöyle desin:

(*Allâhümme'sfi abdeke fülânen*) “Yâ Rabbi, kulun filana sen şifalar ver! (*Yenkeü leke adüvven*) O senin için düşmanı kahreder, secaatli bir askerdir. (*Ev yemşî leke ilâ cenâzetin*) Yahut senin rızan için bir cenazenin kaldırılmasına yardım eder. Binâen aleyh, bu adama sen şifa ver yâ Rabbi!”

i. Camide Önceden Yer Tutmak

Harâitî Câbir bn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴⁶

إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ، فَلَا يُقِيمَنَّ أَحَدًا مِنْ مَقْعَدِهِ، ثُمَّ يَقْعُدُ فِيهِ
(الخرائطي في مكارم الأخلاق عن جابر)

RE. RE.40/8 (*İzâ câe ehadükümü'l-cumuâte, felâ yukîmenne ehaden min mak'adihî, sümme yak'ud fîhi.*)

(*İzâ câe ehadükümü'l-cumuâte*) “Sizden birisi Cuma'ya geldiği zaman, (*felâ yukîmenne ehaden min mak'adihî*) oturacağı yere bir kimseyi önceden yer tutmak için oturtmasın; (*sümme yak'ud fîhi*) sonra da onu kaldırıp onun yerine oturmasın!”

Cuma günü geldik camiye. Yerine birisini koyup da;

“—Sen burada bekle, burası benim yerim! Sen kalkarsın, ben otururum buraya.” deme.

Bunu Arabistan'da pek yaparlar kalabalık yerlerde. Üç beş kuruş para verip, “Sen burasını bekle, ben gelince otururum!” diye adam tutmak kat'iyyen doğru bir şey değil.

j. Ramazan'da Mânevî Değişiklikler

¹⁴⁶ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.746, no:21209; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.23, no:1717.

Taberânî Utbetü'bnü Abd'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴⁷

إِذَا جَاءَ شَهْرَ رَمَضَانَ، فَتَحَتْ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ، وَغَلَقَتْ أَبْوَابَ النَّارِ، وَ
صَفَدَتْ الشَّيَاطِينَ، وَنَادَى مُنَادٌ: يَا طَالِبَ الْخَيْرِ هَلُمَّ، وَيَا طَالِبَ
الشَّرِّ أَقْصِرْ، حَتَّى يَنْسَلِخَ الشَّهْرُ (طب. عن عتبة بن عبد)

RE. 40/9 (*İzâ câe şehru ramedân, fütthiat ebvâbü'l-cenneh, ve gullikat ebvâbü'n-nâr, ve suffideti'ş-şeyâtînu, ve nâdâ münâdin: Yâ tâlibe'l-hayri helümme, ve yâ tâlibe'ş-şerri aksır, hattâ yensaliha'ş-şehr.*)

(*İzâ câe şehru ramadân*) “Ramazan ayı geldiği zaman, (*fütthiat ebvâbü'l-cenneh*) cennetin kapıları açılır.” Bu bir değişiklik, mânevî âlemin en büyük değişikliklerinden. (*Ve gullikat ebvâbü'n-nâr*) “Cehennem kapıları kapatılır, (*suffideti'ş-şeyâtîn*) ve şeytanlar zincirlere vurulur, yâni zincirlerle bağlanılır.” Böylece üç tane değişikliği ifade etmiş oluyor bu hadis-i şerif.

İnşallah gene nasip olur, Ramazan ayı gelir de oruçlarımızı tutarız. Bu ay geldiği vakitte, bakın ne kadar güzel: Cennetin bütün kapıları Ümmet-i Muhammed'e açılır, cehennem bütün

¹⁴⁷ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.132, no:326; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.156, no:1563; Utbe ibn-i Ferkad es-Sülemî RA'dan.

Lafız farkıyla: Neseî, *Sünen*, c.IV, s.130, no:2108; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.311, no:18816; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.67, no:2418; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1302; Utbe ibn-i Ferkad es-Sülemî RA'dan.

Kısım: Müslim, *Sahîh*, c.II, s.758, no:1079; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.66, no:682; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.126, no:2097; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.526, no:1642; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.310, no:684; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8669; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.188, no:1882; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.202, no:7695; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.64, no:2408; Ebü Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.306; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.III, s.188, no:1882; Ebü Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.753, no:23702; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.30, no:1732.

kapıları da kapanır. Şeytanlar da bağlanır, Ümmet-i Muhammed'e eziyet edemesin diye.

(*Ve nâdâ münâdin*) “Bir seslenici seslenir ki, bir münâdî nidâ eyler ki: (*Yâ tâlibe'l-hayr*) ‘Ey hayrı taleb eden, ey hayır isteyen, (*helümme*) gel! (*Ve yâ tâlibe'ş-şerri*) Ey şerri isteyen, (*aksır*) geri dur, yapma kötülüğü!’ (*Hattâ yensaliha'ş-şehr*) Bu mübarek ay gidinceye kadar, bu durum böyle devam eder.”

Ramazan gelip de oruç tutmamak, hasta olur müstesna; çok yaşlı olur, takati olmaz müstesna; çocuk olur, tutamaz, müstesna... Hanımların zorunlu halleri vardır, bunlar müstesna... Bundan gayri bir Müslümanın oruç tutmaması kadar ayıp bir şey yoktur. Sağlık vermiş Allah-u Teala, nimet vermiş. Sabahtan akşama kadar, çok değil, sabahtan akşama kadar... Bunda sayılamayacak kadar çok hikmet vardır.

Vaktiyle dinlediğim bir faydayı size anlatayım. Bizim gençliğimizde bir vaiz geldi, isminin Abdullah hatırımda tutuyorum, gayet natuk ve gayet tıp bilgisi var kendisinde... Bilgilerine aşına. Hep böyle nasihatlerinde tıpla karşılaştırır, güzel sözler söyler. O anlatmıştı:

Cezayir denilen Fransız müstemlekesinde bir hastalık türemiş, fakat bu hastalıkta hep Fransızlar ölüyor. Öyle, Fransızlar ölüyor mütemediyen. Tabii hepsinin nazar-ı dikkatini celb etmiş. Çünkü Araplar da var çok, Müslümanlar da var. Bunlara niçin bir şey olmuyor da, hep Fransızlar ölüyor diye düşünmüşler, düşünmüşler;

“—Olsa olsa şu oruç onları koruyan... Bir tecrübe edelim bakalım!” demişler.

Hemen hayvanlara bu mikrobu aşılamışlar. Sonra ikiye bölmüşler, hangi hayvansa... Bir kısmına üç öyün yiyecek vermişler, bir kısmını oruç tutar gibi gündüz aç bırakmışlar. Bakmışlar, günde üç defa yiyen hayvan hemen ölüyor. Öteki aç duran hayvana bir şey olmuyor.

Ama hidayet Allah'tandır. El-hamdü lillah Allah bize

lütfetmiş, bu lütuf çok büyük bir lütuf. İman ile, İslam ile bir İslam diyarında yetiştirmiş bizi, el-hamdü lillah... Anamız Müslüman, babamız Müslüman, memleketimiz de Müslüman...

Bir gavur memleketine gitsek, beş-on gün orada misafir kalsak, hasret kalırız bu camilerimizi görmeye... Orada devamlı dursak, alışırız. Çünkü insan dura dura alışır bir şeye... Buna alışmamak için Allah oraları göstermesin. Oralar Müslüman olsun da öyle görelim!

k. İlim Öğrenirken Ölen Şehiddir

Bezzâr, Hatîb-i Bağdâdî ve İbnü'n-Neccâr Ebû Hüreyre ve Ebû Zer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴⁸

إِذَا جَاءَ الْمَوْتُ لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَهُوَ عَلَىٰ هَذِهِ الْحَالَةِ ، مَاتَ وَهُوَ شَهِيدٌ
(البزار، خط. وابن النجار عن أبي ذر وأبي هريرة لا هـ).

RE. 40/10 (*İzâ câe'l-mevtü li-tâlibi'l-ilmî, ve hüve alâ hâzihi'l-hâleti, mâte ve hüve şehîdün.*)

(*İzâ câe'l-mevtü li-tâlibi'l-ilmî*) “İlme talib olan bir kimseye ölüm geldiğinde, (*ve hüve alâ hâzihi'l-hâleti*) o bu hal üzerinde iken, ilim öğrenirken ölürse, (*mâte ve hüve şehîdün*) o şehid olarak ölür.”

Ecel hepimiz için mukadder. Nefesler sayıyla verilmiştir. Ne kadar nefesimiz varsa bu kadar zaman yaşayacağız. Allah-u Teâlâ hepimize hayırlı ömürler versin. Hayırlı günler ihsan buyursun inşallah. Şimdi bu ecel geldi, ama nasıl geldi biliyor musun? İlmi talep eden bir kimseye ecel geldi. İlmi talep eden hoca, hacı, talebe, müderris, vaiz, kimler var? Yani ilimle meşgul oluyor.

¹⁴⁸ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.332, no:508; Ebû Hüreyre ve Ebû Zer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.137, no:28693; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.28, no:1727.

Yalnız talebe değil, talebeyi yetiştiren de...

Cenâb-ı Peygamber'in çok güzel bir sözü var:

“—İnsanlar iki kısımdan ibarettir: Ya ilim talibidir, talebedir veyahut öğrenmiştir, okutuyordur. Bundan gayrısında hayır yoktur.”

Ya öğrenen, ya öğretici... Bunun dışındakileri saymamış. Onun için ya öğrenici ol, ya öğretici olmaya gayret et! O halde iken ölüm geldi, ecel geldi. Biz de ilim tahsil ediyoruz veya onu öğretmeye çalışıyoruz başkalarına... Ölürse, yatağındadır ama şehid olarak ölür.

Bu hususta, ilim hakkında çok hadisler vardır. Yalnız bu ilimden murat dünya ilmi değil, din ilmidir. Dünya ilmi bugün son haddine varmıştır. İnsan bugün göklerde uçuyor, füzeler yapıyor, başka alemlere gitmeye çalışıyor. Bunlar dünyanın metaıdır. Nefes bitti mi, o da bitti. Ondan sonra bunun hesabını vermekle meşgul olursun. Ama dinine müteallik olarak böyle öğrenip de öğretmeye çalıştığın şeyler, onun mükafatı şehadettir.

Şehadet kolay bir şey değil! Biliyorsunuz ki harplerde dövüşülürken bazı kimseler, eceli geliyor orada şehid oluyor. Şehidin ilk kanının damlamasıyla bütün günahları siliniyor. Bütün günahları silinmekle beraber, ashabından da dört yüz kişiye kadar şefaahat hakkı veriyor Cenâb-ı Hak. Büyük mükâfat.

Onun için bir şehid var böyle cephelerde, gaza ile ölen; bir de var yatağında ölen... Bu tâlib-i ilimdir. Bazı ârifler de vardır ki Cenâb-ı Hakkın Esmâ-i Hüsnâ'sına içinden, görürcesine inanmış yüksek tabaka insanlar var ki, bunların ölümü bin şehid eder. Yatağında ölür ama bin şehid mertebesi vardır kendilerinde... Allah bu irfan mertebesine hepimizi ulaştırın...

Onun için duamızın birisinde diyoruz ki:

“—Yâ Rabbi ben seni bilmek istiyorum. Sen bana seni bilmenin tohumlarını gönlüme ek de bunlar filizlensin, yetişsin, ben seni bileyim, hakkıyla bileyim ama...”

Allah'ı bilmek kolay bir şey değil. Bakıyoruz işte bu varlığın

bir sahibi var... Anamdan duydum, babamdan da duydum, işte biraz da idrakim var da, öyle diyorum. Bir de içerisinde inancıyla demek lâzım! Tam manasıyla inanıp, kainat dese ki:

“—Yâhu yanlışsın sen!”

“—Hayır, Allah var! Bu mülkün sahibi Allah'tır.” der

Bunu hepimiz takdir edersiniz ki, şu ufacak bir cami... Şu ufacak bir camiye birisi gelse, dese ki:

“—Bu tabiatın bir eseridir. Vaktiyle işte topraklar yığılmış, yağmurlar gelmiş, rüzgarlar gelmiş, buzlar olmuş, şunlar olmuş, delinmiş, takılmış. Bu cami meydana gelmiş.”

Buna inanan bir insan bulabilir misiniz? Gayet basit bir şeye inanıyoruz da bütün varlığı gözümüzle görüyoruz, Allah o ufacak göz bebeği denilen şeye o kadar kuvvet vermiş ki, kâinatı içine alıp görüyorsun, gördüğün halde diyorsun ki: Bu tabiatın eseri... Bir caminin kendi kendine olmadığına inanıyorsun da, koca varlığın tabiatın eseri diyerekten sahibini bulamıyorsun. Ne kadar acı bir şey.

Allah cümlemize hidayetler etsin. Yani büyük bir lütuftur hidayet. Herkes böyle mümin olmak ister. Ama elinden gelmez. Allah-u Teala'nın lütfudur. Bunun için gece gündüz secdeden başımızı kaldırmazsak azdır yani.

1. Dindar Kimselere Evlilikte Yardımcı Olun!

Tirmizî ve Beyhakî Ebû Hâtim el-Müzenî RA'dan rivayet etmişler. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:¹⁴⁹

إِذَا جَاءَ كُمْ مِنْ تَرْضُونَ دِينَهُ وَخَلْقَهُ، فَأَنْكِحُوهُ، إِلَّا تَفْعَلُوا، تَكُنْ فِتْنَةً

¹⁴⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.261, no:1005; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.299, no:762; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.82, no:13259; Dülâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.232, no:142; İbn-i Kânî, *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.V, s.182, no:1323; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1156; İbn-i Abdî'l-Ber, *el-İstiâb*, c.I, s.518; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XVI, s.247, no:3630; Ebû Hâtim el-Müzenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.318, no:44701; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.32, no:1737.

فِي الْأَرْضِ، وَفَسَادٌ عَرِيضٌ (ت . حسن غريب، ق . عن أَبِي حَاتِمٍ
الْمَزْنِيِّ وَمَا لَهُ غَيْرُهُ)

RE. 40/11 (*Îzâ câekûm men tardavne dînehû ve hulukehû, feenkihûhu illâ tef'alû tekûn fitnetün fi'l-ardi, ve fesâdün arîd.*)

(*Îzâ câekûm men tardavne dînehû ve hulukehû*) “Dindarlığına, ahlâkının güzelliğine razı olduğunuz gençler, kimseler size geldiği zaman, (*feenkihûhu*) onları evlendirin, boş bırakmayın! Dindarlığı yerinde, ahlâkı güzel; birisini bulun, evlendiriverin!”

(*İllâ tef'alû*) “Eğer böyle yapmazsanız, (*tekûn fitnetün fi'l-ardi ve fesâdün arîd*) o zaman yeryüzünde büyük bir fitne çıkar ve geniş bir bozgunculuk, fesat, fitne meydana gelir.”

Siz, dininden ve ahlâkından emin olduğunuz, beğendiğiniz bir kimseyle karşılaşırsanız, onunla evlenin, Dini güzelse, ahlâkı da yerinde, bu sizin için saadet; evlenin onunla...

Eğer keyfine uyarak, bu bana layık diyerek dinsiz, ahlaksız bir insanla evlenirsen, bu büyük bir fesattır yeryüzünde, büyük felâketlere sebep olur.

Tabii evlendikten sonra cinsi muamele yapıyor ya, bu cinsi muamele esnasında hayvanlar gibi açılmayın, örtünün! Örtü altında bulunun, zira açıkta yaparsanız şeytanın lâneti çocuğunuza karışır. O zaman işte böyle bir cins cemaat meydana gelir ki, ne Allah tanır, ne Peygamber tanır ne kardeş tanır...

Dün bir çocuk geldi, Orta Doğu'da okuyormuş da şikâyet etti:

“—Bizi mektebe almıyorlar Hocaefendi, ne yapalım?” dedi.

Ne yapayım ben? Benim elimde ne var ki?

Almayan kim? Bulgaristan'dan Bulgar mı geldi? Yunanistan'dan bir grup mu geldi veyahut Rusya'dan bir grup mu geldi de bizi mektebimize sokmuyor? Bizi mektebimize sokmayan gene bizim arkadaşımız ve komşumuz ama fikir ayrılığı olmuş.

“—Sen okuma!” diyor, “Ben okuyayım, sen çoban ol, işçi ol, ne olursan ol. Ben okurum, senin başına amir olurum, o zaman sana

gösteririm dünyayı!” diyor.

Bu çok acı bir haldir ki, İmam-ı Gazali bunu çok güzel izah eder. Müslümanlık birlikten ibarettir. Müslümanlıkta iki kişi yoktur, bir kişi vardır. Şarkla garp arasında ne kadar milyon-milyar Müslüman varsa, hepsi bir ceset gibidir, iki olmaz. Binaen aleyh şarktaki Müslümana bir rahatsızlık gelirse, garptaki Müslüman ondan eziyet duyar, rahatsızlık duyar. Kardeşinin imdadına yetişmeye koşar elinden geldiği kadar. Eğer bunu yapamıyorsa, demek ki onun İslamiyet'teki ruhu sönmüş.

Şimdi Allah esirgeye bir hastalıklar oluyor, kolunun kesilmesi icap ediyor veyahut ayağının kesilmesi icap ediyor. Adam hiç acıyı hissetmeden kolunu bacağını kesiyorlar, haberi de olmuyor adamın. Neden? Bir morfin yapıyor oraya doktoru. O morfin senin iptal ediyor hislerini. İptal ettikten sonra güzelce istediği gibi ameliyatlarını yapıyorlar değil mi?

İşte bu hissi iptal eden bu morfinin diğer bir kısmı da bugün cemiyet içerisinde dağılmış, fikirlere morfin yapılmış, morfinlenen fikirler bölüşülmüş. Sen o fikre sahip, bu öteki fikre sahip derken darmadağınık olmuş.

Devam ediyor İmam-ı Gazali: Bak elin güzel ama bir kazayla kesilirse burası, kesilince, “Vay vay vay acıyor!” diye bağıryorsun, “Aman doktora gidelim, sardıralım!” diyorsun. Neden acıyor? Çünkü bu birlik bozuldu da ondan acıyor. Birliğin bozulmasından geldi bu acı diyor. Yara kapanınca, birleşince acı da gidiyor. Bugünkü hadiselerin doğumu bundan ibaret. Ne zaman ki biz kardeş oluruz, kucaklaşırız, sevişiriz...

Ha şunu da anlatayım size. *Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah* öyle bir kelime-i tayyibedir ki, bunu söyleyen insan aşk ile, ihlas ile, sıdk ile söylerse, onun yeri cennettir. Bunun yeri cennettir ama şu kabahati var, bu kabahati var, şusu var, hepsi var. Ne kadar kabahati olursa olsun, bu kelime-i tayyibe ile ölçülebilecek bir şey yok. Onun için bu kelime-i tayyibe netice itibarıyla bunu cennete koyacak. Binaen aleyh, insanların şimdi

bu dağınıklıklarının en çoğu da, “Bundan hayır gelmez, bundan da hayır gelmez!” demelerindedir.

Ebu Zerr Hazretleri bu hadisin ravisi. Buhari’de de Müslim’de de vardır. “Ebu Zerr’in burnu sürünsün, işte bu zina eden de, şirkat eden de cennete girecek!” diyor Cenâb-ı Peygamber, bu kelime-i tayyibenin sayesinde... Bu kelime-i tayyibeyi sen ölçebilir misin şimdi? Onun ağırlığını kaldıracak hiçbir kuvvet yok. Bu teraziye konulacak, bütün iyilikler de günahlar da teraziye konulacak fakat *Lâ ilahe illa’llah* kelime-i tayyibesini basacak ağırlıkta hiçbir şey yok. O içimize sinmiş el-hamdü lillâh. Şimdi bu insanın cennete girmemesi mümkün mü?

Binaen aleyh, biz birbirlerimizi affetmekle mükellefiz. Allah kusurlarımızı affetsin de bu birliği bize nasip etsin...

Cenâb-ı Peygamberin zamanında Medine’de insanlar iki bölüktü: Evs ve Hazrec kabileleri... Zaman zaman dövüşüyorlardı birbirleriyle... Cenâb-ı Peygamber geldi, bunları kardeş yaptı, kavgaları bitti. Müslüman oldular, Müslüman olduktan sonra dert bitti, kavga yok artık. Rahata eriştiler, İslamiyet şerefiyle dereceleri de arttı, yükseldiler, büyük adamlar oldular el-hamdü lillah... Ama biz bugün İslâmiyet’i miras olarak bulduğumuz için elimizden kaçırıyoruz. Mirasların kıymetini bilemiyoruz.

m. Misafire İkranda Bulunun!

İbn-i Lâl, Harâitî ve Deylemî Enes RA’dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵⁰

إِذَا جَاءَ كُمْ الزَّائِرُ، فَأَكْرِمُوهُ (ابن لال، والخرائطي، والديلمي
عن أنس)

¹⁵⁰ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.339, no:1351; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.445, no:763; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.153, no:25486; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.31, no:1736.

RE. 40/12 (*İzâ câekümü'z-zâiru, feekrimûhu.*)

(*İzâ câekümü'z-zâiru*) “Size bir ziyaretçi geldiği zaman, (*feekrimûhu*) ona ikramda bulunun, bir şeyler ikram edin!”

Misafir geldi, *zâir* diye gelen misafire diyor. Misafiriniz geldiği vakitte, misafirinize elinizden gelen ikramı yapın.

Mesela bazı misafir uzaktan gelir, uzaktan gelen misafire karnın aç mı diye sormaya lüzum yok. Bunu biliyorsun çünkü uzaktan gelmiştir. Hemen evvela meyve koyacaksın önüne, bu meyveyi yeyinceye kadar hanımefendi de bir şey hazırlayacaktır, yemeği ortaya koyacaksın, Sen vazifeni yapacaksın ama, ikramını yapacaksın. Karnı toksa, “Teşekkür ederim!” der, sen sevabını alırsın.

n. Muamele-i Cinsiyye Esnasında Konuşmayın!

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵¹

إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ، فَلَا يَكْثُرِ الْكَلَامَ، فَإِنَّهُ يورثُ الْخَرَسَ؛

وَإِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ فَلَا يَنْظُرُ إِلَى الْفَرْجِ، فَإِنَّهُ يورثُ الْعَمَى،

(الأزدي، والديلمي، والخليلي عن أبي هريرة. لا ه قاله الخليلي

وابن الجوزي)

RE.40/15 (*İzâ câmea ehadüküm ehleh, felâ yüksiri'l-keleme, feinnehû yûrisü'l-harase; ve izâ câmea ehadüküm ehlehû, felâ yenzur ile'l-ferci, feinnehu yûrisü'l-amâ.*)

(*İzâ câmea ehadüküm ehleh*) “Sizden birisi zevcesine yakın olduğu zaman, (*felâ yüksiri'l-kelem*) çok konuşmasın. (*Feinnehû*

¹⁵¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.348, no:44864; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.33, no:1738.

yûrisü'l-harase) Zira bu dilsizliğe sebep olur.”

(*Ve izâ câmea ehadüküm ehleh*) “Yine sizden birisi zevcesine yakın olduğu zaman, (*felâ yenzur ile'l-ferci*) onun avret yerine bakmasın! (*Feinnehu yûrisü'l-amâ*) Çünkü bu da körlüğe sebep olur. Ya kendisinde körlük olur, ya da çocuğunda körlük olur.

o. Camiye Gelince İmama Hemen Uyun!

Ebû Dâvud, Hâkim ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Diyor ki Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifte:¹⁵²

إِذَا جِئْتُمُ الصَّلَاةَ ، وَنَحْنُ سَجُودٌ ، فَاسْجُدُوا ، وَلَا تَعْدُوهَا شَيْئًا ؛ وَمَنْ
أَدْرَكَ الرَّكْعَةَ ، فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلَاةَ (د. ك. ق. عن أبي هريرة)

RE. 40/16 (*İzâ ci'tümü's-salâte ve nahnü sücûdun fe'scüdû, ve lâ teuddûhâ şey'en; ve men edreke'r-rek'ate, fekad edreke's-salâh.*)

(*İzâ ci'tümü's-salâte*) “Camiye namaz kılmaya geldiğiniz zaman, (*ve nahnü sücudun*) biz secdeye varmışken geldiyseniz...”

“*Allahu ekber*” denmiş, “*Semia'llâhu li-men hamideh*” denmiş, “*Rabbenâ ve leke'l-hamd*” denmiş, “*Allahu ekber*” denmiş, secdeye varılmış. O zaman adam geldi, kapıdan, camiden içeriye girdi; imam, cemaat secdede... (*Fe'scüdû*) Siz de secde edin, bizimle beraber secdeye gidin!” buyuruyor.

Cenâb-ı Peygamber SAS diyor ki:

“—Camiye namaz kılmağa geldiğiniz zaman, baktınız ki cemaat secdede, hemen namaza durun, siz de secdeye gidin! ‘İmam ayağa kalsın da uyalım!’ diye beklemeyin!

(*Velâ teuddûha şey'en*) “Ama bunu rekât olarak saymayın!

¹⁵² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.63, no:759; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.336, no:783; Beyhakî, *Sünenü's-Suğrâ*, c.I, s.332, no:578; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.273, no:1061; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.347, no:2; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.639, no:20668; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.20, no:1709.

diyor. (Ve men edreke'r-rek'ate) Bir rekâtına erişebildiyseniz, (fekad edreke's-salâh) namaza erişmiş sevabını da alırsınız.”

p. Cemaate Uyun, Namazı Tekrar Kılın!

Namazla ilgili bir başka mesele...

Ebû Dâvud ve Beyhakî, Yezid ibn-i Âmir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵³

إِذَا جِئْتَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَوَجَدْتَ النَّاسَ يُصَلُّونَ، فَصَلِّ مَعَهُمْ، وَإِنْ كُنْتَ

قَدْ صَلَّيْتَ تَكُنْ لَكَ نَافِلَةٌ، وَهَذِهِ مَكْتُوبَةٌ (د. ق. عن يزيد بن عامر)

¹⁵³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.190, no:489; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.302, no:3463; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.276, no:1; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.109, no2375; Yezid ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.642, no:20684; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.19, no:1706.

RE. 40/17 (*İzâ ci'te ile's-salâti, fevecedte'n-nâse yusallûne, fesalli meahüm, ve in künte kad salleyte, tekün leke nâfileten ve hâzihi mektûbeten.*)

(*İzâ ci'te ile's-salâti*) “Camiye namaz kılmaya geldin. (*Fevecedte'n-nâse yusallûne*) Baktın ki insanlar cemaatle namaz kılıyorlar. Namazı kılıp dağılmamışlar. İnsanlar camide... (*Fesalli meahüm*) Sen de onlarla beraber namazı kıl!”

(*Ve in künte kad salleyte*) “Daha önce kılmış olsan bile... (*Tekün leke nâfileten*) O senin evde kıldığın nafîle olur, (*ve hâzihi mektûbeten*) bu da farz yerine geçer.”

Rasûlullah SAS'in zaman-ı saadetlerinde, mescidde namaz kılarlarken bir adam gelmiş. Evinde kılmış namazını da... Gelmiş bakmış ki namaz kılıyorlar, o da oturmuş bir kenarda, beklemiş onları...

Namaz bitince, Rasûlullah SAS Efendimiz adama sormuş:

“—Sen müslüman olmadın mı, müslüman değil misin; bak biz namaz kılıyoruz, niçin bize uymadın?” demiş.

Çok manalı bir söz. O adam da demiş ki:

“—Ben namazı evimde kıldım, onun için bir daha uymadım.”

Bunun üzerine Cenâb-ı Peygamber:

“—Evinde kılsan bile, geldin baktın cemaat var, o cemaate iştirak et, bir daha kıl!” buyurmuşlar.

r. Beyin Hanımını Beklemesi

Ebû Ya'lâ ve Abdürrezzak Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵⁴

¹⁵⁴ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.208, no:4201; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.541, no:7566; Abdürrezzak, *Musannef*, c.VI, s.194, no:10468; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.344, no:44837; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.34, no:1739.

إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ فَلْيَصِدْقَهَا ، ثُمَّ إِذَا قَضَى حَاجَتَهُ قَبْلَ أَنْ تَقْضِيَ
حَاجَتَهَا ، فَلَا يَعْجَلْهَا حَتَّى تَقْضِيَ حَاجَتَهَا (ع. عب. عن أنس)

RE. 41/2 (*İzâ câmea ehadüküm ehlehû felyesdukhâ, sümme izâ kadà hâcete hû kable en takdiye hâcete hâ, felâ ya'celhâ hattâ takdiye hâcete hâ*)

(*İzâ câmea ehadüküm ehlehû felyesdukhâ*) “Sizden birisi helaline yakın olduğunda ona sadık olsun. (*Sümme izâ kadà hâcete hû kable en takdiye hâcete hâ*) Kendi haceti bitmiş olsa da, (*felâ ya'celhâ hattâ takdiye hâcete hâ*) helalinin ihtiyacı bitinceye kadar acele etmesin!”

Cinsi muamelede bulunacağın zaman, öyle nefsanî şehvet galebe etmeden bu işe başlama! Şehvet galip olursa, cinsi muameleye teşebbüs et! Hacetini bitirdiğin zaman, hanımın haceti bitmeden ayrılma! Onun hacetinin de bitmesini bekle!

Bu da şer’î bir şeydir. Hem tıbbî hem şer’î; çünkü hanımlarda birçok rahatsızlıkların bundan ileri geldiğini söylemişler.

Hangi şekilde olursa olsun, cinsi muameleye teşebbüs edilir de ya rahatsızlık dolayısıyla ya da başka sebeplerle cinsi muamele yapılmadan ayrılırsa, ister meni inzal olsun, ister olmasın gusül vacip olur.

Allah cümlemizi affetsin... Tefvikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına kabul etsin cümlemizi inşallah.

El-fâtihah!

14. 03. 1976 – İskenderpaşa Camii
13 Rebü'l-Evvel 1396

07. RASÛLÜLLAH'A SALÂT Ü SELÂMI ÇOK EYLEMEK

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve
sahbihî ecmaîn...*

*İlemü eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve
enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve
sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin
bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve
bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme
ennehû kâl:*

إِذَا جَلَسَ الْقَاضِي فِي مَجْلِسِهِ ، هَبَطَ عَلَيْهِ مَلَكَانِ يُسَدِّدَانِهِ ،
وَيُوقِقَانِهِ ، وَيُرْشِدَانِهِ ، مَا لَمْ يَجْرُ ؛ فَإِذَا جَارَ عَرَجًا ، وَتَرَكَاهُ

(ق. خط. عن ابن عباس)

RE. 41/5 (*İzâ celese'l-kâdî fî meclisihî, hebata aleyhi melekâni
yüseddidânihî, ve yüveffikânihî, ve yürşidânihî, mâ lem yecür;
feizâ câre aracen, ve terekâhu.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-
nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.*” (3 defa)

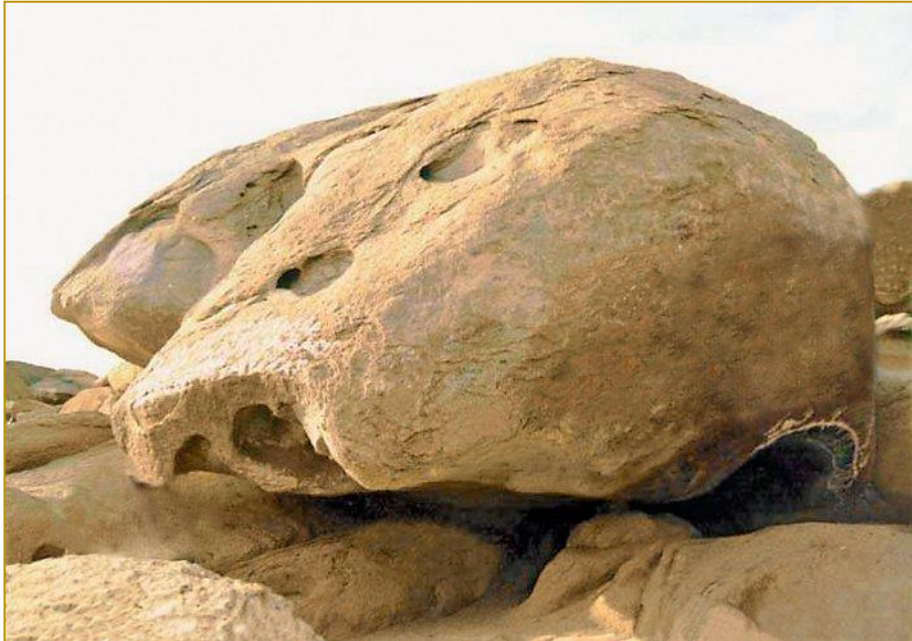
Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili
Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Peygamber SAS 'in Medine'ye Hicreti

Dersimize Cenâb-ı Peygamber SAS'in bir menâkıbı ile başlayalım.

Malum ya Cenâb-ı Peygamber SAS, peygamber olduktan ve insanları İslâm'a davet ettikten sonra dinsizler Cenâb-ı Peygamber'e karşı cephe aldılar, İslâm olanlara karşı cephe aldılar. İslâmlara bir şey satmamak; yiyecek içecek giyecekten bir şey satmamak üzere ittifak ettiler. Müslümanlar çok müzâyaka kaldı ve Habeşistan'a hicret etmek mecburiyetinde kaldılar. Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk da [aralarında] olmak üzere yola çıktılar. Bir kısmı Habeşistan'a gitti Ebû Bekr-i Sıddîk Hazretleri geri döndürüldü.

Nihayet, Peygamber SAS'in katline ittifak ettiler; "Başka çare bulamadık, bunu katletmekten, yok etmekten başka çaremiz yok." diyerekten. Bu ittifak üzere bir gece vakti hâne-i saadeti muhasaraya aldılar. Her kabilenin insanlarından müteşekkil bir cânî grubu hâne-i saadeti muhasara ettiler. Tabii Cebrâil AS vasıtasıyla bu olay Cenâb-ı Peygamber'e haber verildi. Cenâb-ı Peygamber hâne-i saadetinden onların gözleri önünde çıktı da göremediler. Gözleri önünde çıktı, göremediler. Allah-u Teâlâ hıfz u himâye edince bir şey olmaz.

Ebû Bekr-i Sıddîk ile beraber çıktılar, işte mağaraya kadar gittiler. Mağarada geçirmiş oldukları hayatı anlatmak uzun... Mağaradan sonra Medine-i Münevvere yoluna yöneldiler. Bu iz takipçileri Cenâb-ı Peygamber’i arama yoluna çıktılar. Çünkü, “Kim bulup getirirse şöyle mükafat vereceğiz.” diyerekten büyük bahşişler vaad ettiler.

O cânîlerden birisi Rasûlüllah’ı bir yerde yakaladı fakat Cenâb-ı Peygamber’in bir duasıyla yer onu zabt etti. Yer onu zabt etti yürüyemez hale geldi, atıyla beraber oraya çakıldı. Anladı işi, tevbe etti, dedi;

“—Yâ Rasûlallah! Benden sana zarar gelmeyecek, müsaade et!”

Birincisinde sözünden döndü. Fakat ikinci defasında sözünde sebat ederek müslüman olarak geri döndü.

Bu esnada tabii Cenâb-ı Peygamber SAS ve Ebû Bekir RA günlerce de aç kalıyorlar. Sıkıntı halinde, yolda bir kadının çadırına uğradılar, koyuncu bir kadın. Kocasını koyunları almış götürmüş, kadın da çadırında, bir hasta koyuna bekçilik yapıyor.

Efendimiz SAS geldiler, kadına dediler ki:

“—Bize yiyecek bir şeyin yok mu, verecek bir şeyin?”

“—Hiçbir şeyim yok.” dedi.

Cenâb-ı Peygamber sakat koyunu gördü;

“—İşte bak bu koyun var burada ya!” dedi.

“—Bu hasta, süt de vermez. Onun için bunu sürüye götürmediler.” dedi.

“—Müsaade edersen ben onu sağayım!” dedi.

“—Sen bilirsin ama o hasta zaten sütü yok.” dedi.

“—Sen müsaade et!” dedi, Efendimiz bir de kap istedi, koca bir kap, şar şar şar şar, memelerinden süt akıyor dere gibi. Kap doldu. Resûl-ü Ekrem’in yanındakilerle beraber bu sütü içtiler.

Dediler ki:

“—Bir kap daha getir de sağalım da size bırakalım siz kullanın.”

“—Pekiyi...” dedi kadın.

Kadının kabına da doldurdu.

“—Bir koyun ne kadar süt verir?”

En kuvvetlisi yarım okka vermez bana kalsa, o da bir kişiye yetmez bile. Onlara hem yetti; “Bu artanı da efendinle, çocuklarınla beraber içersin.” diye onlara bıraktı.

Akşam üzeri efendisi geldi, baktı ki evde süt var;

“—Bu süt nereden geldi?” dedi.

“—Bugün öyle bir zât geldi ki buraya, ömrümde hiç onun gibi güzel bir adam görmedim.” dedi.

Efendimizi ashâb-ı kirâm vasıflandırırken her birisi bir şeye benzetiyor; kimisi aya, kimisi güneşe, kimisi kılıcın parıltısına...

“—Bir de ay gibi yüzü vardı, pırıl pırıl...”

Düşündü, adam da âşık oldu tabii.

“—E gidelim öyleyse... Nereye gitti o zât?”

Medine’ye doğru gitti.

Arkalarından bunlar da Medine’ye yollandılar ve Efendimiz’i Kuba’da bularak İslâmiyet’le müşerref oldular. Allah şefaatlerine nail eylesin...

Peygamber SAS'in hayatını iyi okumak lazım. O Mekke-i Mükerreme'deki 13 senelik bir hayat var ki, hep zorluk içerisinde, sıkıntı içinde, meşakkat içinde geçmiş. Cenâb-ı Peygamber bunların hepsini sabırla yenmiştir. Düşmanların yaptıkları envai çeşit ezalar, cefalar, akla hayale sığmayan şeyler... Ama Cenâb-ı Peygamber onların hepsini sabırla yendi.

Hz. Ömer Efendimiz'in de nasıl imanla müşerref olduğunu pekâla bilirsiniz.

Onun için şimdi bu ay Mevlid ayıdır, Mevlid ayı olmak münasebetiyle Cenâb-ı Peygamber'e salât ü selâmı çok getirmek mecburiyetindeyiz.

Onun için Halepli Şeyh İsa denilen bir zât bana bir kitap göndermiş, üç parmak kalınlığına yakın. O kitabın içerisinde Allah'ı zikretmenin farz olduğunu, farz-ı ayın olduğuna hükmetmiş. Farz mâlum iki kısım: Farz-ı ayın ve farz-ı kifâye... Bu farz-ı ayın olduğuna hükmetmiş.

Çünkü insanlarda matlup olan kemaldır. Kemali olmayan insanların hayatları zarardan ibarettir, yani beşeriyete zarardır. Ne kadar bilgisi olursa olsun, ne kadar hüneri olursa olsun; onun hünerleri, bilgileri onu insan edemez. İnsanı insan eden Allah'tır. Allahu Celle ve A'lâ'nın emirlerine imtisal etmedikçe, insanın insan olmaya imkânı yoktur.

Karşımızda bir şeytan var, bir de nefis var, bir de bizde şehvet denilen kuvvet var. Bir de insanlar içerisinde münafıklarla düşmanlar var. Beş tane düşmanın karşısında insan kendisini kurtarsın da kâmil bir insan olsun!.. Kolay bir şey değildir bu, ancak Cenâb-ı Hakk'ın desteği ve yardımıyla olur. O desteklemedikçe, yardım etmedikçe insan kendi bilgisiyle, kendi kuvvetiyle, kendi gücüyle kemâle ulaşması nâdirattandır. Onun için dinî kitaplarımızda:

النَّادِرُ كَالْمَعْدُومِ .

(*En-nâdiru ke'l-ma'dûm*) derler, “Nâdir, yok gibidir.”

Meselâ, böyle bir kâmil insan zuhur etmiş? Bu bir tane zuhur etmiş canım, bizim hepimizin kâmil olması lazım gelirken bir tane çıkmış, onunla ne övüneceğiz!

Meselâ, İslam büyükleri de var, kâmil insanlar ama hani bugün onları nerede bulacağız?

Onun için Cenâb-ı Peygamber'e içten gelen bir aşk ile çok salât ü selâm etmemiz lazım! Eğer o gelmeseydi biz bugün kimimiz ateşe, kimimiz taşa, kimimiz puta tapardık. Kimimiz de hiç Allah bilmez bir kul olur giderdik. Bugünkü gözümüzün önünde olan beşeriyet gibi... Allah muhafaza etsin...

b. Adaletli Hâkime Melekler Yardım Eder

Beyhakî ve Hatîb-i Bağdâdî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵⁵

إِذَا جَلَسَ الْقَاضِي فِي مَجْلِسِهِ ، هَبَطَ عَلَيْهِ مَلَكَانِ يَسُدُّانِهِ ،

وَيُوقِفَانِهِ ، وَيُرْشِدَانِهِ ، مَا لَمْ يَجْرُ ؛ فَإِذَا جَارَ عَرَجًا ، وَتَرَكَاهُ

(ق. خط. عن ابن عباس)

RE. 41/5 (*Îzâ celese'l-kâdî fî meclisihî, hebata aleyhi melekâni yüseddîdânihî, ve yüveffikânihî, ve yürşidânihî, mâ lem yecür; feizâ câre aracen, ve terekâhu.*)

(*Îzâ celese'l-kâdî fî meclisihî*) “Kadı efendi, hâkim efendi makamına oturduğu zaman, mahkemedeki yerini aldığı zaman; (*hebata aleyhi melekâni*) adalet yapacağı o mahalle gökten iki tane melek iner. (*Yüseddîdânihî*) Onu doğrulturlar. (*Ve*

¹⁵⁵ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.88, no:19953; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.176, no:4294; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.99, no:15015; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.41, no:1755.

yüveffikânihî) Onu doğru yola uydurmaya çalışırlar. (*Ve yürşidânihî*) Ona gerçeği göstermeye çalışırlar; (*mâ lem yecür*) haksızlık etmediği, zulmetmediği müddetçe...”

(*İzâ câre aracâ*) “Eğer cevr ederse, zulmederse, melekler tekrar göğe çekilir giderler. (*Ve terekâhu*) O hâkimi kendi haline bırakırlar.” O zaman şeytan gelir. Şeytan ona artık şeytânî bir hüküm veririr. Artık o hâkim hakkı bulamaz. Çünkü yardımdan mahrum kalmıştır.

c. Ölen Kimseye Telkinin Nasıl Yapılacağı

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵⁶

إِذَا جَلَسَ أَحَدُكُمْ عِنْدَ مُحْتَضِرٍ، فَلَا يَلِجُ عَلَيْهِ بِالشَّهَادَةِ، فَإِنَّهُ
يَقُولُهَا بِلِسَانِهِ، أَوْ يَوْمِي بِيَدِهِ، أَوْ بِطَرْفِهِ، أَوْ بِقَلْبِهِ (الديلمي عن
أنس)

RE. 41/6 (*İzâ celese ehadüküm inde muhtadarin, felâ yulihha aleyhi bi’ş-şehâdeti; feinnehû yekülühâ bi-lisânihî, ev yûmî bi-yedihî, ev bi-tarafihî, ev bi-kalbihî.*)

(*İzâ celese ehadüküm inde muhtadarin*) “Sizden biriniz ölmek üzere olan bir kimsenin yanında oturduğunuz zaman...”

Vefatı yakın olan, yani can çekişmekte olan, can hulkuma dayanmış olan, vefat etmek üzere olan kimseye muhtazar derler.

(*Felâ yulihha aleyhi bi’ş-şehâdeti*) “Ölmekte olan bir insanın başına toplanıp da, ‘*Lâ ilâhe illa’llah*’ demesi için onu zorlamayın!”

Kim son nefeste bu kelimeyi söylerse, cennetlik olur. Onun için siz onun başında, “*Lâ ilâhe illa’llah... Lâ ilâhe illa’llah... Lâ ilâhe*

¹⁵⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.298, no:1176; Enes ibn-i Mâlik RA’dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.562, no:42177; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.40, no:1752.

illa'llah...” diye açıkça zikrederseniz, o duyar bunu.

(*Feinnehû yekûlühâ bi-lisânihî, ev yûmî bi-yedihî, ev bi-tarafihî, ev bi-kalbihî*) “Onu duyduğu halde, hastanın artık söylemeye gücü de yetmiyordur ama parmağıyla, gözüyle, gönlüyle ‘Evet ben de sizin gibi şahadet ediyorum.’ demesi kâfidir.”

Diliyle muhakkak söylemesine lüzum yok. Onun için onu zorlamayınız çünkü o sırada, “Onu diyemem!” diye acısından dolayı ağzından çirkin bir laf da çıkma ihtimali var, siz yalnız yanında şahadet getirin!

Onun için, Allah cümlemize hüsn-ü hâtimeler nasib etsin.

Çocuk büyüp de konuşmaya başladığı zaman, ona ilk öğreteceğiniz kelime “*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah*” olsun! Son kelimesi de yine “*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah*” oldu muydu, bu paçayı kurtarmış ve cennete girmiştir.

Onun için bizim *Kelime-i Tevhid*’imizin, *Lâ ilâhe illa'llah* kelimesinin ağırlığını ve kıymetini tartacak bir ölçü yoktur. Dünya, koca dünya gökyüzündeki ecrâm ile beraber terazinin bir gözüne konsa, bizim “*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah!*” ona ağır gelir. O kadar büyük bir Kelime-i Tevhid! Onu sen ufak bir şey zannetme!

Onun için her müslüman hiç olmazsa her gün —Cenâb-ı Peygamber’in sözüdür, tavsiyesidir— 100 kere “*Lâ ilâhe illa'llah*” desin, imanını tazelesin. Çünkü esvaplar nasıl eskiyorsa, iman da böyle eskiyor. İmanların tazelenmesi onların tekrarıyla olur.

Binaen aleyh, günde 100 kere “*Lâ ilâhe illa'llah*” diyen bir bahtiyar ile bunları demeyen bir olur mu?

Bir de onun yanında, yüz kere Cenâb-ı Peygamber’e salevat okuyun:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ،

وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

(*Allâhümme salli alâ muhammedin ve alâ âli muhammedin kemâ sallayte alâ ibrâhîme ve alâ âli ibrâhîme inneke hamîdün mecid*)

[Allahım, Muhammed AS'a ve Muhammed AS'ın âline rahmet eyle, şerefini yücelt; İbrâhim AS'a ve İbrâhim AS'ın âline rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz övülmeye lâayık yalnız sensin, şan ve şeref sahibi de sensin.]

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ،

وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

(*Allâhümme bârik alâ muhammedin ve alâ âli muhammedin kemâ bârekte alâ ibrâhîme ve alâ âli ibrâhîme inneke hamîdün mecid*) diyerek.

[Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in âline hayır ve bereket ver. İbrahim'e ve İbrahim'in âline verdiğin gibi. Şüphesiz övülmeye lâayık yalnız sensin, şan ve şeref sahibi de sensin.]

Bu salevatların en efdalidir. Aşağı yukarı 12 bin tane salevat vardır, o 12 bin salevatın içerisinde çok güzel salât ü selâmlar vardır. Bu bizim yazdığımız dua kitabın içerisinde iki salevat vardır ki bunu bir okuyan 30 bin defa okumuş sevabını alır, diğer birisini okuyan 100 bin defa okumuş sevabını alır. Ama bu tahiyatta okuduğumuz salevatın sevabına yine erişemezler.

Niçin? En efdal o olduğu için... Cenâb-ı Peygamber de tahiyatta onu okumamızı bize tavsiye etmiş. Onun için el-hamdü lillah beş vakit namazımızda okuruz.

Binâen aleyh Rahmetli Hocamız bize demişti ki bunun ikisini 100 defa okumak suretiyle, günde 100 defa okuyabilirsiniz ne

büyük bahtiyarlık!

Bundan dolayı gerek salât ü selâm kitaplarında, gerek hadis kitaplarında Cenâb-ı Peygamber'e salât ü selâm getirmenin fadâili hakkında birçok sözler vardır. O sözlerden bir tanesidir ki Hz. Ömer RA demiş ki;

“—Yâ Rasûlallah! Sana ne kadar salât ü selâm etsem olur; 100, 500, 1000?”

Yapanlar çok olmuş.

“—Yâ Ömer! Bütün vakitlerini bana salât ü selâmla geçirsen, işte o zaman daha iyi olur. Tüm vakitlerinde bana salât ü selâm getir.”

Salât ü selâmın fadâili çok. Şu kadar ki, birimiz birimize bir ikram ediyoruz, bir şeker getiriyoruz, bir hediye getiriyoruz, bir elma armut getiriyoruz, bir şey veriyoruz. Buna karşı, o alan adam sevinir mi sevinmez mi, teşekkür eder mi etmez mi?

Bugün reisicumhur da olsa, bakan da olsa ona münasip bir hediye verildiği vakitte, o da getirene karşı bir teşekkür etmeye insanlık bakımından mecburdur. İnsanlık bakımından teşekkür edecek ve ona bir mukabele yapacak. Tenbih öyle:

“—Hediye aldığınız vakitte o hediye sahibine, mümkünse daha âlâsını veriniz.”

Cenâb-ı Peygamber'e biz buradan bu hediyeleri gönderiyoruz da, Cenâb-ı Peygamber bunu mukabelesiz bırakır mı? Bir sıradan insan bunu bırakmıyor da, Cenâb-ı Peygamber ümmetinden bu salât ü selâmları alsın da bunu boş bıraksın hiç olur mu? O da ne güzel dualar edecek bizim için;

“—Yâ Rabbi! Kuluna tevfikini refik eyle, hidayetini artır, şöyle et böyle et. Dünyada ahirette zarar, sıkıntı zahmet çektirtme!” diyerekten dua eder.

Onun için salât ü selâm getirenler kat'iyyen fakirlik yüzünü görmezler, hiçbir sıkıntı da görmezler. Allah cümlemize bu Cenâb-ı Peygamber'e candan bağlılığını göstermek nasib etsin...

“—Cenâb-ı Peygamber'e nasıl göstereceğiz bağlılığımızı? Yâ

Rasûlallah, sen benim peygamberimsin anladım, var mı bana bir emrin?”

Bak, o zamanki ümmet canlarını vermişler;¹⁵⁷

فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ!

(*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla'llâh!*) “Anam babam sana fedâ olsun ey Allah’ın Rasûlü!” demişler, harpte Cenâb-ı Rasûlün önlerine geçmişler. İşte bu kadar şühedâ var.

Hz. Hâlid-i Bağdâdî’nin bir salevat kitabı var; şühedâ-i Bedir ve Uhud’daki şehidlerin adlarını yazarak Cenâb-ı Peygamber’e bir salât ü selâm tertip etmiştir, çok hoştur. Hem sahabi öğreniliyor hem de Cenâb-ı Peygamberimiz’e karşı salât ü selâm getirmiş oluyoruz.

Onun için, onun iltifatına mazhar olmak isteyen ona çok salât ü selâm getirsin. Allah cümlemize tekrarlarını nasib etsin, size de, gitmeyenler varsa onlara da nasib etsin....

Cenâb-ı Peygamber’in huzurunda durulup da ona gösterilen tâzim dünyada hiç kimseye nasib olmamıştır. İşte dünyada birçok krallar var, reisicumhurlar var, şunlar var bunlar var ama hepsi boş, merasime bağlı. Ama Cenâb-ı Peygamber’in huzurundaki bu göz yaşları döküp bağırarak; “Lebbeyk yâ Rasûlallah! Şefaât yâ Rasûlallah!” diyenlerin gözyaşlarının hiç birisini başka yerde

¹⁵⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü’r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.]

Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.I, s.421, no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA’dan.

bulmak mümkün değil. Allah cümlemize tekrar tekrar ziyaretler nasib etsin...

Şunu da tekrar etmek isterim ki, bizim babamız hayatta olsa; mesela Erzurumluyuz, babamız Erzurum'da... Biz de burada okuyoruz yahut iş yapıyoruz. Hiç olmazsa senede bir kere babasını ziyaret etmek evlâdın üzerine borç olmaz mı? Vakti de var evlâdın...

Şimdi tayyareler de var; bir saatte gidersin, bir saatte gelirsin. Bunu yapmazsa bir evlat; “Hâ bizim evladın demek ki bize karşı hiç şefkati yokmuş. Bak bu bayram geldi de bir kere gelip ne elimizi öptü, ne bir hediyesini görüyoruz, Böyle evlat olacağına olmasın!” diyen de olur içinde.

Onun için, bir kimse Cenâb-ı Peygamber'e ümmet olur da onu görmek istemezse, olur mu? Ama gücü yetmez başka... Gücü yetmeyenler de bol bol salât ü selâm getirirler. Bu Cuma günleri de mü'minlerin haccıdır. Cenâb-ı Hakk'ın bize ne kadar lütufları var. Herkes hacca gidemiyor ama Cuma'ya erken gelip de o

vazifesini yapan, hac sevabını alıyor.

Binâen aleyh, Cuma'ya gelinceye kadar tırnak kesilmez, saç kesilmez, hacdaki ihramlı gibidir. Buna öyle riayet eder, ancak cumasından sonra tırnağını keser, saçını tıraş ettirebilir. Allah Cumamızın da kıymetini bilmeyi cümlemize nasib etsin...

Cuma büyük bir ibadettir, 32 tane fadâili vardır. Kadir gecesinden de efdaldır. İmam-ı Hanbelî ona kâildir. Çünkü Kadir gecesi meçhul, bilmeyiz ki! Ramazan'ın 27'sinde diyerekten ihtimal ile söylüyoruz. Bazısı 21'ndedir diyor, bazısı şundadır diyor, 29'undadır diyor. Biz 27'yi bellemişiz, ulemamızın ittifakı var, şu delille bu delille diyerekten onu biliyoruz ama meçhuldür. Binâen aleyh senenin her gününü kadir bilmek lâzım!

Allah'ın velîlerini de bilmeyiz, meçhuldür, Allah'ın velileri de meçhuldür, hangi kimse velîdir bilmeyiz. Belki o kimse velî olabilir diye herkese velî gözüyle bakarız.

Cuma'nın içinde de bir saat var, bu saat de saklı. Bu saatte yapılan dua geri çevrilmiyor ama saklı. Niçin? Kul Cuma'nın her saatinde uyanık olsun, Allah'a yalvarsın ki bu saate isabet edebilsin diye.

d. Kadının Namazı Nasıl Kılacağı

Cenâb-ı Peygamber kadının namaz kılışını tarif ediyor.

İbn-i Adiy ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵⁸

إِذَا جَلَسَتِ الْمَرْأَةُ فِي الصَّلَاةِ وَضَعَتْ فَخِذَهَا عَلَى فَخِذِهَا الْأُخْرَى ؛
فَإِذَا سَجَدَتْ أَلْصَقَتْ بَطْنَهَا عَلَى فَخِذِهَا مَا يَكُونُ لَهَا ، فَإِنَّ اللَّهَ يَنْظُرُ

¹⁵⁸ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.222, no:3014; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.214; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.549, no:20203; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.43, no:1759.

إِلَيْهَا ، يَقُولُ : يَا مَلَائِكَتِي ، أَشْهَدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهَا (عد. ق.)

(وضعفه عن ابن عمر)

RE. 41/7 (*İzâ celeseti'l-mer'atü fi's-salâti vadaat fahizehâ alâ fahizehe'l-uhrâ; feizâ secedet elsakat batnahâ alâ fahizehâ mâ yekûnü lehâ, feinna'llâhe teâlâ yenzuru ileyhâ, yekûlü: Yâ melâiketî üşhidiküm, ennî kad gafartü lehâ.*)

(*İzâ celeseti'l-mer'atü fi's-salâti vadaat fahizehâ alâ fahizehe'l-uhrâ*) “Kadın namaza oturduğu zaman, uyluğunu öteki uyluğunun üzerine koyar, öyle oturur.”

Kadının oturuşu, ayakları sağ yanından çıkararak oturuyor, uyluğunu —uyluk, insanın dizinden yukarı kısmıdır— ötekisinin üzerine koyarak otursun. (*Feizâ secedet elsakat batnahâ alâ fahizehâ mâ yekûnü lehâ*) Secde ettiği zaman da karnını uyluğuna yaklaştırsın.”

Biz böyle kollarımızı açarız, karnımızı da kaldırırız yerden uzak, bacaklarımızdan da uzak kollarımıza dayanarak öyle namaz kılarız. Kadın ise kollarını yapıştırır, karnını da bacaklarına yapıştırır açmaz. O da onun tesettüre riayetinin bir alâmeti oluyor.

(*Feinna'llâhe teâlâ yenzuru ileyhâ, yekûlü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri ona nazar eder ve meleklerine buyurur ki: (*Yâ melâiketî üşhidiküm*) *Ey meleklerim*, şahit olun ki, (*ennî kad gafartü lehâ*) ben bu kadın kulumu bağışladım.”

“—Niçin?”

“—Bana karşı bir ibadet yaptı.”

Bize de öyle ama, burada kadın ibadet ederken tesettüre daha ziyade mecbur olduğundan, böyle büzülerek kılıyor namazını. Büzülerek, kendisini örterek yani kendisini kapayarak kılıyor. Ondandır dolayı mağfiret-i ilahiyeye mazhar oluşuna melekleri şahit kılıyor Cenâb-ı Hak.

e. İlim Meclisinde Yakın Oturun!

Ebû Nuaym ve Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:¹⁵⁹

إِذَا جَلَسْتُمْ إِلَى الْمَعْلَمِ ، أَوْ جَلَسْتُمْ فِي مَجَالِسِ الْعِلْمِ ، فَادْنُوا ، وَليَجْلِسْ
بَعْضُكُمْ خَلْفَ بَعْضٍ ، وَلَا تَجْلِسُوا مُتَفَرِّقِينَ ، كَمَا جَلَسَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ
(أبو نعيم في آداب العالم والمتعلم ، والديلمى عن أبي هريرة)

RE. 41/8 (*İzâ celestüm ile'l-muallimi, ev fî mecâlisi'l-ilmî, fednû ve'l-yeclis ba'duküm halfe ba'dın, ve lâ teclüsû müteferrikîne, kemâ celese ehlü'l-câhiliyye.*)

(*İzâ celestüm ile'l-muallimi*) “Size bir şey öğreten bir muallimin, bir öğreticinin huzurunda oturduğunuz zaman; (*ev fî mecâlisi'l-ilmî*) veyahut ilim meclisinde oturduğunuz zaman...”

Burası da bir ilim meclisi, hadis okuyoruz, dinden, imandan bahis konuşuluyor.

(*Fednû*) “Konuşana mümkün olduğu kadar yakın gelin, yaklaşın! (*Ve'l-yeclis ba'duküm halfe ba'dın*) Sizin her biriniz birbirinin arkasında hemen otursun. Sıkışık, peş peşe, konuşana yakın oturun! (*Ve lâ teclusû müteferrikîn*) Grup grup, uzak uzak, parça parça, dağınık dağınık, mesafeli mesafeli oturmayın! (*Kemâ celese ehlü'l-câhiliyyeti*) Çünkü müşrikler cahiliye devrinde öyle dağınık dağınık otururlardı.”

Ders dinleyeceksiniz, bir hoca efendinin karşısında oturduunuz; gerek vaaz meclisi, gerek ders meclisi veya ilim meclislerinde oturduğunuz zaman toplu oturun. Biriniz burada diğeri orada, o orada, dağınık olmayın. Ayır ayrı oturmayın!

¹⁵⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.271, no:1053; Ebû's-Şeyh, *Tabakätü'l-Muhaddisîn*, c.II, s.394, no:646; Ebû Hüreyre RA'dan. *Câmü'l-Ehâdis*, c.II, s.394, no:646.

Biliyorsunuz ki eskiden babalarımızdan, dedelerimizden gördüğümüz, evlerimizde herkes minderlerin üzerine yan yana, sıkışa sıkışa otururdu. Gelen olursa, o da aramıza sıkışırdı.

Bugün koltukları tertip etmişler, bu o koltukta, o o koltukta, bir odaya 10 kişi 20 kişi girecekse, beş kişiyle dolar orası. Ötekilerine gelseler de yerde ayrı ayrı oturmak mecburiyetindedirler, temas kesik.

İnsanların birbiriyle temasının mükafatı büyük. Namaz kılarken ayakta dikiliyoruz ya, o dikildiğimiz vakitte birbirimize yanaşmak mecburiyetindeyiz. Bu yanaşmanın faydaları çok da onun için;

“—Sıkışın, arada boşluk bırakmayın! Araya şeytanın girmesine meydan vermeyin!” deniliyor.

Bu sıkışıklıkla Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti imamın üzerine iner, imamdanda imanın arkasındaki cemaate dağılır. Aradaki boşluk, bu nasıl ki tel koştığı vakitte cereyan kesiliyorsa, aradaki boşluk da gelen feyzin akmasına mâni olur.

Beyazıt Camii'nde bir vaaz dinledim, belki 60 sene evvel; bugün gibi hatırımda ve kulağımdadır aynı ders. Hoca efendi diyordu ki:

Verem hastalığına tutulmuş birçok hastaları safların arasına sokmak suretiyle, hatta felce uğramış hastaları saf arasına sıkıştırmak suretiyle az zamanda tedavi ettiğini söylüyordu.

Sebebi? Bu gelen feyzi ilahiyle insanlardaki elektriği birbirlerine geçmek suretiyle onun vücudundaki bozukluğun düzelmesine sebep oluyor.

Bize de elektrik tedavileri yapıyorlar ya, bu elektrik tedavilerinin tam manasıyla saflar tatmin ediyor. Saflar ne kadar büyük, cemaat ne kadar çok olursa, elektrik tesiri öyle kuvvetli oluyor. Elektrik birbirlerimize geçiyor.

Onun için, safları sık tutacaksınız, arada boşluk bırakmayacaksınız ki, bu rahmeti ilahiye birbirimizden geçerekten içlerimizi düzeltir, dışlarımızı da düzeltir. İçimizin de düzelmesine dışımızın da düzelmesine yegâne sebep o namazdır.

O bakımdan, namazı kılmanın fazileti kadar kadar büyük bir fazilet yok. Her gün, günde beş vakit imdad-ı ilahîyeye mazhar oluyorsun. Ne demek bu yahu!

Bir abdest alırken günahlarımız dökülüyor, camiye girerken günahsız olarak giriyoruz. Namazı kıldıktan sonra günahsız olarak camiden çıkıyoruz. Aynı zamanda da Cenâb-ı Hakk'ın feyizlerine nail olunca, bu gönüllerimiz nurlanır.

Yalnız şu kadar var ki, bu gönüllerimiz nurdan ibarettir. Bu nur işte insanların zekasında, tedbirlerinde, işlerinde, her şeyinde ona yardımcı olur. Çünkü Allah-u Teâlâ insanı nurdan yaratmıştır, (*Yenzuru bi-nûri'llâh*) Allah'ın nuruyla nazar eder, o nazar ile hakikate doğru yürür. Bu nurdan mahrum olan insan karaya ak diye yürür. Karaya bu beyaz diyor, beyaza da kara diyor. Niçin? Bu nur yok kendisinde, hakikati göremiyor, kör bir adamın hakikati göremediği gibi.

İnsanın yalnız gözü kâfi değil. Göz maddeyi görür. Duvarın

arkasını görebilir miyiz? Göremeyiz, çünkü imkânımız yok! Ama nur olunca, duvarın arkasını değil kâinatı da görür.

Yalnız şu kadar ki o gönlümüzdeki nur levhası, nur havzının beş tane kanalı var. Göz bir, burun iki, ağız üç, el dört, ayak beş... Bu beş azanın getirdikleri pislikler de gönle dökülür. Onun için gönlün etrafına, yani gönül kuyusunun etrafına bir çember yapacağız, ki dışardan gelen sular o gönle akmasın. Eğer bu çemberi yapamazsak dışarıdan yağmurlar vasıtasıyla, rüzgârlar fırtınalar vasıtasıyla akıntıların pis suları kuyuya dökülür.

İşte bu bizim gönlümüze dökülen bu gözden gelen bakışlar ki harama bakışlar... Harama bakışlar gönle irin indirir, cîfe indirir o güzel su berbat hale gelir. Kulak kötü şeyleri dinliyor, gönle iner, gönül bozulur. Lokma haram gidiyor, gönül bozulur, o nurlar gider. El fena iş yapar, gönle gider, gönül bozulur. Ayak fena yere gider, onun da akıntısı gönlü bozar, bu güzel nur ortadan kaybolur gider. Onun mes'ulü o zaman onun sahibi olur.

Onun için bunları men etmek için Cenâb-ı Hak diyor ki;

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور: ۳۰)

(*Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsârihim ve yahfezû furûcehüm*) “Ey Rasûlüm mü'minlere söyle gözlerini kapatsınlar, namuslarını muhafaza etsinler, nâ-mahreme bakmasınlar.” (Nur, 24/30)

“—Gözlerinizi kapayın da kadınlara bakmayın!” diyor.

Yalnız kadınlara değil, haram olan şeylerin hiç birisine bakmayın! Hatta o dükkânların camekanları var, süslemiş bir şeyler koymuş, onlara bile bakmayın. Hatta gayet mükemmel evler yapılmış, boyalanmış, pırıl pırıl ötüyor kuşlar, onlara da bakmayın çünkü onlardaki şey senin gönlüne işleyecek, “Ah benimde böyle bir evim olsaydı, böyle bir saltanatın sahibi olsaydım!” diye özeneceksin bu da kâfi sana, buna da bakma.

Kulağınla kötü şeylerin hiç birisini dinleme. Ağzından kötü söz çıkmasın ve katiyen haram lokmayı ağzından aşağı indirme. Çünkü bu senin nur olan gönlün mülevves bir hale gelecek, ne

yazık!

İnsan evini boyatır da o boyanan evine birisi ufacak bir leke sürse üzülür, “Vah vah kimin çocuğu geldi de bunu yaptı? diyerekten darılır.

“—Ne oldu yahu, işte bir boya daha vurursun üzerine?”

E senin gönlün ondan da mı aşağı?

Binâen aleyh, gönlün muhafazası her şeyin muhafazasından daha güçtür. Onun için Allah’a çok yalvaralım da bu gönlümüzü, nur olarktan ahirete kadar muhafaza edip öyle geçmek Cenâb-ı Hak cümlemize nasib etsin...

İşte tevhid ile ölebilmek budur. İslâm yolunda yaşayabilmedikçe olmaz bu iş... Onun için, en önce bizi birbirimizden ayırmak için koltukları icat etmişler ki, birbirlerimize temas etmeyelim, huylarımız birbirine geçmesin.

Oturduk evde, bir güzel hoca efendimiz var, bize nasihat ediyor, güzel şeyler söylüyor; ama herkes ayrı ayrı koltukta, hiçbir faydası olmaz. Birbirimize temas ediyor olsak, hepimize bu nur dolaşır, gönlümüz de ma’mur olurdu. Gözlerimiz de yaşlı olarak bir daha şu meclise gitsek de, şu hoca efendiden bir daha dinlesek diye insan öyle can atardı. Binâen aleyh, gâvurlar bunu bildiği için, evlere koltukları sokmuşlar, birbirimizden ayırmışlar bizi.

f. Kıyamet Günü Her Zalim İçin Bayrak Dikilmesi

Buhârî ve Müslim, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶⁰

إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَرْفَعُ لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءً، فَفَقِيلَ

¹⁶⁰ Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.156, no:3265; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.244, no:754; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.517, no:7682; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.49, no:1767.

هَذِهِ غَدْرَةُ فُلَانٍ بِنِ فُلَانٍ (خ. م. عن ابن عمر)

RE. 41/9 (*İzâ ceme'llâhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti, yurfau li-küllü gâdirin livâun, fekîle: Hâzihî gudretü fülân ibni fülân.*)

(*İzâ ceme'llâhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti*) “Allah kıyamet gününde evvelki insanları, sonraki insanları, hepsini mahşer yerinde topladığı zaman... (*Yurfau li-küllü gâdirin livâun*) Her cevr ü cefâ yapmış, zulüm yapmış insan için bir bayrak dikilir. (*Fekîle: Hâzihî gudretü fülân ibni fülân*) ‘Bu falan oğlu filanca adamın yaptığı zulmün bayrağıdır.’ denilir.”

Mü'minlerin en büyük şâını ahirete inançtır. Bugün herkes Allah'ı biliyor, “Allah var.” diyor; yahudi de diyor hristiyan da diyor, “Allah'sız olmaz, Allah var!” diyor. Fakat Allah'ı İslâm'ın bildiği gibi iblmedikçe olmaz. İslâm'ın inandığı iman ile Peygamberimize de iman ile ancak iman tahakkuk eder.

Binâen aleyh kıyamet günü kopacak, o kıyamet günü buradan ayrılan beşer, ahirete göçen her insan bir hesap vermek mecburiyetinde... Bu hesap verme mecburiyeti ki mes'uliyet günü diyorlar. Bu mes'uliyeti benimsemeyen insanla bu mesuliyeti taşıyan insan hiç bir olmaz.

Bu mes'uliyeti tanımayan insan pat diye karısını vurur çünkü mesuliyet yok. Öldürdü, kârımdır diyor, kim olursa olsun, bir tane eksilttim ya diyor, parasını alıyor, oh yaşarım ya diyor, mesuliyet korkusu yok üzerinde. Tutulursa ceza görecektir ama tutulmazsa işte geçip gidecek. Bu cezalar da onun için hafif geliyor tabiatıyla, kazandığı yanına kâr kalıyor.

Binâen aleyh mü'minin asıl imanı âhireti içindir. Şuna ufacık bir misal vereyim. Birkaç defa söylemişimdir ama belki dinlemeyenler de vardır içinizde: Hz. Ömer RA, Mekke'ye gidiyorlar arkadaşıyla beraber, yolda acıkmışlar, bir çobana rast gelmişler, demişler ki;

“—Bize bir koyun sat!”

Çoban demiş ki:

“—Koyunlar benim değil, ben çobanım.”

“—Bir koyun ver, ne olursun! Biz acıktık.”

Tecrübe makamında, ısrar etmişler.

“—E efendiye ne diyeyim?”

“—İşte bir şey dersin, kurt yedi dersin, öldü dersin.”

“—İyi ama, efendiyi kandırmak kolay ama Allah’ı ne yapalım?”
 demiş.

Şu bir çoban, mektep okumamış, yazı bilmez, okumak bilmez fakat onun içerisindeki iman nasıl onu bak yola getiriyor! Bu iman onu hatalardan nasıl koruyor!

“—Meselâ efendiyi kandırdık; bir deri götürdük, işte kurt yedi, parçaladı dedik. Fakat mülkün sahibi olan Allah’a ne diyeceğiz?

Allah öyle bir Allah ki her şeyi biliyor. Gönlümüzden geçen kuruntuları da biliyor, gecenin karanlığında yapılanları da biliyor, geleceği de biliyor, ileride yapacağımızı da biliyor her şeyi biliyor. Gönüllerdeki her şeyi biliyor.

Allah böyle Allah! Esmâ-i Hüsnâ’sını okusanıza, 99 tane Esmâ-i Hüsnâ’sı ne güzeldir! Her sabah okuyoruz el-hamdü lillâh

ama bunun mânalarını da bilirse insan... O Allah ki varlıkların sahibi, işte bize güzel saltanatı vermiş el-hamdü lillâh...

İşte bu kıyamet gününde bizi topladığı vakitte herkesin, her zalimin, her büyüğün bir bayrağı olacak. Her büyüğün her kötünün bir bayrağı var. Mesela Şeddâd'ın elinde bir bayrak, Nemrud'un elinde bir bayrak, Firavun'un elinde bir bayrak ve bunlara benzeyenlerin ellerinde birer bayrak... Onlara uyanlara, "Gelin bakalım arkamızdan!" diyecekler, sürüklenip gidecekler.

Peygamberlerin de hepsinin ayrı ayrı bayrakları var, bizim Peygamberimizin bayrağı da Livâü'l-Hamd... Allah onun altında toplanmayı cümlemize nasib etsin...

Bu şefaât bayrağıdır, peygamberin vekilleri olan zâtların da ellerinde bayrakları var. Bunlar da peygamberin bayrağının altına cemaatleri toplayarak giderler. İşte o gittikleri günde derler ki; (*Hâzihî râyetü fülânü'bni fülân*) "Bu filan ibn-i filânın bayrağı, haydi bakalım toplanın!"

Bu da Peygamberin bayrağı onun altında da iman edenler toplanacak.

"—Nereden tanıyacaksın yâ Rasûlallah?"

"—Yüzlerinin beyazlığı, kollarının beyazlığı, o abdest azâları pırıl pırıl ay gibi parlayacak."

Yabancıнын girmesine imkân yok. Ancak o yüzü parlayan, kolları parlayan abdestliler girecek oraya. Onun için kâfirler de diyecekler ki:

"—Biz de girelim buraya yahu!"

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ

(الحديد: ١٢)

(Yevme tera'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti yes'â nûruhüm beyne eydihim ve bi-eymânihim) "O gün mü'min erkeklerle mümin kadınları, önlerinden ve sağlarından, amellerinin nurları

aydınlatıp giderken görürsün.” (Hadîd, 57/12)

Komşusu diyecek ki:

“—Ey filanca, dur bakalım senin nurundan, ışığından istifade edelim, biz de arkandan gelelim!”

“—Yok, dünyada kazandık biz onu, siz de dönün dünyaya, kazanın da öyle gelin!” diyecekler.

Onun için o nur burada kazanılacak. Evâmîr-i ilâhiyeye imtisâl edenler bu nur ile gidecekler cennete...

Onun için, Allah hepimizi affetsin... Bu iman bayrağı altına, Rasûlüllah'ın Livâ'ül-Hamd bayrağının altına girebilmek devlet ve şerefine cümlemizi nail etsin...

g. Allah Amelde Şirki Kabul Etmez

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, İbn-i Mâce'de, Neseî, Taberânî, Beyhakî, Begavî ve İbn-i Sa'd, Ebû Saîd ibn-i Ebî Fudâle RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶¹

إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ، نَادَى مُنَادٍ: مَنْ كَانَ

أَشْرَكَ فِي عَمَلٍ عَمِلَهُ اللَّهُ أَحَدًا، فَلْيَطْلُبْ ثَوَابَهُ مِنْ عِنْدِي، فَإِنَّ اللَّهَ أَغْنَى

الشُّرَكَاءِ عَنِ الشُّرْكِ (حم. ت. ه. طب. هب. والبغوي عن أبي سعيد

بن أبي فضالة)

¹⁶¹ Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.429, no:3079; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.245, no:4193; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.466, no:15876; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.307, no:778; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.330, no:6817; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.131, no:404; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1185; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.315, no:185; Ebû Saîd ibn-i Ebî Fudâle RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.470, no:7472; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.48, no:1766.

RE. 41/10 (*İzâ ceme'llâhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti li-yevmin lâ raybe fîhi, nâdâ münâdin: Men kâne eşreke fî amelin amilehu li'llâhi ehaden, felyatlub sevâbehû min indihî, feinna'llâhe ağne's-şürekâi ani's-şirki.*)

(*İzâ ceme'llâhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti li-yevmin lâ raybe fîhi*) “Allah CC hiç şek ve şüphe olmayan o âhîret âleminde evvelki insanları, sonraki insanları topladığı zaman, (*nâdâ münâdin*) bir nidâ edici çıkar, şöyle nidâ eder:

Bu nidâ edici, herhalde Allah'ın vazifelendirdiği melektir. Mahşer halkının karşısında çıkıp onlara seslenecek. Ne diyecek?

(*Men kâne eşreke fî amelin amilehu li'llâhi ehaden, fe'l-yatlub sevâbehû min indihî*) “Kim Allah için işlediği bir işte Allah'a bir şeyi ortak koşmuşsa, gitsin sevabını o ortak koştığı insandan istesin. Allah'tan sevap beklemesin bugün. (*Feinna'llâhe ağne's-şürekâi ani's-şirki*) Çünkü Allah CC ortaktan en münezzeh olandır.”

Gösteriş için namaz kılıyor, beğensinler diye namaz kılıyor. Başka bir maksatla, bir gaye için gelmiş, hep kendini camide gösteriyor namaz kılıyorum diye ama gayesi başka, maksadı başka, işi başka... Onun için ondan bir sevap almak imkânı yok. Ona diyecekler:

“—Sen hangi maksatla, kimin için yaptısın onu, git sevabını ondan iste!”

Çünkü Allah şerik kabul etmez. Onun için şirk en büyük günah.

h. Kıyamet Gününde Ümmet-i Muhammed'in Durumu

İbn-i Mâce ve Taberânî, Ebû Mûse'l-Eş'arî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶²

¹⁶² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.346, no:4281; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.61, no:16725; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.50, no:1769.

إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْخَلَائِقَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، أَدْنَى لَأُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي السُّجُودِ ، فَيَسْجُدُونَ لَهُ طَوِيلًا ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُمْ :
 ارْفَعُوا رُؤُوسَكُمْ ! فَقَدْ جَعَلْنَا عِدَّتَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ ، فَدَاءٌ لَكُمْ
 مِنَ النَّارِ (هـ . طب . عن أبي موسى)

RE. 41/11 (*İzâ ceme'llâhu'l-halâika yevme'l-kıyâmeti, üzine li-
 ümmeti muhammedin salla'lâhu aleyhi ve selleme fi's-sücûdi,
 feyescüdûne lehû tavîlen, sümme yükâlû lehüm: İrfeû ruûseküm,
 fekad cealnâ iddeteküm mine'l-küffâri, fedâen leküm mine'n-nâr.*)

(*İzâ ceme'llâhu'l-halâika*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri
 mahlûkâtı topladığı zaman.” Ne zaman? (*Yevme'l-kıyâmeti*)
 Kıyamet gününde Allah yaratıkların hepsini huzuruna topladığı
 zaman, (*üzine li-ümmeti muhammedin salla'lâhu aleyhi ve selleme
 fi's-sücûdi*) Ümmet-i Muhammed'in secde etmelerine müsaade
 eder, izin verir. (*Feyescüdûne lehû tavîlen*) Ümmet-i Muhammed
 secdeye varırlar, uzun zaman Rabbimize secde halinde dururlar.”

Namaz kılmayanlar da secde etmek isteyecekler, fakat
 bellerine kazık kakılacak, belleri bükülmeyecek. Belini
 bükemeyecekler ve secdeye inemeyecekler. Çünkü dünyadayken
 secde etmemiş ki o gün etsin. Beli tutulacak, bükülme imkânı
 bulup da secdeye kapanamayacak. Binâen aleyh secde ehli olanlar
 secdeye kapanacaklar.

(*Sümme yukâlû lehüm*) “Onlar o haldeyken onlara denilir ki...”
 Allah-u Teâlâ söylüyor veya meleklerine emrediyor, onlar
 söylüyorlar: (*İrfeû ruûseküm*) “Secdeden kaldırın başlarınızı!
 (*Fekad cealnâ iddeteküm mine'l-küffâri, fedâen leküm mine'n-
 nâr.*) Sizin sayınız kadar kâfir, sizin fidyeniz olarak, sizin yerinize
 cehenneme onlar girsün ve siz kurtulmuş olun. Siz de başınızı
 kaldırın. Cehenneme girmeyeceksiniz, cennetlik olacaksınız.” diye

nidâ olunur.

“—Sizin de kabahatleriniz, kusurlarınız var idi. Fakat bu secdeden dolayısıyla hepsi affolmuştur. Sizin yerinize imansızları cehenneme koyacağız.”

Çünkü cennette de yerimiz var cehennemde de yerimiz var. Yaratılış itibariyle Cenâb-ı Hak bir cennette, bir de cehennemde iki yer yaratmış bize. Burada hangi yeri kazanırsak o yere gideceğiz, öteki yer boş kalacak. Bu boş kalan yer de işte imansızlara verilecek. İmansızların da yeri iki olacak, imanlıların da yeri iki olacak. Bir kendinin hakkı, bir de küffarın kazanamadığı hakkı. Onun için orada iki nimete mazhar olacağız.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... Bizi de sevdiği ve razı olduğu kulları arasına kabul etsin... O kıyamet gününde secde-i Rahmân'a kapanarak affa uğrayan kulların arasına kabul etsin cümlemizi...

i. Ana Baba İçin Haccetmek

Dâra Kutnî, Zeyd ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmiş
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶³

إِذَا حَجَّ الرَّجُلُ عَنِ وَالِدَيْهِ، تَقَبَّلَ مِنْهُ وَمِنْهُمَا؛ وَاسْتَبْشَرَ بِهِ أَرْوَاحَهُمَا

فِي السَّمَاءِ (قط. عن زيد بن أرقم)

RE. 41/12 (*Îzâ hacce'r-raculü an vâlideyhi, tekabbela'llàhu minhü ve minhümâ, ve'stebşera bihî ervâhuhümâ fi's-semâi.*)

(*Îzâ hacce'r-raculü an vâlideyhi*) “Adamın biri ana babasına niyet ederek haccederse; ‘Anamın babamın ruhuna gitsin, ana babamın ruhu şâd olsun.’ diye onlar için hacca giderse; (*tekabbela'llàhu minhu ve minhümâ*) Allah haccını hem ondan

¹⁶³ Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.259, no:109; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.464, no:45457; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.56, no:1777.

kabul eder, hem de ana babasından kabul eder.”

Şimdi hacca kolay gidiyor ya herkes, boyna hacca gidiyoruz. Anası babası ihtiyar gidememiş, hac edemeden ölmüşler veya fakirlik halleriyle gidememişler. Oğlu, anama babama bir hac yapayım diyerekten gitti hacca... İki hac yapması lâzım; birisini anası için, birisini de babası için yapması lazım!

Bu hacılık hem o çocuktan, hem de anasından babasından kabul olur. Çocuğuna sevap verilir, anasına babasına da hac etmişcesine sevap verilir. Hacı yapmamak vebâlınden kurtulmuş olurlar.

(*Ve'stebşera bihî ervâhuhümâ fi's-semâi*) “Gökte bu kendileri nâmına hacca gidilen anne ve babanın ruhları müjdelendir.”

“—Hadi müjdeler olsun! Oğlunuz sizin nâmınıza hacca gitti; hem o hac sevabı kazandı hem de siz hac sevabı kazandınız. Hadi bakalım dünyadayken fakirdiniz, hacca gidememiştiniz ama evladınız sizin nâmınıza böyle haccetti, hacı sıfatı aldınız, hacı sevabı aldınız.” diye müjdelendir.

Onlar da; ‘Oğlumuz bizim için hac yapıverdi, el-hamdü lillâh

biz de hacılık nimetine mazhar olduk!” diye sevinirler.

j. Haram Malla Haccetmek

İbn-i Adiy ve Deylemî, Hz. Ömer RA’dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶⁴

إِذَا حَجَّ الرَّجُلُ بِمَالٍ مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ ، فَقَالَ : لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ! قَالَ اللَّهُ :
لَا لَبَّيْكَ ، وَلَا سَعْدِيكَ ، هَذَا مُرَدُّدٌ عَلَيْكَ (عد. فر. عن عمر)

RE. 41/13 (*İzâ hacce’r-raculü bi-mâlin min gayri hillihî, fekâle: Lebbeyk, allâhümme lebbeyk! Kâle’llâhu: Lâ lebbeyke ve lâ sa’deyk, hâzâ merdûdun aleyk.*)

(*İzâ hacce’r-raculü bi-mâlin min gayri hillihî*) “Bir kimse helal olmayan parayla haccetse...” Kazancında hile var, haram yolla para kazanmış öyle gidiyor. (*Fekâle: Lebbeyk, allâhümme lebbeyk*) “*Lebbeyk, Allâhümme lebbeyk* dediği zaman...”

Oradaki en güzel duamız budur, *Lebbeyk mâna* itibariyle çok güzeldir:

لَبَّيْكَ ، اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ! لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ ! إِنْ الْحَمْدُ ،
وَالنَّعْمَةُ ، لَكَ وَالْمُلْكُ ، لَا شَرِيكَ لَكَ .

(*Lebbeyk, allâhümme lebbeyk! Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk! İinne’l-hamde, ve’n-ni’mete, leke ve’l-mülk, lâ şerîke lek.*)

(*Lebbeyk, allâhümme lebbeyk!*) “Buyur, kat kat emrindeyim yâ Rabbi! Fermanın, emrin başım üzerine; tekrar tekrar söz

¹⁶⁴ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.295, no:1166; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.106; Hz. Ömer RA’dan.

Câmiü’l-Ehâdis, c.III, s.55, no:1776.

veriyorum yâ Rabbi! Senin sözünü kırmam, bozmam, sözünü tam tutacağım. Emret, ferman senin yâ Rabbi!”

(*Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk!*) “Senin hiçbir şerîkin yok yâ Rabbi! Eşin yok, ortağın yok! Vâhid ü Ehad ü Ferd ü Samed Rabbimizsin; senin davetine icâbeten geldim yâ Rabbi!

(*İnne'l-hamde, ve'n-ni'mete, leke ve'l-mülk*) Her türlü övgüler, medihler, senâlar, nimetler, şu kâinatın hakimiyeti, hepsi senindir yâ Rabbi! (*Lâ şerîke lek*) Şerîkin, nazîrin yoktur yâ Rabbi!”

Bunu böyle orada diyoruz da, orada bile bu sözü tutamıyoruz. Çok hacılar vardır ki, oradan gelir gelmez, daha yolda hacılıklarını kaybederler. Çünkü ağızlarından çıkan bir kötü söz, haccın ve nikâhın fesadına sebep olur; hacılık da gider nikâh da gider. Onun için diline hakim olup Allah'ın razı olmadığı sözü ağızdan çıkarmamak lazım!

“Adam haramdan kazandığı parayla yola çıktı, yaptığı iş haram... (*Lebbeyk, allâhümme lebbeyk*) deyince, (*kâle'llâh*) Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Lâ lebbeyke, ve lâ sa'deyk*) ‘Sana *lebbeyk de yok, sa'deyk de yok!* (*Hâzâ merdûdun aleyk*) Senin bu ibadetin geri çevrilmiştir. Ziyaretin başına çalınsın!” der.”

Neden? Paramız haram olduğu için bu acıyla karşılaşırız.

Şimdi bir vücuda da bir haram lokma girince vücut da aynen böyle der, haram lokmadan acı çeker.

“—Şimdi affedersiniz, içki ne kadar haramdır? Ben içki içmem ama parasını yiyorum. Satıyorum buradan aldığım parayı yiyorum helâl midir haram mıdır?”

Helâl dersek gâvur oluruz, Allah esirgeye... Helale haram demek, harama da helâl demek büyük suç! Binâen aleyh bu haram şey, kazanacağımız paraların çok olması için, dükkânlarımızın hepsinde var...

E onu satarken bu para haram oluyor. Para biriktirdik, o para ile hacca da gittik. Ne olacak bu hac? “Al senin olsun, başna çalınsın!” diyecekler buna.

Onun için, hacdan gelince hiç salâh u hâl göremiyoruz üzerimizde... Niçin? Kabul olmamış haccın alâmetidir bu... Eğer salâh-ı hâl ile döndüyse, onun haccının makbul olduğunun alâmetidir. Onun için, Allah hepimize helâl lokmalar nasib eylesin...

Gözün günahı olduğu gibi, diğer azâların da günahları var. Zina beş çeşit oluyor. Yalnız zina umumhanelerde yapılan zina değildir. Gözün zinası var, dilin zinası vardır, elin de zinası var. Elin bir kadına yapışması, tutması, sevmesi, öpmesi, göz atması, ona dikkatle bakması, şehveti mucip hareketlerde bulunması... Bunlar zina makamına kâim olur ve onu günaha düşürür. Öteki büyüktür, bu da küçüğüdür, zinanın yavrusudur. Allah kusurlarımızı affetsin de haramlardan gönlümüzü muhafaza etsin...

Bu haram başka şey için değil, gönüllerimizi berbat etmemek için haramlardan sakınmak mecburiyetindeyiz. Onun için günah kitabını yazarken orada diyor ki:

تَرَكَ ذَرَّةً مِنْ مَحَارِمِ اللَّهِ، خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ السَّقَلِينِ .

(*Terkü zerretin min mehàrimi'llâh, hayrun min ibâdeti's-sekaleyn*) “Zerre kadar bir haramı, ehemmiyet vermediğimiz bir hatayı, bir kusuru, bir kabahati terk edebilmek; ki günahdır bu, Allah bunu yasak etmiştir. Bunu terk edebilmek, yer gök ehlinin yapacağı nafiye ibadetlerden daha hayırlıdır.”

Bir parçacık haramın, günahın terki yer gök ehlinin sevabına muadildir. İmam Birgivî diyor bunu, hadis olarak nakletmiş.

Başka bir hadis-i şerifte buyrulmuş ki:¹⁶⁵

المُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ (خ. د. ن. ح. م. طس.
ه. ب. ق. حل. خط. كر. عن ابن عمرو)

(*El-muhâciru men hecera mâ neha'llâhu anh*) “Muhâcir, Allah'ın yasakladıklarından hicret eden, kaçınan kimsedir.”

Muhacir kimdir? İşte Bulgarya'dan gelmiş, Rusya'dan gelmiş, şurdan gelmiş bu adamlara biz muhacir deriz. Bu hakiki muhacir değil. Hakîki muhacir, Allah'ın yasaklarından kaçan insandır.

Buradan biz Mekke'ye gitsek, Medine'ye de gitsek yine buyuz biz; huyumuz neyse yine orada da onu icra edeceğiz. Asıl kötü huyları terk edebilmektir hicret!

¹⁶⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.13, no:10; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.6, no:2481; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.105, no:4996; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.163, no:6515; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.467, no:230; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.391, no:1144; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.56, no:3598; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.280, no:460; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.499, no:11122; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.187, no:20544; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.214, no:8701; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.333; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.271, no:595; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.138, no:181; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.270, no:6034; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.271; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1301, no:2304; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.173, no:24584.

Onun için, Allahu Celle ve A'lâ kötü huylardan cümlemizi muhafaza etsin... Bizi nur olarak yaratmıştır; bize o nur ile yaşamak ve o nur ile ahirete geçmek nasib etsin inşallah hepimize...

k. Çocuğun Haccı

Hâkim Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Eendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶⁶

إِذَا حَجَّ الصَّبِيُّ ، فَهِيَ لَهُ حَجَّةٌ حَتَّى يَعْقِلَ ، فَإِذَا عَقَلَ ، عَلَيْهِ حَجَّةٌ

¹⁶⁶ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.655, no:1769; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.349, no:3050; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan
Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.99, no:12226; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.56, no:1778.

أُخْرَى؛ وَإِذَا حَجَّ الْأَعْرَابِيُّ فَهِيَ لَهُ حَجَّةٌ، فَإِذَا هَاجَرَ فَعَلِيهِ حَجَّةٌ

أُخْرَى (ك. عن ابن عباس)

RE. 41/14 (*İzâ hacce's-sabiyyu, fehiye lehû haccetün hattâ ya'kile, feizâ akale, aleyhi haccetün uhrâ, ve izâ hacce'l-a'râbiyyu fehiye lehû haccetün, feizâ hâcere fealeyhi haccetün uhrâ.*)

(*İzâ hacce's-sabiyyu, fehiye lehû haccetün*) “Çocuk haccederse bu, çocuk için bir hacdır. Buluğa ermemiş sabî, haccetti, sevap alır. (*Hattâ ya'kile*) Akıl-bâliğ oluncaya kadar tamam, onun için o bir hac sevabıdır. (*Feizâ akale*) Ama, buluğa erdiği zaman, akıl-bâliğ olduğu zaman, (*aleyhi haccetün uhrâ*) onun başka bir defa daha haccetmesi gerekir.”

Çocuklarını getirir bazı hacılar, ihram giydirirler, onlara da hac yaptırırlar. Babası omuzunda taşır, anası arkasında taşır, kucağında taşır. O çocuk da hacıdır; sevabı da anasının babasının defterine yazılır. Fakat çocuğun hacılığı buluğa erinceye kadardır. Buluğa erdi miydi bu hacılık biter, ondan sonra yeniden bir hacca gitmesi borçtur. Bu farz olan bir hacılık olmadı, nafile bir hacılık.

(*Ve izâ hacce'l-a'râbiyyu*) “A'râbî yani çöl bedevîsi haccetti. İslâmî bilgisi zayıf vs. haccetti. (*Fehiye lehû haccetün*) O onun için bir hacdır. (*Feizâ hâcere*) Hicret edip de müslümanların yanına geldiği zaman, Peygamber Efendimiz'in yanına geldiği zaman, (*fealeyhi haccetün uhrâ*) onun bir hac daha etmesi gerekir.”

Arabî, bedevî olarıktan çöllerde yaşayan insan; o da gitti hacı oldu geldi. O onun için hacılıktır, hacı olmuştur. Ne zaman ki o arabîlikten çıkar da Medine'ye gelir, şehirde ikamet eder. O zaman ona ayrı bir hacılık lazım!

“—E evvelki hacılığı ne oldu bunun?”

O evvelki hacılığı onun gürültüye gitti, çünkü o bedeviyet halindeki hacılıktı. Şimdi şehre geldi, artık o da yeniden bir hac yapacak.

Onun için çöllerde yaşamak, bedevî halde yaşamak ölüm halidir. Ölüyle müsavi saymışlar bunları; ha ölüler, ha bunlar...

“—Canım o da insan, diri işte yahu?”

O diriliğinin kıymeti yok, onda insanlık tîneti yok, insanlık hilkati yok, sertlik var; insanlıktan, medeniyetten haberi yok. Onun için onu ölü saymışlardır. Topluluk aleminde yaşayan insanlar da, onlarla kıyas olunamayacak derecede ayırırlar. Onların da bazı meziyetleri vardır ama o meziyetlerinin kıymeti yoktur.

Binâen aleyh insanları toplum halinde yaşamaya, şehre gelmeye davet ediyor Cenâb-ı Peygamber. Çünkü insanlar her an için yardıma muhtaç... Bedevilerin ta çölden gelip de bir baskına uğrayan müslümanlara yardım edecek hali yok. Ancak toplu olurlarsa, birbirlerinin yardımına koşabilirler.

Onun için, o bedeviyet halinde o uzak yerlerde yaşayan insanlar şehre gelsinler; harp halinde olsun, diğer hallerde olsun hem insanlık öğrensinler, hem de muharebelere hazır olsunlar diyerekten onları teşvik ediyor.

1. Sır Saklamak

Sayfanın sonuncu hadîs-i şerîfi.

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Tirmizî, Ebû Ya'lâ, Beyhakî ve Ziyâül-Makdîsî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan; Ebû Ya'lâ ve İbn-i Asâkir, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶⁷

¹⁶⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.219, no:1882; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.9, no:4225; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.56, no:2458; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.247, no:20950; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.148, no:2212; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.402, no:26111; Harâitî, *İtilâle'l-Kulûb*, c.II, s.226, no:675; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.198, no:392; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.2987; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.179, no:4158; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.184, no:13168; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LVI, s.394; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.136, no:25378; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.57, no:1780.

إِذَا حَدَّثَ الرَّجُلُ بِحَدِيثٍ ثُمَّ التَفَتَ فِيهَا أَمَانَةً (حم. د. ت. حسن ،
ع. ق. ض. عن جابر؛ ع. كر. عن أنس)

RE. 41/15 (*İzâ haddese'r-raculü bi-hadîsin, sümme'ltefete, fehiye emânetün.*)

(*İzâ haddese'r-raculü bi-hadîsin*) “Bir kimse bir söz söyler de, (*sümme'ltefete*) sonra etrafına bakınırsa; (*fehiye emânetün*) o söz emanettir.”

Bir adamla konuşuyorsunuz, adam size bir şeyler söylüyor. Söylerken, “Kimse var mı?” diye, “Konuştuğumuzu başkası duymasın!” diye iki tarafına bakınıyor. Bu adamın böyle iki tarafına bakınarak sana söylediği söz, sana emanettir. Sakın bu sözü başkasına duyurma!

“—Filan yerde filanca bana şöyle dedi.” dersen, hainlik etmiş olursun.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyesine mazhar etsin...

m. Hatm-i Hâcegân

Şimdi beraber bir istiğfar edelim:

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، خَلَقْتَنِي ، وَأَنَا عَبْدُكَ ، وَأَنَا عَلَى
عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ ، أَبُوءُ لَكَ
بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي ، فَاغْفِرْ لِي ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ
إِلَّا أَنْتَ .

(*Allâhümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente halaktenî, ve ene abdük, ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü, eüzü bike min şerri mâ sana'tü ebûü leke bi-ni'metike aleyye ve ebûü bi-zenbî, fağfirlî, feinnehü lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ente.*)¹⁶⁸

Yâ Rabbi, eğer benim elimden, dilimden, gözümden, kulağımdan her ne gibi şirk, isyan, kusur u kabahat sâdır oldu ise, ben onların cümlesine nâdim oldum, pişman oldum, bir daha işlememeye azm ü cezm eyledim.

Âmentü bi'llâh, ve bimâ câe min indi'llâh... Âmentü bi-rasûli'llâh, ve bimâ câe min indi rasûli'llâh...

آَمَنْتُ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَبِالْقَدْرِ،
خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى، وَالْبَعثِ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقًّا، أَشْهَدُ أَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

(*Âmentü bi'llâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî ve'l-yevmi'l-âhiri, ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî mina'llâhi teâlâ, ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve rasûlih*)¹⁶⁹

Allâhümme innî üceddidü'l-îmâne tecdîden bi-kavli lâ ilâhe illa'llâh, muhammedün rasûlüllah...

¹⁶⁸ [Allahım, sen benim Rabbimsin, senden başka ilâh yoktur. sen beni yoktan yarattın. Ben senin kulunum, sana verdiğim sözde gücümün yettiği kadar duruyorum. Yaptığım günahların kötülüğünden sana sığınırım. Bana verdiğin nimetleri ikrar ederim, kusur ve günahlarımı da itiraf ederim. Benim suçlarımı ört, bağışla; senden başka günahları bağışlayacak yoktur, ancak sen varsın.] (*Zübdetü'l-Buhârî*, 1377; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan.)

¹⁶⁹ [Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan geldiğine inandım. Öldükten sonra dirilmek haktır. Şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur ve şehadet ederim ki Muhammed SAS Allah'ın kulu ve rasûlüdür.]

*Radîtü bi'llâhi rabben ve bi'l-islâmi dînen, ve bi-muhammedin
salla'llahu aleyhi ve selleme rasûlen ve nebiyyen, beri'tü min külli
dînin yuhâlifü dîne'l-islâm...*

“—Birer *Fâtiha* okuyalım!”

.....
“—Bir *Elem neşrah leke* okuyalım!”

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ . وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ . الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ .
وَرفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ . فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا . إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا .
فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ . وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ (الإِنشراح: ١-٨)

*(Elem neşrah leke sadrek... Ve veda'na anke vizrek... Ellezî
enkada zahrek... Ve rafa'nâ leke zikrek... Feinne mea'l-usri yüsrâ...
İnne mea'l-usri yüsrâ... Feizâ ferağte fensab... Ve ilâ rabbike
ferğab...)*

[Biz senin göğsünü açıp genişletmedik mi? Yükünü senden alıp
atmadık mı? O senin belini büken yükü... Senin şânını ve ününü
yüceltmedik mi? Elbette zorluğun yanında bir kolaylık vardır.
Gerçekten, zorlukla beraber bir kolaylık daha vardır. Boş kaldın
mı hemen (başka) işe koyul, Ve her işinde ancak Rabbine rağbet
et, ona sarıl ve ondan iste!] (İnşirah, 94/7-8)

“—On tane *İhlâs* okuyalım!”

.....
Kul huva'llah'ın fadâili pek çoktur. Üç *Kul huva'llah*'ın bir
hatim sevabı vardır, bir. Cenâb-ı Peygamberimiz; “Günde 100
kere *Kul huva'llah* Sûresi'ni okuyan insanlar, her ne kadar
borçları varsa, —ödeyememiş borcunu, ahirete göçmüş, bu
borçlarını ödemek istiyordu ama ödeyemedi— Cenâb-ı Hak
tekeffül ediyor, o borcunu kendisi ödeyecek.” buyurmuş.

Onun için başka fadâili de çok, yalnız her gün 100 *Kul*

huva'llah'ı ne zaman olursa okumanızı tavsiye ederim. Bâhusus sabah namazının arkasından okursanız daha a'lâ olur.

“—Bir Fâtiha daha okuyalım!”

.....

“—Bir salevat daha okuyalım!”

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.*”

“—On tane de *kelime-i tevhid (Lâ ilâhe illa'llah)* okuyalım!”

“—*Lâ ilâhe illa'llah...*” (On defa)

Muhammedün rasûlü'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem...

Topluluğun ne kadar büyük fadâili vardır. Şimdi buradaki cemaat ne kadarsa, onu on ile çarpınız, hepimize o kadar *kelime-i tevhid* sevabı veriliyor.

Salât ü selâmlarımıza da bu kadar cemaatin adediyle çarpılarak, ona göre karşılık veriliyor.

Buna karşılık, birine on defa Cenâb-ı Hak karşılık veriyor. Bir salât on kat Cenâb-ı Hak katında...

Ayet-i kerimede buyruluyor ki, *Bi'smi'llâh, estaîzü bi'llâh:*

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ

وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (الأحزاب: ٥٦)

(*İnna'llâhe ve melâiketehû yüsallûne ale'n-nebiyyi, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ.*) [Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. Ey iman edenler, siz de ona salât edin, selâm edin.] (Ahzab, 33/56) ayetinin zımında bunu da söylemişler.

Biz bir kere Cenâb-ı Peygamber'e salât ederken, evvela Cenâb-ı Hak bize mükâfat veriyor, bire on olarak. Ondan sonra Cenâb-ı Peygamber'in iltifatına mazhar oluyoruz.

Onun için 100 *kelime-i tevhid [Lâ ilâhe illa'llah]*, hiç olmazsa 100 defa *Allah*, 100 defa *salevât-ı şerîfe*, 100 de *Kul huva'llah*'ı unutmamanızı size tavsiye ederim. Allah tevfikini hidayet

buyursun...

Şimdi biz tabii Kur'an okuyacağız, hatmedeceğiz inşallah. Okuyamayanlar yahut işleri olup da gidenler onun sevabından mahrum kalmalarını diyerekten bu Hatm-i Hâcegân'ı yaptık. Bu da ufak bir hatimdir. Bundan da Cenâb-ı Hak cümlemizi me'cur eylesin inşallah...

El-fâtihah!

[Hatim cüzleri dağıtıldı, okundu. Hatmin İhlâs'ları okundu.]

n. Hatim Duası

Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb... El-hamdü lillâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

Allâhümme rabbenâ, yâ rabbenâ, tekabbel minnâ, inneke ente's-semîü'l-alîm... Ve tûb aleynâ yâ mevlânâ inneke ente't-tevvâbü'r-rahîm... Ve'hdinâ ve veffiknâ ile'l-hakki ve ile'n-necâti ve ilâ tarîkin müstakîm... Bi-bereketi hatemâti'l-kur'âni'l-azîm, ve bi-hürmeti men erseltehû rahmeten li'l-âlemîn...

Va'fü annâ yâ kerîm... Va'fü annâ yâ rahîm... Va'ğfir lenâ zünûbenâ bi-fadlike ve cûdike ve keremike yâ ekreme'l-ekremîn ve yâ erhame'r-râhimîn...

Allâhümme zeyyinnâ bi-zîneti kur'âni'l-azîm... Ve ekrimnâ bi-kerâmeti kur'âni'l-azîm... Ve edhilne'l-cennete bi-şefâati'l-kur'âni'l-azîm...

Allahümme'c'ali'l-kur'âne karinen... Ve fi'l-kabri mûnisen... Ve fi'l-kıyâmeti şefîan... Ve ale's-sırâti nûran... Ve ile'l-cenneti refikan... Ve ile'l-hayrâti küllihâ delîlen ve imâmâ...

Allahümme'rhamnâ bi'l-kur'âni'l-azîm... Vec'alhu lenâ imâmen ve nûran ve hüden ve rahmeten yâ erhame'r-râhimîn...

Allahümme zekkirnâ minhü mâ nesînâ... Ve allimnâ minhü mâ cehilnâ... Ve'rzukna tilâvetehû alâ tâatika anâe'l-leyli ve etrâfe'n-nehâr... Va'hşurnâ mea'n-nebiyyi salla'llâhü aleyhi ve selleme ve âlihi'l-ahyâr...

Ve evlene'llâhümme's-saàdete, ve's-selâmete, ve'l-beşârete, ve'l-emân... Ve lâ tahrîm lenâ bi's-şerri, ve's-şakàveti, ve'd-dalâleti, ve't-tugyân... Ve nebbî'nâ an nevmi'l-gafleti, ve'l-keselân... Min kabli en tumîtenâ, ve min ekli'd-dîdan...

Allâhümme yemmin kitâbenâ... Ve yessir hisâbenâ... Ve sekkil mîzânenâ... Ve a'tik rikâbenâ... Ve beyyid vücûhenâ... Va'hşurnâ tahte livâi'l-mustafâ... Bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimîn...

Ya Rabbi, bu okuduklarımız hatimlerden, dualardan, tesbihlerden hasıl olan ecr ü mesûbatı sevgili Peygamberimiz salla'llâhü teâlâ aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerinin ve bi'l-cümle peygamberan-ı izâm hazeratının evlâd, ezvâc, ashâb ve etba'larının ve bu ana kadar geçmiş olan bi'l-cümle mü'minûn, müminât ve meşâyih-ı izâm hazerâtının ruhlarıyla beraber, memleketimizin medar-ı iftiharî Eyyüb Sultan Hazretleri'nin ruhuna ve bi'l-umum eshabı güzîn rıdavanu'llâhi aleyhim ecmain hazretlerinin ruhlarına;

Selâtin-i maziyyenin ruhları ile birlikte İskender Paşa'nın ruhlarına, bi'l-umum ashabı hayratın da ruhlarına; bâhusus hâzırûn ve cemâat kardeşlerimizin ve bu hatimleri okuyan kardeşlerimizin geçmişlerinin ruhlarına, ayrı ayrı hediye eyledik Mevla vâsıl eyleye...

Cümlesinin ruhlarını mesrûr, kabirlerini pür nûr, makamlarını âli, derecelerini yüksek eyleyip, seyyiatlarını ve seyyiatlarımızı da hasenata tebdil eyle yâ Rabbi!

Bizlere dahi onlar gibi bu dar-ı dünyadan göç vakti gelince, cümlemizi az ağrı, asan ölüm ve kâmil bir iman ile ve buyurun:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...”

Mevlid ayı hürmetine bir dahi:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...”

Aşk ile bir dahi:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...” kelime-i tayyibe-i münçiyasını de can u gönülden söyleye söyleye çene kapayıp göz yummayı Mevlâ cümle Ümmet-i Muhammed'e, hâsseten biz aciz kullarına da lütf u ihsân eyleye...

Allâhümme'c'alnâ mine't-tevvâbîn... Vec'alnâ mine'l-mutatahhirîn... Vec'alnâ min ibâdike's-sâlihîn... Vec'alnâ mine'llezîne la hafün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn...

Allâhüme'hdinâ min indik... Ve efid aleynâ min fadlik... Ve esbiğ aleynâ min rahmetik... Ve enzil aleynâ min berekatik...

Allâhümme innâ nes'elüke temâme'n-nimeh... Ve devâme'l-âfiyeh... Ve hüsne'l-hâtimeh... Bi-hürmeti'l-fâtihah!

**21. 03. 1976 – İskenderpaşa Camii
20 Rebü'l-Evvel 1396**

08. PEYGAMBER SAS'İN BAZI HALLERİ

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve
sahbihî ecmaîn...*

*İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve
enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve
sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin
bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve
bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme
ennehû kâl:*

إِذَا حَدَّثَكَ حَدِيثًا ، فَلَا تَزِيدَنَّ عَلَيَّ ؛ أَرَبَعٌ هُنَّ مِنْ أَطْيَبِ الْكَلَامِ ، وَهِنَّ

مِنَ الْقُرْآنِ ، لَا يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ : سُبْحَانَ اللَّهِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ

إِلَّا اللَّهُ ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ (ط. عن سمرة)

RE. 42/1 (*İzâ haddestüke hadisen; felâ tezîdenna aleyye;
erbaun hünne min atyebi'l-keîâm, ve hünne mine'l-kur'âni, lâ
yedurruke bi-eyyihinne bed'e'te: Sübhana'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi,
ve lâ ilâhe illa'llâhu, va'llâhu ekber.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salât u selâm okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin-
nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.*” (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili
Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Sirtında Mühr-ü Nübüvvet Vardı

Peygamber SAS Efendimizin Mevlid ayının [*Rebû'l-Evvel*'in] son haftasında olduğumuz için, onun bir iki menâkıbını arz etmek isteyeceğim:

Peygamber SAS Efendimiz'in mübârek sırtlarında, iki omuzu arasında, peygamberlik alâmeti olan mühr-ü nübüvvet vardı. Bir güvercin yumurtası kadar kabarık et, üzeri de ince tüylerle örtülüydü.

O mühr üzerinde yazan yazılar, Hz. Ali Efendimiz'in çıkardığı bir levha ile bize kadar gelmiştir: Ortasında ince tüylerle;

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ .

(*Lâ ilâhe illa'llah, muhammedün rasûlü'llah*) [Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun rasulüdür.] yazılıdır.

Üst tarafta;

تَوَجَّهَ حَيْسُ شَيْتٍ فَإِنَّكَ مَنْصُورٌ .

(*Tevecceh haysü şî'te feinneke mensûrûn*) [Nereye istersen oraya teveccüh et; bil ki, sen mansûr ve muzaffersin!] yazılıdır.

Alt tarafta ise:

تَبْحِجْ يَا مُحَمَّدُ أَنْتَ هَيْصُورٌ .

(*Tebahbah yâ muhammed ente heysûrun*) [Seni müjdeleriz; hiçbir kimse senin eriştiğin mertebeye erişmedi. Sen nebîlerin en cesurusun!] yazılıdır.

b. SAS Efendimiz Arkasını da Görürdü

Onun için size Cenâb-ı Peygamber'in mucizelerinden bir tane daha bahsedeyim.

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Neseî, İbn-i Hibbân ve Beyhakî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyuruyor ki:¹⁷⁰

أَتَمُّوا الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، إِنِّي لَأَرَاكُمْ مِنْ
وَرَاءِ ظَهْرِي ، إِذَا رَكَعْتُمْ ، وَإِذَا سَجَدْتُمْ (ط . حم . خ . م . ن .
حب . ق . عن أنس)

RE. 15/3 (*Etimmü'r-rükûa ve's-sucûd, feve'llezî nefsi bi-yedihî, innî leerâküm min verâi zahrî, izâ rekâ'tüm ve izâ secedtüm.*)

(*Etimmü'r-rükûa ve's-sucûd*) “Rükûlarımızı ve secdelerinizi tamam yapınız!” Yani tavuğun yem yediği gibi başınızı koyup kaldırmayın! Rükûda en azı üç kere “*Subhâne rabbiye'l-azîm*” deyin. Secdede de üç kere “*Subhâne rabbiye'l-âlâ*” deyin. Azı bu...

A'lâsı, Cenâb-ı Peygamber SAS'in duası. Bunu tabii yazdık, verdik ama, elinizde belki yoktur. Her birinizin de ezberinde tutabilmesi de kolay bir şey değildir.

Bunu Cenâb-ı Peygamber buyururken; “Rükûlarımızı ve secdelerinizi tamam edin! (*Feve'llezî nefsi bi-yedihî*) Nefsim, yed-i kudretinde olan Allah'a kasem ederim ki, (*innî leerâküm min verâi zahrî izâ rekâ'tüm, ve izâ secedtüm*) sizi rükû ve secde ettiğinizde ben sizi arkamdan da görüyorum.” diyor.

Cenâb-ı Peygamber'in, arkadan görmesi, tabii insan önünü

¹⁷⁰ Buhârî, *Sahih*, c.XX, s.326, no:6153; Müslim, *Sahih*, c.II, s.412, no:645; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.298, no:1105; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.170, no:12756; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.117, no:2556; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.235, no:704; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.462, no:1715; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.464, no:3189; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.454, no:19752; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.339, no:544.

görür. Arkasını görmek için ayrı bir gözün olması lazım. Yoksa bu gözle arka görülmez. Yahut önde bir ayna olsun da şoförlerinki gibi arkalarını görsünler. Yalnız Cenâb-ı Peygamber, “Ben arkamdakileri de görürüm!” diyor. Bunu da kasemle söylüyor.

Bizi Allah Celle ve A'lâ nurdan yaratmıştır. Biz boş adam değiliz yani. Bizi yaratırken Allah bir nurdan yaratmıştır. O nur, hepimizde vardır. Vardır amma bazıları da küllenmiştir, kapalı kalmıştır, kapanmıştır yani. Hiç ondan istifade edemez.

Bazılarında da gerek kendilerini gûnahtan muhafaza edenler ve gerekse ibadette daha haris olan insanlarda; hakkı arayan insanlarda daha açık tabirle, bu nur mevcuttur. Bu nur ile nazar eder, görür ilerisini... İleride olacak hadiselerden haberdar da olur.

Şimdi Cenâb-ı Peygamber, ben sizi arkamdan görüyorum derken, Cenâb-ı Peygamber'in tam on yedi yerinde nur şuaları vardı, nur şuaları çıkardı etrafından...

Meselâ, göz bir nur ile görür. O nur kesilince, gözden görmek kaybolur. Meselâ öldükten sonra, göz yerinde duruyor ama artık o görme kabiliyeti kaybolur. Demek ki, hayatta iken bu göze eşyaları gösteren o nurdur. Şimdi bugün ışık olmazsa, bu göz yine bir işe yaramıyor. Ancak bu da ışığın mevcudiyetiyle görüyor. Halbuki hakkın verdiği nurda ışığa lüzum yok, ışısız da görür.

Musa AS Tur'a gitti, Cenâb-ı Hakk'la tekellüm etti. Oradan aldığı o feyz ile on fersah uzaklıktan, karanlık gecede, kara taşın üzerinde kara karıncanın yürüdüğünü görürdü.

Bu ne ile oluyor? O Allah'ın nurunun eseri. O nur, bu ışıklara ihtiyaç hissettirmez. Bugün a'mâlar var mesela, onlarda da bir sezgi var, o sezgi ile yerini güzel buluyor, yolunu güzel buluyor. O hakkın verdiği bir nur sayesinde...

Cenâb-ı Peygamber'de de bu hal, Mi'rac'dan sonra hasıl olmuştur. Mi'rac'da Cenâb-ı Hak ile tekellümden alınan feyz, fadâil, artık onun her tarafını göz yapmış, her tarafını kulak yapmış, her tarafını ağız yapmış.

Şimdi raviler diyorlar ki:

“—Cenâb-ı Peygamber'in iki omuzunun arasından, terzinin iğnesinin deliği gibi, ipliği geçirdiği delik kadar bir delik var idi.

Bu delikten Cenâb-ı Peygamber kâinatı görüyordu. Değil arkasını, kâinatı seyrediyordu.”

İlerideki hadiseleri bize nasıl anlatıyor? Filan zamanda şöyle olacak, ahir zamanda şöyle olacak, ahir zamanda böyle olacak... Hepsi meydana çıkmaktadır bunların birer birer... Binâen aleyh o görüşler, o nurların sayesinde. Şimdi bunların hepsi bizde mevcut iken, niçin bizde bu sezgi yok? Biz o nurları nasıl kaybettik, kapattık?

Binâen aleyh, Rasûlüllah SAS'ın kabrinin üzerinde yazılıdır:

حَيٌّ ، سَمِيعٌ ، بَصِيرٌ .

(*Hayyun, semîun, basîrun*) [Hayattadır, işitir, görür.]

Cenâb-ı Peygamber haydır, nasıl haydır? Hayat-ı mâneviye ile haydır. O hayat-ı mânevi ile hay olunca; Medine ile buranın arasında hiç fark yoktur. Rasûlüllah'ın ruhaniyeti nasıl oradaysa, aynı zamanda buradadır. Oradaki güneşle, buradaki güneş arasındaki fark, hararet farkıdır. Orada fazla hararet verir,

burada da aynı güneş bizi de ısıtır, bize de ışık verir. Binâen aleyh, ruhaniyet-i Peygamberî her yerde mevcut. Yalnız Medine-i Münevvere'deki halka şefaati hassası vardır. Memleketinin bekçileri olması dolayısıyla, onlar daha fazla itibar edilmeye lâyıktırlar.

Oraya çünkü biz tahammül edemiyoruz. Bundan evvelki devirlerde darlık, sıkıntı, meşakkat çok fazlaydı. Oraya herkes tahammül edemiyordu. Onun için oradaki bahtiyarların kıymetleri büyüktür. Binâen aleyh oraya gidip de onlarda görebildiğimiz, bazı kusurları görmemek lazım! O kusurları kendimizde görmek lazım. Onlara müsamaha etmek lazım! Onları daha büyük insan olarak gözümüzde canlandırmak lazım. Çünkü Peygamber SAS'ın muhafızları, bekçileri, memleketinin hizmetkârlarıdır. Onlara verilmiş o nimet, ne yapalım? Allah-u Teâlâ, şefaati Peygamberiye cümlemizi mazhar eylesin...

Demek ki Cenâb-ı Peygamber denilince, lâlettayin bir insan değildir. İlk yaratılan mahlûk, Cenâb-ı Peygamber'dir. Ne Adem var, ne yer var, ne gök var; hiçbir şey yok. İlk yaratılan canlı mahlûk, Cenâb-ı Peygamber'dir.

Ne zamandan sonra bu yerler, gökler yaratılmış; ne zamandan sonra da bu Ademoğlu yaratılmış. Aradan ne kadar zaman geçmiş. Onun için Peygamber SAS kâinatın efendisidir? Seyyid-i nev-i beşer. Bütün beşerin, bütün mahlûkatın seyyidi... *Livâü'l-Hamd* onun elindedir. Allah şefaatine cümlemizi mazhar etsin... Onun yolundan doğru daha başka bir yol yoktur.

Her zaman imamlarımız söyler, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷¹

¹⁷¹ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.324, no:433; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.236, no.668; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.317, no:993; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.254, no:13689; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c. II, s.82; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.548, no:2174; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.266, no:1982; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.354, no:2997; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.99, no:4957; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.323, no:1263; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.227, no:5958; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.94, no:11378; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.307, no:3388; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Lafız farkıyla: Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.254, no:690; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

سَوُوا صَفُوفَكُمْ ، فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفُوفِ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ

(م. د. ه. عن أنس)

(*Sevvû sufûfeküm, feinne tesviyete's-sufûfi min temâmi's-salâh*)
“Saflarınızı düzenleyiniz, çünkü safın düzgün oluşu namazın
tamamlığıyla ilgilidir.”

Yine buyurmuşlar ki:¹⁷²

أَتَمُّوا صَفُوفَكُمْ ، فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ

(حب. حم. عن أنس)

(*Etimmû sufûfeküm, feinne tesviyete's-saffi min temâmi's-salâh*) “Saflarınızı itmam edin, çünkü safın düzgün oluşu namazın
tamamlığıyla ilgilidir.”

Ne güzel bir ders! Camiye giren insanın ilk vazifesi, ilk safı doldurmaktır. O saf dolduktan sonra ikinci saf doldurulur. İkinci saf dolduktan sonra geriye doğru saflar gider. Eğer öndeki safta boşluk bırakılır da arka safta durulduysa, bunun kabahati arkada durandadır.

“—Canım burada da saf oluyor ya!..”

Oluyor ama evvela önü doldur, ondan sonra geri dolsun. Sen önü bırakıyorsun, sonra gelen adam bakıyor ki ön boş... O boş yere geçmek için, seni beni çiğneyerekten öne kadar gidiyor. Bu kabahat onun değil, o boşluğu bırakanın. O şahıs, o boşluktan mes'uldür.

Onun içindir ki ön safta boşluk varken, namaza durur da birbirlerimizle kaynaşmazsak, boş bırakılan yerin vebali o boşluğu bırakanındır. Bütün cemaatin vebalini sırtlanır. O boşluk bırakılmak suretiyle hat kesiliyor. Hat kesilirse... Telefonlarımızın teli koptuğu vakitte ne oluyor? Cereyan gelmiyor değil mi ya?.. Ses de gelmiyor. İşte saf hatlarını da bozmak aynı şeydir.

¹⁷² İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.545, no:2171; Ahmad ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.274, no:13930; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Rahmet-i ilahi, imam efendi vasıtasıyla cemaate böyle dağılır.

“—Aradaki boşluk rahmete mani midir diyeceksin?”

Evet... Hakkın rahmetinin gelişi böyle. Safları sıkı tutarsanız, rahmet birbirinize güzel geçer.

Hattâ Lübnan'daki bir vaiz efendiden dinlemiştim: Veremli hastalıkların ve felç hastalıklarının tedavisini saflar vasıtasıyla temin ettiğini adam açık açık söyledi. Bir de kara üzümün şurubunu içirmek suretiyle; az zamanda tedavi olurlar diyor. Sebebi? Bu rahmet-i ilahi bu elektirik... Elektirik birbirimizin vücuduna geçerken, o hastalıktaki tutuklukları gideriyor. Giderilmesiyle de hasta az zamanda da iyi oluyor. Hapı yutup iyi olacağına, cemaate devam etmek suretiyle iyi olmak, daha evladır tabiatıyla.

Onun için Allah Celle ve A'lâ cümlemize, meded ü inayet buyursun da, o nur sayesinde Peygamber SAS'in izinden, yolundan bizleri ayırmasın...

Saf bize bir misaldir. Şimdi bu safı nasıl ki düz tutmak mecburiyetindeyiz. Sizin de böyle düz olmanız, sizin de bir saf halinde olmanızı emirdir bu aynı zamanda. Yalnız saflarda değil ya bütün hareketlerimizde birlik düzeninde olmamızı tavsiyedir. Bu birlik... Şimdi safın birisi ileri, birisi geri kalmış, birisi yana gitmiş. Nasıl abestir. Dünyadaki işlerimiz de böyle abestir.

O onun aleyhinde konuşur, o da onun aleyhinde konuşur. Bütün ömür bununla geçer vesselam. Allah bu ömrü bize, böyle birbirimizin arkasından konuşsunlar diye mi verdi? Yoksa kendisine kulluk edilsin diye mi verdi? Ne kulluk yapılır ne de memlekette bir terakki olur. Çünkü hep birbirini çelmelemede vakit geçiyor.

Binâen aleyh safın nasıl düzgün olması lazım ise, bütün milletin de böyle birlik içinde olmasını emirdir bu... Allah cümlemizi bu birlik üzerine yaşamak şerefine, devletine nail buyursun...

c. Sözlerin En Güzeli Olan Dört Söz

Tayâlisî Semüre ibn-i Cündeb RA'dan rivayet etmiş.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:¹⁷³

إِذَا حَدَّثَكَ حَدِيثًا ، فَلَا تَزِيدَنَّ عَلَيَّ ؛ أَرَبَعٌ هُنَّ مِنْ أَطْيَبِ الْكَلَامِ ، وَهِنَّ
مِنَ الْقُرْآنِ ، لَا يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ : سُبْحَانَ اللَّهِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ (ط. عن سمرة)

RE. 42/1 (*İzâ haddestüke hadisen; felâ tezîdenne aleyye; erbaun hünne min atyebi'l-kelâm, ve hünne mine'l-kur'âni, lâ yedurruke bi-eyyihinne bede'te: Sübhana'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llâhu, va'llâhu ekber.*)

(*İzâ haddestüke hadisen*) “Ben sana bir hadis söylediğim zaman, (*felâ tezîdenne aleyye*) sakın benim söylediğime bir ekleme, çıkartma, ilave yapma; aynen dinle, aynen söyle!”

Çünkü Peygamber Efendimiz'in sözü senettir, dinin kaynağıdır. Bir kelimesi bile önemlidir, bir harfi bile önemlidir. Ekleme, çıkarma olmaz. İyi dinleyecek, tam nakledecek. Bu hadis-i şerifte de Efendimiz böyle tavsiye etmiş.

Sonra devam etmiş:

(*Erbaun hünne min atyebi'l-kelâm*) “Dört söz, ibare, kelamcık vardır ki, bunlar sözün en hoşlarıdır. (*Ve hünne mine'l-kur'ân*) Bunlar Kur'an'ın ayetleri içinden çıkmadır, yani Kur'an'dandır. (*Lâ yedurruke bi-eyyihinne bede'te*) Bunları söylerken de hangisiyle başlarsan başla! Birisi önce, birisi sonra; fark etmez.”

İster o önce olsun, ister ötekisi, ister ötekisi, ister ötekisi. Evvel başlamak mühim değil: (*Sübhàna'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llâhu, va'llâhu ekber*)

- 1- *Sübhàna'llâh*
- 2- *El-hamdü lillâh*
- 3- *Lâ ilâhe illa'llâh*

¹⁷³ Tayalî, *Müsned*, c.I, s.122, no:899; Semürete'bni Cündeb RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.465, no:2025; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.58, no:1781.

4- *Allahu ekber*

Bu dört söz, sözlerin en güzelidir.

Bu bir tesbihtir. Her birisi bir rekâta kâimdir. Bir insan camiye girse, iki rekât *tahiyyetü'l-mescid* dedikleri namazı kılması lazım! Fakat kılamazsa, bu tesbihi okumak suretiyle, o namazı kılmış sevabını alaraktan çıkar camiden ve mes'uliyetten de kurtarır kendisini.

Bunu yüz kere okumayı Cenâb-ı Peygamber bize tavsiye etmiştir. Her kim günde yüz kere, (*Sübhâna'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llâhu, va'llâhu ekber; ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) derse, onun fadâili hakkında çok sözler söylenmiştir.

Bir kere fakirlik yüzü görmez. Sıkıntı, meşakkat de görmez. Dünyalık işleri de rahat olur, ahireti de rahat olur. Sevabına erişmek imkânı da yoktur. Meğer ki yüzden fazla söyleyenler bundan müstesna...

d. İnsanları Fazla Korkutmayın!

Taberânî, İbn-i Adiy ve Beyhakî, Mikdam ibn-i Ma'dikerb RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷⁴

إذا حدثتم الناس عن ربهم فلا تحدثوهم بما يفزعهم ويشق عليهم
(طس. عد. هب. عن المقدم بن معديكرب)

RE. 42/2 (*İzâ haddestümü'n-nâse an rabbihim, felâ tehaddisûhüm bimâ yufziuhum, ve yeşukku aleyhim.*)

(*İzâ haddestümü'n-nâse an rabbihim*) “İnsanlara Rableri

¹⁷⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.135, no:8196; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.281, no:1766; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.381, no:2509; İbn-i Ebî Asım, *Sünneh*, c.II, s.174, no:519; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.264, no:1025; Mikdam ibn-i Ma'dikerb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.30, no:5307; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.59, no:1782.

konusunda konuşurken, bahsettiğiniz zaman, (*felâ tehadisûhüm bi-mâ yüfziühüm*) onları Allah'tan korkutacak şeyler söylemeyin! Onlara ağır gelecek sözler söylemeyin!”

Cenâb-ı Hakk'ı bize bildirmek için, bazı büyüklerimiz vaazlarında, nasihatlarında şöyledir, böyledir derler. “Vaaz ederken, sakın ümmetimi korkutacak şekilde konuşma yapmayınız. Onlara meşakkat verecek şekilde söylemeyiniz. Çünkü Allah Celle ve A'lâ kendisini bize Rahmân ve Rahîm olarak bildiriyor.

Kitabımızın başında ilk yazı:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ .

(*Bi'sm'illâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) [Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla...]

İki kelime, Allah Celle ve A'lâ hem Rahmân'dır, hem Rahîm'dir. Bitti... Rahmân, acıyıcı. Yarattığı kula acımamak kimin elinden gelir? Yaptığımız ufacak şeyler bile zayi olursa acırız da Allah-u Celle ve A'la bizi yaratmış. Bize tanıtırken kendisini, er-Rahman, er-Rahim diyerekten tanıtıyor:

“—Ben Rahmân'ım, Rahîm'im, korkmayın benden!” diyor.

Yine ilk sûrenin, Fâtiha Sûresi'nin başında;

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (الفاتحة: ۲-۳)

(*El-hamdü li'llâhi rabbil-âlemîn. Er-rahmani'r-rahîm.*) [Hamd (övme ve övülme), alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. O, Rahmân'dır ve Rahîm'dir.] (Fâtiha, 1/1-2) buyruluyor. Ne kadar güzel!

Geçen Samsun'da bir Fransız dediler galiba, bu ayeti dinlemiş. Ya tercümesini dinlemiş, ya okumuşlar. Demiş ki:

“—Yâhu biz papazlarımızdan hiç böyle şey duymadık. Bak, ‘Allah yalnız Müslümanların rabbidir.’ demiyor; ‘Alemlerin rabbidir.’ diyor.” demiş.

Allah, Rabbü'l-âlemîn'dir, bütün mevcudatın Rabbidir. Bizim değil, mahlukat ne kadar var, kim bilir sayısını. Hepsinin sahibi

gene Allah, Rabbü'l-âlemîn. Ne Türk'ün, ne Acem'in, ne Arab'ın ne başkasının... Hepimizin Rabbi Allah'tır.

Rab yetiştirmek manasınadır, terbiye manasına... Bütün mevcudatı yetiştirip, kemale erdiren Allah'tır, başka kimsenin elinden gelmez.

Ufacık bir mikrop diyorlar bugün, göremiyoruz gözümüzle. O bile bugün hayatını idame ettirmek için birtakım şartlar var. O onu elde ediyor. Ne sayesinde? Allah-u Teâlâ'nın Rab oluşu, onu terbiye edişi sayesinde o mikrop nasıl yaşanacağını biliyor. Daha doğar doğmaz... Bu doğar doğmaz öğrendiği şey, Allah-u Teâlâ'nın ona ilhamıdır.

Arının bize yaptığı bal... Arı nereden bilecek balı yapmasını? Ama Allah-u Teâlâ'nın ona bildirmesiyle arı o vazifeyi yapıyor tamamıyla.

“—Bize yok mu?”

Bize daha büyük lütufları var ama biz çok şaşkın insanlarız. Varlığımızın sebebini unuttuk, artık dünyaya sarıldık. Anladın mı?.. Dünya'da sanki işimiz hallolacakmış gibi. Halbuki vakti gelen, sırası gelen gidiyor.

Ondan dolayıdır ki: Bizdeki bu kemâlâtı öldüren bir şey var, tokluk. Tokluk hiç iyi bir şey değil. Tokluğun arkasında varlık da var. Varlık ve tokluk hiç iyi değil.

Şimdi bir kardeşimizle telefon konuşması yapıyorduk. Hastadır kendisi. Hasta olduğu için hatırını soruyordum. Sonra dedi ki:

“—Şimdi bir eser okuyorum. Eserde diyor ki: Tokluğun altı tane zararı vardır. “Çok yemek, çok uyku...” diye saymış böyle. Bunlar insanın hayatını öldüren ve söndüren şeylerdir.”

Binâen aleyh şimdi bize bu verilen nurun ziyâi en evvela tokluktan geliyor. Tokluğu kendimize adeta bir önder ettik. Vakti saati gelince, “Aman karnımız acıktı, içimiz bayılıyor!” diyerekten kıyameti koparıyoruz.

Cenâb-ı Peygamber günde bir kere yemiş. Sabah yerse, akşam yemez; akşam yerse, sabah yemez. Ashab da öyleydi. Yedikleri bir hurma idi canım. Bir hurma, bir parça da süt

bulurlarsa süt. Ekmek buldukları, et buldukları nadirattandı. Ama pekâlâ yaşadılar ve bize bugün bu dini –el-hamdü lillah– onlar bıraktılar.

Sahabe-i güzîni sen boşa sayma. Onlar ne muhterem adamlar ki bütün akıllarını, zekâlarını Cenâb-ı Peygamber'in ağzına vermişler böyle, "Ne diyor?" diyerekten. Söylenen sözü zabt etmişler.

Şimdi aziz kardeş! Kapının dışarısına çıkayım da, "Ben size ne söyledim?" diyerekten sorayım; kaç kişi benim söylediğimi bana ifade edebilir? Ama Cenâb-ı Peygamber'in söylediklerini herkes hafızasında zabt ediyordu. Bu zabıt nereden ileri geliyordu? Bu zabıtın sebebi, açlıktı arkadaşlar! Karnı aç olan insanların zekâları büyür, kuvvetlenir; hafızası da kuvvetlenir, duyduğunu kaçırmaz.

Kap diyorlar ya, gönül kabı. Gönül kabı aldığı daima zabt eder. Zabt ettikten sonra da istediği zaman etrafına yayar. Ama tok olunca... Öyle diyor Hz. Lokman.

Bak Lokman Hekim, köle bir adamdı ya hu! Köle idi köle! Hizmetkâr bir adam. Ama bak bugün dünyanın her tarafında Lokman Hekim diye adı anılıyor. Kendisinin nebi olması konusunda ihtilaf var. Bununla beraber, oğluna diyor ki:

"—Ey oğul! Karnını doyurma, kafan uyur."

Karnını doyurunca kafan uyur. Ondan sonra televizyonun karşısından kalkamazsın, radyonun başından ayrılamazsın, kahveden dışarıya çıkamazsın. Ömür gider, sen de hiçbir şey olmadan bu dünyadan çekilir gidersin. Hepimizin hali böyle.

Fikri uyanık insanlar, saatlerce ömrünü televizyonun karşısında zayi eder mi dersin?

Cenâb-ı Peygamber SAS'in sözüne bak, dikkat et:

أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا ، فَمَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِ الْبَابَ

(طب. ك. ع. عن ابن عباس؛ عد. ك. عن جابر)

(*Ene medinetü'l-ilmi ve aliyyü'n bâbuhâ*) [Ben ilim şehriyim, Ali RA o şehrin kapısıdır. (*Femen erâde'l-ilme felye'ti'l-bâb*) O

ederler. Tok insanın Allah'a yalvarması zor olur. İşte herkes istiyor diye ister. Elini açar;

“—Aman ya Rabbi! Şu paraları elimden alma!” diye ister. “Daha arttır!” diye ister.

Bu insanın kemaline uymaz ki... İnsan;

“—Nurumu arttır ya Rabbi! Nurumu ziyade et! Beni nurlu kıl ya Rabbi!” der.

O nur artınca da... O toklukta ne kadar zararlıklar vardır, o tokluklarda ne kadar zararlar var. Allah hepimizi affetsin de o nurunu arttıran kullarından etsin cümlemizi...

Dua kitabımızın içerisinde yazar:

“—Yâ Rabbi, Muhammed SAS hürmetine benim gözümün nurunu arttır, kulağımın nurunu arttır. Şunun sayesinde, şunun sayesinde, şunun sayesinde... Hep Peygamberin sayesinde... Ona aşkıma da arttır.”

O aşkın neticesinde olacak zaten o nur. O aşk olmayınca da o nurun doğması zordur.

İşte onlar da bu tesbihlerin sayesinde. Ne kadar (*Sübhâna'llâh...*) dersin, ne kadar (*Lâ ilâhe illallâhu vahdehû lâ*

şerike leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr) dersin, ne kadar (*Allah... Allah... Allah...*) dersin, ne kadar (*Lâ ilâhe illa'llâh... Lâ ilâhe illa'llâh... Lâ ilâhe illa'llâh...*) dersin. Ne kadar (*Allâhümme salli alâ muhammedin, ve alâ âli muhammed, kemâ salleyte alâ ibrâhîme, ve alâ âli ibrâhîme, inneke hamîdü'n mecîd*) dersin; işte o salât ü selâmların ve o Kur'an ayetlerinin ve o tesbihlerin sayesinde senin nurların ışıldar. Işıldadıkça da, büyüdükçe de sen ilerisini daima görürsün.

e. Kur'an'a Sımsıkı Sarılın!

Bak Cenâb-ı Peygamber bir gün cenneti gördü. Cennet nereden görülecek? Dünyadayken cennet görülür mü? Cennet ahirette... Fakat, "Şu duvarın arkasında görüyorum cenneti!" dedi ve bize cenneti anlattı. İşte Mi'rac'da da gördü onu. Demek ki duvar mâni olamıyor. O nur sayesinde, duvar mâni olamıyor. Çünkü elektriklere, cereyanlara nasıl mâni olamıyorsa, nura da mâni olamıyor.

Allah Celle ve A'lâ'nın nuru, Kur'an'a olan yapışmamız...
Kur'ân-ı Kerîm'de Allah ne diyor?

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا (آل عمران: ۱۰۳)

(*Va'tesimû bi-habli'llâhi cemîan ve lâ teferrakû*) "Allah'ın ipine, kitabına sımsıkı sarılın hâ, ayrılmayın!" (Âl-i İmran, 3/103)

"—Allah'ın kitabına sıkı yapışın!" diyor.

Gevşek durmayın! E biz gevşek değiliz, hiç tutmuyoruz kitab-ı ilahiyeyi... "Bunu sıkı tutun, (*ve lâ teferrekû*) ve ayrılmayın!" diyor kitap. Nasıl bizdeki ayrılık şimdi? Nasıl bu ayrılık? Bu Allah'ın kitabına uygun mudur?

Ama sen diyorsun ki:

"—Hoca, senin aklın ermez böyle şeylere!"

Aklım ermez ama kitab-ı ilâhiyede görülen şu sözü söylüyorum. Sen de bunu tetkik et bakalım: *ve lâ teferrekû*'da mı hayır var, yoksa dağınıklıkta mı hayır var?

Şimdi ben bir vücudum. Bu vücudumun kolunu benden ayırsalar, ayağımı da benden ayırsalar, gözümü de benden

alsalar; benim iskeletim neye yarar arkadaş? Hiçbir işe yaramaz. Ancak bu iskelet, bu birlikle beraber oluyor. Bu birlik parçalandı mı hiçbir fayda olmaz. Apaçık bir delil...

Onun için Allah-u Teâlâ'nın kitabına yapış, ne dediyse onu tut! Namaz kıl diyor, vaktiyle kıl. Oruç tut diyor, vaktiyle tut. Oruçtan neden korkuyorsun?

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:¹⁷⁶

أَمْرُكُمْ بِأَرْبَعٍ: أَمْرُكُمْ بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَحْدَهُ . أَتَدْرُونَ مَا الْإِيمَانُ بِاللَّهِ:

¹⁷⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.XIII, s.272, no:4020; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.106, no:23; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.119, no:3207; Neseî, *Sünen*, c.XV, s. 235, no:4945; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.284, no:7295; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.158, no:307; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.222, no:12949; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.294, no:12500; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.214, no:5313; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.126, no:8088; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.359, no:2747; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.24, no:6; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.41, no:39.

شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ

الزَّكَاةِ، وَصِيَامُ رَمَضَانَ (خ. م. د. ت. ن. ح. ب. عن ابن عباس)

RE. 4/10 (*Âmürüküm bi-erbain*) “Ben size dört şeyle emrediyorum:

1. (*Âmürüküm bi'l-îmâni bi'llâhi vahdeh.*) Size emrediyorum ki, bir olan Allah'a iman edin!” Dört emirden birisi.

Sonra buyuruyorlar: (*E tedrûne me'l-îmânü bi'llâh?*) “Biliyor musunuz Allah'a iman nasıl olur?.. (*Şehâdeti en lâ ilâhe illa'llah, ve enne muhammeden rasûlü'llah*) İman kelime-i şehâdetle olur. ‘*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh.*’ [Şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şehadet ederim ki, Muhammed Allah'ın hem kulu, hem rasûlüdür.]”

Birinci emir, Allah-u Teâlâ'yı bir olarak bilmek. Her şeyi bilir, görür, işitir; kudret-i kâmile var, her şeyi yapar. Bir anda dünyayı yok eder, bir anda da binlerce dünyayı halk eder.

2. (*Ve ikâmü's-salâh*) “Namazı kılın!” Namazı kılmadan olmuyor.

3. (*Ve itâi'z-zekâh*) “Zekâtı verin!”

Diyorlar ki: “Müslümanlık iki şeyden ibarettir: Birisi, Allah Celle ve A'lâ'nın emirlerine itaat... İkincisi de, kullarına şefkat... Namaz kılmak, Allah'a itaat; zekât vermek, kullarına şefkat...”

4. (*Ve sıyâmü ramedân*) “Birisi de Ramazan ayının orucunu tutmaktır.”

Eğer namazını kılmazsan, zekâtı vermezsen, orucunu tutmazsan, kitab-ı ilâhiye'nin hangi kısmını tutmuş oluyorsun?

f. Çoluk Çocuğu Olmayan Cihada Gitsin!

Taberânî ve Ebû Nuaym, Muhammed ibn-i Hâtib RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷⁷

إِذَا حُرِّمَ أَحَدُكُمْ الزَّوْجَةَ وَالْوَلَدَ ، فَعَلَيْهِ بِالْجِهَادِ (طب ، وأبو نعيم
في المعرفة عن محمد بن حاطب)

RE. 42/6 (*Îzâ hurime ehadükümü'z-zevcete ve'l-velede, fealeyhi bi'l-cihâd.*)

(*Îzâ hurime ehadükümü'z-zevcete*) “Sizden biriniz evlenemedi.” Herkese nasib olmaz ya, evlenemedi. Vakti müsait değil, bir bahaneyle vakti geçti, evlenemedi. (*Ve'l-velede*) Evlenemediyse, çoluk çocuk da olmaz tabii kendisinde. Çoluğu çocuğu da olmayınca, (*fealeyhi bi'l-cihâd*) onun en büyük vazifesi, cihada

¹⁷⁷ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.242, no:543; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.II, s.190, no:621; Heysemî, *mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.505, no:9430; Muhammed ibn-i Hâtib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.279, no:10484; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.61, no:1788.

devamdır.”

Madem ki çoluk çocuğu yok... Çoluk çocuk meşgalesi, onların terbiyesiyle meşgul olmak mükellefiyetinden kurtulmuş. Öyleyse onun vazifesi cihad!

Nedir cihad? Bu İslâm dininin muhafazası için ölmeye kadar gitmektir. Nitekim, bizim eriştiğimiz Çanakkale denilen bir harp ki siz de bunu çok zaman okur, bilirsiniz; bu harpte Çanakkale Boğazı'nı siz bilirsiniz. Yedi tane düşman donanmasını getirmiş, koca bir memleket yapmış karşısına... Topunu atıyor... Bizim bir albayımız var şimdi, sağdır, hayatta. O diyor ki: Bir saat içerisinde altmış bin mermi yağdı buraya. Burası küllüğe döndü.

Ondan sonra çıkartma yaptı, asker yolluyor. Mehmetçik o küllüğün altından çıkıp: “Dur!” dedi süngüsünü dayadı oraya. Bu kadar topun altında, canını kurtarabilmiş o bahtiyar müslüman, işte o cihadı yaparken, 250.000 tane şehid verdik, “Bu memlekete gavur girmesin!” diyerekten. “Karılarımız, kızlarımız gâvurların ayakları altında çiğnenmesin!” diyerekten, Mehmetçik hiç korkmadan canın feda etti.

Cihad buna derler. Ama memlekette gâvurluk yaşıyor mu, artık onun mes'ulü kim olur bilmem. Binâen aleyh çocuklarımız yetişmiş. Bu bekâr adamlara, evlenmemiş kimseye... Fakat evlenmiş, çoluğunu çocuğunu da yetiştirmiş gene öyle bahtiyarlar vardır ki icab edince onlar da seve seve canlarını verip şehid olmuşlardır.

g. Ölürken Göreceklerimiz

Deylemî Cabir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷⁸

إِذَا حَضَرَ الْإِنْسَانَ الْوَفَاةَ ، جَمَعَ لَهُ كُلَّ شَيْءٍ يَمْنَعُهُ عَنِ الْحَقِّ ،
فَيَجْعَلُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ ، فَعِنْدَ ذَلِكَ يَقُولُ : رَبِّ ارْجِعْ عَلَيَّ أَعْمَلْ

¹⁷⁸ İbnü'l-Makrî, *Mu'cem*, c.II, s.341, no:833; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.561, no:42176; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.63, no:1792.

صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ جَابِرٍ)

RE. 42/8 (*İzâ hadara'l-insânü'l-vefâtü, cemea lehû küllü şey'in yemneuhû ani'l-hakki, feyec'alü beyne ayneyhi, feinde zâlike yekülü: Rabbi'rciüni leallî a'melü sâlihan fîmâ terektü.*)

(*İzâ hadara'l-insânü'l-vefâtü*) İnsan ölüm haline geldiğinde, sekerât-ı mevt halinde, (*cemea lehû küllü şey'in yemneuhû ani'l-hakki*) onu Hak'tan alıkoyan ve terk ettiği her şey derlenip toplanır, (*feyec'alü beyne ayneyhi*) iki gözünün önüne getirilir.”

Ezan okunmuş, “Şunu da satayım, bunu da yapayım!” diyerekten camiye gelememiş yahut namazı kılamamış. Neler varsa... Haktan onu men eden ne kadar şey varsa, onların hepsi toplanır, getirirler, gözünün önüne koyuverirler.

Şimdi Cenâb-ı Peygamber SAS, “Ben cenneti görüyorum!” dediği vakitte, taaccüb edilecek bir şey yok. Bak bugün televizyon dedikleri alet, gözümüzün önünde işte şu kadarcık bir şey. Onun içerisinde nasıl görüyoruz her şeyi? Ama nerede bir şey yapıyorsa yapıyor. Biz onu burada görebiliyoruz ya... Allah'ın kudreti, Peygamber SAS'e de cenneti öyle televizyonda gördüğü gibi gösterir. Bunda hiç şüphe yok.

Eskiden insan, “Nasıl olur?” diye düşünebilirdi ama bugünkü insanın böyle düşünmesine hiç lüzum yok; çünkü her gün gördüğü hadiselerden bir tanesi.

Mi'rac'da da öyle oldu. Cenâb-ı Peygamber'e Kudüs'ten, Mescid-i Aksâ'dan sordular. Kudüs'le Mekke arası bir aydan fazla yol, nereden görecek? Derhal Cenâb-ı Hak, televizyon gibi getirdi Kudüs'ü gözünün önüne, Cenâb-ı Peygamber de sorulanları birer birer tarif etti.

Şimdi bu nasılsa, biz de ölürken bütün hadiseler gözümüzün önünden geçer. Yaptığımız çirkinlikler, abes haller, günahlar, ne çeşit şeyler varsa hepsi böyle televizyondaki gibi gözümüzün önüne gelecek, biz de seyre bakacağız; suratımız değişecek, yüzümüz buruşacak:

“—Allah! Bunları ben mi yaptım? Tevbeler tevbesi yâ Rabbi! Yâ Rabbi, beni affet... Şu hayatı bana iade et de bak bir daha

yapar mıyım? Döndür beni tekrar dünyaya... Hayat ver bana tekrar. Sağlık ver, afiyet ver. O yapmadıklarımın, kabahatlerimin hepsini yapayım, emrini dinleyim, sözünü dinleyeyim, hiç kat'iyyen kusur etmeyeyim!" diyecek.

(*Feinde zâlike yekûlü*) "İşte o anda o insan şöyle der:

رَبِّ ارْجِعُونِ . لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ

(المؤمنون: ٩٩-١٠٠)

(*Rabbi'rciün. Leallî a'melü sâlihan fîmâ terektü*) Yâ Rabbi, beni geri döndür. Umulur ki terk ettiğim sâlih amelleri yaparım." (Mü'minûn, 23/99-100)

Allah-u Teâlâ buyuruyor ki:

وَلَوْ رَدُّوْا لِعَادُوا لِمَا نَهَوْا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ (الأنعام: ٢٨)

(*Velev ruddû leâdû limâ nühû anhü ve innehüm lekâzibûn.*) [Eğer dünyaya geri gönderilseler, yine kendilerine yasak edilen şeylere döneceklerdir. Zira onlar gerçekten yalancılardır.] (En'am, 6/28)

Eğer Allah-u Celle ve Ala bize tekrar bir hayat verse, gene aynı şekilde, aynı fenalıkları yapacağımız şüphesizdir. Hani gördük ya acıyı, şimdi aklımız başımızdan gitti. Dirildik gene, hayat verdi Cenâb-ı Hak, sağlamaştık. Gene işimize başladık. Gene sarhoşluk da devam edecek, ne kadar fenalıklar varsa hepsi devam edecek.

"—Canım gördüydün ya dün hani? Tevbe ettin, 'Yâ Rabbi, döndür beni, bak bir daha yapar mıyım?' dedin."

O tıynet-i insaniye, kötü tıynet. Haramlarla beslenen bir vücut, gene aynı şekle dönecektir.

Bu çok önemli bir şey. Allah muhafaza etsin cümlemizi... O gün gözümüzün önünde bunları muhakkak göreceğiz. Yalnız tevbekâr olanlar, Allah'a kendisini sevdirenler müstesna...

Onlar güzel bir şekilde, cenneti görerekten, cemâlullahı müşahede ederekten, daha neler görerekten kim bilir, tatlı bir

şekilde canını verecek. Canını verdiğinin farkına da varmayacak yani. Allah onların zümresine bizi de ilhak etsin...

Hz. İbn-i Abbas RA'dan bunu sormuşlar da:

“—Nedir bu *Rabbi'rciùn?*”

“—Bu hacca gitmeyenler içindir.” demiş.

Vaktinde Cenâb-ı Hak kuvvet vermiş, kudret vermiş, para vermiş... Ha bugün, ha bugün derken, ecel gelmiş, yapışmış yakasına. Şimdi diyor ki:

“—Bir daha bana hayat ver de ya Rabbi, bak nasıl gideceğim!”

Verse, gene gitmeyeceksin. Onun için Allah-u Teâlâ hepimizi affetsin de... Ölümün hangi dakikada geleceği hiç belli değil. Ufacık bir sebep, bakıyorsun, derhal alıp gidiveriyor. Ne kadar sağlam olursan ol.

h. Ölünün Başında Okunacak Ayetler

Deylemî, Hz. Ümm-ü Seleme Vâlidemiz'den rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷⁹

إِذَا حَضَرْتُمْ الْمَيِّتَ ، فَقُولُوا : سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ .

وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ . وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (الصفات: ٩٩)

(الديلمى عن أم سلمة)

RE. 42/9 (*İzâ hadartümü'l-meyyite, fekûlû: Sübhâne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yasifûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn.*)

(*İzâ hadartümü'l-meyyite, fekûlû*) “Ölünün yanında hazır olduğunuz zaman şöyle deyiniz:

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ . وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ .

¹⁷⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.268, no:1041; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.561, no:42175; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.71, no:1803.

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (الصفات: ١٨٠-١٨٢)

(*Sübhâne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yasifûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn*) [Senin izzet sahibi Rabbin, onların isnat etmekte oldukları vasıflardan yücedir, münezzehtir. Gönderilen bütün peygamberlere selam olsun! Alemlerin Rabbi olan Allah'a da hamd olsun!] (Saffât, 37/180-182)

Ölünün başına geldik. Bizim vazifemiz, teberrüken diyeceğiz ki: (*Sübhâne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yasifûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn*)

Peygamber Efendimiz SAS böyle tavsiye etmiş.

i. Ölünün Hayırlı Şeylerini Söyleyin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân, Hâkim ve Tirmizî, Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸⁰

إِذَا حَضَرْتُمُ الْمَرِيضَ، أَوِ الْمَيِّتَ، فَقُولُوا خَيْرًا؛ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يَوْمَئِذٍ

عَلَى مَا تَقُولُونَ (حم. م. د. ن. ه. حب. ك. ت. حسن صحيح عن

أم سلمة)

¹⁸⁰ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.478, no:1527; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.85, no:899; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.374, no:2708; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.355, no:1802; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.379, no:1437; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.306, no:26650; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.400, no:6964; Taberânî, *Mu'cemül-Kebîr*, c.XXIII, s.393, no:940; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.236, no:10952; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.393, no:6066; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.444, no:1537; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.383, no:6393; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.IV, s.135, no:93; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.267, no:1038; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.270; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan.

RE. 42/10 (*Îzâ hadartümü'l-marîda, evi'l-meyyite, fekülû hayran; feinne'l-melâikete yüemminûne alâ mâ tekülüne*)

(*Îzâ hadartümü'l-marîda, evi'l-meyyite*) “Hasta veya ölünün yanında hazır bulunduğunuz vakitte, (*fekülû hayran*) hayır söyleyin! Artık o ölünün kötülüklerinden, fenalıklarında, hatalarından, kusurlarından bahsetmeyin; hayırlı şeylerini söyleyin! Belki o adamın hiçbir hayrı yok gibidir ama onun gene bazı hayırları da vardır, o hayırlarını anın. (*Feinne'l-melâikete yüemminûne alâ mâ tekülün*) Çünkü, melekler sizin dediklerinize ‘Amîn...’ derler.”

Onun için cenaze namazı kılındıktan sonra;

“—Bu mevtâyı nasıl bilirsiniz?” diye imam sorar.

Cemaattekiler de;

“—İyi biliriz!” derler.

Bunun üzerine Cenâb-ı Hak;

“—Ben kendi bilgimden vaz geçerim, mü'minlerin şehadetine kanaat ederim!” buyurur.

Biliyor ki Cenâb-ı Hak, bu kötü bir adam. Fakat müslümanlar “İyi biliriz!” diyorlar. “Pekâlâ öyleyse...” diyor Cenâb-ı Hak...

Onun için, sen bunu demekten çekinme!

j. Hâkimin Sevap Kazanması

Ahmed ibn-i Hanbel, Buharî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, Beyhakî, İbn-i Hibbân ve Tirmizî, Ebi Hüreyre RA'dan; Ahmed ibn-i Hanbel, Buharî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce ve İbn-i Hibbân, Amr ibnül'-As RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸¹

¹⁸¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.464, no:3103; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.103, no:2305; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.198, no:17809; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.118, no:20153; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5918; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.167, no:6393; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.248, no:637; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXIV, s.238, no:3766; Amr ibnül'-As RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.160, no:1248; Neseî, *Sünen*, c.XVI, s.212, no:5286; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.119, no:20155; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5920; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.309, no:5903; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.445, no:8576; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.426, no:1424; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ، فَاجْتَهَدَ، فَأَصَابَ، فَلَهُ أَجْرَانِ؛ وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ،
فَأَخْطَأَ، فَلَهُ أَجْرٌ (حم. خ. م. د. ن. ه. ح. ب. ق. ت. حسن عن أبي
هريرة؛ حم. خ. م. د. ن. ه. ح. ب. عن عمرو بن العاص)

RE. 42/11 (*İzâ hakeme'l-hakimü, fe'ctehede, feesâbe, felehû ecrân; ve izâ hakeme fe'ctehede, feahtae, felehû ecrun.*)

(*İzâ hakeme'l-hakimü*) “Hâkim hüküm verdiği zaman, (*fe'ctehede, feesâbe*) ictihad eder ve isabet ederse, (*felehû ecrân*) onun için iki ecir vardır.”

(*Ve izâ hakeme*) “Hâkim efendi hüküm verdiği zaman, (*fe'ctehede, feahtae*) ictihad eder ve hükmünde hata ederse; (*felehû ecrun*) onun için bir ecir vardır.”

Hàkim meseleleri kafasında genişletiyor, büyütüyor, bu doğrudur diyor, hükmünü veriyor. Hükmünü verdiği vakitte isabet etti, doğru bir hüküm verdi; onun iki tane sevabı vardır.

Müctehidlerimiz var ya; İmam-ı A'zam, İmam-ı Şafi, İmâm-ı Hanbelî, İmâm-ı Mâlikî... Onlar tabii kelam-ı ilahiyeyi ve Peygamber Efendimiz'in sözlerini tetkik ediyorlar. Herkes gücü kadar mana hüküm çıkarıyor. Bu hüküm çıkarmada isabetli ise, yani doğru bulduysa manayı; iki sevap...

Araştırıyor, gayret ediyor, bu mesele böyledir diye hüküm veriyor ama hata etti, hakkı bulamadı, doğru yapamadı işi. Hatalı olarak verdiği hükümde de gene kendisine bir ecir var.

Mesela İmam-ı A'zam diyor ki:

“—Abdest aldığınız vakitte, bir yeriniz kanarsa, abdestiniz bozulur.”

Biz de bakıyoruz, bir yerimiz kanadıysa yeniden abdest alıyoruz.

İmam-ı Şafi diyor ki:

“—Hayır bozulmaz, kanarsa kanasın!” diyor.

Filan yerdeki vakaya göre, o da bu hükmü vermiş. Tabii bu hükümde hatalı olduğu halde gene bir ecir alıyor.

Kadına eli değiyor;

“—Abdestin bozuldu!” diyor.

Kanı akınca abdesti bozulmuyor, kadına eli değince abdesti bozuldu diyor. İmam-ı Azam da diyor ki:

“—El değmekle abdest bozulmaz!” diyor.

Hata hangisindeyse sevabı bir, hatasız olanın sevabı iki oluyor. Demek ki içtihatla insan gayret edecek ve gayretinin neticesinde hiç sevapsız da kalmayacak.

k. Günaha Yemin Olmaz

Hàkim, Sevban RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸²

¹⁸² Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.547, no:6037; Sevban RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.77, no:1816.

إِذَا حَلَفْتَ عَلَىٰ مَعْصِيَةٍ فَدَعِّهَا ، وَأَقْذِفْ ضَعَائِنَ الْجَاهِلِيَّةِ تَحْتَ

قَدَمِكَ ؛ وَإِيَّاكَ وَشُرْبَ الْخَمْرِ ، فَإِنَّ اللَّهَ لَمْ يَقْدَسْ شَارِبَهَا (ك).

(عن ثوبان)

RE. 42/12 (*İzâ halefte alâ ma'siyetin fede'hâ, va'kzif dağaine'l-câhiliyyeti tahte kademike; ve iyyâke ve şürbe'l-hamri, feinna'llâhe lem yukaddis şâribehâ.*)

(*İzâ halefte alâ ma'siyetin fede'hâ*) Ma'siyet üzerine yemin ettiğinde, onu terk et! (*Va'kzif dağaine'l-câhiliyyeti tahte kademike*) Cahiliyet meyillerini (saz tambur vs.) ayağının altına al! (*Ve iyyâke ve şürbe'l-hamri*) İçki içmekten sakınmanı tavsiye ederim. (*Feinna'llâhe lem yukaddis şâribehâ*) Mukakkak ki Allah-u Teâlâ içki içeni temize çıkarmaz. (tevbe etmedikçe).

Bir günah üzerine yemin ettik. Meselâ:

“—Ben anamla, babamla vallâhi, billâhi bir daha görüşmem!” diye yemin etti.

Ma'siyettir; anayla, babayla görüşülmez olur mu?

“—Yâhu yapma, etme! Ayıptır, günahdır. Anayla, babayla böyle şey olur mu? Hadi barış!”

“—Yok, ben yemin ettim, barışamam. Yeminim var!”

“—Canım, keffareti var, şöylesi var!”

“—Yok yok, yapamam, barışamam!”

Yahut içki içmeye yemin etmiş:

“—Yeminliyim yâhu, bırakır mıyım?” diyor.

Ma'siyete yemin olmaz. Öyle cahiliyet adetlerini sen ayağının altına göm! Böyle ben yemin ettim diyerek durma, ondan vazgeç! Kefaretini yaparsın; on fakir mi doyuracaksın, oruç mu tutacaksın, ne yapacaksan yaparsın. Onu terk edersin, ananla, babanla barışırsın, günahları da işlemezsin. Yemin ettim diyerek günah üzerinde durulmaz.

İçkiden son derece kaç, sakın ağzına alma! İçki içilen yere girme, içkicilerle dost olma! İçkiyi sevme! İçkiciye üzüm de verme, satma! Bir müslümana sat, yesin de canlansın. Şaraba verip de

günaha ortak olma!

“—Şarabı içersen canlanırsın, kanlanırsın, kuvvetlenirsin... Bir kadeh, iki kadeh zarar vermez. Cahillik yapma, iç şunu!” derler.

Ama şimdi Peygamber SAS’ın nuruyla, Allah’ın bize verdiği nur ile bakınca bunu Allah-u Teâlâ kitabında neden yasak etmiş? Estaizü bi’llâh:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ
مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ (المائدة: ٩٠)

(*Yâ eyyühe’llezîne âmenû inneme’l-hamru ve’l-meysiru ve ensâbu ve ezlâmü ricsün min ameli’ş-şeytân*) “Ey iman edenler! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytanın işlerinden birer pis iştir; yâni haramdır. (*Fe’ctenibûhu*) Bunlardan sakının ki, (*lealleküm tüflihûn*) felâh bulasınız.” (Mâide 5/90) buyruluyor.

Cenâb-ı Peygamber SAS de birçok hadisleriyle, “Sakının, bunu içmeyin!” diyor. Bunu Allah-u Celle ve Ala bunu böyle dediği halde, bu kitab-i ilahiyede de yazılı olduğu halde, Peygamberimiz içmeyin dediği halde, “Ben bunu nasıl içerim?” demiyor insan.

Sen bu kitabı tutuyor musun, tutmuyor musun? Tutmuş sayılır mısın, sayılmaz mısın?

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا (آل عمران: ١٠٣)

(*Va’tesimû bi-habli’llâhi cemîan ve lâ teferrakû*) “Allah’ın ipine sınımsıkı sarılın hâ, ayrılmayın!” (Âl-i İmran, 3/103) diyor Allah, Allah’ın kitabına yapış!

Onun yapma dediğini yapıyorsun, yap dediğini de yapmıyorsun. Böyle kitaba yapışmak mı olur?

Allah affetsin kusurlarımızı.

Onun için kadının başına örttüğü bir örtü var ya, onun adı da hamrdır. Yani kadının başını örtüyor, kapatıyor başkaları

görmesin diyerekten. İçki de insanın aklını örtüyor. Akıl zıvanadan çıkıyor, yaptıklarından haberi de olmuyor. Birçok fenalıkları da işliyor. Kabre kadar, ölüme kadar da gidiyor. Parası gidiyor, çoluk çocuğunu perişan ediyor, pis kokusundan evindekileri de rahatsız ediyor. Hala bunun üzerinde ısrar ediliyor.

Akşamcılar var meselâ, her akşam içerler. Yazık değil mi parana? Sen bunu helalden kazansan, bunu böyle harama verebilir misin hiç? Yani kazanç haram olunca, o paralar da haram yerlere gidiyor.

1. Kur'an'ı Hatmetmenin Mükâfâtı

Deylemî, Amr ibn-i Şuayb'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸³

إِذَا خَتَمَ الْعَبْدُ الْقُرْآنَ، صَلَّى عَلَيْهِ عِنْدَ خَتْمِهِ سِتُونَ أَلْفَ مَلَكٍ
(الدیلمی عن عمرو بن شعیب عن أبیه عن جدہ)

RE. 42/14 (*İzâ hâteme'l-abdü'l-kur'âne, sallâ aleyhi inde hatmihî sittûne elfe melekin.*)

(*İzâ hâteme'l-abdü'l-kur'ân*) “Kul Kur'an'ı Kerim'i hatmettiği zaman, (*sallâ aleyhi inde hatmihî sittûne elfe melekin*) altmış bin melek, o hatmeden kul için dua ederler.”

El hamdü lillâh şimdi de okuyacağız, bir hatim yapacağız.¹⁸⁴ Her zaman da müslümanlar hatim ederler, Kur'an okurlar. Ama burada çok söylenecek söz var. Ben de üzülüyorum, siz de üzüleceksiniz. Biz müslüman olduğumuz halde bu Kur'an'ı niçin okuyamayalım? Niçin bunu hatmedemeyelim? Hiç olmazsa ayda bir kere, hiç olmazsa seneden birkaç defa hatim edebilmek devletinden niçin mahrum olalım?

Bakınız, Kur'an'ı hatmettik. Bazı hafızlarımız var her gün

¹⁸³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.510, no:2258; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.82, no:1825.

¹⁸⁴ İskenderpaşa Camii'nde, her Pazar günü hadis dersinden sonra cemaate cüzler dağıtılıyor, hatim okunuyor.

okuyorlar. Her gün hatim edebilen hafızlarımız var el-hamdü lillâh... İmam-ı Azam başta gündüzün bir hatim, gecede bir hatim yaparmış. Kitap büyük ama şu kafamızın içerisinde Allah-u Teâlâ ne nur vermişse, o nuru o kafanın içerisine dürmüş koymuş. Hiç durmadan gider.

İşte bu hatmi yaptığı vakitte, altmış bin melek o hatmi yapan için dua ederler:

“—Allah senden razı olsun, işini asan etsin, ömrünü uzun etsin, nurunu çok etsin... Ahiretin ma'mur olsun, dünyanın da ma'mur olsun!” diyerekten neler neler söylerler, dua ederler.

Buradaki altmış binden murat demişler, teksir için. Yani mutlaka altmış bin değil de altı yüz bin, altı milyon daha ne kadarsa, o kadar çok melekler böyle bizim için dua ederler. Allah onların dualarına nail olan bahtiyarların zümresine bizi de ilhak etsin...

Ama çok acı ki, hepimiz Kur'an okumasını bilmiyoruz. İçimizden de bir aşk geliyor:

“—Ramazan gelmiş, ananın, babamın ruhuna bir Kur'an okutayım diyerekten. Kime okutsam acaba? Filan yerin camisinin hafızı iyi, ona söyleyeyim, bana bir Kur'an okuyuversin.”

“—Hafız efendi, Babamın, dedemin ruhu için bana bir Kur'an okur musun?”

“—Okurum inşallah!”

Okurken, “Kaç paraya okuyacaksın?” dedin miydi, onun hiç sevabı olmaz. Pekâla, okuduktan sonra eline bir zarf tutuşturursan ne a'lâ... O da, “Bu azdır.” diyerek geri verirse, bu da fenâ... Ama sen de Kur'an'ın kelam-ı ilahi olduğunu bilerek ona verilecek hediyeği ona göre takdir et! Elli lira verip de, al bunu demek, o da çok ayıp! O da Kur'an'ın kıymetini bilmemektir.

Kur'an'a layık olan hediyeği, lâıyk olan adama, lâıyk-ı vechiyle, pazarlıksız vermek gerekir. Bu makbuldür.

Ama gene eksiklidir ki, sen babana niçin bir hatim okuyamayasın? Hatmi okuyamazsan, üç *Kul huva'llah*, bir *Elham* oku; bir hatim sevabı vardır. Ona mukabil yüz tane okursan, bin tane okursan ne olur... Bir tane *Kul huva'llah*'ı bir saatte okuruz. Bin tane *Kul huva'llah*'ı okusan; ananın, babanın ruhuna yollasan, para ile okuttuğundan daha a'lâdır.

m. Evinin İhtiyaçlarını Temin Eden Kimse

Deylemî Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸⁵

إِذَا خَرَجَ الْعَبْدُ فِي حَاجَةٍ أَهْلِهِ ، كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ
دَرَجَةً ؛ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ حَاجَتِهِمْ ، غُفِرَ لَهُ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ جَابِرِ)

RE. 42/15 (*İzâ harace'l-abdü fî hâceti ehlihî, keteba'llâhu teâlâ lehû bi-küllî hatvetin dereceten; feizâ ferağa min hâcetihim, gufira lehû.*)

(*İzâ harace'l-abdü fî hâceti ehlihî*) “Kul ailesinin ihtiyacı için çıktığında, (*keteba'llâhu teâlâ lehû bi-küllî hatvetin dereceten*) Allah-u Teâlâ her adımına bir derece yazar. (*Feizâ ferağa min hâcetihim*) Ailesinin ihtiyaçlarını tamamladığı zaman ise, (*gufira lehû*) mağfiret olunur.”

Evimizin ihtiyaçları vardır. Ekmek, yemek, giyim... Evin ihtiyaçları. Çeşitli, odunu, kömürü... Bu ihtiyaçlarla bir alâkadar olamıyor bugünkü insan... Avrupa'dan öğrenilen bir şekil üzerine paraları hanıma veriyor:

“—Hanımefendi, ne lazımsa sen bunları al!” diyor.

İki tane kusuru var: Bir kere, kendi vazifesini yapmıyor; ikincisi, hanımı hizmetkâr olarak çarşıda, pazarda dolaştırıyor.

O hanım senin hanımın... Senin hanımınsa, senin evinde oturup, senin çocuğuna bakmakla mükellef... Bunu bırakacak hanım, gidecek, çarşıda pazarda dolaşacak, yiyecek alacak. Gidecek çarşıda dükkanlara; “Bu iyi değil, daha iyisini ver!” diyecek.

Bu erkeğe, erkeklîğe yakışan şey değil. Hanımının hizmetkârı sensin. Evinde onun iâşesine, ibâtesine, ihtiyaçlarına memur sensin. Sen vazifeni bırakır da vazifeyi ona yüklersen; iş tersine

¹⁸⁵ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.292, no:1146; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.282, no:44478; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.87, no:1838.

dönüyor. Çark böyle dönecekken, böyle dönüyor bu sefer. O zaman hiç fayda hasıl olmaz.

Onun için, evinin haceti için adam çarşıya, pazara çıkınca, Allah-u Teâlâ onun attığı her bir adıma bir derece verir. Evin işini gördü, alınacakları aldı, hamalın arkasına yükledi yahut kendi yüklendi, getiriyor; o mağfîret-i ilâhiyeye mazhar olur. Niçin? Çoluğunu, çocuğunu muhafaza ediyor, hanımını muhafaza ediyor; onları çarşıya, pazara göndermiyor.

Diyorlar ki: Hanım bir güldür, onu sen koklayacaksın. O gülü sen sokaklarda gezdirirsen, güllüğü bozulur, kokusunu kaybeder. Elden ele değışince, onda letafet metafet kalmaz artık.

Allah cümlemizi affetsin... Bugün bunu söylemek de fazla gibi geliyor ama tabii vazifemiz dolayısıyla söylüyoruz: Bugün bizim yerimizi hanımlar tutmuş durumdadır. Bugün çarşıların, pazarların yegâne müşterisi kadınlarımızdır. Bunu inkâr edecek hiçbir halimiz de yok.

Halbuki biraz şöyle düşünürsek: Bugün erkeklik sıfatı da insanlarda kaybolmuş. O hanımlarla alay etmek, eğlenmek, onlara bazı münasebetsiz söz söylemekten de çekinmeyen bir cins de var içimizde... Bu cins insanlara karşı insan hanımını nasıl böyle çarşıya, pazara yollar bilemem artık.

Benim daha küçüklük devrim, çok uzak değil yani. Küçüklük devrimdeki hali size arz edeyim: Tabii bizim de bir dedemiz var, bir de ninemiz var. Ninemizin de entarisi eskir, pabucu da eskir icabında. Dedeme der ki:

“—Hacı efendi!”

“—Buyur...”

“—Benim entarim eskidi, bayram da geliyor. Bana bir entarilik kumaş al! Ayakkabım da kalmadı, bir de pabuç al.”

Dedecağzımı iyi biliyorum. Dedecağzım gider, tanıdıkları esnaflara:

“—Bize bir entarilik nümune verir misiniz?” derdi.

Defterler vardı dükkâncılarda. Defterlerde dükkânındaki, mağazasındaki bütün malların birer parçası vardı. Belki şimdi de vardır bilemiyorum. O defterlerden bir tanesini eve getirir:

“—Hanımefendi, hangisini beğeniyorsun?”

Ninemiz bakar, bakar...

“—Şu iyi hacı efendi, bundan olsun!” derdi.

Dedem gider, ona işaret koyar tabii.

“—Bundan bize üç metre, beş metre ver bakalım!” der.

Böyle olurdu. Bizim annelerimizin, ninelerimizin çarşı-pazar bildikleri yoktu yani. Dedelerimiz bu işi vazife olarak yapıyordu.

Pabucu da gidip çarşıda ayağını gösterip de:

“—Şu ayağıma bir uygun pabuç ver!” demezlerdi.

Dedelerimiz ayağının numarasına göre bir pabuç alır, gelirdi. O da ona razı olurdu. Ama şimdi dünya ne kadar tersine döndü.

Derler ki meşhur iki evliya varmış. Biri dağda evliya olmuş, birisi de şehirde ayakkabıcıymış. O da çalışmış, o da velilik derecesine geçmiş. Dağdaki, insan görmeyen yani, cemiyet hayatını bilmeyen, veli olan mendiline süt koymuş, gitmiş ayakkabıcı olan kardeşine hediye götürüyor, süt götürüyor. Tabii damlamıyor süt mendilden.

Getirmiş, dükkanına asmış. demiş:

“—Buyurun, size süt getirdim kardeşim!”

O zaman belki süt kabı da yoktu...

“—Pekâlâ, teşekkür ederim.”

Asmış oraya duruyor. Derken hanımın birisi gelmiş:

“—Şu benim ayağıma bir ayakkabı ver!” demiş.

Entarisini biraz çekmiş, beyaz baldırı meydana çıkınca o dağdan gelen evliyanın içi bozulmuş. İçi bozulunca süt şıp, şıp, şıp başlamış damlamaya...

Kardeşi onu uyarılmış:

“—Aklını başına topla!” demiş.

Kadınların himayesini Allah erkeklere vermiş. Ondan dolayı gözde de şimdi bir kuvvet var. Allah-u Teâlâ bu gözü vermiş, bu gözde de bir kuvvet var. Mektepte okunmaz, kitaplarda yazısı yoktur; fakat bu gözün yaptığı hüneri ne kalem yapar, ne bir şey yapar.

Şimdi bazı insanlar, çarşaf giyin derler. Tabii çarşaf kadına yakışan en iyi dış örtüsüdür. Fakat şu göz meydanda mı? Meydanda... Yeter.

Onun için çarşıya-pazara gidip de sokakta dolaşması; çarşaf değil de demirden esvab giydiren para etmez. Niçin? Şehvet var

insanda. Bu senin elinde değil ki? Bu kuvveti Allah vermiştir insana... Alâka var erkekle kadın arasında.

إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ . خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ

(العلق: ۱-۵)

(*İkra' bi'smi rabbike'llezî halak. Haleka'l-insâne min alak.*)
[Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir aşılınmış yumurtadan yarattı.] (Alak, 96/1-2)

O *aleka*'dan halk olmuşuz. Erkekle kadın arasında bir alâka var. O olmasa geçinebilir miyiz hiç? Geçinemeyiz. Bu alâka dolayısıyla hepimiz birbirimizle güzelce geçiniyoruz işte.

O alâka dolayısıyla gözlerin birbirine bakması kafi gelir insana. Orada ne yazılar yazılır, ne mektuplar yazılır, ne havadisler gider, ne sinemalar oynar, her şey olur. Onu o hale düşürmemek için erkek erkekliğini bilecek:

“—Hanımefendi ne istiyorsunuz? Bugün ne alalım?”

“—İşte şunu alalım, bunu alalım...”

“—Pekiyi efendim, pekiyi. Ben onların hepsini temin ederim.”

Hatta hamala da müracaat etme, kendin getir evine! Hamalı da evine sokma! Su getirir, takar. Sakayı da evine sokma! Kapının önünde bıraksın, gitsin.

Ama bu geçti artık. Bu şimdi hayal haline geldi. Bu bizim kontrolümüzün dışına çıktı. Allah cümlemizi affetsin... Erkeklik kudreti versin...

Bugün bunun kaybının zararı, sırf tokluktan ileri geliyor. Yazdım, elli tane zarar diye yazmış kitaba. Okudum okudum, bu erkeklerdeki erkekliğin kayboluşunun yegâne sebebi tokluktur diyor. Tokluğundan dolayı incelemeye meydan kalmıyor. Cenâb-ı Hak bunu neden yasak etti diyerekten inceleyemiyor. O fikirden mahrum olunca;

“—Hanım yapsın bu işleri artık!” diyor, “Ben de gideceğim işime, vazifeme gideceğim!” diyor. “Sonra işimden kalırım!” diyerekten bunu pekâlâ hazmediyoruz yani.

Bu hazım olacak bir şey değil ama alıştık buna artık. Hepimiz

hazmetmek mecburiyetinde kalıyoruz. Allah kusurlarımızı affetsin...

Bak şimdi müslüman diyarıyla, küfür diyarı hakkında bir hadis daha var onu okuyayım kâfi...

n. Hicret Eden Kölenin Durumu

Dâra Kutnî ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸⁶

إِذَا خَرَجَ الْعَبْدُ مِنْ دَارِ الشَّرْكِ قَبْلَ سَيِّدِهِ ، فَهُوَ حُرٌّ ؛ وَإِذَا خَرَجَ
مِنْ بَعْدِهِ رَدَّ إِلَيْهِ ؛ وَإِذَا حَرَجَتِ الْمَرْأَةُ مِنَ دَارِ الشَّرْكِ قَبْلَ زَوْجِهَا ،
تَزَوَّجَتْ مَنْ شَاءَتْ ؛ وَإِذَا خَرَجَتْ مِنْ بَعْدِهِ ، رَدَّتْ إِلَيْهِ (قط. في
الأفراد ، والديلمي عن ابن عباس)

RE. 42/16 (*Îzâ harace'l-abdü min dâri's-şirki kable seyyidihî, fehüve hürrün; ve izâ harace min ba'dihî, rüdde ileyhi; ve izâ haraceti'l-mer'etü min dâri's-şirki kable zevcihâ, tezevecet men şâet; ve izâ haracet min ba'dihî, rüddet ileyhi*)

(*Îzâ harace'l-abdü min dâri's-şirki kable seyyidihî*) “Bir köle şirk beldesinden, efendisinden önce çıkarsa, (*fehüve hürrün*) o hürdür. (*Ve izâ harace min ba'dihî*) Efendisinden sonra çıkarsa, (*rüdde ileyhi*) efendisine iade edilir.

(*Ve izâ haraceti'l-mer'etü min dâri's-şirki kable zevcihâ*) “Bir kadın kocasından önce şirk beldesinden çıkarsa, (*tezevecet men şâet*) dilediği kimse ile evlenir. (*Ve izâ haracet min ba'dihî*) Kocasından sonra çıkarsa, (*rüddet ileyhi*) kocasına geri verilir.”

Dârü's-şirk, gâvur memleketi yani. Gâvur memleketine bir

¹⁸⁶ Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.112, no:35; Ukaylî, *Duafâ*, c.V, s.254, no:1185; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.432, no:11271; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.88, no:1839.

müslüman adam kölesiyle beraber gitmiş, orada oturuyorlar. Köle dedi ki aklından:

“—Bu gâvur memleketinde oturmak doğru olmaz, ben kaçacağım bu memlekettten!” dedi; kaçtı, bir müslüman memleketine geldi.

Bir müslüman memlekete gelmesiyle, kölelikten kurtulur. Köleydi ya, bu adamın hizmetkâriydi yani. O müslüman memleketine kaçtığı için kölelikten kurtulur.

Ondan sonra efendisi gelir, o da kaçır.

“—Benim köle kaçtı. Ben de gideyim!” dedi.

Yok artık ona el uzatamaz, “Sen benim kölemsin!” diyemez artık ona, bitti. Sen ondan evvel o şirk diyarından kaçsaydın, o köle sana kaçsaydı, senin kölen idi. Fakat o akıllandı, evvela kaçtı. Sonra sen kaçtın. O köle senin elinden gitmiştir.

Hanımlar da böyle. Karı koca bir gâvur memleketindeydi. Karı dedi ki:

“—Yâhu bu gâvur memleketinde oturulmaz! Ben gideceğim buradan müslüman memleketine... Çünkü her gün ‘Çan... Çan... Çan... Çan...’ çan sesi dinliyoruz. Ben ezan sesi okunan memleket istiyorum!” dedi, kaçtı geldi müslüman memleketine.

Arkasından kocası:

“—Yâhu karı yok... Çoluk, çocuk var, ben de gideyim!” dedi.

Karı şimdi oradan ayrıldıktan sonra, müslüman memleketine geldikten sonra istediği erkekle evlenir. Kurtuldu o kocanın boyunduruğundan artık. Hürriyetine kavuştu, istediği erkekle evlenmekte serbesttir.

Kocası arkadan geldi:

“—Karı gel!”

Yok geçti artık, bu senin karın değil artık. Başının çaresine bak. Eğer koca erken gelse, karı da arkasından gelse; o zaman karı, kocasına aittir.

o. Yola Çıkarken Vedâlaşın!

İbn-i Asâkir ve Deylemî, Zeyd ibn-i Erkam RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸⁷

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ ، فَلْيُودِعْ إِخْوَانَهُ ، فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي
دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ (كَر . والديلمي عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (*İzâ haraca ehadüküm ilâ seferin felyüveddi' ihvânehû, feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimü'l-bereketi*)

Gerek hacca giderken, gerek ticaret için bir memlekete giderken arkadaşlarınıza:

“—*Es-selâmü aleyküm!* Sizi, dininizi, amellerinizi Allah'a havale ediyorum. Çoluğunuzu, çocuğunuzu Allah'a havale

¹⁸⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.299, no:1181; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVII, s.372; Zeyd ibn-i Erkam RADAN.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.702, no:17473; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.83, no:1828.

ediyorum.” deyin!

Onlar da derler ki:

“—Allah senin amellerini, dinini muhafaza etsin. İnşâallah hayırla dönüp gelersin.”

O dualarda bir hayır vardır, onu unutmayın. Giderken, etrafınızdaki insanlara “Allah’a ısmarladık!” deyin, onların duasını alın da öyle gidin! Ama hac, ama ticaret, ama seyahat; ne olursa. Bu da hatırınızda kalsın.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikat-ı samedâniyesine mazhar etsin... Bize verdiği nuru daima arttırarak bizi nura gark etsin, bizi nurlandırsın. Nurlu olarak yaşayıp, nurlu olarak Allah Celle ve A'lâ'ya kavuşan bahtiyarların cümlesine ilhak buyursun... Sevdiği, razı olduğu kullarının arasından da ayırmasın...

Gene bir salat-ü selam okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.*” (3 defa)

El-fâtihah!

**28. 03. 1976 – İskenderpaşa Camii
27 Rebîü'l-Evvel 1396**

09. SEFERE ÇIKMA ÂDÂBI

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehü kâl:

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ، فَلْيُودِعْ إِخْوَانَهُ، فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي

دَعَائِهِمُ الْبِرَّةَ (كَر. والديلمي عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (İzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi' ihvânehu, feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—*Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!*”

[*Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...*]

“—*Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!*”

[*Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...*]

“—*Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!*”

[*Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...*]

a. Sefere Giderken Vedâlaşın!

İbn-i Asâkir ve Deylemî, Zeyd ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸⁸

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ، فَلْيُودِعْ إِخْوَانَهُ، فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي
دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ (كر. والديلمي عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (*İzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi' ihvânehû, feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete.*)

(*İzâ harace ehadüküm ilâ seferin*) “Sizden birisi sefere çıkarken, (*felyüveddi' ihvânehû*) kardeşlerine veda etsin! (*Feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete*) Zira Allah-u Teâlâ onların duaları sebebiyle, o kimse için bereket ihvan eder.”

Bir sefere çıkmayı murad ettiğin vakitte, hangi sefer olursa olsun. Gerek ticaret seferi, gerek sıla seferi, gerek hac seferi... Yolca çıktığın vakitte arkadaşlarına veda et! Onlara veda etmeden gizlice çıkma!

Diyorlar ki: İnsanın gideceği yeri herkese söylemesi de doğru değil. Gideceği yeri herkese söyledi miydi, onun hasetçileri de vardır, da onun gitmesine engel olmaya, mani olmaya çalışırlar. Ticaret seferlerinde, başka seferlerde...

Fakat hac seferi tabii herkesin bileceği bir sefer, giderken ihvanına veda et. “Allah’a ısmarladık!” de ve onlardan dua iste! Bu müstehabdır, mendubdur.

“—Senin dinini Allah’a emanet ederim, çoluğunu çocuğunu Allah’a emanet ederim. Senin amellerinin hatimesini de Allah’a emanet ederim!” diye birçok şeyler söyleyebilir.

Onlar da ona dua eder. Karşılıklı dua... Çünkü Cenab-ı Hak bunların duaları sebebiyle o insana bereket ihvan eder.

¹⁸⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.299, no:1181: İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVII, s.372; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.702, no:17473; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.83, no:1828.

Bu bereketi biz anlayamayız. Bereketin nasıl bir şey olduğunu, ancak o berekete nâil olan insanlar anlar,.

Meselâ, Tebük Seferi'nde erzak azalmış. Efendimiz SAS Hazretleri yere bir sergi yaymış. Herkesin yanındaki erzakı toplamışlar, o serginin üzerine... Sonra Peygamber SAS Efendimiz, herkese birer parça dağıtmış.

Ebû Hüreyre RA diyor ki:

“—Bana o seferde verilen hurma; Efendimiz dünyadan gitti de hala duruyor. Yiyorum da her gün, bitmiyor.” diyor.

Bereketin mânâsı çok geniştir. Aklın ermeyeceği bir şey yani. Bugün de gözümüzün önünde şahit olduğumuz vakalar vardır. Azıcık bir yemeğe, birçok davetli gelir. Bakarsınız, yemek yetmeyecek, ekme yetmeyecek zannedersiniz. Yeter de artar bile... o Allah-u Teâlâ'nın koyduğu bereketten olur. Bereket olmazsa, ne kadar çok olsa da gene yetmez.

Mesela Hendek Muharebesi'nde, Cabir RA davet etti SAS Efendimiz'i. Ancak on kişilik bir yemek hazırlamış. Efendimiz de orada çalışan üç yüz kişiyi de aldı geldi oraya. On kişilik yemek nerede, üç yüz kişilik yemek nerede. Hem yenildi, hem arttı, komşulara da verdiler ondan sonra. Bu bereket-i ilahiyenin eseridir. Allah o güzel bereketlerine hepimizi nail etsin...

Onun için, kardeşlerin de birbirlerine dualarından bir bereket hasıl olur. Giderken kolay gider, kolay gelir. Parasız azsa da olsa yeter ona... Birçok şeyler olur.

Şimdi işittim de çok hoşuma gitti mesela: Sultanahmet'ten şu kadar bin kişi, hacıları tekbirlerle uğurlamışlar. Keşke ben de onların içerisinde olaydım diyor insan. İşte İzmit'ten olmuş, Eskişehir'den olmuş falan. Binlerce halk *Allahu ekber* diyerek tekbirlerle uğurlamışlar. İnsanı zorla coştururlar yani.

Askerde de davullar vurulup da, “Allah... Allah... Allah...” denilince insanın içerisinde bir coşkunluk gelir. Öyle bir coşkunluk geliyor insana... Tayyare'de o olmuyor.

b. Yolculukta Emir Tayin Edilmesi

Ebû Dâvud, Beyhakî, Ebû Ya'lâ ve Ziyâü'l-Makdisî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan; İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸⁹

إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ، فَلْيُؤْمِرُوا أَحَدَهُمْ (د. ق. ع. ض. عن
أبي سعيد ؛ ه. عن أبي هريرة)

¹⁸⁹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.99, no:8093; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10131; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.321; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7538; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.X, s.239, no:4011; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.511, no:1359; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.187, no:2242; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10129; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7539; Beyhakî, *Âdâb*, c.II, s.390, no:648; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.141, no:2541; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.X, s.238, no:4010; Hz. Ömer RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.465, no:9307; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17499; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.89, no:1841.

RE. 43/2 (*İzâ harace selâsetün fî seferin, felyüemmirû ehadehüm.*)

(*İzâ harace selâsetün fî seferin*) “Üç arkadaş yola çıktı, bir yere gidiyorlar. (*Felyüemmirû ehadehüm*) İçlerinden birisini emir tayin etsinler.

Bu da dikkate şayan. Siz üç kişi bir sefere çıktığınız zaman, üçünüzden birini emir yapınız. Hac seferinde muhakkak vardır. Fakat insanlar henüz bu terbiyenin altına girmedikleri için dayanamazlar, yapamazlar. Ama yapmaları muhakkak lazım. İçimizden hangisi daha bu işe beceriklidir.

“—Efendim, sen bizim emirimiz ol!”

Artık ne masrafa karış, ne yatacağın yere karış, ne kalkacağıın yere karış. O nerede yatırırorsa orada yatarsın.

“—Ooo, burası kuru yer, ben burada yatar mıyım?”

Yok, emirin madem burayı seçti, o kuru yerde yatacağın.

“—Efendim, kaba döşek isterim!”

Kaba döşek istersin, o olmaz. Yemesi de öyle, içmesi de öyle... Emire nasıl itaat borcumuzsa bu üç kişinin arasında da bu tatbik olunacak yani.

Pakistanlılar bu işin ustası... Gelirken, içlerinden birisi emir oluyor. Beş kişi, on kişi neyse; o emire itaat ederek öyle geliyorlar. Şimdi giderken de buradan da adam aldılar yanlarına. Kendi memleketlerine götürecekler. Biz alışmadığımız için öyle şeylere, Haleb’e gidince bizim efendiler dağılmışlar Haleb’i gezmeye.

Akşam demiş ki onlara emir olan:

“—Siz hiç bizden izin almadınız, izin istemediniz, kayboldunuz ortalıktan... Böyle şey mi olur? Sizi kurtlar yer, şeytanlar kapar. Binâen aleyh bizden izin isteyeceksiniz, biz de sizin yanınıza bir usta katacağız, o usta ile beraber gezeceksiniz. Kötü yerlere gidebilirsiniz, bir kötü karşınıza çıkabilir. Bir şeyler olur. Onun için itaat lazım!”

c. Hacca Giden Kimsenin Mükâfâtı

Beyhakî, Ebû Zerri’l-Gıfârî RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹⁰

إِذَا خَرَجَ الْحَاجُّ مِنْ أَهْلِهِ ، فَسَارَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ أَوْ ثَلَاثَ لَيَالٍ ، خَرَجَ مِنْ
 ذَنْبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ ؛ وَكَانَ سَائِرُ أَيَّامِهِ دَرَجَاتٍ ؛ وَمَنْ كَفَنَ مَيِّتًا
 كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ ثِيَابِ الْجَنَّةِ ؛ وَمَنْ غَسَلَ مَيِّتًا ، خَرَجَ مِنْ ذَنْبِهِ ؛ وَمَنْ
 حَنَّنَا عَلَيْهِ التُّرَابَ فِي قَبْرِهِ ، كَانَتْ لَهُ كُلُّ هَوَاةٍ أَثْقَلَ فِي مِيزَانِهِ مِنْ
 جَبَلٍ مِنَ الْجِبَالِ (هب. عن أبي ذر)

¹⁹⁰ Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.478, no:4114; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.319, no:1262; Ebü Zerri'l-Gıfari RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.11, no:11825; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.85, no:1833.

RE. 43/3 (*İzâ harace'l-hàccü min ehlihî, fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin, harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû; ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin;*

Ve men keffene meyyiten kesâhu'llâhu min siyâbi'l-cenneti; ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî; ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî, kânet lehû küllü hüvvetin eşkâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel.)

(*İzâ harace'l-hàccü min ehlihî*) “Hacı çıktı, hacca gidecek, evinden ayrıldı. O zaman tayyare yok, herkes yürüyor. (*Fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin*) Üç gün veya üç gece yol gitti. (*Harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû*) Anasının onu doğurduğu gün gibi günahlarından çıkmış olur. Günahı kalmaz üzerinde...” (*Ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin*) Diğer günleri ise derecesinin yükselmesine vesile olur.”

İkincisi: (*Ve men keffene meyyiten, kesâhu'llâhu min siyâbi'l-cenneti*) “Kim ki bir ölüyü kefenlerse, Allah o kimseye Cennet elbiseleri giydirir.”

Birisi öldü, kefeni yok. Birisi kalktı, “Bunun keferinin parasını ben veriyorum, alın!” dedi. Bu adama da Cenab-ı Hak cennet esvabları giydirir. O bir insana yaptığı insanî muamelenin mükafatı olarıktan ona da cennet esvapları giydirilir.

(*Ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî*) “Kim de bir ölüyü yıkarsa, günahlarından çıkmış olur.”

Bir mevtâ ölmüş, herkes kaçıyor bir tarafa, yıkayacak hoca arıyor. Halbuki bunu her müslümanın yapması lazım. Hocanın yapması şart değil bunu. Her müslümanın vazifesidir bir cenaze yıkamak. İnsan kendisi nasıl yıkıyor, öylece yıkayacak. O da günahlarından çıkar. Hacca giden nasıl çıktı günahlarından, bir meyyiti yıkayan da aynı şekilde günahlarından çıkar.

Cenazenin çok büyük kıymeti var. Hiçbir amel, günah-ı kebari dökülmüyor. Hep dökülen günahlar günah-ı sagâirdir. Bununla beraber, cenazeyi taşıyanın her bir adımına bir günah-ı kebari dökülüyor. Dört tarafından onar adım götürdü mü, kırk tane büyük günahı affoluyor.

(*Ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî*) Her kim de kabrinde onun üzerine toprak atarsa, (*kânet lehû küllü hüvvetin eşkâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel*) attığı toprağın her zerresi, o kimsenin mizanında dağlardan bir dağdan daha ağır olur.”

Gömüldü mevta, üzerine toprak atıyoruz ya, Allah hiçbir iyiliğimizi boşa çıkarmaz yâni. Attığımız her bir zerre toprak, bir dağ gibi bizim terazimize konacak.

ç. Helâdan Çıkarken Okunacak Dua

İbn-i Ebî Şeybe ve Dâra Kutnî, Tâvus Rh.A'ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹¹

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْخَلَاءِ ، فَلْيَقُلْ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا
يُؤْذِينِي ، وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي (ش. قط. عن طاووس مرسلا)

RE. 43/4 (*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul: El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yû'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî.*)

(*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul*) “Sizden biri helâdan çıkınca şöyle söylesin: (*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yû'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî*)

Bunu başka bir yerde ezberlemişim ben, sonunda (*gufrâneke rabbenâ ve ileyke'l-masîr*) de vardı. Burada yok o... Yani her şey edebe taallûk ediyor. Sizden biriniz def-i hacete girdi, çıkıyor def-i hacetten; çıkarken bu duayı söylesin! Girişte de adab var, çıkışta da adab var. Şimdi burada çıkış adabını söylüyor bize:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا يُّؤْذِينِي ، وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي .

¹⁹¹ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.2, no:12; Tâvus Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.350, no:26390; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.83, no:1830.

: (*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî*) “Hamd olsun o Allah’a ki, bana ezâ vereni benden giderdi (*ve emseke aleyye mâ yenfeunî*) ve bana faydalı olanı da benim üzerimde tuttu.”

İshali olan insanlar oluyor, hepsini birden çıkarıyor. Üç beş gün içinde adamın dermanı falan kalmıyor, kesiliyor. Niçin? Faydalı olanlar da kalmadı vücutta...

Şimdi bu kudret Allah Celle ve A'lâ'nın elinde. Fayda olanı koydu; kan oldu, kuvvet oldu vücudumuzda... Fayda vermeyen posa kısmını da rahatça çıkardık. Çıkaramasak, o bir belâ... Hepsini çıkarsak, o da belâ... Ama Allah-u Teâlâ öyle bir nizam koymuş ki, faydalı olan içimizde kalıyor.

Onun için Cenab-ı Hakk’a hamd etmemiz lâzım: “El-hamdü lillâh, hamd o Allah’adır ki, bana eziyet verenleri benden giderdi, bana fayda verenleri bende alıkoydu. Onun için ona hamd ü sena ederim!” diyerek bu hamdi yapmak iyidir.

Girerken de bir duası var ama aklıma gelmedi o şimdi...

[Cemaatten birisi hatırlatıyor:¹⁹²]

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ (ش. عن أنس)

(*Allâhümme innî eûzü bike mine'l-hubsi ve'l-habâis*) “Yâ Rabbi, hubstan ve habâisten sana sığınırım.”

Aferin, Allah razı olsun... Girerken de bunu okuyun!

Şimdi orası pis bir yerdir. Pis yere girince, pis yerlerde görmediğimiz mahlûklar var ya, cin dediğimiz; onların gıdaları da o pis yerlerdeki pisliklerdendir. O pis yerlere girilirken de, “Yâ Rabbi, bu habis olan şeylerin şerrinden sana sığınırım!” diye Allah-u Teâlâ’ya sığınarak girmek lâzım.

Arapçasını beceremezse bir insan, “Yâ Rabbi, buradaki fenalıklardan, kötülüklerden, kötü mahlûkların şerrinden sana sığınırım!” dese, o da yeter insana.

Çıkarken de, “Yâ Rabbi, hamd olsun sana ki bana zarar

¹⁹² İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.1, no:5; Taberânî, *Dua*, c.I, s.132, no:358; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.45, no:17874; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXIII, s.220, no:36109.

verenleri giderdin, fayda verenleri de alkoydun!” diyerekten bir hamdi de yapmak lazım! Şükretmek insanların nimetlerini arttırır. Şükürsüzlük de insanlara zararlar getirir. Küfran-ı nimet derler.

Bir kabız olduğu vakitte yahut ishal olduğu vakitte, bilmeli ki şükürünü yapamamıştır da ondan olmuştur. Şükürü yapıldıkça nimet artar, sıhhat düzelir, daima sıhhati yerinde olur. Niçin? Şükürünü yapıyorsun da ondan.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ (إبراهيم: ٧)

(*Lein şekertüm leezîdenneküm*) “Siz eğer şükredici olursanız, nimetlerin Allah’tan olduğunu anlayıp, bilip, Allah’a şükrederseniz, mutlaka ve mutlaka ben o nimetlerimi arttırırım.” (İbrâhim, 14/7) buyuruyor.

Biz doktorlara para veriyoruz, onlar bizim hastalıklarımızı düzeltsinler diye bekliyoruz. Allah’a hamd et, Allah ne güzel düzeltir.

d. Yola Çıkarken Okunacak Dua

Ebû Dâvud, Neseî, Ebû Ya’lâ ve İbn-i Hibbân, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹³

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ وَأَرَادَ سَفْرًا ، فَقَالَ : بِسْمِ اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ ،
تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ؛ قَالَ مَلِكٌ : كَفَيْتَ ، وَهَدَيْتَ ، وَوَقَيْتَ ؛ فَيَتَنَحَّى لَهُ

¹⁹³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.290, no:4431; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.26, no:9917; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.171, no:403; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.397, no:41537; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.87, no:1837.

الشَّيْطَانُ ، فَيَقُولُ لَهُ شَيْطَانُ : آخِرُ كَيْفٍ لَكَ بِرَجُلٍ قَدْ هَدَيْتَهُ وَكَفَيْتَهُ

وَوَقَيْتَهُ (د. ن. ع. ح. ب. ض. وابن السني عن أنس)

RE. 43/5 (*Îzâ harace'r-raculü min beytihi ve erâde seferen, fekâle: Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh; kâle melekün: Küfite, ve hüdite, ve vukite; fetenehhâ lehü's-şeytânü, feyekülü lehü şeytânün: Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdiye ve küfiye ve vukiye.*)

(*Îzâ harace'r-raculü min beytihi ve erâde seferen, fekâle*) “Bir kimse bir sefer murad ederek evinden çıktığı zaman şöyle derse: (*Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh*) “*Bismi'llâh, hasbiya'llâh, tevekkeltü ale'llâh*” derse, (*kâle melekün*) melek der ki: (*Küfite*) Bu sana yeterli oldu. (*Ve hüdite, ve vukite*) Hidayete nâil oldun ve korundun!”

(*Fetenehhâ lehü's-şeytânü*) “Şeytan ise oradan uzaklaşır, (*feyekülü lehü şeytânün*) ve diğer bir şeytana söyle der: (*Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdiye ve küfiye ve vukiye*) Hidayete nail olan, kifayete eren ve korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin?”

Evden çıkış da bir seferdir. Dükkâna gidecek, işine gidecek, o da evden bir seferdir. Evden çıkarken;

بِسْمِ اللَّهِ ، حَسْبِيَ اللَّهُ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ .

(*Bi'smi'llâh, hasbiya'llâh, tevekkeltü ale'llâh*) [Allah'ın adıyla çıkıyorum. Allah bana yeter. Ben Allah'a tevekkül ettim.] derse, melek ona der ki:

“—Hidayete nâil oldun ve Allah'ın koruması altındasın! Bu sana kâfi gelir.”

Böyle dua ederek çıkarsa, şeytan ondan uzaklaşır. Uzaklaşırken diğer şeytana der ki:

“—Nasıl uzaklaşmayacaksın. O Allah-u Teâlâ'nın inayetine mazhar oldu, korunuyor. Elbette duramazsın.”

Sabahleyin kapımızdan çıkarken, bir şeytan, bir melek kapının önünde bekler. İkisinin de bayrağı vardır. *Bi'smi'llâh* diyerek kapıdan adımını attın mıydı, şeytan kaçar, melek bayrağını alır senin üzerine açar; melekle beraber gider gelirsin işine...

Bi'smil'lâh'ı unuttu mu; melek kaçar, şeytan oturur yerine. Şeytanın bayağı altında gider gelirsin. Bunlar görünmeyen, bilinmeyen şeylerdir. Melekleri görüyor musun şimdi? Görmüyorsun. Ama inanıyoruz.

İşte bunlar, görülmediği halde inanılması lazım olan şeylerdir. Onlara kıymet vermemezlik yapmamalı!

e. Birliği Bozan Kimse

Taberânî, Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹⁴

إِذَا خَرَجَ عَلَيْكُمْ خَارِجٌ، وَأَنْتُمْ مَعَ رَجُلٍ جَمِيعًا، يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَا
الْمُسْلِمِينَ، وَيُفَرِّقَ جَمْعَهُمْ؛ فَاقْتُلُوهُ (طب. عن عبد الله بن عمير)

RE. 43/6 (*İzâ harace aleyküm hâricün, ve entüm mea raculin cemian, yürüdü en yaşukka asa'l-müslimîne, ve yüferrika cem'ahüm; fa'ktülûh.*)

Bir idare altında yaşıyoruz. İyi veya kötü, bir idare var başımızda... Bir münafık çıktı, isyan bayrağını çekti. O isyan bayrağıyla, bu milleti ayırmak bölmek istiyor. O cemiyeti dağıtmak istiyor. Hep beraber onu öldürün, birliği bozmak isteyen insanı yaşatmayın!

f. Evden Çıkarken Okunacak Dua

¹⁹⁴ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.349, no;10433; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.199, no:4867; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XII, s.288, no:3920; İbn-i Abdilber, *el-İstiâb*, c.I, s.293; Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.56, no:14823; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.89, no:1842.

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنْ بَيْتِهِ ، فَلْيَقُلْ : بِسْمِ اللَّهِ ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
إِلَّا بِاللَّهِ ، مَا شَاءَ اللَّهُ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ
(طب. عن يزيد بن خصيبة عن أبيه)

RE. 43/7 (*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul: Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl.*)

(*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul*) “Sizden birisi evinden çıktığı zaman şöyle desin:

بِسْمِ اللَّهِ ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ، مَا شَاءَ اللَّهُ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ،
حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ .

(*Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl*) [Allah'ın adıyla çıkıyorum. Güç kuvvet Allah'ındır. Allah'ın istediği olur. Allah'a tevekkül ettim. Allah'a dayandım, o ne güzel vekildir.]

Bu da gene ayrı bir dua... Bunlar hep bildiğimiz şeyler... Bunları deyip çıkmak lazım olduğunu, Efendimiz SAS beyan buyurmuşlar.

g. Kardeşini Ziyaret Etmenin Karşılığı

İbn-i Cerîr ve Beyhakî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹⁵

¹⁹⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.532, no:9174; Hz. Ali RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.98, no:25163; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.85, no:1834.

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ إِلَىٰ أَخِيهِ يَعُودُهُ، لَمْ يَزَلْ يَخُوضُ الرَّحْمَةَ، حَتَّىٰ

إِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ غَمَرَتْهُ (ابن جرير، هب. عن علي)

RE. 43/8 (*Îzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi yeùduhû, lem yezel yehùdu'r-rahmete, hattâ izâ celese indehû gamarathü.*)

(*Îzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi*) Bir kimse bir kardeşinin ziyaretini murad ederkten evinden çıkıyor. (*Yeùduhû lem yezel yehùdu'r-rahmete, hattâ izâ celese indehû, gamarathü*) Onu, rahmet-i ilahiye istilâ eder. O ziyarete gitme niyetinde olduğundan dolayı Cenab-ı Hak bunu rahmetine kandırır yani. Ne zamana kadar? Ta onun yanına varıp da oturuncaya kadar. Oturdu mu, (*gamarathü*) baştan aşağıya, her tarafına rahmet iner. Rahmet-i ilahi onu her taraftan ihata eder.

Bir kardeşin ziyaretinin Cenab-ı Hak tarafından verilen mükafatı... Bunlar yabana atılacak bir şey değildir.

h. Kadının Koku Sürünmesi

Neseî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹⁶

إِذَا خَرَجَتِ الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَلْتَغْتَسِلِ مِنَ الطَّيِّبِ ، كَمَا تَغْتَسِلُ
مِنَ الْجَنَابَةِ (ن. عن أبي هريرة)

RE. 43/10 (*İzâ haraceti'l-mer'etü ile'l-mescidi, feltağtesil mine't-tiybi, kemâ tağtesilü mine'l-cenâbeti.*)

(*İzâ haraceti'l-mer'etü ile'l-mescidi*) “Kadın evden çıkıyor, camiye gidecek. Bugün vaaz var, namaz var, gidelim şu camiye diyor. İster mescid, ister bir toplantı yerine gideceği vakitte, (*feltağtesil mine't-tiybi*) kokularından temizlensin, kokulu elbiseleri varsa yıkasın, üstünde kokular varsa onları da yıkasın! (*Kemâ tağtesil mine'l-cenâbeti.*) Cenabetlikten yıkandığı gibi, mescide gidecek yahut bir kalabalığa gidecek hanım; o kokulardan tamamıyla sıyrılsın, kokusuz bir halde gitsin!”

Hanım öyle güzel kokuyu sürünürse, gayri ihtiyari herkes ona bakar, “Aman, ne güzel kokuyor!” diyerekten. Ona bakarken göz de güzelliğine kayıverirse o da günaha girer. Onun için kadın kendini bunlardan ari kılsın. Başkalarının bakmasına sebep olacak şeylerden kendini korusun demek.

Altına işaret etmiş, buyrulmuş ki:¹⁹⁷

وَالْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ ، فَمَرَّتْ بِالْمَجْلِسِ ، فَهِيَ زَانِيَةٌ

¹⁹⁶ Neseî, *Sünen*, c.XV, s.372, no:5037; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.430, no:9423; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.415, no:45180; *Câmi'l-Ehâdis*, c.III, s.91, no:1848.

¹⁹⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.469, no:2710; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.418, no:19762.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.384, no:45017; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.350, no:15676.

(حم. ت. طب. عن أبي موسى)

(*Ve'l-mer'etü ize'sta'tarat*) “Bir kadın kokulanıyor, (*femerret bi'l-meclisi*) bir meclise uğruyor; (*fehiye zâniyetün*) o kadın zina yapmış gibi günaha girer.” Mânen zina günahı alır.

Onun için nâ-mahreme dikkatle baktığı vakitte, göz zinası; tuttuğu vakitte elini, el zinası; oraya kadar gitmek için yürüyünce, ayak zinası... Niçin? Gayri meşru olan şeyleri görmek, bakmak, tutmak; hepsi zinadan sayılır.

Hele bugün. Allah muhafaza etsin gencini de ihtiyarını da... Gençlik ihtiyarlık burada mevzu-u bahis değil.

Geçen derste neydi? Tarikat deniyor ya, ahlak meselesinde. Tarikat başka bir şey değil, Peygamberin sünnetine sıkı sıkı sarılmak. Peygamberin yolunu sıkı tutmaya, usulüne tarikat diyorlar. Başka bir şey değil.

Onun için erbab-ı tarikatte Nakşibend Hazretleri'nin dördüncü âdâbda diyor ki dervişlerine: Gözünüz ayağınızın ucundan çıkmayacak. Başın önünde, gözün de ayağının ucuna bakacak. Yani etrafı görmeyecek. Niçin? Böyle bakarsan etrafa, gözün her şeyi görür, gönlün elinden gider. O günah ayrı. Bir kere gönül elden gittikten sonra, günahın içine gömülmüşsün demektir. Allah esirgeye...

1. Lânet Etmenin Zararı

Beyhakî, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹⁸

إِذَا خَرَجْتَ اللَّعْنَةُ مِنْ فِي صَاحِبِهَا ، نَظَرْتُ ، فَإِنْ وَجَدْتَ مَسْلَكًا
فِي الَّذِي وَجَّهَتْ إِلَيْهِ ؛ وَإِلَّا ، عَادَتْ إِلَى الَّذِي خَرَجَتْ مِنْهُ (هب .)

¹⁹⁸ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.296, no:5163; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.614, no:8169; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.91, no:1847.

عن عبد الله

RE. 43/11 (*İzâ haraceti'l-la'netü min fî sâhibihâ, nazaret, fein vecedet mesleken fi'llezî vüccihet ileyhi; ve illâ, âdet ile'llezî haracet minhü.*)

(*İzâ haraceti'l-lâ'netü min fî sâhibihâ*) “Sahibinin ağzından lânet çıktığı zaman, (*nazaret*) bakar, (*fein vecedet mesleken fi'llezî vüccihet ileyhi*) eğer yöneltildiği kimsede kendisine yol bulursa ona gider; (*ve illâ, âdet ile'llezî haracet minhü*) aksi halde, kendisinden çıktığı kimseye geri döner.”

Şimdi “Allah belâsını versin!” diyoruz ya, ayet-i kerimeden biliyoruz, Allah-u Teâlâ da lânet ediyor. Yâni lânet meşru... Kime? Kâfirlere, Yahudilere, zalimlere...

Dedin ki Allah filana lanet etsin... Zalimlere lânet var ama, burada yaptığın o lanet gider. Eğer dediğin adam o lânete müstehaksa, lâyıksa, o lânet orada kalır. Eğer o lânet ettiğin insan, lânete müstehak değilse, o lânet senin üzerine geri döner.

Hani topu atarsın, sert bir yerden karşılığı nasıl geliyorsa, tıpkı bu da öyle...

i. Evden Çıkarken İki Rekât Namaz Kıl!

Bezzâr ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹⁹

إِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ ، فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ ، تَمْنَعَانِكَ مَخْرَجَ السُّوءِ ؛ وَإِذَا
دَخَلْتَ إِلَى مَنْزِلِكَ ، فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ ، تَمْنَعَانِكَ مَدْخَلَ السُّوءِ (البزار ،

هب. عن أبي هريرة)

¹⁹⁹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.124, no:3078; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.444, no:8567; Deylemî, *Müsnedü'l-Fırdevs*, c.I, s.280, no:1096; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.572, no:3686; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.398, no:41540; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.92, no:1850.

RE. 43/12 (*İzâ haracte min menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike mahrace's-sûi; ve izâ dehalte ilâ menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike medhale's-sûi.*)

(*İzâ haracte min menzilike*) “Eviden çıkacağı zaman, (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike mahrace's-sûi*) o seni kötü bir çıkıştan men eder. (*Ve izâ dehalte ilâ menzilike*) Evine girdiğin zaman da (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike medhale's-sûi*) o namaz da seni, zararlı bir girişten men eder.”

Bu gerek hacılıkta olsun, gerek seferde olsun, gerek sabahleyin evinden çıkarken olsun. Her şeyde lazım, her zamanda lâzım!

Eviden, kaldığın yerden çıkıyorsun; iki rekât namaz kıl da öyle çık! Hem bu işrak namazı yerine olur, başka namaz yerine olur, nafîle namaz yerine olur. İki rekât namaz kıl, çık! O iki rekât namaz seni kötü şeylerden muhafaza eder.

Akşam oldu, evine geldin. Evine geldiğin vakitte de iki rekât namaz kıl. Şükret ki Allah'a:

“—Beni selâmetle götürdün işime... Çalıştım, kazandım

paralarımı... Sağ salim evime, çoluk çocuğuma döndüm.”

Çünkü afetlar bugün hiç belli olmaz. Bir otomobil kazası oluyor, insan gidiyor. “El-hamdü lillâh, beni korudun bunlardan da, çok şükür ki evime geldim.” diye iki rekat namaz kılıyorsun. Bu da eve gelecek kötülükleri men ediyor.

Şimdi bir şey dinledim de. Buna denk geliyor da onun için söyleyeceğim. Evlerimiz, binalar kat kat ya... Yukarıki katta mesela insanların gürültü yapıp, alt kattaki insanların rahatsız olması... Bazen musluklar açık bırakılıyor. Su kesik oluyor, çocuklar kalkıyor. Bakıyorsun suyu açmış. Çocuk akli ermiyor, kapamıyor bunu. Birdenbire su geliveriyor. Delik de tıkalı oluyor. Su taşıyor dışarıya, aşağıki kata kadar... Bir sürü kavga, gürültü.

Sebebi?.. İşte o iki rekat namazın kılınmayışı... Eğer girerken iki rekâtını kılсан, çıkarken iki rekâtını kılсан; kötülükleri Allah men eder. O çocuğa akıl verir, zekâ verir ki onu kapar. Açtın ama gene kapamayı da Allah ona ilham eder. Veyahut başka sebepler halk eder.

Onun için, girerken iki rekat, çıkarken iki rekat namaz kılacaksın. Bunu unutmayalım!

Çarşıya, dükkana gideceğiz. Zaten abdestsiz gitmeyiz el-hamdü lillah. İki rekat namazı da kılarız.

“—Sen işlerimi asan et ya Rabbi, hayırlı rızıklar ver!” diyerekten biraz da dua ederiz. Öyle işimize gideriz.

Döndüğümüz vakitte de eve girince, yine hamd olarak iki rekât namaz kılarız.

j. Hac ve Umreyi Birlikte Yapın!

Ebû Nuaym ve Deylemî Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰⁰

إِذَا خَرَجْتُمْ فِي حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ، فَتَمَتَّعُوا لِكَيْ لَا تَتَكَلَّفُوا؛ وَأَكْرَمُوا

²⁰⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.270, no:1049; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.47, no:11993; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.93, no:1851.

الخبز، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى سَخَّرَ لَهُ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ (حل).

عن أبي هريرة)

RE. 43/13 (*İzâ haractüm fî haccin ev umretin, fetemetteù likey lâ tettekilû; ve ekrimü'l-hubze, feinna'llàhe sehbara lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı.*)

(*İzâ haractüm fî haccin ev umretin*) “Hac veya umre için çıktığınızda, (*fetemetteù likey lâ tettekilû*) cahiliye adetlerine uymamak için temettû yapın!”

Şimdi çıktınız, hac mevsimi. Hacı olmak için Mekke'ye gittiniz.

Haccın üç niyeti var: *Kıran, temettû, ifrad...*

Hacc-ı ifrad: Hacca geldi miydi, ihramdan çıkamazsın. Ta hac mevsimi bitinceye kadar. Eğer umreni yapıp, sa'yini yapıp ihramdan çıkarsan, bir kurban cezan var. Saçını kesemezsin, ihramı da çıkaramazsın. Kaç gün evvel başladıysa bu işe; beş gün, on gün, on beş gün... Hep ihramlı gezeceksin. Tıraş olamazsın, koku sürünemezsin, koku koklayamazsın;, ayağını, başını örtemezsin.

Böyle yapmayın siz, *Hacc-ı temettû*'ya niyet edin. Önce umrenizin tavafını, sa'yini yaparsınız. Sonra ihramdan çıkarsınız. Mekkeliler gibi orada Allah'ın nimetlerinden istifade edersiniz. Başınızı da örtersiniz, ayağınızı da kapatırsınız.

Bir de *Hacc-ı kıran* vardır. Onda da hac vazifeleri bitinceye kadar hep ihramlı kalınır.

(*Ve ekrimü'l-hubze*) “Ekmeğe de ikram ve tazim edin! (*Feinna'llàhe sehbara lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı*) Zira Allah-u Teâlâ göklerin ve yerin bereketlerini ona müsahhar kılmıştır.”

Onun için eski dedelerimiz, ekmeği bıçakla kesmeyi hoş görmemişler. Ekmeğin kırık, dökük ziyan edilmesini, parça parça bırakılmasını caiz görmemişler. Herkes yiyeceği kadar keser, onu yer. Sonra da bakar, bir lokma kalmış. Onu bırakmak günahtır, onu da ye! Hiç olmazsa taksim et, ortada yensin.

Bir buğday tanesinin oluşunda, yer ve gök mahlûkları müşterek olarak ona hizmet ederler. Üç yüz altmış meleşin hizmeti vardır bir buğday tanesinin oluşunda... Biz de deriz: Attık tohumu, çıktı meydana, oldu buğday... Ama o, yerden çıkıp da tane haline gelinceye kadar yapılan hizmetleri görmüyoruz.

Onun için, bir hikâye daha aklıma geldi. Mûsâ AS'ın zamanında bir zengin varmış. Zenginliğine bıkmış gali adam. Çok para olunca bıkmış, ne diyeceksin... Musâ AS'a demiş ki:

“—Yâ Mûsa, söyle Cenâb-ı Hakk'a; kessin bana verdiği geliri artık, yeter bu kadar!”

Mûsâ AS da söylemiş. Demiş ki Cenâb-ı Hak:

“—Çocuklarının ellerine ekmeği versin de, sokaklarda yesinler! Kesilir bu nimet elinden...”

Mûsâ AS adama söylemiş. Adama demiş ama, adam bir de torba diktirmiş çocuklarının başına...

“—Bu torbanın içinde yiyecekler, çocuklar, ekmekler yere dökülmesin!” demiş.

Zenginliği daha artmış. Demiş ya biraz daha artıyor ne oldu

bu? O öyle yaptıkça, onun nimeti artar diyor. Nimete olan hürmetinin mükafatı.

Ben de rahmetlik dedemden duymuştum, altmış beş senelik vak'a. Hatırımda kalmış. Dedemin söylediği. Ya on yaşında varmışımdır ya yokmuşumdur.

İsa AS zamanında demiş o da... Giderken bir yerde yemek yemişler. Bir ekmeğin kırığı tanesi düşmüş yere. Kumluk, Arabistan çölleri ya malum. Aramışlar, bulamamışlar o ekmeğin tanesine. Oraya böyle bir taş çevirmişler ki oraya başkasının ayağı basıp da o ekmeğin orada çiğnenmesin diyerekten.

Allah bizim kitabımızı çiğneyenleri kahretsin! Bir ekmeğin tanesine yapılan hürmete bak. Bir de bugün Allah'ın kitabını çiğnemeye cesaret eden bedbahtlara bak! Sonra bu bedbahtlara seyirci olanlara da bak...

Şimdi bir ceza var. Adamı mezarda dövüyorlar.

“—Ne dövüyorsunuz yâhu beni? Ben namazımı kılardım, orucumu tutardım, hiç günahım da yok. Ne diye dövüyorsunuz beni?”

“—İyi ama, sen filan yerden geçerken bir adam sopa yiyordu da orada... Sen de hiç ona bakmadın, ona yardım edip kurtarmadan gittin. O mazlumu kurtarmadığının cezası olarak dövüyoruz!” diyecekler.

Neme lazımcılık da insanın yakasını kurtarmıyor.

k. Yemek İçin Meyvaların Ayrılması

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, Beyhakî, İbn-i Hibbân ve Tayalisî, Sehl ibn-i Ebî Hasme RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰¹

²⁰¹ Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.44, no:582; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.448, no:15751; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.123, no:7234; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VIII, s.74, no:3280; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.360, no:2305; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.IV, s.224, no:1590; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.171, no:1234; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.IV, s.42, no:2320; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.351, no:2619; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.II, s.38, no:2858; İbn-i Kâni, *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.II, s.311, no:490; Sehl ibn-i Ebî Hasme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.334, no:15912; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.93, no:1853.

إِذَا خَرَصْتُمْ فَخُذُوا ، وَدَعُوا الثَّلَاثَ ؛ فَإِنْ لَمْ تَدَعُوا الثَّلَاثَ ، فَدَعُوا الرَّبِيعَ
 (حم. ط. ش. د. ت. ن. ح. ب. ك. ض. طب. وثلاثة عن سهل بن
 أبي حثمة)

RE. 43/14 (*Îzâ harastüm fehuzû, ve deu's-sülüs; fein lem ted'u's-sülüs, fedeu'r-rubû'.*)

(*Îzâ harastüm fehuzû*) “Hurmanın zekâtını ağacı üzerinde takdir ettiğinizde, kesiniz; (*ve deu's-sülüs*) fakat üçte birini bırakınız.”

Mahsul oluyor ya şimdi. Üzüm, incir, elma, armut neyse... Meyvaları topladığınız vakitte, tabii bunlar kabz-ı mallara satılıyor. Satılırken bunu hepsini satmayın diyor Efendimiz. Burada kendinin, misafirin, çocuk çocuğunun hakkı var. “Bunun üçte birini veya dörtte birini kendine alıyorsa da misafirene, çocuğuna, çocuğuna ikram et!” buyuruyor.

1. Alimin Talebeleri Arasında Ayırım Yapması

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.
 Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰²

إِذَا خَصَّ الْعَالِمُ بِالْعِلْمِ طَائِفَةً دُونَ طَائِفَةٍ لَمْ يَنْتَفِعْ بِهِ الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ
 (الديلمى عن ابن عمر)

RE. 43/15 (*Îzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmi tàifeten dûne taifetin, lem yentefi' bihi'l-àlimi ve'l-müteallimi.*)

(*Îzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmi tàifeten dûne taifetin*) “Alim ilmini bir cemaate tahsis edip, diğerlerini mahrum ederse... Bir zümreye

²⁰² *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.242, no:29288; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.94, no:1854.

ders vermek istiyor, diğerk zümre derste olsun istemiyor. (*Lem yentefi' bihi'l-àlimi ve'l-müteallimi*) O ilimden kendisi de, talebesi de, o cemaat da faydalanamaz. Ne okutana faydası olur bunun, ne dinleyene faydası olur.”

Bu hadisten dolayıdır ki, İmam Buhari Hazretleri Buhara'da iken, Buhara emiri olan zalim herif;

“—İlle benim çocuklarıma ayrı ders vereceksin! demiş.

İmam Buhari, hiç öyle şey yapar mı? Demiş ki:

“—Herkes ders verdiğim yere, talebelerin arasına gelir, Herkesle birlikte onlar da istifade eder; ayıramam!” demiş.

Buhara'dan sürmüş adamcağızı... Semerkand'a giderken yolda Hartenk kasabasında hastalanmış, vefat etmiş (870).

Onun için, “Alim ilmini bir taifeye tahsis ederse, ne alim, ne talebe; hiç birisi o ilmin hayrını görmez!” diyor.

m. Evleneceği Kızın Yüzüne, Boyuna Bakılabilir

Ahmed ibn-i Hanbel. Ebû Dâvud, Ebû Ya'lâ, Hâkim ve Beyhakî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyorlar ki:²⁰³

إِذَا خَظَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ، فَإِنَّ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ مِنْهَا، إِلَى مَا يَدْعُوهُ
إِلَى نِكَاحِهَا، فَلْيَفْعَلْ (حم. د.ع. ك. ق. ط.ح. ض. عن جابر)

RE. 44/1 (*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete, feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhîhâ, felyef'al.*)

(*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden biriniz bir kadına evlenme teklifinde bulununca, kadınla evlenmek için müracaat edince; (*feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhîhâ, felyef'al*) bu talip olduğun kişinin yüzünü, elini, boyunu söyle bir görmek isterse, görebilir. Bunlara bakmak serbesttir.

n. Evleneceği Kızın Saçını da Sorsun!

Deylemî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰⁴

إِذَا خَظَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ، فَلْيَسْئَلْ عَنْ شَعْرِهَا، كَمَا يَسْئَلُ عَنْ
جَمَالِهَا؛ فَإِنَّ الشَّعْرَ أَحَدُ الْجَمَالَيْنِ (الدِّيلِمِيِّ عَنِ عَلِيٍّ)

RE. 44/2 (*İzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete, felyes'el an şa'rihâ, kemâ yes'elü an cemâlihâ; feinne's-ş-a'ra ehadü'l-cemâleyni.*)

(*İzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden birisi bir kadına talib olduğunda, (*felyes'el an şa'rihâ*) ‘Saçı nasıldır? Sarı mıdır,

²⁰³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.475, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.334, no:14626; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.84, no:13265; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.III, s.14, no:3960; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.290, no:44527; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.95, no:1855.

²⁰⁴ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.291, no:44528; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.9, no:1552; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.96, no:1857.

beyaz saçlı mıdır; uzun mudur, kısa mıdır?’ diye bunu da sorsun! (*Kemâ yes’elü an cemâlihâ*) ‘Yüzünün güzelliği nasıldır; güzel mi, çirkin mi?’ diye soruyor ya, bunu sorduğu gibi saçını da öğrensın! (*Feinne’ş-ş’a’ra ehadü’l-cemâleyni*) Çünkü saç da iki güzellikten bir güzelliktir, insan üzerinde tesiri vardır.

Şimdi sormaya falan lüzum kalmadı. Hepsi meydanda...

o. Cennete Girmeden Kul Hakları Sorulur

Ahmed ibn-i Hanbel ve Buhârî, Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰⁵

إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ، حَبَسُوا بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ،
فَيَتَقَاوَنُونَ مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا، حَتَّى إِذَا نَقَوْا وَهَذَبُوا،
أُذِنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةِ؛ فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لِأَحَدِهِمْ
بِمَسْكَنِهِ فِي الْجَنَّةِ أَدْلُ مِنْهُ بِمَسْكَنِهِ، كَانَ فِي الدُّنْيَا (حم. خ.
عن أبي سعيد)

RE. 44/3 (*Îzâ halesa’l-mü’minûne mine’n-nâri, hubisû bi-kantarati beyne’l-cenneti ve’n-nâri*) Mü’min kullar cehennemden kurtulunca, cehennemle cennet arasında bir köprüde durdurulurlar.

(*Feyetekâssûne mezâlîme kânet beynehüm fi’d-dünyâ*)

²⁰⁵ Buhârî, Sahîh, Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.170, no:486; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.94, no:11917; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.385, no:3349; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.404, no:1186; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XIV, s.370, no:38978; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.101, no:1865.

“Aralarındaki gadirler, haksızlıklar orada kısas edilir. Yani oradaki haksızlıklar temizlenir ve haklar alınır, verilir. Tertemiz olduktan sonra cennete girmelerine izin verilir.”

(*Hattâ izâ nukkû*) “Tertemiz olduktan sonra, haklar verilip bittikten sonra; (*ve hüzzebû*) yine bu işler hizaya konulduktan sonra; (*üzine lehüm bi-duhuli’l-cenneh*) o zaman cennete girmelerine müsaade edilir.”

(*Feve’lezi nefsi muhammedin bi-yedihi*) “Şu Muhammed’in canı, nefsi elinde olana yemin olsun ki...” Elinde olan kim? Allah. Muhammed’in canı elinde olan Allah’a yemin olsun ki...

Nasıl canı elinde olur? Dilerse yaşatır, dilerse öldürür. Her şey Allah’ın emrine bağlı... Ne dilerse kaderine bağlı. Ne dilerse öyle olur. “Muhammed’in nefsi elinde olan Allah’a, Yaradan’a yemin olsun ki, (*lehadühüm bi-meskenihi fi’l-cenneti*) onlardan birisi cennetteki yerini, (*edellü minhu bi-meskenihi fi’d-dünyâ*) dünyadaki evinden daha iyi bilir. Daha hızlı gider, oraya...”

Cehenneme girmeden kimseye geçit yok. Nasıl Karaköy’e gitmek için, Galata Köprüsü’nden geçmek gerekiyor ya! Oradan geçmeden kimse öte tarafa geçemiyor. Cennete gitmek için de mutlaka cehennem köprüsü üzerinden geçmek herkes için borç. Mecburi yani. O köprüyü Allah oraya koymuş. Cennetlik de oradan geçecek, cehennemlik de oradan geçecek.

Cehenneme gidecekler, o köprüden düşecekler, cehennemde kalacaklar. Mü’min olanlar bir müddet sonra çıkacaklar. Cennet ile cehennem arasında, gene köprü üzerinde durdurulacaklar, “Durun bakalım!” diyecekler. Yedi yerde sorgu var orada. Yasin’de onlar belli. Amme’de de belli... O yedi yerdeki sorguyu verdikten sonra, “Haydi cennete!” diyecekler. Girebilen bahtiyarlar arasına Allah hepimizi dahil eylesin...

Dünyadayken hepimizin birbirine karşı bir hakkı vardır.

“—Hakkınızı helal edin birbirinize” denilecek.

Mü’minler helallaşacaklar, köprüden geçecekler, cennete girecekler. Cennette herkes evinin yerini öyle bilecek ki; nasıl burada evlerinin yolunu herkes biliyor, herkes evine gidiyor. Orada da herkes, hiç kimseye sormadan doğrudan evine gidip

oturacak. Allah-u Teâlâ gönüllerine öyle bir yol verecek yani. Herkes evinin yolunu bulup oraya gidecek.

Onun için ruhlar kabzolunuyor ya, daha kabzolunduğu anda onu melek alır götürür, ahiretteki karargahını gösterir, “İşte senin yerin burasıdır!” der. Eğer o ehl-i cennettense, cennetteki yeri gösterir ona. O da sevinç içerisinde döner gelir cenazesinin başına. Eğer maazallah ehl-i imandan değilse o adam. Ona cehennemdeki yerini gösterirler ki; o alevler içerisindeki çirkin, korkunç manzarayı görür. Yine gelir cesedinin başına. Artık işte o yüzlerin kararması, vücutların bozulması, suratların bozulması, hep bundan dolayıdır.

İnsan bir kere öldü mü, ondan sonra her gün, sabah akşam cennetteki yerini yahut cehennemdeki yerini kendisine gösteriyorlar. Cennette sevinç içerisinde, cennet bahçesi oluyor mezarı... Eğer sabah akşam cehennemin çukurunu görüyorsa, felaket çukuru olur, cehennem çukuru olur mezarı artık.

Onun için Allah cümlemize intibahlar nasib etsin de, şu dar-dünyada kısacık ömrümüz var. Bu kısacık ömrün içerisinde isyan vadilerine düşmeden, Allah'ın gösterdiği, Rasulü'nün gösterdiği güzel yollarda yaşamak şerefine nail etsin cümlemizi...

ö. Besmeleyle Girmek, Besmeleyle Yemek

Ahmet ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, İbn-i Mâce ve diğer kaynaklar Câbir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰⁶

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ، فَذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى حِينَ يَدْخُلُ، وَحِينَ
يَطْعَمُ، قَالَ الشَّيْطَانُ: لَا مَبِيتَ لَكُمْ، وَلَا عِشَاءَ هَاهُنَا؛ وَإِنْ دَخَلَ

²⁰⁶ Müslim, *Sahih*, c.X, s.293, no:3762; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.217, no:3273; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.356, no:3877; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.346, no:14771; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.276, no:14384; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.161, no:8240; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.396, no:41534; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.127, no:1898.

فَلَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ دُخُولِهِ ، قَالَ الشَّيْطَانُ : أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ ؛

وَإِنْ لَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ مَطْعَمِهِ ، قَالَ : أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعِشَاءَ

(حم. م. د. ه. عن جابر)

RE. 44/4 (*İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu, ve hîne yet'amu, kâle's-şeytânü: Lâ mebîte leküm, ve lâ aşâe hâhünâ; ve in dehale felem yezküri'sma'llâhi inde dühühî, kâle's-şeytânü: Edrektümü'l-mebîte; ve in lem yezküri'sma'llâhi inde mat'amihî, kâle: Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*)

(*İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu*) Adam evine Allah-u Teâlâ'nın ismini anarak girerse *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diyerek, Allah'ın adını anarak girerse; (*ve hîne yet'amu*) yemek yerken yine besmele çekerse;

(*Kâle's-şeytânü*) O zaman şeytan avanesine der ki: (*Lâ mebîte leküm*) Bu gece bu evde sizin geceleme imkânınız yok! (*Ve lâ aşâe hâhünâ*) Yemek de yok size burada... Bizim burada ne yatacak yerimizi var, ne yiyecek yemeğimiz var. Hadi defolun gidin buradan!" der.

(*Ve in dehale felem yezküri'sma'llâhi inde dühühî, kâle's-şeytânü*) "Adam evine Besmele çekmeden girerse, şeytan adamlarına, (*Edrektümü'l-mebîte*) 'Bu evde geceleyin!' der.

(*Ve in lem yezküri'sma'llâhi inde mat'amihî*) "Yemek yerken de Allah'ın adını anmazsa, (*kâle*) şeytan adamlarına, (*Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*) 'Geceleyecek yere de, yemeğe de kavuştunuz!' der."

Allah'ın adını anmak adamın hatırına gelmedi. Eve girerken de anmadı, yemek yerken de anmadı. Aklına gelmedi. Çünkü bunlara alışmak lazım. Daha küçük yaşından çocuğa, bunu talim etmek lazım. Buna alıştı mıydı, çocuk gayr-i ihtiyari onu söyler durur. Ama alışmamış adama bunu söyletmek çok zordur.

Binâen aleyh babaların en büyük vazifesi, küçük yaşta çocuklarına telkin etmek:

“—Hadi oğlum, *Bismi'llâh* de!”

“—Hadi oğlum sağ ayağını at içeriye...”

“—Otururken *Bismi'llâh* de bakayım, ağzına lokmayı öyle al!”

Bunları öğretmek gerek.

Allah'ın adı anılmadığı zaman, şeytan ne diyor adamlarına:

“—Yiyecek yer bol, yatacak yer de burada bol, gelin buraya!” diyor.

Ondan sonra o evde kavga mı dersin, kıyamet mi dersin, huzursuzluk mu dersin, rahatsızlık mı dersin... Çünkü şeytanların karargâhı oldu orası artık...

p. Cennet Ehline İstedığının Sorulması

Hâkim, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:²⁰⁷

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ ، يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : هَلْ تَشْتَهُونَ شَيْئًا ،
فَأَزِيدُكُمْ ؟ فَيَقُولُونَ : رَبَّنَا ، وَمَا فَوْقَ مَا أَعْطَيْتَنَا ؟ فَيَقُولُ : رِضْوَانِي

أَكْبَرُ (ك. عن جابر)

RE. 44/5 (*Îzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, yekûlu'llâhu azze ve celle: Hel teştehûne şey'en, feezâdeküm? Feyekûlüne: Rabbenâ, ve mâ fevka mâ a'taynâ? Feyekûlü: Rıdvânî ekber.*)

Cenab-ı Hak cümlemizi o güzel cennete kabul buyursun...

(*Îzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) “Cennet ehli cennete girdikleri zaman, (*yekûlu'llâhu azze ve celle*) Aziz ve Celil olan

²⁰⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.156, no:276; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.26, no:9025; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.IV, s.185, no:1058; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.124, o:1894.

Allah-u Teâlâ Hazretleri onlara buyurur ki:

(*Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm?*) “Şu yediğiniz nimetlerden, içtiklerinizden, gördüğünüzden daha başka istediğiniz bir şeyler var mı? Canınızın çektiği, arzu ettiğiniz bir şey var mı? Nimetlerimi ihsanlarımı size arttırayım, onlardan da vereyim.

(*Feyekûlûne*) Onlar da derler ki: (*Rabbenâ*) “Ey bizim Rabbimiz, (*Ve mâ fevka mâ a'taytenâ*) Şu bize verdiklerinden başka daha ne olabilir ki, ne isteyebiliriz? Bundan daha yüksek bir şey var mı?”

(*Feyekûlü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Rıdvânî ekber*) “Benim razı olmam, rıdvânım, yani rıdvân-ı ekberim; işte en önemli, en büyük nimet budur. Benim razı oluşum en büyük şeydir. Bunu isteyin benden!”

Bazan da hocalarına sorarlar:

“—Bizim aklımız ermiyor, ne isteyelim Rabbimizden?”

Onlar da derler ki:

“—Rıza-i ilahiye isteyin!”

Onlara ne isteyeceklerin öğretirler.

Yani dünyada da hoca lazım, ahirette de hoca lazım! Onun için yavrularımıza küçük yaştan itibaren hoca sevgisini aşılammamız lâzım!

r. Cennete Girmeden Önce Helallaşılması

İbn-i Cerîr, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰⁸

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ؛ نَادَى مُنَادٌ مِنْ تَحْتِ

الْعَرْشِ: يَا أَهْلَ الْمَظَالِمِ، تَتَارَكُوا مَظَالِمَكُمْ، وَادْخُلُوا الْجَنَّةَ (ابن

جرير عن أنس)

²⁰⁸ Taberî, *Tefsir*, c.XIX, s.73; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.119, no:1888.

RE. 44/6 ((*Îzâ dehale ehli'l-cenneti'l-cennete, ve ehli'nâri en-nâra; nâdâ münâdin min tahti'l-arşi: Yâ ehle'l-mezâlimi, ve'dhulu'l-cennete*)

(*Îzâ dehale ehli'l-cenneti'l-cennete*) Ehl-i cennet cennete, (ve *ehli'nâri en-nâra*) ehli cehennem cehenneme atılacağı zaman; (*nâdâ münâdin min tahti'l-arşi*) Arş-ı A'lâ'nın aşağısından bir ses seslenir. Bir münâdi nida eder. Allah'ın bir meleği veya Allah tarafından gelen bir nida bu. Bir ses gelir, Arş-ı A'lâ'nın altından:

(*Yâ ehle'l-mezâlimi*) “Ey zalimler! (*Tetârekû mezâlimeküm*) Yaptığınız gadirleri, zulümleri ödeyin ve helalleşin! Verin haklarınızı, sıfırlayın da (*ve'dhulu'l-cennete*) siz de cennete girin!” denilir.

s. Cennetteki Kimsenin Ailesini İstemesi

Taberânî ve İbn-i Mürdeveyh, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰⁹

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ الْجَنَّةَ ، سَأَلَ عَنْ أَبِيهِ ، وَزَوْجَتِهِ ، وَوَلَدِهِ ؛ فَيَقَالُ : إِنَّهُمْ
لَمْ يَبْلُغُوا دَرَجَتَكَ وَعَمَلِكَ . فَيَقُولُ : يَا رَبِّ ، قَدْ عَمِلْتُ لِي وَلَهُمْ ؛ فَيُؤْمَرُ
بِالْحَاقِمِهِمْ بِهِ (طَب . وَابْنُ مَرْدَوَيْهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ)

RE.44/7 (*Îzâ dehale'r-racülü'l-cennete, seele an ebeveyhi, ve zevcetihî ve veledihî; feyukâlû: İnnehüm lem yebliğû dereceteke ve ameleke. Feyekülû: Yâ rabbi, kad amiltü lî ve lehüm; feyu'meru bi-*

²⁰⁹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.440, no:12248; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.382, no:640; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.245, no:11369; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1153; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.478, no:39333; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.127, no:1897.

ilhâkîhim bihî.)

(*Îzâ dehale'r-racülü'l-cennete*) Adam cennete girdiği zaman, kişi tabii adamda olsa kadın da olsa... Genelleme suretiyle kişi cennete girdiği zaman; (*seele an ebeveyhi*) ana, babasını soracak. Ana babasından haber soracak:

“—Yâ Rabbi, benim annem vardı, babam vardı. Eşim, çocuklarım vardı. Nerede onlar?”

(*Feyükâlu*) Ona denilir ki: (*İnnehüm lem yeblüğû dereceteke ve ameleke*) “Onlar senin mânevî derecene ulaşamadılar. Senin işlediğin işleri yapamadılar. Onlar senin derecene gelemediler.”

(*Feyekülü*) Der ki bu zat: (*Yâ rabbi, kad amiltü lî ve lehüm*) “Yâ Rabbi, ben yaptıklarımı hem kendim için hem onlar için yaptım. Onların derecelerini de benim dereceme yükselt, beraber olalım!”

(*Feyu'meru bi-ilhâkîhim bihî*) “O zaman onların da o kimseye ilhak edilmeleri emrolunur.” Cenab-ı Hak emreder; babası, annesi, hanımı, çocukları onun yanına getirilir, beraber olurlar.

Tabii bu ehl-i iman için, Müslümanlar için böyle olur.

ş. Namaz İçin Mescidde Oturan Kimse

İbn-i Ebî Şeybe ve İbn-i Cerîr, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹⁰

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، كَانَ فِي صَلَاةٍ ، مَا كَانَتْ الصَّلَاةُ تَحْبِسُهُ ؛

وَالْمَلَائِكَةُ يَصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ ، مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ ،

فَيَقُولُونَ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ ، اللَّهُمَّ اَرْحَمْهُ ، اللَّهُمَّ تَبَّ عَلَيْهِ ؛ مَا لَمْ يُؤْذِ فِيهِ ،

²¹⁰ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.402, no:4093; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.322, no:19074; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.113, no:1878.

مَا لَمْ يُحَدِّثْ فِيهِ (ش. وابن جرير عن أبي هريرة)

RE. 44/8 (*Îzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin, mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû, ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi, feyekülûn: Allâhümme'rhamhu, allâhümme tüb aleyhi; mâ lem yu'zi fîhi; mâ lem yuhdis fîhi*)

(*Îzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin*) “Sizden biriniz mescide girdiği, mescide dâhil olduğu zaman namazda sayılır, namazda olur, namazda olmuş gibi sevap kazanmaya devam eder durur. (*Mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû*) Namaz niyetiyle orada beklediği müddetçe namazdaymış kadar çok sevabı almaya devam eder.”

(*Ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi*) “Ve namaz kıldığı o oturma yerinde olduğu müddetçe, melekler onun üzerine salât u selam getirir, dua eder dururlar.”

(*Feyekülûn*) Derler ki: (*Allâhümme'rhamhu, allâhümme tüb*

aleyhi) “Yâ Rabbi, sen buna merhamet eyle! Sen bunun günahlarına tevbe nasib et...”

Namaza evvelce gelirsen, meleğin de duasına mazhar olursun. Beş dakika, on dakika, yarım saat.... Ne kadar erken gelebilirsen. Çok dua almak için çok evvel gelmek lazım. Ne kadar erken gelirsen, o kadar çok sevap...

(*Mâ lem yu'zi fihi, mâ lem yuhdis fihi*) “O camide kimseye eziyet etmediği ve kimseye konuşmadığı müddetçe bu duaya nail olur. Konuşursa ve kimseye eziyet ederse, bu duadan mahrum kalır.”

t. Camiye Girince Edilecek Dua

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹¹

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيَسْلَمْ ، ثُمَّ لِيَقُلْ : اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ
رَحْمَتِكَ ؛ فَإِذَا خَرَجَ ، فَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ (ض. عن
أبي حميد الساعدي)

RE. 44/9 (*Îzâ dehale ehadiükümü'l-mescide fe'l-yüsellim, sümme li-yekul: Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; feizâ harace, felyekül: Allâhümme'ftahlî ebvâbe fadlik.*)

(*Îzâ dehale ehadiükümü'l-mescide fe'l-yüsellim*) “Sizden biriniz mescide girdiği zaman önce selâm versin. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*’ desin. Çünkü mescidde kimse olmasa bile melekler vardır, senin görmediğin varlıklar vardır.

(*Sümme li-yekul*) Sonra desin ki: (*Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, sen bana rahmetinin kapılarını aç!”

²¹¹ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.378, no:486; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.152, no:2096; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.660, no:20787; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1874.

u. Yâ Rabbi, Beni Şeytandan koru!

Neseî, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Hâkim, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹²

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيَسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ ، وَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ افْتَحْ
لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ؛ وَإِذَا خَرَجَ ، فَلْيَسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ ، وَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ
أَعِصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ (ن. ه. ح. ك. عن أبي هريرة)

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi, velyekul: Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyy, velyekul: Allâhümme a'sumnî mine'ş-şeytân.*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi*)
“Sizden biriniz mescide girince Peygamber’e salât u selâm getirsin! (*Velyekul*) Ve desin ki:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ !

(*Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, bana rahmetinin kapılarını aç!”

(*Ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyyi, velyekul*) “Çıkarken de gene Peygamber Efendimiz’e salât u selâm getirsin ve desin ki:

اللَّهُمَّ أَعِصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ !

²¹² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.490, no:765; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V, s.375, no:40078; Taberânî, *Dua*, c.I, s.151, no:427; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.659, no:20783; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1875.

(*Allâhümme a'sımnî mine's-şeytân*) “Yâ Rabbi! Beni şeytandan koru!”

ü. Hutbe Okunurken Namaz Kılınmaz!

Taberânî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹³

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، وَالْإِمَامُ عَلَى الْمِنْبَرِ ، فَلَا صَلَاةَ وَلَا

كَلَامَ حَتَّى يَفْرَغَ الْإِمَامُ (طب. عن ابن عمر)

RE. 44/11 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide*) “Cuma vakti camiye girdik, (*ve'l-imâmü ale'l-minber*) imam çıkmış hutbeye, minberde... (*Felâ salâte ve lâ kelâme*) Artık namaz da kılınmaz, konuşma da olmaz. (*Hattâ yefruğ'a'l-imâmü*) İmam konuşmasını bitirir, iner. Arkasından cemaatle farzı kılarız.”

İlk sünneti farzdan sonra kılarız.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikat-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... Sevdiği ve razı olduğu kulları arasına cümlemizi dâhil eylesin...

El-Fâtihah!

11. 02. 1968 – İskenderpaşa Camii

²¹³ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.407, no:3120; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.747, no:21212; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.114, no:1879.

10. BESMELEYE BAŞLAMAK

Eûzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve
sahbihî ecmaîn...*

*İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve
enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve
sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin
bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve
bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme
ennehû kâl:*

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ، فَلْيُودِعْ إِخْوَانَهُ، فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي

دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ (كَر. والديلمي عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (*İzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi'
ihvanehu, feinna'llâhe câilün lehû fi duâihimi'l-berekete.*)
Sadaka rasûlü'llâh, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin-
nebiyyi'l-ümmyyi ve alââ... Âlihîûî, ve sahbihîûî, ve sellim.*” (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihannın serveri, sevgili
Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Sefere Giderken Vedâlaşın!

İbn-i Asâkir ve Deylemî, Zeyd ibn-i Erkam RA'dan rivayet
etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹⁴

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ، فَلْيُودِعْ إِخْوَانَهُ، فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي
دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ (كَر. والديلمي عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (*Îzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi' ihvânehû, feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete.*)

(*Îzâ harace ehadüküm ilâ seferin*) “Sizden birisi sefere çıkarken, (*felyüveddi' ihvânehû*) kardeşlerine veda etsin! (*Feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete*) Zira Allah-u Teâlâ onların duaları sebebiyle, o kimse için bereket ihсан eder.”

Dünya sefer dünyasıdır. Her gün her saatte sefer halindeyiz. Ama bir de insanlar birbirlerine ayrılarak ziyaretlere gidiyorlar, hacca gidiyorlar; ayrılıyorlar evlerinden. Bu ayrılık esnasında, bu sefer esnasında birbirlerine veda etsinler, “Allah’a ısmarladık!” desinler.

Bu “Allah’a ısmarladık!” demenin mânâsı, “Allah-u Teâlâ senin dinini, emanetleri ve amellerinin sonunun hayırlı olmasını isterim. Seni Allah’a emanet ederim, işlerini Allah’a emanet ederim. İşinin sonunu da Allah hayırlı eylesin!” demek.

Öbürü de “Ben de seni Allah’a emanet ederim, işlerini de Allah’a emanet ederim, amellerini de Allah’a emanet ederim. Sen de hayırlısıyla git, gel inşaallah!” der.

Bunu demenin lüzumundan bahsetmiş SAS, ikisine de ecir vardır burada. Aynı zamanda bu kardeşlerin duaları dolayısıyla bakarsınız yolunuz asan olur, işiniz asan olur; gidişiniz, gelişiniz güzel olur. Bunu ihmal etmemeyi tavsiye etmiş.

Bu duada bereketler vardır, bunu ihmal etmeyin.

Bazı adam ketum olur, usulca sıvışır gider.

“—Neredeydin?”

²¹⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.299, no:1181: İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVII, s.372; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.702, no:17473; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.83, no:1828.

“—İşte filan yere gittim.”

Ama kimsenin haberi bile yok. Bu olmaz!..

Vakıa işinizi saklayın, giderken söylemeyin nereye gideceğinizi ama, “Allah’a ismarladık!” deyin gene.

b. Yolculukta Emir Tayin Edilmesi

Ebû Dâvud, Beyhakî, Ebû Ya’lâ ve Ziyâü’l-Makdisî, Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan; İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹⁵

إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ، فَلْيُؤْمَرُوا أَحَدُهُمْ (د. ق. ع. ض. عن
أبي سعيد؛ ه. عن أبي هريرة)

RE. 43/2 (*İzâ harace selâsetün fî seferin, felyüemmirû ehadehüm.*)

(*İzâ harace selâsetün fî seferin*) “Üç arkadaş yola çıktı, bir yere gidiyorlar. (*Felyüemmirû ehadehüm*) İçlerinden birisini emir tayin etsinler; “Sen bizim başımız ol, emirimiz ol!” desinler.

Yolculuğun usulü; üç kişi bir araya geldik miydi yolda, mutlaka birimizi seçeceğiz. O seçeceğimiz adam da tabii daha takva sahibi, zâhid, ahlâkı güzel olanımız olacak.

“—Sen bizim emirimiz ol!” diyeceğiz.

Bunu yapmadan, üçümüz de ayrı ayrı gidersek, yine hep yola

²¹⁵ Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.99, no:8093; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10131; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.V, s.321; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7538; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.X, s.239, no:4011; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.511, no:1359; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.187, no:2242; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10129; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7539; Beyhakî, *Âdâb*, c.II, s.390, no:648; Ebû Hüreyre RA’dan.

İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.141, no:2541; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.X, s.238, no:4010; Hz. Ömer RA’dan.

Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.465, no:9307; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17499; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.89, no:1841.

gidiyoruz ama... Bu caiz değil. Bu hem imam olacak seçtiğimiz adam, bize namazları kıldırarak. Hem de bize:

“—Haydi şu vakit oturalım!”

“—Oturalım!”

“—Haydi şu vakit gidelim!”

“—Gidelim...”

“—Burada biraz istirahat edelim!”

“—Yok gideceğiz!”

İtiraz etmek olmaz; bunu emir tayin ettik, onun sözünü dinlemek mecburiyetindeyiz. Gidelim, gidelim; oturalım, oturalım; yatalım, yatalım...

Hatta bunun bir başka hadisimiz de var; bu yolculuk esnasında paralarınızı da birleştireceğiz, yememiz, içmemiz ayrı ayrı olmayacak. Herkes kesesinden yesin, olmaz... Madem ki beraber gidiyoruz, yola beraber çıkıyoruz, bunu da emir tayin ettik; ona vereceğiz paralarımızı, o paralarımızda bu ne alacaksa... Ekmek mi alacak, peynir mi alacak, tuz biber mi alacak?.. Beraber yiyeceğiz.

Bu daha da doğru olurmuş. Benim canım mesela bugün şunu isterim, bunu isterim. Öteki de bunu ister, öteki de bundan ister. Ayrı ayrı yemek ister. O tatlı olmaz. Emir olan kişiye paranızı da verin. Hatta bugün kaç para harcadık, bu hafta kaç para harcadık... O paralar verilir, o adam da ona göre hesabını yapar. Bunun daha iyi olacağını beyan buyurmuşlar.

c. Hacca Giden Kimsenin Mükâfâtı

Beyhakî, Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹⁶

إِذَا خَرَجَ الْحَاجُّ مِنْ أَهْلِهِ ، فَسَارَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ أَوْ ثَلَاثَ لَيَالٍ ، خَرَجَ مِنْ

²¹⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.478, no:4114; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.319, no:1262; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.11, no:11825; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.85, no:1833.

ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ ؛ وَكَانَ سَائِرَ أَيَّامِهِ دَرَجَاتٍ ؛ وَمَنْ كَفَنَ مَيِّتًا
كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ ثِيَابِ الْجَنَّةِ ؛ وَمَنْ غَسَلَ مَيِّتًا ، خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ ؛ وَمَنْ
حَثَا عَلَيْهِ التُّرَابَ فِي قَبْرِهِ ، كَانَتْ لَهُ كُلُّ هُوَّةٍ أَثْقَلَ فِي مِيزَانِهِ مِنْ
جِبَلٍ مِنَ الْجِبَالِ (هب . عَنْ أَبِي ذَرٍّ)

RE. 43/3 (*İzâ harace'l-haccü min ehlihî, fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin, harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû; ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin;*

Ve men keffene meyyiten kesâhu'llâhu min siyâbi'l-cenneti; ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî; ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî, kânet lehû küllü hüvvetin eşkâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel.)

(*İzâ harace'l-haccü min ehlihî*) “Hacı çıktı, hacca gidecek, evinden ayrıldı. (*Fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin*) Üç gün veya üç gece yol gitti. (*Harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû*) Anasının onu doğurduğu gün gibi günahlarından çıkmış olur. Günahı kalmaz üzerinde... (*Ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin*) Diğer günleri ise derecesinin yükselmesine vesile olur.”

Şimdi tayyare var ya üç saatte gidiyoruz; üç günlük yol nerede şimdi? Bu eski zamana göre... Meselâ, buradan [İstanbul'dan] Ankara'ya gitmek bile on beş gün sürüyormuş evvelce. Daha bir ay, iki ay gidecek. Günahı kalmadı ya, ondan sonra dereceleri artacak. Bu hacının mükâfâtı.

(*Ve men keffene meyyiten, kesâhu'llâhu min siyâbi'l-cenneti*) “Kim ki bir ölüyü kefenlerse, Allah o kimseye Cennet elbiseleri giydirir. (*Ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî*) Kim de bir ölüyü yıkarsa, günahlarından çıkmış olur. (*Ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî*) Her kim de kabrinde onun üzerine toprak atarsa, (*kânet lehû küllü hüvvetin eşkâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel*) attığı toprağın her zerresi, o kimsenin mizanında dağlardan bir dağdan daha ağır olur.”

Her gün olan bir hadise. Bir arkadaşımız sizlere ömür vefat etti. Bunu tekfin etmek, kefenlemek hepimizin vazifesi.

“—Yahu, imamı bulun! Cenaze imamına haber verin! Kim kefenleyecek bunu?”

Canım, hepimizin vazifesi... Hepimiz müslüman değil miyiz? Yıkayacağız da, kefenleyeceğiz de, gömeceğiz de... İmam var ama, imama hiç lüzum yok. Ama hepimiz karşıdan seyrediyoruz.

Adamın kefen alacak parası da yok, kimsesi de yok. “Hadi kefen parası benden olsun!” diyor, bu da onun içerisine girer. Kefenlemekten maksat sadece sarmak değildir. Onun parasını temin edip, kefeni almak da onun içerisine girer. Bu adama Cenâb-ı Hak cennet elbiselerinden giydirir.

Ölüyü yıkamak da hepimizin borcudur. Halbuki meyyit olduğu vakitte meselâ, annemiz, babamız, kardeşimiz... Hepimiz bir kenara çekiliyoruz, nasıl yıkandığını bile görmek istemiyoruz. Hatta yüzünü bile görmek istemiyoruz. Soluk bir beniz görmek istemiyor insan. Hep kaçıyor. Halbuki her kim bir meyyiti yıkarsa... Hepimizi yıkayacaklar, bundan korkulacak, kaçılacak bir şey yok. Bir kardeşimiz; konuşuyorduk biraz evvel ya. Bak şimdi vefat etti, onu yıkamak müslümanların vazifesi. Onu hepimiz yapabilmeliyiz. Mutlaka imamı aramaya, cenaze yıkayıcısı aramaya lüzum yok.

Bir meyyitin yıkanmasını beceren insan, Allah için böyle bir meyyiti yıkadığın vakitte, günahlarından tamamıyla çıkar. Ölüyü kabre götürdük, gömüyoruz. Toprak atacağız üzerine. Attığı her bir toprak parçasına, zerrelere mukabil, Cenâb-ı Hak o kimseye dağlar gibi sevap verir.

Allah hepimizi affetsin... El-hamdü lillâh Müslümanlar bundan çekinmiyor; ölü mezara konduktan sonra toprak atmak için gayret gösteriyor. Mezarlıklara da bırakmıyorlar. İyi ama bu yıkama meselesiyle kefenleme meselesine gelince hep geride duruyoruz.

Kefenlemenin tabii bir usulü var. Üç kefen yapılır buyrulmuş insana. Birisi iç gömleğidir, birisi dış gömleğidir, birisi de tamamıyla vücudunu saran, ayaktan başa kadar bir bezdir yani. Bunun beyaz olması efdaldir.

Kıyamet gününde kalkış, gömüldüğümüz kefenlerle olacak.

Elbisemiz kefen olacak yani.

Ama diyeceksin ki:

“—Biz de çürüdük, kefen de çürüdü...”

Oraya bizim aklımız ermez. Biz söylenen sözlere inanmak mecburiyetindeyiz. Allah hepimizi affetsin de bugünleri böyle selâmetle geçiren kullarından etsin...

ç. Helâdan Çıkarken Okunacak Dua

İbn-i Ebî Şeybe ve Dâra Kutnî, Tâvus Rh.A'ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹⁷

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْخَلَاءِ ، فَلْيَقُلْ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا
يُؤْذِينِي ، وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي (ش. قط. عن طاووس مرسلًا)

RE. 43/4 (*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul: El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yû'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî.*)

(*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul*) “Sizden biri helâdan çıkınca şöyle söylesin: (*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yû'zînî*) “Hamd olsun o Allah’a ki, bana ezâ vereni benden giderdi; (*ve emseke aleyye mâ yenfeunî*) bana faydalı olanı da benim üzerimde tuttu.”

İslâm’ın çok adabı var, İslâmiyet çok büyük bir nimettir. Helâya girerken bir dua var, çıkarken de bir dua var. Çünkü iki tane nimet var helâya girmekte... Eğer helâya giremezsek, o sıkıntı üzerimizde kalsa, işimiz fena... Izdıraplar içerisinde kıvrırırız. Tabii doktor doktor dolaşırız artık. Girerken bir dua edeceğiz, çıkarken de gene dua edeceğiz. Camiye girerken nasıl dua ediyoruz, helâya girerken de dua edeceğiz.

Bir de helâ pis yer, orası pis mahlûkların mevcut olduğu bir

²¹⁷ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.2, no:12; Tâvus Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.350, no:26390; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.83, no:1830.

yer. “Yâ Rabbi!.. Bu pis mahlukların şerrinden beni muhafaza eyle!” demek mecburiyetindeyiz. Bazı insanlarda çeşitli arızalar oluyor. Bunların tabii sebepleri var. O uğursuz mahlûkların zararına uğramak mümkün.

Burada çıkışı söylüyor. Giriş için de bir duamız var ama burada çıkıştan bahsetmiş. Çıkarken ne diyeceğiz? (*Felyekul: El-hamdü li'llâh*) Bir kere hamd etmek mecburiyetindeyiz. Nasıl ekmeği yeyip, karnımız doyunca *El-hamdü li'llâh* diyoruz. E orada o sıkıntıdan kurtulduğumuzdan dolayı bir *El-hamdü li'llâh* demek mecburiyetindeyiz. Bunu yapmazsak, hatalar olur.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا يُؤْذِينِي، وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي .

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî*) “Öyle Allah’a hamd olsun ki, bana ezâ veren şeyleri vücudumdan giderdi. (*Ve emseke aleyye mâ yenfeunî*) Bana faydalı olanı da benim vücudumda tuttu.”

Eğer hepsi çıksaydı, bu da bir işe yaramazdı. Vücudumuz ne alacak o zaman? Kuvvetsiz kalırız, kansız kalırız. Bir işe yaramaz. Faydalısını koydu vücudumuzda, zararlısını bizden def etti, kurtardı bizi. Onun için o Allah’a hamd ederim.

Bu çok incedir kardeşler! Allah kusurlarımızı affetsin... Zannediyoruz ki yemeği yiyoruz, içerideki makineler yapıyor vazifelerini, alıp gidiyor. Hiç de öyle değil. Hepsinin muvazzaf memurları vardır. Doktorlar onların kimisine mikrop diyorlar, kimisine bilmem ne diyorlar; ama aslında vazifeli memurlardır onların hepsi.

O mikrop dediğin senin, Allah’ın mahlûkudur. Onun da insanın vücuduna faydalısı var, zararlısı var. Onlar bizim vücudumuza, bize fayda vermek için çalışıyorlar. E öyleyse, şimdi onların vazifesi; faydalı olana, “Sen dur burada!” diyecek; ötekisine de, “Sen de çık buradan!” diyecek.

Orada hep memurlar var. O makine kendi kendine işlemez, memursuz makine yok burada. Attığımız lokmaların bile memuru var. Ama buna inanmak lazım ve bunu hissedebilmek lazım.

Yoksa kendi kendine insan düşünür de buna akıl erdiremez. Erdirmemize de imkân yok zaten. Onun için bize denilene bakarız. SAS Efendimiz, çıkarken böyle deyin demiş:

(*El-hamdü li'llâhi'lezi ezhebe annî mâ yü'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî*) “O Allah’a hamd olsun ki, bana fayda veren şeyleri vücudumda alıyordu, fayda vermeyen şeyleri de vücudumdan çıkarttı, rahatlandım.”

Bu rahatlığımızdan dolayı ona hamd etmek mecburiyetindeyiz. Her zaman ve her şeyde; yalnız burada değil. Ama buna dikkat ister ki, oraya girerken de duayı güzel yapmak lâzım! Aklıma şimdi gelemedi o girerken okunması lazım gelen dua ama şöyle olması gerek:²¹⁸

بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخَبْثِ وَالْخَبَائِثِ (ش. عن أنس)

(*Bi'smi'llâhi, allâhümme innî eûzü bike mine'l hubsi ve'l-habâis.*)

(*Bi'smi'llâh*) “Allah’ın adıyla başlıyorum. (*Allâhümme innî eûzü bike mine'l-hubsî ve'l-habâis*) Yâ Rabbi, hubstan ve habâisten sana sığınırım.”

Hubs ne demek? Her kötü, hoşlanılmayan, nahoş şeye *hubs* derler. *Habâis* de pislik gibi şeylere, maddeten pis olan şeylere derler.

“Yâ Rabbi, buradaki zarar veren mahlûkların, şeytanların, habis şeylerin şerrinden sana sığınırım. Beni muhafaza et, onların şerrine uğratma!”

d. Yola Çıkarken Okunacak Dua

Ebû Dâvud, Neseî, Ebû Ya'lâ ve İbn-i Hibbân, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

²¹⁸ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.1, no:5; Taberânî, *Dua*, c.I, s.132, no:358; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.45, no:17874; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXIII, s.220, no:36109.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹⁹

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ وَأَرَادَ سَفْرًا ، فَقَالَ : بِسْمِ اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ ،
تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ؛ قَالَ مَلَكٌ : كَفَيْتَ ، وَهَدَيْتَ ، وَوَقَيْتَ ؛ فَيَتَنَحَّى لَهُ
الشَّيْطَانُ ، فَيَقُولُ لَهُ شَيْطَانٌ : آخِرَ كَيْفٍ لَكَ بِرَجُلٍ قَدْ هَدَى وَكَفَى
وَوَقَى (د. ن. ع. حب. ض. وابن السنني عن أنس)

RE. 43/5 (*İzâ harace'r-raculü min beytihî ve erâde seferen, fekâle: Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh; kâle melekün: Küfite, ve hüdite, ve vukite; fetenehhâ lehü's-şeytânü, feyekülü lehü şeytânün: Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdîye ve küfiye ve vukiye.*)

(*İzâ harace'r-raculü min beytihî ve erâde seferen, fekâle*) “Bir kimse bir sefer murad ederek evinden çıktığı zaman şöyle derse: (*Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh*) “*Bismi'llâh, hasbiya'llâh, tevekkeltü ale'llâh*” derse, (*kâle melekün*) melek der ki: (*Küfite*) Bu sana yeterli oldu. (*Ve hüdite, ve vukite*) Hidayete nâil oldun ve korundun! (*Fetenehhâ lehü's-şeytânü*) Şeytan ise oradan uzaklaşır, (*feyekülü lehü şeytânün*) ve diğer bir şeytana söyle der: (*Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdîye ve küfiye ve vukiye*) Hidayete nail olan, kifayete eren ve korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin?”

Evimizden çıkıyoruz; işimize gideceğiz, dükkanımıza gideceğiz, mektebimize gideceğiz. Her zaman olan bir şey. İnsan evinden çıktığı vakitte, hemen paldır küldür çıkmamalı. Ayakkabısını giyerken *Bismi'llâh* diyerek önce sağ ayağını giymeli; kapıdan

²¹⁹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.290, no:4431; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.26, no:9917; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.171, no:403; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.397, no:41537; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.87, no:1837.

çıkarken de sağ ayağını atarak çıkmalı! Evinden çıkarken iki rekât namaz kılıp öyle çıkmalı! Belki dönemezsin, elimizde değil ki. Belki dönmek mümkün olmayacaktır. Onun için iki rekât namaz kılarısın. Hatta bir de çocuklarına;

“—Sizi Allah’a emanet ediyorum.” diye de söylemek lazım.

Evden çıkarken, şehir içine veya başka memlekete giderken, Cenâb-ı Peygamber üç kelimelik bir dua okunmasını tavsiye ediyor. Herkesin söyleyebileceği çok kısa bir şey:

بِسْمِ اللَّهِ، حَسْبِيَ اللَّهُ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ .

(*Bi’smi’llâh, hasbiya’llâh, tevekkeltü ale’llâh*) [Allah’ın adıyla çıkıyorum. Allah bana yeter. Ben Allah’a tevekkül ettim.]

Kapımızda iki tane bekçi var: Biri şeytan-ı aleyhi’l-lâ’ne, birisi de melek... Bu üçünü dediği vakitte, böyle dua ederek çıkarsa, şeytan defolur gider oradan. Melek o şahsı bayrağının altına alır. Evine dönünceye kadar, meleğin bayrağı, himayesi altında gider gelir.

Eğer böyle dua etmeden, hiç Allah hatırına gelmeden çıktıysa, melek çekilir; şeytanın bayrağı altında gider gelir. Kavgâ, gürültü, envai çeşit çirkinlikler, tartışmalar; hep buradan ileri gelir. Allah muhafaza etsin... Diğer bir rivayette (*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâh*) [Güç ve kuvvet Allah’a aittir.] ilâvesi vardır.

Böyle dua edince, melek der ki:

“—Sen Allah-u Teâlâ’nın himayesine girdin, korunacaksın, korkma artık. Yoluna devam et!”

Öteki şeytan da pabucunu eline alır, gider, oradan uzaklaşır ve diğer bir şeytana şöyle der:

“—Hidayete nâil olan, kifâyete eren ve korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin? Çünkü o Allah-u Teâlâ’nın himayesine girdi, ona sığındı, senin artık burada işin yok, hadi defol git!” diyecek.

Allah cümlemizi affetsin... Tefvîkât-ı samedâniyyesine mazhar etsin...

Onun için, müslüman evinden çıkmadan abdest alsın, iki rekât namaz kılsın, şu duaları da okuyarak işine gitsin, dükkânına gitsin, mektebine gitsin...

Bazı kardeşler geliyor:

“—İmtihanım var Hocaefendi, bir dua eder misin?” diyor.
Sen bu işleri yapma, ondan sonra dua iste...

e. Birliği Bozan Kimse

Taberânî, Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA’dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²⁰

إِذَا خَرَجَ عَلَيْكُمْ خَارِجٌ، وَأَنْتُمْ مَعَ رَجُلٍ جَمِيعًا، يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَا
الْمُسْلِمِينَ، وَيَفْرِقَ جَمْعَهُمْ؛ فَاقْتُلُوهُ (طب. عن عبد الله بن عمير)

RE. 43/6 (*İzâ harace aleyküm hâricün, ve entüm mea raculin cemian, yürîdü en yaşukka asa'l-müslimîne, ve yüferrika cem'ahüm; fa'ktülûh.*)

Bu çok dikkate şayan bir sözdür. İdareler, her devirde var. Memleketin idaresi yani, olmuyor idaresiz. İyi veya kötü, bir idare var başımızda. Herkes bu idarenin idaresi altında. Fakat bir münafık çıktı:

“—Bunlar beceremiyor işi, toplanalım, bunları devirelim. Biz yapalım bu işi...” diye başladı.

Derken grup toplandı, hadi bakalım, bir devirme alâmeti meydana... Adam mü'minlerin vahdetini bozmaya çalışıyor, onların birliklerini dağıtmak istiyor. O adamı öldürün, müslümanları ayırmasın birbirinden... Müslümanları birbirinden ayırmak isteyen işi ölümdür.

Allah kusurlarımızı affetsin. Bunlar her devirde olan şeyler. Bazı insanlar da buna karşı bir cesaretli oluyorlar bu işlerde. Allah onlara da hidayetler ihsan buyursun...

f. Evden Çıkarken Okunacak Dua

²²⁰ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.349, no;10433; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.199, no:4867; Ebû Nuaym, *Ma'rîfetü's-Sahâbe*, c.XII, s.288, no:3920; İbn-i Abdilber, *el-İstiâb*, c.I, s.293; Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.56, no:14823; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.89, no:1842.

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنْ بَيْتِهِ ، فَلْيَقُلْ : بِسْمِ اللَّهِ ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
إِلَّا بِاللَّهِ ، مَا شَاءَ اللَّهُ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ
(طب. عن يزيد بن خصيبة عن أبيه)

RE. 43/7 (*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul: Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl.*)

(*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul*) “Sizden birisi evinden çıktığı zaman...”

Evimizden çıkıyoruz. Yukarıda sefere çıkarken demişti, burada sefer yok. Evinden çıkan herkes; bir yere gidecek de değil, şuradan bakkaldan bir şey alacak yahut dükkâna gidecek. Peygamber SAS Efendimiz şöyle demesini tavsiye ediyor:

بِسْمِ اللَّهِ ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ، مَا شَاءَ اللَّهُ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ،
حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ .

(*Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl*) [Allah'ın adıyla çıkıyorum. Güç kuvvet Allah'ındır. Allah'ın istediği olur. Allah'a tevekkül ettim. Allah'a dayandım, o ne güzel vekildir.]

Hepimizin bildiği şeyler bunlar. Bunları söyleyerek evinden çıksın buyurmuşlar. Bunları söylemeden çıkarsak ne olur? Bilmem artık ne olacağını...

g. Kardeşini Ziyaret Etmenin Karşılığı

İbn-i Cerîr ve Beyhakî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²¹

²²¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.532, no:9174; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.98, no:25163; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.85, no:1834.

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ إِلَىٰ أَخِيهِ يَعُودُهُ، لَمْ يَزَلْ يَخُوضُ الرَّحْمَةَ، حَتَّىٰ
 إِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ غَمَرْتَهُ (ابن جرير، هب. عن علي)

RE. 43/8 (*İzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi yeùduhû, lem yezel yehùdu'r-rahmete hattâ izâ celese indehû gamarathü.*)

(*İzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi*) Bir kimse bir kardeşinin ziyaretini murad ederekten evinden çıkıyor.

“—Bugün gideyim, filan kardeşimin bir hatırını sorayım.” diyor.

(*Yeùduhû lem yezel yehùdu'r-rahmete hattâ izâ celese indehû gamarathü*) Onu, rahmet-i ilahiye istilâ eder. O ziyarete gitme niyetinde olduğundan dolayı Cenâb-ı Hak bunu rahmetine kandırır yani. Ne zamana kadar? Ta onun yanına varıp da oturuncaya kadar. Oturdu mu, (*gamarathü*) baştan aşağıya, her tarafına rahmet iner. Balığın suyun içerisine nasıl kaplaydıysa

her tarafı, bu da rahmet-i ilahiyeyle öyle kaplanır. Her tarafını rahmet-i ilahi istila eder. Onun için kardeşlerin ziyaretini ihmal etmemeli!

Bazı insanlar, kusursuz insan olmaz ya;

“—Onun şu kusuru var, bunun bu kusuru var, ben ona gitmem, ben buna gitmem...” derler.

Sen kendi kusurlarını ölçsen, senin kusurların herhalde onun kusurundan daha fazladır. Başkasının kusurundan hiç eksiğin yok. Gideceksin, onu ziyaret edeceksin. İcab ederse nasihat, ne a'lâ... İşte nasihat kabul edecek gibi değilse, sen vazifen olan ziyareti yap. O da sana gelsin. Akrabalık, dostluk, eşlik böyle hatalardan dolayı bozulmaz.

Gâvurla, dinsizle dostluk olmaz. Bu (*Lâ ilâhe illa'llâh, muhammedün rasûlü'llah*) diyor. Elinden geldiği kadar müslümanlara da saygı gösteriyor. E hatası var diyerekten bununla da arayı bozmak caiz değildir.

Onun için, herkes affolunduğu vakitte bu küsleri Allah affetmiyor. Küslükten uzak durmak lazım! Bazı adamların kötü huyları, bazı şeylerden darılırlar, görüşmem bir daha ben onunla bilmem ne diyerekten de uzun zamandır görüşmez. Araya şu girer, bu girer. Ziyaret çok iyi ...

h. Kadının Koku Sürünmesi

Neseî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²²

إِذَا خَرَجَتِ الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَلْتَغْتَسِلِ مِنَ الطَّيِّبِ ، كَمَا تَغْتَسِلُ
مِنَ الْجَنَابَةِ مُخْتَصِرٌ (ن. عن أبي هريرة)

RE. 43/10 (*İzâ haraceti'l-mer'etü ile'l-mescidi, feltağtesil mine't-tiybi, kemâ tağtesil mine'l-cenâbeti muhtasarun.*)

²²² Neseî, *Sünen*, c.XV, s.372, no:5037; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.430, no:9423; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.415, no:45180; *Câmi'l-Ehâdis*, c.III, s.91, no:1848.

(*Îzâ haraceti'l-mer'etü ile'l-mescidi*) Şimdi bakın, dikkat edin buna. Kadın evden çıkıyor, camiye gidecek. Bugün vaaz var, namaz var, gidelim şu camiye diyor. Cami olması da şart değil, kalabalık bir toplantı yerine gidiyor, nereye giderse... “İster mescid, ister bir toplantı yerine gideceği vakitte, (*feltağtesil mine't-tiybi*) Kokularından temizlensin, kokulu elbiseleri varsa yıkasın, üstünde kokular varsa onları da yıkasın! (*Kemâ tağtesil mine'l-cenâbeti muhtasarun*) Cenâbetlikten yıkandığı gibi, mescide gidecek yahut bir kalabalığa gidecek hanım; o kokulardan tamamıyla sıyrılsın, kokusuz bir halde gitsin!”

“—Canım, kokulanmanın ne zararı var?” diyeceksiniz.

Bak SAS Efendimizin sevdiği üç şeyden birisi de koku... Kokuyu seviyor. E yalnız erkeğe mahsus değil ki koku, kadın da kokulanmak ister. Kokulansın ama evinde, efendisine karşı kokulansın. Sokağa çıkınca, o kokudan ari olarak çıksın.

Niçin? Koku, insanın burnuna geldi mi hoşuna gider, bir de bakar şöyle, “Kimden geliyor bu koku?” diyerekten. Bir bakışma olur insanlarda. Cazibe olacak şeyler olur.

Onun için buyrulmuş ki:²²³

وَالْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ، فَمَرَّتْ بِالْمَجْلِسِ، فَهِيَ زَانِيَةٌ (حم. ت. طب.
عن أبي موسى)

(*Ve'l-mer'etü ize'sta'tarat*) “Bir kadın kokulanıyor, (*femerret bi'l-meclisi*) bir meclise uğruyor; (*fehiye zâniyetün*) o kadın zina yapmış gibi günaha girer.”

Bir şey yaptığı yok ama, o kokuyu kokutmak suretiyle gidişinin doğru olmadığını beyan sadedinde. Onun için öyle şimdi süs var. Bu koku... Bir de süslü, cazibeli elbiseler var. Bunu giyen birisini görünce, insan bakmak mecburiyetinde kalır. “Güzele bakmak sevaptır!” diyerek herkes bakar. E bu bakışlar, iyi neticeler vermiyor. Birçok kötülöklere, zinaya filan vesile oluyor.

²²³ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.469, no:2710; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.418, no:19762.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.384, no:45017; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.350, no:15676.

Ondan dolayı hanımefendilerin lüzumsuz yere sokağa çıkmamaları ve bir de bu kokulardan çok arı olmaları lazım. Kokusunu evde yapsın, süsünü de evde yapsın; efendisine karşı.

Hatta bir yerde görmüştüm de:

“—Siz hanımlarınıza söyleyin; öyle mükemmel elbiseler giyip de sokaklara çıkmasınlar!”

Giyemiyor, olmasın da giyemesin gibi tavsiyelerde bulunmuş. İçeride kadınlar da var, duymasınlar yani.

Şimdi bunun hakkından da gelinmez tabii. Gelinmez ama onların sokağa gidişlerinin zararı da çok büyük. Niçin? Bir alâka var iki tarafta da. Cenâb-ı Hak böyle yaratmış; iki tarafın birbiriyle alâkası var. Bu alâka dolayısıyla gönüller kirlenir.

Gönüller nazargâh-ı ilahidir. Allah'ın oraya bakış yeridir. Binâen aleyh Allah oraya baktığı vakitte onu kirli görmesi layık değil. O kir, aynı zamanda baktığımız vakitte, bizim gözlerimizi de kapatıyor. Göze hani katarakt falan diyorlar, perde geliyor. İşte gönle de böyle bir perde geliyor, görmez hale geliyor insan. Neden? O günahlar sebebiyle. En ufağı bakmak işte...

Ondan dolaydır ki Cenâb-ı Hak;

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور: ٣٠)

(*Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsârihim ve yahfezû furûcehüm*) “Ey Rasûlüm mü'minlere söyle gözlerini kapatsınlar, namuslarını muhafaza etsinler, nâ-mahreme bakmasınlar.” (Nur, 24/30) buyuruyor. Hanımlar için de:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ (النور: ٣١)

(*Ve kul li'l-mü'minâti yağdudne min ebsârihinne ve yahfazne furûcehünne*) “Mü'min kadınlara söyle; gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, iffetlerini korusunlar!” (Nur, 24/31) buyuruyor.

Çünkü bakışlar neticesinde birçok şeyler olabiliyor. Onun için emr-i ilahi bu.

Peygamberimiz de böyle buyurmuş. Ne diyor:
“—Cenâbetten nasıl yıkanırsa, kokulardan da öyle temizlensin, öyle gitsin! Kendini teşhir etmesin, herkese göstermesin!” diyor.

1. Lânet Etmenin Zararı

Beyhakî, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²⁴

إِذَا خَرَجْتَ اللَّعْنَةُ مِنْ فِي صَاحِبِهَا ، نَظَرْتُ ، فَإِنْ وَجَدْتُ مُسْلِمًا
فِي الَّذِي وَجَّهْتُ إِلَيْهِ ؛ وَإِلَّا ، عَادْتُ إِلَى الَّذِي خَرَجْتُ مِنْهُ (هَب .
عن عبد الله)

RE. 43/11 (*İzâ haraceti'l-la'netü min fî sâhibihâ, nazaret, fein vecedet mesleken fi'llezî vüccihet ileyhi; ve illâ, âdet ile'llezî haracet minhü.*)

(*İzâ haraceti'l-lâ'netü min fî sâhibihâ*) “Sahibinin ağzından lânet çıktığı zaman, (*nazaret*) bakar, (*fein vecedet mesleken fi'llezî vüccihet ileyhi*) eğer yöneltildiği kimsede kendisine yol bulursa ona gider; (*ve illâ, âdet ile'llezî haracet minhü*) aksi halde, kendisinden çıktığı kimseye geri döner.”

Bazı adamlar nedense böyle çok şiddetli olur, gazaplı olur. Ağzı da biraz bozuk olur. Çocukluktan alışmamak lâzım, Allah muhafaza... Alışmış ağzı sövmeye; “Allah belânı versin!” demeler, lânet etmeler... Bunlar çirkin şeyler. “Allah filâna lânet etsin!” diye söyledi, kızarıktan... Eğer bu adam bu lânete müstehaksa, o lânet ona erişir. Eğer o lânete müstehak adam değilse, döner gelir, sahibine yetişir. Hem kendi kendini lanetlemiş olur. Onun için bundan çok sakınmak lazım!

²²⁴ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.296, no:5163; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.614, no:8169; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.91, no:1847.

i. Evden Çıkarken İki Rekât Namaz Kıl!

Bezzâr ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²⁵

إِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ ، فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ ، تَمْنَعَانِكَ مَخْرَجَ السُّوءِ ؛ وَإِذَا
دَخَلْتَ إِلَى مَنْزِلِكَ ، فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ ، تَمْنَعَانِكَ مَدْخَلَ السُّوءِ (البزار ،
هب. عن أبي هريرة)

RE. 43/12 (*İzâ haracte min menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike mahrace's-sûi; ve izâ dehalte ilâ menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike medhale's-sûi.*)

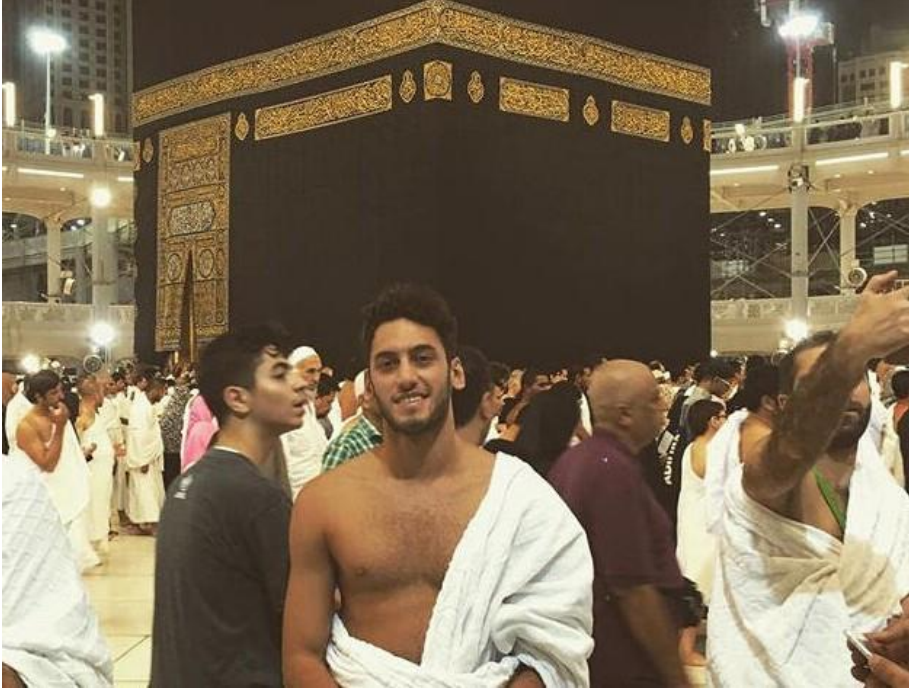
(*İzâ haracte min menzilike*) “Eviden çıkacağın zaman, (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike mahrace's-sûi*) o seni kötü bir çıkıştan men eder. (*Ve izâ dehalte ilâ menzilike*) Evine girdiğin zaman da (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike medhale's-sûi*) o namaz da seni, zararlı bir girişten men eder.”

Evinizden çıkarken, iki rekât namaz kılın, öyle çıkın! Hem abdestini alırsın. Zaten abdest aldıktan sonra, abdest boşa gitmesin diye iki rekât namaz kılmak da vazifemiz gene. İki rekât namaz kılarız, işimize ondan sonra gideriz. Abdestli ve namazlı olarıktan...

Yatarken de öyle. Abdest alırız, iki veya dört rekât namaz kılar, öyle yatarız. Belki uyanamayız. Ondandır dolayısı... Biz ... Cenâb-ı Peygamber öyle tavsiye ediyor bize. Evinizden çıkarken iki rekât namaz kılın, öyle çıkın. Ne olur? Sizi kötü şeylerden men eder. İki rekât... Aklın erer mi? Ermez. Benim de ermez, senin de ermez. Ama bunun altında büyük hikmetler var:

²²⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.124, no:3078; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.444, no:8567; Deylemî, *Müsnedü'l-Fırdevs*, c.I, s.280, no:1096; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.572, no:3686; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.398, no:41540; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.92, no:1850.

Allah'a teslim olmuşuz. Allah-u ekber diyerekten onun huzuruna durmuşuz, *Elham*'ını okumuşuz, zamm-ı süresini okumuşuz, salevatlar getirerekten namazını tamamlıyorsun. Hiçbir dua etmesek bile bu namazımız kâfidir yine. Bu suretle de Cenâb-ı Hak bizi kötü şeylerden muhafaza eder.

Çıkarken bunu yaptık. Akşam oldu, evimize geldik. Geldiğimiz vakitte iki rekât namaz kılalım! Ama ikindiden sonra olan bir vakitte olmaz da, akşamdan sonra evine girdiysen kıalarsın. Bu da senin kötü yollara düşmene mâni olur.

j. Hac ve Umreyi Birlikte Yapın!

Ebû Nuaym ve Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²⁶

²²⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.270, no:1049; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.47, no:11993; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.93, no:1851.

إِذَا خَرَجْتُمْ فِي حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ، فَتَمَتَّعُوا لِكَيْ لَا تَتَكَلَّفُوا؛ وَأَكْرِمُوا
الْخَبْزَ، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى سَخَّرَ لَهُ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ (حل).
عن أبي هريرة)

RE. 43/13 (*Îzâ haractüm fî haccin ev umretin, fetemetteù likey lâ tettekilû; ve ekrimü'l-hubze, feinna'llâhe sehbara lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı.*)

(*Îzâ haractüm fî haccin ev umretin*) “Hac veya umre için çıktığınızda, (*fetemetteù likey lâ tettekilû*) cahiliye adabına dayanmamak için temettû yapın!”

Gittik hacı olmaya, haccımızı yaptık. Bir de umre var hacdan sonra yahut hacdan evvel. İki vazife var; hacılık ve umre... Ama gidince ben hacca niyet ettim demeysin, umreye niyet ettim dersin, gidersin bir umre yaparsın. Zaten ihramımızı giymişizdir tayyarede yahut odamızda... İhramlı olarak bir tavaf, bir de say yapılır. Bir de tıraş olunur çıkılır. Bitti artık vazife.

Beş gün, on gün, on beş gün, ne kadar oturacaksan, elbiseni giyinirsin, çamaşırını giyinirsin. Hem de evine gider gelirsin, çoluk çocuğun varsa, onlarla her türlü muameleyi yaparsın. Rahatlık olur.

Ama bunu yapmaz da hep ihramda durursan, ihramın bir sürü yasakları var, onlara dikkat edemezsen, haccın da ziyana gider Allah esirgeye...

İkincisi: (*Ve ekrimü'l-hubze*) “Ekmeğe de ikram ve tazim edin! (*Feinna'llâhe sehbara lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı*) Zira Allah-u Teâlâ göklerin ve yerin bereketlerini ona müsahhar kılmıştır.”

Rahmetlik büyüklerimizden duymuştum: Üç yüz tane hizmetkâr var bu lokma bizim ağızımıza gelinceye kadar. Çiftçi buğday ekmek için tarlayı hazırlar, topraklar sürülür, tohum ekilir. Buğdaylar biter, bakım yapılır, gübrelenir, ilaçlanır. Buğdaylar başaklanır, taneler meydana gelir. O başaklar harmanda dövülür, taneler ayrılır. Değirmenciye gider un olur,

oradan gelir evimize. Fırıncıya gider filan. Bir sürü böyle insanlar hizmet ederler ona...

Bir tanecik hayatımızın idamesine en başta sebep ekmek. E buna hürmet, saygı lâzım! Binâen aleyh ekmeği, ağız silmek, kaşık silmek, bu olmadı diye atıvermek, toprağa düştü diyerekten atıvermek... Bunlar çok çirkin şeyler!

Her şey zaten topraktan oluyor. Toprağa düşmekle bir şey olmaz ki. Silersin, yine yiyebilirsin.

“—Bu ekmeğe ikram edin!” buyruluyor.

Bıçakla keser lokma lokma; o da caiz değil. Koparırsın, yersin.

Onun için besmeleyle yeyin!

Yemekten sonra, “El-hamdü lillâh, doyduk!” diyerek kalkmak, bu da insanî vazifelerimizdendir.

k. Yemek İçin Meyvaların Ayrılması

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, Beyhakî, İbn-i Hibbân ve Tayalisi, Sehl ibn-i Ebî Hasme RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²⁷

إِذَا خَرَصْتُمْ فَخَذُوا ، وَدَعُوا الثَّلَثَ ؛ فَإِنْ لَمْ تَدْعُوا الثَّلَثَ ، فَدَعُوا الرَّبِيعَ
(حم. ط. ش. د. ت. ن. ح. ب. ك. ض. طب. وثلاثة عن سهل بن
أبي حثمة)

RE. 43/14 (*Îzâ harastüm fehuzû, ve deu's-sülüis; fein lem ted'u's-sülüis, fedeu'r-rubü'*)

(*Îzâ harastüm fehuzû*) “Hurmanın zekâtını ağacı üzerinde

²²⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.44, no:582; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.448, no:15751; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.123, no:7234; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.74, no:3280; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.360, no:2305; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.IV, s.224, no:1590; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.171, no:1234; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.42, no:2320; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.351, no:2619; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.II, s.38, no:2858; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.II, s.311, no:490; Sehl ibn-i Ebî Hasme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.334, no:15912; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.93, no:1853.

takdir ettiğinizde, kesin; (*ve deu's-sülüs*) fakat üçte birini bırakın!”

Mahsullerinizi toplarken, zeytin, elma, armut, ayva... Neler varsa bir parça ayırın. Üçte ikisi sizin olsun ama birisini de bırakın! Fakir, fakara, eş, dost, ahbab yesin. Hepsi bizim diyerekten torbalara doldurup götürmeyin, birazını bırakın!

(*Fein lem ted'u's-sülüs, fedeu'r-rubü*) “Eğer üçte birini bırakamazsanız, dörtte birini bırakın!” Herkes dalda meyvaları olmuş görüyor, gözü kalıyor. İsteyen koparsın, yesin!

1. Alimin Talebeleri Arasında Ayırım Yapması

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²⁸

إِذَا خَصَّ الْعَالِمُ بِالْعِلْمِ طَائِفَةً دُونَ طَائِفَةٍ لَمْ يَنْتَفِعْ بِهِ الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ

(الديلمى عن ابن عمر)

RE. 43/15 (*İzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmî tâifeten dûne tâifetin, lem yentefî bihi'l-àlimî ve'l-müteallimî.*)

(*İzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmî tâifeten dûne tâifetin*) “Alim ilmini bir cemaate tahsis edip, diğerlerini mahrum ederse... Bir zümreye ders vermek istiyor, diğer zümre derste olsun istemiyor. (*Lem yentefî' bihi'l-àlimî ve'l-müteallimî*) O ilimden kendisi de, talebesi de, o cemaat da faydalanamaz. Ne okutana faydası olur bunun, ne dinleyene faydası olur.”

İmam Buhari Hazretleri Buhara'ya gittiğinde, o zamanın vâlisi, kendi çocuklarına özel ders vermesini istemiş:

“—Konağıma gel, benim çocuklarıma ders ver!” demiş.

İmam Buhârî Hazretleri:

“—Ben camide ders veriyorum şu anda; senin oğlun da gelsin camiye, o da dinlesin!” demiş.

“—Benim oğlum gidip de camide o kadar adamın içinde senin

²²⁸ *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.242, no:29288; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.94, no:1854.

dersini dinleyemez. Gel, benim evimde ders ver!”

“—Yapamam!” demiş.

Biz olsak, koşa koşa gideriz ama. O zamanki insanların Allah hepsinin şefaathlerine nail etsin...

Bunun üzerine Buhara Vâlisi, İmam Buhârî aleyhinde konuşmalar, dedikodular yaptırmış. Onları gerekçe göstererek İmam Buhârî’yi Buhara’dan dışarıya çıkarmış. O da Semerkand’a gitmek üzere yola çıkmış. Çok üzülmüş;

“—Kırk yıl İslâm aleminde dolaştım, her yerde izzet itibar gördüm; bir Buhara’ya sığamadım!” demiş.

Yolda Semerkand’a yakın Hartenk kasabasında akrabalarını ziyaret etmiş. O sırada hastalanmış, hicrî 256 yılının Ramazan Bayramı gecesi vefat etmiş. Ertesi gün (1 Eylül 870, Cuma) oraya defnedilmiş.

m. Evleneceği Kızın Yüzüne, Boyuna Bakılabilir

Ahmed ibn-i Hanbel ve Buhârî, Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyorlar ki:²²⁹

إِذَا خَظَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ، فَإِنَّ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ مِنْهَا، إِلَى مَا يَدْعُوهُ
إِلَى نِكَاحِهَا، فَلْيَفْعَلْ (حم. د.ع. ك. ق. ط.ح. ض. عن جابر)

RE. 44/1 (*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete, feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhîhâ, felyef'al.*)

(*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden biriniz bir kadına evlenme teklifinde bulununca, kadınla evlenmek için müracaat edince...” Buna *hutbe-i nikâh* diyorlar; nikâhlanmak için talepte bulunmak, kız istemek...

(*Feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhîhâ, felyef'al*) “Bu talip olduğun kişinin yüzünü, elini, boyunu şöyle bir görmek istersen, eğer gücün yeterse, yapabilirsen yap!”

n. Evleneceği Kızın Saçını da Sorsun!

Deylemî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³⁰

إِذَا خَظَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ، فَلْيَسْئَلْ عَنْ شَعْرِهَا، كَمَا يَسْئَلُ عَنْ
جَمَالِهَا؛ فَإِنَّ الشَّعْرَ أَحَدُ الْجَمَالَيْنِ (الديلمي عن علي)

RE. 44/2 (*İzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete, felyes'el an şa'rihâ, kemâ yes'elü an cemâlihâ; feinne's-ş-ş'a'ra ehadü'l-cemâleyni.*)

²²⁹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.475, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.334, no:14626; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.84, no:13265; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.III, s.14, no:3960; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.290, no:44527; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.95, no:1855.

²³⁰ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.291, no:44528; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.9, no:1552; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.96, no:1857.

(*Îzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden birisi bir kadına talib olduğunda, (*felyes'el an şa'rihâ*) ‘Saçı nasıldır? Sarı mıdır, beyaz saçlı mıdır; uzun mudur, kısa mıdır?’ diye bunu da sorsun! (*Kemâ yes'elü an cemâlihâ*) ‘Yüzünün güzelliği nasıldır; güzel mi, çirkin mi?’ diye soruyor ya, bunu sorduğu gibi saçını da öğrensin! (*Feinne's-şa'ra ehadü'l-cemâleyni*) Çünkü, saç da iki güzellikten bir güzelliktir. Kadınların güzelliklerini bir kat daha arttırır.”

Ama bugün kadınların saçları ortada... Allah cümlemizi affetsin...

İçkiye ait hadisleri yazıyordum, orada gördüm. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³¹

إِنَّ فِيَّ أُمَّتِي خَسْفًا ، وَمَسْحًا ، وَقَذْفًا (ش. عن ابن عمرو ؛
طب. كر. عن سعيد بن أبي راشد)

(*İnne fî ümmetî hasfen, ve meshan, ve kazfen.*) “Muhakkak benim ümmetimde de *hasf*, yere batma; *mesh*, insanların sûretlerinin değişmesi; *kazf*, taş yağması olayları görülecek.”

Vaktiyle insanlardan maymuna çevrilenler olmuş. Bizim Peygamberimiz'den evvelki devirlerde, asi olan insanlar akşam üstü insanken, sabahleyin maymun şekline döndürülmüş. Yüzü, gözü değişmiş, insanlara ders olsun diye. Fakat burada diyor ki bu mesh olacak, insanın şekli değişecek yani.

Tabii bilmiyorduk ama bugün görüyoruz ki, hakikaten insanlar değişiyormuş. İnsana benzemeyen bir şekil aldı şimdi insanlar. Saçlar dağınık, göğüs bağır açık, paçalar uzun, geniş, şöyle böyle... Yani görmediğimiz bir nesil türedi ortaya. İşte bu mesih demek, değiştirilen bir nesil çıktı ortaya...

o. Cennete Girmeden Kul Hakları Sorulur

²³¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.68, no:5537; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.377; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.448; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.21, no:12593; Saîd ibn-i Ebî Râşid RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XV, s.42, no:38368; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel ve Buhârî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³²

إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ ، حَبَسُوا بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ ،
فَيَتَقَاصُونَ مِظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا ، حَتَّى إِذَا نَقَوْا وَهَذَبُوا ،
أُذِنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةِ ؛ فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ ، لِأَحَدِهِمْ
بِمَسْكِنِهِ فِي الْجَنَّةِ أَدُلُّ مِنْهُ بِمَسْكِنِهِ ، كَانَ فِي الدُّنْيَا (حم. خ.
عن أبي سعيد)

RE. 44/3 (*İzâ haleşâ'l-mü'minûne mine'n-nâri, hubisû bi-kantarati beyne'l-cenneti ve'n-nâri*) “Mü'min kullar cehennemden kurtulunca, cehennemle cennet arasında bir köprüde durdurulurlar. (*Feyetekâssûne mezâlîme kânet beynehüm fi'd-dünyâ*) Aralarındaki gadirler, haksızlıklar orada kısas edilir. Yani oradaki haksızlıklar temizlenir ve haklar alınır, verilir. Tertemiz olduktan sonra cennete girmelerine izin verilir.”

(*Hattâ izâ nukkû*) “Tertemiz olduktan sonra, haklar verilip bittikten sonra; (*ve hüzzebû*) yine bu işler hizaya konulduktan sonra; (*üzine lehüm bi-duhuli'l-cenneh*) o zaman cennete girmelerine müsaade edilir.”

(*Feve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihi*) “Şu Muhammed'in canı, nefsi elinde olana yemin olsun ki...” Elinde olan kim? Allah. Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin olsun ki...

²³² Buhârî, Sahîh, Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.170, no:486; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.94, no:11917; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.385, no:3349; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.404, no:1186; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.370, no:38978; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.101, no:1865.

Nasıl canı elinde olur? Dilerse yaşatır, dilerse öldürür. Her şey Allah'ın emrine bağlı... Ne dilerse kaderine bağlı. Ne dilerse öyle olur. "Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a, Yaradan'a yemin olsun ki, (*lehadühüm bi-meskenihi fi'l-cenneti*) onlardan birisi cennetteki yerini, (*edellü minhu bi-meskenihi fi'd-dünyâ*) dünyadaki evinden daha iyi bilir. Daha hızlı gider, oraya..."

Oradaki cennet evleri dünya ile kıyas olunmaz. Allah kusurlarımızı affetsin... Her bir kişiye verilecek hizmetkârların da hududu yok. Oradaki verilecek arazinin de hududu yok. Çok geniş nimetlere mazhar olacak insanlar.

Fakat biz cenneti bu kadar nimetlere gark olmak için istemeyiz. Bu cennete yaşayalım, rahat edelim; maksat bu değil. Orada Cenâb-ı Hakk'ın müşahedesi var. Cemâl-i İlâhiye'yi müşahedeye mahsus bir yer. Onun için istiyoruz orasını.

Şimdi insanlar hesapsız, hadsiz, aklın fikrin ermediği bu nimetlere mazhar olunca, Cenâb-ı Hak bir tecelli edip kendini gösterecek orada kullarına... Onu görünce orada herkes, her nimeti unutacak. Herkes mest olmuş, kendisinden geçmiş bir durumda, hayran... O hayranlık halinde o tecelli devam etmeyecek, ayrılacak. Ayrılınca o tecellinin verdiği zevk, neşe, sürur artık tarifi imkân olmayan bir hadise.

Allah cümlemizi affetsin de selâmetle cennetine girebilmek, cemâlini görebilmek şerefine nail etsin...

ö. Besmeleyle Girmek, Besmeleyle Yemek

Ahmet ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, İbn-i Mâce ve diğer kaynaklar Câbir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³³

²³³ Müslim, *Sahih*, c.X, s.293, no:3762; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.217, no:3273; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.356, no:3877; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.346, no:14771; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.276, no:14384; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.161, no:8240; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.396, no:41534; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.127, no:1898.

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ ، فَذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى حِينَ يَدْخُلُ ، وَحِينَ
يَطْعَمُ ، قَالَ الشَّيْطَانُ : لَا مَبِيتَ لَكُمْ ، وَلَا عِشَاءَ هَاهُنَا ؛ وَإِنْ دَخَلَ
فَلَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ دُخُولِهِ ، قَالَ الشَّيْطَانُ : أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ ؛
وَإِنْ لَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ مَطْعَمِهِ ، قَالَ : أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعِشَاءَ
(حم. م. د. ه. عن جابر)

RE. 44/4 (*İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu, ve hîne yet'amu, kâle's-şeytânü: Lâ mebîte leküm, ve lâ aşâe hâhünâ; ve in dehale felem yezküri'sma'llâhi inde dühühîhî, kâle's-şeytânü: Edrektümü'l-mebîte; ve in lem yezküri'sma'llâhi inde mat'amihî, kâle: Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*)

(*İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu*) Adam evine Allah-u Teâlâ'nın ismini anarak girerse *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diyerek, Allah'ın adını anarak girerse; (*ve hîne yet'amu*) yemek yerken yine besmele çekerse;

(*Kâle's-şeytânü*) O zaman şeytan avanesine der ki: (*Lâ mebîte leküm*) Bu gece bu evde sizin geceleme imkânınız yok! (*Ve lâ aşâe hâhünâ*) Yemek de yok size burada... Yallah, gidin buradan!"

(*Ve in dehale felem yezküri'sma'llâhi inde dühühîhî, kâle's-şeytânü*) "Besmele çekmeden eve girerse, şeytan adamlarına der ki: (*Edrektümü'l-mebîte*) 'Bu evde geceleyin!' (*Ve in lem yezküri'sma'llâhi inde mat'amihî*) Yemek yerken de Allah'ın adını anmazsa, (*kâle*) şeytan adamlarına der ki: (*Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*) 'Geceleyecek yere de, yemeğe de kavuştunuz!' der."

Bak ne kadar hikmettir ki bir besmele-i şerifenin denilmesiyle, bir de yemekte de böyle bismelenin çekilmesiyle, o pis mahluklar oradan uzaklaşmak mecburiyetindedir. Nasıl ki müezzin Allah-u

Ekber dediği vakitte, hiçbir şeytan kalmaz ortada, hepsi defolur gider. Neden? O Allah-u Ekber nidasının altındaki bir ateş, öyle ateştir ki onu yakar. Şeytan bu ateşe tutulmamak için var suretiyle kaçır. Ezanın o Allah-u Ekber nidasına dayanamaz.

“*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*” de odur. İnsan ihlâsla “*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*” diyerek sağ ayağını atarak evine giriyor. Sofraya gelmiş, yemek yiyecek. “*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*” diyerek büyük öncü olur, bunu söyler. Etrafındaki çocuklar da buna alışır. O da ağzını yavaş yavaş alıştırarak bir *Bismi’llâh* der. Hatta birisinin demesi kafidir ama hepsinin demesini de baba öğretmeli çocuklarına... Hepsi de desinler, zararı yok. Binâen aleyh, şeytanın burada durmasına ve ondan istifade etmesine mani oluyor.

Şimdi diyor ki:

“—Maaşlar yetmiyor, kazançlar da yetmiyor.”

Maaşların yetmemesi, kazançların yetmemesinin yegâne sebebi, yediğine şeytan ortak. Karnımız doyuncaya kadar da yiyoruz ama eve gelen mahsulün bir kısmını da şeytan yürütüyor. Ona bizim idrakimiz kâfi değil, ne olursa olsun. Ama bunlar iştirak ediyorlar. Bereketini alıyorlar içinden.

İki lokma yeter demiş Efendimiz.

“—Nasıl olur, e yetmiyor bugün işte?”

Biz de o insan değil miyiz?

p. Cennet Ehline Ne İstedığının Sorulması

Hâkim, Câbir ibn-i Abdullah RA’dan rivayet etmiş.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:²³⁴

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ ، يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : هَلْ تَشْتَهَوْنَ شَيْئًا ،

²³⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.156, no:276; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.26, no:9025; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.185, no:1058; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Câmiü’l-Ehâdis, c.III, s.124, o:1894.

فَأَزِيدُكُمْ؟ فَيَقُولُونَ: رَبَّنَا، وَمَا فَوْقَ مَا أَعْطَيْتَنَا؟ فَيَقُولُ: رِضْوَانِي

أَكْبَرُ (ك. عن جابر)

RE. 44/5 (*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, yekûlu'llâhu azze ve celle: Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm? Feyekûlüne: Rabbenâ, ve mâ fevka mâ a'taynâ? Feyekülü: Rıdvânî ekber.*)

(*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) “Cennet ehli cennete girdikleri zaman, (*yekûlu'llâhu azze ve celle*) Aziz ve Celil olan Allah-u Teâlâ Hazretleri onlara buyurur ki:

(*Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm?*) “Şu yediğiniz nimetlerden, içtiklerinizden, gördüğünüzden, bu ikramattan, bu ihsanattan daha başka istediğiniz bir şeyler var mı? Canınızın çektiği arzu ettiğiniz bir şey var mı? Nimetlerimi ihsanlarımı size arttırayım. Daha çok vereyim. Onlardan da vereyim.

(*Feyekûlüne*) Onlar derler ki: (*Rabbenâ*) “Ey bizim Rabbimiz, (*Ve mâ fevka mâ a'taytenâ*) Şu bize verdiklerinden başka daha ne olabilir ki, ne isteyebiliriz? Bundan daha yüksek bir şey var mı?”

(*Feyekülü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Rıdvânî ekber*) “Benim razı olmam, rıdvânım, yani rıdvân-ı ekberim; işte en önemli, en büyük nimet budur. Benim rızam, bunların hepsinin üstündedir.”

İşte orada o tecelli olduğu vakitte, cennet ehli bütün nimetleri unuttur. Allah cümlemizi affetsin... Cennet çok bahtiyarlık yeridir. İşte burada bu *Allah* deyişimizin, *Lâ ilahe illallah* deyip müslüman olarak yaşamamızın mükâfatı olarak, Cenâb-ı Hak bizi cennetine sorgusuzca giren kullarının arasına kabul buyursun...

r. Cennete Girmeden Önce Helallaşılması

İbn-i Cerîr, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³⁵

²³⁵ Taberî, *Tefsir*, c.XIX, s.73; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.119, no:1888.

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ؛ نَادَى مُنَادٌ مِنْ تَحْتِ
الْعَرْشِ: يَا أَهْلَ الْمَظَالِمِ، تَتَارَكُوا مَظَالِمَكُمْ، وَادْخُلُوا الْجَنَّةَ (ابن
جرير عن أنس)

RE. 44/6 ((*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, ve ehlü'nâri en-nâra; nâdâ münâdin min tahti'l-arşı: Yâ ehle'l-mezâlimi, ve'dhulu'l-cennete*)

(*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) Ehl-i cennet cennete, (ve ehlü'nâri en-nâra) ehli cehennem cehenneme atılacağı zaman; (*nâdâ münâdin min tahti'l-arşı*) Arş-ı A'lâ'nın aşağısından bir ses seslenir. Bir münâdi nida eder. Allah'ın bir meleği veya Allah tarafından gelen bir nida bu. Bir ses gelir, Arş-ı A'lâ'nın altından:

(*Yâ ehle'l-mezâlimi*) “Ey zalimler! (*Tetârekû mezâlimeküm*) Yaptığınız gadirleri, zulümleri ödeyin ve helalleşin! Verin haklarını, sıfırlayın da (*ve'dhulu'l-cennete*) siz de cennete girin!” denilir.

s. Cennetteki Kimsenin Ailesini İstemesi

Taberânî ve İbn-i Mürdeveyh, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³⁶

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ الْجَنَّةَ، سَأَلَ عَنْ أَبِيهِ، وَزَوْجَتِهِ، وَوَلَدِهِ؛ فَيَقَالُ: إِنَّهُمْ

²³⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.440, no:12248; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.382, no:640; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.245, no:11369; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1153; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.478, no:39333; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.127, no:1897.

لَمْ يَبْلُغُوا دَرَجَتَكَ وَعَمَلِكَ. فَيَقُولُ: يَا رَبِّ، قَدْ عَمِلْتُ لِي وَلَهُمْ؛ فَيُؤْمَرُ

بِالْحَاقِقِ بِهِ (طب . وابن مردويه عن ابن عباس)

RE.44/7 (*Îzâ dehale'r-racülü'l-cennete, seele an ebeveyhi, ve zevcetihî ve veledihî; feyükàlü: İnnehüm lem yebliğû dereceteke ve ameleke. Feyekülü:Yâ rabbi, kad amiltü lî velehüm; feyu'meru bilhâkîhim bihî.*)

(*Îzâ dehale'r-racülü'l-cennete*) Adam cennete girdiği zaman, kişi tabii adamda olsa kadın da olsa... Genelleme suretiyle kişi cennete girdiği zaman; (*seele an ebeveyhi*) ana, babasını soracak. Ana babasından haber soracak:

“—Yâ Rabbi, benim annem vardı, babam vardı. Nerede onlar acaba?”

Kendisinin başından büyük maceralar geçti. Hesabı geçti. Sıratı geçti. Haklar kısas oldu. Cennete girdi. O zaman sevdiklerini hatırlıyor.

“—Nerede benim anam, babam? Biliyor musunuz?”

(*Ve zevcetihî*) “Hanımım vardı benim, acaba nerede?”

(*Ve veledihî*) “Çocuk çocuğum vardı, neredeler?”

“—Anam, babam, eşim, çocuğum, neredeler onlar?” diye sorar. Herhalde oradaki meleklerle soruyor, veyahut tercümansız konuşacak Rabbiyle.

“—Yâ Rabbi, benim anam vardı, karım vardı, çocuğum vardı. Ne oldu onlara?”

(*Feyükàlü*) Ona denilir ki melekler tarafından: (*İnnehüm lem yebliğû dereceteke ve ameleke*) Onlar senin mânevî derecene ulaşamadılar. Senin işlediğin işleri yapamadılar. Sen çok çalıştın. Çok iyi Müslümanlık yaptın. Yüksek dereceye çıktın. Onlar da senin derecene gelemediler.” diye cevap verilir.

(*Feyekülü*) Diyor ki bu zat: (*Yâ rabbi, kad amiltü lî velehüm*) “Yâ Rabbi, ben yaptıklarımı hem kendim için hem onlar için yaptım. Onların derecelerini de benim dereceme yükselt, beraber olalım!”

(*Feyu'meru bi-ilhàkîhim bihî*) “O zaman onların da o kimseye ilhak edilmeleri emrolunur.” Cenâb-ı Hak emreder; babası, annesi, hanımı, çocukları onun yanına getirilir, beraber olurlar.

ş. Namaz İçin Mescidde Oturan Kimse

İbn-i Ebî Şeybe ve İbn-i Cerîr, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³⁷

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، كَانَ فِي صَلَاةٍ ، مَا كَانَتْ الصَّلَاةُ تَحْبِسُهُ ؛
وَالْمَلَائِكَةُ يُصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ ، مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ ،

²³⁷ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.402, no:4093; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.322, no:19074; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.113, no:1878.

فَيَقُولُونَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ اَرْحَمْهُ، اللَّهُمَّ تَبَّ عَلَيْهِ؛ مَا لَمْ يُؤْذِ فِيهِ،

مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ (ش. وابن جرير عن أبي هريرة)

RE. 44/8 (*Îzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin, mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû, ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi, feyekülûn: Allâhümme'rhamhu, allâhümme tüb aleyhi; mâ lem yu'zi fîhi; mâ lem yuhdis fîhi*)

(*Îzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin*) “Sizden biriniz mescide girdiği, mescide dâhil olduğu zaman namazda sayılır, namazda olur, namazda olmuş gibi sevap kazanmaya devam eder durur. (*Mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû*) Namaz niyetiyle orada beklediği müddetçe namazdaymış kadar çok sevabı almaya devam eder durur.”

(*Ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi*) “Ve namaz kıldığı o oturma yerinde olduğu müddetçe, melekler onun üzerine salât u selam getirir, dua eder dururlar.”

Camiye geldi erken vakitte girdi. Daha bir çeyrek, yirmi dakika, yarım saat var ezana... Camide oturuyor. Bu oturduğu müddetçe, namazdaki gibi sevap alır. Melekler ona dua eder, (*feyekülûn*) derler ki:

(*Allâhümme'rhamhu, allâhümme tüb aleyhi*) “Yâ Rabbi, sen buna merhamet eyle! Sen bunun günahlarına tevbe nasib et...”

(*Mâ lem yu'zi fîhi, mâ lem yuhdis fîhi*) “O camide kimseye eziyet etmediği ve kimseyle konuşmadığı müddetçe bu duaya nail olur. Konuşursa ve kimseye eziyet ederse, bu duadan mahrum kalır.”

t. Camiye Girince Edilecek Dua

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³⁸

²³⁸ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.378, no:486; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II,

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيَسْلَمْ ، ثُمَّ لِيَقُلْ : اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ
رَحْمَتِكَ ؛ فَإِذَا خَرَجَ ، فَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ (ض. عن
أبي حميد الساعدي)

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim, sümme li-yekul: Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; feizâ harace, felyekül: Allâhümme'ftahlî ebvâbe fadlik.*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim*) “Sizden biriniz mescide girdiği zaman önce selâm versin. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*’ desin. Çünkü mescidde kimse olmasa bile melekler vardır, senin görmediğin varlıklar vardır.

(*Sümme li-yekul*) Sonra desin ki: (*Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, sen bana rahmetinin kapılarını aç!”

İnsan kendi evine girerken de selâm vererek girer. Hatta hiç kimse yoksa, (*Es-selâmü aleynâ ve alâ ibâdi'llâhi's-sâlihîn*) “Allah’ın selâmı bizim üzerimize olsun ve Allah’ın görünen görünmez, insten cinden varlıkların üzerine olsun!” diye dua edilir.

Camiye girdiğimiz vakitte kimse yoksa:

“—*Es-selâmü aleynâ ve alâ ibâdi'llâhi's-sâlihîn!*” deriz.

Eğer içeride cemaat varsa, “*Es-selâmü aleyküm!*” dememizi tavsiye ediyor ki, bizim imamlar sonradan demişler ki:

“—Cemaat camiye toplanmış. Kimisi tesbih çeker, kimisi Kur’an okur. Bunları meşgul etmeyin, içinizden selâm verin!”

Şâfililer yapıyor bunu ama bizim mescidimizde adet olmamış. Her giren “*Es-selâmu aleyküm!*” deyince herkes hep selâm alıp vermekle meşgul olacak. Ona meydan kalmasın diye selâmını içinden ver.

Selâm ver sonra da de ki:

s.152, no:2096; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.660, no:20787; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1874.

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ!

(*Allàhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Ya Rabbi, bana rahmet kapılarını aç!”

Vazifemizi yaptık, camiden çıkıyoruz. O zaman da:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ!

(*Allàhümme'ftahlî ebvâbe fadlik*) “Yâ Rabbi, bize fazilet kapılarını aç!” diye dua etmemizi tavsiye buyuruyorlar.

u. Yâ Rabbi, Beni Şeytandan koru!

Neseî, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Hâkim, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³⁹

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيَسَلِمْ عَلَى النَّبِيِّ ، وَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ افْتَحْ

لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ؛ وَإِذَا خَرَجَ ، فَلْيَسَلِمْ عَلَى النَّبِيِّ ، وَلْيَقُلْ : اللَّهُمَّ

أَعِصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ (ن. ه. ح. ك. عن أبي هريرة)

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi, velyekul: Allàhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyy, velyekul: Allàhümme a'sumnî mine'ş-şeytân.*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi*) “Sizden biriniz mescide girince Peygamber Efendimiz'e salât u

²³⁹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.490, no:765; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V, s.375, no:40078; Taberânî, *Dua*, c.I, s.151, no:427; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.659, no:20783; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1875.

selâm getirsin!” (*Velyekul*) Ve desin ki:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ!

(*Allâhümme’ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, bana rahmetinin kapılarını aç, içeri giriyorum; sevaplara gark eyle, mânevî bakımdan lütuflarına erdir.!”

(*Ve izâ harace, felyüsellim ale’n-nebiyy*) “Çıkarken de gene Peygamber Efendimiz’e salât u selâm getirsin!” (*Velyekul*) Ve desin ki:

اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ!

(*Allâhümme a’sımnî mine’ş-şeytân*) “Yâ Rabbi! Beni şeytandan koru!”

Burada mescide girerken ve çıkarken Rasûlüllah Efendimiz’e selâm vermemiz tavsiye ediliyor. Bu, “*Allahümme salli alâ muhammedin ve alâ âli muhammed*” demek suretiyle olabilir. Yahut, arkadaşlarımıza selâm verdiğimiz gibi, Rasûl-ü Ekrem’e de selâm verebiliriz:

“—*Es-selâmu aleyke yâ rasûla’llah!*”

“—*Es-salâtu ve’s-selâmü aleyke yâ rasûla’llah!*” şeklinde olabilir.

İmam Mâlik, Medine’de durmadı ya... Medine’de bulunurken Mescid-i Nebevî’nin dışından bile geçerken, “*Es-selâmü aleyke yâ rasûla’llah!*” dermiş. Dışarıdan, kapının önünden geçiyor; geçerken Rasûlüllah’a selâm vererek geçermiş. Eh, rûhâniyet-i peygamberî her yerde olduğuna göre, bizim burada da ruhaniyeti vardır Rasûlüllah’ın. Biz de ona karşı, “*Es-selâmü aleyke yâ rasûla’llah!*” diyebiliriz.

Her müslüman her an, Rasûlüllah SAS’in ruhaniyetinden istifade edebilecek kabiliyettedir. Mutlaka Mekke’ye yahut Medine’ye gitmek lâzım değil. Herkes bulunduğu mıntıkada Rasûlüllah’ın ruhaniyetine teveccüh ettiği vakitte, Rasûlüllah’ın

ruhaniyeti onun karşısındadır. Karşısında olduğundan, ona “*Es-salât u ve’s-selâmü aleyke yâ rasûla’llah!*” diyebilir.

Namazımızda *Ettahiyâtü*’yü okurken;

“—*Ettahiyâtü li’llâhi ve’s-salevâtü ve’t-tayyibatü, es-selâmu aleyke eyyühe’n-nebiyyü*” diyoruz.

Aleyke hitabı, sana demek. Rasûlüllah burada olmasa, sen ona nasıl hitap ediyorsun? O Medine-i Münevver’e’de 1400 sene evvel buradan ayrıldı. Şimdi ama ruhaniyeti daima gözümüzün önünde olduğu için “Ya Rasûlallah, sana selâm ediyorum!” diyorsun.

İşte bu niçin? Karşımızda demek ki ona öyle diyoruz. Olmayan bir şeye denmez ki bu; gülerler adama... Olmayan birisine selâm verirsen olmaz. Demek ki, Rasûlüllah bizim mâneviyatımızda hazır durumda... Hatta onu gözümüzün önünden hiç kaçırmamaya da dikkat etmemiz lâzım! Her zaman manevi huzurunda bulunmak şerefine, devletine nail olmalı...

Rasûlüllah’a selâm vermek, Medine-i Münevver’e’de olan bir adettir ama burada da aynıdır. Hacılar gittiği vakitte, o deliller

gelir, bizi ziyarete götürürler. Orada salât u selâmla Rasûlüllah'ın huzuruna gireriz. Çıkarken de vedâ için gireriz tekrar. O vedâda da gene ona bir salat u selam vererek çıkarız.

Geçen bizim Eyyûb Sultan Hazretleri hakkında da böyle bir rivayet oldu. Binâen aleyh gerek yerli, gerek dışarıdan gelen insan evvela gitmeli, Eyyûb Sultan Hazretleri'ni ziyaret etmeli, selam vermeli, okumalı, ruhuna hediye etmeli; ondan sonra alışverişine gitmeli. Memleketten çıkarken de gene git oraya, Allah'a ısmarladık diyerekten oku, ruhuna hediye et, selâm ver, öyle git!

Binâen aleyh, mescidden çıkarken de Peygamber SAS'e selâm vereceğiz, “*Es-selâmu aleyke yâ rasûla'llah!*” diyeceğiz. Selâmdan sonra da:

اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ!

(*Allâhümme a'sımnî mine's-şeytân*) “Yâ Rabbi! Beni şeytandan koru!” diyeceğiz. Çünkü karşımızdaki düşman görünürse, kolay iş.

Ama görünmeyen bir mahlûktan korunmak için Allah'ın kudretine sığınıyoruz.

Onun için Kur'an okurken de, “*Eûzü bi'llahi mine's-şeytâni'r-racîm*” diyerekten Kur'an'a öyle başlarız. Okurken de Allah-u Teâlâ'ya sığın, şeytan aldatmasın seni, şaşırtmasın namazında...

Onun için, mescidden çıkarken, (*Allâhümme a'sımnî mine's-şeytân*) “Yâ Rabbi, mescidde korunduk el-hamdü lillâh, şeytan bizi aldatmadı ama çıktığımız vakitte şimdi bize musallat olacak. Bu musallat olup da bizi kandırmasın, aldatmasın, günaha sokmasın; sen beni muhafaza et ya Rabbi bundan...” diyeceğiz.

ü. Hutbe Okunurken Namaz Kılınmaz!

Taberânî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴⁰

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، وَالْإِمَامُ عَلَى الْمِنْبَرِ ، فَلَا صَلَاةَ وَلَا
كَلَامَ حَتَّى يَفْرُغَ الْإِمَامُ (طب. عن ابن عمر)

RE. 44/11 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide*) “Cuma vakti camiye girdik, (*ve'l-imâmü ale'l-minber*) imam çıkmış hutbeye, minberde... (*Felâ salâte ve lâ kelâme*) Artık namaz da kılınmaz, konuşma da olmaz. (*Hattâ yefruğa'l-imâmü*) İmam konuşmasını bitirir, iner. Arkasından cemaatle farzı kılarız.”

“—E öndeki sünneti kılamadık?”

O sünneti farzdan sonra kılarız.

İmam iki hutbe arasında oturup da dinlenir. İki hutbe arasında bir-iki dakikalık oturma vardır. Bazı insanlar o iki hutbe arasında hemen kalkar, kılamadığı namazı kılmaya çalışır.

Olmadı, hutbe bitmedi ki daha... Onu namazdan sonra kılacaksın!

²⁴⁰ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.407, no:3120; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.747, no:21212; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.114, no:1879.

v. Misafirlikte Yediğın Yemek Hakkında Sorma!

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Ya'lâ, Hâkim ve Taberânî, Ebu Hureyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴¹

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ ، فَأَطْعَمَهُ طَعَامًا ، فَلْيَأْكُلْ مِنْهُ ،

وَلَا يَسْأَلْ عَنْهُ ؛ وَإِذَا سَقَاهُ شَرَابًا ، فَلْيَشْرَبْ مِنْهُ ، وَلَا يَسْأَلْ عَنْهُ

(حم. ع. ك. طس. حب. عن أبي هريرة)

RE. 44/12 (*İzâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-müslimi, feet'amehû taâmen, felye'kül minhü, ve lâ yes'el anhü; ve izâ sekàhu şerâben, felyeşrib minhü, ve lâ yes'el anhü.*)

Sizden biri müslüman kardeşini ziyarete gittiğinde, yemek yedirirse yesin ve o yemekten sual etmesin. Ve içecek bir şey içirirse içsin ve ondan da sual etmesin.

(*İzâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-müslimi*) “Müslüman bir kardeşiniz sizi çağırıyor yahut bir kardeşinize gittiniz misafir oldunuz. (*Feet'amehû taâmen*) Yemek koydu önümüze; (*felye'kül minhü*) *Bismillâh* de ondan ye! (*Ve lâ yes'el anhü*) O yemek hakkında sorma! Onu nereden kazandığını, nasıl kazandığını sorma!”

(*Ve izâ sekàhu şerâben*) “Sana içecek bir şey ikram ederse, (*felyeşrib minhü*) ondan iç! (*Ve lâ yes'el anhü*) O içecek hakkında sorma! Kardeşini üzecek sorulardan sakın!”

²⁴¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.399, no:9173; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.276, no:5305; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.140, no:7160; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.258, no:65; Tâhâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.222, no:6005; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.67, no:5801; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.435, no:2961; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.60, no:8043; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.87, no:1075; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.309; Ebû Hureyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.259, no:25938; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.115, no:1881.

y. Misafirlikte Orucun Bozulması

Taberânî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴²

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ، فَأَرَادَ أَنْ يَفْطِرَ، فَلْيَفْطِرْ؛
إِلَّا أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ رَمَضَانَ، أَوْ قِضَاءَ رَمَضَانَ، أَوْ نَذْرًا (طَبَّ .
عن ابن عمر)

RE. 44/13 (*Îzâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-müslimi, feerâde en yuftira, felyuftir; illâ en yekûne zâlike ramadâne, ev kadâe ramadâne, ev nezren.*)

(*Îzâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-müslimi*) “Sizden biri müslüman kardeşini ziyaret ettiği zaman, kardeşi yemek getirip, ondan orucunu bozmasını isterse, (*felyuftir*) bozsun. (*İllâ en yekûne zâlike ramadâne*) Ancak Ramazan’sa, (*ev kadâe ramadâne*) Ramazan orucunun kazası ise, (*ev nezren*) veya nezir orucu olursa onlar müstesnadır.”

Meselâ, Ramazan’da hastalık dolayısıyla bir oruç tutamamış, onun kazasına niyet etmiş. O gün de kardeşinin evine gitti, o da yemek getirdi. Kaza orucu bozulmaz.

Yahut bir nezri var, “Ben şu işten kurtulursam, şu kadar gün oruç tutacağım!” demiş, nezretmiş. Kardeşi de yemek getirmiş. Nezir orucu da bozulmaz.

Bunlardan başka oruç varsa, onu bozar, sonra gene tutar. Oruçluydum ama yarın gene tutarım der, yemeği yer. Bunda bir beis yok.

z. Cemaate Geç Gelen Kimse

²⁴² Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XII, s.379, no:13406; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.III, s.457, no:5223; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.260, no:25940; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.114, no:1880.

Deylemî Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴³

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، وَالْإِمَامُ فِي التَّشَهُدِ ، فَلْيَكْبِرْ وَلْيَجْلِسْ
مَعَهُ ؛ فَإِذَا سَلَّمَ ، فَلْيَقُمْ إِلَى صَلَاتِهِ ، فَإِنَّهُ قَدْ أَدْرَكَ فَضْلَ الْجَمَاعَةِ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ ابْنِ عَمْرِو)

RE: 44/14 (*İzâ dehale ehadüküm mescide, ve'l-imâmü fi't-teşehhüdi, felyükebbir velyeclis meahû; feizâ selleme, felyekum ilâ salâtihi, feinnehû kad edreke fadlü'l-cemaati.*)

(*İzâ dehale ehadüküm mescide*) “Sizden biri mescide girdiğinde, (*ve'l-imâmü fi't-teşehhüdi*) imam teşehhüdde oturuyorsa... İmam ayağa kalksın diye orada beklemesin; ‘Ayağa kalksın da ben de o zaman uyayım!’ demesin.” Ya ne yapsın? (*Felyükebbir*) “Hemen tekbirini alsın, (*velyeclis*) ve otursun!”

(*Feizâ selleme*) “İmam selâm verdi, ‘*Es-selâmü aleyküm!*’ dedi, bitirdi namazı; (*felyekum ilâ salâtihi*) o zaman kılamadığı namazlar için ayağa kalksın ve namazını tamamlasın! (*Feinnehû kad edreke fadlü'l-cemaati.*) Böylece o kimse cemaatle namaz kılma sevabına nail olmuş olur.”

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına kabul etsin...

El-fâtiyah!

04. 04. 1976 – İskenderpaşa Camii

²⁴³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.301, no:1189; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.544, no:20696.

11. MÜ'MİN KARDEŞİN İÇİN DUA

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve
sahbihî ecmaîn...*

*İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve
enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve
sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin
bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve
bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme
ennehû kâl:*

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَرِيضٍ، فَلْيُصَافِحْهُ، وَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ،

وَلْيَسْأَلْهُ كَيْفَ هُوَ؛ وَلْيَنْسِئْ لَهُ فِي الْأَجْلِ، وَلْيَسْأَلْهُ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ، فَإِنْ

دَعَاءَ الْمَرِيضِ كَدَعَاءِ الْمَلَائِكَةِ (هَب. وضعفه عن جابر)

RE. 45/1 (*İzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, felyusâfihhu, velyeda' yedehû alâ cebhetihî, velyes'elhü keyfe, velyünsi' lehû fi'l-ecel; velyes'elhü en yed'uve lehû, feinne duâe'l-marîdi kedua'il-melâikeh.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.*” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihannın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Hasta Ziyaretinin Âdâbı

Beyhakî Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴⁴

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَرِيضٍ ، فَلْيَصَافِحْهُ ، وَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ ،
وَلْيَسْأَلْهُ كَيْفَ هُوَ ؛ وَلْيَنْسِئْ لَهُ فِي الْأَجْلِ ، وَلْيَسْأَلْهُ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ ، فَإِنَّ
دُعَاءَ الْمَرِيضِ كَدُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ (هَب. وضعفه عن جابر)

RE. 45/1 (*İzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, felyusâfihhu, velyeda' yedehû alâ cebhetihî, velyes'elhü keyfe, velyünsi' lehû fi'l-ecel; velyes'elhü en yed'uve lehû, feinne duàe'l-marîdi keduà'i'l-melâikeh.*)

²⁴⁴ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.541, no:9214; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.103, no:25191; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.116, no:1884.

(*Îzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, fe'l-yusâfihhu*) “Sizden biriniz bir hastanın ziyaretine gidip yanına girdiği zaman, onunla musafaha etsin, elini tutsun! (*Velyeda’ yedehû alâ cebhetihî*) Sonra elini onun alınına koysun, (*velyes’elhü keyfe*) ‘Nasılsan?’ diye sorsun.

(*Velyünsi’ lehû fi’l-ecel*) “Ona ölüm korkusunu unutturacak tavsiyelerde bulunsun!”

“—Nasılsın, Allah şifa versin, afiyet versin! İyi gördüm seni... Daha çok yaşarsın inşallah!” gibi güzel sözlerle taltif ederek o hastayı hoşlandırısın. Ümit verici şeyler söylesin!

“—Ateşi var mı, sıhhati nasıl?” gibilerden elini alınına koysun; onun nasıl olduğunu, halini, hatırını sorsun ve ömrünün uzun olmasını Allah’tan dilesin, ‘Allah sana ömür versin, inşallah bu hastalıktan kurtulursun, nice yıllar yaşarsın...’ diye böylece dua eylesin!”

(*Velyes’elhü en yed’uve lehû*) “Hastadan kendisine dua etmesini istesin.”

“—Allah hastaların duasını kabul eder. Benim için dua et!” desin. (*Feinne duâe’l-marîdi keduâi’l-melâikeh*) “Çünkü hastanın duası meleklerin duası gibidir; makbuldür.”

Her ne kadar bu hadisi zayıf hadislerden addetmişlerse de ibadet değil, itikad da değil, bir duadan ibaret olan bir şey olduğu için naklinde beis yoktur demişler.

b. Misafir Rızıkıyla Gelir

Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴⁵

إِذَا دَخَلَ الضَّيْفُ عَلَى الْقَوْمِ، دَخَلَ بَرَزِقِهِ؛ وَإِذَا خَرَجَ، خَرَجَ بِمَغْفِرَةٍ

²⁴⁵ Sehâvî, *Makâsîdü’l-Hasene*, c.I, s.85, no:62; Enes RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.242, no:25836; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.88, no:227; *Câmü’l-Ehâdis*, c.111, s.128, no:1899.

ذُنُوبِهِمْ (الدَّيْلِمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

RE. 45/2 (*İzâ dehale'd-dayfu alâ kavmin, dehale bi-rızkihî; ve izâ harace, harace bi-mağfireti zünûbihim.*)

(*İzâ dehale dayfu alâ kavmin*) “ Bir kavme bir misafir geldiği zaman, (*dehale bi-rızkihî*) gelen misafir rızkıyla gelir.” Yani misafirden korkmayın, sizden bir şey gidecek değil; misafir rızkıyla gelir.

(*Ve izâ harace*) “Misafirlik bitip de evden kalkıp gideceği zaman da, (*harace bi-mağfireti zünûbihim*) misafir edenlerin, ev sahiplerinin günahlarını affettirip, onları mağfiret ettirip öyle gider.” Bu büyük bir tebşirattır.

Onun için Hz. İbrahim AS'ın sıfatlarından birisi, sehâvetti, cömertlikti. Sofrasında yalnız olarak yemek yemezmiş. Daima aramış, uzak mesafelere kadar giderek, bir misafir bulup getirmeye çalışmış.

Onun için misafirin iyisine kötüsüne bakılmaz, kim olursa olsun... Tabii iyisi olursa başka da, misafir Müslüman olmasa bile reddetmemeli!

“—Bu gâvurdur, dinsizdir, ne işi var benim evimde?” diyerek onu çevirmemeli!

İbrahim AS'a bir gâvur geldi, ona din teklif etti.

O dedi ki:

“—Hayır, kabul etmem dinini...”

“—E hadi git, ben de sana ekmek vermem!” dedi.

Gittikten sonra İbrahim AS'a Cenâb-ı Hak vahyetti ki:

“—Yâ İbrahim, ben bu gâvuru doksan senedir besliyorum. Sana bir gün misafir geldi de bir yemek vermedin bu adama!” buyurdu,

Bunun üzerine İbrâhim AS üzüldü. Gâvurun arkasından gitti, onu yoldan çevirdi. Durumu anlattı, onu evine davet etti.

“—Senin yüzünden Rabbim beni ikaz etti.” dedi.

Gâvur çok etkilendi. Ne güzel dininiz varmış. Benim gibi bir

inanmayan bir kimse için Rabbin seni ikaz etmiş diye kalbi yumuşadı.

“—*Lâ ilâhe illa'llâh, İbrâhim halîlu'llâh!*” diyerek imanla müşerref oldu.

Onun için, misafir kim olursa olsun, onu haliyle kabul etmeli; kendi haline göre yapacağı ikramı yapmalı!

c. Mü'minin Kabirdeki Hali

İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Ziyâü'l-Makdîsî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴⁶

إِذَا دَخَلَ الْمَيِّتُ الْقَبْرَ، مَثَلَتْ لَهُ الشَّمْسُ عِنْدَ غُرُوبِهَا، فَيَجْلِسُ يَمْسَحُ

عَيْنَيْهِ، وَيَقُولُ دَعَوْنِي أُصَلِّيَ (هـ. حـب. ض. عن جابر)

RE. 45/3 (*İzâ dehale'l-meyyitü'l-kabre, müssilet lehü's-şemsü inde gurûbihâ, ve yeclisü yemsehu ayneyhi, ve yekülü deûnî usallî.*)

(*İzâ dehale'l-meyyitü'l-kabre*) “Mevtâ, vefat etmiş olan kimse kabre konulduğu zaman, (*müssilet lehü's-şemsü inde gurûbihâ*) ona sanki güneş batıyormuş gibi gösterilir, öyle temsil olunur. O kabre girdikten sonra şöyle bir kalkar, ona güneş batıyormuş, ikindinin vakti geçiyormuş gibi gelir. Öyle gösterilir.”

(*Ve yeclisü yemsehu ayneyhi*) “Gözlerini ovuşturarak oturup bir taraftan, ‘Vay, uyumuşum kalmışım...’ filan gibi gözlerini ovuşturarak; (*ve yekülü deûnî usallî*) ‘Bırakın beni kalkayım, ikinci namazımı kılayım; güneş neredeyse batmak üzere...’ filan diye namaz kılma telaşında olur.”

Hz. Peygamber SAS Mi'rac'a giderken Musa AS'a uğramıştı da

²⁴⁶ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.325, no:4262; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.385, no:3116; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.318, no:1258; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.129, no:1901.

Musa AS'ı kabrinde namaz kılariken görmüştü. Yani cesetleri her ne kadar toprağa inkişâb etse de Müslümanlar ruhen namazdalar dâimâ... Bu dünyadayken ruhumuz bu ibadete alıştığı için, kabirde de ibadetini yapacak. İnşaaallah bunlar dolayısıyla, cennet-i a'lâsını Cenab-ı Hak cümlemize ikram edecek.

Akşam bir misafirimiz vardı bizim. Ciddeli kendisi, bu kitap da oradaydı. Aldı eline, şöyle bakar oldu. Galiba şuralarda bir yere rast geldi, bir hadisi okuyordu. Biz de bunları daima okuyoruz ama hatırdan kaçıyor. Ama hatırımda kalan kısım şöyle:

İslamiyet'in parlak devirleri; sahabe devri, tabiin devri, tebe-i tabiin devri, müctehitler devri... O zaman İslamiyet çok coşkun, her tarafta böyle deniz gibi kaynıyor Müslümanlık... Fakat o devirler geçecek, bir devir gelecek ki fitne devri... O fitne devrinde insanlar Kuran okuyacaklar, öğrenecek ve öğretecekler. Ama garaz için öğrenecekler, Allah için, lillah için değil.

Sonra soruyorlar Peygamber Efendimiz'e:

“—Bunlar bizim ümmetten mi?”

“—Evet, Ümmet-i Muhammed'den... Bunlar cehenneme odun olacaklar.” diyor.

Allah öyle riyakârane amel nasib etmesin... Hepimizi muhafaza etsin...

Halisâne muhlisâne ibadet edenler, yarın ahirette, gözlerini yumduktan sonra, bu ibadetleri zevk içerisinde yaşayacaklar. İbadetten insanlar mânevî bir zevk alırlar.

Onun için, bir kitapta okudum da, çok hoşuma gitti. Diyor ki: Dünyada çeşit zevkler var küçüklükten ihtiyarlığa kadar... Kimisi paranın peşinde zevk alır, kimisi malın peşinde zevk alır, kimisi kadının peşinde zevk alır, çoluk çocuktan zevk alır, kimisi mevkilerle zevklenir. İşte çeşit çeşit zevkler.

Hitabet zevkleri... Sonra bir de meselâ büyük rütbelere sahip olan insanların zevkleri... Bir de mesela kumandanların düşmanı önüne katıp da kovaladığı vakitteki zevk... Düşman gidiyor

Akdeniz'e doğru, kaçıyor, bu artık kim bilir ne kadar zevk alıyor.

Fakat bu zevklerin hepsi fani. Bir gün gelir ya bir inkılap, ya bir hastalık, ya bir maraz, bir dert, insana her şeyi unutturur.

Hatta şimdi bana haber geldi, bizim arkadaşlarımızdan birisi var, çok musalli, mütediyyin, cömert, belki yirmiden fazla haccı da var... Şimdi namaz kılamıyor bir durumda... Kendisinin de haberi yok yani, mes'ul değil, mes'uliyetten kurtulmuş, irade elden gitmiş. Son günlerini bekliyor yani. Böyle bir durumda.

Demek insanda her şey fani. Servet de gitti, bilmem ne de gitti, gitti. Ameli şimdi onun neyse, o ameliyle haşrolacak o insan... Binaen aleyh bu zevklerin hepsi bitti. İnsan tabii para dağıtırken bir zevk alır, bu adam çok para dağıtıyordu, çok çocuk okutuyordu. Bir zevk bundan alıyordu tabii, bu zevk ile bunları yapıyordu, ama bugün o zevklerin hepsi tükenmiştir.

Yalnız bir zevk var, ibadetin zevki, maarif zevki, müşahede zevki diyorlar ki bu zevkte nihayet yok... Bu zevk işte insanı öldükten sonra da ibadet ettirecek mezarında, ondan sonra Cenâb-ı Hakk'ın müşâhedesiyle, gayb alemlerinde ömrü geçecek. Allah cümlemizi bu hakîkî müşahedeleri seyreden zümreye dâhil eylesin...

ç. Ev Sahibi Evin Emiridir

Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴⁷

إِذَا دَخَلَ قَوْمٌ مَنْزِلَ رَجُلٍ ، كَانَ رَبُّ الْمَنْزِلِ أَمِيرَهُمْ ، حَتَّى يَخْرُجُوا

مِنْ مَنْزِلِهِ ، وَطَاعَتُهُ وَاجِبَةٌ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ)

²⁴⁷ Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.III, s.424, no:902; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24817; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.131, no:1908.

RE. 45/5 (*İzâ dehale kavmun menzile raculin, kâne rabbü'l-menzili emîrehüm, hattâ yahrucû min menzilihî, ve tâatuhû aleyhim vâcibetün.*)

(*İzâ dehale kavmün menzile raculin*) “Bir gurup insan bir arkadaşlarının, bir adamın evine konuk geldikleri, misafir oldukları zaman...”

Hepsinin başkanı kim olur?

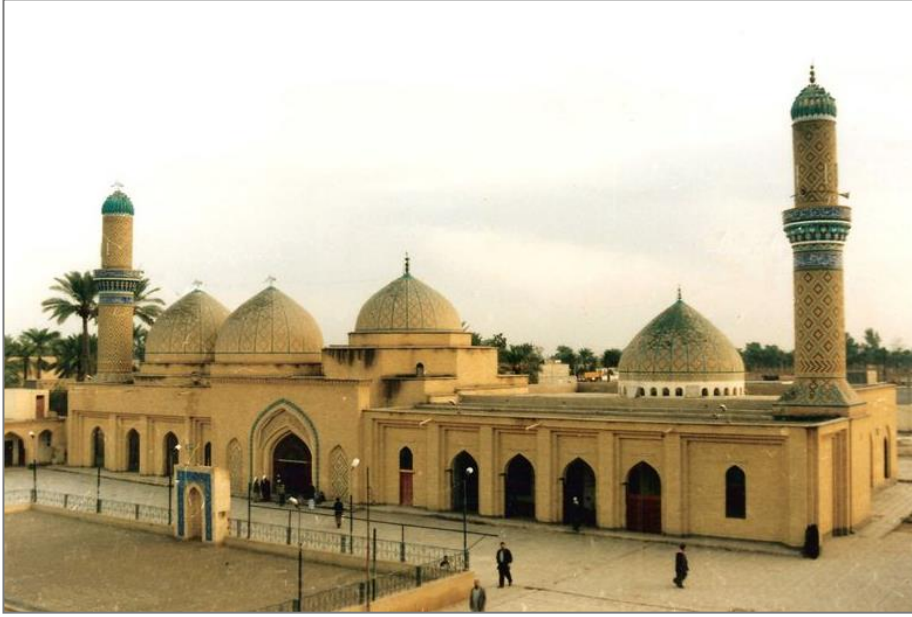
(*Kâne rabbü'l-menzili emîrehüm*) “Evin sahibi o misafirlerin hepsinin emiri, komutanı, başkanı olur; söz onundur, ferman, buyruk onundur, ev sahibinindir. (*Hattâ yahrucu min menzilihî*) O topluluk o adamın evinden çıkıncaya kadar durum böyledir. (*Ve tâatuhû aleyhim vâcibetün*) O misafirlerin o ev sahibinin emrine uymaları vaciptir, boyunlarının borcudur. Sözü dinlemeleri gerekir.”

İslâmiyet’i hakikaten öğrenmek isteyen her Müslümana hadis ilmini bilmek farzdır desem yerindedir. İlm-i hadisi bilmeyen insanın Müslümanlığı çok zayıftır. Bunlar tabii hep bilmekle olmaz, Efendimiz’in zamanındaki sahabeler okumak bilmiyordu, fakat Efendimiz’in sözlerini kulaklarına alıp, içlerine yerleştirerek, o suretle de hepsi cihanın alimleri olmuşlardı.

Bu sefer Bağdat’ta Cenab-ı Hak nasib etti. Orada Huzeyfetü’l-Yemânî Hazretleri’ni, Selman-ı Fârisî Hazretleri’ni ve Câbir ibn-i Abdullah Hazretleri’ni ziyaret nasib oldu. Sahabe-i kirâmdandı bunlar. Kabirleri de çok asude, şöyle rahat, çok zevk verici bir halleri var.

Meselâ, ötekilerin kabirleri çok saltanatlı... Bir türbe yapılmış, insan türbeye bakmaya vakit bulamıyor etrafındaki parlaklıklardan... O kadar fahiş ziynetler yapmışlar. Kubbeler altınla kaplı, bilmem neler neler...

Ama bunları gayet sade, hiçbir şey yok! Yalnız kendilerinin örtüleri var üzerlerinde... İnsan içeriye girince yüreği mest oluyor yani... Çünkü ölü demek abes, tam hayatta insanlar... İnsan hayattayken onlardan nasıl feyz alıyorsa, yine aynı feyzi orada da alıyor.

Selmân-ı Fârisî RA Türbesi, IRAK

Binaen aleyh, böyle bir kavmin evine girdiğiniz vakitte, onun evinden çıkıncaya kadar, o evin sahibi o cemaatin emiridir. Bu emire itaat etmek o misafirlere vaciptir. Evin sahibi ne derse o olacak artık. Sana neresini gösterdiyse, orada oturman lazım. Ne getirdiyse, onu yemen lazım. Nasıl ikram ettiyse ona razı olman lazım. Yalnız suya, yastığa, tuza hakkı varmış istemeye...

d. İzinsiz Eve Giren Kimse

İbnü'n-Neccâr, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:²⁴⁸

إِذَا دَخَلَ عَلَيْكُمُ السَّائِلُ بِغَيْرِ إِذْنٍ فَلَا تُطْعِمُوهُ (ابن النجار عن عائشة)

²⁴⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.318, no:1259; Hz. Aişe RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.400, no:16252; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.131, no:1907.

وهو مما بيض له الديلمي

RE. 45/6 (*Îzâ dehale aleykümü's-sâilü bi-gayri iznin, felâ tut'imûhu.*)

(*Îzâ dehale aleykümü's-sâilü bi-gayri iznin*) “Sizden birinizin evinize bir dilenci, sizin izniniz olmadan girerse, izinsiz girerse, (*felâ tut'imûhu*) ona bir şey yedirmeyin, içirmeyin; istediğini de vermeyin!” Çünkü o izinsiz geldi içeriye...

Allah affetsin cümlemizi...

e. Duada Kararlı Olmak

Buharî, Müslim, Ahmed ibn-i Hanbel ve Neseî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴⁹

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَعِزِّمِ الْمَسْأَلَةَ فِي الدُّعَاءِ ، وَلَا يَقُلْ : اللَّهُمَّ إِن شِئْتَ

فَأَعْطِنِي ، فَإِنَّ اللَّهَ لَا مُسْتَكْرَهَ لَهُ (ش. حم. خ. م. ن. عن أنس)

RE. 45/7 (*Îzâ deà ehadüküm felya'zimi'l-mes'elete fi'd-duâi, ve lâ yekul: Allâhümme in şite feâtinî, feinna'llâhe lâ müstekrihe lehû.*)

(*Îzâ deà ehadüküm*) “Sizden biriniz dua ettiği zaman...” El açıp Allah'tan bir şeyler istiyoruz, buna dua etmek diyoruz. (*Felya'zimi'l-meselete fi'd-duâi*) “İsteğinde azimli olsun!”

“—Ver yâ Rabbi, ihsan et yâ Rabbi...” diye duasını candan,

²⁴⁹ Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.413, no:5863; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.174, no:4837; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.101, no:11999; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.151, no:10420; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.316, no:1245; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.283, no:6376; Musannef, *İbn-i Ebî Şeybe*, c.X, s.198, no:29772; Buharî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.213, no:608; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3179; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.139, no:1924.

kuvvetli, istekli ve şevkli olarak ille istiyorum gibi bir duyguyla azimli olarak yapsın.

(*Ve lâ yekul: Allâhümme in şî'te feâtinî*) “Yâ Rabbi, istersen bana şunu ver, istemezsen verme!” tarzında söyleyerek istemesin! ‘Şunu istiyorum yâ Rabbi’ diye azimli söylesin!”

(*Feinna'llâhe lâ müstekrihe lehû*) Cenâb-ı Hak onun böyle dua etmesinden rahatsız olmaz.”

Bağdat'ta gördük, adamlar Abdülkâdir-i Geylânî türbesine gelmişler. Türbe dışarıda, büyük, demir parmaklıklarla, kafeslerle de süslü. Tutmuş, adeta koparacak demiri, böyle sallıyor. Tabii içinden de bir şey istiyor. Diyor ki:

“—Benim bu işimi senden istiyorum, sen bunu yap!” diyor.

Halbuki bunların hepsi hem bid'attır, hem günahdır. İstenilen şey yalnız Allah'tan istenir. Allah'tan istemekte vasıta olur. Ona vasıta olmasını arz edersin. Yoksa ondan istersen, şirke kadar gider iş...

Bütün mahlûkat kuldân ibarettir. Kulluktur vazifesi... Vermek

kudretinde değildir kimse ama ilticâda vesile olur; “Yâ Rabbi bunu istiyor, bunu bana lütfet!” diye ilticada bulunur.

Peygamber SAS'den de isterken, vesile ol diyerek istenir.

“—Yâ Rasûlallah, bunu bana ver!” dersen şirk olur, günah olur.

“—Yâ Rasûlallah, Cenab-ı Hak'tan bu dileğim var, fakat ona söyleyecek yüzüm yok, ben sana geldim. Sen benim bu işime vesile ol da Cenâb-ı Hak bana bunu lütfetsin!” diyebilirsiniz.

Araya bir vesile sokuyorsun, ondan isteme değil.

f. Kendi Duasına Âmin Demek

Deylemî ve İbn-i Adiy, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵⁰

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيُؤْمِنْ عَلَىٰ دُعَاءِ نَفْسِهِ (عد. عن أبي هريرة، وهو مما بيض له الديلمي)

RE. 45/8 (*Îzâ deâ ehadüküm, felyüemmin alâ duâi nefsihî.*)

(*Îzâ deâ ehadüküm*) “Sizden biriniz dua ettiği zaman, (*felyüemmin alâ duâi nefsihî*) kendisinin duasına kendisi de âmîn desin.”

(*Âmîn*) “Duamı kabul et!” demek. Başkası dua ederken “Âmîn...” dediğimiz gibi, kendi duamıza da “Âmîn...” demekle Cenâb-ı Peygamber bizi vazifelendiriyor.

g. Mü'min Kardeşinin Arkasından Dua Etmek

Müslim, Ümmü'd-Derdâ RA'dan; Harâitî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

²⁵⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.316, no:1250; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.108; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3180; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.139, no:1923.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵¹

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ، قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: وَلَكَ بِمِثْلِهِ
(م. عن أم الدرداء؛ الخرائطي عن أبي هريرة)

RE. 45/9 (*Îzâ dea'r-raculü li-ahihî bi-zahri'l-gaybi, kàleti'l-melâiketü: Ve leke bi-mislihî*)

(*Îzâ dea'r-raculü li-ahihî bi-zahri'l-gaybi*) “Bir kimse mü'min kardeşine onun olmadığı yerde, gıyabında dua ederse, arkasından dua ederse; (*kàleti'l-melâiketü: Ve leke bi-mislihî*) melekler derler ki: Ona istediğin şeyin bir mislini Allah sana da versin!”

Duanın en güzeli, kardeşin için arkasından ettiğin duadır. Meselâ bir fakir kardeşin var;

“—Yâ Rabbi, benim şu fakir kardeşime hayırlı rızıklar ver, mal mülk ver!” diyorsun.

Hasta bir kardeşin var;

“—Yâ Rabbi, sen şu hasta kardeşimi iyileştir.” diyorsun.

Öteki kardeşin meselâ işsiz;

“—Yâ Rabbi, şu işsiz kardeşime bir iş ihsan eyle...” diye dua ediyorsun.

Sen kardeşlerin için kime ne istiyorsan, bir melek de diyor ki:

“—Yâ Rabbi, buna da ver bu kadar, istediği kadar!”

Sen kendi dilinle kardeşine istiyorsun, sana da melek istiyor. Elbette meleğin duası senin duandan daha hayırlıdır. Binaen aleyh kardeşine iste ki, sana da verilsin.

h. Kadının Kocasına İcâbet Etmesi

Neseî, Begavî, İbn-i Hibbân, Taberânî, Beyhakî, Ziyâü'l-

²⁵¹ Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.269, no:4912; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.331, no:1311; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXV, s.126; Ümmü'd-Derdâ RA'dan.

Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.49, no:101; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.308, no:1369; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.106, no:3360; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.143, no:1930.

Makdîsî ve Tirmizî, Talk ibn-i Ali RA'dan rivayet etmişler.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵²

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ ، فَلْتَأْتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنَوُّرِ
(ن. غ . حب . طب . ق . ض . ت . حسن صحيح عن طلق

(بن علي)

RE. 45/10 (*Îzâ dea'r-racülü zevceteihû li-hacetihî, felte'tihî ve in kânet ale't-tennûr.*)

(*Îzâ dea'r-racülü zevceteihû li-hacetihî*) “Bir kimse haceti için zevcesini çağırdığında, (*felte'tihî ve in kânet ale't-tennûr*) tandır üzerinde de olsa ona gelsin!”

Yani ekmek pişiriyor fırında... Fırında ekmek pişirirken eğer ekmek kocasına aitse, “Ekmeği bırak da gel!” dediği vakitte bırakıp gider. Ama pişirilen ekmek ammeye ait bir ekmekse, ekmeğinin yanmasından mes'ul olacağı için itaat etmeyebilir.

Bu kadınlar için büyük bir ders levhası... Hiçbir kadın, hangi hizmette olursa olsun, kocasına muhalefet etmemeli! Kocasının emrine itaat etmeye çalışmalı!

i. Deve Üzerinde Bile Olsa İcabet Etsin!

Bezzâr, Zeyd ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵³

²⁵² Tirmizî, *Sünen*, IV, s.387, no:1080; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.331, no:8240; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.292, no:14487; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.313, no:8971; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.473, no:4165; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.306, no:17420; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.255, no:170; Talk ibn-i Ali RA'dan.

²⁵³ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.571, no:7660; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.89, no:231; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.142, no:1928.

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَلْتَجِبْ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى ظَهْرِ قَتَبٍ
(البزار عن زيد بن أرقم، وصح)

RE. 45/11 (*Îzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâşihî, feltüciib ve in kânet alâ zahri katebin.*)

(*Îzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâşihî*) “Bir kimse zevcesini yatağına çağırdığında, (*feltüciib ve in kânet alâ zahri katebin*) o kadın deve sırtında da olsa davetine icabet etsin!”

Kadın meselâ deveye binmiş, bir yere gidecek, nereye gidecekse... Kocasını gel diyor. Deveye inip binmesi zor. Bu zorluğa katlanacak, onun emrine itaat edecek.

j. Beyine İcabet Etmeyen Lânete Uğrar

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim ve Ebû Dâvud, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵⁴

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَأَبَتْ، فَبَاتَ غَضَبَانَ عَلَيْهَا، لَعْنَتُهَا
الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَصْبِحَ (حم. خ. م. د. عن بي هريرة)

RE. 45/12 (*Îzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâşihî, feebet, febâte gadbâne aleyhâ, leanethe'l-melâiketü hattâ tusbiha.*)

(*Îzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâşihî, feebet*) “Bir kimse zevcesini yatağına çağırdığında gelmez, yüz çevirir de (*febâte gadbâne aleyhâ*) kocası ona öfkeli olarak gecelerse; (*leanethe'l-melâiketü hattâ tusbiha*) sabah oluncaya kadar melekler o kadına

²⁵⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.XI, s.14, no:2998; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.303, no:2596; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.43, no:1829; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9669; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.292, no:14485; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.86, no:4296; Ebû, Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.57, no:6196; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.76; Ebû Hüreyre RA'dan.

lânet eder.”

Erkeğin hanımı üzerinde hakkı vardır. Davet ettiği zaman icabet etmesi gerekir. İcabet etmezse, meleklerin lânetine uğrar.

Allah kusurlarımızı affetsin...

k. Dua Ederken İki Elinizi Açın!

İbn-i Mâce, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵⁵

إِذَا دَعَوْتَ اللَّهَ، فَادْعُ اللَّهَ بِيْطْنِ كَفِّكَ، وَلَا تَدْعُ بظُهُورِهِمَا، فَإِذَا

فَرَعْتَ، فَامْسَحْ بِهِمَا وَجْهَكَ (هـ. وابن نصر عن ابن عباس)

RE. 45/13 (*İzâ deavte’llàhe fe’d’ullàhe bi-batni keffeyke, velâ ted’u bi-zuhûrihimâ, feizâ ferağte, fe’msah bihimâ vecheke.*)

(*İzâ deavte’llàhe bi-batni keffeyke*) “Allah’a dua ettiğinde iki elinin içini yukarı açarak dua et! (*Velâ ted’u bi-zuhûrihimâ*) Sakın böyle onların dışları ile dua etme! (*Feizâ ferağte, fe’msah bihimâ vecheke*) Duayı bitirdiğinde de iki elinle yüzünü mesh et!”

Bundan murat tefe’üldür. Yâni avuçların rahmet-i ilahî ile, berekât-ı ilâhî ile doldu da, bundan vücudun da istifade etsin diye yüzünden aşağıya sürüyorsun.

Fakat kıtlık zamanlarında yağmur duaları yapılırken veyahut bir afet gelir, Allah esirgeye, bu afetin def’i için dua edildiği vakitte, eller tersine olarak böyle dua edilir. Yâni;

“—Yâ Rabbi, yağmurunu böyle inzal et! Afetini bizden kaldırır!” mânâsına...

1. Ehl-i Kitap İçin Dua

²⁵⁵ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.22, no:1171; Mervezî, *Salâtü'l-Vitr*, c.I, s.111, no:74; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.368; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.80, no:3231; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.145, no:1936.

İbn-i Adiy, İbn-i Asâkir ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵⁶

إِذَا دَعَوْتُمْ لِأَحَدٍ مِنَ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى ، فَقُولُوا : أَكْثَرَ اللَّهِ مَالِكَ وَوَلَدِكَ
(عد. كر. والدیلمی عن ابن عمر)

RE. 45/14 (*İzâ deavtüm li-ehadin mine'l-yehudi ve'n-nasârâ, fekülû: Eksera'llâhu mâleke ve veledêke.*)

(*İzâ deavtüm li-ehadin mine'l-yehudi ve'n-nasârâ*) Siz Yahud ve Nesara'ya dua etmek istediğiniz vakitte, komşuluk, iş arkadaşlığı gibi sebeplerle onların gönlünü hoş etmek istedi-

²⁵⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.271, no:1052; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LV, s.208; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.178; Ebû Nuaym, *Ahbâr-i İsfahan*, c.VIII, s.342, no:1600; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.189, no:6097; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.146, no:1939.

ğinizde, (*fekülû:Eksera'llâhu mâleke*) “Allah senin malını ve çocuklarını çok etsin!” diye dua ediniz.”

Çünkü mal çok oldukça, çocukları da çok oldukça, belâsı da o nisbette çoğalacaktır. Bu onun lehine değil aleyhinedir. Allah muhafaza etsin...

Peygamber SAS buyurmuşlar ki:²⁵⁷

نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحِ، لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ (حم. حب. ك. طس. ش.
ع. هب. كر. عن عمرو بن العاص)

(*Ni'me'l-mâlû's-sâlih, li'r-racûli's-sâlih*) “Sâlih, iyi bir insan için helâl, sâlih bir mal ne güzel şeydir.”

Bu Bursa'daki Hüdavendigâr Hazretleri'nin camisinde koca bir levha ile yazılıdır, küçüklükten beri ezberimde kalmıştır.

Geçen Cuma veyahut Cumartesi günü Bekir Hâkî Efendi²⁵⁸ vaaz etmiş, birisi nakletti bana. Bu vaazında anlatmış:

²⁵⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.197, no: 17798; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.6, no:3210; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.3, no:2130; Buhârî, *el-Edebü'l-Müfred*, c.I, s.112, no:299; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.291, no:3189; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.263, no:7336; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.18, no:22628; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.91, no:1248; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.259, no:1315; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.186; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.316, no:1061; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XIII, s.268, no:5284; İbn-i Ebî'd-Dünyâ, *İslâhu'l-Mâl*, c.I, s.32, no:43; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.653; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVI, s.143, no:100019; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.257, no:6757; Beyhakî, *el-Âdâb*, c.III, s.86, no:791; Amr ibnül-As RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1821, no:2823; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXIII, s.348, no:26199.

²⁵⁸ Bekir Hâkî YENER: 1882'de Dağistan'da doğdu. 1900'de önce Van'a, sonra Tokat Zile'ye göç ettiler. Dinî tahsiline Tokat'ta başladı.1912'de İstanbul'a gitti, tahsilini orada tamamladı. Medresetü'l-Kuzâtı başarıyla bitirerek kadı olma hakkını elde etti. Hadis, Siyer ve Arap Edebiyatı konularında kendini yetiştirdi. Medreselerde hocalık yaptı. Medreseler kapandıktan sonra dokuz yıl avukatlık yaptı. 1939-1949 yılları arasında İstanbul Müftülüğünde çalıştı. Eminönü müftülüğü (1954-1960) ve İstanbul müftülüğü (1960-1961, 1965-1966) görevlerinde bulundu. Vaizlik yaptı (1966-1972). 4 Mart 1975'te doksan üç yaşında vefat etti ve Edirnekapı Kabristanı'na defnedildi.

Peygamber SAS Efendimiz ashabdan birisini çağırması:
“—Seni harbe yollayacağım bir yere! Silahını, bıçağını al, tedarîğini yap ve gel!” demiş.

O adam da hazırlanmış, gelmiş.

Rasûlullah Efendimiz ona;

“—Sana şimdi biraz da para vereceğim.” demiş.

Adam demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah! Biz *fî sebîli'llâh* muhaceret ettik de geldik Mekke'den... Paraya, pula ihtiyacımız olsaydı, orada mallarımızı, mülklerimizi bırakıp da gelmezdik. Paraya, pula ihtiyacımız yok!” demiş.

O zaman Rasûlullah Efendimiz demiş ki:

نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ، لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ (حم. حب. ك. طس. ش.
ع. هب. كر. عن عمرو بن العاص)

(*Ni'me'l-mâlû's-sâlih, li'r-racûli's-sâlih*) “Sâlih, iyi bir insan için helâl para, sâlih bir mal ne güzel şeydir.”

Dünyasını da kazandırır ahiretini de kazandırır. Ama sâlih olmazsa, Allah esirgeye, dünyası da perişan ahireti de perişan olur.

Demek ki malının çokluğu, saadetine dalâlet etmiyor. Eğer saadetine dalâlet etseydi, Peygamber SAS Efendimiz, “Yahudiye malın çok olsun diye dua et!” demezdi. Çünkü görüyoruz paraları, sâlih olmayan insanlarda ne büyük felâketler doğuruyor. Allah'ı da unutturuyor adamlara, Peygamberi de unutturuyor, dini de unutturuyor; büsbütün bir acayip mahlûk oluyor.

m. Dügün Yemeğine İcâbet Edin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud ve İbn-i Hibbân, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵⁹

إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْوَلِيمَةِ، فَلْيَأْتِهَا (مَالِك، ح.م.
خ. م. د. ح. ب. عن ابن عمر)

RE. 45/15 (*İzâ düiye ehadüküm ile'l-velîmeti, felye'tihâ.*)
(*İzâ düiye ehadüküm ile'l-velîmeti*) “Sizden biriniz *velîme*'ye, düğün yemeğine çağrıldığında, (*felye'tihâ*) gitsin!”

Gitmemelik etmesin; çünkü mü'minin mü'mine altı hakkı var. O altı haktan birisi davetine icabet etmektir. Cenazesine de icabet etmektir. Yani iyi günlerinde de, zor günlerinde de yanında olmaktır. İyi günlerinde adam cemiyet yapacak. Gitmezsen insanlık hakkını, komşuluk hakkını, dostluk hakkını kaybetmiş olursun.

Bu sebeple şimdi bize gelmişler, salı günü için Beşiktaş'taki Yahya Efendi Dergâhı'na davet ediyorlar. Aşûre yapacaklarmış. O aşûreye çağırıyorlar;

“—Hocaefendi, siz de şeref vermez misiniz?” diye.

Geçen sene takılmıştım ben onlara:

“—Siz hep burada yapıyorsunuz, bizde de yapmaz mısınız?” diye.

Demişler ki:

“—İsterlerse bir gün versinler, onların camisinde de yapalım bu aşûreyi!”

Hanımlar bunlar, dışarıdan gelme. İstanbullu değil. Ben de dedim:

“—Eh bize de yapsınlar bir gün...”

²⁵⁹ Buhârî, *Sahih*, c.XVI, s.163, no:4775; Müslim, *Sahih*, c.VII, s.277, no:2574; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.176, no:3247; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.20, no:4712; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.192, no:2205; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.XII, s.104, no:5294; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.261, no:14294; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.140, no:6608; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.46, no:2567; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.387, no:788; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Gelecek pazara bizim camimizde yapsak olur mu acaba bu aşûreyi? Onlar yapacak. Teşkilatları var onların. Ben de istiyordum ama, bizde ne onu pişirecek kadar kazan var, ne takım taklavat var. O dergâhın vakıfları var, vaktiyle tedarik edilmiş, ondan yapıyorlar.

Şimdi düşündüm, deminden beri onu hesap ediyorum. Şöyle güzel beyaz naylon örtüler alsak, caminin içine sersek... Cemaat de iki tarafına karşılıklı otursalar... Yüz-yüz elli kişiyi alır diye hesapladım. O yeter gibilerden... Bilmem artık bir dedikodu olur mu? Aşuredir, inşallah bir sıkıntı olmaz!

n. Davete İcâbet Edin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî ve İbn-i Hibbân, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶⁰

إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ ، فَلْيَجِبْ ؛ فَإِنْ كَانَ مُفْطَرًا ، فَلْيَأْكُلْ ؛
وَإِنْ كَانَ صَائِمًا ، فَلْيَصِلْ (حم. م. د. ت. حب. عن أبي هريرة)

RE. 45/16 (*Îzâ duiye ehadüküm ilâ taàmin, felyüçib; fein kâne muftıran, felye'kül; ve in kâne sàimen, felyusalli.*)

(*Îzâ duiye ehadüküm ilâ taàmin*) “Sizden biri bir yemeğe davet edildiğinde, (*felyüçib*) gitsin. (*Fein kâne muftıran, felye'kül*) Oruçlu değilse, otursun yesin! (*Ve in kâne sàimen, felyusalli*) Oruçlu ise, otursun, onun için dua etsin!”

Şimdi bakın, bir davet gene... Yemeğe çağırıldığınız vakitte, öğlen yemeği falan meselâ, oruçlu değilseniz, yersiniz. Oruçlu iseniz, oradaki o yemeğin sahibine ve oradaki cemaate dua edersiniz.

Buradaki salâttan murat duadır. “Allah sizin yemeklerinize bereket versin, vücutlarınıza afiyet versin!” diyerekten bir dua etmekle mükellef..

Eğer bu oruç nezir orucuysa, vacib bir oruçsa... Meselâ kaza ediyor Ramazan orucunu, tutamadığı oruçlar var; bozulmaz. Fakat nafilâ bir oruçsa, nafilâ oruçların bozulmasına cevaz var.

Meselâ, dostunuz sizi yemeğe davet ettiği vakitte, sizin oruçlu olduğunuzu bilmiyor, gittiniz. Sizin de yemek yemenizi istiyor.

²⁶⁰ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.231, no:10563; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.338, no:1347; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.81, no:6158; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.200, no:7285; Abdullah ibn-i Meş'ud RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.287, no:2584; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.259, no:711; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.455, no:2104; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.507, no:10593; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.263, no:14309; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.120, no:Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.300; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.345; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.243, no:3270; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.129, no:6066; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.424, no:6036; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.50, no:2571; Hatib-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.303, no:2813; Ebû Hüreyre RA'dan.

Eğer yemek yememenizden üzülecekse, orucu bozup yemeği yemek efdal diyorlar. Eğer üzülmeyecekse, beis yok... Bozarsanız, onun yerine tutarsınız. Nafilenin yerine vacib olur bu sefer. Nafilenin sevabı başka, vacibin sevabı başka... Hatta iki bin diye bir rakam da kalmış hatırımda... İki bin fazla fazilet varmış, kardeşinin gönlünü yaptığı için.

o. Camide Bit Öldürmeyin!

Abdürrezzak, Yahyâ ibn-i Ebî Kesîr RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶¹

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الْقَمْلَةَ، فَلَا يَقْتُلْهَا فِي الْمَسْجِدِ؛ وَلَكِنْ لِيَصْرَهَا
فِي ثَوْبِهِ، فَإِذَا خَرَجَ فَلْيَقْتُلْهَا (عب. عن يحيى بن أبي كثير)

RE. 45/17 (*Îzâ raâ ehadükümü'l-kamlete, felâ yaktülhâ fi'l-mescid; ve lâkin li-yasırrehâ fi sevbihî, feizâ harace felyaktülhâ.*)

(*Îzâ raâ ehadükümü'l-kamlete*) “Sizden biri mescidde iken bit gördüğünde, (*felâ yaktülhâ fi'l-mescid*) mescidde onu öldürmesin. (*ve lâkin li-yasırrehâ fi sevbihî*) Elbisesinde tutsun, (*feizâ harace felyaktülhâ*) dışarı çıkınca yok etsin.”

El-hamdü lillah Allah bizi şimdi kurtardı bu sevmediğimiz gâvurların sayesinde yine. Bize kalsaydı, bittin yine kurtaramazdık kendimizi... Allah bu bit ilacını bulan gâvurlara iman nasib etsin...

Camide baktınız ki, arkadaşınızın üzerinde veya kendi üzerinizde bir bit var... Biti camide öldürmeye izin yok... Mesela hacının hac esnasında, ihramlı iken gördüğü bir biti öldürmek, kendisine caiz değil. Öldürürse ondan dolayı bir cezâ var kendisine... Belli bir miktarda sadaka vermesi gerekir.

²⁶¹ Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.446, no:1744; Yahyâ ibn-i Ebî Kesîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.673, no:20854; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.160, no:1966.

Buradaysa onu mescidde öldürme! Ne yapayım? Onu bir bezin içerisine saracaksın, zaptedeceksin, kaçırmayacaksın oradan... “Esvabında onu hapsetsin!” diyor. Camiden çıktığı vakitte öldürsün.

Demek ki, caminin bir mânevî haysiyeti var, kudsiteyeti var. Onun için, bir adam kabahat yapmış, içki içmiş meselâ... Sopa yiyecek. Devlet ona diyor ki: Camide dövemezsiniz. Cami dışında cezası tatbik edilecek.

Camiler mukaddes yerlerdir. Bir bit ki, zararlı bir mahlûktur. Zararlı mahlûkun bile camide öldürülmesine, Peygamber SAS rıza göstermemiş. Dışarıya çık da öyle öldür diyor.

Onun için camide artık yaygara etmek, kavga etmek, yüksek ses çıkarmak ve konuşmaya ait laflar ki bunların hepsi dışarıda olabilir. Ve bu beş dakikalık bir şeydir. Camiye girer, çıkar. Beş dakikalık bir sabır kâfi insana... Beş dakikalık bir sabra dayanamayıp da camide bir sürü lafları böyle arka arkaya yürütmek, herhalde Allah'ın ve Peygamberinin razı olacağı şeylerden olmasa gerektir. Onun için çok dikkat etmemiz lazım!

ö. Ashabım Hakkında İleri Geri Konuşmayın!

Taberânî, Ebû Nuaym, İbn-i Asâkir ve İbn-i Adiy, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan; Taberânî Sevban RA'dan; İbn-i Adiy Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶²

²⁶² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.96, no:1427; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.411, no:11850; Sevban RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.198, no:10448; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.336, no:1337; *Müsnedü'l-Hâris*, c.III, s.210, no:728; Harâitî, *Mesâviü'l-Ahlâk*, c.II, s.296, no:740; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.411, no:11851; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.25; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.II, s.40; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.108; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.162; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.115; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.294, no:494; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

إِذَا ذُكِرَ أَصْحَابِي، فَأَمْسِكُوا؛ وَإِذَا ذُكِرَتِ النُّجُومُ، فَأَمْسِكُوا؛ وَإِذَا
ذُكِرَ الْقَدَرُ، فَأَمْسِكُوا (طب. حل. كر. عد. عن ابن مسعود؛ طب.
عن ثوبان؛ عد. عن ابن عمر)

RE. 45/18 (*İzâ zükire ashâbî, feemsikû; ve izâ zükireti'n-nücûmü, feemsikû; ve izâ zükire'l-kaderu, feemsikû.*)

Ashab-ı kiram arasında bazı hadiseler oldu. Gerek Hz. Ali Hz. Muaviye arasında, gerekse Hz. Ali ile Hz. Aişe arasında... (*İzâ zükire ashâbî, feemsikû*) “Ashabım arasındaki çekişmelerden bahsedildiğinde kendinizi tutun, konuşmayın!”

(*Ve izâ zükireti'n-nücûmü*) “Yıldızlardan bahsedildiğinde sükût ediniz. (*Ve izâ zükire'l-kaderu, feemsikû*) Kaderden bahsedilince de gene kendinizi tutun, konuşmayın!”

Bak buna da çok dikkat edin! Benim ashabımın adı anıldığı vakitte; o şöyleydi, bu böyleydi diye sakın ha aleyhinde kat'iyen konuşmayın! Dillerinizi tutun!

“—Kuyruklu bir yıldız gördük. Yahut yıldız şöyle aktı, böyle aktı. Şu olacak, bu olacak. Yağmur yağacak, bir felaket gelecek, şuna delalet eder, buna delalet eder.” gibi sözlerden de dilinizi tutun!

Bir de kaderden bahsedilmeye başlandığı vakitte, “Bu Allah'ın takdiridir.” denilmeye başlandığı vakitte; “Canım, nereden takdiri olacak, sen bu kabahati kendi iradenle yaptın!” diyerek sakın ha bu kader işine de karışmayın, dil uzatmayın.

Burada demişler ki: Cenab-ı Hak her iyi işin murad olunacak dakikada husulünü ister. Mesela biz bir sefer hacca gittik. Dönüşte Bağdat'a kadar geldik, Bağdat'tan bizim memleketimize girdik huduttan Diyarbakır'a doğru giderken, gayet düzgün bir yolda ufak bir engel arabanın önüne takıldı, arabanın altındaki yağları kopardı. Araba muvazenesini kaybetti, yandaki hendeğe

girdi.

Şimdi tabii sen bana kabahat bulursun, ben sana kabahat bulurum, şoförün iradesizliği derim, uyudu derim, şunu derim, bunu derim. Herkes bir şey der. Bu mukadder olan iş, aynı dakikada, aynı yerde olacak. Çare yok. Orası böyle dümdüz bir asfalt da olsa, o iş gene o anda olacak.

Ama Allah-u Teâlâ'ya çok şükretmemiz lâzım! Ondan evvel çok büyük uçurumlar vardı. Yüz metre, iki yüz metre uçurumlar... O uçurumların yanındayken bu hal olaydı, bugün dünyadan ahirete çoktan göçmüş idik. Fakat gayet düz yerde ve ıslak bir şeye soktu ki arabanın kımıldamaya meyli de kalmadı, oturdu oraya... Kuvveti kesildi arabanın... Biz de rahatça dışarıya çıktık. Sonra tamir oldu, oldu... Yani kader olan şeye dil uzatmayın! Bu olacaktı, oldu. Allah'a şükür dersin. Onun için burada diyor ki:

“—Bu üç şeyde dilinizi tutun!”

Begavî Hazretleri demiş ki: Bu kader Allah'ın gizli bir sırrıdır. Bu takdiri kimseye, ne meleğe ne evliyaya bildirmemiştir. Ne bir nebiye, ne bir mukarreb meleğe bunu bildirmemiştir. Binâen aleyh burada lafa dalmak, şöyledir, böyledir diyerek uzun uzun sözler söylemek hiç doğru değildir.

Hiz. Ali'den sormuşlar bu kader işini. Demişler ki:

“—Yâ Ali, bu kader hakkında ne dersin?”

Demiş ki Hiz. Ali:

“—Bu karanlık bir yoldur, buraya hiç kimse girmesin! Bu işe kimse karışmasın!”

İki adam kanaat etmemiş, tekrarlamış sualini.

Demiş ki Hiz. Ali:

“—Bu derin bir denizdir, bunun içine giren bir daha çıkamaz! ! Sakın ha böyle şeye dalmayın!”

Adam gene kanaat etmemiş, tekrar bir daha sormuş.

“—Bu Allah'ın gizlediği bir sırrıdır. Bunu artık ifşâ etmeye kalkmayın!” diye cevap vermiş.

p. Helâda Kibleye Dönmeyin!

İmam Mâlik, Taberânî ve Beyhakî, Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan rivayet etmişler.

Efendimiz SAS şöyle buyurmuşlar:²⁶³

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ وَالْبَوْلِ، فَلَا يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ، وَلَا
يَسْتَدْبِرُهَا بِفَرْجِهِ (مالك، طب. ق. عن أبي أيوب)

RE. 45/19 (*Îzâ zehebe ehadüküm ile'l-gâiti ve'l-bevli, felâ yestakbili'l-kiblete, ve lâ yestedbîrhâ bi-fercihî.*)

(*Îzâ zehebe ehadüküm ile'l-gâiti, ve'l-bevli*) “Sizden biriniz büyük abdeste ve küçük abdeste gittiği zaman, (*felâ yestakbili'l-kiblete*) yönünü, yüzünü kibleye dönmessin; (*ve lâ yestedbîrhâ bi-fercihî*) arkasını da kibleye döndürmesin!”

Gerek evlerimizde

gerek evlerimizin dışında, sahralarda, kırlarda insan def-i hacete gittiği vakitte şarkını, garbını gözetleyip, kible cihetine bu işi yapmaz. Ne küçüğünü ne büyüğünü... Kiblenin müslümanlar indinde, ind-i ilahiyede bir hürmeti vardır. O hürmete riayeten...

Mesela, beldemiz kibleye çok uzak. Uzak ama kiblemiz bu cihette. Binâen aleyh bu cihete doğru o hareketi yapmak bir saygısızlık alâmeti oluyor. Bunun için gerek evlerinizde yüz numaraları tertib ederken, [kible güneyde olduğu için] ya şarka, ya garba doğru ön ve arda çevrilmesine dikkat edin buyurmuşlar.

Bazıları kapalı yerlerde, evlerde müsamaha göstermişlerse de hakikatte, takva cihetinden bakılınca evlerde de olsa, kapalı

²⁶³ Neseî, *Sünen*, c.I, s.40, no:20; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.414, no:23561; Taberânî *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.143, no:3495; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, 102, no:500; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.171, no:511; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.361, no:26463; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s..155, no:1957.

yerlerde de olsa bunu, bu şekilde yapmamak evlâdır

r. Tuvalette Taşla Temizlenmek

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve Neseî, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶⁴

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ ، فَلْيَذْهَبْ مَعَهُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ يَسْتَطِيبُ
بِهِنَّ ، فَإِنَّهَا تَجْزِي عَنْهُ (حم. د. ن. عن عائشة)

RE. 45/20 (*Îzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti, felyezheb meahu bi-selâseti ahcârin yestatîbu bihinne, feinnehâ tucziü anhü.*)

(*Îzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti*) “Sizden biri kaza-i hacete gittiğinde, (*felyezheb meahu bi-selâseti ahcârin yestatîbu bihinne*) taharetlenmek için yanına üç adet taş alsın! (*Feinnehâ tucziü anhü*) Bunlar onun için yeterlidir.”

Eskiden tabii su yok, darlık var. El-hamdü lillah bugün bu nimeti Allah-u Teâlâ bize bol bol vermiştir. Fakat burada diyor ki bu gibi def-i hacete gidecek insanlar, yanlarında üç taş taşırlar ve bu üç taş ile taharetlendiği vakitte temizlenmiş sayılır.

Ama bugün suyumuz var el-hamdü lillah... Ama arazide yine bu taş kullanılabilir. Pislik kısmı o taşlarla alıp, ondan sonra taharetlenmenin efdal olduğunu söylemişler.

s. Kötü Rüeyayı Yorumlamayın!

Tirmizî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶⁵

²⁶⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.58, no:36; Neseî, *Sünen*, c.I, s.85, no:44; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.133, no:25056; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.103, no:503; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.180, no:670; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.352, no:26403; *Câmü'l-Ehâdis*, c.III, s.155, no:1956.

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا الْحَسَنَةَ، فَلْيُفْسِرْهَا، وَلْيُخْبِرْ بِهَا؛ وَإِذَا رَأَى
الرُّؤْيَا الْقَبِيحَةَ، فَلَا يُفْسِرْهَا، وَلَا يَخْبِرْ بِهَا (ت. عن أبي هريرة)

RE. 45/21 (*Îzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete, felyüfessirhâ, velyuhbir bihâ; ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate, felâ yüfessirhâ, ve lâ yuhbir bihâ.*)

(*Îzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete*) “Sizden biriniz güzel bir rüya görürse, (*felyüfessirhâ*) bunu yorumlasın. Rüya yormak diyoruz ya, tabir etmek, tabir etsin. (*Velyuhbir bihâ*) Başkasına da anlatsın!”

“—Bu akşam böyle bir sevinecek rüya gördüm; Peygamberimiz'i gördüm, camide gördüm, gökte gördüm, Arş'ta gördüm...”

Kendinizi deryada yüzerken gördünüz, gökte uçarken gördünüz... Hoş rüyalar, söyleyin bunu.

(*Ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate, felâ yüfessirhâ, ve lâ yuhbir bihâ*)

Bir de gördünüz ki korkunç bir rüya... Şiddetli, korkulu bir rüya... Sakın ha onu, bu korkulu rüyadan bir felaket gelecek gibi, şu olacak gibi, bu olacak gibi manalar çıkarmayın, bunu kimseye de söylemeyin. Ne kendiniz ona bir mânâ verin, ne de başkalarına söyleyin!

Olacak bir hadise varsa da, söylememeniz dolayısıyla muallakta kalır bu rüya... Bunlar hikmet-i ilâhi... İç tarafına aklımız ermez. Burada ne diyor Efendimiz, ona bakmak lazım. Söylemezseniz, bu kapalı kalır.

ş. Kötü Rüya Gören Sol Tarafına Üç Defa Tükürsün!

Müslim, Ebû Dâvud ve İbn-i Mâce, Câbir ibn-i Abdullah

²⁶⁵ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.364, no:41392; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.159, no:1964.

RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:²⁶⁶

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يَكْرَهُهَا ، فَلْيَبْصُقْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثًا ، وَ
لِيَسْتَعِذَّ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ثَلَاثًا ، وَلِيَتَّحُولَ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ

عَلَيْهِ (م. د. ه. عن جابر)

RE. 46/1 (*İzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ, fe'l-yeksuk an yesârihi selâsen, ve'l-yestfiz bi'llâhi mine's-şeytâni, ve'l-yetehavel an cenbihi'llezî kâne aleyhi.*)

(*İzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ*) “Sizden biriniz, gece hoşsa gitmeyen bir rüya görmüşse, (*fe'lyeksuk an yesârihi selâsen*) uyandığında, sol tarafına 3 defa tüh tüh tüh desin tükürsün.”

(*Ve'l-yesteiz bi'llâhi mine's-şeytân*) “Şeytanın şerrinden Allah'a sığınsın. *'Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.'* desin.”

(*Ve'l-yetehavel an cenbihi'llezî kâne aleyhi*) “Hangi tarafına yatıyorduyorsa öbür tarafına dönsün.” diyor.

t. Güzel Rüya Allah'tandır, Hamd Etsin!

Ahmed İbn-i Hanbel, Buhârî ve Tirmizî. Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶⁷

²⁶⁶ Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.352, no:4199; Ebû Dâvûd, *Sünen*, c.XIII, s.210, no:4368; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.385, no:3898; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7653; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.188, no:4761; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.425, no:6060; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.350, no:14822; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8182; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.319, no:1047; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.337, no:30161; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.315, no:644; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.250, no:4827; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

²⁶⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.XXI, s.430, no:6523; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.351, no:3375; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7652; Ahmed ibn-i Hanbel,

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرَّؤْيَا يُحِبُّهَا ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ ، فَلِيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا ،
وَلِيَحْدِثَ بِهَا ؛ وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ ،
فَلِيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا ، وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ ، فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ (حم).
خ. ت. عن أبي سعيد)

RE. 46/2 (*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ, feinnemâ hiye mina'llâhi, felyahmedi'llâhe aleyhâ, ve'l-yuhaddis bihâ; ve izâ raâ gayra zâlike mimmâ yekrehu, feinnemâ hiye mine's-şeytân, felyestaiz bi'llâhi min şerrihâ, ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ*) “Sizden biriniz seveceği, hoşuna gideceği bir rüya görmüş ise, (*feinnemâ hiye mina'llâhi*) bilsin ki bu Allah'tandır.”

(*Felyahmedi'llâhe aleyhâ*) “Bu rüyadan dolayı Allah'a hamd etsin. 'Yâ Rabbi çok şükür! Bu rüyayı bana gösterdin.' desin. (*Ve'l-yuhaddis bihâ*) Onu başkalarına anlatsın, şöyle bir rüya gördüm, hayırdır inşaallah.” diye dostlarına söylesin!

(*Ve izâ raâ gayre zâlike*) “Bundan başka bir rüya görürse, (*mimmâ yekrehu*) yani hoşuna gitmeyecek bir rüya görürse, (*feinnemâ hiye mine's-şeytân*) o da şeytandandır.” Şeytan tarafından seni mahzun etmek için gösterilmiştir.

(*Felyestaiz bi'llâhi min şerrihâ*) “Bu rüyanın şerrinden, kötü olarak tezahür etmesinden Allah'a sığınsın! (*Ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*) Başkasına hiç söylemesin, hiçbir kimseye anlatmasın. Çünkü anlatmazsa, o rüyadaki zarar hasıl olmaz.”

Müsned, c.III, s.8, no:11069; *Hâkim, Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8181; *Ebü Ya'lâ, Müsned*, c.II, s.513, no:1363;

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.365, no:41396; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.162, no:1971.

u. Dertli Görünce Edilecek Dua

Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶⁸

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مُبْتَلَى فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ
بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَيْكَ، وَعَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ تَفْضِيلًا؛ كَانَ شُكْرًا
تِلْكَ النِّعْمَةَ (هَب. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ)

RE. 46/4 (*İzâ raâ ehadüküm mübtelen fekülâ: El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi, ve faddalenî aleyke, ve alâ kesîrin min ibâdihî tafdîlâ, kâne şükre tilke'n-nimeti.*)

(*İzâ raâ ehadüküm mübtelen*) “Sizden biriniz bir hastalığa müptela olmuş, bir derde giriftar olmuş birini gördüğü zaman, (*fekülâ*) şöyle desin:

(*El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi*) “O Allah'a hamdolsun ki, sana verdiği bu belâyı, bu musibeti bana vermemiş, ben bundan salimim. Bana bu sıhhati veren Allah'a hamd olsun. (*Ve faddalenî aleyke ve alâ-kesîrin min ibâdihî tafdîlâ*) Bana böyle sıhhat vermek suretiyle, beni senden ve diğer insanlardan sıhhat bakımından üstün kılan ve beni hasta etmeyen, bu belâyı uğratmayan Allah'a hamd ü senâlar olsun!”

Bu ibtilaların en büyüğü dinsizliktir. Meselâ, dinsizi gördüğü vakitte de Allah'a hamd etmek lâzım: “Yâ Rabbi, çok şükür beni bu dinsizlerden kılmadın; ibadethaneye yolluyorsun, ibadet ettiririyorsun!” demek lâzım.

“Böyle dediği takdirde, (*kâne şükre tilke'n-nimeti*) bu o nimetin

²⁶⁸ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.107, no:4443; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.78, no:4724; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.142, no:3509; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.164, no:1976.

şükrü olur.” buyuruyor.

ü. Cenaze İçin Ayağa Kalkılması

Buhârî, Müslim, ve Neseî, Âmir ibn-i Rebîa RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶⁹

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ جَنَازَةً، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا، فَلْيَقُمْ حَتَّى

يَخْلُفَهَا أَوْ تَخْلُفَهُ، أَوْ تَوَضَّعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَخْلُفَهُ (خ. م. ن. عن

عامر بن ربيعة)

RE. 46/5 (*İzâ reâ ehadüküm cenâzetem, fein lem yekün mâşiyem me’ahâ, felyekum hattâ yahlufehâ, ev tahlufuhu, ev tûdaa min kabli en tuhlefêhû.*)

(*İzâ raâ ehadüküm cenâzetem*) “Sizden biriniz bir cenaze gördüğü zaman, (*fein lem yekün mâşiyem meahâ*) eğer onunla beraber yürüyen ve ona son vazifesini yapıp teşyi etmekte olan grubun içinde değilsen; bir cenaze gördün, o yürüyenler arasında değilsen; (*felyekum hattâ yahlufehâ*) cenaze önünden geçip onu geride bırakıncaya kadar kalksın, saygı göstereceğine ona... Cenaze için ayağa kalksın, oturuyorsa ayağa kalksın, saygı göstereceğine!”

(*Ev tahlüfêhû*) “Veyahut cenaze kendisini geride bırakıncaya kadar ayakta dursun! (*Ev tûdaa min kabli en tuhlefêhu*) “Cenaze öteye gitmiyor, geride de bırakmıyor bu gören kişiyi; o zaman mezarlığa gidince, hemen otururmesin. Cenaze kabre konulsun, kapansın, ondan sonra okunmaya başlansın. O zaman otursun.

²⁶⁹ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.66, no:1225; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.62, no:1590; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.484, no:1889; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.445, no:15713; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.123, no:391; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.412, no:721; İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.557; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXV, s.314; Âmir ibn-i Rebîa RA’dan.

v. Kendinden Aşağıda Olana Bak!

Ebû Hüreyre RA'dan İbn-i Hibban rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷⁰

إِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ مِنْ فَضْلٍ عَلَيْهِ فِي الْخَلْقِ وَالرِّزْقِ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى
مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ مِمَّنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ (حب. عن أبي هريرة)

RE.46/6 (*İzâ raâ ehadüküm men fuddile aleyhi fi'l-halki ve'r-*

²⁷⁰ İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.II, s.489, no:711; Buhârî, *Sahih*, c.XX, s.138, no:6009; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.421, no:1702; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.314, no:8132; Taberânî, *Mu'cemü'l-Esvat*, c.I, s.181, no:578; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.273, no:10284; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.35, no:1034; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.374; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.280, no:3289; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.262, no:6459; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.165, no:1977.

rizkı, felyenzur ilâ men hüve esfele minhu mimmen hüve fuddile aleyhi.)

Bak Efendimiz ne güzel yine bir ders veriyor bize:

(İzâ raâ ehadüküm men fuddile aleyhi fi'l-halki ve'r-rizkı)
“Sizden biriniz yaratılışta ve rızık yönünden kendisinden daha üstün olan bir kimseyi görünce...” Meselâ şu daha boylu, poslu, yakışıklı; çok serveti var, malı var. Gördük, imrendik yani. levent gibi, fidan gibi, selvi boylu filan, yüzü ay gibi, güneş gibi, parası da pulu da çok!

“Kendisinden üstün birisini gördüğü zaman, *(felyenzur ilâ men ve esfele minhu mimmen hüve fuddile aleyhi)* kendisinden üstün olana bakmak yerine, kendisinden daha aşağıda olana baksın!”

Senden daha aşağı bir tabaka var. Sen hiç olmazsa gündelik çalışıyorsun, nafakanı alıyorsun. Bugün çalışmayan, nafakasını alamayan fakirler, o hastane köşelerinde şurada burada inleyenler de var... Sen de onlara bak, onlardan ders al.

Hani gözlerini daima yükseğe dikip de onu aşmak için çalışma! Onun varlığına tamah etme! Sen de kendinden aşağı olanlara bakarak ibret al hallerinden...

y. Fitne Zamanında Evinde Dur!

Hâkim, Abdullah ibn-i Amr İbnü'l-Âs RA'dan rivayet etmiş Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷¹

إِذَا رَأَيْتَ النَّاسَ قَدْ مَرَجْتَ عَهودَهُمْ، وَخَفْتَ أَمَانَاتَهُمْ، وَكَانُوا هَكَذَا
وَشَبَّكَ بَيْنَ أُنَامِلِهِ، فَالْزِمْ بَيْتَكَ، وَأَمْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ، وَخُذْ مَا تَعْرِفُ

²⁷¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.212, no:6987; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.315, no:7758; Ebü's-Şeyh, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.45, no:1049; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.107, no:30813; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.172, no:1990.

وَدَعُ مَا تُتَكْرَرُ، وَعَلَيْكَ بِخَاصَّةِ أَمْرِ نَفْسِكَ، وَدَعُ عَنْكَ أَمْرَ الْعَامَّةِ
(ك. عن ابن عمرو)

RE. 45/7 (*Îzâ reayte'n-nâse kad meracet uhûdühüm, ve haffet emânâtühüm, ve kânû hâkezâ ve şebbeke beyne enâmilihi; fe'lzem beyteke, ve'mlik aleyke lisâneke, ve huz mâ ta'rifü, ve da' mâ tünkirü, ve aleyke bi-hâssati emri nefsike, ve da' anke emre'l-âmmeti.*)

Bu da güzel bir ders. Diyor ki:

(*Îzâ reayte'n-nâse kad meracet uhûduhüm*) “İnsanlara baktığın zaman ahitleri bozulmuş görürsen, ahitlerine riayet etmediklerini görürsen; (*ve haffet emânâtühüm*) emanetlerin hafife alındığını görürsen... Ahdine riayet etmiyor, anlaşmasını, sözünü çiğniyor, emanete de hıyanet ediyor, riayet etmiyor, insanları bu durumda görürsen;

(*Ve kânû hâkezâ ve şebbeke beyne enâmilihi*) “Elini böyle, birbirlerine kilitleyerek insanları böyle görürsen...” Ama bundan maksadı, “Haddini hududunu bilmeyip herkes birbirine dalmış, birbirinin hakkını hukukunu çiğniyor, karma karışık olmuş görürsen insanları; (*fe'lzem beyteke*) evini tercih et, evinde otur! (*Ve'mlik aleyke lisâneke*) Diline sahip ol, kendi dilini tut! Dedikodulara, fitnelere, fesatlara karıştıрма kendini... (*Ve huz mâ ta'rifü*) Aklın ve şeriatın güzel gördüğü işleri yap! (*Ve da' mâ tünkirü*) Aklın ve şeriatın güzel görmediği işleri yapma!

(*Ve aleyke bi-hâssati emri nefsike*) “Kendi nefsinin, zâtının, kişiliğinin işleriyle meşgul ol; (*ve da' anke emre'l-âmmeti*) umumun işi ile meşgul olma, çekil kenara! Çünkü laf dinlemeyecek hale gelmişler, kendileri hak yoldan çıkmışlar. O zaman kendini kurtarmaya bak!” buyurmuş oluyor.

z. Ümmetin Zalimden Korkması

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî, Hâkim ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Amr ibnül-As RA'dan; Taberânî, Câbir ibn-i Abdullah

RA7dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:²⁷²

إِذَا رَأَيْتَ أُمَّتِي تَهَابُ الظَّالِمَ ، أَنْ تَقُولَ لَهُ : إِنَّكَ ظَالِمٌ فَقَدْ تَوَدَّعَ مِنْهُمْ
(حم. طب. ك. هب. عن ابن عمرو؛ طس. عن جابر)

RE. 46/ (*Îzâ reayte ümmetî tehâbu'z-zâlîme, en tekûle lehû: İnneke zâlîmun, fekad tüveddi' minhüm.*)

(*Îzâ reayte ümmetî*) “Benim ümmetimi gördüğünüz zaman... (*Tehâbu'z-zâlîme, en tekûle lehû: İnneke zâlîmun*) Zalime sen zalimsin demekten korkar bir durumda gördün mü benim ümmetimi, (*fekad tüveddi' minhüm*) o zaman onlara vedâ eyle, onların arasından ayrıl! Uzak ol onlardan...”

Ne kadar kıymetli sözler!

Gördün ki zalim bir adam, zulmediyor. Ona, “Sen zalimsin, yapma bu zulmü!” diyemiyorsun. Korkuyorsun şerrinden, merrinden, neyse... Diyemediğin taktirde, artık onların varlıklarıyla yoklukları müsavidir. Ha var, ha yok... Demek insanlar bu raddeye geldikten sonra, artık varlıklarıyla, yoklukları müsavi oluyor. Müsavi olduğu vakitte de artık ammenin işini nerede görecekler? Korkak yani... Bugün korkak adamdan bir şey olmaz.

²⁷² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.190, no:6784; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.7, no:2071; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.518, no:12110; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.108, no:7036; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.95, no:11296; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.80, no:7546; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.369, no:6784; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1020; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.18, no:7825; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.431; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.531, no:12155; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5540; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.166, no:1981.

Bir adam gelmiş:

“—Yâ Rasûlallah! Ben müslüman olacağım. Şu müslümanlık şeylerini bana söyle...” demiş.

“—İşte namaz kılarırsın, oruç tutarsın... Cihada gidersin, zekât da verirsin, malını da verirsin...”

Adam demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah! Hepsini kabul ettim. Namaz kılayım, oruç tutayım, hacca da gideyim ama ben biraz korkak adamım, cihada gidemem!” demiş. “Biraz da eli sıkıca bir adamım, benden zekât alma!” demiş.

“—Cihad etmeden, zekât vermeden cennete nasıl gideceksin?” demiş.

Adam bunun üzerine;

“—Hepsini kabul ettim!” deyip müslüman olmuş.

Onun için, bir zalime zalimsin diyemeyecek kadar korkaklık gösteren insanın varlığıyla, yokluğu müsâvi olur.

Ama nerede böyle? Herkes zalimin koltuğunun altına sığınıp, onlar faydalanmak devrinde insanlar. Daima, dalkavukluk yapmak suretiyle, geçinmenin yolunu buluyor herkes...

Onun için, böyle bir devirde amme hizmetlerinde olan insanların, ne kadar ağır bir yük altında oldukları görülüyor.

aa. Hükümdarla Çok Görüşen Alim

Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²⁷³

إِذَا رَأَيْتَ الْعَالِمَ يَخَالِطُ السُّلْطَانَ مُخَالَطَةً كَثِيرَةً، فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَصِ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ)

RE. 46/9 (*İzâ reyate'l-àlime yuhàlitü's-sultàne muhàletaten*)

²⁷³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.276, no:1077; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.186, no:28973; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.170, no:1986.

kesîreten, fa'lem ennehû lissun.)

(*Îzâ raeyte'l-âlîme yuhâlitü's-sultâne muhâletaten kesîreten*)
“Bir alim ki hükümdarla fazla düşüp kalkıyor, çok haşır neşir oluyor. Hükümdarla, sultanla çok içli dışlı, yanında çok dolaşıyor. Böyle görürsen bir alimi, (*fa'lem ennehû lissun*) sen bil ki o alim tam bir hırsızdır.”

Alimlerin sultanın kapısına değil de, sultanların alimlerin kapısına geldiği vakitte alimin kıymeti olur. Alim sultana giderse, onun ilmi sarıklığa [hırsızlığa] kadar düşer.

bb. Günaha Devam Ederken Nimetlerin Gelmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî ve Beyhakî, Ukbetü'bnü Âmir RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷⁴

إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ يُعْطِي الْعَبْدَ مِنَ الدُّنْيَا مَا يُحِبُّ، وَهُوَ مُقِيمٌ عَلَى مَعَاصِيهِ،
فَإِنَّمَا ذَلِكَ مِنْهُ اسْتِدْرَاجٌ (حم. طب. هب. عن عقبه بن عامر)

RE. 46/ (*Îzâ raeyte'llâhe yu'ti'l-abde mine'd-dünyâ mâ yuhibbu, ve hüve mukîmun alâ maâsîhi, feinnemâ zâlike minhü istidracün.*)

(*Îzâ raeyte'llâhe yu'ti'l-abde mine'd-dünyâ mâ yuhibbu*)
“Allah'ın bir kula dünyalıktan istediği, sevdiği şeyleri verdiğini görürsen...” Kul bir şeyler ister hani; ev, bark, para, mevki, makam, zenginlik, zevk, safa ister.

(*Ve hüve mukîmun alâ maâsîhi*) “O kul Allah'a isyan yolunda

²⁷⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.145, no:17349; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.330, no:913; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.110, no:9272; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.128, no:4540; Rûyânî, *Müsned*, c.I, s.307, no:259; İbn-i Kânî, *Mu'cemü's-Sahabe*, c.V, s.60, no:1245; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.427, no:17796; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.128; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.170, no:1987.

gidiyorken, günahları işleyip duruyorken, Allah'ın onun hoşuna giden şeyleri ona verdiğini görürsen; (*feinnemâ zâlike minhü istidrâcün*) bu, Allah'tan istidracdır o kula... Allah'ın o kulu sevdiğinden dolayı değildir.”

Bir taraftan malı çoğalıyor, o da günahlarına mütemadiyen devam ediyor. Tevbe edip de günahlardan dönmüyor. O günahlarda mukim iken, ona verilen dünyalığa *istidrâc* derler.

Evliyada görülen haller keramettir, Allah sevdiğinden dolayı o evliyaya bazı harikulade şeyler vermiştir: Suda yürür, ateş yakmaz, bereketler hasıl olur elinde... Bu keramettir, evliyaya verilmiştir.

Bir de var ki şeytan herif ama onda da öyle hareketler görülüyor: Suda yürüyüveriyor, uçuyor... Bu istidrâc dedikleri, şeytanî harekettir, insanları baştan çıkarmak için verilmiştir. Sonu yoktur, sonu felâkettir.

Binâen aleyh insana dünyalık verilince, o kulun da o nimetleri kendisine verenin hamdini, şükrünü yapması lazım!

cc. Üç Güzel Özellik

İbn-i Adiy ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:²⁷⁵

إِذَا رَأَيْتَ مِنْ أَخِيكَ ثَلَاثَ خِصَالٍ ، فَارْجِهْ : الْحَيَاءَ ، وَالْأَمَانَةَ ، وَالصَّدْقَ ؛

وَإِذَا لَمْ تَرَهُنَّ ، فَلَا تَرْجِهْ (عد. والديلمي عن ابن عباس)

RE. 46/11 (*İzâ reyte min ahîke selâse hısâlin, fe'rcuhu: el-hayâü ve'l-emânetü ve's-sıdku; ve izâ lem terehünne, felâ tercühü.*)
(*İzâ reyte min ahîke selâse hısâlin*) “Sen din kardeşinde üç

²⁷⁵ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.160; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.26, no:24755; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.175, no:1994.

güzel huy görürsen, (*fe'rcuhû*) onu kendine kardeş edinebilirsin!

Nedir bu üç güzel vasıf?

1. (*El-hayâü*) “Haya duygusu, utanma duygusu.”

Baktın ki kardeşinde hayâ denilen şey var, utanıyor, utangaçlığı var. Çünkü haya imandan ileri gelir. Mesela insanın çıplak gezmesi, Allah'ın emrinin haricine çıkması hayasızlık alâmetidir. Bir cihetten de bu imansızlığa delâlet eder.

Ama o diyor ki:

“—Sen benim içime bak! Benim içimde Allah sevgisi doludur.”

Bunlar yalandan ibarettir.

2. (*Ve'l-emânetü*) “Emin bir kimse, güvenilir bir kimse olması.”

Emanete karşı nasıldır kardeşin? Emanete riayetkâr mıdır, değil midir? Onu da tecrübelerle anlarsınız.

3. (*Ve's-sıdku*) “Doğru sözlü olması.”

Kardeşiniz doğru söyler mi, söylemez mi? Yerine göre yalan, yerine göre doğru mu söyler; bunu anla!

Eğer doğruyu söylüyorsa, emanete riayet ediyorsa, hayâsı da varsa; o kardeşliğe lâyıktır. Onu kardeş edin, ondan ayrılma!

(*Ve izâ lem terehünne felâ tercühü*) “Baktın ki haya yok, emanete riayet de yok, doğruluk da yok... Artık onu sakın yanına sokma, onu sakın kendine dost edinme!”

dd. Hangisi Daha Hayırlı?

Abdullah ibn-i Mübârek, Saîd ibn-i Ebû Saîd'den; Beyhakî Hz. Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷⁶

إِذَا رَأَيْتَ كَلِمًا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ، وَابْتَغَيْتَهُ يَسْرًا لَكَ؛ وَإِذَا

²⁷⁶ Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.29, no:88; Şuayb ibn-i Ebî Saîd RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.322, no:10454; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.91, no:30744; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.174, no:1993.

أَرَدْتُ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا ، وَابْتَغَيْتَهُ عَسْرَ عَلِيكَ ؛ فَاعْلَمْ أَنَّكَ عَلَى
حَالٍ حَسَنَةٍ ؛ وَإِذَا رَأَيْتَ كَلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ ، وَابْتَغَيْتَهُ
عَسْرَ عَلِيكَ ؛ وَإِذَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا ، وَابْتَغَيْتَهُ يَسْرَ لَكَ ؛
فَأَنْتَ عَلَى حَالٍ قَبِيحَةٍ (ابن المبارك عن سعيد بن أبي سعيد ؛

هب. عن عمر)

RE. 46/12 (*İzâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû yüssire leke; ve izâ reayte min emri'd-dünyâ, ve'btegaytehû ussire aleyke, fa'lem enneke alâ-hâlin hasenetin; ve izâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû ussire aleyke; ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ, yüssire leke feente hâlin kabîhatin.*)

(*İzâ raeyte*) “Sen gördüğün zaman; (*küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti ve'btegaytehû yüssire leke*) ahiret işlerinden bir işi istediğin ve onu elde etmeye gayret ettiğin zaman sana kolaylaştırılıyorsa...”

“—Yâ Rabbi, bana edep ver, terbiye ver, kalbime nur ver, içime nur ver, gözlerime nur ver, beni iyi bir adam et, beş vakit namazına devam eden kullarından et...” diye istiyorsun.

Bunlar da sana kolaylıkla veriliyor. Bu güzel! Bu insanın iyiliğinin alâmeti...

(*Ve izâ reayte min emri'd-dünyâ*) “Dünya işlerinden bir şey gördüğün zaman, (*ve'btegaytehû*) onu elde edeyim diye çalışıp çabaladığın zaman; (*ussire aleyke*) zorlaşıyor, verilmiyor sana, yokuşa sürülüyor, yapamıyorsan;

“—Yâ Rabbi bana çok para ver, mal ver, mülk ver, şunu da ver, bunu da ver...” diye dünyaya taallûk eden şeyler istiyorsun. Ama onlar kolay olmuyor, zorluklar çıkıyor, mâniler çıkıyor... Bil ki sen Allah'ın yanında güzel bir hal üzerindesin.

Çünkü bilmezsin ki senin istediğin o dünyalık şeyler, başına neler getirecek. Bilmediğin için, verilmediğinden dolayı üzülme; çünkü iyi bir haldesin!

(*Ve izâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btgaytehû ussire aleyke*) “Allah-u Teâlâ’dan ahirete müteallik bazı şeyler istiyorsun;

“—Yâ Rabbi, benim içimi nurlandır, ibadetimde zevk u safa ver, şunu ver, bunu ver...” diye istiyorsun.

Ahiret işleri zorlaştırılıyor, olmuyor bir türlü...”

Geçen bir kardeş gelmiş diyor ki:

“—Yâhu Hocaefendi! Aciz kaldım. Namaz kılıyorum, rek’atları şaşırıyorum, olmuyor. Secde-i sehiv yapıyorum, olmuyor. Tekrar kılıyorum, olmuyor. İki mi oldu, üç mü oldu... Ne yapacağım ben, şaşırardım kaldım!” diyor.

(*Ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ, yüssire leke*) “Dünyayı istiyorsun;

“—Yâ Rabbi, bana şunu da ver, bunu da ver, mal ver, ev ver, bark ver...” diyorsun.

Bu da kolay oluyor sana, istediğin dünyalıklar çabucak geliveriyor. Rast geliyor işin... Ahiret istediğin vakitte verilmiyor. (*Feente hâlin kabîhatin*) Bil ki sen iyi bir halde değilsin!”

Halbuki biz şimdi dünyalıklar verildikçe hep kendimizde bir ferahlık duyuyoruz:

“—Oh ne iyi, rahatlandık, şöyle olduk, böyle olduk!”

Halbuki o hâlet-i kabîha, çirkin bir hal...

dd. Yalnız Abdesti Bozan Akıntı

İbn-i Ebî Şeybe, Ebû Dâvud, Neseî ve İbn-i Hibbân, Hz. Ali RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷⁷

²⁷⁷ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.261, no:178; Neseî, *Sünen*, c.I, s.325, no:193; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.109, no:868; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.169, no:770; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.108, no:199; İbn-i Hibbân, *Sahih*,

إِذَا رَأَيْتَ الْمَدْيِيَّ فَاغْسِلْ ذَكَرَكَ، وَتَوَضَّأْ وَضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ، وَإِذَا

نَضَحْتَ الْمَاءَ فَاغْتَسِلْ (د. ن. ح. ب. عن علي)

RE. 46/13 (*Îzâ reayte'l-meziyye fa'ğsil zekereke, ve tevadda' vudüeke li's-salâti; ve izâ nedahte'l-mâe fa'ğtesil.*)

(*Îzâ reayte'l-meziyye fa'ğsil zekereke*) “Mezî gördüğünde uzvunu yıka, (*ve tevadda' vudüeke li's-salâti*) ve namaz abdesti gibi abdest al; (*ve izâ nedahte'l-mâe fa'ğtesil*) eğer fişkıarak bir mâyî çıkarsa, gusül abdesti al!” Çünkü o menîdir.

Mezî diye, tenâsül uzvundan gelen, meninin öncüsü olan, renksiz, kaygan bir sıvıdır. Şehvet uyandığı vakitte istemsiz olarak çıkar. Fakat bu guslü icab ettirmez. O zaman uzvunu yıkar, abdest alır, namazını kılar.

Bir de *vedî* vardır, biraz daha koyudur. O da abdesti bozar, guslü bozmaz.

ee. Bir Karış Toprak İçin Kavga

Taberânî, Ebû'd-Derdâ RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz, buyurmuşlar ki:²⁷⁸

إِذَا رَأَيْتَ الْأَخْوِينَ الْمُسْلِمِينَ، يَخْتَصِمَانِ فِي شِبْرِ مِنْ أَرْضٍ،

فَأَخْرَجَ مِنْ تِلْكَ الْأَرْضِ (طب. عن أبي الدرداء)

c.III, s.391, no:1107; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.15, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XLII, s.5; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.262, no:7453; İbn-i Ebî Seybe, *Musannef*, c.I, s.92, no:990; Hz. Ali RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.171, no:1988.

²⁷⁸ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.309, no:6876; Ebû'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.149, no:30985; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.168, no:1982.

RE. 46/14 (*Îzâ raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni, yahtesimâni fî şibrin min ardın, fa'hruc min tilke'l-ardı.*)

(*Îzâ raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni*) “İki müslüman kardeşi, din kardeşini gördünüz ki, (*yahtesimâni fî şibrin min ardın*) bir toprak parçasında, bir karış yer için kavga ediyorlar, düşmanlık ediyorlar, husumet yapıyorlar.”

Bina yapacak, istiyor ki biraz daha böyle kaysın. Binasının yeri dar geliyor. Öteki de kaydırmıyor. Bunun için kavga ediyorlar. (*Fa'hruc min tilke'l-ardı*) “Sen o yerde oturma artık; o araziden, beldeden çık git!” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki onlar ahlâken o kadar bozulmuşlar. Artık onlarda hayır yok, o kavmin içerisinde sen de bulunma... Oraya, onların başına gelecek felâketten uzaklaş, çık oradan demek.

ff. Müteşâbih Ayetlere Tâbî Olan Kimseler

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî ve İbn-i Mâce, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷⁹

إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ، فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَمَى اللَّهُ ،

فَاحْذَرُوهُمْ (حم. خ. م. د. ن. ه. عن عائشة)

RE. 46/15. (*Îzâ raaytümü'llezîne yettebiüne mâ teşâbehe minhü, feülâike'llezîne semma'llâhu, fa'hrerühüm.*)

(*Îzâ raaytümü'llezîne yettebiüne mâ teşâbehe minhü*) “Müteşâbih ayetlere tâbî olanları gördüğünüz zaman, (*feülâi-*

²⁷⁹ Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.145, no:4817; Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.255, no:2920; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.198, no:3982; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.256, no:26249; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.66, no:145; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.274, no:73; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.193, no:978; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.178.

ke'llezîne semma'llàhu) işte onlar Allah'ın Kur'an'da isimlendirdiği kimselerdir ki, (*fa'hzerûhüm*) onlardan uzak durun!"

Kur'an ayetlerine mânâ vermek çok zordur. Bugün ortalık tefsirlerle dolmuş, tercümelemlerle dolmuş... Önüne gelen herkes bir tefsir, bir tercüme yapıyor. Ucuz, pahalı, piyasa kapışıyor, bilmiyor insanlar.

Binâen aleyh Kur'an'ın bazı ayetleri vardır ki müteşabihtir. Onlar hakkında Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ
وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ، فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ
ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ، وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ ، وَالرَّاسِخُونَ
فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا ، وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو
الْأَلْبَابِ (آل عمران: ٧)

(*Hüve'llezî enzele aleyke'l-kitâbe*) "Ey Rasûlüm! Senin üzerine Kur'an'ı, o Kitab-ı Hakîm'i nâzil eyleyen o Allah'tır. (*Minhü âyâtün muhkemâtün*) Bu Kur'an'ın âyetlerinin bir kısmı muhkem âyetlerdir, kale gibi sağlam, mânası aşikâr, okuyan hiç başka bir yere kaçamaz, besbellidir; onu tutacak! (*Hünne ümmü'l-kitâbi*) Onlar kitabın anasıdır, özüdür, aslıdır."

(*Ve üharu müteşâbihât*) "Bir kısmı da böyle herkesin kafasının anlayamayacağı, esrârengiz, mânâsı kapalı, örtülü, şifreli müteşâbih ayetlerdir."

(*Feemme'llezîne fî kulûbihim zeyğun*) "Kalbinde eğrilik, bozukluk, nifak, küfür, şirk olan; kötü huy, bozuk niyet olan kimseler; (*feyettebiüne mâ teşâbehe minhü*) giderler, müteşâbih ayetler üzerine takılırlar, onlar hakkında ileri geri konuşurlar."

(*İbtiğâe'l-fitneti ve'btîğâe te'vîlihî*) “Fitne çıkarmak için tevilini yapmaya çalışarak, eğip bükmeye *çalışarak onların üstünde dururlar. (Vemâ ya'lemu te'vîlehû illa'llâh)* Halbuki onun te'vilini, ancak onu indiren Allah-u Teâlâ Hazretleri bilir!”

O kulların eğri büğrü izahları onu izah etmeye yetmez ve o yaptıkları doğru olmaz. Ama hakiki ilim sahipleri ne derler?

(*Ve'r-râsîhûne fi'l-ilmî*) “İlimde rüsum peyda etmiş, sağlamlaşmış, istikrar bulmuş, olgun, alim kimseler de derler ki: (*Amennâ bihî küllün min indi rabbînâ*) “Biz buna inandık, hepsi Rabbimiz'in indinden gelmiş ayetlerdir.” der, edebini takınır, ileri geri konuşmaz.

(*Ve mâ yezzekkeru illâ ulü'l-elbâb*) “Bu inceliği ancak aklıselim sahipleri düşünüp anlar.” (Al-i İmran, 3/7)

Allah cümlemizin kusurlarını affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu müslüman kulları arasına cümlemizi kabul buyursun...

El-fâtihah!

07. 04. 1968 – İskenderpaşa Camii

12. DUANIN İNCELİKLERİ

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَرِيضٍ، فَلْيُصَافِحْهُ، وَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ،

وَلْيَسْأَلْهُ كَيْفَ هُوَ؛ وَلْيَنْسِئْ لَهُ فِي الْأَجْلِ، وَلْيَسْأَلْهُ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ، فَإِنْ

دَعَاءَ الْمَرِيضِ كَدَعَاءِ الْمَلَائِكَةِ (هَب. وضعفه عن جابر)

RE. 45/1 (*İzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, felyusâfihhu, velyeda' yedehû alâ cebhetihî, velyes'elhü keyfe, veliyünsi' lehû fi'l-ecel; velyes'elhü en yed'uve lehû, feinne duâe'l-marîdi kedua'il-melâikeh.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-1 şerife okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.*” (3 defa)

Cenâb-1 Feyyâz-1 Mutlak Hazretleri, iki cihannın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

Cenâb-1 Hak cümlemizi mağfûrîn zümresine ilhak buyursun... Bu getirdiğimiz salevât-1 şerife, kelime-i tevhidler, söylemesi

kolaydır. Fakat mesele bu salevât-ı şerîfeyi getirdiğimiz zât-ı şerifin gösterdiği yol üzerinde gidebilmektir Müslümanlık.

Lâ ilâhe illallah demek kolay, Muhammedün rasûlüllah demek kolay; fakat onun gösterdiği yolda yürümek ve gitmek asıl gâye... Onun yolunda gitmedikten sonra, onun gösterdiği gibi hareket etmedikten sonra ne kadar söylersen söyle bu lafları, ne kadar faydası olur bilmem.

a. Hasta Ziyaretinin Âdâbı

Beyhakî Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸⁰

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَرِيضٍ، فَلْيَصَافِحْهُ، وَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ،
وَلْيَسْأَلْهُ كَيْفَ هُوَ؛ وَلْيَنْسِئْ لَهُ فِي الْأَجْلِ، وَلْيَسْأَلْهُ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ، فَإِنَّ
دُعَاءَ الْمَرِيضِ كَدُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ (هَب. وَضَعْفَهُ عَنِ جَابِرِ)

RE. 45/1 (*Îzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, felyusâfihhu, velyeda' yedehû alâ cebhetihî, velyes'elhü keyfe, velyünsi' lehû fi'l-ecel; velyes'elhü en yed'uve lehû, feinne duàe'l-marîdi keduà'i'l-melâikeh.*)

(*Îzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, fe'l-yusâfihhu*) “Sizden biriniz bir hastanın ziyaretine gidip yanına girdiği zaman, onunla musafaha etsin, elini tutsun! (*Velyeda' yedehû alâ cebhetihî*) Sonra elini onun alınına koyup;

“—Nasılsın, Allah şifa versin, afiyet versin! Daha çok yaşarsın inşallah! İyi gördüm seni... Allah afiyetler versin...” gibi güzel sözlerle taltif ederek o hastayı hoşlandırın.

²⁸⁰ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.541, no:9214; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.103, no:25191; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.116, no:1884.

Ateşi var mı, sıhhati nasıl gibilerden elini alınaya koysun; (*velyünsi' lehû fi'l-ecel*) onun nasıl olduğunu, halini, hatırını sorsun ve ömrünün uzun olmasını Allah'tan dilesin, 'Allah sana ömür versin, inşallah bu hastalıktan kurtulursun, nice yıllar yaşarsın!' diye böylece dua eylesin!"

(*Velyes'elhü en yed'uve lehû*) "Hastadan kendisine dua etmesini istesin."

"—Allah hastaların duasını kabul eder. Benim için dua etmeni senden rica ederim." desin.

(*Feinne duâe'l-marîdi keduâi'l-melâikeh*) "Çünkü hastanın duası meleklerin duası gibidir; makbuldür, müstecabdır."

Gaflet etmeyin de o hastadan hayır dualar isteyin!

Hastalık yalnız yataklara düşerek olmuyor, bir de kalben hasta olmak var. Çünkü o dîn-i Muhammedî'nin yolunda tam mânâsıyla yürüyemiyoruz. Birçok hataların, kusurların, kabahatlerin sahibiyiz. Bunlar da hastalıktır. Bu hastalıklardan kurtulmak için de birbirimize dua etmek mecburiyetindeyiz. Allah bu dertlerden de bizi kurtarsın...

b. Misafir Rızkıyla Gelir

Deylemî Enes RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸¹

إِذَا دَخَلَ الضَّيْفُ عَلَى الْقَوْمِ، دَخَلَ بَرَزِقَهُ؛ وَإِذَا خَرَجَ، خَرَجَ بِمَغْفِرَةٍ

ذُنُوبِهِمْ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

RE. 45/2 (*Îzâ dehale'd-dayfu alâ kavmin, dehale bi-rızkihî; ve izâ harace, harace bi-mağfireti zünûbihim.*)

²⁸¹ Sehâvî, *Makâsîdü'l-Hasene*, c.I, s.85, no:62; Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.242, no:25836; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.88, no:227; *Câmü'l-Ehâdis*, c.111, s.128, no:1899.

(*Îzâ dehale dayfu alâ kavmin*) “ Bir kavme, bir eve, bir cemaate misafir gelirse, (*dehale bi-rızkihi*) gelen misafir mutlaka rızkiyla gelir, rızkını da yanında getirir.”

(*Ve izâ harace*) “Misafirlik bitip de evden veya kabileden kalkıp gideceği zaman da, (*harace bi-mağfireti zünûbihim*) misafir edenlerin, ev sahiplerinin günahlarını affettirip, onları mağfired ettirip öyle gider.”

Bir misafirin bir eve gelişinin fadâline bak, bizim de misafirlere ne kadar gevşek davrandığımıza bak! Allah hepimizi affetsin... Hepimiz kusur sahibiyiz, hepimiz kabahat sahibiyiz. Kimsenin kimseye, “Sen de şöylesin, sen de böylesin!” diyecek hali yok...

El-hamdü lillâh, cemaatımız çok... Dün bir efendi geldi. Cafer Efendi isimli bir cemaat... Kastamonu’dan... Birisi ona gelmiş, “Sen filanca kimse misin?” demiş. “Senin filancaya şu kadar borcun var!” demiş.

Cemaati tanımaktan da mahrumuz. Cemaatimizi tanımıyoruz.

Cemaati nasıl tanıyacağız?

Bizim Ankara’da Hacı Bayram-ı Velî Camii’nin imamı var, [Zekâi Sarsılmaz Hoca] kulakları çınlasın, hasta yatıyor ya...

“—Sen beni tanıdın mı?” dedikleri vakitte;

“—Nasıl tanıyım ben seni? Sen beni bir kere evine çağırdın mı?” dermiş.

İnsanlar arasında muarefe öyle sokakta olmaz ki... İnsanların birbirleriyle tanışması, bilişmesi birbirleriyle kaynaşmasıyla olur. Sen bize gelirsin, ben size giderim. Sen benim evimi bilirsin, ben de senin evini bilirim.

“—Filan nerede oturuyor?” diye sordukları vakitte;

“—Filan mahallede, filan numaralı evde oturuyor.” dersin.

Bilmiyoruz ki kimin nerede oturduğunu... Bilmek imkânı da yok bu memlekette... Allah kusurlarımızı affetsin...

Misafir gelecek diye korkuyoruz şimdi; eve eziyet olacak, zahmet olacak, meşakkat olacak... Onun için, bir şey istiyorsa, eline ver beş on kuruş, lokantada yesin! Bizi sıkıntıya sokmasın.

Halbuki, misafir gelirken rızık geliyor, giderken de günahlar gidiyor.

c. Mü'minin Kabirdeki Hali

İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Ziyâü'l-Makdîsî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸²

إِذَا دَخَلَ الْمَيِّتَ الْقَبْرِ، مَثَلَتْ لَهُ الشَّمْسُ عِنْدَ غُرُوبِهَا، فَيَجْلِسُ يَمْسَحُ

عَيْنَيْهِ، وَيَقُولُ دَعَوْنِي أُصَلِّيَ (هـ. حـب. ض. عن جابر)

RE. 45/3 (*İzâ dehale'l-meyyitü'l-kabre, müssilet lehü's-şemsü inde gurûbihâ, ve yeclisü yemsehu ayneyhi, ve yekülü deünî usallî.*)

(*İzâ dehale'l-meyyitü'l-kabre*) “Mevtâ, vefat etmiş olan kimse kabre konulduğu zaman, (*müssilet lehü's-şemsü inde gurûbihâ*) ona sanki güneş batıyormuş gibi gösterilir, öyle temsil olunur. O kabre girdikten sonra şöyle bir kalkar, ona güneş batıyormuş, ikindinin vakti geçiyormuş gibi gelir. Öyle gösterilir.”

(*Ve yeclisü yemsehu ayneyhi*) “Gözlerini ovuşturarak oturup bir taraftan, ‘Vay, uyumuşum kalmışım...’ filan gibi gözlerini ovuşturarak; (*ve yekülü deünî usallî*) ‘Bırakın beni kalkayım, ikinci namazımı kılayım; güneş neredeyse batmak üzere...’ filan diye namaz kılma telaşında olur.”

Ölüm hepimiz için haktır. Öldü meyyit, götürdük, kabrine koyduk. Ölü toprağın altında kapandı kaldı. Sabahı akşamı nereden bilecek?

²⁸² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.325, no:4262; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.385, no:3116; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.318, no:1258; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.129, no:1901.

Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

“—Ben Mûsâ AS'ı kabrinde namaz kılarken gördüm.”

Müslüman, iman sahibi insan öldükten sonra ibadetinden geri kalmıyor. Cenâb-ı Peygamber bunu bize duyuruyor ki, öldükten sonra da hayat bitmiyor. Hayat, asıl ölümden sonra başlıyor. Bu dünyadaki hayatımız muvakkat bir hayat... Yaş kemâle geldi miydi, alıp götürüyorlar. Gittikten sonra, öldü... Ölmedi, mü'min ölmez; bir yerden bir yere, bir evden bir eve göçmüş gibidir mü'minin hali...

“—Ceset çürür, toprak olur, zerresi bile kalmaz.”

Kalmasın varsın, ruhumuz var ya... İşte o ruhumuza melekler böyle tecelli ederektten, orada da namazlarımızı inşallah kılmağa çalışacağız; burada kıldığımız gibi...

d. Ramazan'da Hamele-i Arş'ın Dua Etmesi

Deylemî Hz. Ali RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸³

إِذَا دَخَلَ شَهْرَ رَمَضَانَ، أَمَرَ اللَّهُ حَمَلَةَ الْعَرْشِ، أَنْ يَكْفُوا عَنِ التَّسْبِيحِ،
وَيَسْتَغْفِرُوا لِأُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَالْمُؤْمِنِينَ (الديلمي عن علي)

RE. 45/4 (*Îzâ dehale şehru ramadàn, emara'llàhu hamelete'l-arşi, en yeküffû ani't-tesbîhi, ve yestağfiru li-ümmeti muhammedin ve'l-mü'minîn.*)

(*Îzâ dehale şehru ramadàn, emara'llàhu hamelete'l-arşi*)
“Ramazan ayı geldi mi, girdi mi Arş-ı Rahman'ı yüklenen meleklerle Allah emreder...” Nasıl emreder?

(*En yeküffû ani't-tesbîh*) “Cenâb-ı Mevlâ'ya tesbih eylemeyi bırakmalarını, (*ve yestağfiru li-ümmeti muhammedin ve'l-*

²⁸³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.479, no:23716; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.131, no:1906.

mü'minîn) Ümmet-i Muhammed'e ve mü'minlere dua etmelerini, tevbe ve istiğfar etmelerini emreder.”

Onların kendilerine göre ayrı ayrı tesbihleri vardır. Onlara emrediyor ki:

“—Yeter artık, tesbihleri bırakın! Ümmet-i Muhammed'in mü'minlerine istiğfar edin, benden mağfired dileyin!”

Bize de diyor ki:

“—Ey mü'minler, siz de birbiriniz için istiğfar edin, mağfired dileyin Allah'tan... Birbirlerinizin ayıplarını ifşâ edip ortalığa yaymaktansa; 'Yâ Rabbi, onu da affet, onu da mağfired, ona da salâh-ı hal nasib et... İyilikler ver!’” diye candan dualar etmemiz için bir işarettir bu.

e. Ev Sahibi Evin Emiridir

Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸⁴

إِذَا دَخَلَ قَوْمٌ مَنْزِلَ رَجُلٍ ، كَانَ رَبُّ الْمَنْزِلِ أَمِيرَهُمْ ، حَتَّى يَخْرُجُوا
مِنْ مَنْزِلِهِ ، وَطَاعَتَهُ وَاجِبَةٌ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ)

RE. 45/5 (*Îzâ dehale kavmun menzile raculin, kâne rabbü'l-men-zili emîrehüm, hattâ yahrucû min menzilihî, ve tâatuhû aleyhim vâcibetün.*)

(*Îzâ dehale kavmün menzile raculin*) “Bir gurup insan bir arkadaşlarının, bir adamın evine konuk geldikleri, misafir oldukları zaman...” Hepsinin başkanı kim olur?

(*Kâne rabbü'l-men-zili emîrehüm*) “Evin sahibi o misafirlerin hepsinin emiri, komutanı, başkanı olur; söz onundur, ferman, buyruk onundur, ev sahibinindir. (*Hattâ yahrucu min menzilihî*)

²⁸⁴ Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.III, s.424, no:902; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24817; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.131, no:1908.

O topluluk o adamın evinden çıkıncaya kadar durum böyledir. (Ve *tâatuhû aleyhim vâcibetün*) O misafirlerin o ev sahibinin emrine uymaları vaciptir, boyunlarının borcudur. Sözü nü dinlemeleri gerekir.”

f. İzinsiz Eve Giren Kimse

Altıncı hadîs-i şerîf:

Ümmü'l-mü'minîn Aişe Vâlidemiz RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:²⁸⁵

إِذَا دَخَلَ عَلَيْكُمُ السَّائِلُ بِغَيْرِ إِذْنٍ فَلَا تُطْعَمُوهُ (ابن النجار عن عائشة
وهو مما بيض له الديلمي)

RE. 45/6 (*Îzâ dehale aleykümü's-sâilü bi-gayri iznin, felâ tut'imûhu.*)

(*Îzâ dehale aleykümü's-sâilü bi-gayri iznin*) “Sizden birinizin evinize bir dilenci, sizin izniniz olmadan girerse, izinsiz girerse, (*felâ tut'imûhu*) ona yemek ikram etmeyin! Sakın ona bir şey vermeyin!” Çünkü âdâb-ı İslâmiyyeye riayet etmemiştir o...

g. Duada Kararlı Olmak

Buharî, Müslim, Ahmed ibn-i Hanbel ve Neseî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸⁶

²⁸⁵ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.318, no:1259; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.400, no:16252; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.131, no:1907.

²⁸⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.413, no:5863; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.174, no:4837; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.101, no:11999; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.151, no:10420; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.316, no:1245; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.283, no:6376; Musannef, *İbn-i Ebî Şeybe*, c.X, s.198, no:29772; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.213, no:608; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَعِزِّمْ الْمَسْأَلَةَ فِي الدَّعَاءِ ، وَلَا يَقُلْ : اللَّهُمَّ إِن شِئْتَ
فَأَعْطِنِي ، فَإِنَّ اللَّهَ لَا مُسْتَكْرَهَ لَهُ (ش. حم. خ. م. ن. عن أنس)

RE. 45/7 (*İzâ deâ ehadüküm felya'zimi'l-mes'elete fi'd-duâi, ve lâ yekul: Allâhümme in şî'te feâtinî, feinna'llâhe lâ müstekrihe lehû.*)

(*İzâ deâ ehadüküm*) “Sizden biriniz dua ettiği zaman...” El açıp Allah'tan bir şeyler istiyoruz, buna dua etmek diyoruz. (*Felya'zimi'l-meselete fi'd-duâi*) “İsteğinde azimli olsun!”

“—Ver yâ Rabbi, ihsan et yâ Rabbi...” diye duasını candan, kuvvetli, istekli ve şevkli olarak ille istiyorum gibi bir duyguyla azimli olarak yapısın.

(*Ve lâ yekul: Allâhümme in şî'te feâtinî*) “Yâ Rabbi, istersen bana şunu ver, istemezsen verme!” tarzında söyleyerek istemesin! ‘Şunu istiyorum yâ Rabbi’ diye azimli söylesin!”

(*Feinna'llâhe lâ müstekrihe lehû*) Cenâb-ı Hak onun böyle dua etmesinden rahatsız olmaz.” Yalvardıkça, hoşuna gider.

h. Kendi Duasına Âmin Demek

Deylemî ve İbn-i Adiy, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸⁷

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيُؤْمِنْ عَلَى دَعَاءِ نَفْسِهِ (عد. عن أبي هريرة)

RE. 45/8 (*İzâ deâ ehadüküm, felyüemmin alâ duâi nefsihî.*)
(*İzâ deâ ehadüküm*) “Sizden biriniz dua ettiği zaman,

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3179; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.139, no:1924.

²⁸⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.316, no:1250; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.108; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3180; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.139, no:1923.

(*felyüemmin alâ duâi nefsihî*) kendisinin duasına kendisi de âmin desin.”

“—Yâ Rabbi, şunu ver... Âmin...”

“—Yâ Rabbi, bunu ver... Âmin...”

İmam dua ederken nasıl *Âmin* diyorsak, kendi duamıza da *Âmin* dememizi tavsiye ediyor.

i. Mü'min Kardeşinin Arkasından Dua Etmek

Müslim, Ümmü'd-Derdâ RA'dan; Harâitî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸⁸

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ، قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: وَلَكَ بِمَثَلِهِ

(م. عن أم الدرداء؛ الخرائطي عن أبي هريرة)

RE. 45/9 (*İzâ dea'r-raculü li-ahihî bi-zahri'l-gaybi, kâleti'l-melâiketü: Ve leke bi-mislihî*)

(*İzâ dea'r-raculü li-ahihî bi-zahri'l-gaybi*) “Bir kimse mü'min kardeşine onun olmadığı yerde, gıyabında dua ederse, arkasından dua ederse; (*kâleti'l-melâiketü: Ve leke bi-mislihî*) melekler derler ki: Ona istediğin şeyin bir mislini Allah sana da versin!”

Kardeşimiz için dua ediyoruz, ama kardeşimiz burada yok, uzakta... Ama içimizden diyoruz ki:

“—Yâ Rabbi o kardeşimizin sıkıntısını gider, afiyetler ver, rızkını bol et... Dünyasını ahiretini ma'mur eyle!” diye dualar ediyoruz.

Kendisi yok! Kendisinin yanında dua edersek, riyakârlık gibi olur. Arkasından yalvarıyoruz Cenâb-ı Hakk'a...

²⁸⁸ Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.269, no:4912; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.331, no:1311; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXV, s.126; Ümmü'd-Derdâ RA'dan.

Temmmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.49, no:101; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.308, no:1369; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.106, no:3360; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.143, no:1930.

Melekler de derler ki:

“—Yâ Rabbi, buna da afiyet ver, sağlık ver, bunun da işini rast getir. Kardeşi için neler istiyorsa, bir mislini buna da ver!”

Onun için, kardeşimiz için dua ederken kendimiz için de da etmiş oluyoruz. Meleklerin duası daha efdal...

j. Kadının Kocasına İcâbet Etmesi

Neseî, Begavî, İbn-i Hibbân, Taberânî, Beyhakî, Ziyâü'l-Makdîsî ve Tirmizî, Talk ibn-i Ali RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸⁹

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ، فَلْتَأْتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنُورِ

(ن. غ. حب. طب. ق. ض. ت. حسن صحيح عن طلق

بن علي)

RE. 45/10 (*İzâ dea'r-racülü zevceteihû li-hacetihî, felte'tihî ve in kânet ale't-tennûr.*)

(*İzâ dea'r-racülü zevceteihû li-hacetihî*) “Bir kimse haceti için zevcesini çağırdığında, (*felte'tihî ve in kânet ale't-tennûr*) tandır üzerinde de olsa ona gelsin!”

Nikâh denilen bir şey var, kadınları taht-ı nikâhımıza alıyoruz. Nikâhımız altına aldıktan sonra, onun yemesini, içmesini, evinin ihtiyaçlarını tedarik etmek mecburiyetindeyiz, vazifemiz bu... Bu vazifemize karşı, onun da bize itaat etmesini bekleriz. Kadın erkeğine itaat etmek mecburiyetindedir. Her ne şekilde olursa olsun, bir haceti oldu mu, o hacetini hiç tereddütsüz

²⁸⁹ Tirmizî, *Sünen*, IV, s.387, no:1080; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.331, no:8240; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.292, no:14487; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.313, no:8971; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.473, no:4165; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.306, no:17420; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehâdisü'l-Muhtâre*, c.III, s.255, no:170; Talk ibn-i Ali RA'dan

yerine getirmesi gerekir.

Meselâ kadın fırını yakmış, ekmek pişiriyor. Hamurları fırına koymuş, pişmesini bekliyor. O sırada beyi çağırırsa, ona icabet etmesi gerekir.

“—Ekmekler yanacak?”

Yanarsa yansın, efendisi düşünsün onu... Ekmeğin sahibi o; o düşünsün. Madem ki çağırıyor onu, pekiyi deyip itaat etmesi gerekir.

Allah kusurlarımızı affetsin...

k. Deve Üzerinde Bile Olsa İcabet Etsin!

Bezzâr, Zeyd ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹⁰

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَلْتَجِبْ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى ظَهْرِ قَتَبٍ
(البزار عن زيد بن أرقم، وصح)

RE. 45/11 (*İzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâşihî, feltücib ve in kânet alâ zahri katebin.*)

(*İzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâşihî*) “Bir kimse zevcesini yatağına çağırdığında, (*feltücib ve in kânet alâ zahri katebin*) o kadın deve sırtında da olsa davetine icabet etsin!”

1. Beyine İcabet Etmeyen Lânete Uğrar

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim ve Ebû Dâvud, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹¹

²⁹⁰ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.571, no:7660; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.89, no:231; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.142, no:1928.

²⁹¹ Buhârî, *Sahîh*, c.XI, s.14, no:2998; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.303, no:2596;

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ ، فَأَبَتْ ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا ، لَعْنَتُهَا
 الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَصْبِحَ (حم. خ. م. د. عن بي هريرة)

RE. 45/12 (*Îzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâšihî, feebet, febâte gadbâne aleyhâ, leanethe'l-melâiketü hattâ tusbiha.*)

(*Îzâ dea'r-racülü'mraetehû ilâ firâšihî, feebet*) “Bir kimse zevcesini yatağına çağırdığında gelmez, yüz çevirir de (*febâte gadbâne aleyhâ*) kocası ona öfkeli olarak gecelerse; (*leanethe'l-melâiketü hattâ tusbiha*) sabah oluncaya kadar melekler o kadına lânet eder.”

m. Dua Ederken İki Elinizi Açın!

İbn-i Mâce, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.
 Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹²

إِذَا دَعَوْتَ اللَّهَ ، فَادْعِ اللَّهَ بِيْطْنِ كَفَيْكَ ، وَلَا تَدْعِ بظُهُورِهِمَا ، فَإِذَا
 فَرَعْتَ ، فَامْسَحِ بِهِمَا وَجْهَكَ (ه. وابن نصر عن ابن عباس)

RE. 45/13 (*Îzâ deavte'llâhe fe'd'ullâhe bi-batni keffeyke, velâ ted'u bi-zuhûrihimâ, feizâ ferağte, fe'msah bihimâ vecheke.*)

(*Îzâ deavte'llâhe bi-batni keffeyke*) “Allah'a dua ettiğinde iki elinin içi ile dua et! (*Velâ ted'u bi-zuhûrihimâ*) Sakın böyle onların dışları ile dua etme! (*Feizâ ferağte, fe'msah bihimâ vecheke*) Duayı bitirdiğinde de iki elini yüzüne sür.”

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.43, no:1829; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9669; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.292, no:14485; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.86, no:4296; Ebû, Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.57, no:6196; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.76; Ebû Hüreyre RA'dan.

²⁹² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.22, no:1171; Mervezî, *Salâtü'l-Vitr*, c.I, s.111, no:74; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.368; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.80, no:3231; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.145, no:1936.

“—Yâ Rabbi, sen duamı kabul eyle!” diye arz et.

Yalnız yağmur dualarında ellerin içi aşağı doğru tutulur, “Yağmurun böyle insin!” diyerekten... Başka zamanlarda dua eller böyle açılardan dua edilir.

n. Ehl-i Kitap İçin Dua

İbn-i Adiy, İbn-i Asâkir ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹³

إِذَا دَعَوْتُمْ لِأَحَدٍ مِنَ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى ، فَقُولُوا : أَكْثَرَ اللَّهِ مَالِكَ وَوَلَدِكَ

²⁹³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.271, no:1052; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LV, s.208; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.178; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VIII, s.342, no:1600; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.189, no:6097; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.146, no:1939.

(عد. كر. والديلمى عن ابن عمر)

RE. 45/14 (*İzâ deavtüm li-ehadin mine'l-yehudi ve'n-nasârâ, fekülü: Eksera'llàhu mâleke ve veledেকে.*)

(*İzâ deavtüm li-ehadin mine'l-yehudi ve'n-nasârâ*) “Yahudi veya hristiyanlardan birisine dua etmeniz lâzım geldiği takdirde, (*fekülü*) deyiniz ki: (*Eksera'llàhu mâleke ve veledেকে*) Allah, senin malını ve çocuğunu çoğaltsın!”

o. Dügün Yemeğine İcâbet Edin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud ve İbn-i Hibbân, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹⁴

إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْوَلِيمَةِ، فَلْيَأْتِهَا (مالك، حم. خ.

م. د. ح. ب. عن ابن عمر)

RE. 45/15 (*İzâ düiye ehadüküm ile'l-velîmeti, felye'tihâ.*)

(*İzâ düiye ehadüküm ile'l-velîmeti*) “Sizden biri *velîme*'ye, dügün yemeğine çağrıldığında, (*felye'tihâ*) gitsin!”

Koşunuzda bir dügün var, size davetiye geliyor. Eğer günaha müteallik bir şey yoksa, böyle bir davete icabet etmek vacibdir. Günaha müteallik bir şey varsa, oraya gidip gitmemekte serbesttir.

Bazen birden fazla davetiye gelir. En evvel kimin daveti geldiyse, ona gitmek uygun olur. Yahut kimin evi yakınsa, ona

²⁹⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.XVI, s.163, no:4775; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.277, no:2574; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.176, no:3247; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.20, no:4712; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.192, no:2205; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.104, no:5294; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.261, no:14294; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.140, no:6608; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.46, no:2567; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.387, no:788; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

gider.

ö. Davete İcâbet Edin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî ve İbn-i Hibbân, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹⁵

إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ، فَلْيَجِبْ؛ فَإِنْ كَانَ مُفْطَرًّا، فَلْيَأْكُلْ؛

وَإِنْ كَانَ صَائِمًا، فَلْيَصِلْ (حم. م. د. ت. حب. عن أبي هريرة)

RE. 45/16 (*İzâ duiye ehadüküm ilâ taàmin, felyüçib; fein kâne muftıran, felye'kül; ve in kâne sàimen, felyusalli.*)

(*İzâ duiye ehadüküm ilâ taàmin*) “Sizden biri bir yemeğe davet edildiğinde, (*felyüçib*) gitsin. (*Fein kâne muftıran, felye'kül*) Oruçlu değilse, otursun yesin! (*Ve in kâne sàimen, felyusalli*) Oruçlu ise, otursun, onun için dua etsin!”

p. Camide Bit Öldürmeyin!

Abdürrezzak, Yahyâ ibn-i Ebî Kesîr RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹⁶

²⁹⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.231, no:10563; Deylemî, *Müsnedü'l-Fırdevs*, c.I, s.338, no:1347; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.81, no:6158; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.200, no:7285; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Müslim, *Sahih*, c.VII, s.287, no:2584; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.259, no:711; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VI, s.455, no:2104; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.507, no:10593; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.263, no:14309; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.XII, s.120, no: Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.300; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.345; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.243, no:3270; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.129, no:6066; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.424, no:6036; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.50, no:2571; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.303, no:2813; Ebû Hüreyre RA'dan.

²⁹⁶ Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.446, no:1744; Yahyâ ibn-i Ebî Kesîr

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الْقَمْلَةَ، فَلَا يَقْتُلْهَا فِي الْمَسْجِدِ؛ وَلَكِنْ لِيَصْرِهَا
فِي ثَوْبِهِ، فَإِذَا خَرَجَ فَلْيَقْتُلْهَا (عب. عن يحيى بن أبي كثير)

RE. 45/17 (*İzâ raâ ehadükümü'l-kamlete, felâ yaktülhâ fi'l-mescid; ve lâkin li-yasırrehâ fî sevbihî, feizâ harace felyaktülhâ.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'l-kamlete*) “Sizden biri mescidde iken bit gördüğünde, (*felâ yaktülhâ fi'l-mescid*) mescidde onu öldürmesin. (*ve lâkin li-yasırrehâ fî sevbihî*) Elbisesinde tutsun, (*feizâ harace felyaktülhâ*) dışarı çıkınca yok etsin.”

Çok şükür, Allah o dertten kurtardı Ümmet-i Muhammed'i, eskiden çok vardı. Herkesin evinde, camide, her yerde bulunuyordu. Burada da diyorki:

“—Mescidde iken kendi üzerinde veya bir başkasının üzerinde bir bit gördün. Hemen onu öldürme orada... Onu bir şeyin içine sar, sakla! Mescidin dışına çık, orada öldür!”

r. Ashabım Hakkında İleri Geri Konuşmayın!

Taberânî, Ebû Nuaym, İbn-i Asâkir ve İbn-i Adiy, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan; Taberânî Sevban RA'dan; İbn-i Adiy Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹⁷

RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.673, no:20854; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.160, no:1966.

²⁹⁷ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.96, no:1427; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.411, no:11850; Sevban RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.198, no:10448; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.336, no:1337; *Müsnedü'l-Hâris*, c.III, s.210, no:728; Harâitî, *Mesâviü'l-Ahlâk*, c.II, s.296, no:740; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.411, no:11851; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.25; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.II, s.40; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.108; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.162; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.115; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.294, no:494; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

إِذَا ذُكِرَ أَصْحَابِي ، فَأَمْسِكُوا ؛ وَإِذَا ذُكِرَتِ النُّجُومُ ، فَأَمْسِكُوا ؛ وَإِذَا
 ذُكِرَ الْقَدَرُ ، فَأَمْسِكُوا (طب. حل. كر. عد. عن ابن مسعود ؛ طب.
 عن ثوبان ؛ عد. عن ابن عمر)

RE. 45/18 (*Îzâ zükire ashàbî, feemsikû; ve izâ zükireti'n-nücümü, feemsikû; ve izâ zükire'l-kaderu, feemsikû.*)

Ashab-ı kiram arasında bazı hadiseler oldu. Gerek Hz. Ali Hz. Muaviye arasında, gerekse Hz. Ali ile Hz. Aişe arasında... (*Îzâ zükire ashàbî, feemsikû*) “Ashabım arasındaki çekişmelerden bahsedildiğinde kendinizi tutun, konuşmayın!”

(*Ve izâ zükireti'n-nücümü*) “Yıldızlardan bahsedildiğinde sükût ediniz. (*Ve izâ zükire'l-kaderu, feemsikû*) Kaderden bahsedilince de gene kendinizi tutun, konuşmayın!”

s. Helâda Kibleye Dönmeyin!

İmam Mâlik, Taberânî ve Beyhakî, Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan rivayet etmişler.

Efendimiz SAS şöyle buyurmuşlar:²⁹⁸

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ وَالْبَوْلِ ، فَلَا يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ ، وَلَا
 يَسْتَدْبِرُهَا بِفَرْجِهِ (مالك ، طب. ق. عن أبي أيوب)

RE. 45/19 (*Îzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti ve'l-bevli, felâ*

²⁹⁸ Neseî, *Sünen*, c.I, s.40, no:20; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.414, no:23561; Taberânî *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.143, no:3495; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, 102, no:500; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.171, no:511; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.361, no:26463; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s..155, no:1957.

yestakbili'l-kıblete, ve lâ yestedbirhâ bi-fercihî.)

(*İzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti, ve'l-bevli*) “Sizden biriniz büyük abdeste ve küçük abdeste gittiği zaman, (*felâ yestakbili'l-kıblete*) yönünü, yüzünü kibleye dönmessin; (*ve lâ yestedbirhâ bi-fercihî*) arkasını da kibleye döndürmesin!”

Evlerimizde de böyle... Buna helâ taşlarını yerleştirirken dikkat etmek lâzım! Ustaların veya ev sahibinin bunları göz önünde tutması lâzım!

“—Etraf kapalı olduğu için zarar vermez!” diyen olmuşsa da, daha doğrusu önünü ve arkasını kibleye karşı çevirmemektir.

Eğer taş öyle konmuşsa, bir mecburiyet olur. Mümkünse onu da değiştirmek lâzım!

ş. Taşla Temizlenmek

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve Neseî, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹⁹

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ ، فَلْيَذْهَبْ مَعَهُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ يَسْتَطِيبُ
بِهِنَّ ، فَإِنَّهَا تَجْزِي عَنْهُ (حم. د. ن. عن عائشة)

RE. 45/20 (*İzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti, felyezheb meahu bi-selâseti ahcârin yestatîbu bihinne, feinnehâ tucziü anhü.*)

(*İzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti*) “Sizden biri kaza-i hacete gittiğinde, (*felyezheb meahu bi-selâseti ahcârin yestatîbu bihinne*) taharetlenmek için yanına üç adet taş alsın! (*Feinnehâ tucziü anhü*) Bunlar onun için yeterlidir.”

Hacca gidiyoruz. Eskiden nerede böyle sular, her yerde şakır

²⁹⁹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.58, no:36; Neseî, *Sünen*, c.I, s.85, no:44; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.133, no:25056; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.103, no:503; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.180, no:670; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.352, no:26403; *Câmü'l-Ehâdis*, c.III, s.155, no:1956.

şakır aksın... Bir def-i hacet gerekti bir yerde, su da yok. O zaman ne yapacağız? O zaman hiç olmazsa taşla silerek o pisliği üzerimizden uzaklaştırmağa çalışacağız.

t. Kötü Rüyaı Yorumlamayın!

Tirmizî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰⁰

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا الْحَسَنَةَ، فَلْيُفَسِّرْهَا، وَلْيُخَبِّرْ بِهَا؛ وَإِذَا رَأَى
الرُّؤْيَا الْقَبِيحَةَ، فَلَا يُفَسِّرْهَا، وَلَا يُخَبِّرْ بِهَا (ت. عن أبي هريرة)

RE. 45/21 (*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete, felyüfessirhâ, velyuhbir bihâ; ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate, felâ yüfessirhâ, ve lâ yuhbir bihâ.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete*) “Sizden biriniz güzel bir rüya görürse, (*felyüfessirhâ*) bunu yorumlasın. Rüya yormak diyoruz ya, tabir etmek, tabir etsin. (*Velyuhbir bihâ*) Başkasına da anlatsın!”

(*Ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate*) “Kötü bir rüya görürse, (*felâ yüfessirhâ*) bunu yorumlamasın, (*ve lâ yuhbir bihâ*) ve başkasına da söylemesin, kalsın, kapansın!” diyor.

u. Kötü Rüya Gören Sol Tarafına Üç Defa Tükürsün!

Müslim, Ebû Dâvud ve İbn-i Mâce, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:³⁰¹

³⁰⁰ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.364, no:41392; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.159, no:1964.

³⁰¹ Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.352, no:4199; Ebû Dâvûd, *Sünen*, c.XIII, s.210, no:4368; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.385, no:3898; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7653; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.188, no:4761; İbn-i Hibbân, *Sahîh*,

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يَكْرَهُهَا ، فَلْيَبْصُقْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثًا ، وَ
لِيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ثَلَاثًا ، وَلِيَتَحَوَّلَ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ
عَلَيْهِ (م. د. ه. عن جابر)

RE. 46/1 (*Îzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ, fe'l-yebstuk an yesârihi selâsen, ve'l-yestfiz bi'llâhi mine's-şeytâni, ve'l-yetehavel an cenbihi'llezî kâne aleyhi.*)

(*Îzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ*) “Sizden biriniz, gece hoşla gitmeyen bir rüya görmüşse, (*felyebstuk an yesârihi selâsen*) uyandığında, sol tarafına 3 defa tüh tüh tüh desin tükürsün. (*Ve'l-yesteiz bi'llâhi mine's-şeytân*) Şeytanın şerrinden Allah'a sığınsın. (*Ve'l-yetehavel an cenbihi'llezî kâne aleyhi*) Hangi tarafına yatıyorduyduysa öbür tarafına dönsün.” diyor.

ü. Güzel Rüya Allah'tandır, Hamd Etsin!

Ahmed İbn-i Hanbel, Buhârî ve Tirmizî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰²

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ ، فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا ،

c.XIII, s.425, no:6060; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.350, no:14822; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8182; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.319, no:1047; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.X, s.337, no:30161; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.315, no:644; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.250, no:4827; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

³⁰² Buhârî, *Sahih*, c.XXI, s.430, no:6523; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.351, no:3375; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7652; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.8, no:11069; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8181; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.513, no:1363;

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.365, no:41396; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.162, no:1971.

وَلِيَحْدِثَ بِهَا ؛ وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ ،
فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا ، وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ ، فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ (حم).
خ. ت. عن أبي سعيد)

RE. 46/2 (*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ, feinnemâ hiye mina'llâhi, felyahmedi'llâhe aleyhâ, ve'l-yuhaddis bihâ; ve izâ raâ gayra zâlike mimmâ yekrehu, feinnemâ hiye mine's-şeytân, felyestaiz bi'llâhi min şerrihâ, ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ*) “Sizden biriniz seveceği, hoşuna gideceği bir rüya görmüş ise, (*feinnemâ hiye mina'llâhi*) bu Allah'tandır.”

Hoş bir rüya gördü. Feyizlere gark oldu, nur içinde kaldı. Tatlı, sabahleyin de uykudan uyandı, tamam güzel. Bu Allah'tandır. (*Felyahmedi'llâhe aleyhâ*) “Bu rüyadan dolayı Allah'a hamd etsin. 'Yâ Rabbi çok şükür! Bu rüyayı bana gösterdin.' desin. (*Ve'l-yuhaddis bihâ*) Onu başkalarına anlatsın, şöyle bir rüya gördüm, hayırdır inşaallah.” diye.

(*Ve izâ raâ gayre zâlike*) “Bundan başka bir rüya görürse, (*mimmâ yekrehu*) yani hoşuna gitmeyecek bir rüya görürse, (*feinnemâ hiye mine's-şeytân*) o da şeytandandır.” Çünkü şeytan insanın içinde, damarlarının içinde dolaşıyor. Sağa sola sataşıyor. Aklına baskı yapıyor.

(*Felyestaiz bi'llâhi min şerrihâ*) “Bu rüyanın şerrinden, kötü olarak tezahür etmesinden Allah'a sığınsın. (*Ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*) Başkasına hiç anlatmasın, hiçbir kimseye anlatmasın. Çünkü anlatmazsa zarar vermez.”

Onun için her zaman o Şeytan aleyhilla'nenin şerrinden Allah'a sığınmak mecburiyetindeyiz. Görmediğimiz bir kuvvet... Gördüğümüz bir kuvvet olsa onunla döğüşürüz, vuruşuruz;

kolay... Onu göremediğimiz için, onun şerrinden Allah'a sığınmaktan başka çare yok!

Halbuki bu şeytandan daha belâ birisi daha var. Şeytan usta bir mahlûktur, insanı kandırmağa çalışır. Kandıramazsa, başka taraftan yaklaşır. Fakat nefis var ya, o nefis şeytandan yetmiş kere daha berbat... Çünkü bu inatçıdır, sana yaptıracağını mutlaka yaptırmak ister. Şeytan yaptıramadı mı vaz geçer. Fakat nefis inatçıdır, mutlaka sana dediğini yaptıрмаğa çalışır. Nefis şeytandan daha berbattır. Allah ikisinin de şerrinden cümlemizi muhafaza etsin...

Nefis bizi taşıyan bir mahlûktur. Mertebeleri var... Onların başlangıcı emmâredir. Nefis ıslah edile edile kemâle ulaşır, cennete lâıyk olur. Islah edilmez de emmâre mertebesinde kalırsa, Allah esirgeye, o da sahibini cehenneme götürür.

Onun için, nefsin ıslahını konuşmak her şeyden daha önde gelir. Çünkü bizi cennete götürecek de o nefistir, cehenneme sürükleyecek de o nefistir. Allah bu nefsin şerrinden ve şeytanın şerrinden cümlemizi muhafaza etsin...

v. Nazarı Önlemek İçin Dua

Ebû Ya'lâ, Taberânî, Hâkim ve Ziyâü'l-Makdisî, Âmir ibn-i Rebi RA'dan; Hâkim, Sehl ibn-i Huneyf RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰³

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ، أَوْ مَالِهِ، أَوْ مِنْ أَخِيهِ، مَا يُعْجِبُهُ، فَلْيَدْعُ

³⁰³ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.240, no:7499; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.61, no:10039; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.119, no:7195; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.415, no:24060; Ziyâü'l-Makdisî, *el-Ehâdisü'l-Muhtâre*, c.III, s.268, no:213; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.316, no:1246; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.186, no:8430; Âmir ibn-i Rebi RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.465, no:5742; Sehl ibn-i Huneyf RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.746, no:17668; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.165, no:1978.

لَهُ بِالْبَرَكَاتِ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ (ع. طب. ك. ض. عن عامر بن ربيعة؛

ك. عن سهل)

RE. 46/3 (*Îzâ raâ ehadiküm min nefsihî, ev mâlihî, ev min ahîhi mâ yu'cibuhû; felyed'u lehû bi'l-bereketi, feinne'l-ayne hakkun.*)

(*Îzâ raâ ehadiküm min nefsihî, ev mâlihî, ev min ahîhi, mâ yu'cibuhû*) “Sizden biriniz kendisinde, malında yahut müslüman kardeşinde, dostlarında hoşuna giden bir şey, bir güzellik gördüğünde...”

Yeni bir elbise giyinmiş yahut bir mevkiden bir mevkiye yükselmiş, yahut işi daha genişlemiş, ticaretini artırmış, hoşunuza gitti. (*Felyed'u lehû bi'l-bereketi*) Ona bereketle dua eyle:

“—Allah bereket versin, Allah mübarek etsin... Allah makamınızı âlî etsin, derecenizi yüksek etsin, işinizi âsân etsin... Vücutlarımıza da afiyet versin...” de!

Bazı tenâsüb-ü endam, güzel vücut sahibi kimseler vardır, insan görünce hayran olur. O hayranlığın karşısında sen ona dua et! (*Feinne'l-ayne hakkun*) Çünkü göz değmesi, nazar değmesi haktır.” Bu gözün bir zehiri vardır, yılanın zehiri gibidir. Yılanın zehiri nasıl insanı helâk ediyorsa, bu gözün zehiri de öyle helâk eder.

Bunu inkâr etmemek lâzım! Hepimizin hayatta çok defa tesadüf ettiğimiz şeylerdir. İnsanı birdenbire yıkar. Bakarsın malınız perişan olur, vücudunuz hasta olur. Evinize bir sürü afatlar olur. Yahu bu nereden oldu? Bunu araştırırsan, bakarsın bir gözü değenin gözü değmiştir size...

Allah muhafaza etsin... Bazı adamın göz değmesi de daha kuvvetli olur, insanı birdenbire yıkar, düşürür. Bunun misalleri de çoktur. Çiftçiler hayvan sürerken, bazı gözü değen kimseler baktıkları zaman, hayvan ölüveriyor.

Hatta bir yazı okumuştum. Hindistan'da yol yapıyorlarmış. Sert bir kayalığa rast gelmişler. Bir türlü onu kırıp da yolu açamıyorlarmış. Birisi demiş ki:

“—Neden bu kadar uğraşıyorsunuz? Filan adamı getirin, şöyle bir baksın, yeter!” demiş.

Çağırılmışlar, adam şöyle bir bakmış, dağ erimiş, pamuk gibi olmuş. O zaman kolayca yolu açmışlar. Bunun misalleri çoktur.

Onun için çörek otu denilen bir ot vardır ya, o nazara karşı çok iyidir. Onu üzerinizde bulundurun! 41 tanesini okur da saklarsanız, o sizin nazardan korunmanıza inşallah kâfi gelir.

Göz değmesi haktır. “İnsanları mezara, hayvanları tencereye kor!” derler.

y. Hasta Görünce Edilecek Dua

Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰⁴

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مُبْتَلَى فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ
بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَيْكَ، وَعَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ تَفْضِيلاً؛ كَانَ شُكْرُ
تِلْكَ النِّعْمَةِ (هَب. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ)

RE. 46/4 (*Îzâ raâ ehadüküm mübtelen fekülâ: El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'tbelâke bihi, ve faddalenî aleyke, ve alâ kesîrin min ibâdîhî tafdilâ, kâne şükre tilke'n-nimeti.*)

(*Îzâ raâ ehadüküm mübtelen*) “Sizden biriniz bir hastalığa müptela olmuş, bir derde giriftar olmuş birini gördüğü zaman...”

Her yerde görülür; ayağı yok, kolu yok, gözü yok, şuuru yok...

³⁰⁴ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.107, no:4443; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.78, no:4724; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.142, no:3509; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.164, no:1976.

Böyle insanlara daima rast gelinir. Cami kapılarına da gelirler, dikilirler, yardım isterler bizden...

(*Fekàle*) Onları gördüğünüz vakitte şöyle deyin:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ ، وَفَضَّلَنِي عَلَيْكَ ، وَعَلَى
كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ تَفْضِيلًا .

(*El-hamdü li'llahi'llezi âfânî mimme'telâke bihi, ve faddalenî aleyke, ve alâ kesîrin min ibâdihî tafdîlâ*)

Mânası şu: (*El-hamdü li'llahi'llezi âfânî mimme'telâke bihi*) “O Allah’a hamdolsun ki, sana verdiği bu belâyı, bu musibeti bana vermemiş, ben bundan salimim. Bana bu sıhhati veren Allah’a hamd olsun.”

(*Ve faddalenî aleyke ve alâ-kesîrin min ibâdihî tafdîlâ*) “Bana böyle sıhhat vermek suretiyle beni senden ve diğer insanlardan sıhhat bakımından üstün durumda kılmış. Bana böyle bir lütuf ile ayrı bir üstünlük vermiş olan ve beni hasta etmeyen, bu belâyı uğratmayan Allah’a hamd ü senâlar olsun!” de buyuruyor.

Böyle dediğimiz takdirde, (*Kâne şükre tilke'n-nimetî*) “Bu o nimetin şükrü olur.” buyuruyor.

Bize hatırlatıyor ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin verdiği nimetlere şükredin! Öyle birini gördüğün vakitte hakir gözle bakma ona, tahkir etme onu! “Her gün bu kapıya niye geliyorsun?” deme sakın ona... Onu öyle yapan Allah seni de öyle yapsaydı, ne yapardın? Elimizden ne gelirdi? Bir şey gelmezdi. Biz de bir kapının önüne dikilir, beş on kuruş versinler diye bakardık. Onun da o hale düşmesinde çeşitli sebepler vardır.

Onun için biz, Allah'ın verdiği nimetlere şükredeceğiz:

“—El-hamdü lillâh yâ Rabbi, beni de kör etmedin, topal etmedin, çolak etmedin, hasta etmedin... El-hamdü lillâh sıhhatim yerinde, kazancım yerinde... Sana hamd ü senâlar olsun yâ Rabbi!” diyeceğiz.

“—Onu da bu dertlerden kurtar, ona da afiyetler ver!” diye onun için de dualar edeceğiz.

z. Cenaze İçin Ayağa Kalkılması

Buhârî, Müslim, ve Neseî, Âmir ibn-i Rebîa RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰⁵

إِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ جَنَازَةً، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا، فَلْيَقُمْ حَتَّى
يُخَلِّفَهَا أَوْ تَخَلِّفَهُ، أَوْ تَوَضَّعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَخَلِّفَهُ (خ. م. ن. عن
عامر بن ربيعة)

RE. 46/5 (*Îzâ reâ ehadüküm cenâzetem, fein lem yekün mâşiyem me'ahâ, felyekum hattâ yahlufehâ, ev tahlufuhu, ev tûdaa min kabli en tuhlefehû.*)

(*Îzâ raâ ehadüküm cenâzetem*) “Sizden biriniz bir cenaze gördüğü zaman, (*fein lem yekün mâşiyem meahâ*) eğer onunla beraber yürüyen ve ona son vazifesini yapıp teşyi etmekte olan grubun içinde değilsen; bir cenaze gördün, o yürüyenler arasında değilsen; (*felyekum hattâ yahlufehâ*) cenaze önünden geçip onu geride bırakıncaya kadar kalksın, saygı göstereceğine ona... Cenaze için ayağa kalksın, oturuyorsa ayağa kalksın, saygı göstereceğine!”

(*Ev tahlüfuhû*) “Veyahut cenaze onu geride bırakıncaya kadar...” Kendisi cenazeyi geride bırakıncaya veyahut cenaze kendisini geride bırakıncaya kadar ayakta dursun! (*Ev tûdaa min kabli en tuhlefehu*) “Cenaze öteye gitmiyor, geride de bırakmıyor

³⁰⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.66, no:1225; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.62, no:1590; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.484, no:1889; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.445, no:15713; Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.I, s.123, no:391; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.412, no:721; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.557; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.314; Âmir ibn-i Rebîa RA'dan.

bu gören kişiyi; o zaman yerine konuluncaya kadar ayakta dursun. Cenaze yerine konulduğu zaman oturabilir.”

Bu âdâb-ı İslâmiyyededir. Gerek müslüman gerek Hristiyan, cenazeye karşı bir saygı göstermek gerekir.

Sonra, Müslümanlara karşı İslâmî bir borcumuz var. Cenazesine iştirak edemiyorsak da, hiç olmazsa, ayakta dikilip, o geçinceye kadar;

“—Yâ Rabbi, buna da mağfiret eyle! Rahmetine nâil eyle...” diye dua da ederiz.

Allah cümlemize hüsn-ü hatimelerle göçüşler nasib eylesin...

Müslümanlığın hukuku çoktur. Selmân-ı Fârisî Hazretleri ile, Ebü'd-Derdâ Hazretleri'ni Peygamber SAS kardeş yapmış. Buhârî'de kardeşlik bahsi vardır, orasını tekrar tekrar okumanızı rica ederim. Orada çok dersler, ibretler vardır.

Selmân-ı Fârisî, kardeşi olan Ebü'd-Derdâ'nın evine gitmiş. Evde yokmuş, biraz sonra gelmiş. Misafirine yemek getirmiş;

“—Buyur, ye!” demiş.

Selman RA demiş ki:

“—Haydi sen de ye!”

“—Ben oruçluyum!” demiş.

“—Sen yemezsen, ben de yemem!” demiş.

Orucunu bozdurmuş, beraber yemişler.

Yatma zamanı gelmiş. Selman RA'a:

“—Sen yat!” demiş. “Ben biraz namaz kılacağım, ibadet edeceğim.” demiş.

“—Olmaz, sen de yat!” demiş

Ama canı sıkılmış. Hem orucumu bozdurdu, hem gece namazıma mâni oldu diye, sabahleyin Peygamber Efendimiz'e şikayet etmiş.

Peygamber Efendimiz de demiş ki:

“—Selman haklıdır.”

Neden? Yalnız ibadetle olmuyor, bütün hak sahiplerinin hakkını ödemek lâzım!

Ana hakkı var, baba hakkı var, hanım hakkı var, komşu hakkı

var, çocukların hakkı var, dostların hakkı var, herkesin hakkı var...

Bir Müslümanın cenazesi var... O cenaze komşumuzsa, iştirak etmek mecburiyetindeyiz. Ama komşularla hiç alâkası da olmuyor bugün insanların... Komşusu vefat ediyor. Cenaze imamı ayrı, teşkilat ayrı; alıp götürüyorlar. Komşusunun da haberi bile olmuyor. Halbuki bunlar Müslümanlıkta vazife...

Komşumuz hasta mı, sağ mı soracağız. Ziyaretine gideceğiz, cenazesine gideceğiz.

aa. Kendinden Aşağıda Olana Bak!

Ebû Hüreyre RA'dan İbn-i Hibban rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰⁶

إِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ مِنْ فَضْلِ عَلَيْهِ فِي الْخَلْقِ وَالرِّزْقِ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى
مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ مِنْ فَضْلِ عَلَيْهِ (حب. عن أبي هريرة)

RE.46/6 (*İzâ raâ ehadüküm men fuddile aleyhi fi'l-halki ve'r-rizki, felyenzur ilâ men hüve esfele minhu mimmen hüve fuddile aleyhi.*)

(*İzâ raâ ehadüküm men fuddile aleyhi fi'l-halki ve'r-rizki*)
“Sizden biriniz yaratılıştan ve rızık yönünden kendisinden daha üstün olan bir kimseyi görünce...” Meselâ şu daha boylu, poslu, yakışıklı, levent gibi, fidan gibi, selvi boylu filan, yüzü ay gibi, güneş gibi, parası da pulu da çok!

³⁰⁶ İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.II, s.489, no:711; Buhârî, *Sahih*, c.XX, s.138, no:6009; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.421, no:1702; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.314, no:8132; Taberânî, *Mu'cemü'l-Esvat*, c.I, s.181, no:578; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.273, no:10284; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.35, no:1034; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.374; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.280, no:3289; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.262, no:6459; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.165, no:1977.

“Kendisinden rızık bakımından da yaratılış bakımından da üstün birisini gördüğü zaman, (*felyenzur ilâ men ve esfele minhu*) kendisinden daha aşağıda olana baksın.” Falanca da senden daha çirkin, hastalığı var, daha fakir, evi yok... Oraya baksın. (*Mimmen hüve fuddile aleyhi*) “Ötekisine bakmak yerine, kendisinden daha aşağı olana baksın!”

bb. Fitne Zamanında Evinde Dur!

Hâkim, Abdullah ibn-i Amr İbnü'l-Âs RA'dan rivayet etmiş Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰⁷

إِذَا رَأَيْتَ النَّاسَ قَدْ مَرَجَتْ عُهُودُهُمْ، وَخَفَّتْ أَمَانَاتُهُمْ، وَكَانُوا هَكَذَا

³⁰⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.212, no:6987; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.315, no:7758; Ebü's-Şeyh, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.45, no:1049; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.107, no:30813; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.172, no:1990.

وَشَبَّكَ بَيْنَ أُنَامِلِهِ ، فَالزَّمْ بَيْتَكَ ، وَأَمْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ ، وَخُذْ مَا تَعْرِفُ
وَدَعْ مَا تُؤْتِكِرُ ، وَعَلَيْكَ بِخَاصَّةِ أَمْرِ نَفْسِكَ ، وَدَعْ عَنْكَ أَمْرَ الْعَامَةِ
(ك. عن ابن عمرو)

RE. 45/7 (*Îzâ reayte'n-nâse kad meracet uhûduhüm, ve haffet emânâtühüm, ve kânû hâkezâ ve şebbeke beyne enâmilihi; fe'zlem beyteke, ve'mlik aleyke lisâneke ve huz mâ ta'rifü, ve da' mâ tünkirü, ve aleyke bi-hâssati emri nefsike, ve da' anke emre'l-âmmeti.*)

(*Îzâ reayte'n-nâse kad meracet uhûduhüm*) “İnsanlara baktığın zaman ahitleri bozulmuş görürsen, ahitlerine riayet etmediklerini görürsen; (*ve haffet emânâtühüm*) emanetlerin hafife alındığını görürsen... Ahdine riayet etmiyor, anlaşmasını, sözünü çiğniyor, emanete de hıyanet ediyor, riayet etmiyor, insanları bu durumda görürsen;

(*Ve kânû hâkezâ ve şebbeke beyne enâmilihi*) “Elini böyle, birbirlerine kilitleyerek insanları böyle görürsen...” Ama bundan maksadı, “Haddini hududunu bilmeyip herkes birbirine dalmış, birbirinin hakkını hukukunu çiğniyor, karma karışık olmuşlar. Birbirlerine girmişler, hırsla, kavgayla, gürültüyle, haklarını hukuklarını çiğneyerek öyle birbirlerini girmişken görürsen insanları,”

(*Fe'zlem beyteke*) “Evinin tercih et, evine gir, evinde otur! (*Ve'mlik aleyke lisâneke*) Ve diline sahip ol, kendi dilini tut! Dedikodulara, fitnelere, fesatlara karıştırma kendini... (*Ve huz mâ ta'rifü*) Aklın ve şeriatın güzel gördüğü işleri yap! (*Ve da' mâ tünkirü*) Aklın ve şeriatın güzel görmediği işleri yapma! *Emr-i mâruf nehy-i münker* ile vaktini geçir. İyi olanı yap, kötü olanı yapma!”

(*Ve aleyke bi-hâssati emri nefsike*) “Kendi nefsinin, zâtının, kişiliğinin işleriyle meşgul ol; (*ve da' anke emre'l-âmmeti*) umumun işi ile meşgul olma, çekil kenara! Çünkü laf

dinlemeyecek hale gelmişler, kendileri hak yoldan çıkmışlar. O zaman kendini kurtarmaya bak, kendi işine bak!” buyurmuş oluyor.

cc. Ümmetin Zalimden Korkması

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî, Hâkim ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan; Taberânî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:³⁰⁸

إِذَا رَأَيْتَ أُمَّتِي تَهَابُ الظَّالِمَ ، أَنْ تَقُولَ لَهُ : إِنَّكَ ظَالِمٌ فَقَدْ تَوَدَّعَ مِنْهُمْ

(حم. طب. ك. هب. عن ابن عمرو؛ طس. عن جابر)

RE. 46/ (*Îzâ reayte ümmetî tehâbu'z-zâlîme, en tekûle lehû: İnneke zâlimun, fekad tüveddi' minhüm.*)

(*Îzâ reayte ümmetî*) “Benim ümmetimi gördüğünüz zaman... (*Tehâbu'z-zâlîme, en tekûle lehû: İnneke zâlimun*) Zalime sen zalimsin demekten korkar bir durumda gördün mü benim ümmetimi, (*fekad tüveddi' minhüm*) o zaman onlara vedâ eyle, onların arasından ayrıl! Uzak ol onlardan...”

dd. Hükümdarla Çok Görüşen Alim

³⁰⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.190, no:6784; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.7, no:2071; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.518, no:12110; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.108, no:7036; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.95, no:11296; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.80, no:7546; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.369, no:6784; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1020; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.18, no:7825; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.431; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.531, no:12155; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5540; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.166, no:1981.

Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³⁰⁹

إِذَا رَأَيْتَ الْعَالِمَ يَخَالِطُ السُّلْطَانَ مُخَالَطَةً كَثِيرَةً، فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَصِ
(الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 46/9 (*Îzâ reayte'l-àlime yuhàlitü's-sultàne muhàletaten kesîreten, fa'lem ennehû lissun.*)

(*Îzâ reayte'l-àlime yuhàlitü's-sultàne muhàletaten kesîreten*)
“Bir alim ki hükümdarla fazla düşüp kalkıyor, çok haşır neşir oluyor. Hükümdarla, sultanla çok içli dışlı, yanında çok dolaşıyor. Böyle görürsen bir alimi, (*fa'lem ennehû lissun*) bil ki o hırsızdır.”

İmam-ı Gazâlî'nin İhyâsından ilim bahsini çok okuyun! Geçen akşam rast geldi de okuttum, çok güzel teşhis ediyor. İlim neye derler, ilim nasıl olur? Onun için çok okuyun!

Şimdi alim dendiği vakitte, hepimiz alim kesiliyoruz. Bize alim demek çok hata... Arapça bilmek, Farsça bilmek, İngilizce bilmek, Fransızca bilmek ilim değil... Bunlar önemli değil; hiç birisini bilme, Allah'ı bil, kâfi! Allah'ı bilemedikten sora dünyanın ilmini bilsen neye yarar?

“—Sen bir alimi gördün ki, sultanın kapısına gitti. İşleri var, sultan kapısında dolaşıyor. Bil ki o hırsızdır.”

Alim sultan kapısına gitmez. Sultan gider alimin kapısına... Alim değilse, “Şu işim şöyle olsun!” diyerekten dolanır durur sultan kapılarında... O zaman onun hırsız olduğunu beyan buyuruyor.

ee. Günaha Devam Ederken Nimetlerin Gelmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî ve Beyhakî, Ukbetü'bnü Âmir

³⁰⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.276, no:1077; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.186, no:28973; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.170, no:1986.

RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³¹⁰

إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ يُعْطِي الْعَبْدَ مِنَ الدُّنْيَا مَا يَحِبُّ ، وَهُوَ مُقِيمٌ عَلَى مَعَاصِيهِ ،
فَإِنَّمَا ذَلِكَ مِنْهُ اسْتِدْرَاجٌ (حم. طب. هب. عن عقبه بن عامر)

RE. 46/ (*Îzâ raeyte'llâhe yu'ti'l-abde mine'd-dünyâ mâ yuhibbu, ve hüve mukîmun alâ maâsîhi, feinnemâ zâlike minhü istidrâcün.*)

(*Îzâ raeyte'llâhe yu'ti'l-abde mine'd-dünyâ mâ yuhibbu*)
“Allah’ın CC bir kula dünyalıktan istediği, sevdiği şeyleri verdiği görürsen...” Kul bir şeyler ister hani, ev, bark, para, mevki, makam, zenginlik, zevk, safa ister filan.

“Allah’ın bir kula, hoşuna gidecek şeyleri, kulun sevdiği şeyleri verdiği görürsen; (*ve hüve mukîmun alâ maâsîhi*) o kul Allah’a isyan yolunda gidiyorken, günahları işleyip duruyorken, Allah’ın onun hoşuna giden şeyleri ona verdiği görürsen; (*feinnemâ zâlike minhü istidrâcün*) bu, Allah’tan istidrâcdır o kula... Allah’ın o kulu sevdiğinden dolayı değildir.”

ff. Üç Güzel Özellik

İbn-i Adiy ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:³¹¹

³¹⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.145, no:17349; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.330, no:913; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.110, no:9272; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.128, no:4540; Rûyânî, *Müsned*, c.I, s.307, no:259; İbn-i Kânî, *Mu'cemü's-Sahabe*, c.V, s.60, no:1245; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.427, no:17796; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.128; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.170, no:1987.

³¹¹ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.160; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.26, no:24755; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.175, no:1994.

إِذَا رَأَيْتَ مِنْ أَخِيكَ ثَلَاثَ خِصَالٍ ، فَارْجِهْ : الْحَيَاءَ ، وَالْأَمَانَةَ ، وَالصِّدْقَ ؛
وَإِذَا لَمْ تَرَهُنَّ ، فَلَا تَرْجِهْ (عد. والديلمي عن ابن عباس)

RE. 46/11 (*İzâ reayte min ahîke selâse hısâlin, fe'rcuhu: el-hayâü ve'l-emânetü ve's-sıdku; ve izâ lem terehünne, felâ tercühü.*)

(*İzâ reayte min ahîke selâse hısâlin*) “Din kardeşinde, müslüman arkadaşında, komşunda veya dostunda üç özelliği, üç vasfı, üç güzel sıfatı, görürsen, (*fe'rcuhü*) ondan ricada bulunabilirsin, onun iyi bir dost olduğunu ümit edebilir, sırrını açabilirsin, bir şey isteyeceksen isteyebilirsin, samimiyet kurabilirsin.”

Nedir bu üç güzel vasıf?

1. (*El-hayâü*) “Haya duygusu, utanma duygusu.”

Hayâ ahlâkların anasıdır. Hayâ olmazsa, iman da olmaz. Haya ile iman kardeştir. Birisinin olduğu yerde öbürü de olur. Hayâ varsa iman da vardır. Bak bakalım kardeşin hayalı mı, değil mi?

2. (*Ve'l-emânetü*) “Emin bir kimse, güvenilir bir kimse olması.”

Emanete karşı nasıldır kardeşin? Emanete riayetkâr mıdır, değil midir? Onu da tecrübelerle anlarsınız.

3. (*Ve's-sıdku*) “Doğru sözlü olması.”

Kardeşiniz doğru söyler mi, söylemez mi? Yerine göre yalan, yerine göre doğru mu söyler; bunu anla!

Eğer doğruyu söylüyorsa, emanete riayet ediyorsa, hayâsı da varsa; o kardeşliğe lâyıktır. Onu kardeş edin, ondan ayrılma!

(*Ve izâ lem terehünne felâ tercühü*) “Eğer bunlar yoksa, ona sakın yakın olma!”

gg. Hangisi Daha Hayırlı?

Abdullah ibn-i Mübârek, Saîd ibn-i Ebû Saîd'den; Beyhakî Hz. Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³¹²

إِذَا رَأَيْتَ كَلِمًا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ، وَابْتَغَيْتَهُ يَسْرًا لَكَ؛ وَإِذَا
أَرَدْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا، وَابْتَغَيْتَهُ عَسْرًا عَلَيْكَ؛ فَاعْلَمْ أَنَّكَ عَلَى
حَالٍ حَسَنَةٍ؛ وَإِذَا رَأَيْتَ كَلِمًا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ، وَابْتَغَيْتَهُ
عَسْرًا عَلَيْكَ؛ وَإِذَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا، وَابْتَغَيْتَهُ يَسْرًا لَكَ؛
فَأَنْتَ عَلَى حَالٍ قَبِيحَةٍ (ابن المبارك عن سعيد بن أبي سعيد؛

هب. عن عمر)

RE. 46/12 (*İzâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btgaytehû yüssire leke; ve izâ raeyte min emri'd-dünyâ, ve'btgaytehû ussire aleyke, fa'lem enneke alâ-hâlin hasenetin; ve izâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btgaytehû ussire aleyke; ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ, yüssire leke feente hâlin kabîhatin.*)

(*İzâ raeyte*) “Sen gördüğün zaman; (*küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti ve'btgaytehû yüssire leke*) ahiret işlerinden bir işi istediğin ve onu elde etmeye gayret ettiğin zaman sana kolaylaştırılıyorsa...”

“—Yâ Rabbi, beni gece namazlarına kaldır! Geceleri kalkayım, namazlar kılayım, oruçlar tutayım... Bana sıhhatlar, afiyetler ver!” diyorsun, Allahtan istiyorsun.

Bakıyorsun işler kolaylaşıyor, oruç tutabiliyorsun, gece kalkıp

³¹² Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.29, no:88; Şuayb ibn-i Ebî Saïd RA'dan.

Beyhâkî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.322, no:10454; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.91, no:30744; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.174, no:1993.

namaz kılabiliyorsun, teşbihler çekebiliyorsun, Kur'anlar okuyabiliyorsun... Demek ki duaların kabul oldu, bunları yapabiliyorsun.

(*Ve izâ reayte min emri'd-dünyâ*) “Dünya işlerinden bir şey gördüğün zaman, (*ve'btegaytehû*) onu elde edeyim diye çalışıp çabaladığın zaman; (*ussire aleyke*) zorlanıyor, verilmiyor sana, yokuşa sürülüyor, mânevî bakımdan yapamıyorsan; ahiret işini kolaylıkla yapabiliyorsun da dünya işini yapmak istediğin çabaladığın halde yapamıyorsan; ötekisi kolaylaştırılıyor, bu dünya işi zorlaştırılıyor; (*fa'lem enneke alâ hâlin hasenetin*) bil ki sen iyi bir hâl üzeresin, durumun iyi...”

Ahiret için istediklerin oluyor, dünyalık istediklerin olmuyorsa; iyi bil ki sen iyi bir adamsın! Halin iyidir senin...

Cenâb-ı Hak hem dünyamızı hem ahiretimizi iyi eylesin...

Kur'an-ı Kerim'de öğretilmiş ki, şöyle dua edelim:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

(البقرة: ٢٠١)

(*Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr.*) “Yâ Rabbi, bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver! Ve bizi cehenneme düşmekten, cehennem ateşinde yanmaktan koru, kurtar!” (Bakara, 2/201)

(*Ve izâ reayte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû*) “Emr-i ahiretten bir şeyler istiyoruz: Gece namazlarını kılmak istiyoruz, Kur'an okumasını öğrenmek istiyoruz, ibadet tâat yapmak istiyoruz, tesbihler çekmek istiyoruz...”

(*Ussire aleyke*) O iş çıkıyor, bu iş çıkıyor; ne tesbih çekmeğe vakit kalıyor, ne Kur'an okumağa vakit buluyorsun, ne nafile namazları kılmaya vakit kalıyor, zorlaşıyor işler...

(*Ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ yüssire leke*) “Ama dünyalık babından bir şeyin peşine düştüğünde kolayca veriliyorsa... Ahiret için istediğin ibadet ve taatleri yapamıyorsan... (*Feente hâlin kabîhatin*) Bil ki sen o zaman kötü bir durumdasın, iyi bir hal üzere değilsin!”

O zaman hâlini ıslah eyle, tevbekâr ol, ahiret işlerinin daha güzel olmasını iste Cenâb-ı Hak'tan...

hh. Yalnız Abdesti Bozan Akıntı

İbn-i Ebî Şeybe, Ebû Dâvud, Neseî ve İbn-i Hibbân, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³¹³

إِذَا رَأَيْتَ الْمَذِيَّ فَاغْسِلْ ذَكَرَكَ، وَتَوَضَّأْ وَضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ، وَإِذَا

نَضَحْتَ الْمَاءَ فَاغْتَسِلْ (د. ن. ح. ب. عن علي)

RE. 46/13 (*İzâ reayte'l-meziyye fa'ğsil zekereke, ve tevadda' vudüeke li's-salâti; ve izâ nedahte'l-mâe fa'ğtesil.*)

(*İzâ reayte'l-meziyye fa'ğsil zekereke*) “Mezî gördüğünde uzvunu yıka, (*ve tevadda' vudüeke li's-salâti*) ve namaz abdesti gibi abdest al; (*ve izâ nedahte'l-mâe fa'ğtesil*) eğer fişkıarak bir mâyî çıkarsa, gusül abdesti al!” Çünkü o menîdir.

Mezî diye, tenâsül uzvundan gelen, meninin öncüsü olan, renksiz, kaygan bir sıvıdır. Şehvet uyandığı vakitte istemsiz olarak çıkar. Fakat bu guslü icab ettirmez. O zaman uzvunu

³¹³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.261, no:178; Neseî, *Sünen*, c.I, s.325, no:193; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.109, no:868; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.169, no:770; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.108, no:199; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.391, no:1107; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.15, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLII, s.5; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.262, no:7453; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.92, no:990; Hz. Ali RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.171, no:1988.

yıkar, abdest alır, namazını kılar.

ii. Bir Karış Toprak İçin Kavga

Taberânî, Ebû'd-Derdâ RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz, buyurmuşlar ki:³¹⁴

إِذَا رَأَيْتَ الْأَخَوَيْنِ الْمُسْلِمِينَ، يَخْتَصِمَانِ فِي شِبْرٍ مِنْ أَرْضٍ،
فَأَخْرَجَ مِنْ تِلْكَ الْأَرْضِ (طب. عن أبي الدرداء)

RE. 46/14 (*İzâ raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni, yahtesimâni fî şibrin min ardın, fa'hruc min tilke'l-ardı.*)

(*İza raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni*) “İki müslüman kardeşi, din kardeşini gördünüz ki, (*yahtesimâni fî şibrin min ardın*) bir toprak parçasında, bir karış yer için kavga ediyorlar, düşmanlık ediyorlar, husumet yapıyorlar. (*Fa'hruc min tilke'l-ardı*) Sen o yerde oturma artık; o araziden, beldeden çık git!” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına kabul etsin...

El-fâtihah!

11. 04. 1976 – İskenderpaşa Camii

³¹⁴ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.309, no:6876; Ebû'd-Derdâ RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.149, no:30985; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.168, no:1982.

13. MESCİDİN ÂDÂBI

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve
sahbihî ecmaîn...*

*İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve
enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve
sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin
bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve
bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme
ennehû kâl:*

إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أَوْ يَبْتَاعُ فِي الْمَسْجِدِ ، فَقُولُوا : لَا أَرِيحَ اللهُ

تِجَارَتَكَ ؛ وَإِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ فِيهِ ضَالَّةً ، فَقُولُوا : لَا رَدَّ اللهُ

عَلَيْكَ (ت. ك. عن أبي هريرة)

RE. 47/1 (*İzâ raeytüm men yebîu ev yebtâu fi'l-mescidi, fekûlû:
Lâ erbaha'llâhu ticâreteke; ve izâ raeytüm men yenşüdü fîhi
dâlleten, fekûlû: Lâ redda'llâhu aleyke.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

*—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin-
nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.”* (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili
Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

Cenab-ı Hak cümlelizden razı olsun...

a. Mescidde Satış ve Kayıp İlanı

Tirmizî ve Hâkim, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³¹⁵

إِذَا رَأَيْتُمْ مِنْ بَيْعٍ أَوْ يَبْتَاغُ فِي الْمَسْجِدِ ، فَقُولُوا : لَا أَرِيحَ اللَّهُ
تِجَارَتَكَ ؛ وَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْ يَنْشُدُ فِيهِ ضَالَّةً ، فَقُولُوا : لَا رَدَّ اللَّهُ

عَلَيْكَ (ت. ك. عن أبي هريرة)

RE. 4711 (*İzâ raeytüm men yebîu ev yebtâu fi'l-mescidi, fekûlû: Lâ erbaha'llâhu ticâreteke; ve izâ raeytüm men yenşüdü fîhi dâlleten, fekûlû: Lâ redda'llâhu aleyke.*)

(*İzâ raeytüm men yebîu ev yebtâu fi'l-mescidi*) “Mescidde satış yapan veya alım yapan birisi gördünüz mü; (*fekûlû: Lâ erbaha'llâhu ticâreteke*) ‘Allah ticaretini kârlandırmasın, kâr vermesin Allah senin ticaretine!’ deyin.”

(*Ve izâ raeytüm men yenşüdü fîhi dâlleten*) “Yâ benim devam kayboldu, koyunum kayboldu, merkebim kayboldu. Ey cemaat var mı içinizde gören? Mescidde böyle kaybolmuş bir hayvanı ilan edip de cemaate soran birini gördünüz mü, (*fekûlû*) ona da deyiniz ki: (*Lâ redda'llâhu aleyke*) ‘Allah sana o hayvanını, malını geri döndürtmesin, buldurtmasın!’ deyin.”

Caminin ne demek olduğunu anlamak lâzım! Henüz biz camiye, mescidi öğrenmiş değiliz. Babamızın evi gibi rahat rahat konuşur, rahat rahat görüşür, dertleşir, halimizi anlatırız, dinleriz.

“—Ne o?”

³¹⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.151, no:1242; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.65, no:2339; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.52, no:10004; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.447, no:4142; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.379, no:1401; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.274, no:1Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.192, no:2023.

“—İşte konuşuyoruz da...”

Affedersiniz şimdi reis-i cumhurun huzuruna çıktık. Bize salon verdiler;

“—Oturun, burada bekleyin!” dediler.

Bekliyoruz. Orada böyle laubali bir tavır yapabilir miyiz? Çünkü reis-i cumhur hemen gelecek, odasına alacak bizi. Orada biz ne konuşacağız, ne tefekkür edeceğiz diye bir hazırlık yapar insan...

Fakat camimizde öyle değil. Namazı kılmadan evvel, namazı kıldıktan sonra. Yalnız camiye girerken, insanların *neveytü'l-ı'tikaf* diyerekten sünnet-i itikafa niyet etmesi şart. Cami büyük de olsa ufak da olsa, bu niyeti yaptıktan sonra hürriyet kazanıyor insan... Ama bu da doğru değildir ki, bu niyeti yaptım diyerekten konuşmaya yol açtım, yol buldum diyerekten bunu da yapmamak lazım. Niyetini yap ama gene sükût ile Hakk'ın evinde, Hakk'ın huzurunda olduğunu tefekkür ederekten öyle otur.

Başka derdin varsa, söyleyecek problemin varsa, camiden dışarıda söyle... Dinleyecek bir şeyin varsa, camiden dışarıda söyle...

Kardeşlerimiz geliyor şuradan, buradan; caminin içerisinde bir derdini söylüyor, bir hal arz ediyor. Şuyum var, buyum var diyerek... Bir şey öğrenmek istiyor. Bu dini bir mesele olursa, pekâlâ... Dünyevi, dünyaya ait olan meselelerde hiç buna müsaade olmaz.

Bak ne güzel diyor Efendimiz SAS...

Görüyorsunuz ki birisi bir alışveriş yapıyor, bir şey satıyor;

“—Alan yok mu bunu?” diyor.

Yahut bir şey almak istiyor. Ona de ki:

“—Allah senin ticaretini makbul etmesin. Bundan bir şey kazanamayasın! Çünkü yanlış bir iş yapıyorsun. Cami satış yeri değil, alış yeri de değil. Yaptığın bu iş yanlış bir iştir. Allah senin ticaretini mübarek etmesin, hayırlı olmasın bu işin!”

Veyahut bir adam tesbihini düşürmüş, parasını düşürmüş.

“—Yok mu gören?” diyor. “Paramı düşürdüm, bulan yok mu?”

diyor.

“—Allah senin malını buldurmasın!” diyeceksin. “Allah senin kaybını buldurtmasın, bulamayasın kaybını. Burası kayıp arama yeri değil ki. Burası Hak divanı, Hakk’ın evi...”

Hakk’ın evine giren bir insan, edebiyile, boynu bükük, tazarru ve niyaz ile, Hakk’a kendisini vererek dünyayı unutmaya lâzım! Yani dünya kapıdan dışarıda kalsın! Buraya Allah’ın divanına gelmişsin, gönlün Allah’ın divanına dönsün, Allah ile meşgul olsun...

Dillerin Allah demesi kolaydır. Yüzlerin de kibleye dönmesi kolaydır. Çeviririz yüzümüzü kibleye, kolay olur, döndük. Fakat Allah Celle ve A’lâ kiblede değil, mekândan münezzehtir o... Onun için camiye girdikten sonra gönlünü Allah’a ver, gönlünü Allah’a döndür! Allah ile meşgul ol; içinden zikret, nasıl yaparsan yap... Burası ticaret ve konuşma yeri değil.

b. Mescide Devam Etmek İman Alâmeti

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, İbn-i Mâce, İbn-i Huzeyme, İbn-i Hibbân, Hâkim, Beyhakî ve Ebu Nuaym, Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:³¹⁶

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ ، فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ ، فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ :

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ (حم. ت. ه. خز.

³¹⁶ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.203, no:2542; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.25, no:794; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.76, no:11743; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.302, no:1223; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.289, no:923; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.260, no:1011; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.154; Hatîb-i Bağdâdî, *Tarih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2996; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.327; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.66, no:4768; Beyhakî, *Suabü'l-İman*, c.III, s.81, no:2941; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.652, no:20749; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.182, no:2008.

حب. ك. ق. حل. عن أبي سعيد)

RE. 47/2 (*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide fe'shedû lehû bi'l-îmâni, feinna'llâhe yekûlü: İnnemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri.*)

(*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide*) “Bir adamı mescide, cemaate gelmeyi itiyad edinmiş, âdet edinmiş, beş vakit mescide gidiyor olarak görürseniz; (*fe'shedû lehû bi'l-îmâni*) onun iyi bir mü'min olduğuna, imanlı bir kimse olduğuna şahadet edin!”

(*Feinna'llâhe yekûlü*) Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنِ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ (التوبة: ١٨)

(İnnemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri) "Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahirete iman edenler imar eder." (Tevbe, 9/18)

Bir adamı gördük ki daima camilerde. Namaz vakitleri bu camide, o camide, o camide... Devam ediyor camiye, namaza devam ediyor, beş vakit namazı kılıyor camide... Siz onun imanına şahadet ediniz. Hatta bir kafir camiye gelip, cemaate uysa, onun imanına şahadet edilir. Bu müslümandır, cemaate gelmiş, namaza durmuş, uymuş cemaate de... O burada ölse, mü'min deriz ona, müslüman mezarlığına götürürüz onu.

Camiye girip, müslümanların arasında namaz kılsın, namaza uyduğundan dolayı, Hristiyan da olsa onun imanına şahadet ederiz. Öyle olduğu için Cenab-ı Peygamber de diyor ki, bir insan mâdem camiye devam ediyor, onun imanına şahadet ediniz. Şüphe etmeyesiniz artık, o mü'mindir. Allah hepsinden razı olsun.

Cami yaptırmak zenginlerin işidir, yaptırırlar binayı. Tek başına da yaptırır, toplu olarak da yaptırır. Bu imar değildir. İmar, camiye mamur etmek, caminin cemaatiyle olur. Altından da yaptırsak o camiye, içinde cemaat olmazsa neye yarar bu? Müze olur o zaman, başka bir şey olmaz. Ama tahtadan da olsa, kerpiçten de olsa, bu camide ama cemaat varsa, işte cami odur.

Binâen aleyh, Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahirete iman edenler imar eder. Allah'a iman kafi değil; Allah'a iman, ahirete imanla beraberdir. Ahirete iman olmadıkça, Allah'a iman iman sayılmaz. Bunu iyi bilmez lazım!

"—E Allah vardır, mülkün sahibi, anlıyoruz. Bu varlığın sahibi Allah'tır."

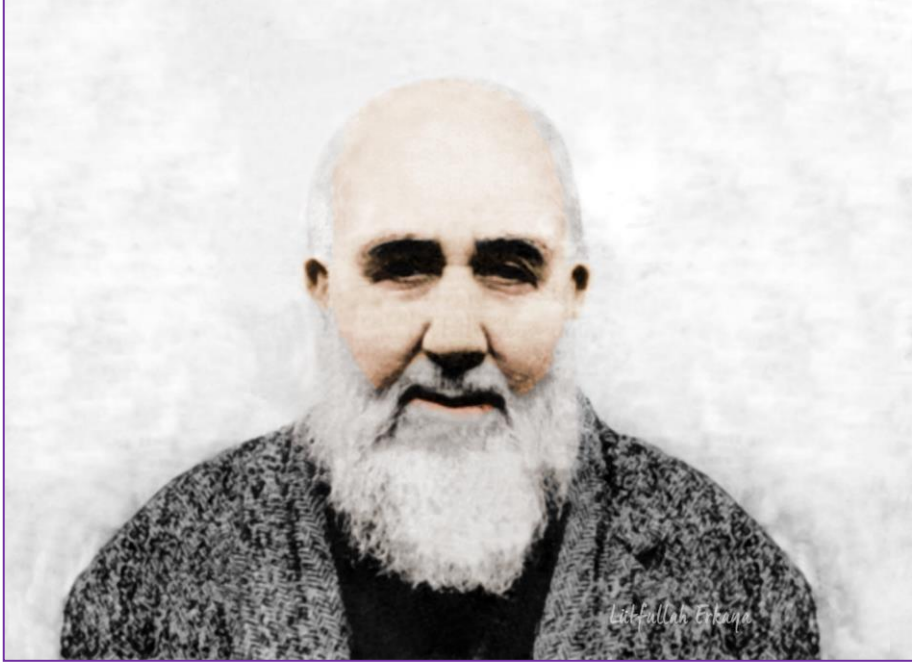
"—Ama öldükten sonra dirileceksin!"

"—Ooo, nasıl olacak? Toz olacağız, toprak olacağız da sonra gene insan mı olacağız? Bu olmaz şey!.."

Böyle müslümanlık olmaz. Bizi hiç yoktan halk eden Allah Celle ve A'lâ, işte öldükten sonra da zamanı gelince bizi gene diriltecek.

"—Nasıl diriltecek?"

"—Nasıl öldüysen öyle diriltecek."

Onun için camilerin imarı, oraya giren mü'minlerle ölçülür. Mü'minler camiye dolduruyorlarsa, beş vakit namazlarını kılıyorlarsa, bu cami mamurdur, imar edilmiştir mü'minlerin sayesinde... Yoksa onu altından da yapsan, ne kadar süslesen de; içine cemaat girmedikten sonra o haraptır.

c. Zühd Sahibi Kimselere Yaklaşın!

İbn-i Mâce, Ebû Nuaym ve Beyhakî, Ebû Hallâd RA'dan; Taberânî, İbn-i Asâkir, Ebû Nuaym ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³¹⁷

³¹⁷ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.123, no:4091; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.237, no:10534; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XV, s.84; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.289, no:7349; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.405; Ebû Hallad RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.183, no:6069; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.192, no:2024.

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ قَدْ أُعْطِيَ زُهْدًا فِي الدُّنْيَا ، وَقَلَّةَ مَنْطِقٍ ، فَاقْتَرِبُوا
مِنْهُ ، فَإِنَّهُ يَلْقَى الْحِكْمَةَ (هـ. حل. هب. عن أبي خِلاَدٍ ؛ طَب .
كـر. حل. هب. عن أبي هَرِيرَةَ)

RE. 47/3 (*Îzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ, ve killete mantıkın, fa'kteribû minhü, feinnehû yulakkiye'l-hikmete*)

(*Îzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ*) “Bir adama dünyaya karşı müstağnilik duygusu verilmiş, aldırıyor dünyaya, dünyalığa, aç gözlü değil. Zühd duygusu verilmiş, dünyaya kıymet vermiyor. (*Ve killete mantıkın*) Az konuşma, gevezelik yapmama, lüzumsuz konuşmama, az konuşma, az öz konuşma hâli verilmiş. (*Fa'kteribû minhü*) O adama yaklaşın, yakın olun; onunla dostluk kurabilirsiniz.”

Ehl-i takvâ, kanaatkâr bir zat. Konuşmasını da pek beceremiyor. Edebiyat, fesahat, belağat denilen şeyler de yok kendisinde... Anasından doğduğu gibi konuşur, yarım yamalak. Ama zühd sahibi... Bu insana yaklaşın. Zühdü var, konuşması da yok. Olsun varsın... O zühd, ona kâfidir. Onun için ona yakın olunuz. O hikmet saçar etrafına, içi hikmetle doludur. Söylediği sözlerden çok mânâlar anlaşılır. İnsana insanlığı öğretir. Onun için onlara yakın olun!

Onun içindir ki zühd, tafsilatlı bir derstir, sayfalar dolusu bir derstir. Ahlâk derslerinde de yazılıdır, zühdün genişliği vardır. Bir insan ilim sahibi olur, ilim çok makbul bir şeydir. İlim her cevherin üstündedir. Ne kadar cevher var dünyada? Onların en üstünü ilimdir. Böyle bir ilim var ama bu adam dünyaya meyyal. İlmi var, dünyaya meyyal, zühdü yok, takvası yok... Dünya ile meşgul. Onlardan istifade imkânı yoktur.

Ama gene bir alimdir, fakat dünyaya iltifatı yoktur. Onda

hikmet doludur. Ona yaklaşın!

Zühd ilimle beraber yürürse, makbuldür. İlimsiz olursa, tehlikelidir. Onun için zühd sahiplerinin ilim sahipleri olması lâzım. İlim sahiplerinin de dünyaya meyli olmaması lâzım ki zühd sahibi olsunlar.

İlim iki kısımdır. Birine zâhir, birine bâtın derler. İlmü'l-kalb ve ilmü'l-lisân diyoruz. Bir kalp ilmi, bir de lisan ilmi. Okuruz, konuşuruz... Buna lisan ilmi diyorlar. Bir de kalp ilmi, gönül ilmi demek. Lisan ilmi okursun, öğrenirsin, söylersin. Ama gönül ilmi, gönüldeki hastalıkların gitmesiyle mümkün olur. Gönüller hasta oldukça, o ilim tezahür edemez.

Gönüllerin hastalıklardan kurtuluşu, emmâre dediğimiz, levvâme dediğimiz, mülheme dediğimiz nefsin mertebelerini atlamakla mümkün olur. Bu mertebeleri atlamak için de hased, hırs, kibir, şehvet, gazab, riya emsali hastalıkların insandan gitmesi lâzım. Onların yerlerine ihlas, hayâ ve diğer ahlâk-ı hamidelerin gelmesi lâzım! Bu ahlâk-ı hamîdeler insanda tezahür ettikten sonra, bunun sohbetine doyum olmaz. Ondan ayrılmamak lâzım!

d. Zulmedilen Yerde Durmayın!

İbn-i Sa'd' ve Taberânî, Harşe ibn-i Hâris RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³¹⁸

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَقْتُلُ صَبْرًا ، فَلَا تَحْضُرُوا مَكَانَهُ ؛ فَلَعْلَهُ يَقْتُلُ ظُلْمًا ،

فَتَنْزِلُ السَّخَطَةَ ، فَتَصِيبُكُمْ (ابن سعد ، طب. عن خرشة)

³¹⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.218, no:4181; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.VII, s.501; Harşe ibn-i Hâris RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.393, no:13387; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.183, no:2009.

RE. 47/4 (*İzâ raeytümü'r-racule yukteliü sabran, felâ tahdurû mekânehû; feinnehû leallahû yukteliü zulmen, feyenzilü's-sehatu, feyusîbüküm.*)

(*İzâ raeytümü'r-racule yukteliü sabran*) “Bir kimsenin tutulup katledildiğini görürseniz, (*felâ tahdurû mekânehû*) onun olduğu mekânda bulunmayınız. (*Feinnehû leallahû yukteliü zulmen*) Belki o zulmen öldürülmüştür de (*feyenzilü's-sehatu*) Allah'ın gazabı, kızgınlığı oraya inip orayı helâk edecektir. (*Feyusîbüküm*) Size de isabet edebilir. Onun için orada bulunmayın.”

Meselâ şeriat kanunlarıyla hükmedip, “Bu adamın katli lazımdır!” derler, öldürürler. O müstesna... Bir de var ki, meselâ eşkıyalar yol keserler, öldürürler adamları... Bu öldürülen ister eşkıya olsun, ister diğerleri olsun, bu ölüşlerde zulüm vardır. Bu zulümden dolayı oralarda bulunmayın! Çünkü o zalime gelecek gazab-ı ilâhî sizi de helâk eder. Onun için oradan uzak olunuz buyrulmuş.

d. Ashabıma Sövene Lânet Olsun!

Tirmizî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.
Efendimiz SAS buyuruyor ki:³¹⁹

إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَسْبُونَ أَصْحَابِي، فَقُولُوا: لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَىٰ شَرِّكُمْ
(ت. عن ابن عمر)

RE. 47/5 (*Îzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî, fekûlû: La'netu'llâhi alâ şerricküm.*)

(*Îzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî*) “Benim ashabıma sövenleri görürseniz, (*fekûlû: La'netu'llâhi alâ şerricküm*) onlara: ‘Allah’ın lâneti sizin en şerlinizin üzerine, başına olsun!’ deyin!”

Bu insanlar çok acaip mahlûklardır, Allah cümlemizi affetsin... Şimdi kendimizi bilmekten aciziz, devrimizi bilmekten de aciziz. Bundan bin sene evvelki, bin beş yüz sene evvelki hadiseleri hâlâ dilimize dolarız. “Şu haklıydı, bu haksızdı!” diyerek Ashab-ı Kirâm’ın aleyhinde konuşmalar yapar bazı kendini bilmezler.

Tarih kitaplarını okuyor, onlara bakarak hüküm veriyor. Çok yanlış bir iş...

Binâen aleyh, siz böyle bir mecliste bulunduğunuzda baktınız ki orada benim ashabıma sebediyorlar, çirkin sözler söylüyorlar. O zaman siz onlara deyiniz ki:

“—Allah sizin en şerlinize lânet etsin!”

Ashab-ı Kirâm daima hayır üzerindedirler. Onun için onlar aleyhinde konuşmak delilikten ibarettir.

Halbuki ben bazı eserler okudum, o eserlerde bazı büyüklerin isimlerini ters yazmış adam. Bilerekten, kasden. Acaba bu mu yanlış dedim, baktım ki hep bu isim böyle tersine gidiyor. Ne kadar çirkin bir şey yani. Allah muhafaza etsin...

³¹⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.366, no:3801; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.190, no:8366; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1022; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.195, no:7173; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XII, s.326; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:32484; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.179, no:2003.

Biz onların tırnağının zerresi bile olamayız. En büyüğümüz onların tırnağının zerresi olamaz. Öyleyken onlara dil uzatmak, mutlaka delilikten başka bir şey değildir.

“—Ama haksızlığı meydana canım...”

Sen kimsin? Hâkim misin yâhu? Sen Müslüman, Allah'ın emrini tut, yaşağından kaç! Neyine lâzım senin bin beş yüz sene evvel olan hadiselerle meşgul olmak? Ortalığı fesada vereceksin, milleti birbirine düşüreceksin!

e. Çok Methedenlerin Yüzüne Toprak Saçın!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî ve Ebû Davud, Mikdad ibn-i Esved RA'dan; Taberânî ve Beyhakî Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²⁰

إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ ، فَاحْثُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ (حم. خد. م. د.

³²⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.94, no:5684; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.434, no:13589; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.225, no:4867; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.124, no:340; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.222, no:5414; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.482, no:3343; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.258, no:812; İbn-i Ebî Şeybe, *Edeb*, c.I, s.45, no:37; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.13, no:12; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13289; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.187; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.106, no:5800; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LIII, s.267; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.206, no:5323; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.5, no:23874; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.245, no:582; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.500, no:485; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.332, no:2107; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.231, no:299; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.41, no:146; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.158, no:1158; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.377; Mikdad ibn-i Esved RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.202, no:3977; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.319, no:6902; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13290; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.219, no:13291; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.180; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.574, no:7961; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.185, no:2014.

ت. عن المقداد بن الأسود؛ طب. هب. عن ابن عمر؛ طب. عن

ابن عمرو؛ الحا كم في الكنى عن أنس)

RE. 47/6 (*Îzâ raeytümü'l-meddâhîne, fa'hsû fi vücûhihimü't-türâbe.*)

(*Îzâ raeytümü'l-meddâhîne*) “Çok metheden insanları gördünüz mü, (*fa'hsû fi vücûhihimü't-türâbe*) onların yüzlerine toprak saçın, yerden toprak alın yüzlerine toprak saçın.”

Birisi karşınıza geçmiş;

“—Ne büyük, ne muhterem efendisiniz! Ne güzel insansınız. Allah sa'yinizi meşkûr etsin, ömrünüzü uzun etsin... Şunu yaptın, bunu yaptın... Hizmet ediyorsunuz. Allah sizin eksikliğini göstermesin!” falan diyerekten sizi methediyor.

Böyle sizi methedenleri gördüğünüz vakitte, onun yüzüne toprak serpin!

“—Sus yâhu! Nihayetinde ben de Allah'ın bir kuluyum. Allah'ın kulu olmakla beraber, bütün kuvvet, bütün kudret, bütün iyilik hep Allah'tandır. Zenginlik de öyle, ilim de öyle, cömertlik de öyle... Ne gibi faziletler varsa hepsi Allah'ın kuluna lütuftür. Benden dedi miydi, ücuba düşer. *Ücub* da tehlikenin en büyüğüdür. Buyrulmuş ki:

العجب حجاب التوفيق

(*El-ucbü hicâbü't-tevfîk*) “Kendini beğenme, koltukların kabarması; Cenab-ı Hakk'ın tevfikine mâni olur.”

Bir kere değirmene gelen suyu keser ücub. Su gelmeyince, değirmen dönmez tabiatıyla, değil mi? Yahut elektrik gelmeyince, lambalar yanmaz. İşte ucub buna mânidir.

Neden? Ben okudum, ben çalıştım, ben kazandım, ben yaptım. Benlik davasında... Halbuki her Allah-u Teâlâ'nın lütfundan...

Şu tımarhaneye bir gitsen de baksan, orada senden daha kuvvetli insanlar var ki hiçbir şeye yaramaz bugün. Neden? Allah

onlara akıl vermemiş, zekâ vermemiş, kuvvet vermemiş. Bir şey yapamıyorlar işte... Sana da vermeseydi, sen ne yapardın? Sermaye Allah'a ait. Kuvvet, sıhhat, afiyet, bilgi, zekâ; hepsi Allah'ındır. Bizim ona şükretmemiz, hamd etmemiz lâzım:

“—El-hamdü lillâh beni böyle zelil bırakmadın yâ Rabbi, bunu verdin. Benim değil senindir.” dememiz lâzım!

Binâen aleyh, meth edenlerin methine sakın kapılma! Zem edenlerin zemmine de aldanma!

“—Ne kötü adamdır, ne fena adamdır, ne ahlâksız adamdır!” diyor sana.

Hiç ona da kulak asma! Eğer kötüysen, kötülüğünü düzeltmeye çalışırsın. İyi isen, onun dedikleri ona aittir. Kendisine günah olur, başka bir şey olmaz.

Allah kusurlarımızı affetsin... Onun için, methedilecek kimseleri içinizden sevin! Fakat yüzüne karşı methetmeye kalkışmayın!

f. Gücünüz Yetmiyorsa Sabredin!

İbn-i Adiy ve Beyhakî, Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:³²¹

إِذَا رَأَيْتُمُ الْأَمْرَ لَا تَسْتَطِيعُونَ تَغْيِيرَهُ، فَاصْبِرُوا حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ،

هُوَ الَّذِي يَغْيِرُهُ (عد. هب. عن أبي أمامة)

RE. 47/7 (*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîüne tağyîrehû, fa'sbirû hattâ yekûne'llâhu hüve'llezî yügayyiruhû.*)

³²¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.164, no:7685; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.149, no:9802; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.541, no:12174; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.381; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5541; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.176, no:1997.

(*Îzâ raeytümü'l-emre lâ testatûne tağyîrehû*) “Değiştirmeye gücü yetmediğiniz bir olayla, bir işle karşılaştığımız zaman.” Düzeltmeye çalışıyorsunuz gücünüz yetmiyor. (*Fa'sbirû hattâ yekûne'llahu hüve'llezî yügayyiruhû.*) Allah o işi düzeltinceye kadar sabredin!”

Baktık ki vaziyet fena... Hava kararmış, bir şeyler olacak, dolu yağacak, altüst olacak ortalık. Fena bir vaziyet var. Şimdi bulutları durdurabilir miyiz, geliyor bulutlar. Şimşekler çakıyor. Fazla da rüzgâr var, ortalığı altüst ediyor. Elimizden bir şey gelmez ki. Olan olacak, ne olacaksa...

Dünya işleri de böyledir. Dünya işlerinde de bazı fırtınalar vardır ki, gökten gelen fırtınalardan fazladır yani. Gökten gelen fırtınalarda sokulursun bir deliğe, korursun kendini. Ama bu dünya içerisinden gelen, insanlardan gelen fırtınalar çok felâkettir. Onu önlemeye çalışacak olursan, gücün yetmez.

Nasıl ki gökten gelen fırtınaları durdurmaya insanın gücü yetmiyor. İnsanlar tarafından gelen fırtınaları da durdurmaya insanın gücü yetmez. Gücü yetmeyince bak ne güzel söylüyor:

“—Allah o işi düzeltinceye kadar sabredin!”

g. Yangında Tekbir Getirmek

İbnü's-Sünnî, İbn-i Adiy ve İbn-i Asâkir, Amr ibn-i Şuayb RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS buyurmuş ki:³²²

إِذَا رَأَيْتُمُ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا ، فَإِنَّ التَّكْبِيرَ يُطْفِئُهُ (ابن السني ،
عد. كر. عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 47/8 (*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû, feinne't-tekbîra yutfiuhû*)

(*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû*) “Yangını gördüğünüz zaman tekbir getirin, (*feinne't-tekbîra yutfiuhû*) çünkü tekbir onu söndürür.”

Yangın her zaman felakettir. Yangının çeşidi var. Geçenlerde Allah bir daha göstermesin, büyük büyük yangınlar oldu meselâ... Ama bilmem kimsenin aklına geldi mi tekbir getirmek... Yangın çok çabuk ilerliyor, beş on dakikada olup bitiyor her şey...

“—Aklın erer mi bu işe? Bu tekbir, *Allahu ekber* dedikleri bu yangını söndürsün; olur mu?”

Bunun emsali görülmüştür. Yangın olduğu vakitte tekbir getiren, ezan okuyanın yanından yangın yüzünü çevirmiş, gitmiştir başka tarafa... Onun için Allah esirgesin. Öyle bir kaza olduğu vakitte gene itfaiyeye haber ver sen... Ver ama Cenab-ı Peygamber'in emrine imtisâlen tekbiri de bırakma!

“—Çocuklar, aman tekbir getirin! Ezan okuyun bakalım!”

³²² İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.59, no:293; Taberânî, *Dua*, c.I, s.307, no:1002; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.384, no:995; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.VI, s.104, no:1430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.151; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LI, s.29; Amr ibn-i Şuayb babasından, dedesinden.

Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.414, no:727; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1019; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Hakkından gelemiyoruz, itfaiye gelene kadar beş on dakika geçecek. Beş on dakikanın içerisinde zaten olup biter şimdiki yangınlar... Onun için bunlara dikkat etmek lazım!

Allah cümle felâketlerden, cümle Ümmet-i Muhammedi, bizleri de muhafaza buyursun...

h. Fakirlik ve Hastalık İnsanı Safılaştırır

Deylemî Hz. Ali RA Efendimiz'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²³

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ أَلَمَ اللَّهُ بِهِ الْفَقْرَ وَالْمَرَضَ فَإِنَّ اللَّهَ يَرِيدُ أَنْ يَصَافِيَهُ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ عَلِيٍّ)

³²³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.262, no:1015; Hz. Ali RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.472, no:16602; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.184, no:2011.

RE. 47/9 (*Îzâ raeytümü'l-abde elemma'llâhü bihi'l-fakra, ve'l-marada, feinne'llâhe yurîdü en yüsaffiyehû.*)

(*Îzâ raeytümü'l-abde elemma'llâhü bihi'l-fakra, ve'l-marada*)
“Bir kulu, Allah'ın ona fakirliği ve hastalığı başına musallat etmiş olarak görürsen...”

Adam fakir, adam hasta perişan, böyle başına fakirlik ve hastalık musallat edilmiş, Allah musallat etmiş görürsen bir adamı anla ki; (*feinne'llâhe yurîdü en yüsaffiyehû*) “Allah onu sâfileştirmek istiyor da ondan... Günahlardan pak etmek istiyor, tertemiz etmek, sâfileştirmek istiyor.”

Bu hastalık onun temizlenmesi içindir. Fakirlik, ne olacak gene aç kalmazsın. Açlıktan kimse ölmemiştir. Azıcık bir kısmet gelir bir taraftan. Yersin onu, açlıktan ölen olmamıştır hiç. Binâen aleyh asıl maraz da gelmiş şimdi. Baş ağrısı, diş ağrısı, karın ağrısı, çeşitli dertler... Bunlar da insanları intibaha davet eder.

Fakirdir ama iyi yolda değildir. Fakirliğiyle beraber, yolunu da şaşırmıştır, kötü yollara gidiyordur. Maraz da gelse, maraz da insanları engeller. Ve intibaha doğru sevk eder. Bakar ki doktora gidiyorsun, para da yok. Paran da olsa, gitse de aldığın ilaçlar da tesir etmiyor. Hastalık da devam ediyor. Gece uykusuz, gündüzün de rahatsız. İşe de gidemiyorsun. Para da kazanamıyorsun.

“—Yâ Rabbi, bu mülkün sahibi sensin! Tübtü ve reca'tü ila'llâh, âmentü billâh... Aman yâ Rabbi, bu derdi sen benden al, şifalar ver, kuvvetler ver... Çoluk çocuğumun nafakasını ihsan et!” diyerek Cenab-ı Hakk'a yalvarır.

Kurbiyet hasıl olur insanda... Bu yalvarışla zengin, sağlam insanın, “Aman yâ Rabbi! Şunu da ver, bunu da ver!” deyişinin arasında dağlar kadar fark vardır.

Bir tüccar Şam'dan Medine-i Münevvere'ye nakliyat yapıyor, mal alıp götürüyor. Fakat adam mütevekkil bir adam, yalnız başına gidiyor. Kaç tane devesi, bineği varsa... Yalnız başına gidiyor, öyle şey olur mu? Şam ile Medine arasında uzun bir çöl yolu var.

Demişler ki:

“—Yâhu sen bu işi yapma! Yollarda eşkıyalar seni soyarlar. Bir kervana katıl, öyle git!”

Dinlememiş;

“—Allah kerimdir, Allah korur, muhafaza eder!” demiş.

Nasılsa bir sefer yakalanmış hırsızların eline. Bakmış ki kurtulmanın çaresi yok, öldürecekler adamlar. Malları da gidecek elinden. Yalvarmış, demiş ki:

“—Müsaade edin de iki rekât namaz kılayım!” demiş

“—Peki!” Demişler.

Abdestini almış adam, namazını kılmış. Açmış avucunu:

“—Yâ Rabbi! Yâ Vedûd! Can da gidiyor, mal da gidiyor. Başka ümidim de yok...” diyerekten bir duası var.

Daha o duası bitmeden bir fırtına kopmuş, tozu dumana katarak birisi geliyor. O eşkıya da şaşırılmış şimdi. Bakmış ki bir hucüm var. Dehşetli bir şey. Bir şey demeye meydan kalmadan adam yetişmiş, bir tane patlatmış ona, yuvarlamış aşağıya.

Gitmiş canı cehenneme...

Bu da demiş ki:

“—Ya hu sen kimsin? Bu fırtınanın içinde bana yardım ettin de beni bu adamın elinden kurtardın.”

“—Ben üçüncü semanın meleğiyim. Sen bu duayı okurken ben emir aldım senin imdadına gelmek üzere!” demiş.

Ama o duayı başka zaman yapsan olmaz o... Şimdi burada can da gidiyor, mal da gidiyor, şiddet içerisinde, dehşet içerisinde kendini kaybetmiş, tam manasıyla Allah’a vermiş kendini... Ne derse Allah onu kabul edecek. O dua o gün makbul olur. İçten geliyor çünkü... Bu içten gelen dualar kat’iyyen çevrilmez.

Zaruret acı şeydir. Onun için Kâbe-i Muazzama’yı gördüğümüz vakitte dua ederken:

“—Ya Rabbi, bizi küfürden ve fakirlikten koru!” diyoruz.

Duamız bu. Kabe’yi görürken yapılan dua makbuldür. O duanın başında: “Yâ Rabbi, gâvurluktan ve fakirlikten beni koru!” diyoruz. Niçin? Fakirlik de insanı gâvurluğa sevk eden bir derttir. Onun için zor bir şeydir, ibtilâsı da ağırdır. Hele bu devirlerde...

Onun için, ahir zamanda sarısiyla beyazı olmayan çok sıkıntı çeker. Sarısiyla beyazından murad, altınla gümüş demişler. Altını gümüşü olmayan çok sıkıntı çeker. İnsan iktisat etmeli, yarın için hiç olmazsa elinde bir parça yedeği bulunmalı... Dünyanın bin bir türlü hali var şimdi...

Biz o eski zaman mütevekkileri gibi de değiliz ki. Halbuki Allah muhafaza etsin, şimdi bugün çok kazananlar da var. Çok kazandıkları halde avuçlarında da bir şey yok. Sebebi? İçkiye mübtela olmuş, israfa mübtela olmuş... Bir avucuyla alıyor, öteki avucunda bir şey yok akşama... Bu çok delice bir harekettir. Allah hepimizi affetsin...

Zenginlik her zaman için bâkî değildir. Bugün zenginsin, bakarsın, yarın bir felâket olur, meteliksiz aciz bir duruma düşersin. Sanatın da yoksa elinde, sıkıntı çekersin. Yine sanatkâr nerede olsa, sıhhatli olduktan sonra ekmek parasını çıkarmanın yolunu bulur. Fakat sanatı olmayan, paraları elden gittikten

sonra bir şey yapamaz.

Onun için, paranın da kıymetini bilip, Allah'a güzel yalvarmak lazım ki, Allah o kötü huyları bizden gidersin... Sevdiği, razı olduğu kullarının arasına kabul etsin...

i. Hanımların Saçlarını Deve Hörgücü Gibi Yapması

Taberânî, Ebû Şükra'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²⁴

إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّاتِي أَلْقَيْنَ عَلَى رُؤُسِهِنَّ، مِثْلَ أَسْنِمَةِ الْبَعْرِ، فَأَعْلِمُوهُنَّ
إِنَّهُ لَا تَقْبَلُ لَهُنَّ صَلَاةً (طب. عن أبي شقرة)

RE. 47/10 (*İzâ raeytümü'l-lâtî elkayne alâ ruûsihinne misle esnime'ti'l bu'ri, fea'limûhünne, innehû lâ tukbelü lehünne salâtün.*)

(*İzâ raeytümü'l-lâtî elkayne alâ ruûsihinne misle esnime'ti'l bu'ri*) “Başlarının üzerine develerin hörgüçleri gibi şeyler koyan kadınları gördüğünüz zaman, (*fea'limûhünne*) onlara bildirin ki, (*innehû lâ tukbelü lehünne salâtün*) Allah-u Teâlâ Hazretleri onların namazlarını kabul etmeyecek.”

Zamanın hanımları bakıyorsunuz ki, başlarını böyle develerin hörgüçleri gibi yapmışlar, süslemişler. Şimdi işte takma saçlarla yaptıkları gibi... Başlarını böyle süsleyip de dışarıya çıkıyorlar. Siz o hanımlara bildirin ki, eğer namaz kıhyorlarsa, kıldıkları namaz ind-i ilahiyede makbul değildir.

Allah her şeyde ihlas versin...

j. Mescid ve Ezan Sesi

³²⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.370, no:928; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.241, no:8613; Ebû Şukra RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.184, no:2012.

Ahmed ibn-i Hanbel ve Ebû Dâvud, İbn-i Âsım el-Müzenî Rh.A'ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²⁵

إِذَا رَأَيْتُمْ مَسْجِدًا ، أَوْ سَمِعْتُمْ مَوْذِنًا فَلَا تَقْتُلُوا أَحَدًا (حم. د. عن
ابن عصام المزني عن أبيه)

RE. 47/12 (*İzâ raeytüm mesciden, ev semi'tüm müezzinen, felâ taktülû ehaden.*)

(*İzâ raeytüm mesciden, ev semi'tüm müezzinen*) “Bir küffar memleketine girdik. Baktık ki cami var orada yahut müezzin

³²⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.38, no:1469; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.223, no:2265; Tberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.177, no:467; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.260, no:8838; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.505, no:9659; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.770; İbn-i Âsım el-Müzenî babasından.

Allahu ekber diye ezan okuyor; duyduk. Öyleyse, (*fela taktülû ehaden*) orada kimseyi öldürmeyin.! Belki öldürdüğünüz adam müslümandır. Madem camisi var, ezan da okunuyor, artık orayı ateşe tutmayın, yakmayın orayı, öldürmeyin orada kimseyi...

k. Ev Yılanları Hakkında

Ebû Dâvud ve Taberânî, Abdurrahman ibn-i Ebî Leylâ RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²⁶

إِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُنَّ شَيْئًا فِي مَسَاكِنِكُمْ، فَقُولُوا: أَنْشُدْ كَنْ الْعَهْدِ الَّذِي أَخَذَ
عَلَيْكُمْ نُوحٌ، أَنْشُدْ كَنْ الْعَهْدِ الَّذِي أَخَذَ عَلَيْكُمْ سُلَيْمَانُ، أَنْ لَا تَوَدُّونَا؛
فَإِنْ عَدْنَا فَاقْتُلُونَهُنَّ (د. طب. عن عبد الرحمن بن أبي ليلى عن أبيه:
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، سئِلَ عَنْ حَيَاتِ الْبُيُوتِ، قَالَ:
فَذَكَرَهُ).

RE. 47/13 (*İzâ raeytüm minhünne şey'en fi mesâkinüküm, fekülû: Enşüdü künnehû ahde'llezî ehaze aleyküm nûh, enşidü künnehû ahde'llezî ehaze aleyküm süleymânü, en lâ tü'zühâ; fein udne fa'ktülühâ.*)

(*İzâ raeytüm minhünne şey'en fi mesâkinüküm*) “Eski zamanlarda yılanlar olurdu, ev yılanları. Her zaman da olur ya köylerde... Bu ev yılanlarını evinize gelmiş, odanızda yahut bir yerde gördünüz onu. (*Fekülû*) Ona deyiniz ki: (*Enşidü künnehû*

³²⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.498, no:4576; Taberânî, *Mu'cemül-Kebîr*, c.VII, s.79, no:6429; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.241, no:10804; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XXI, s.169; *Beyhakî, Âdâb*, c.I, s.486, no:364; Abdurrahman ibn-i Ebî Leylâ RA'dan.

ahde'llezî ehaze aleyküm nûh) ‘Ben sana haber veriyorum ey yılan! (*Enşidü künnehû ahde'llezî ehaze aleyküm süleymân*) Nuh ve Süleyman AS’ın sizden aldığı ahid üzerine size haber veriyorum ki buradan defolup gidin!’ deyin!”

(*Fein udne fa'ktülühâ*) “Baktınız ki yine gelmiş; o zaman öldürün!”

Evvela bir tenbih et ona, “Git buradan!” diye.

“—Canım, benim lafımı anlar mı o?”

Ne bileyim ben, anlar mı anlamaz mı?.. Senin vazifem, bizim vazifemiz, bize denileni yapmak. Demek ki onun da kabiliyeti var, ihtihzası var, bize karşı ... Süleyman AS ile Nuh AS’ın onlara ahidleri var. Bu ahidleri üzerine insanlara eziyet vermemeleri lazım. “Öyleyse ahdinizde durun, sözünüzde durun, gidin buradan! Bize eziyet vermeyin!” demek lâzım!

Baktık ki gene geliyor, vurur öldürürsün. Ama bunu demeden öldürmek caiz değil.

I. Yüzün Sarılığı

İbnü’s-Sünnî ve Ebû Nuaym, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²⁷

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ أَصْفَرَ الْوَجْهَ ، مِنْ غَيْرِ مَرَضٍ ، وَلَا عِبَادَةٍ ؛ فَذَلِكَ مِنْ

غَشٍّ لِلْإِسْلَامِ فِي قَلْبِهِ (ابن السني ، وأبو نعيم عن أنس)

RE. 47/14 (*Îzâ raeytümü’r-racüle esfare’l-vechi, min gayri maradin, ve lâ ibadetin; fezâlike min gışşe li’l-islâmi fi kalbihî.*)

(*Îzâ raeytümü’r-racüle esfare’l-vechi*) “Bir adamı gördük benzi

³²⁷ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.261, no:1013; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.168, no:846; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.90, no:236; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.180, no:2005.

sarı, yüzü sarı; (*min gayri maradın*) hasta da değil ama. Hasta olmadığı halde sarı benizli... (*Ve lâ ibadetin*) Fazla ibadetten dolayı da değil...”

Bazısı da fazla ibadet dolayısıyla az yer, sararır. Gece de ibadetleri çok yapar, uykusuz kalır. Bu uykusuzluğundan ve riyazetinden dolayı bir sarartı gelir yüzüne. Bu öyle değil. İbadeti yok, hastalığı da yok ama yüzü de sarı.

(*Fezâlike min gıṣṣe li'l-islâmi fi kalbihî.*) “Onun kalbinde İslam’a karşı bir hile var. Bir hainliği var onun, içinde saklı bir hıyanet var onun... Onu biliniz.”

Neden? Yüzündeki renginden. Çünkü yüz insanların alâmeti. Göz de öyle, yüz de öyle... Her şeyi insanın içini okur. Onun için erbâb-ı kemâl, insanın yüzüne baktığı vakitte, ne mal olduğunu yüzünden anar. Dilinden de anlar, sözünden de anlar, gözünden de anlar. Bunlar işarettir yani.

m. Riyâzet ve Tefekkür Ehli Kimseler

Hâkim ve Deylemî, Abdulah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²⁸

إِذَا رَأَيْتُمْ أَهْلَ الْجُوعِ وَالتَّفَكُّرِ، فَاقْتَرِبُوا مِنْهُمْ؛ فَإِنَّهُ تَجَرُّى الْحِكْمَةِ

مَعَهُمْ (ك. فى تاريخه، والديلمى عن ابن عمر)

RE. 47/15 (*Îzâ raeytüm ehle’l-cûi ve’t-tefekkûri, fa’kteribû minhüm, feinnehû tecri’l-hikmetü meahüm.*)

Yukarıda da dedi ya, “Ehl-i zühdü ve az konuşanları bulduğunuz vakitte onlara yaklaşın, onlarda size fayda vardır.” Burada da şimdi diyor ki:

³²⁸ *Kenzü’l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24818; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.175, no:1995.

(*Îzâ raeytüm ehle'l-cûi ve't-tefekküri*) “Açlık ve tefekkür ehli kimseleri gördüğünüzde...”

Bulmuyor da yemiyor değil, buluyor da yemiyor. Oruç tutmak suretiyle, az yemek suretiyle aç duruyor. Çok da düşünüyor, tefekkürü bol. Azamet-i ilahiyeyi, kendisindeki noksanlığı, kusurunu böyle düşününe düşününe derinlere dalıyor.

(*Fa'kteribû minhüm*) “Onlara yaklaşın, yakın olun! Onlarla dostluk yapın, onlarla akrabalık, kardeşlik yapın! (*Feinnehû tecri'l-hikmetü meahüm*) Çünkü hikmet onlarla beraber yürür.”

O açlıkla beraber, onların tefekkürleriyle, onlarda hikmetler belirir. Suların akıp da su yerlerinde otların bittiği gibi onların içlerinde de hikmetler biter. Kimde biter? Açlık ve tefekkür ehli kimselerde...

Onun için sen açlık ehli olamıyorsun, aç duramıyorsun. Tefekküre de imkânın yok, meydanın yok... Sabahki işin akşama kadar, akşamki işin de uyku, dinlenme... Tefekküre zaman ayıramamışsın.

Halbuki insan dörde bölecek zamanını... Dörtte birinde işiyle meşgul olacak. Dörtte birinde ibadetiyle meşgul olacak. Dörtte birinde istirahatıyla meşgul olur. İstirahatte de tefekkür eder. Okur, yazar, bir şeyler yapar. Birisiyle de uykusunu alır. Dinlendirir kendisini.

Bütün zamanlarını işe harcamak doğru değildir. Sabahleyin erkenden kalkar, ta gecenin yarısı bitmiş, hâlâ dükkânda... Gelemiyor. Ne kadar bu hırs yâhu, ne yapacaksın bu kadar parayı?

Lazım olduğu kadar çalış da biraz da tefekkür et! Hayatını düşün, sıhhatini düşün, cemiyeti düşün! Çünkü cemiyeti düşünmeyen bizden değildir. Cemiyeti düşünmek de vazifemizdir. Yalnız kendimizi değil, cemiyetimizi de düşüneceğiz. Toplantı yerlerine gideceğiz. Etrafımızdakilerin yardımlarına koşacağız. Onlar da vazife...

n. Hayırlı Genç, Şerli İhtiyar

Deylemî, Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³²⁹

إِذَا رَأَيْتُمْ شَابًا ، يَأْخُذُ بِزِي الْمُسْلِمِ بِتَقْصِيرِهِ ، وَتَشْمِيرِهِ ، فَذَٰكَ مِنْ
خِيَارِكُمْ ؛ وَإِذَا رَأَيْتُمُ الشَّيْخَ ، الطَّوِيلَ الشَّارِبِينَ ، يَسْحَبُ ثِيَابَهُ ، فَذَٰكَ
مِنْ شِرَارِكُمْ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ)

RE. 47/16 (*İzâ raeytüm şâbben, ye'huzü bi-zi'l-müslimi bi-taksîrihî, ve teşmînihî, fezâke min hıyâriküm; ve izâ raeytümü's-şeyha, et-tavîlü's-şâribeyni, yeshabü siyâbehû, fezâke min şirâriküm.*)

(*İzâ raeytüm şâbben, ye'huzü bi-zi'l-müslimi*) “Bir genci siret ve sûret itibariyle müslüman kisvesinde gördüğünüzde, (*bi-taksîrihî, ve teşmînihî, fezâke min hıyâriküm*) kusurlu ve aciz de olsa, o sizin en hayırlılarımızdandır.

(*Ve izâ raeytümü's-şeyha,*) “Yaşlı bir kimseyi gördünüz, (*et-tavîlü's-şâribeyni*) iki bıyığını uzatmış, (*yeshabü siyâbehû*) elbisesini yerde sürüyor. (*fezâke min şirâriküm.*) Bilin ki, o da sizin en şerhilerinizdendir.”

Bir delikanlıyı gördük, kendisini bir müslüman kılığına sokmuş. Cübbesi, sarığı, sakalı yerinde... İnsanda şayan-ı dikkat oluyor. Güzellik üstüne güzellik oluyor.

Geçen bizim hafız efendiyi görmüş dışarıda birisi;

“—Bayıldım!” demiş.

Neden?

“—Bu güzel yüzüyle, bu siyah sakalı ne kadar ona yakışmış, maşallah!” diyerekten.

Bugün dinledim de... Elbette yakışır. Allah-u Teâlâ'nın hilkatı

³²⁹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.218, no:1090; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.189, no:2018.

bu... Bu hilkat ihtiyarlığımızda bembeyaz oluyor, güzellik üzerine güzellik geliyor. Nurdur onlar... Bu Allah'ın nurlarını kazımak da akıllı işi değil yani. Ne yapalım, Allah kusurlarımızı affetsin...

Şimdi böyle delikanlıyı gördük, müslüman kılığına girmiş, genç... Ama biliyoruz ki kusurlu, aciz, noksan bir insan... Ama biliniz ki bu genç sizin en hayırlılarımızdandır.

Gördük altmışlık, yetmişlik bir amcayı; fakat bıyıkları uzun, sakalı yok, delikanlı kıyafetinde... Ayağı çukura gitmiş, hala delikanlılık halini muhafaza ediyor. On beş-yirmi yaşındaki gençle boy ölçüşüyor. Biliniz ki bu sizin şerlilerinizdendir.

Tefekkürü yok, düşüncesi yok. Allah'a yaklaşmayı istemiyor. Allah ile alakası da yok desek caiz olacak. Namaz kılıyorsa da, o kadar kılabilir.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tefikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına cümlemizi kabul eylesin...

El-fâtihah!

18. 04. 1976 – İskenderpaşa Camii

14. FAKİRLİK VE HASTALIK

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ ، فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ ، فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ :

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مِنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ (حم. ت. ه. خز.

حب. ك. ن. ق. عن أبي سعيد)

RE. 47/2 (*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide fe'shedû lehû bi'l-îmâni, feinna'llâhe yekûlü: İnnemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-1 şerife okuyalım:

“—*Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîî, ve sahibihîî, ve sellim.*” (3 defa)

Cenâb-1 Feyyâz-1 Mutlak Hazretleri, iki cihannın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Mescide Devam Etmek İman Alâmeti

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, İbn-i Mâce, İbn-i Huzeyme, İbn-i

Hibbân, Hâkim, Beyhakî ve Ebu Nuaym, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:³³⁰

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ ، فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ ، فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ :
إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مِنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ (حم. ت. ه. خز.
حب. ك. ق. حل. عن أبي سعيد)

RE. 47/2 (*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide fe'shedû lehû bi'l-îmâni, feinna'llâhe yekûlû: İnnemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri.*)

(*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide*) “Bir adamı mescide, cemaate gelmeyi itiyad edinmiş, âdet edinmiş, beş vakit mescide gidiyor olarak görürseniz; (*fe'shedû lehû bi'l-îmâni*) onun iyi bir mü'min olduğuna, imanlı bir kimse olduğuna şahadet edin!”

“—Bu mü'min midir, değil midir?”

Elbette mü'mindir. İnsan beş vakitte boşu boşuna Allah'ın evine taşınmaz. Onun Allahu Celle ve A'lâ'nın evine taşınışı, içindeki imanın alâmeti oluyor. Onun için o alâmetten dolayı hiçbir şey sormadan, “Bu müslümandır, mü'mindir!” deriz.

(*Feinna'llâhe yekûlû*) Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ (التوبة: ١٨)

³³⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.203, no:2542; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.25, no:794; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.76, no:11743; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.302, no:1223; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.289, no:923; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.260, no:1011; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.154; Hatîb-i Bağdâdî, *Tarih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2996; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.327; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.66, no:4768; Beyhakî, *Suabü'l-İman*, c.III, s.81, no:2941; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.652, no:20749; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.182, no:2008.

(*İnnemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri*) "Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahirete iman edenler imar eder." (Tevbe, 9/18)

Mescidlerin imarını zenginlere vermedi Allah. Mescidleri zenginler tamir eder demiyor Allah. "Mescidleri Allah'a iman eden ve âhirete inananlar tamir eder." diyor.

Mescide girmezsen mescid altından da olsa ne kıymeti var. Mescidin mescidliği içinin cemaatidir.

شَرَفُ الْمَكَانِ بِالْمَكِينِ .

(*Şerefü'l-mekâni bi'l-mekîn*) [Bir yerin, bir mekânın şerefi orada olan, oturan kimseden dolaydır.]

Bir yere hayvan bağlarsan, ahır olur orası. İnsanlar girerse mescid olur, cami olur.

Allah bizlerden de, bu mescidleri yapanlardan da razı olsun, yapacaklardan da razı olsun. Tamir edip de meydana

getirenlerden de razı olsun... Onlar da bize birer emanettir. Allah bizlere bu emanetleri hıyanet ettirmesin...

Bunları yaşatmak bizim vazifemizdir. Ecdadımız bizlere bırakmış bak, 400 sene midir 500 sene midir bu adam [İskender Paşa] yapmış bu mescidi. Bak 500 senedir burada namaz kılınıyor. Böyle bir eser koyabilmek ne büyük devlet. Adamın kemiği bile kalmamıştır dünyada şimdi. Kalmamıştır ama ruhuna her gün yüzlerce insanlar tarafından Fatiha'lar ithaf olunuyor. Ne saadet ne devlet! Büyük bir nisbette de tabi böyle oluyor.

En güzeli şimdi İbrahim AS'a... Ka'be'de milyonlarca insan onun ruhuna her gün dualar okuyorlar. Her gün beş vakit namazımızda da okuyoruz:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ،
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ .

(*Allâhümme salli alâ muhammedin ve alâ âli muhammedin kemâ sallayte alâ ibrâhîme ve alâ âli ibrâhîme inneke hamîdün mecid*) [Allahım, Muhammed AS'a ve Muhammed AS'ın âline rahmet eyle, şerefini yücelt; İbrâhim AS'a ve İbrâhim AS'ın âline rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz övülmeye lâyık yalnız sensin, şan ve şeref sahibi de sensin.] diyoruz beş vakitte.

Ne devlet! Ama hep mücahedenin semeresidir bu... İbrahim AS düşmanlarla yaptığı mücahedenin mükâfatını görüyor. Kıyamete kadar da görecek. Ama Allah'a da teslimiyet lazımdır. İbrâhim AS bizim Peygamberimizin büyük cedlerinden ama teslimiyeti bize nümune.

“—Siz de benim gibi teslim olun Hz. Allah'a!” diyor.

Karısıyla oğlunu götürdü, Allah'ın çölüne bıraktı. Deli der insan yâhu... Bir boşluğa ki insan yok, su yok, ağaç yok, hiçbir hayat yok, yani hayattan eser yok. Evladını nasıl bırakır orada insan? Hadi karını bıraktın başka, fakat bir de evlâdın var orada...

“—Ama Allah bırak dedi.”

“—Allah bırak dedi” deyince düşünme kalmıyor orada. Düşünme yok.

“—Pekiyi Rabbim, baş üstüne...” dedi.

İşte teslimiyet!

Ne oldu? Bak bugün milyonlarca insan onun temsilini yapıyor. Sa’y ediyoruz ya, yedi defa Safâ ile Merve tepeleri arasında koşuyoruz, sa’y. Onu ilk defa yapan Hz. Hacer’in temsilini yapıyoruz, taklidini yapıyoruz. İsmail AS’ın zemzemdeki suyunu da içiyoruz işte, o da onun temsili. Bunlar hep mücahedenin mükâfatı. Binâen aleyh, insan mücahede için doğmuş ve mücahede ile ölecektir. Mücaheden ne kadar kavî olursa, mükafatın da o nisbette büyük olur.

“—Yok! Gelsin dünyalık, bırak ötesini.” dedi miydi, işte gelip giden insanlar gibi o da gelir gider.

b. Zühd Sahibi Kimselere Yaklaşın!

İbn-i Mâce, Ebû Nuaym ve Beyhakî, Ebû Hallâd RA'dan; Taberânî, İbn-i Asâkir, Ebû Nuaym ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³³¹

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ قَدْ أُعْطِيَ زُهْدًا فِي الدُّنْيَا ، وَقَلَّةَ مَنْطِقٍ ، فَاقْتَرِبُوا

مِنْهُ ، فَإِنَّهُ يَلْقَى الْحِكْمَةَ (هـ . حل . هب . عن أبي خِلاَد ؛ ط ب .

ك ر . حل . هب . عن أبي هريرة)

RE. 47/3 (*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ, ve killete mantıkın, fa'kteribû minhü, feinnehû yulakkıye'l-hikmete*)

(*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ*) “Bir adama dünyaya karşı müstağnilik duygusu verilmiş, aldırıyor dünyaya, dünyalığa, aç gözlü değil. Zühd duygusu verilmiş, dünyaya kıymet vermiyor. (*Ve killete mantıkın*) Az konuşma, gevezelik yapmama, lüzumsuz konuşmama, az konuşma, az öz konuşma hâli verilmiş. (*Fa'kteribû minhü*) O adama yaklaşın, yakın olun; onunla dostluk kurabilirsiniz.”

O adamda bir cevher var, ondan istifade edersiniz. Kendisinden istifade edilecek bir adamdır o. Ona yakın olun! (*Feinnehû yulakkıye'l-hikmete*) O az konuşan ve zühd sahibi insanda hikmet vardır. Onun hikmetinden etrafındakiler müstefid olur. Binâen aleyh siz de o gibi insanlara yaklaşın!

Demek ki gevezelikte, çok konuşmakta hiçbir hüner yok...

Efendimiz SAS'in hadis-i şeriflerini okursanız; onun

³³¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.123, no:4091; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.237, no:10534; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.84; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.289, no:7349; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.405; Ebû Hallâd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.183, no:6069; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.192, no:2024.

konuşmaları ne kadar kısadır. İşte dinledikleriniz, bakın 3-5 kelamdan ibaret sözler. Allah bunları zabt edip de bizlere hediye edenlerden razı olsun...

Bak bizdeki gönül nasıl? Sen şimdi bir bak bakayım nasıl gönül var bizde?

Şimdi bana gelseniz birkaç gün sonra:

“—Hocaefendi! Sen filan gün dersinde şöyle şöyle dediydin.” deseniz, dur kitaba bakayım derim. Yok içeride bir şey.

Onların kitapları yoktu, kafaları vardı, gönülleri vardı. Hep duydukları, öğrendikleri gönüllerinde, kafalarında. Çünkü temiz efendim, temiz. Saf.

Sofuluk nereden geliyor? Saflıktan geliyor, tertemiz içleri. Tertemiz olduğu için, daima aldıklarını istedikleri gibi saklıyorlar.

c. Zulmedilen Yerde Durmayın!

İbn-i Sa'd' ve Taberânî, Harşe ibn-i Hâris RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³³²

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَقْتُلُ صَبْرًا ، فَلَا تَحْضُرُوا مَكَانَهُ ؛ فَلَعْلَهُ يَقْتُلُ ظُلْمًا ،

فَتَنْزِلُ السَّخَطَةَ ، فَتَصِيبُكُمْ (ابن سعد ، طب. عن خرشة)

RE. 47/4 (*Îzâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran, felâ tahdurû mekânehû; feinnehû leallehû yuktelü zulmen, feyenzilü's-sehatu, feyusibüküm.*)

(*Îzâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran*) “Bir kimsenin tutulup katledildiğini görürseniz, (*felâ tahdurû mekânehû*) onun olduğu

³³² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.218, no:4181; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.VII, s.501; Harşe ibn-i Hâris RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.393, no:13387; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.183, no:2009.

mekânda bulunmayınız. (*Feinnehû leallehû yuktelü zulmen*) Belki o zulmen öldürülmüştür de (*feenzilü's-sehatu*) Allah'ın gazabı, kızgınlığı oraya inip orayı helâk edecektir. (*Feyusîbüküm*) Size de isabet edebilir. Onun için orada bulunmayın.”

Bir insanı harp dışında zulmen katlediyorlarsa, bu katlolunan yerde maktüllere bakmak caiz değildir. İnsanlara çeşitli dertler getirir. Mesela birisini asıyorlar değil mi? Bir kurşunla vursun, isterse asarak öldürsün. Orada durma, git sen oradan, görme onu. O hadiseyi görme. O hadiseyi görmekle, dikkat etmekle pek çok zararlara müptela olabilir insan.

d. Ashabıma Sövene Lânet Olsun!

Tirmizî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.
Efendimiz SAS buyuruyor ki:³³³

إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَسْبُونَ أَصْحَابِي، فَقُولُوا: لعنة الله على شركم
(ت. عن ابن عمر)

RE. 47/5 (*Îzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî, fekülû: La'netu'llâhi alâ şerricküm.*)

(*Îzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî*) “Benim ashabıma sövenleri görürseniz, (*fekülû: La'netu'llâhi alâ şerricküm*) onlara: ‘Allah'ın lâneti sizin en şerlinizin üzerine, başına olsun!’ deyin!”

e. Çok Methedenlerin Yüzüne Toprak Saçın!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî ve Ebû Davud, Mikdad ibn-i Esved RA'dan; Taberânî ve Beyhakî Abdullah ibn-i

³³³ Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.366, no:3801; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.190, no:8366; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1022; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.195, no:7173; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XII, s.326; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:32484; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.179, no:2003.

Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³³⁴

إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَاحِينَ ، فَاحْثُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ (حم. خد. م. د.
ت. عن المقداد بن الأسود ؛ طب. هب. عن ابن عمر ؛ طب. عن
ابن عمرو ؛ الحا كم في الكنى عن أنس)

RE. 47/6 (*İzâ raeytümü'l-meddâhîne, fa'hsû fi vücûhihimü't-türâbe.*)

(*İzâ raeytümü'l-meddâhîne*) “Çok metheden insanları gördünüz mü, (*fa'hsû fi vücûhihimü't-türâbe*) onların yüzlerine toprak saçın, yerden toprak alın yüzlerine toprak saçın.”

Bu da bir illettir. İnsanların kıymetinde metholunmayı sever insan. Birisi geldi sizi methetti miydi, seversiniz o adamı. O adama karşı sevgi bağlarsınız. Sevgi de bağlarsınız, kendiniz de sevildiğinizden, methedildiğinizden dolayı biraz koltuklarınız

³³⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.94, no:5684; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.434, no:13589; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.225, no:4867; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.124, no:340; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.222, no:5414; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.482, no:3343; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.258, no:812; İbn-i Ebî Şeybe, *Edeb*, c.I, s.45, no:37; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.13, no:12; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13289; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.187; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.106, no:5800; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.267; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.206, no:5323; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.5, no:23874; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.245, no:582; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.500, no:485; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.332, no:2107; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.231, no:299; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.41, no:146; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.158, no:1158; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.377; Mikdad ibn-i Esved RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.202, no:3977; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.319, no:6902; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13290; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.219, no:13291; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.180; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.574, no:7961; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.185, no:2014.

kabarıp. Sizde olmayan bazı şeyleri de ekler o adam; siz de “Ben de böyle bir adammışım!” diyerekten gururlanır, büyüklenirken bir de kendinize ücub gibi şeyler gelir.

Sizi metheden sizin helâkinize sebep olur. Sözde size iyilik yapıyor, sizi methediyor ama o methetmenin altında bir menfaati vardır. O menfaati için sizi methediyordur o. Fakat sizi de böyle hiç yoktan gururlandırır, büyüklendirir ve sizi kibir ve ücub dertlerinin altına düşürerekten helâkinize sebep olur. Binâen aleyh sizi böyle methedenleri gördüğünüz vakitte yüzüne toprak serpin!

“—Sus be adam!”

Ne diye methedecek?

“—Şöyle iyi insansın, böyle insansın!”

İnsanın kendinde hiçbir şeyi yoktur. Ne olacak, topraktan bir mahlûk, bir ceset işte; cifeden ibaret bir şey... Binâen aleyh insanda ne meziyet varsa, o meziyetlerin sahibi Allah’tır. Ona o meziyeti veren odur. Sen kendinden bilme o meziyeti... Cömertsen, alimsen, fâzılсан, mekârim-i ahlâkın varsa, neyin varsa hep Allah’tandır. Sana da Allah vermiştir.

Mesela şu yerlerimiz canım. Bazı yerden altın çıkıyor, bazı yerden gümüş çıkıyor, bazı yerden platin çıkıyor, bazı yerden bilmem ne çıkıyor.

Çıkıyor ama yer mi yapıyor onu? Allah onu orada halk etmiş işte. Benzin çıkıyor şimdi mesela, gaz çıkıyor, bilmem ne çıkıyor. Sen mi onları oraya koydun, yahut o yer mi yaptı onu orada? Allah-u Teâlâ’nın hikmeti.

Binâen aleyh, methi sevmeyin. Sizi methedenler olursa, yüzüne toprak serpin.

O medihler de zaten insanları berbat perişan etmiştir. Bazıları o medihlerde çok ileri giderek, insanları putlaştırarak şekle kadar sokmuşlar. İnsan Allah olmaz ki yahu! İnsan Peygamber de olmaz. İnsana Allah’tır desen o adamı da öldürürsün, karşısındaki insanları da;

“—Nasıl olur insandan Allah?” diye uzaklaşır oradan.

Bu adam peygamberdir desen, peygamberliği Allah verir. İnsanlar kimseye peygamberlik veremez. Demek ki o medihler bilmeyerek insanları birbirinden soğutmaya vesile oluyor.

f. Gücünüz Yetmiyorsa Sabredin!

İbn-i Adiy ve Beyhakî, Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:³³⁵

إِذَا رَأَيْتُمُ الْأَمْرَ لَا تَسْتَطِيعُونَ تَغْيِيرَهُ، فَاصْبِرُوا حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ،
هُوَ الَّذِي يَغْيِرُهُ (عد. هب. عن أبي أمامة)

RE. 47/7 (*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîüne tağyîrehû, fa'sbirû hattâ yekûne'llâhu hüve'llezî yügayyiruhû.*)

(*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîüne tağyîrehû*) “Değiştirmeye gücü yetmediğiniz bir olayla, bir işle karşılaştığınız zaman.” Düzeltmeye çalışıyorsunuz gücünüz yetmiyor. (*Fa'sbirû hattâ yekûne'llâhu hüve'llezî yügayyiruhû.*) Allah o işi düzeltinceye kadar sabredin!”

Bir belâya çattınız, ammeye olsun, kendinize olsun; ama değiştirmeye imkânınız yok. Doktor fayda etmiyor, işte şu fayda etmiyor bu fayda etmiyor. Yok çare... Öyleyse sabredin, Allah'a havale edin! O işleri Allah bir anda düzeltiverir.

İşin hakkından gelemiyorsun, başka çare yok. Mesela şu şapka meselesi vardı ya. Ne güzel yazmışlar bizim kitaplarımızda... Şapka bizde mesela küfrü muciptir. Fakat İmam Birgivî demiş ki:

“—Böyle bir belâya düştüğünüz vakitte, bu iş insanların katline sebep olacaksa, onu giymeli!” demiş.

Niçin? İnsanın kıymeti çok yüksek. Bir adam bile olsa çok

³³⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.164, no:7685; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.149, no:9802; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.541, no:12174; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.381; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5541; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.176, no:1997.

yüksek. Pireyi öldüremiyorsun, biti öldüremiyorsun da değil ki insanı öldüreceksin... Demek ki insanların kıymeti fazla olduğundan dolayı, onları ölümüne sebep olacak hadisattan uzak olmak lazım! Bir gün gelir ki Allah onu tağyir eder değiştirir.

Ne yapacaksın elinde çare yok. Ölümüne sebep olacak hadiselere meydan verme! Ölümüne sebep olacak, fitnelere sebep olacak hallere meydan verme!

g. Yangında Tekbir Getirmek

İbnü's-Sünnî, İbn-i Adiy ve İbn-i Asâkir, Amr ibn-i Şuayb RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS buyurmuş ki:³³⁶

إِذَا رَأَيْتُمُ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا ، فَإِنَّ التَّكْبِيرَ يَطْفِئُهُ (ابن السني ،

عد. كر. عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 47/8 (*Îzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû, feinne't-tekbîra yutfiuhû*)

(*Îzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû*) “Yangını gördüğünüz zaman tekbir getirin, (*feinne't-tekbîra yutfiuhû*) çünkü tekbir onu söndürür.”

Bak şimdi ne diyeceksin bu işe?

Yangın çıkmış. İtfaiyeler var ama Efendimiz diyor ki:

“—Yangın çıkınca tekbir getirin, *Allahu ekber* diye ezanlar okuyun.”

Anlatırlar ki, buraları yanmış da vaktiyle... Bir adam bir evin üzerine çıkmış, başlamış ezan okumaya... Her taraf yanmış, o

³³⁶ İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.59, no:293; Taberânî, *Dua*, c.I, s.307, no:1002; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.384, no:995; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.VI, s.104, no:1430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.151; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LI, s.29; Amr ibn-i Şuayb babasından, dedesinden.

Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.414, no:727; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1019; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

adamın evi kurtulmuş orada.

Binâen aleyh şimdi maneviyatı inkâr etmek olmaz ki... Mâneviyatı inkâr edersen, insan ruhunu da ortadan kaldırmak lazım. Öyle hadiseler vardır ki, bizim aklımız onlara ermez. O tekbir okununca, kim bilir Allah'ın ne kadar meleği oraya gelecek, o yangını onlar orada durduracak. İtfaiye gelir karışamazsın. İtfaiye orada vazifesini yapacak. Fakat sen de vazifeni yap. Çık bir ezan oku. Dört köşesinde oku, durmadan oku! O tekbirler senin o yangını söndürecektir.

Fakat bugünün adamına bunu dinletemezsin, “Olmaz öyle şey!” der.

h. Fakirlik ve Hastalık İnsanı Saflaştırır

Deylemî Hz. Ali RA Efendimiz'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³³⁷

³³⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.262, no:1015; Hz. Ali RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.472, no:16602; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.184, no:2011.

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ أَلَمَ اللَّهُ بِهِ الْفَقْرَ وَالْمَرَضَ فَإِنَّ اللَّهَ يُرِيدُ أَنْ يَصَافِيَهُ

(الديلمى عن على)

RE. 47/9 (*İzâ raeytümü'l-abde elemma'llähü bihi'l-fakra, ve'l-marada, feinne'llàhe yurîdü en yüsaffiyehû.*)

(*İzâ raeytümü'l-abde elemma'llähü bihi'l-fakra, ve'l-marada*)
“Bir kulu, Allah’ın ona fakirliği ve hastalığı başına musallat etmiş olarak görürsen...”

Adam fakir, adam hasta perişan, böyle başına fakirlik ve hastalık musallat edilmiş, Allah musallat etmiş görürsen bir adamı anla ki; (*feinne'llàhe yurîdü en yüsaffiyehû*) “Allah onu sâfileştirmek istiyor da ondan... Günahlardan pak etmek istiyor, tertemiz etmek, sâfileştirmek istiyor.”

Maden cevherini saf hâle getirmek için yüksek fırına korlar. Ateşi altına yakarlar, eritirler; cürufu cevheri ayrılır. Cüruf üstten gider, asıl cevher aşağıda saf olarak demirse demir, bakırsa bakır kalır. Yani eridikten sonra, ateşte yandıktan sonra oluyor.

Bir insanın da pişmesi, sâfileşmesi biraz sıkıntılarla olur. Yani ya malına bir zarar gelir, ya sıhhatine bir zarar gelir, ya keyfine bir keder gelir, iftiraya uğrar...

Böyle belâlar, musibetler, imtihanlar Allah’ın en sevgili kullarına en çok gelir. Ondandır sıralanır, derecelerine göre gelir, bunların hepsi kulun derecesini arttırır. Hastalık sevabını arttırır, fakirlik sevabını arttırır, böylece sâfileşir, Allah’ın melek gibi bir kulu olur.

i. Riyâzet ve Tefekkür Ehli Kimseler

Hâkim ve Deylemî, Abdulah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³³⁸

إِذَا رَأَيْتُمْ أَهْلَ الْجُوعِ وَالتَّفَكُّرِ ، فَاقْتَرِبُوا مِنْهُمْ ؛ فَإِنَّهُ تَجْرِي الْحِكْمَةُ
مَعَهُمْ (ك. فى تاريخه ، والديلمى عن ابن عمر)

RE. 47/15 (*İzâ raeytüm ehle'l-cûi ve't-tefekkûri, fa'kteribû minhüm, feinnehû tecri'l-hikmetü meahüm.*)

Yukarıda da dedi ya, “Ehl-i zühdü ve az konuşanları bulduğunuz vakitte onlara yaklaşın, onlarda size fayda vardır.” Burada da şimdi diyor ki:

(*İzâ raeytüm ehle'l-cûi ve't-tefekkûri*) “Açlık ve tefekkür ehli kimseleri gördüğünüzde...”

(*Ehli'l-cûi*) Yani riyâzet sahipleri demek. Bulmuyor da yemiyor değil, buluyor da yemiyor. Oruç tutmak suretiyle, az yemek suretiyle ve riyazet yapmak suretiyle aç duruyor.

(*Ve't-tefekkûri*) Çok da düşünüyor, tefekkürü bol. Azamet-i ilahiyeyi, kendisindeki noksanlığı, kusurunu böyle düşünme düşünme derinlere dalıyor.

(*Fa'kteribû minhüm*) “Onlara yaklaşın, yakın olun! (*Feinnehû tecri'l-hikmetü meahüm*) Hikmet onlarla beraber akıp gelir.”

Başka bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:³³⁹

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ (الحكيم ، وابن لال عن ابن مسعود)

(*Re'sü'l-hikmeti mehâfetu'llâh*) “Hikmetin başı Allah korku-

³³⁸ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24818; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.175, no:1995.

³³⁹ İbn-i Ebî Şeybe *Musannef*, c.VII, s.106, no:34552; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.470, no:742-744; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.270, no:3258; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.267, no:5873; Süyûtî, *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.56, no:12550.

sudur.”

Âyet-i kerimede de buyruluyor ki:

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا (البقرة: ٢٦٩)

(*Ve men yû'te'l-hikmete fekad ûtiye hayran kesîrâ*) “Kime hikmet verilmişse, ona çok büyük hayır verilmiştir.” (Bakara, 2/269)

Yine buyrulmuş ki:

وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ (آل عمران: ٧)

(*Ve mâ yezzeckeru illâ ülü'l-elbâb*) [Bu inceliği ancak aklîselim sahipleri düşünüp anlar.] (Al-i İmran, 3/7)

Hikmet büyük bir nimettir, ilmin kaynağıdır. Onlar kime verilirse o kalp iyi olmuştur. Binâen aleyh onlara da siz yaklaşın da onlardan siz istifade edin!

Mesela bunlardan birisi Hızır AS'dır. Hızır AS'ın mektebi yok, hocası da yok. Kimse okutmamış, kimseden bir ders görmemiştir. Fakat Musa AS Allah'ın peygamberi. Gayet de natûk, gayet de güzel söz söylüyor.

Bir gün konuşurken cemaate karşı, kendi kendini beğendi, dedi ki;

“—Acaba benden daha güzel konuşan var mı?”

Derhal Cenâb-ı Hak dedi ki:

“—Filan yerde bir kulum var, o senden daha güzel laf söyler.”

Nasıl bulayım yâ Rabbi?

“—İşte şu alâmetleri vardır.”

Gitti buldu. Bulduğu Hızır AS. Hiç kıymet verilecek bir adam değil. Mûsâ AS dedi ki:

“—Seninle arkadaşlık edeceğim ben, senden faydalanmak istiyorum.”

“—Yapamazsın!” dedi.

Yûsâ AS Kabri, Beykoz, İSTANBUL

“—Yok yapacağım.”

“—Şartı var.” dedi. “Üç şart, riayet edersen, tamam. Bir kere yaptığıma itiraz etmeyeceksin.”

“—Etmem!” dedi.

“—Eh pekâlâ...”

Gemiye bindiler. Bindiği gemiyi Hızır AS başladı bozmaya.

“—Yahu ne yapıyorsun? Herifler bizi bedavaya gemiye bindirdi, sen de o adamların gemisini şimdiden daha bozuyorsun?” dedi.

“—Yok!” dedi, “Pazarlık etmiştik, karışmayacaktın ya işime?”

“—Bir daha karışmam.” dedi.

Gitti öteden bir çocuğu buldu, onu da öldürdü.

“—Hiç olacak şey mi, adam öldürülür mü?” dedi Mûsâ AS.

“—Hani karışmayacaktın ya?”

“—Ha!” dedi, “Pekiyi, bir daha karışmam.” dedi.

Gene gittiler bir yere, Antakya diyorlar orasına. Orada bir adamın duvarı şöyle yamulmuş. Dediler ki:

“—Karnımız acıktı yahu. Bize misafirlik hakkı bir şey vermez misiniz?”

Vermediler. Vermeyince, Hızır AS gitti o duvarı da düzeltti.

Mûsâ AS dedi ki:

“—Yâ bu adamlar bize bir lokma ekmek bile vermediler, bir de kalktın bunların duvarını düzelttin sen?” dedi.

“—Hadi ayrılık vakti geldi artık.” dedi. “Üç oldu. Üç defa itiraz ettin, artık bundan sonra seninle dostluk olmaz.” dedi.

Ha demek ki ona verilen ilim ayrı. O Mûsâ AS’ın ilmi dış ilmi, Hızır AS’ın ilmi iç ilmi... İç ilmine, dış ilminin sahibi vâkıf olamıyor. Olamaz da... Niçin? Hz. Allah;

وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا (الكهف: ٦٥)

(*Ve allemnâhu min ledünnâ ilmâ*) [Ona tarafımızdan bir ilim öğre miştik.] (Kehf, 18/65) diyor

O ilmi ona Allah öğretti. İşte bu ilim tevârüs ederekten tasavvuf sahiplerine, kalplerini temizledikleri vakitte, o gönle ilim Allah’tan gelir. Onun için Bayezid diyor ki:

“—Siz ilmi ölüden alıyorsunuz. Siz insanlar ölüsünüz, ilmi de ölülerden alıyorsunuz. Sizin ilminizde hayır olmaz. Biz ise ilmi Hayyun lâ yemût olan Allah’tan alıyoruz.” diyor.

Allah bize hepimize o kalbi vermiş. Hepimizde o gönül var, fakat bizim gönüllerimiz mülevves... O ilmi alabilecek kabiliyette miyiz?

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar eylesin...

El-Fâtihah!

1967 – İskenderpaşa Camii

15. BİSMİLLÂH HER HAYRIN BAŞI

Eûzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve
sahbihî ecmaîn...*

*İlemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve
enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve
sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin
bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve
bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme
ennehû kâl:*

إِذَا رَأَيْتُمُ الْهَلَالَ ، فَصُومُوا ؛ وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ ، فَأَفْطِرُوا ؛ فَلَيْنَ غَمِّ عَلَيْكُمْ ،

فَعَدُوا ثَلَاثِينَ يَوْمًا (حم. ع. ق. ض. عن جابر؛ حم. م. ن. هـ.

حب. عن أبي هريرة، وخمس عن ثلاث)

RE. 48/2 (*İzâ raeytümü'l-hilâli, fesùmû; ve iza raeytümühü
feeftırû; fein gumme aleyküm, feuddû selâsîne yevmen*)

Sadaka rasûlü'llâh, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salât u selâm okuyalım:

*“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin-
nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.”* (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili
Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Ay'ı Görün Oruç Tutun! Ay'ı Görün Bayram edin!

Bu hadis-i şerif, oruç tutmaya aittir. Ay hakkında. Şimdi
dünyada bilgiler arttı, çok çeşit sanatlar, hüneler mevcut. Ne

kadar olursa olsun bizim vazifemiz, kitabımıza uymaktır. Ay yirmi dokuz çeker, otuz çeker... Rasathaneler gösterir, ay oldu, olmadı... Bunların hiç birisi bizi ilgilendirmez. Vazifemiz Cenâb-ı Peygamber'in buyruğudur.

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Ya'la ve Beyhaki. Cabir ibn-i Abdullah RA'dan; Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Neseî, İbn-i Mâce ve İbn-i Hibbân, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴⁰

إِذَا رَأَيْتُمُ الْهَلَالَ، فَصُومُوا؛ وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ، فَأَفْطِرُوا؛ فَإِنَّ غَمَّ عَلَيْكُمْ،

فَعَدُوا ثَلَاثِينَ يَوْمًا (حم. ع. ق. ض. عن جابر؛ حم. م. ن. ه.

حب. عن أبي هريرة، وخمس عن ثلاث)

RE. 48/2 (*İzâ raeytümü'l-hilâli, fesûmû; ve iza raeytümûhü feeftirû; fein gumme aleyküm, feuddû selâsîne yevmen*)

(*İzâ raeytümü'l-hilâl*) "Ayı gördü mü (*fesûmû*) tutun!"

Bu sefer Mekke'de bulunduk hac zamanı. Biz bir gün sonra bayramı beklerken, bir gün evvel yaptılar. Biz bekliyorduk ki bu sene Arafe Cuma günü olacak, hacc-ı ekber olacak. Takvimler onu gösteriyordu; onların takvimi de onu gösteriyordu, bizim takvim

³⁴⁰ Müslim, *Sahih*, c.V, s.353, no:1808; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.272, no:2090; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.156, no:1645; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.259, o:7507; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.70, no:2429; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.175, no:553; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.206, no:7723; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.160, no:19; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.437, no:2342; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VIII, s.228, no:3443; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.429, no:495; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.372, no:7636; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.137; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.329, no:14566; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.206, no:7726; Ebû Ya'la, *Müsned*, c.IV, s.171, no:2248; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV, s.156, no:7305; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.349, no:4802; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.436, no:2330; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

de onu gösteriyordu. Ama bir gün evvel yapıverdiler. Mahsus yapmadılar ya... Neden? Ay'ı görmüşler, Ay'ı görünce dediler ki:

“—Takvim yanlışmış, ne yapalım?”

“—Pekâlâ...”

Ürdün'e geldik, Ürdün'ün takvimi daha başka. Suriye'ye geldik, onun takvimi daha başka... Bizimki gene başka. Bunları hep alimler yapıyor. Hepsinin de rasathanesi var. Ama birbirini tutmuyor, ne yapalım. Hindistan'a gitsek, o da başka diyecek, Afganistan'a gitsek o da başka diyecek, Mısır'a gitsek, o da başka diyecek. Ama Peygamber SAS Efendimiz ne güzel söylemiş. Ay orada duruyor işte:

(*Ve izâ raeytümûhü feeftirû*) “Ayı gördünüz mü iftar edin, bayram edin! (*Fein gumme aleyküm*) Ama hava bulutlu, bulut var havada... (*Feuddû selâsîne yevmen*) O zaman ayı otuza tamamlayın!”

Meselâ Şa'ban ayında isek, Şa'ban otuz oldu mu, otuz birinci günü orucu tutarsın. Çünkü göremiyoruz ayı.

Allah cümlemizi Cenâb-ı Peygamber SAS'in emirlerine itaat eden, Allah Celle ve A'lâ'nın emirlerini tutan kullarından etsin... Saadet orada...

b. Seferden Dönüşte Hediye Getirilmesi

İbnü'n-Neccâr, Ebû Ruhm RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴¹

إِذَا رَجَعَ أَحَدُكُمْ مِنْ سَفَرِهِ ، فَلْيَرْجِعْ إِلَى أَهْلِهِ بِهَدِيَّةٍ ، وَلَوْ لَمْ يَجِدْ إِلَّا

أَنْ يَلْقَى فِي مِخْلَاطِهِ حَجْرًا ، أَوْ حِزْمَةَ حَطَبٍ ، فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يَعْجِبُهُمْ

(ابن النجار عن أبي رهم)

³⁴¹ Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.83, no:179; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VII, s.143, no:9904; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.259; Ebû Ruhm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.708, no:17508; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.196, no:2030.

RE. 48/3 (*İzâ racea ehadüküm min seferihî, felyerci' ilâ ehlihî bi-hediyyetin, velev lem yecid, illâ en yülkiye fî mihlâtihi haceren, ev hizmete hatabin, feinne zâlîke mimmâ yu'cibühüm.*)

Bak ne güzel söylüyor yine Peygamber SAS Efendimiz:

(*İzâ racea ehadüküm min seferihî*) “Sefere gittik. İster ticaret seferi olsun, ister ziyaret seferi olsun, ister hac seferi olsun. Hangisi olursa... Seferden dönüyoruz, dönüş yapıyoruz. (*Felyerci' ilâ ehlihî bi-hediyyetin*) Evine giderken bir hediye ile gitsin. Sallana sallana gitmesin evine. Gerek hacdan, gerek seferden, gerek dost ziyaretinden geliyor. Gelirken evine. çoluk, çocuğunu sevindirecek bir hediye alsın!”

(*Velev lem yecid*) “Parası yok adamın, ne yapayım? Alamadı bir şey... (*İllâ en yülkiye fî mihlâtihi haceren* ev hizmete hatabin) Ya bir mendiline yahut filesine taş veya odun parçalarını doldursun da yine boş gitmesin!”

Çocuklar o torbayı görürler,

‘—Hah! Babam bize bir şey getirmiş.’ diye sevinirler; (*feinne zâlîke mimmâ yu'cibühüm*) onların da hoşuna gider bu iş.”

c. Köpek Oturuşu Gibi Oturmayın!

İbn-i Mâce, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴²

إِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ مِنَ السُّجُودِ ، فَلَا تَقْعُ كَمَا يَقْعِي الْكَلْبُ ، ضَعِ
أَلْبَتِيكَ بَيْنَ قَدَمَيْكَ ، وَأَلْزِقِ ظَاهِرَ قَدَمَيْكَ بِالْأَرْضِ (هـ . عَنْ أَنَسِ)

RE. 48/4 (*İzâ rafa'te re'seke mine's-sücûdi, felâ tuk'i kemâ*

³⁴² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.140, no:886; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.281, no:1102; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.467, no:19816; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.200, no:2040.

yuk'îl-kehbü, da' elbeteyke beyne kademeyke, ve elzık zâhire kademeyke bi'l-ardı.)

(*İzâ rafa'te re'seke mine's-sücûdi*) "Secdeden başını kaldırdığın zaman, (*felâ tuk'î kemâ yuk'îl-kehbü*) kelbin oturuşu gibi oturma! (*Da' elbeteyke beyne kademeyke*) Uyluk kemiklerini ayaklarının arasına koy, (*ve elzık zâhire kademeyke bi'l-ardı*) ve ayaklarının üst kısmını da yere bitıştır."

Secdeyi yapıyoruz ya, secdeden başınızı kaldırdığınız vakitte, ayaklarınız dik olarıktan durmayın! Kalktığınızda bunun birisini yatırın, o yatırdığınızın üzerine oturun! Ötekisi dikili duracak. Sağ ayağınız dikili durur, sol ayağınızı yatırırınız, onun üzerine oturursunuz. Siz bunların ikisini birden dikip oturmayın! Kelp oturuşu diyorlarmış buna. Ayaklarınızın arasına oturun, sol ayağınıza da yere yatırın.

Çok acıptır ki biz dinimizi bilmekte çok kusurluyuz. Bu sene hacca giderken, arkadaşlarımızla Medine-i Münevvere'ye vardık. Arabalarımızı bırakmak için bizi bir meydana soktular. Tabii ikinci vakti gelmiş, geçiyordu. İkinci namazlarımızı orada teker teker kılıyoruz. Yanımızda da Arap şoförü geldi. Pazarlık etti bizi götürecektir Medine'ye... Şimdi namaz kılarken arkadaşın birisi, bilmiyorum kim olduğunu, ayakları böyle dik olarak oturdu. Arab'ın derhal gözüne çarpmış.

"—Bak bak!" dedi. "Nasıl oturuyor, olur mu?" dedi.

Olmaz tabii. Hem hacıya gidiyor. Demek ki eskiden beri epeyce namaz kılmış olsa gerek. Namazı öğrenmesi gerekti. Öyle iken ama mazeret olur başka... Mazeret olmadığı takdirde böyle ayaklarını dikmek uygun olmaz. Yabancıların da çok gözüne çarpıyor işte bu.

Onun için, namaz meseleleri pek çoktur. Az değildir yani. Öyle hemen gördüğümüz gibi şekilde değildir. Onun bir yatıp kalkma şekli var, bir de onun mânevi cephesi var. Yatış kalkış şeklini çocuklar da bizden görerek öğreniyorlar. Onlar da bizimle beraber yatar kalkarlar ama matlub o değil... Bu yatıp kalkmada bir gaye var, bir esas var. Hakkın divanına bir duruş var, kendimizi ona

bir arz ediş var.

“—Yâ Rabbi! Biz senin divanına geldik kusurlarımızla, günahlarımızla beraber. Tevbeler ettim, bir daha yapmayacağım!” diyerekten bir büyüğün huzuruna çıkış var. Bunun içerisinde daha ne büyük tecelliler var. Allah kusurlarımızı affetsin de kimin huzuruna ne için durduğumuzu idrak edecek şuur nasib etsin bizlere...”

Meselâ bugün bu şuur tamamiyle ortadan kalkmış durumda... Namaz kılan birçok müslüman var, büyük günahlardan hiç sakınmıyor. Büyük günahların içerisine tamamiyle dalmış. Küçükler başka da, büyüklere bile dalmış.

“—Allah Gafûr’dur!” diyor.

Hepimiz biliyoruz Gafûr olduğunu...

“—Kerîm’dir!..”

Hepimiz biliyoruz Kerîm olduğunu...

Ama bize düşen vazife, yasaktan kaçmaktır. Çünkü ibadetin iki yolu var: Biri Allah’a kulluk, birisi de yasağından kaçmak. Emrini tutuyorsun, yapıyorsun. E yasağından niçin kaçmıyorsun?

İkisi bir olmayınca, lamba yanmaz. Lambanın yanması için, iki hattın birleşmesi lazım. Arada kesiklik oldu mu, lamba yanmaz işte. Hepimizin bildiği bir şey.

Binâen aleyh bir taraftan emrini tutarken, diğer taraftan da ne kadar yasağı varsa o yasakları belleyip; o yasaklardan korunmak, kaçınmak hepimizin vazifesi... Sadece bizim kaçmamız da kâfi değil, etrafımızdaki ailemizi, çoluğumuzu, çocuğumuzu da ona göre yetiştirmek mecburiyetindeyiz.

d. Gece Uyanınca Tesbih ve Zikir

İbnü's-Sünnî ve Harâitî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Cenâb-ı Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴³

إِذَا رَدَّ اللَّهُ عَلَى الْعَبْدِ الْمُسْلِمِ رُوحَهُ مِنَ اللَّيْلِ ، فَسَبِّحْهُ ، وَمَجِّدْهُ ،

وَاسْتَغْفِرْهُ ، غَفْرَ لِمَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ ؛ وَإِنْ هُوَ قَامَ فَتَوَضَّأَ ، وَصَلَّى

فَذَكَرَهُ ، وَاسْتَغْفِرْهُ ، وَدَعَاَهُ ، تَقَبَّلَ مِنْهُ (ابن السني ، والخرائطي

عن أبي هريرة)

RE. 48/5 (*İzâ redda'llàhu ale'l-abdi'l-müslimi rùhahu mine'l-leyli, fesebbahû, ve meccedehû, ve'stağferahû, gafera lehû mâ tekaddeme min zenbihî; ve in hüve kâme fetevadddaa, ve sallâ, fezekerehû, ve'stağferahû, ve deàhu, tekabbele minhü.*)

(*İzâ redda'llàhu ale'l-abdi'l-müslimi rùhahu mine'l-leyli*)
“Allah, geceleyin müslüman kuluna ruhunu iade ederse, uyandırırsa, (*fesebbahû*) Allah'ı tesbih etsin! (*Ve meccedehû*) Onu temcid etsin, (*ve'stağferahû*) ve ondan mağfiret dilesin. (*Gafera lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) Eğer böyle yaparsa, o

³⁴³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.781, no:21384; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.197, no:2033.

kulun geçmiş günahları mağfiret olunur.”

(*Ve in hüve kàme fetevaddaa*) “Şayet o kimse kalkar, abdest alır, (*ve sallâ, fezekerehû*) namaz kılar ve sonra onu zikrederse, (*ve’stağferahû, ve deàhu*) ondan mağfiret diler ve ona dua ederse, (*tekabbele minhü*) bu dualar kabul olunur.”

Nasıl dua etti?

“—Ya Rabbi, şifa ver... Borcumuzu ödemeyi nasib et, şunu et, bunu et...” diye bir şeyler istedi Cenâb-ı Hak’tan.

O gündüz istemesiyle gece uyandıktan sonra teheccüdü kılıp istemesi arasında çok fark var.

Akşam dinledim, bir efendi Amerika’dan gelmiş. Bir doktora müracaat etmiş, doktor beyin buna tavsiyesi: Gece kalkacaksın diyor, namaz kılacaksın demiyor. “Gece kalkacaksın, biraz gezineceksin, uykunu böleceksin!” diyor. Namazı bilmiyor ama, “Uyanıp kalkacaksın muayyen bir zamanda, biraz kendini dinlendireceksin; sonra yatacaksın!” diyor. “O kendini dinlendirmekle, ikinci uykuya yatış arasında senin bu hastalığın geçer.” diyor.

E bu Cenâb-ı Peygamberimiz’in bundan 1400 sene evvel söylemiş olduğu bir namazın tertibi. Bunun arasında bir namaz kılacaksın dese, olacak işte. Ama gâvurun tarifi bu kadar olur.

Onun için, şimdi bak bizim imam efendi geçen döküm fabrikalarından birisine gitmiş. Döküm fabrikası müdürü demiş ki:

“—Şimdi aletler çok güzel, her şey muntazam, eskisi gibi değil... Döküyoruz dökümü, fakat Fatih’in döktüğü dökümü dökemiyoruz. Bugün teknik çok üstün, ama onu beceremiyoruz!” demiş.

Fatih’in askerleri Allah, Allah, Allah diyerekten dökerlermiş. Bu Allah zikriyle yapılan döküm, bugün o imkânı bulamıyorlar. Niçin? Allah’ın yardımı var o işin içerisinde...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴⁴

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَمْ يَبْدَأْ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ، فَهُوَ أُبْتَرُ (عبد القادر
الرهاوي في الأربعين عن أبي هريرة)

(*Küllü emrin zî bâlin lem yübde' fihi bi-bi'smi'llâhi, fehüve ebter.*) “Her bir iş ki, besmeleyle başlanmamışsa, besmele okunmadan o işe girilmişse; o iş kesiktir, sonu yoktur, güdüktür.”

Allah ismi anılandıktan başlanan işin de neticesi hayır olur inşaallah... Onun için onu duydum da dün çok hoşuma gitti. Allah cümlemizi affetsin...

Onun için, derse başlamazdan evvel Allah-u Teâlâ'nın isimlerini anıyoruz, Rasûlüne salât u selamlar getiriyoruz, zikirler yapıyoruz. Sonunda da yaparız ki Allah-u Teâlâ bu okunan derslerden bize de faydalar versin. Okumak kâfi gelmiyor. Bilmek yine kâfi gelmiyor. Asıl hüner, okuduğu ve bildiğiyle amel etmektir.

Amel edemezsen, hayvanın sırtına kitapları doldurursun, ona benzersin. Onun için, Sûre-i Cuma'da:

مَثَلُ الَّذِينَ حَمَلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ
يَحْمِلُ أَسْفَارًا (الجمعة: ٥)

(*Meseli'llezîne hummilü't-tevrâte sümme lem yahmilûhâ kemeseli'l-himâri yahmilü esfârâ*) [Kendilerine Tevrat öğretildiği halde onunla amel etmeyenlerin durumu, sırtına kitap yüklenmiş merkebin durumu gibidir.] (Cuma, 62/5) buyruluyor.

O hayvana benzersin ki, kitapları yüklenmiş götürüyor ama o

³⁴⁴*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.866, no:2491; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.959, no:1964; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XV, s.314, no:15584.

kitabın içindekinden o hayvanın haberi yok... Sen de okumuşsun, biliyorsun; ama yapmıyorsun.

Şimdi gece namazları çok mühim. İşte bunu ha okumuşsun, ha dinlemişsin. İkisi de birdir. Birisi okumakla öğrenilir, birisi de duymakla öğrenilir. Sahabe-i Kiram RA hazretlerinin bilgileri mi vardı? Hepsi Rasûlüllah'tan dinlediklerini, gönüllerine kaydediyorlar ve onu tatbik ediyorlardı. O tatbik sayesinde insanların en üstünü olmuşlar.

Allah cümlemize nasib etsin o gece kalkışlarını ve namazlarını... Hiç olmazsa kalktığımız vakitte bir okumak yaparız. İhtiyar olur, rahatsız olur, namaz kılma imkânı belki bulamaz kendisinde... Hiç olmazsa okusun, tesbih etsin, dua etsin, zikrullah'a ait bir şeyler yapsın. O da mağfîret-i ilahiyeye vesile olur. Namaz kılsa daha a'lâdır.

e. Namazda Abdesti Bozulan Kimse

Abdürrezzak, İbn-i Cüreyc'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴⁵

إِذَا رَعَفَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ، أَوْ ذَرَعَهُ الْقِيءُ فَإِنْ كَانَ قَلَسًا، يَغْسِلُهُ،
أَوْ وَجَدَ مَذْيًا، فَلْيَنْصِرِفْ فَلْيَتَوَضَّأْ، ثُمَّ يَرْجِعْ إِلَى مَا بَقِيَ مِنْ صَلَاتِهِ،
وَلَا يَسْتَقْبِلْهَا جَدِيدًا، وَهُوَ مَعَ ذَلِكَ لَا يَتَكَلَّمُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَا بَقِيَ
مِنْ صَلَاتِهِ (عب. عن ابن جريج عن أبيه مرسلًا)

RE. 48/6 (*İzâ raafe ehadüküm fi's-salâti, ev zereahü'l-kay'ü fein kâne kalsen, yağsilühû; ev vecede meziyyen, felyensarif*)

³⁴⁵ Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.341, no:3618; İbn-i Cüreyc, babasından.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.494, no:19938; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.199, no:2037.

felyetevadda’; sümme yercia ilâ mâ bakıye min salâtihi, ve lâ yestakbilühâ cedîden, ve hüve mea zâlike lâ yetekellemü hattâ yercia ilâ mâ bakıye min salâtihi.)

(*İzâ raafe ehadüküm fi’s-salâti*) “Sizden biri namazda iken burnu kanarsa, (*ev zereahü’l-kay’ü fein kâne kalsen*) ağız dolusu veya daha az miktarda bir kustumuk çıkarırsa, (*yağsilühü*) onu yıkasın; (*ev vecede meziyyen*) yahud da mezi gördüğünde, (*felyensarif felyetevadda’*) namazı bıraksın, gidip abdest alsın; (*sümme yercia ilâ mâ bakıye min salâtihi*) sonra dönsün ve namazının kalanını tamamlasın! (*Ve hüve mea zâlike lâ yetekellemü hattâ yercia ilâ mâ bakıye min salâtihi*) Lâkin namazı tamamlayıncaya kadar arada konuşmasın!”

Hadis ilmi çok güzel bir ilimdir. Bütün fıkıh kitaplarımızın esası bunlardandır. Ama bazı kitaplar bunları bab, bab ayırmıştır. Meselâ namaz bahsi, bütün hadisler namazı anlatır. Oruç bahsi, bütün hadisler orucu anlatır. Ama bu kitap öyle değil. Bu konu takip etmiyor, bu söz takip ediyor.

Şimdi namaz kılıyorduk, Allah esirgesin, başladı namazda burnumuz kanamaya. Oluyor ya... Veyahut da kusacağımız geliyor. Eğer gelen bu kustumuk, ağır dolusu geldiyse namazdan çıkacağız, onu yıkayacağız.

Bazen genç kişilerde, hatıra gelen bazı sevgilerden dolayı nefsi kabarır, o nefsinin kabarmasıyla *mezî* denilen bir su idrar yolundan akar. Bir de *vedî* vardır. Bu iki su sidik gibi değildir, zabtolunmaz. Kendiliğinden akar. Burundan sümüğün aktığı gibi. Bazen insan sümüğünü bile tutmaya muktedir olur da bunu tutmaya muktedir olamaz. Bu akar kendiliğinden. Islaklık oluşur, anlarsın ki böyle bir hal oldu. Derhal namazdan çıkar, akan şeyi yıkar. Sonra abdestini tazeler, konuşmamak şartıyla namazını kaldığı yerden tamamlar.

Mesela üçüncü rekâttayken bu hadise oldu, gider, abdestini tazeler gelir, konuşmamak şartıyla dördüncü rekâtını da kılar. Bir rekât kılmakla namazı tamam olur. Yahut ikide olduysa, kalan iki rekâtı kılmakla namazı tamam olur. Yeniden kılmaya

lüzum yok demişler.

Bunlar nadirattan olan şeylerdir ama mesâil-i diniyyedendir. Bu bazen imamlarda da zuhur edebilir. Onun için imam efendinin arkasına rastgele birinin durması doğru değildir. Bizim Fatih Camii'nin hocası bize hatimle teravih namazı kıldırırmaya gelirdi. Arkasına bir bakardı. Yabancı biri durduysa, kovardı onu. "Sen çık buradan!" diye.

Çünkü olur ki bir bozulma olur namazda... Hoca efendinin yerine geçecek, namazı tamamlayabilecek bir adamın olması lazım. Ona dikkat etmesi lazım.

Onun için dininizi öğrenin. Ne zaman neye muhtaç olacağınızı bilemezsiniz. Bu hadise olur, "Acaba ne yapacaktım?" demeye başlarsın. Ama bilersen, yapıverirsin. Bilemezsen, sorsan olmaz, namazdasın.

f. Yatarken Alınacak Tedbirler

İbn-i Hibbân, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴⁶

إِذَا رَقَدْتَ فَأَغْلِقْ بَابَكَ ، وَأَوِّكْ سِقَاءَكَ ، وَخَمِّرْ إِنْاءَكَ ، وَأَطْفِئْ مِصْبَاحَكَ ؛
فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا ، وَلَا يَحِلُّ وِكَاءً ، وَلَا يَكْشِفُ غِطَاءً ؛
وَإِنَّ الْفَأْرَةَ الْفُؤَيْسِقَةَ تَحْرِقُ عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ بَيْتَهُمْ ، وَلَا تَأْكُلُ بِشِمَالِكَ ،
وَلَا تَشْرَبُ بِشِمَالِكَ ، وَلَا تَمْشِي فِي نَعْلِ وَاحِدَةٍ ، وَلَا تَشْتَمِلُ الصَّمَاءَ ،
وَلَا تَحْتَبُ فِي الدَّارِ مُفْضِيًّا (حب. عن جابر)

³⁴⁶ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.89, no:1273; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.351, no:41339; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.201, no:2042.

RE.48/7 (*İzâ rakadte feağlik bâbeke, ve evki sikàeke, ve hammir inâeke, ve etfi' misbâhake; feinne'ş-şeytâne lâ yeftahu bâben muğlikan, ve lâ yahillü vikâen, ve lâ yekşifü gıtâen; ve inne'l-fa'rete'l-füveysikate tuhriku alâ ehli'l-beyti beytehüm; ve lâ te'kül bi-şimâlike, ve lâ teşreb bi-şimâlike, ve lâ temşi fi na'lin vâhidetin, ve lâ teştemili's-sammâe, ve lâ tahtab fi'd-dâri müfdıyen.*)

(*İzâ rakadte feağlik bâbeke*) “Uyuyacağın zaman kapını kapa, (*ve evki sikàeke*) su kabının ağzını ört, (*ve hammir inâeke*) yemek kabının üstünü ört!”

Rahmetlik hocamız Ömer Ziyâeddin Hazretleri derdi ki:

“—Bağlayacak, kapayacak bir şey bulamazsan hiç olmazsa ‘*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*' de, uzunca bir sopayı üzerine, koy. Bu kapama yerine gelir.”

Çünkü gecenin bazı saatlerinde zehir yağar diyor. Açık kapların üzerine konar. Şimdi bu bizde mikrop hadiseleri var ya; “Açık kaplara mikrop girer, şu girer, bu girer!” diye tarif ediyorlar.

(*Ve etfi' misbâhake*) “Kandilini de söndür!” Işığını da söndür. Gece lambası meselâ yanıyor ya, onu da söndür. Çünkü o da ışıktır, bir kontak yapar bir taraftan, bir kazanın olmasına sebep olur.

(*Feinne'ş-şeytâne lâ yeftahu bâben muğlikan*) “Zira şeytan kapalı kapıyı açamaz, (*ve lâ yahillü vikâen*) su kabının bağına çözemez, (*ve lâ yekşifü gıtâen*) örtüyü kaldıramaz.”

(*Ve inne'l-fa'rete'l-füveysikate tuhriku alâ ehli'l-beyti beytehüm*) Fare ise evde oturanların evini yakar.”

Bir de mum yanıyor o zamanlar olan hadise. Fare de gelir, onlara dokunur, düşer bu. Yorganını yakar, düştüğü yeri yakar. Derken sen uykundayken bir yangın alır. Maazallah sen de uyanamazsın, gidersin yangının içinde. Geçenlerde olan hadise gibi, ehl-i beytin evinizde yanmasına vesile olur.

(*Ve lâ te'kül bi-şimâlike*) “Sol elinle yeme, (*ve lâ teşreb bi-şimâlike*) sol elinle içme!”

Buna çok dikkat rica edeceğim. Birçok gençlerimiz, birçok civar kimselerimiz sağ eliyle yemeyi henüz öğrenememişler. O gâvurların adetleri bize hep geçmiş, bu çok fena bir şey. Gâvur böyle yapıyormuş diyerekten, biz de ona özeniyoruz. Usülmüş, adetmiş. Sağ elinde bıçak, sol elinde çatal... İşte öyle kesilirmiş, sol elle yenilirmiş, elini bulaştırmamak lazımmış... O onların usulü. Bizim için hiç tatbik olunacak bir şey değil. Biz Peygamberimizin dediğine bakarız. Ne diyor:

“—Sen sol elinle yeme, sol elinle içme!”

İyi değil demek ki, Efendimiz söylüyor.

Cenâb-ı Peygamber'in zamanında bu hadiseler olmuş da adamın eli kurumuş. Bahane bulmuş yani, “Şundan bundan sağ elimle yiyemiyorum!” demiş. Sonra o eli kuruyuvermiş Allah esirgeye...

(*Ve lâ temşi fi na'lin vâhidetin*) “Tek ayakkabı ile yürüme!”

Bununla beraber, ayakkabınızın birisinin tasmaı koıtu, yahut kendisi yırtıldı. Bir tanesi ayağımızda... O tek ayakkabıyla yürümeıen! Adaletle riayet. Onu da çıkar! Yahut onu da yaptır öyle giy.

(*Ve lâ teştemili's-sammâe*) “Elbiseni omuzuna atma!”

Bir de hacıların ihramda giyindikleri gibi elbiseni omuzuna alıp da namaza durma! Hacılar bürünürler böyle ihrama, namazlarını öyle kıırlarlar, o hacıya mahsustur. Bizim için giyinerekten namazı kılmak lazım! Sıcak hava, omuzuna almış. Onu yapmayın!

(*Ve lâ tahtab fi'd-dâri müfdıyen*) “Kızdığın vakitte evde iki dizini dikerek oturma!”

Sebepleri var tabii, nedense...

g. Bineğle Binerken Besmele Çekilmesi

Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴⁷

إِذَا رَكِبَ الْعَبْدُ الدَّابَّةَ ، فَلَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ ، رَدَفَهُ الشَّيْطَانُ ؛ وَقَالَ :
تَغَنَّ ! فَإِنْ كَانَ لَا يَحْسِنُ الْغِنَاءَ ، قَالَ لَهُ : تَمَنَّ فَلَا يَزَالُ فِي أَمْنِيَّتِهِ
حَتَّى يَنْزَلَ (الدَّيْلَمِيُّ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ)

RE. 48/8 (*İzâ rakibe'l-abdi'd-dabbeti, felem yezküri'sma'llâhi, redifühü's-şeytânü; ve kâle: Teganne! Fein kâne lâ yuhsinü'l-gınâe, kâle lehû: Temenne, felâ yezâlü fî ümniyyetihî hattâ yenzile.*)

(*İzâ rakibe'l-abdi'd-dabbeti*) “Kul hayvana bindiği zaman...”

Dabbe hayvan demek ama şimdi arabalar da hayvanların yerine kaim oldu. Atçıklar kurtuldu artık.

(*Felem yezküri'sma'llâhi*) “Arabaya bindiği vakitte veyahut hayvana bindiği vakitte, *Bi'smi'llâh* demezse binerken, *redifühü's-şeytânü*) şeytan da onunla beraber biner, oturur yanına... (*Ve kâle: Teganne!*) Ona, ‘Şarkı söyle!’ der.”

(*Fein kâne lâ yuhsinü'l-gınâe, kâle lehû*) “Eğer o kimse şarkıyı güzel söyleyemezse, ona der ki: (*Temenne*) ‘Uydur uydur, bir şeyler uydur, boş durma!’ (*felâ yezâlü fî ümniyyetihî hattâ yenzile*) İnceye kadar bu surette onun zihnine girip, Allah’ı zikretmekten alıkoymaya çalışır.”

Müslüman da binerken “*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*” diyerek biner. Fakat Allah-u Teâlâ’nın takdiratına karşı gelmenin de imkânı yoktur.

Dün bir kardeşimiz geldi, hafız-ı Kur’andır kendisi. Öyle Yüksek İslam Enstitüsü’nde Kur’an okutur. Burdur memleketi. Oradan gelirken, yolda arabanın bir şeysi bozulmuş. Dümeni kullanamamış, bir hendeğe yuvarlanmışlar.

³⁴⁷ Taberânî, *Dua*, c.I, s.251, no:788; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.69, no:24995; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.204, no:2046.

“—Ama gelirken mütemadiyen ben Kur’an okuyordum. Yâsin’i okudum, Tebâreke’yi okudum, Amme’yi okudum. Aşağı doğru harıl harıl gidiyoruz. Arkada da hanım ve çocuklar dua ediyorlar. Öyle neş’eyle geliyoruz. Kur’an’ımız bitti, duamız bitti, araba da yuvarlandı. Hanım —sizlere ömür— vefat etti. Çocuklarım yaralandı.”

Şimdi bu nedir? Mukadderattır işte. Şarkı söylerken, gazel söylerken de başına gelebilirdi. Fakat mukadderat, Allah-u Teâlâ’nın takdiri... Önüne geçilmez onun. Ona da razı olacağız.

Şimdi bir kardeşim geldi eve... İki tane genç çocuğu, birisi yirmi iki yaşlarında, birisi on sekiz yaşlarında, on beş gün arayla vefat etmişler. Çok üzgün bir halde tabii... Bir dua istiyor. Tabii kolay bir şey de değil.

Teselli ediyoruz: “Takdir-i ilahîye razı olalım, ne yapalım. Mukadderat-ı ilahi... Allah verdi, Allah aldı. Sabırdan başka bir şey bize düşmez!” dedim. Ama sabır da kolay bir şey değildir.

Demek ki, hayvanlara veya arabalara bindiğimiz vakitte besmeleyle biner, ondan sonra zikrullahla yolumuza gideriz. Ama kaza mukadderse, ne yapalım; Allah’ın takdiridir. Onda da bir hayır, bir hikmet vardır.

h. Aşırı Hız Yapmamak

Dâra Kutnî, Amr ibnû'l-As RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴⁸

إِذَا رَكِبَ أَحَدُكُمْ الدَّابَّةَ، فَلْيَحْمِلْهَا عَلَى مَلَاذِهَا، أَوْ قَالَ عَلَى

مَلَاذِهِ، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَحْمِلُ عَلَى الْقَوِيِّ وَالضَّعِيفِ (قط . عن

³⁴⁸ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.62, no:24952; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.202, no:2044.

RE. 48/9 (*İzâ rakibe ehadükümü'd-dabbete, felyahmilhâ alâ melâzzihâ, ev kâle alâ melâzzihî, feinna'llâhe teâlâ yahmilü ale'l-kaviyyi ve'd-daîf.*)

(*İzâ rakibe ehadükümü'd-dabbete*) “Sizden biri bir hayvana bindiğinde, (*felyahmilhâ alâ melâzzihâ*) o hayvanı zorlamasın koşturacağım diyerekten. Hızlı gideceğim, bir an evvel yerimize varacağız diyerekten dört nala hayvanı zorlamasın. Kendi haline bıraksın hayvanı. (*Ev kâle alâ melâzzihî*) Yormadan kolay bir tarzda yürütsün!” Birini müennes, birini müzekker olarak söylemişler. (*Feinna'llâhe teâlâ yahmilü ale'l-kaviyyi ve'd-daîf*) “Muhakkak ki Allah-u Teâlâ kulunu güçlü ile zayıf arasında bir vasatta taşır. Hayvanı fazla zorlatmamak lazım!”

Gene hacdan geliyorduk. Tayyareye yetişeceğiz. İstanbul'a o gün geleceğiz. Gaye bu. Huduttan girdik. Diyarbakır yolunu tuttuk. Araba gayri yüz yirmi mi gidiyor, yüz kırk mı gidiyor, uçuyor yani. Derken tepenin birisine bir takıldı bir parçaya, şak diye altı kırıldı. Kaldık orada... Hani tayyareye yetişip de İstanbul'a gelecektik. Allah-u Teâlâ'nın takdirinin önüne geçilmez. İşte orada bir kaza oldu, kaldık.

El-hamdü lillah ki bize bir şey olmadı. Orada çok derin çukurlar var. Oradaki çukurların birisine yuvarlansaydık, hiçbir tarafımız kalmazdı yani. Onun için aceleye lüzum yok. Orada maksat, aceleyi önlemek.

Mesela araba gidiyor. Seksenle de gider, yüz yirmiyle de gider, büyük arabaysa iki yüzle de gider. Gider ama sonra ne olur bilmem Allah muhafaza etsin. Onun için haliyle ortayı aşmamak lazım.

i. İnsanların Zevke Sefaya Düşmeleri

İbn-i Adiy ve İbn-i Asâkir, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁴⁹

إِذَا رَكِبَ النَّاسُ الْخَيْلَ ، وَلَبَسُوا الْقَبَاطِيَّ ، وَتَوَلَّوْا الشَّامَ ، وَكَتَفَى
الرِّجَالَ بِالرِّجَالِ ، وَالنِّسَاءَ بِالنِّسَاءِ ، عَمَّهُمُ اللَّهُ بِعَقُوبَةٍ مِنْ عِنْدِهِ
(عد. كر. عن أنس)

RE. 48/10 (*Îzâ rakiben nasü'l-haylü, ve lebisü'l-kabâtiyye, ve tevellü's-şâme, ve'ktefer-ricâlü bi'r-ricâl, ve'ktefe'n-nisâü bi'n-nisâi, ammehümü'llâhu bi-ukûbetin min indihî.*)

(*Îzâ rakiben nasü'l-haylü*) “İnsanlar atlara bindikleri vakitte...” At, araba şimdi, neyse... (*Ve lebisü'l-kabâtiyye*) “Kabâti kumaştan yapılmış elbiseler giydiğinde...” *Kabâti*, Mısır'da dokunan bir kumaş, meşhur bir kumaş. Şık bir şey anlaşılan o güne göre.

(*Ve tevellevü's-şâm*) “Şam tarafına yöneldiklerinde...” Şam güzel, bağlı, bahçeli, sulak bir yer. Oraya doğru kaçıyor. Yaşama yeri orası, zevk yeri. Ata binmiş, güzel esvaplar da giymiş, arabasıyla Şam'a doğru gidiyor. Şam'dan murat, güzel yerlere yâni.

Bununla beraber, (*Ve'ktefe'r-ricâlü bi'ricâl*) “Erkekler erkeklerle yetindiği, (*ve'n-nisâü bi'n-nisâi*) kadınların da kadınlarla yetindiği zaman...” Bu da Allah'ın sevmediği, münasebetsiz bir hal. Herkes cinsiyle geçiniyor. (*Ammehümü'llâhu bi-ukûbetin min indihî*) “O zaman Allah katından bir ukubet umuma olur, ceza umumî olarak gelir.”

Allah muhafaza etsin...

j. Rükûda ve Secdede Okunacaklar

³⁴⁹ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.152; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.349; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizân*, c.IV, s.364, no:1968; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.204, no:2047.

İbnü'n-Neccâr ve Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:³⁵⁰

إِذَا رَكَعَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَضَعْ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ ، ثُمَّ يَمَكِّثْ حَتَّى
يَطْمَئِنَّ كُلُّ عَظْمٍ فِي مَفَاصِلِهِ ، ثُمَّ سَبِّحْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ؛ فَإِنَّهُ
يَسْبِحُ لِلَّهِ مِنْ جَسَدِهِ ثَلَاثَةٌ وَثَلَاثُونَ وَثَلَاثُمِائَةَ عَظْمٍ ، وَثَلَاثَةٌ
وَثَلَاثُونَ وَثَلَاثُمِائَةَ عَرَقٍ ؛ وَإِذَا سَجَدَ فَلْيَسْبِحْ ثَلَاثًا ، فَإِنَّهُ يَسْبِحُ
مِنْ جَسَدِهِ مِثْلَ ذَلِكَ (الدَّيْلَمِيُّ وَابْنُ النَّجَّارِ عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ)

RE. 48/11 (*İzâ rakea ehadüküm, felyeda' yedeyhi alâ rükbeteyhi, sümme yemkisu hattâ yatmeinne küllü azmin fî mefâsilihî, sümme sebbaha selâse merrâtin; feinnehû yüsebbihu li'llâhi min cesedihî selâsetün ve selâsüne ve selâsümiyeti azmin, ve selâsetün ve selâsüne ve selâsümiyeti ırkın; ve izâ secede felyüsebbiha selâsen, feinnehû yüsebbihu min cesedhî mislü zâlike.*)

(*İzâ rakea ehadüküm*) “Sizden biriniz namazda rükû yaptığı zaman, ayaktayken eğildiği zaman, (*felyeda' yedeyhi alâ rükbeteyhi*) iki elini iki dizi üzerine koysun.” Dizlerinin altına, yukarısına koymak olmaz; tam dizinin üzerine koyacak ellerini.

(*Sümme yemkisu hattâ yatmeinne küllü azmin fî mefâsilihî*) “Her eklemindeki her kemik sükûnete erinceye kadar o vaziyette dursun.” Yani “Rahat bir vaziyette rükûda dursun.”

(*Sümme sebbaha selâse merrâtin*) “Üç defa tesbih eylesin.” Rükûda (*Sübhâne rabbiye'l-azîm*) deniliyor. (*Feinnehû yüsebbihu*

³⁵⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.311, no:1229; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.451, no:19739; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.206, no:2050.

li'llâhi min cesedihî selâsetün ve selâsûne ve selâsümiyeti azmin) “İnsanın bedeninde üç yüz otuz üç kemik vardır, hepsi birden teşbih ederler. (*Ve selâsetün ve selâsûne ve selâsümiyeti ırkın*) Üç yüz otuz üç damar da Allah'ı tesbih ederler.”

(*Ve izâ secede felyüsebbiha selâsen*) “Secdeye vardığında da üç defa tesbih etsin!” Secdede (*Sübhâne rabbiye'l-â'lâ*) deniliyor. (*Feinnehû yüsebbihu min cesedihî mislü zâlike*) “Zira o kimsenin bedenindeki bütün kemik ve damarlar da yine aynı şekilde tesbih ederler.”

Rükûdayken nasıl vücudun kemikleri, damarları tesbih ettiyse; secdede de gene bütün vücut tesbih eder. Binâen aleyh bir kimse bir kere Allah dedi mi, bütün vücudu, kemikleri ve damarları Allah der.

Onun için *Mevlid* sahibi [Süleyman Çelebi] çok güzel demiş:

*Bir kez Allah dese aşk ile lisan,
Dökülür cümle günah misl-i hazan.*

O bir kere *Allah* dedi mi; bütün vücudun zerrelerinin sayısını bilemeyiz, her zerresi *Allah* der. Bu her zerrenin *Allah* deyişini, Cenâb-ı Peygamber bize iki şekilde anlatmış: Kemiklerle ve damarlarla... Onlara bağlı olan ne kadar parçalar varsa, hepsi de Cenâb-ı Hakk'ın tesbihiyle meşguldür. Allah ihlas ile kendisini tesbih eden kullarından etsin...

Şimdi size —bakayım hatırımda kaldı mı acaba— Cenâb-ı Peygamber'in rükûda okuduğu duayı okuyacağım. Arapların da bugün tesbihleri öyle.

“—Niçin bu adamlar çok duruyor rükûda?” diyoruz.

Bu duayı okuyorlar da ondan:³⁵¹

³⁵¹ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.169, no:1290; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.300, no:3343; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.417, no:649; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.94, no:729; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.32, no:2172; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.342, no:3; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.22, no:152; Hz Hz. Ali RA'dan.

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ ، وَلَكَ خَشَعْتُ ، وَبِكَ آمَنْتُ ، وَلَكَ أَسَلْتُ ، وَعَلَيْكَ
تَوَكَّلْتُ ، أَنْتَ رَبِّي ، خَشَعْتُ سَمْعِي ، وَبَصَرِي ، وَمَخِي ، وَعَظْمِي ، وَ
عَصَبِي ، وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي ، اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ .

(*Allâhümme leke reka'tü, ve leke haşa'tü, ve bike âmentü, ve leke eslemtü, ve aleyke tevekkeltü; ente rabbî, haşea sem'î, ve basarî, ve muhhî, ve azmî, ve asabî, ve me'stekallet bihî kademi, li'llâhi rabbi'l-âlemîn.*)

(*Allâhümme leke reka'tü*) “Sana rükû ettim ya Rabbi! (*Ve leke haşa'tü*) Namazda lazım olan huşudur. O huşu olmayınca, namaz cansız bir namaz olur. O haşyeti ben senin için yapıyorum yâ Rabbi! (*Ve bike âmentü*) Sana iman ettim ben yâ Rabbi! (*Ve leke eslemtü*) Sana teslim oldum yâ Rabbi! (*Ve aleyke tevekkeltü*) Aynı zamanda sana tevekkül ettim. (*Ente rabbî*) Sen benim Rabbimsin! (*Haşea sem'î, ve basarî, ve muhhî, ve azmî, ve asabî, ve me'stekallet bihî kademi, li'llâhi rabbi'l-âlemîn.*) Kulağım, gözüm, iliğim, kemiğim ve sinirlerim ve ayaklarımın taşıdığı her şeyimle alemlerin Rabbi Allah için huşû ile, korku ve sevgi ile eğiliyorum.”

Rükûda bunu bitirdikten sonra, (*Semia'llâhu li-men hamideh*) diyor, ayağa kalkıyor. Hemen secdeye inmiyor. Şöyle diyor:³⁵²

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ، مِلءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ ، وَمِلءَ مَا شِئْتَ

³⁵² Müslim, *Sahîh*, c.III, s.19, no:716; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.87, no:11845; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.344, no:1313; Taberânî, *Müsnedü's-Sâmiyyin*, c.I, s.178, no:304; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.133, no:355; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.III, s.20, no:737; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.232, no:1906; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.214, no:635; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.246, no:2559; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ ، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ ، وَكَلْنَا
 لَكَ عَبْدٌ : اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا
 يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ .

(Rabbenâ ve leke'l-hamd, mil'e's-semâvâti ve mil'e'l-ardı, ve mil'e mâ şî'te min şey'in ba'dü, ehle's-senâi ve'l-mecdi, ehakku mâ kale'l-abdü ve küllünâ leke abdün: Allâhümme lâ mâni'a limâ a'tayte, ve lâ mu'tıye limâ mena'te, ve lâ yenfeu ze'l-ceddi minke'l-cedd.)

[Ey Rabbimiz! Sana göklerin, yerin ve bundan sonra dilediğin şeylerin dolusu hamd olsun. Kulun söylediği senaya ehil olan ve şerefe lâyük olan sensin! Hepimiz senin kullarınız. Ey Allahım, senin verdiğine kimse engel olamaz, vermediğini de kimse veremez. Hiçbir güç ve kuvvet sahibi fayda veremez, faydayı ancak sen verirsin!]

Bu duayı okuyor, ondan sonra secdeye kapanıyor.

Secde duası da şöyle:³⁵³

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ ، وَبِكَ آمَنْتُ ، وَلَكَ أَسَلْتُ ، سَجَدَ وَجْهِي لِلذِّى
 خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ ، وَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ

(Allâhümme leke secedtü, ve bike âmentü, ve leke eslemtü,

³⁵³ Müslim, *Sahih*, c.IV, s.169, no:1290; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.300, no:3343; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.417, no:649; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.346, no:1044; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.94, no:729; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.32, no:2172; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.342, no:3; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.V, s.316, no:1978; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.I, s.335, no:673; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.22, no:152; Hz. Ali RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.316, no:1115; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

secede vechiye li'llezî halekahû ve savverahû, ve şakka sem'ahû ve basarahû, ve tebârake'llâhu ahsenü'l-hâlikîn.)

[Allahım, sana secde ettim, sana inandım, sana teslim oldum. Yüzüm de kendisini yaratıp şekillendiren, ona kulağımı, gözünü takana secde etmiştir. Yaratanların en güzeli olan Allah ne yücedir.]

اللَّهُمَّ سَجِدْ لَكَ سَوَادِي وَخِيَالِي، وَأَمِّنْ بِكَ فُؤَادِي، أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ،
وَأَبُوءُ بِذَنْبِي، وَهَذَا مَا جَنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِي، فَاعْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، هَذِهِ يَدَايَ وَمَا جَنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِي .

(Allâhümme secede leke sevâdî ve hayâlî, ve âmene bike fuâdî, ebûu bi-ni'metike aleyye, ve ebûu bi-zenbî, ve hâzâ mâ ceneytü alâ nefsi, fağfirli feinnehû lâ yağfiru'z-zunûbe illâ ente, hâzihî yedeyye ve mâ ceneytü alâ nefsi)³⁵⁴

[Yâ Rabbi, vücudum ve hayalimle, içimle ve dışımla sana secde ettim, gönülünden inandım. Üzerimdeki nimetlerini ve günahlarımı itiraf ediyorum. Kendime zulmettim. Beni affeyle... Çünkü senden başkası günahları affedemez. İşte ellerim ve kendime karşı işlediğim günahlarım.]

Senin bana verdiğin nimetleri ben itiraf ederim ya Rabbi! Sağlık, afiyet, rızık, şu, bu... Bu nimetlerini itiraf ediyorum, sen verdin bunları bana. Bunlarla ben övünemem, sahibi sensin.

Buna mukabil ben de bu nimetlerin şükrünü yapacağım yerde bunlara karşı kusur ediyorum. Ben de günahlarımı itiraf ediyorum. Sen bana nimetler veriyorsun, yağdırıyorsun çeşitli çeşitli... Buna karşı benden de kusurlar sadır oluyor, kabahatler

³⁵⁴ Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.322, no:2034; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.130, no:1333; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.55, no:287; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.315, no:2779; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.IV, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.273; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

sadır oluyor. Bunu da itiraf ediyorum yâ Rabbi! Hepsi benim kusurumdan ibarettir yani. Binâen aleyh günahları da senden başka affedici yok!”

E bunu hepimiz yapamayacağımızdan dolayı Cenâb-ı Peygamber üç tesbihle iktifâyı bize tavsiye ediyor. Üç kere (*Sübhâne rabbiye'l-azîm*), üç kere de (*Sübhâne rabbiye'l-âlâ*) dedik miydi kâfi... Eğer evimizde namaz kılıyorsak, bu üçü beş yaparız, yedi yaparız, dokuz yaparız, on bir de yaparız... O zaman kimse yok. Ama camilerimizde cemaatle kıldığımız vakitte cemaate uyar, üçle iktifa ederiz. Allah şfaat-i Peygamberîye cümlemizi nail etsin...

k. Rükû Nasıl Yapılır?

Ahmed ibn-i Hanbel, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁵⁵

إِذَا رَكَعْتَ فَضَعْ كَفَيْكَ عَلَى رُكْبَتَيْكَ حَتَّى تَطْمِئِنَّ، وَإِذَا سَجَدْتَ
فَأَمْكِنْ جِبْهَتَكَ مِنَ الْأَرْضِ حَتَّى تَجِدَ حِجْمَ الْأَرْضِ (حم). عَنْ
(ابن عباس)

RE. 48/12 (*İzâ reka'te feda' keffeyke alâ rükbeteyke hattâ tetmainne, ve izâ secedte feemkin cebheteke mine'l-ardı hattâ tecide hacme'l-ard.*)

(*İzâ reka'te*) “Namazda rükûya vardığın zaman, rükû ettiğin zaman, (*feda' keffeyke alâ rükbeteyke*) iki dizine, diz kapağına iki elini koy, iki avucunu koy; (*hattâ tatmeinne*) sükûna erinceye kadar.” Yani hareket etme, sakin dur.

³⁵⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.287, no:2604; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.318, no:2792; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.448, no:19724; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.207, no:2053.

Rükûya varınca şöyle yarım eğiliyoruz, insanın belden yukarısı doksan derece yere paralel olacak, öbür tarafı dik olacak. Kambur olmayacak. Kadınlar çok eğilmez, kadınların öyle çok eğilme mecburiyeti yok. Erkek tam eğilecek.

(*Ve izâ secedte feemkin cebheteke mine'l-ard, hattâ tecide hacme'l-ard*) “Secdeye vardığın zaman da yerin sertliğini duyacak gibi alnını yere koy.”

Burada, secdede yerin katılığını hissedecek derecede olması lazım. Mesela yatakta bir insan secde yapsa, yatak yumuşaktır. O yataktaki yumuşak yere secde caiz olmaz. Oraya bir tahta parçası veyahut bir metal parçası kor hastaysa mesela. Tahta sert olduğu zaman ona secde edebilir. Şimdi bu yumuşakla sertliğin arasını nasıl fark edecek?

“—Bir yere cevizi koyarsın, üstüne vurduğun zaman ceviz kırılırsa, o yer katıdır. Eğer kırılmıyor da ceviz gömülüyorsa, o yer yumuşaktır; orada secde olmaz!”

I. Bindığınız Hayvanların Hakkını Verin!

Deylemî ve Dâra Kutnî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler. Peygamber Efendimiz SAS şöyle buyuruyor:³⁵⁶

إِذَا رَكِبْتُمْ هَذِهِ الدَّوَابَّ، فَأَعْطُوها حَظَّها مِنَ الْمَنَازِلِ، وَلَا تَكُونُوا

عَلَيْها شَيَاطِينَ (قط. والديلمي عن أبي هريرة)

RE. 49/1 (*Îzâ rakibtüm hâzihi'd-devâbbe, fea'tûhâ hazzahâ mine'l-menâzili, ve lâ tekûnû aleyhâ şeyâtîn*)

(*Îzâ rakibtüm hâzihi'd-devâbbe*) “Şu binek hayvanlarına bindiğiniz zaman, (*fea'tûhâ hazzahâ mine'l-menâzili*) konaklama yerlerinde bu hayvancıkların nasiplerini verin!

³⁵⁶ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.63, no:24954; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.205, no:2049.

Hayvanlara biniyoruz ya... At olsun, araba olsun, hangisi olursa olsun. O hayvanın bir hakkı var, şu kadar yol gidebilir. Bu hakkı verin, ondan fazlasına hayvanı zorlamayın.

(*Ve lâ tekûnû aleyhâ şeyâtîn*) Kendinizi bunların üzerinde şeytanlar durumuna düşürmeyin. Bunların üzerine binen şeytanlar olmayın!”

Yani şeytanın yaptığı gibi yapmayın. Biner hayvana, efendim üç saatlik yolu bir saatte almaya çalışır. Üç saat gideceği yerde, altı saat sürer hayvanı...

Araba da öyledir. Arabanın da bir hakkı var. Bir araba kaç kişi taşır, usulü var. Ondan fazla yük verersen arabaya, yokuşa geldiği vakitte zorlanırsa; işte şurası kırılır, burası kırılır, yolda kalırsın. Kararını bozma.

“—Bak beni arabasına almadı. Beni de bindirmedi... Bindirseydi ne olurdu?”

“—Bir şey olmazdı.” diyorsun ama, o kırıldığı zaman, sen de

karşıdan seyre bakarsın.

m. Büyük Şeytanın Taşlanması

Dâra Kutnî, Hz. Âişe Vâlidemiz'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:³⁵⁷

إِذَا رَمَى الرَّجُلُ جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ وَحَلَقَ رَأْسَهُ فَقَدْ حَلَّ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ
إِلَّا النَّسَاءَ (قط. فى الأفراد عن عائشة)

RE. 49/2 (*Îzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti, ve haleka re'sehû, fekad halle lehû küllü şey'in ille'n-nisâ'*)

(*Îzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti*) “Hac yapan kişi Akabe cemresini attı mı...” Bayramın birinci günü büyük şeytan taşlamaya, “Akabe cemresi” derler. Çünkü yerin adı Akabe'dir.

“–Büyük şeytanı taşladı mı, sonra saçını da tıraş etti mi, her şey helâl olur. “

Hacı olduğu için, ihrama girmiş olduğu için yapmaması gereken koku sürünmek vs. vs. gibi yasaklar meşrulaşır, hepsi serbest hale gelir. Sadece hanımının helâl olması olmaz. Hanımının serbest olması farz tavafı yaptıktan sonradır. Ondan başka her şey serbest olur.

İhramını çıkartabilir. Normal elbiseleri giyebilir. Çünkü dikişli elbise giymesinde mahzur kalmaz. Ancak farz tavafı yaptıktan sonra, hanımı kendisine serbest olur. Onun için buna “*birinci tahallül*” derler; helâl olmaya ilk adım, ilk helâl olma... İkinci asıl helal olma farz tavafını yaptıktan sonradır.

Şimdi bu hac meselesi. Gittik Beytullah'a, tavafımızı yaptık, sa'yimizi yaptık, Arafat'a çıktık. Arafat'ta dualarımızı yaptık,

³⁵⁷ Dâra Kutnî, *Efrâd*, c.%, s.554, no:6385; Hz. Aişe RA'dan.
Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.208, no:2056.

Müzdelife'ye geldik, orada da dualarımızı yaptık... Derken Mina'ya geldik. Taşlayacağız şeytanı... O ilk şeytan taşlanan, Akabe dedikleri büyük bir şeytan var. O şeytana taş atacağız. Gittik, taşımızı attık. Berberler hazır orada, hemen saçlarını keserler senin. Artık hacılık tamamlanmak üzeri, her şey sana helâl; yalnız kadınların yanına sokulamazsın.

İhramdan çıkarsın, giyinirsin. Taşladın şeytanı, saçlarını da kestir. Yasakların çoğu bitti artık. Bazı kokulu sabun kullanılmazdı, kokulu şeyler kullanılmazdı; onları da kullanabilirsin artık.

n. Ok Avı Yaralarsa Eti Yenir

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî ve İbn-i Mâce, Adiy ibn-i Hâtem RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁵⁸

إِذَا رَمَيْتَ بِالْمِعْرَاضِ الصَّيْدَ ، فَخَرَقَ ، فَكَلَهُ ؛ وَإِنْ أَصَابَهُ بَعْرَضُهُ ، فَلَا
تَأْكُلُهُ ، فَإِنَّهُ وَقِيدٌ (حم. م. د. ت. ه. عن عدى بن حاتم)

RE. 49/3 (*Îzâ rameyte bi'l-mi'râdi's-sayd, feharaka, fekülhü; ve in esâbehû bi-ardihî, felâ te'külhü, feinnehû vakîzun.*)

Bu avlanmakla ilgili bir hadîs-i şerif. Zamanımızda önemi, şartları değişti. Çünkü şimdi ok kullanılmıyor. Burada Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

(*Îzâ rameyte bi'l-mi'râdi's-sayd, feharaka*) “Ava ok attığın zaman avı parçalarsa, hayvanın bir yerini yırtarsa, kanarsa, saplanırsa; (*fekülhü*) o zaman onu ye!”

Eğer o ok gidip de hayvanı vurup yaraladıysa, o hayvanı ye. Yok bir de attığında yan vurdu, hayvanı da öldürdü. Sert vurunca hayvan da dayanamadı, öldü. Onu yeme, o ölüdür artık. Öteki yaralanmıştır da, o yaralama avcının okuyudur. Onu yemek mümkündür. Fakat böyle yandan vurarak, yaralamadan öldürmüştü, onu yeme!

o. Zina Edenin İmanı

Şimdi asıl mühim olan bir noktaya geldik.

Ebû Dâvud ve Hâkim, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁵⁹

³⁵⁸ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.57, no:3560; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.380, no:19412; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.195, no:5881; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.235, no:18648; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.139, no:1031; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.6, no:7557; Adiy ibn-i Hâtem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.234, no:25803; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.209, no:2059.

³⁵⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.212, no:2549; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.300, no:4070; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.72, no:56; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1152; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا زَنَّ الْعَبْدُ ، خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ ، فَكَانَ عَلَى رَأْسِهِ كَالظِّلَّةِ ؛

فَإِذَا أَقْلَعَ ، رَجَعَ إِلَيْهِ (د. ك. عن أبي هريرة)

RE. 49/5 (*Îzâ zene'l-abdü, harace minhü'l-îmânu, fekâne alâ re'sihî ke'z-zulleti; feizâ aklea, racea ileyhi'l-îmânü.*)

(*Îzâ zene'l-abdü*) “Bir kul zina etti mi, (*harace minhü'l-îmânü*) İman ondan çıkar gider. İman kalbinde kalmaz. (*Fekâne alâ re'sihî ke'z-zulleti*) Başında bulut gibi durur.”

İmanı dışarıda durur. Çünkü zina ediyor, günah işliyor; başında durur. (*Feizâ aklea racea ileyhi'l-îmânü*) “O günahattan kendini çekince, iman döner.”

Beşeriyet iktizası, Allah muhafaza etsin, sığınmak lazım Allah'a; zina yaptı. Müslüman bir kul, zina teşebbüsünde bulundu, yaptı. Yaptı ama yaparken ondan iman çıktı da o zinayı öyle yaptı. İman varken, zina yapmak bir müslüman için mümkün değildir. Yapacak o adam, niyetlendi, bu işi yapacak; iman ondan çıktı artık. Ondandır sonra nefsinin tatmin eder ama imansız olduğu halde. Fakat bırakıp da gitmiyor yine. Tepesinde bir gölge gibi bekliyor. Bitirdi işini, iman geri gelir. O zaman da nedamet başlar, pişmanlık başlar.

“—Neden yaptım ben bu işi?” diyerekten.

Şimdi iman bahsinde, Lâ ilahe illallah diyen müslüman, ne kadar günah işlemişse işlesin cennete girecektir tabiri var. Şimdi tabirin karşısında buna benzer çok hadisler var ki gerek içki içmekle, gerek zina eden insanlardan iman çıkar. İmanlı insan ne içki içebilir, ne de zina yapabilir. Ya? O yaptığı vakitte, iman içinden çıkar. E şimdi buna mukabil, burada bu var, burada bu var.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.314, no:1299; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.91, no:243; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.217, no:2076.

Diyorlar ki: Cennetin kokusunu koklayamayacak diyor. Cennetin kokusunu koklayamayacak demek, cennete giremeyecektir demek. E neden? O kötülükler, o hale geliyor ki ona imanı unutturuyor ve imansızlığa doğru, küfre doğru sürükleyip götürüyor.

“—E canım, bugün mü'min işte, namaz kılıyor, oruç tutuyor...”

Ama bakıyorsun, bu günahlara devam ede ede, kararıyor kalp. Kalp karardıktan sonra artık hayrı, şerri fark etmez bir hale gelerekten, maazallah imandan uzaklaşıyor ve cennetten de mahrum kalıyor.

Onun için, “Adam n'olacak” dememeli! Çünkü isyan, kusur u kabahatler adamı gâvur yapmaz ama gâvurluğa doğru sevk eder. Bir gün de bakarsın ki kâfir olmuş. Allah muhafaza etsin...

Bugün Almanya'dan bir kardeş geldi. Oradaki müslüman kardeşlerimizin bazılarının Yehovacılığa döndüklerini söyledi. Yahova mı diyorlar, ne diyorlar. Yahovacılar bunları kandırmışlar, bazı müslüman kardeşlerimiz Yehovacılığa girmiş orada. Ne acı şey bu... Bu çok acıdır.

Şimdi oradaki kardeşlerimizden de çok şikayetçiyiz. Müslümanlar da var ama o gâvurların içerisinde, gâvurluk hadiseleri onların kalplerini karartıyor. Eğer namazında niyazında bir kusur varsa, onların arasına fark etmeyerekten kendisi gidiyor. Sonra da Allah muhafaza etsin, buraya geldikleri vakitte ne olur halleri bilmem.

p. Bazı Sûrelerin Fazîletleri

Tirmizî, Hâkim ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Abbas RAdan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:³⁶⁰

³⁶⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.131, no:2819; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.754, no:2078; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.584, no:2651; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.213, no:2070.

إِذَا زُلْزِلَتْ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ ، وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ تَعْدِلُ رِيعَ الْقُرْآنِ ،
وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ (ت. ك. هب. عن ابن عباس)

RE. 49/9 (*Îzâ zülzilet ta'dilü nisfe'l-kur'âni, ve kul yâ eyyühe'l-kâfirûne ta'dilü rubua'l-kur'âni, ve kul hüva'llâhu ehad ta'dilü sülüse'l-kur'ân*)

(*Îzâ zülzilet ta'dilü nisfe'l-kur'ân*) “*Îzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ* suresi de Kur'an-ı Kerim'in yarısına muadildir.

(*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûne ta'dilü rubua'l-kur'ân*) *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* sûresi de Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir.

(*Kul hüva'llâhu ehadün ta'dilü sülüse'l-kur'ân*) *Kul hüva'llâhu ehad* sûresi Kur'an-ı Kerim'in üçte birine muadildir.”

1. Zilzâl Sûresi

(*Îzâ zülzilet ta'dilü nisfe'l-kur'ân*) “*Îzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ* suresi de Kur'an-ı Kerim'in yarısına muadildir.

Küçücük bir sûre:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ .

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا . وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا . وَقَالَ الْإِنْسَانُ

مَا لَهَا . يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا . بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا . يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ

النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ . فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ . وَمَنْ

يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (زلزال: ۱-۸)

(Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ. Ve ahreceti'l-ardu eskâlehâ. Ve kâle'l-insânu mâ lehâ. Yevme izin tuhaddisu ahbârehâ. Bi-enne rabbeke evhâ lehâ. Yevme izin yesduru'n-nâsü eştâten li-yürav a'mâlehüm. Femen ya'mel miskâle zerretin hayran yerahû. Ve men ya'mel miskâle zerretin şerran yerahû.) (Zilzâl, 99/1-8)

Sevabı ne kadarmış?

(Nisfe'l-kur'ân) Yarım Kur'an okumuş gibi sevabı varmış!

Allahu ekber tabii... Nasıl seviniyor... Peşin parayı görünce gülersiniz, değil mi?

Tabii asıl mânasını da öğrenmek lazım. Asıl mânası önemli.

Neden bahsediyor?

“-Kıyamet koptuğu zaman...

(İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ) “Yer sallım sallım sallandığı zaman... *(Ve ahreceti'l-ardu eskâlehâ)* İçindeki ağırlıklarını, madenlerini, nesi varsa dışarıya fıskırttığı, attığı zaman... Yeryüzü, mevtâları vs. altı üstüne geldiği zaman...”

(Ve kâle'l-insânü mâ lehâ) “Ya buna ne oluyor?” diye, insanda şafak attığı zaman... *(Yevme izin tuhaddisu ahbârehâ)* “Haberlerini o zaman bildirecek, yeryüzü ne haberler verecekse verecek. *(Bi-enne rabbeke evhâ lehâ)* Çünkü Allah vahyeyiyor, ‘Konuş!’ diyor.”

“-Konuş” dedi mi Allah, taş da konuşur, duvar da konuşur, ağaç da konuşur, yer de konuşur, gök de konuşur.

“-Konuş, şahitlik et bakalım! Bu kul günah işledi mi? Sevap işledi mi? İskenderpaşa Camii'ne geldi mi?”

Şu duvarlar, “Şahit ol!” dediği zaman, tıklar tıklar konuşacak. Halı konuşacak, toprak konuşacak, gök konuşacak. Allah vahyetti mi ne yapacak?

(Yevme izin yesduru'n-nâsü eştâten li-yürav a'mâlehüm) “İnsanlar kabirden kalkacaklar, amelleri görülsün, tartılsın diye. *(Femen ya'mel miskâle zerretin hayran yerahû)* Zerre kadar, bir miskal ağırlığında bir hayır işleyen onun mükâfatını görecek. *(Ve men ya'mel miskâle zerretin şerran yerahû)* Zerre kadar küçücük

bir şer işleyen de cezasını görecek.”

Sekiz ayettir ama Kur'an'ın yarısına muadil. Neden? Bize ahireti tam manasıyla anlatıyor. Zerre kadar, gözle görülmeyecek kadar ufacak bir hayır yaptı mı, mutlaka o hayrın karşılığını görecek. Ufacak da bir şer yaptı mı, kabahat yaptı mı, onun da karşılığını göreceksin. Demek ki hiçbir şey kaçmayacak. Hepsi böyle tam bir fotoğraf olarıktan içimizde yerleşiyor.

Onun için her akşam tevbe ettiğimiz takdirde, Hakk'ın da lütfu, bunlar siliniyor. Teyp siliniyor yani. Ne sayesinde? Yaptığımız bu tevbe ve istiğfarla. Azıcık gece kalkıp da namaz kılar da bu tevbeyi yaparsak, tamamıyla silinir.

Onun için her akşam yatarken tevbe ve istiğfarı yapmalı, öyle yatmalı! Belki kalkamezsın... Çok oluyor ya...

2. Kâfirûn Sûresi

(*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûne ta'dilü rubua'l-kur'ân*) “*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* Sûresi de Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir.”

Onu da okuyalım:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ .

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ . لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ . وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ

مَا أَعْبُدُ . وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ . وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ .

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (كَافِرُونَ: ۱-۶)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn. Lâ a'budu mâ ta'budûn. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud. Ve lâ ene âbidün mâ abedtüm. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'büd. Leküm dînüküm ve liye dîn.*) (Kâfirûn, 109/1-6)

(*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*) “Ey Muhammed! De ki: Ey kafirler! (*Lâ a'budu mâ ta'budûn*) Ben sizin taptıklarınıza tapmam! (*Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud*) Benim taptığıma da sizler tapmazsınız. (*Ve lâ ene âbidün mâ abedtüm*) Ben de sizin taptığınıza tapacak dağılım. (*Ve lâ entüm âbidûne mâ a'büd*) Benim taptığıma da sizler tapmıyorsunuz. (*Leküm dînüküm ve liye dîn*) Sizin dininiz size, benim dinim banadır.”

Bu sûre de Kur'an'ın dörtte birine muadil.

3. İhlâs Sûresi

(*Ve kul hüva'llâhu ehad ta'dilü sülüse'l-kur'âni*) “*Kul hüvallah Sûresi Kur'ân-ı Kerîm'in üçte birine muâdildir.*”

Hepiniz bilirsiniz:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ .

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ . اللَّهُ الصَّمَدُ . لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ . وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

كُفُوًا أَحَدٌ (الإخلاص: ١-٤)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Kul hüva'llâhu ehad. Allâhu's-samed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekün lehû küfüven ehad.*)

(*Kul hüva'llâhu ehad*) “De ki: O Allah birdir. (*Allâhu's-samed*) Allah Samed'dir. (*Lem yelid ve lem yûled*) O doğurmamış ve doğmamıştır. (*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) Onun hiçbir dengi yoktur.” (İhlâs, 112/1-4)

Üç defa *Kulhuvallah* okumak da, bir hatim sevabına muadil.

r. Her Halde Allah'a Hamd ü Senâ

Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyurmuş:³⁶¹

إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ مَسْأَلَةً، فَتَعَرَّفَ الْإِجَابَةَ، فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ؛ وَمَنْ أَبْطَأَ عَنْهُ ذَلِكَ، فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى
كُلِّ حَالٍ (ق. في الدعوات عن أبي هريرة)

RE. 49/10 (*İzâ seele ehadüküm rabbehû mes'eleten, fetearrefe'l-icâbete, felyekul: El-hamdü li'llâhi'llezî bi-ni'metihî tetimmü's-sâlihât; ve men ebtæ anhu zâlike, felyekul: El-hamdü lil'lâhi alâ külli hâl.*)

³⁶¹ Beyhakî. *Deavât*, c.II, s.86, no:324; Beyhakî, *el-Esmâ ve's-Sıfat*, c.I, s.293, no:272; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3182; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.219, no:2081.

(*İzâ seele ehadüküm rabbehû mes'eleten*) “Sizden birisi Rabbinden bir şey istediğinde, (*fetearrefe'l-icâbete, felyekul*) icabet edildiğini anladığı vakit desin ki: (*El-hamdü lillâhi'llezî bi-ni'metihî tetimmü's-sâlihât*) O Allah'a hamd olsun ki, bütün iyilikler onun nimeti ile tamamlanır.”

Ama olmuyor. İstiyoruz, istiyoruz, olacak belki ama şimdi olmuyor. (*Ve men ebtæ anhu zâlike, felyekul*) “Duaya icabetin geciktirildiği kimse de desin ki: (*El-hamdü lil'lâhi alâ külli hâl*) Her hal için Allah'a hamd olsun!”

Olmasa da gene hamd edeceksin. Olmasında da bir hikmet var, olmamasında da bir hikmet var.

s. İmam ve Emir Tayini

Bezzâr ve Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁶²

إِذَا سَافَرْتُمْ فَلْيُؤَمِّمِكُمْ أَقْرَبَكُمْ، وَإِنْ كَانَ أَصْغَرَكُمْ سِنًا؛ وَإِذَا أَمَّكُمْ،
فَهُوَ أَمِيرُكُمْ (البزار، والديلمي عن أبي هريرة)

RE. 49/11 (*İzâ sâfertüm felyeümmeküm akraüküm, ve in kâne asgaraküm sinnen; ve izâ emmeküm, fehüve emîruküm.*)

(*İzâ sâfertüm felyeümmeküm akraüküm*) “Siz bir sefere çıktığınızda Kur'an'ı en güzel okuyanınız, Kur'an'ı en çok bileniniz size imam olsun; (*ve in kâne asgaraküm sinnen*) yaşça en küçüğünüz de olsa... (*Ve izâ emmeküm, fehüve emîruküm*) İmam olunca da artık o sizin emirinizdir.”

Bir sefere çıkmışsınız, meselâ hacca gidiyorsunuz. Giderken

³⁶²Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.445, no:8577; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.265, no:1027; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17501; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.206, no:2322; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.223, no:2091.

perakende gitmemek lazım! Herkesin kendi başına gitmemesi lazım! Biriniz imam olsun. Kim olsun? Kur'an'ı kim güzel okuyorsa, o sizin imamınız olsun. Onu imam seçin, gittiğiniz yerde de namazlarınızı kıldırın! Yalnız namaz kıldırması değil, o namaz kıldırdıktan sonra da sizin emirinizdir. Ne derse onu tutacaksınız artık:

“—Gidelim, gidelim... Yatalım, yatalım... Yiyelim, yiyelim!”

Fakat imam genç, belki içinizde yaşlı başlı insanlar var. Ama Kur'an'ı onun kadar bilemiyorsunuz. O hafızu'l-Kur'an, güzel Kur'an okuyor, sesi de güzel... Ama yaş itibariyle genç de olsa, sizin küçüğünüz de olsa, o sizin imamınızdır.

Bir de imam oldu muydu, artık o sizin emirinizdir artık; âmirinizdir yani.

“—Madem ki imam seçtiniz, o sizin aynı zamanda emirinizdir.” buyurmuş.

Allah-u Teâlâ cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâ-niyyesine mazhar etsin... Sevgili Peygamberimiz SAS'in şefaatine cümlemizi mazhar etsin... Onun gösterdiği doğru yoldan da ayırmasın...

El-fâtihah!

15. 04. 1976 – İskenderpaşa Camii

16. MUHAMMED İSMİ MÜBAREKTİR

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve
sahbihî ecmaîn...*

*İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve
enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve
sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin
bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve
bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme
ennehû kâl:*

إِذَا سَقَطَتْ لُقْمَةٌ أَحَدِكُمْ ، فَلْيَمِطْ مَا بَهَا مِنَ الْأَذَى ، وَلْيَأْكُلْهَا ، وَلَا
يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ ؛ وَلَا يَمْسَحَ يَدَهُ بِالْمَنْدِيلِ ، حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يَلْعِقَهَا ،
فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبَرَكَةُ (حم. م. ن. ه. عبد بن حميد
عن جابر ؛ طب. ه. عن معقل)

RE.50/1 (*İzâ sekatat lukmatü ehadiküm, felyümit mâ bihâ
mine'l-ezâ, velye'külhâ, ve lâ yeda'hâ li's-şeytâni; ve lâ yemsah
yede'hü bi'l-mendîli, hattâ yel'akahâ ev yül'ikahâ, feinnehü lâ yedrî
fî eyyi taâmihi'l-bereketü.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Hep beraber Rasûlüllah Efendimiz'e bir salât ü selâm
getirelim:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedini'n-
nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîû, ve sahbihîû, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili
Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. İlmin Efdali Kur'an İlmidir

Derse başlarken şöyle bir dua okuyoruz;
(*İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh...*) “Kitapların en efdal olanı, en kıymetli olanı, en üstün olanı Allah’ın kitabıdır, yâni Kur’ân-ı Azîmüşşân’dır.

İlmin efdali de... Birçok ilimler var ya dünyada... Ay’a da gidiyorlar, yarın Güneş’e de gidecekler belki, nereye giderlerse gitsinler. İlmin efdali de Kur’an ilmine vâkîf olmaktır.

İlmin efdali ilm-i Kur’an’dır. Tabiplik, mühendislik, kimyagerlik ne kadar ilim varsa onun içerisinde. Onu öğrendin mi, Allah’ın rızasını kazandın.

Süleyman AS, mâlum gökte uçan, ordusunu uçuran, her dilden anlayan bir peygamberdi. O peygamber olmazdan evvel, Cenâb-ı Hak ona sordu:

“—Yâ Süleyman ne istersin? Saltanat mı istersin, mal mülk mü istersin, ilim mi istersin?” diye, muhayyer kıldı.

“—Yâ Rabbi, ilmi isterim.” dedi.

İlmin peşinden hem saltanat geldi, hem de varlık geldi. Bunların hepsi ilmin peşindedir. Bütün dünyanın nimetleri ilmin peşindedir. İlimin olduğu yerde her nimet vardır.

İlim denince her ilmi anlamayın, maksat ilm-i Kur’ân’dır. İlm-i Kur’ân neredeyse, her bir şey orada mevcuttur. İlm-i Kur’ân yoksa, istersen gökte uç, istersen nerede uçarsan uç, kıymeti yoktur. Kuşlar da uçuyor, sinekler de uçuyor, ne olacak?

O hüner değil... Sanattır o, sanat da terakki etmiştir. Asıl ilim Allah’a uçmaktır. Allah’a uçamadıktan sonra, ne cehennemde uçarsan uç...

Bu uçmak da Cenâb-ı Peygamber SAS’in izinde yürümekle olur, onun yolunda gitmekle olur, onun sözlerini dinlemekle olur. Başka türlü uçamazsın!

Onun yolu da... O bin şu kadar sene evvel bizden ayrıldı. Fakat onun bıraktığı eserler onun yoludur. Onun eserlerini okuyup da onun yoluna uyabildin mi, bahtiyarsın sen! Meteliğin olmasa yine bahtiyarsın...

b. Yere Düşen Lokmayı Bırakmayın!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Neseî, İbn-i Mâce, ve Abd ibn-i

Humeyd, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan; Taberânî ve İbn-i Mâce, Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁶³

إِذَا سَقَطَتْ لُقْمَةٌ أَحَدِكُمْ ، فَلْيَمِطْ مَا بِهَا مِنَ الْأَذَى ، وَلْيَأْكُلْهَا ، وَلَا
يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ ؛ وَلَا يَمْسَحْ يَدَهُ بِالْمَنْدِيلِ ، حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يَلْعَقَهَا ،
فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبِرْكَةُ (حم. م. ن. ه. عبد بن حميد
عن جابر ؛ طب. ه. عن معقل)

RE.50/1 (*İzâ sekatat lukmatü ehadiküm, felyümit mâ bihâ mine'l-ezâ, velye'külhâ, ve lâ yeda'hâ li'ş-şeytânî; ve lâ yemsah yedehû bi'l-mendili, hattâ yel'akahâ ev yül'ikahâ, feinnehû lâ yedrî fî eyyi taâmihi'l-bereketü.*)

Şimdi çok büyük kusurlarımız var. Bir mikrop davası çıktı ortaya... Azıcık bir toz görsek, toprak görsek, “Mikroplandı bu!” diyerekten atarız onu dışarıya.

Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*İzâ sekatat lukmatü ehadiküm*) “Sizden birinin lokması yere düştüğünde, (*felyümit mâ bihâ mine'l-ezâ*) üzerine bulaşan bir şey varsa gidersin, (*velye'külhâ*) ve onu yesin! (*Ve lâ yeda'hâ li'ş-şeytânî*) Onu şeytana terk etmesin!”

(*Ve lâ yemsah yedehû bi'l-mendili, hattâ yel'akahâ ev*

³⁶³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.301, no:14262; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.80, no:5850; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.169, no:8275; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.324, no:1067; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.125; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.396; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.200, no:452; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.X, s.331, no:3795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.325, no:3347; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.176, no:6765; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.278, no:14395; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.82, no:5858; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.54, no:5249; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.63, o:3312; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.109, no:24946; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.297, no:607; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.315, no:199; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

yül'ikahâ) “Bir de parmağını yalamadan elini mendille silmesin!
(*Feinnehû lâ yedrî fî eyyi taàmihi'l-bereketü*) Zira o bilmez ki bereket yemeğin hangi kısmındadır.”

“—Sizin lokmanız bir sebeple elinizden düştü, toza toprağa bulaştı. Onu bırakmayın yerde... Silin, gerekirse yıkayın, onu yine yeyin; şeytana bırakmayın, yâni israf etmeyin!” diyor.

Bu lokma Cenâb-ı Hakk'ın bir nimetidir, rızıkımızdır. Onu topraklara bırakıp da şeytana terk etmeyin. Toz, zaten tozdan hasıl olduk. Alt tarafı tozdan dünyaya gelmişizdir. Bugün bütün yediklerimiz de tozdan, topraktan hasıl oluyor. Onu o kadar hakir görmemek lazım!

O kadar aciziz ki, bugün o toprakların üzerinde geziyoruz, ayakkabılarla da halıların üzerine kadar basıp, yürüyüp geliyoruz. Onu günah saymıyoruz, lokmamız düşünce onu almak kibrimize geliyor. Büyüklük taşıyoruz, onu alamıyoruz. Halbuki o ayaklarımızla getirdiğimiz pislikleri halıların üzerine bırakıyoruz. Yavrularımız da o tozları teneffüs ediyor sonra... Hiç akıllı işi mi bu?

Binâen aleyh, Avrupa âdât u an'anesi içimize girmiş. Ne yaparlarsa yapsınlar, onların hiçbir adetlerinde iyilik, güzellik yoktur. Güzellik iyilik hep İslâm'dadır, Peygamber SAS'in dediklerindedir. Yemede, giymede, yürümede, her şeyde Peygamber SAS'e uymamız gerekir.

“—Parmağınızı yalamadan elinizi mendile silmeyin!” diyor.

Mindil, mendilin adı. El bezleri var şimdi... Bu el bezleri de gitti, şimdi de kağıtlar icat oldu. Önümüze koyuyorlar, ağzımızı da siliyoruz, burnumuzu da siliyoruz, elimizi de siliyoruz, atıyoruz çöpe...

Kâğıt ilmin vasıtasıdır. Kâğıtlar sayesinde ilim yayılır dünyaya. Binâen aleyh o kâğıtları tahkir hiç câiz değil. Hadi bir de helalara koyuyorlar onları, Allah esirgeye...

Ama diyeceksin ki:

“—İşte âdisi...”

Âdisi madisi, tertemiz sularımız varken ne diye onları kullanıyoruz?

“—Gâvur kullanıyormuş.”

Gâvur kullanırsa kullansın varsın. Bize layık olan, çeşmelerimiz var, sularımız var el-hamdü lillâh bol bol... Onlarla temiz temiz yıkanır, silinir öyle çıkarız.

Onun için, yemek yedikten sonra da elinizi yalamadan, elinizi ağzınızı bezlere silmeyin!

Allah affetsin kusurlarımızı...

Şimdi kaşıkla yiyoruz. Şimdi bir de kaşık devri var. Zaman-ı saadette kaşık da yok idi. Kaşık olmadığı için herkes elleriyle yerd. Biz de düne kadar evimizde hep elimizle yedik. Bugün kaşığı öğrendik. Hatta şimdi Pakistanlılar bunu çok reddederler, elleriyle yerler yemeklerini. Kaşıklara pek itibar etmezler.

Londra'ya gittiklerinde, elleriyle yemek yerken gâvurlar taaccüp etmişler;

“—Böyle elleriyle yemek yiyorlar, ne kaba adamlar!” diyerek bakınıyorlar.

Tabii hissetmişler. Onlar lisan da biliyorlar. Demişler ki:

“—Gelin buraya!”

Götürmüşler lokantanın mutfağına;

“—Bak bu kadar kaşık var burada... Bunların hepsi bir suyun içerisinde yıkanıyor. Bunların hangisine itimat edilir? Benim elim tertemiz. Günde beş defa da yıkıyorum bunu... Bundan daha iyisi mi olur? Senin pis ağzından çıkan kaşığı ben ağzıma sokup da mı yemek yiyeceğim?” demiş.

“—Ama yıkanmış...”

“—Nesıl yıkanmış o?”

Onun için, evvelâ yala... Niçin?

Yemekte bir bereket vardır. Bereketin de nerede olduğu belli değildir. Belki senin elinin bulaşık olan kısımda bir bereket vardır ki, asıl sana fayda verecek şey odur. Yalamaya tenezzül etmeyip de onu zayı etme! Yala bir kere, o yağ kısımları gitsin, ondan sonra sil!

Tabakları da temizle! O tabaklarda bıraktığımız yemekle bir insan doyar. Onları bırakma, güzelce ekmeğinle sil, parmağınla da yala. İstersen biraz da su dök, onu da çalkalayarak iç!

“—Hocaefendi bu kadar da olur mu ya? “

Evet bu kadar da olur.

Şimdi bu bıraktığımız yemekler ziyan oluyor. Kediler de yok ki evlerde, verelim de onlar da yesin. Bunlar çöplüğe gidiyor. Onun için o tabaklarımızı da güzelce temizleyelim!

“—Hep kaşıkla yiyoruz, çatalla yiyoruz; çatalla nasıl temizleyelim?”

Bu kadar kibarlığa da lüzum yok Müslümanlıkta... Ekmeğini koparırsın sıyıırırsın, ekmeğini de yersin. Bu tabak da temizlenmiş olur. Yıkayıcıya da o kadar zahmet olmaz. Yıkayıcı da temiz bir tabağı yıkar. Ona da acı biraz. Bunu sen yabana atma!

c. İçki İçenin Cezası

Ebû Dâvud ve İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁶⁴

إِذَا سَكِرَ أَحَدُكُمْ فَاجْلِدُوهُ، ثُمَّ إِنْ سَكِرَ فَاجْلِدُوهُ، ثُمَّ إِنْ سَكِرَ فَاجْلِدُوهُ؛ فَإِنْ عَادَ الرَّابِعَةَ، فَاقْتُلُوهُ (د. ه. عن أبي هريرة)

RE. 50/2 (*İzâ sekira ehadüküm fe'clidûhu, sümme in sekira fe'clidûhu, sümme in sekira fe'clidûhu; fein âde'r-râbiate fa'ktulûhu.*)

(*İzâ sekira ehadüküm fe'clidûhu*) “Bir kimse sarhoş olursa, ona had tatbik ediniz. (*Sümme in sekira fe'clidûhu*) Sonra tekrar sarhoş olursa, yine haddi tatbik ediniz. (*Sümme in sekira fe'clidûhu*) Sonra yine sarhoş olursa, yine haddi tatbik ediniz. (*Fein âde'r-râbiate fa'ktulûhu*) Dördüncüde artık onu öldürünüz.”

Bugün bize bir misafir geldi, içkiye ait yazılar yazıyordu. Amerika'nın büyüklerinden, kimlerse işte, içkinin fenalığı, zararı

³⁶⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.64, no:3887; Neseî, *Sünen*, c.XVII, s.138, no:5568; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.291, no:7898; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.313, no:17280; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.156, no:2105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.227, no:5172; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.297, no:4447; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.406, no:2765; Ebû Hüreyre RA'dan.

hakkında İngiliz lisanı üzerine bir eser yazmış. Onu da tercüme edip de inşaallah verirler de, biz de mütalea ederiz.

Fakat hepsi boş. İngilizler olsun, Almanlar olsun, Amerikalılar olsun bugün dünya bilgilerinde bilgi de üstünler. Her şeyi yapabiliyorlar. Her bilgileri olduğu halde, tıp bilgisinde de üstün oldukları halde, bu menhus âdete hepsi müptela olmuş. En büyük âfet, kendi vücutlarını kendilerini kendileri harap ediyorlar. Bunun önüne kendileri de geçemiyor. Bugün İngiliz hayâ bakımından mahvolmuş bir millettir. En büyük fenalık, içki insandan hayayı kaldırır. Haya olmadı mıydı...

Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁶⁵

الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ (حم. عن ابن عمر)

(*El-hayâü mine'l-îmân*) “Hayâ imandandır.”

Yine buyurmuşlar ki:³⁶⁶

الْإِيمَانُ عَرِيَانٌ، وَلِبَاسُهُ التَّقْوَى، وَزِينَتُهُ الْحَيَاءُ،

³⁶⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.17, *Îman* 2/14, no:24; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.141, no:52; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.667, no:4795; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.121, no:5033; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.147, no:7341; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.453, no:950; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.374, no:610; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.210, no:602; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.369, no:5487; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.156, no:4932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.131, no:7701; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.537, no:11764; Abdür-Rezzak, *Musannef*, c.11, s.142, no:20146; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.372; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.421, no:2872; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.256, no:6001; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.281, no:625; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.123, no:5782; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XII, s.467, no:12316.

³⁶⁶ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.510, no:36383; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Fakîh ve'l-Mütefakkîh*, c.II, s.237, no:660; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIII, s.389; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXI, s.148; İbn-i Ebî'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.41, no: 97; Vehb ibn-i Münebbih Rh.A'ten.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.112, no:380; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Fakîh ve'l-Mütefakkîh*, c.I, s.145, no:129; İbn-i Ebî'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.42, no:103; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.35, no:87; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.21, no:27; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XI, s.60, no:10254, 10255.

(الديلمي عن ابن مسعود)

RE. 193/7 (*El-îmânü uryânün ve libâsühü't-takvâ, ve zînetühü'l-hayâ', ve mâlühü'l-fıkh, ve semeretühü'l-amel.*)

(*El-îmânü uryânün*) “İnsanın içindeki imanı çıplaktır. (*Ve libâsühü't-takvâ*) Bu imanı örten elbisesi takvâdır; (*ve zînetühü'l-hayâ'*) süsü utanç duygusudur, hayâdır.” diyor

İnsan soyunduğu vakitte, ortaya çıkarsa, herkes nefret eder. Ne kadar güzel olursa olsun, bir insan çırlıçıplak ortaya çıktı mıydı, “Tüh!” diye herkes kafasını çevirir, önüne bakar, “Sus, örtün!” diye bağırır. Çünkü çıplaklık hayvana yakışır, insana yakışmaz ki...

Çıplaklık ancak hayvanın hilkatidir, o öyle gezer. Fakat insandaki iman takvâ ile örtünür, haya ile zînetlenir. O örtüyü attı mıydı sırtından, insanlıkla hiçbir alâkası kalmaz onun.

İşte bugün gavurcukların hâli bundan ibarettir. Bunların özenilecek hiçbir tarafları yoktur. Ama biz ne yapalım ki gençlerimiz buna kapıldı gidiyor.

“—Niçin kapıldı?”

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁶⁷

الْعِلْمُ حَيَاةُ الْإِسْلَامِ (أبو الشيخ عن ابن عباس)

(*El-ilmü hayâtü'l-islâm.*) “İlim İslâm'ın hayatıdır.”

Demin dedim ya, en öğrenilecek şey ilimdir. Din ilmi ama, dünya ilmi değil... Dünya ilmini de öğren, dünya ilimlerini öğrenmek zararlı değil, ama dinini öğren bir kere. Dinini öğren, ondan sonra dünyanı da öğren; yahut nasıl öğreneceksen öğren işte.

Ha bu ilim, dini ilim olmadığı için, bugün biz Avrupa'yı benimsedik. Her şeyi sanki gökten gelmiş gibi, her âdetlerini, her an'anelerini benimsedik. Bu kadar zamandır hocalarımız vaaz ede ede belki dilleri tükenmiştir, ama kimseye sakal bıraktıra-

³⁶⁷*Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.324, no:28944; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIV, s.361, no:14492; RE. 223/20.

mamıştır. Şimdi gençler bir sürü sakallandı ama sakala da benzer şey değil o... Sakal değil o, o Avrupa'nın taklitçisi, mukallit... İyi bir şey de değil.

Binâen aleyh bu içki denilen belâ, dünyanın ne zamanlarından beri ise insanlar müptela olmuşlar bu âdete, gidiyor bilir bilmez. Cenâb-ı Peygamber SAS bunu Allah-u Teâlâ'nın emri ile yasakladı. Allah-u Teâlâ'nın emri ile yasak oldu bu... Bu yasak üzerine müslümanlar o anda hepsini terk ettiler.

O günkü müslümanla bugünkü müslümanı ölçmenin imkânı yok... O günkü müslümanı ölçecek ölçüyle, bugünkü müslümanı ölçecek ölçü yok ortada... Hiçbir tarafımız benzemiyor müslümanlara bizim! Allah kusurlarımızı affetsin...

Peygamber SAS sadece söyledi; ne polis var, ne jandarma var, ne inzibat kuvveti var, ne başka bir kuvvet var. Yalnız söz.

“—Yapılacak!”

Herkes yapar.

“—Yok, yapılmayacak!”

Herkes vazgeçer.

Niçin? Bağlılık var Allah'ın Rasûlü'ne, o ne derse o oluyor.

“—E içki?”

“—Cenâb-ı Peygamber yasak dedi.”

İşte birkaç sene evvel buraya bir efendi geldi, 5-10 gün burada vaaz etti. Ankara'dan bir hocadır diyeyim. Hoca da değil ama meslek sahibi değil, fakat tedkikat yapmış din hakkında, güzel şeyler öğrenmiş. Onları da müslümanlara duyurmaya çalışıyor.

İçki hakkında burada güzel bir konuşma yaptı. Aleyhinde yani. Hatırımında da pek kalmadı. Fakat bugünkü bilgiler içkinin damlası vücut damarlarındaki, akyuvar-alyuvar dedikleri iki hücre var ya vücudumuzda... Onları birleştirmeye vesile oluyormuş. Bu ikisi birleşiyor, kalın damarlardan geçiyorlar, fakat ince damarlara geldi miydi tıkanıp kalıyorlar orada... Oradaki kan deveranına mânî oluyorlar, oradaki hücrelerin ölmesine vesile oluyorlar. Hayatları gidiyor onların... Onlar telafi oluyorsa da beyindeki tahribat kat'iyen telâfi olamıyor, gidiyor. Şuursuzluk, ahlâksızlık, envai çeşit şeyler buradaki hastalıklardan dolayı beynin muhakemesini yapamadığından ileri geliyor.

Şimdi doktora gidersen, “Karnım ağrıyor, başım ağrıyor, bilmem nerem ağrıyor...” dersin. Onların ilacı olan şeyi verir, iyileşirsin. Fakat bu iç tahribatı olan şeylerin iyileşme imkânı yok ki! Onu ancak Allah’ın Rasûlü’nün sözünü dinlemekle ve oradan uzaklaşmakla iyileştirebilirsin.

Şimdi size bir şey söyleyeceğim. İlim bambaşka bir şeydir, bir esrardır, esrar-ı ilahidir. Ona insanların aklını erdirmeye imkân yoktur.

Şimdi ben aynen söyleyeyim. Bugün bir misafirimiz var, Konya’dan Dr. Kemal Efendi.³⁶⁸ Doktordur, hem hafızdır hem mütehasstır. Sabahleyin misafir geldi. Diyor ki: ki:

“Arafat’ta başıma bir ağrı geldi ama dehşetli bir ağrı. Şaşırdım. Orada bir muhterem valide hanıma dedim ki:

‘—Her zaman biz size ilaçlar veriyoruz. Bu sefer de sen bana bir çare bul bakalım!’ dedim diyor.

‘—*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*’ dedi, ne okuduysa okudu, o anda başımdan ağrı gitti. Şaşırdım kaldım.” diyor.

Doktor olmasından dolayı söylüyorum yani. Ne esrar var burada! Karşında ilaç yok, bir şey yok. Yok ama bir hıfz denilen nefesin tesirine bak. Derhal geçti diyor. Hiçbir hap yok ki derhal geçirsin insanın hastalığını... Tedrici bir surette geçirirse geçirir. Günlerce ilaç alacaksın, para vereceksin, canın yanacak, miden bozulacak. İyileşirsen ne âlâ... “Ama o bir üfürdü, el-hamdü lillâh o anda geçti hastalığım!” diyor.

Arkasından, doktor Hümeýra Hanım³⁶⁹ var, bilirsiniz hepiniz

³⁶⁸ Dr. Ali Kemal Belviranlı, 1923 yılında Konya’da doğmuştur. Küçük yaşta hafız olmuş, 1933 yılında Kapı Camii de başhafız Ali Ulvi Kurucu ve Nuri Pişkin ile birlikte mukabele okumuştur.

1944 yılında Konya lisesini bitirmiş, aynı yıl girdiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden 1949 yılında mezun olmuştur. İngiltere’de dahiliye alanında uzmanlık eğitimi almış ve Konya’da dahiliye uzmanı olarak uzun yıllar mesleğini icra etmiştir.

İstanbul’da bulunduğu yıllarda musiki, edebiyat, hat, kıraat ve edebiyat alanlarında kendisini geliştirmiştir. 1951-53 yılları arasında 24 sayılı bir hacme ulaşan “İslam’ın Nuru” mecmuasını çıkartmıştır. 14 Eylül 2003 yılında Konya’da hayatını kaybetmiştir.

³⁶⁹ Dr. Ayşe Hümeýra Ökten, 1925 yılında İstanbul’da doğdu. Babası Osmanlı dönemi ulema sınıfından müderris ve felsefe hocası, imam hatip

belki, Celal Hoca'nın kızıdır, doktordur. O anlattı:

“Bir seferinde başım çok ağrıyordu, şiddetli bir ağrıya tutuldum. Medine-i Münevvere’de bir annemiz var, ismi Rabia’dır. Yaşlı bir kadındır, orada tavattun eder. Onlara mücavir derler.

‘—Kızım seni çok üzüntülü görüyorum, ne bu halin?’ dedi.

‘—Başımdan...’ dedim.

Elininin parmağını başıma koydu, okudu. Sonra bana sordu:

‘—Ağrı duruyor mu?’ dedi.

‘—Yok teyze bu tarafıma geçti.’ dedim.

Elini oraya koydu, okudu.

‘—Yok, tepeme geçti.’ dedim.

Elini tepeme koydu, okudu. Ağrı ensemden çıktı gitti.” diyor.

O da doktor, kendisi de burada; gidin sorun!

Allah affetsin kusurlarımızı...

Kur’an ilmiyle değişilecek hiçbir ilim yoktur. Kim değişirse Kur’an ilmini, o insanlıktan da İslâm’dan da çıkmış olur.

Şimdi bu içki içenlere Efendimiz diyor ki;

“—Seksen tane dayak vurun ona!”

Bu içkiyi içtiğinden dolayı sarhoş olmuş. Hangi içkiyi içerse içsin, şarap içmesi şart değil. Çeşit çeşit içkilerin adları var. Hangisi olursa, kendisini madem ki sarhoş etmiştir. Onu dövün, 80 tane dayak vurun! Mütenebbih olursa ne âlâ...

“—Tekrar yine içti.”

“—Bir daha dövün!”

“—Tekrar bir daha içti.

“—Bir daha dövün!”

mekteplerinin kurulmasında öncü Mahmud Celaleddin Ökten’dir. 1949 yılında İstanbul Tıp Fakültesi’nden mezun oldu. Cumhuriyet döneminin ilk tesettürlü doktorudur.

Kızılay tarafından 1953 yılında hacda görevlendirildi. Bu hadise Ayşe Hümeýra Ökten’in hayatında bir dönüm noktası oldu. Artık hayatı, İstanbul-Hicaz arasında geçmeye başladı.

1960 yılında Medine’de doktor olarak göreve başlar. Babasının da niyeti gerçekleşir ve Medine’ye birlikte giderler. O senenin Ramazan ve Hac dönemi bitince, baba bir rüya görür ve İstanbul’a dönmesi gerektiğini söyler. Türkiye’ye döner, İmam-Hatiplerin açılması için gayret eder.

Dr. Ayşe Hümeýra Hanım son yıllarında yılın ekseriyetini Medine’de geçiriyordu. 30.08.2020 tarihinde Medine’de 95 yaşında vefat etti.

“Üç defa dövdükten sonra baktınız ki adam olmuyor, dördüncü de öldürün! Onda hayır yok artık, kaldırın onun vücudunu ortadan.” buyuruyorlar.

Bu ilk İslâm devrinde tatbik olunmuş, sonra neshedilmiş. Yalnız Mâliki mezhebinde hâlâ câri...

“—Bu şiddet neden ileri geliyor?”

Diğer kimseler de buna özenmesinler, korksunlar yapmasınlar diye. Niçin? Hayatlarını ifnâ ediyorlar, ahlaklarını bozuyorlar.

“—Efendim bir kadehçik?”

“—Bir kadehi değil, damlası da haram!”

Damlası haram olan şeyi bir müslüman nasıl irtikap eder. Hem müslüman olsun, “Ben müslümanım!” davasında bulunsun, hem de Allah’ın yasak ettiğine cesaret etsin de onu içsin... Bu korkulacak bir davadır yani. Onun için, Allah cümle Ümmet-i Muhammed’i ve bizleri de muhafaza etsin...

O husustaki dava uzun... Allah şaraptan da, şarabın envai olan her çeşit sekir verici şeylerden de cümlemizi muhafaza etsin...

Ama sarhoşluk iki nevidir, diyorlar. Birisi, böyle içki içersin sarhoş olursun; bir de dünyaya dalar, ahireti unuttur, bir şekilde sarhoş olursun. Bu sarhoşluk öteki sarhoşluktan daha beterdir. Allah muhafaza etsin...

Bu sarhoşluk daha kötü... İşte ezan okunur, duymaz kulağı; Kur’an okunur, duymaz kulağı; vaaz olunur, duymaz kulağı... Söylersin, nasihat edersin, şunu söylersin bunu söylersin, kulağına girmez. İşi gücü dünya...

d. Müslüman Müslümana Silâh Çekerse...

Taberânî, Ebû Bekre RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷⁰

إِذَا سَلَّ الْمُسْلِمُ عَلَىٰ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ سِلَاحًا ، لَا تَزَالُ مَلَائِكَةُ اللَّهِ

³⁷⁰ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.23, no:39900; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.242, no:2122.

تَعَالَى تَلْعَنَهُ، حَتَّى يَشِيْمَهُ عَنْهُ (طب. عن ابي بكره)

RE. 50/3 (*Îzâ selle'l-müslimü alâ ahîhi'l-müslimi silâhan, lâ tezâlû melâiketu'llâhi teâlâ tel'anühû hattâ yeşîmehu anhu.*)

Sen duyur bu sözü tüm insanlara!

(*Îzâ selle'l-müslimü alâ ahîhi'l-müslimi silâhan*) “Bir müslüman müslüman kardeşine silâh çekerse, (*lâ tezâlû melâiketu'llâhi teâlâ tel'anühû hattâ yeşîmehu anhu*) o silâhını kınına koyuncuya kadar, Allah-u Teâlâ'nın melekleri ona lânet etmeye devam ederler.”

Müslüman kardeşine karşı silâhını çekmiş bir müslüman... İster bıçağını ister silahını... Bunu çeker çekmez, tekrar kınına sokuncaya kadar Allah'ın melekleri ona lânet ederler:

“—Sen nasıl insansın, Allah sana lanet etsin! Allah'ın rahmetinden uzak ol sen...” derler.

Allah'ın rahmetinden uzak oldu mu, yani balık sudan uzak olunca ne olur? Balık sudan uzak olunca ölür. Biz de rahmet-i ilâhî ile yaşıyoruz. Rahmet-i ilâhiyeden uzaklaştık mı, yandık.

Bu melek böyle dua ederse reddolur mu? Meleğin duası makbuldür.

Bugün artık âdet haline geldi. Gazetelerde okuyoruz:

“—Bugün filan yerde iki talebe ölmüş, filan yerde üç talebe ölmüş. Filan yerde şu ölmüş.”

Bu iş nasıl iş, nasıl vicdan? Aklımız da ermiyor yâni.

Allah kusurlarımızı affetsin...

El-hamdü lillâh çok iyi devirlerde yetiştik, büyüdük, bugün bu devir bize çok acı geliyor. Bizim yetiştiğimiz devirlerde böyle şeylerin hiçbirisi yok idi. Herkes kardeş kardeş sarılır, sevişir, öpüşür, koklaşırdı. E bugün herkes birbirine düşman...

“—Niçin öldürüyorsun müslüman kardeşini?”

Sevmediği için öldürüyor.

“—E nasıl olur müslüman birbirini sevmesin?”

Demek ki Müslümanlık ortadan kalkınca, böyle şeyler oluyor.

Beyrut'da iki taraf birbirini öldürüyor, duyuyoruz. Fakat bir tarafı müslüman, öbür tarafı gâvur diyorlar.

Bizim cinsimiz de bir, cibilliyetimiz de bir, memleketimiz de

bir. Nasıl oluyor da bu iş oluyor anlamıyorum.

Demek ki, insan korkunç bir mahlûk, başka kimselere de âlet olmaya kabiliyetli... Allah'ı unutup insan, her kötülüğü işliyor demek. Allah yolunda olsa, bunların hiçbirisi olmaz. Allah yolundan çıkınca hepsi oluyor. Çünkü, meleklerin lânetine uğruyor. Meleklerin lânetine uğradıktan sonra, bitti artık.

e. Ehl-i Kitabın Selâmına Karşılık Verilmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî ve İbn-i Mâce, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷¹

إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ
(ط. حم. خ. م. ت. ه. عن أنس)

RE. 50/4 (*Îzâ selleme aleyküm ehadün min ehli'l-kitâbi, fekülû: Ve aleyküm.*)

Hıristiyanlardan, yahudi veya nasara kim olursa olsun, geliyor, size (*Es-selâmü aleyküm*) diyor. Ona karşı verilecek cevap, (*Ve aleyküm*)'dür. Selâm lafzını veremeyiz onlara. Selâm, selamet istemek... Biz gâvurun selametini hiçbir zaman isteyemeyiz. Gâvurun selâmetini isteyemediğimiz için (*Ve aleyküm*) der bırakırız. Allah kusurlarımızı affetsin...

Yani bu cihetle söylenecek çok sözler var ama artık sizin idrakınıza bırakırız onları. Bu gavurlar sevilecek hiçbir mahlûk değildirler. Allah'ın kullarıdır. Yılan da Allah'ın mahlûku, kurt da Allah'ın mahlûku, kelb de Allah'ın mahlûku, Allah yaratmış. Evet onların vazifeleri başka ama gâvuru da Allah yaratmıştır. Yaratmıştır ama zararlı bir mahlûktur.

f. Komşuların Şahitliği

³⁷¹ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.112, no:3223; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.100, no:3687; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.144, no:12489; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.426, no:3114; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.442, no:26274;

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.123, no:25297; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.243, no:2124.

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce, Taberânî ve Beyhakî Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷²

إِذَا سَمِعْتَ جِيرَانَكَ يَقُولُونَ: قَدْ أَحْسَنْتَ، فَقَدْ أَحْسَنْتَ؛ وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ

يَقُولُونَ: قَدْ أَسَأْتَ، فَقَدْ أَسَأْتَ (حم. ه. طب. ق. عن ابن مسعود؛

ه. عن كلثوم الخزاعي)

RE. 50/5 (*İzâ semi'te cîrâneke yekûlûne: Kad ahsente, fekad ahsente; Ve izâ semi'tehüm yekûlûne: Kad ese'te, fekad ese'te.*)

Adamcağızın birisi gitti:

“—Yâ Rasûlallah! Ben iyi bir adam mıyım, kötü bir adam mıyım; nasıl bileyim kendimi?” dedi.

Ne dersiniz ona şimdi?

Bakın, Cenâb-ı Peygamber'in cevabı ne güzel:

(*İzâ semi'te cîrâneke yekûlûne: Kad ahsente*) “Komşularının, ‘İyi yaptın!’ dediklerini işitmişsen, (*fekad ahsente*) bil ki iyisin. (*Ve izâ semi'tehüm yekûlûne: Kad ese'te*) Eğer onların ‘sen kötü yaptın’ dediğini duymuşsan, (*fekad ese'te*) bil ki sen kötüsün...”

Ama her komşu değil ha! Sulehâdan olan, yaşlı başlı, namazlı niyazlı müslüman seni beğeniyorsa, “Ne güzel adam!” diyorsa, sen güzel bir adamsın. Eğer o iyi insanlar, komşuların senin aleyhinde konuşuyorlarsa; sen de kötü adamsın.”

Kendini ona göre ayarla. Komşularına sevdik kendini, komşularının iyiliğini iste. Komşularına karşı hiçbir zarar yapma! Bazı komşu maalesef çirkef olur, ahlâkı bozuktur, dili bozuktur, şudur budur ama idare senin elindedir. Sen ona uyma, ona cevap vereceğim diye hiç uğraşma. Sükût et, o alsın dersini...

³⁷² Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.I, s.402, no:3808; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.193, no:10433; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.223, no:2982; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.125, no:20183; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.306; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.285, no:526; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.8, no:19749; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.480, no:17963; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.43; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

g. Taun Olan Yere Girmeyin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim ve Neseî, Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan; Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî ve Müslim, Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan; Taberânî, Zeyd ibn-i Sâbit RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SES Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷³

إِذَا سَمِعْتُمْ بِالطَّاعُونَ بِأَرْضٍ، فَلَا تَدْخُلُوا عَلَيْهِ؛ وَإِذَا وَقَعَ وَأَنْتُمْ بِأَرْضٍ
فَلَا تَخْرُجُوا مِنْهَا فِرَارًا مِنْهُ (ط. حم. م. ن. خ. عن أسامة بن زيد،
حم. م. ن. خ. م. عن عبد الرحمن ابن عوف؛ د. عن ابن عباس؛ طب.
ض. عن زيد بن ثابت؛ ط. وابن خزيمة عن سعد)

RE. 50/6 (*İzâ semi'tüm bi't-tàuni bi-ardin, felâ tedhulû aleyhi; ve izâ vekaa ve entüm bi-ardin, felâ tahrucû minhâ firâran minhu.*)

Şimdi bugün karantina var ya, bak karantinayı nasıl tarif ediyor Cenâb-ı Peygamber:

(*İzâ semi'tüm bi't-tàuni bi-ardin*) “Bir yerde veba olduğunu işittiğinizde, (*felâ tedhulû aleyhi*) oraya girmeyin! (*Ve izâ vekaa ve entüm bi-ardin*) Siz bir yerde iken orada veba zuhur etmişse, (*felâ tahrucû minhâ firâran minhu*) kaçmak için oradan çıkmayın!”

Siz duydunuz: Filân yerde tâun denilen veya kolera dediğimiz salgın hastalık var, duyuyorsunuz. Gerek memleketiniz olsun

³⁷³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.145, no:4897; Zeyd ibn-i Sâbit RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.XVIII, s.2, no:5287; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.206, no:21846; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.376, no:6349; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.156, no:147; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.378, no:769; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.397, no:2575; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.208, no:21860; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.158, no:848; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.290, no:2209; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

gerek başka bir memleket olsun, işiniz de var orada, gideceksiniz. Sakın ha oraya girmeyin!”

Yahut da bulunduğunuz memlekette bu hastalık türedi, sürülerle insan her gün ölüyor. “Ben de ölürüm!” korkusuyla oradan kaçmayın! Kaçıp da o hastalığı başka yere bulaştırmayın. Ölürsen ölürsün, ecelin gelirse gidersin. Ecelin gelmezse, bir şey olmaz. O kadar. Bütün memleket ölmüyor ya... Ölen ölüyor, bütün memleket ölmüyor ki.

Geçenlerde Mısır’da oldu bu hadise, epey bir sene evvel, 25 bin kişi ölmüş birkaç gün içerisinde. Eh bütün Mısır’da bu kadar milyonlarla insan var. Eğer bu öldürücü olsaydı hepsini öldürmesi lazımdı. Olmadı, eceli gelen gider. Onun için sen korkup da kaçma! Ecelin geldiyse, şehid olarak gidersin; ecelin gelmediyse, bir şey olmaz.

h. Veba Olan Yere Girmeyin!

Taberânî, Abdurrahman ibn-i Avf RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷⁴

إِذَا سَمِعْتُمْ بِهَذَا الْوَبَاءِ بِلَدٍ ، فَلَا تَقْدُمُوا عَلَيْهِ ؛ وَإِذَا وَقَعَ وَأَنْتُمْ بِهِ ،
فَلَا تَخْرُجُوا فِرَارًا مِنْهُ (طب. عن عبد الرحمن بن عوف)

RE. 50/7 (*Îzâ semi'tüm bi-hâze'l-vebâi bi-beledin, felâ takdemû aleyhi; ve izâ vekaa ve entüm bihî, felâ tahrucû firâran minhü.*)

Burada ismini söyledi, veba... Bizim de bildiğimiz veba denilen hastalık.

(*Îzâ semi'tüm bi-hâze'l-vebâi bi-beledin*) “Şu vebanın bir ülkede olduğunu duyarsanız, (*felâ takdemû aleyhi*) onun üzerine gitmeyin! (*ve izâ vekaa ve entüm bihî*) Siz orada iken vaki olmuşsa, (*felâ tahrucû firâran minhü*) ondan kaçmak için o yerden çıkmayın! Orada kalın, hastalığı etrafa yaymayın! Yani hüküm-ü

³⁷⁴ Taberânî, *Mu'cemül-Kebîr*, c.I, s.131, no:270; İbn-i Hibbân, *Sikât*, c.II, s.215; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.80, no:28453; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.259, no:2155.

ilâhîye razı olun!”

i. Gök Gürleyince Allah'ı Zikredin!

Taberânî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷⁵

إِذَا سَمِعْتُمُ الرِّعْدَ فَادْكُرُوا اللَّهَ، فَإِنَّهُ لَا يُصِيبُ ذَا كِرًا
(طب. عن ابن عباس)

RE. 50/8 (*İzâ semi'tümü'r-ra'de fe'zküru'llàhe, feinnehu lâ yüsübü zâkiran.*)

(*İzâ semi'tümü'r-ra'de fe'zküru'llàhe*) “Gök gürültüsü işittiğinizde Allah'ı zikredin!”

Gök gürlüyor, şimşekler çakıyor. Böyle korkulu bir hal olduğu vakitte, “Allah... Allah... Allah... Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah, Lâ ilâhe illa'llah... Sübhàna'llàh... Sübhàna'llàh... Sübhàna'llàh...” deyin!

Gök gürültüsü ile ilgili ayeti okuyun:

وَيَسْبِحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ
فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ (الرعد: ١٣)

(*Ve yüsebbihu'r-ra'du bi-hamdihî ve'l-melâiketü min hîfetihî ve yürsilü's-savâika feyusübü bihâ men yeşâü.*) [Gök gürültüsü Allah'ı hamd ile tesbih eder. Melekler de onun heybetinden dolayı tesbih ederler. Onlar, Allah hakkında mücâdele edip dururken, Allah yıldırımlar gönderip onlarla dilediğini çarpar.] (Ra'd, 13/13)

Bunu herkes bilmez ama *Süphanallah* demesini herkes bilir.

³⁷⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.164, no:11371; Taberânî, *Dua*, c.I, s.304, no:982; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.266, no:1031; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.156, no:15209; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.252, no:2141.

(*Feinnehu lâ yüsübü zâkiran*) “Çünkü o ateş, şimşek Allah’ı zikreden adamların üzerine gelmez.”

Gafildir, kim bilir ne ile meşguldür; gelir onu yakar.
Allah muhafaza...

j. Gök Gürleyince Tesbih Edin!

Ebû Dâvud, Abdullah ibn-i Ca’fer Rh.A’ten rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷⁶

إِذَا سَمِعْتُمُ الرِّعْدَ فَسَبِّحُوا ، وَلَا تَكْبُرُوا (د. في مراسيله
عن عبيد الله بن أبي جعفر مرسلًا)

RE. 50/9 (*Îzâ semi’tümü’r-ra’de fesebbihû, ve lâ tükebbirû.*)
(*Îzâ semi’tümü’r-ra’de fesebbihû*) “Gök gürültüsü işittiğinizde Allah’ı tesbih edin! “*Sübhâna’llah... Sübhâna’llah... Sübhâna’llah...*” deyiniz. (*Ve lâ tükebbirû*) “Tekbir getirmeyin! *Allàhu ekber, Allàhu ekber* demeyin.”

Bak bu da Cenâb-ı Peygamber’in bir emri.

“—Ne fark eder canım, o da Allah’ın ismini anmak, beriki de anmak?”

E oraya aklımız ermez! Cenâb-ı Peygamber böyle demiş. Pekiyi, öyleyse biz de Cenâb-ı Hakk’ı tesbih ederiz. Ayetin manasını biliyorsak, ayeti okuruz. Bilmiyorsak *Sübhâna’llah* deriz.

k. Horozun Ötmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud ve Tirmizî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷⁷

³⁷⁶ Ebû Dâvud, *Merâsîl*, c.II, s.106, no:531; Abdullah ibn-i Ca’fer Rh.A’ten.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.156, no:15208; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.252, no:21452.

³⁷⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.XI, s.82, no:3058; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.262, no:4908; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.361, no:3381; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.301, no:4438; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.420, no:30424; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I,

إِذَا سَمِعْتُمْ أَصْوَاتَ الدِّيَكَةِ ، فَسَلُّوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ، فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا ؛ وَ
 إِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْحَمِيرِ ، فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ، فَإِنَّهَا رَأَتْ شَيْطَانًا
 (حم. خ. م. د. ت. عن أبي هريرة)

RE. 50/10 (*İzâ semi'tüm asvâte'd-dîketi, feselu'llâhe min fadlihî, feinnehâ raet meleken; ve izâ semi'tüm nehîka'l-hamîri feteavvezû bi'llâhi mine's-şeytânî, feinnehâ raet şeytânen.*)

(*İzâ semi'tüm asvâte'd-dîketi, feselu'llâhe min fadlihî*)
 Horozlarımız vardır ya, “Üürüü... Üürüü...” diyerek öterler.
 “Horoz sesleri işittiğinizde Allah’ın fazlından isteyin! (*Feinnehâ*)

s.423, no:1236; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.234, no:10780; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.128, no:6254; Taberânî, *Dua*, c.I, s.557, no:2006; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.188, no:418; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.267, no:1037; Mizzî, *Tehzibü'l-Kemâl*, c.V, s.31; Ebû Hüreyre RA'dan.

raet meleken) O öttüğü vakitte o bir meleği görür de öyle öter.”

Semada böyle horoz şeklinde bir melek vardır. O öter, onun ötüşü ile birlikte bütün horozlar da öter. Saatleri vardır onların, bu saatlerde mutlaka öterler horozlar. İşte sabahı da onlar bize bildirir. Bilmem kaçınıcı ötüş de sabah olur derler. Bu ötüş de sabah olmuştur artık, herkes kalkar namaza gider. Şimdiki gibi saatler yok, hoparlörler yok bize duyursun. O horozların seslerini eski büyük hanımlar bilirler. Üçüncü ötüş, dördüncü ötüş der, artık sabah olmuştur der.

İşte o melek gökte ötüyor. O gökteki ses uyaraktan onlar da Cenâb-ı Hakkı tesbih etmek için öterler.

(*Ve izâ semî'tüm nehîka'l-hamîri*) “Siz eşeklerin anırmasını duyarsanız...”

Hamîr, merkebin cemi olarıktan gelmiştir. Merkez seslerini duydunuz mu, anırma deriz ya. Anırmaya başladığı vakitte hiç de hoş değildir o hayvanın sesi... “Onu işittiğiniz vakitte, (*feteavvezû bi'llâhi mine'ş-şeytâni*) şeytanın şerrinden Allah'a sığının! (*Feinnehâ raet şeytânen*) O da şeytanı görmüştür de ondan bağırır. Sığının Allah'a diyerekten, o da bizi ikaz eder.”

1. Her Şeyi Göremeyiz

İbnü's-Sünnî ve Ebû Ya'lâ, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷⁸

إِذَا سَمِعْتُمْ نَهَيْقَ حِمَارٍ، وَنَبَاحَ كَلْبٍ، وَصَوْتَ دَيْكٍ بِاللَّيْلِ، فَتَعَوَّذُوا
بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهُمْ يَرُونَ مَا لَا تَرُونَ (ابن السني، ع. عن
أبي هريرة)

³⁷⁸ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.187, no:6296; İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.92, no:311; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.302, no:4439; Abdürrezzak, *Musannef*, c.X, s.420, no:30425; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.350, no:1157; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.11; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

RE. 50/11 (*İzâ semi'tüm nehîka himârin, ve nübâha kelbin, ve savte dîkin bi'l-leyli, feteavvezû bi'llâhi min şerri's-şeytâni; feinnehüm yeravne mâ lâ teravne.*)

(*İzâ semi'tüm nehîka himârin, ve nübâha kelbin, ve savte dîkin bi'l-leyli*) “Geceleyin merkep anırması, köpek havlaması veya horoz sesi işittiğinizde, (*feteavvezû bi'llâhi min şerri's-şeytâni*) şeytanın şerrinden Allah'a sığının! (*Feinnehüm yeravne mâ lâ teravne*) Çünkü onlar sizin görmediklerinizi görürler.”

Demek ki Allah-u Teâlâ neler yaratmış! Bizde bir göz var ama bizim gözümüz onların gözünden aşağı demek ki... Onlar bizim göremediklerimizi görüyorlar.

E hayvandır o?

Hayvanın görmesi ile bizim görmemiz elbette bir değildir. Daha iyisini, daha güzelini, daha incisini görmek isteriz ama kabiliyetimiz o kadarmış, Allah bize o kadarını gösteriyor. Biz onların gördüklerini görsek, belki hayatımızda yaşamamız da mümkün olmaz. Çeşitli şeylere kapılırız. Onun için bize Allah onları göstermiyor.

Çünkü bu göze bir karar vermiş Allah celle ve alâ. O kararın altındakini de göremez üstündekini de göremez. O karar içerisinde olan şeyleri görür.

“—E hepsini görseydik?”

Hepsini görseydik dayanamazdık.

Allah-u Teâlâ'nın o da bir lütfudur bize ki, ancak bize lazım olan miktarını bize vermiş.

Kulağımız da öyle. Her sesi kulağımız duyamaz. İşte mesela radyolarımızdaki ses mevcuttur. O makineye lüzum kalmadan onu pekâlâ duyabiliriz. Ama Cenâb-ı Hak o kabiliyeti vermemiş. Çünkü her sesi duysak, rahat edemeyiz.

Ama radyomuzu iki dakikalık, 10 dakikalık bir zaman açıyoruz, ondan istifade ediyoruz. Ama her an için kulaklarımız öyle dolu olsa, rahat edemezdik. Onun için ancak ihtiyacımız olan şeyleri duymak için o miktarı vermiş.

m. Huylar Zor Değişir

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebü'd-Derdâ RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷⁹

إِذَا سَمِعْتُمْ بِجِبَلٍ زَالَ عَنْ مَكَانِهِ ، فَصَدَّقُوا ؛ وَإِذَا سَمِعْتُمْ بِرَجُلٍ
تَغَيَّرَ عَنْ خَلْقِهِ ، فَلَا تُصَدِّقُوا ؛ فَإِنَّهُ يَصِيرُ إِلَى مَا جِبَلٌ عَلَيْهِ
(حم. عن أبي الدرداء)

RE. 50/12 (*İzâ semi'tüm bi-cebelin zâle an mekânihi, fesaddakù; ve izâ semi'tüm bi-racülin tegayyera an hulûkihi, felâ tesaddakù; feinnehû yasîru ilâ mâ cübile aleyhi.*)

(*İzâ semi'tüm bi-cebelin zâle an mekânihi*) “Bir dağın yerinden ayrıldığını işitirseniz, (*fesaddakù*) tasdik edin!”

“—Yâ burada bir dağ vardı, ne oldu bu dağa?”

Eh işte insanlar oya oya bitirdiler o dağı, dağ gitti ortadan.

(*Ve izâ semi'tüm bi-racülin tegayyera an hulûkihi*) Amma bir adamın ahlâkını değiştirdiğini duyarsanız, (*felâ tesaddakù*) o sözü tasdik etmeyin! (*Feinnehû yasîru ilâ mâ cübile aleyhi*) Zira insan cibilliyeti üzerine olmakta devam eder.”

Bir iş tasarlıyor, yankesici, hırsız, ayyaş... Bunun için deseler ki size:

“—Hırsızlıktan vazgeçmiş bu adam!”

İnanmayın! İnsanın hilkatini değiştirmek imkânı yok, inanmayın ona... Dağın değiştirdiğini işitirseniz inanın, insan tabiatından vazgeçti derlerse, inanmayın!

Tabiat iki kısım: Bir kısmı, hilkaten yaratılış vardır insanda, o hilkaten yaratılıştaki huyu neyse odur. Bir de tabiat-ı sâniye dedikleri kendimizin kazandığı bir tabiat vardır. Meselâ, sabahleyin çay içmeden yapamayız, kahve içmeden yapamayız, sigara içmeden yapamayız. Bu tabiat-ı saniye oluyor. Bize iyi bir yerleşiyor, bu yerleşmeden kurtulmak mümkün olmuyor artık.

İşte gözümüzün önünde bugünkü durumlar. Herkes bilir ki sigara fenadır. Şimdi Avrupa'da satılan sigara paketlerinin

³⁷⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.443, no:27539; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.402, no:11827; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.440, no:7349; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.257, no:2151.

üzerine devlet emretmiş, “Bu sıhhatinize zararlıdır, içmeyin.” diye yazılı... Herif onu okuya okuya alıyor, fıs fıs diye içiyor. “Senin zararından bana ne, ben içeceğim bunu!” diyor.

İçkisi de böyle... İçkinin zararını sanki doktorlar bilmiyor mu? Biliyorlar ama iptila işte, bir kere o satılıyor.

Ondan sonra çeşitli fena ahlâklar var. Bu ahlâklara müptela olan insanlar, onlardan kurtulmanın çaresini bulamaz. Ancak ve ancak Allah-u Teâlâ'nın inayeti ve hidayeti vasıtasıyla kurtulursa ne âlâ...

Tevbe eder, istiğfar eder, Allah-u Teâlâ'nın emirlerine ittibâ eder. Biraz da riyazetlere devam eder. Derken, bakarsın o kötülük unutulur. Hiç olmazsa 40 günde derler.

“—Şimdi bunu burada duyduk ya, öyleyse biz hiç uğraşmayalım! Demek ki hepimizin tîneti neyse o...”

Yok öyle değil.

Şimdi doğan kuşu var, meslâ... Tazı köpekleri var, yerdeki hayvanları kovalar, tutar, avcıya getirir. Kuşların da böyle avcıları var... Doğan gibi, Şahin gibi... Bunlar yırtıcı hayvanlardır. İnsanın yanına sokulmazlar kat'iyen. Fakat bunu yavru iken yakalar avcı, getirir evine. Onu karanlık bir odaya kapatır, onu odada 40 gün besler. Ama dışarıdan hiç kimseye göstermez. Hep kendi girer içeriye. Yedirir, avını verir, yemini verir, sesine de alışır o kuş, ona da alışır. 40 gün sonra omuzuna bindirir onu, gider bir kuşların olduğu meydana, ona kuşu gösterir, pırrrr diye gider, kuşu yakalayıp getirir adama...

Bu yabani bir hayvandı. Demek ki 40 günlük bir riyazet bunu yola getirdi. Hayvanı yola getiren, insanı getirmeyen mi dersin?

Sahibine teslim ol, sen de onun sözünden dışarıya çıkma! Bak, 40 gün içerisinde sen de bir melek olursun vesselam.

Allah affetsin kusurlarımızı...

Bugün insanlar çok bildiklerinden dolayı çok da yanılıyorlar.

“—Ben biliyorum, Kur'an'ın manasını da biliyorum!” diyor. “İşte şeriat bana kâfidir, tarikate ne lüzum var?” diyor, kıyameti koparıyor. Ne yapacaksınız, ne diyeceksiniz şimdi?

Allah affetsin kusurlarımızı... O alıştığı tînetten insan bir türlü vazgeçemez. Onun da huyu budur.

n. Doğu Tarafından Birtakım İnsanların Çıkması

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸⁰

إِذَا سَمِعْتُمْ بَنَاسٍ يَأْتُونَ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ أَوْ كُورِهَا يَعْجَبُ النَّاسُ مِنْ
زِيهِمْ فَقَدْ أَظَلَّتِ السَّاعَةُ (نعيم بن حماد في الفتن عن حفصة)

RE. 50/15 (*İzâ semi'tüm bi-nâsin ye'tûne min kıbeli'l-meşriki ev küverihâ, ya'cebü'n-nâsü min ziyyihim, fekad ezalleti's-sâatu.*)

“Doğu tarafından, maşrik tarafından, kıyafetlerini hayretle karşıladığınız veya kıyafetlerini görüp hayran kaldığınız, birtakım insanların geldiğini duyarsanız bu tarafa doğru; işte o zaman kıyametin yakın olduğunu anlayın.”

Cenâb-ı Peygamber bunu Medine’de söylüyor:

“Bir vakit buraya şarktan veya şarkî memleketlerden birtakım insanlar gelecek. Hacı olmak için veyahut ziyaret için, şu için bu için. Fakat bakacaksınız ki onların kalıpları, kıyafetleri sizin çok hoşunuza da gidecek, taaccüp de edeceksiniz. ‘Bu nasıl kıyafet, daracık bir pantolon giymiş, bir ceket giymiş üzerinde, başı şöyle şu şekilde filan. Oo nasıl olur bu?’ diye taaccüp edeceksiniz. İşte biliniz ki artık kıyamet yakındır.”

Şimdi bizim bu esvaplarımız hiçbir surette beğenilir bir esvap değil ama bugün hepimiz onun aşığı da olduk, esiri de olduk. Bu çeşit olmazsa giymeyiz. Terziyi de üzeriz, “Olmadı şurası şöyle burası böyle.” deriz. E müslümanın dedelerimizden kalma bir kıyafeti vardı. İşte şalvarlarımız, latalarımız, hepimizin bellerinde kuşaklar, başlarında sarıkları... Sarık olmasa da işte bir şeyler sararlardı. Kimin ne olduğunu başındaki şeyden anlardın. Onların hiçbirisi bugün kalmadı.

Bu nedir? Medeniyet esvabı. Avrupa’dan almışız bunu. Bu bize yakışır bir şey değil ki! Bak, kıyametin yakın olduğunu anla diyor.

o. Muhammed İsmi Mübarektir

³⁸⁰ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.228, no:38507; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.258, no:2154.

Deylemî Câbir RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸¹

إِذَا سَمِيتُمْ مُحَمَّدًا ، فَلَا تَجْهَوُهُ ، وَلَا تَحْرِمُوهُ ، وَلَا تَقْبَحُوهُ ؛ بورك
في محمد ، وفي بيت فيه محمد ، وبمجلس فيه محمد (الديلمي
عن جابر)

RE. 51/1 (*İzâ semmeytüm muhammeden, felâ tücebbihûhü, ve lâ tüharrimûhü, ve lâ tükabbihûhü; bûrike fî muhammedin, ve fî beytin fîhi muhammedün, ve bi-meclisin fîhi muhammedün*)

(*İzâ semmeytüm muhammeden, felâ tücebbihûhü*)
“Çocuğunuza ‘Muhammed’ ismini koyduğunuz zaman, artık onu küçümsemeyin; (*ve lâ tüharrimûhü*) onu mahrum etmeyin, (*ve lâ tükabbihûhü*) onu çirkin görmeyin! (*Bûrike fî muhammedin*) Allah, Muhammed adına mübareklik vermiştir; (*ve fî beytin fîhi muhammedün*) içinde Muhammed olan evde, (*ve bi-meclisin fîhi muhammedün*) içinde Muhammed bulunan mecliste bereket vardır.”

Geçen gün pek çok hoşuma gitti. Şimdi sorarız:

İsmi ne?

“—Memet...”

Memet diye bir ad yok yani. Ahmed’i söyleriz de Mehmet’i söylerken Memet deriz. Halbuki Muhammed denir. Muhammed de aynı addır, fakat telafuzu hatalı konuşuruz. Bu ekseriyetle Memet isminde böyle hatalı konuşmalar vardır.

Dedi ki o arkadaşı:

“—Biz Muhammed demeyiz, hürmeten demeyiz. Çünkü Muhammed’e layık değiliz. Onun ümmetiyiz ama onun yolunda değiliz ki! Onun dediklerini tutmuyoruz ki! Onun için Muhammed

³⁸¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.340, no:1354; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.421, no:45220; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.264, no:2164.

diyerek demiyoruz, hürmeten demiyoruz. Liyakatsizliğimizden demiyoruz.”

Halbuki bir kaynatamız vardı, onun da oğlunun adı Mehmet'ti. O hep, “Muhammed!” diye çağırırdı.

Arabistan'da da hep Muhammed diye çağırırlar birbirlerine.

“—Yâ Hacı Muhammed!”

Dün bir misafir geldi Cezayir'in garbî kısmından, garbî Cezayir'den.

“—Bizde Muhammed ismini yalnız söylemezler. Yâ seyyidî Muhammed! Yâ Seyyidî! Yâ Mevlâya Muhammed! Böyle sıfatla söylerler ki, hürmete daha layık bir şekilde olsun.” dedi.

Binâen aleyh, siz çocuğunuza Muhammed ismini koyduğunuz zaman, onu cehle atfedip, onu zelil edecek bir harekette bulunmayın! Onu beğenmemelik etmeyin, onu hor hakir görmeyin!

Hatta tokat vururuz çocuklara... Bu Muhammed ismini taşıyan çocuklara onu da yapmayın! Acı söylemeyin, kötü söylemeyin, fena söylemeyin, tahkir de etmeyin!

Muhammed SAS Efendimiz'e hürmeten o çocuğa iyi muamele edin! İsmine hürmeten büyükse de yine iyi muamele edin, küçükse de yine iyi muamele edin!

Muhammed ismini taşıyanlara Cenâb-ı Peygamberin şefaati hassası olacak; bir... İkincisi, Muhammed isminde bir mübareklik vardır.

Dün bize Ankara'dan “*Bâreka'llâh*” yazan bir levha yollamışlar. Rahmetlik oldu bir hattat efendi vardı, onun yazısı imiş. Onu güzel bir şekilde matbaada basmışlar.

O levhanın altında da yazmış: Bu barekallah eskiden düğünlerimiz de şurada burada hediye verilirdi. “Allah mübarek etsin izdivacınızı, evinizi yahut şununuzu bununuzu...” diye. Yapılan dükkânı açma da, ev yaptırma da bunlar hep asılırdı duvarların kapıların üzerine: (*Bâreka'llâh*) “Allah mübarek etsin evinizi!” diyerekten.

Bu mübarekliğe aklımız ermez, her şeye aklımızın ermediği gibi. Bu mübarek lafzı çok kıymetlidir. Azıcık bir yemek mübarek ise çok insana yeter. Çok insana yeter ve artar da.

“—Zaten bu bir kişiyi doyurmaz ya. Bak burada 10 kişi olduk şimdi, bunu nasıl yetireceğiz biz?”

Allah'ın ona mübarekliği erişti ise, bu ona da yetecek artacak bile...

Sonra bir nümune söyleyeyim, çok nümunesi var ya:

Cenâb-ı Peygamber SAS zamanında Hendek muharebesi oldu. Hendek muharebesinde düşman geliyor, çok kalabalık. Dövüşmeye imkân yok onlarla...

Selman-ı Farisi'nin tavsiyesiyle:

“—Hendek kazalım, düşman geçemesin içeriye. Geçmek isteyenleri de atarız öldürürüz, belasını bulur.” dediler.

Karar verdiler, hendek kazılıyor. Açlık var, yemek yok... Zaten bir hurmaları var o mübareklerin... O da yok, bitmiş. Üç gün hendek kazmakla meşguller, üç gün aç... Aç açına düşman gelecek korkusu ile mütemadiyen hendek kazıyorlar.

Şimdi hacılarımız hendek denilen yere ziyarete giderler ama şimdi ondan eser kalmamış. Yani biz âsâr-i âtika diye birçok şeyleri muhafaza ederiz. Onlar bunu yapamamışlar. Eğer bugün o hendekler meydanda kalsaydı, onları gördükçe ashab-ı kirama karşı çok hayretlere düşerdik.

Peygamber SAS, o da çalışıyor ashabı kiramın arasında.

Câbir denilen zât acıdı, hanımına dedi ki:

“—Yâhu bir şey hazırla da, hiç olmazsa Cenâb-ı Peygamberi ve birkaç arkadaşını çağıralım da doyuralım!”

“—Pekiyi!” dedi hanımı...

Bir keçileri varmış, işte biraz da ekmeği varmış hanımın. Onları pişirerek yemek hazırlamış.

Câbir RA gelmiş demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah! Üç gündür açsınız. Evde bir parça bir yemek hazırlamışlar. Ebû Bekir’i, Ömer’i filan alın da birkaç kişiyle buyurun fakirhaneye, bir yemek yiyelim!” demiş.

Cenâb-ı Peygamber de, 300 küsur arkadaşı varmış onun Hendek kazarken... Onlara seslenmiş:

“—Buyurun, Câbir bizi yemeğe davet ediyor.” demiş.

Bırakmışlar hendeği, hepsi aç çünkü, koşmuşlar Câbir’in evine...

Cabir’in ödü patlamış;

“—Eyvah, ne olacak bu? 300 kişiye nereden ne yetiştireceğiz?”

Tenbih etmiş Efendimiz:

“—Ben gelmeyince sofraya yemek koymayın!”

Cenâb-ı Peygamber oturmuş kazanın başına, tencereden almış, sahana koymuş; tencereden almış, sahana koymuş... Ekmekten koparmış sofraya koymuş; 300 kişi doymuş. Bakmışlar ki tenceredeki yemek de duruyor, ekme de duruyor;

“—Onu da komşularınıza dağıtın!” demiş.

Müsbettir bu, olan hadise... Allah cümlemizi affetsin...

Bir ikincisini daha söyleyeyim. Bir muharebeye gidildi, Tebük olsa gerek. Ashabı kiramın yiyecekleri tükendi, yok yiyecek. Bazılarında var, bazılarında da yok. Rasûl-i Ekrem Efendimiz bir çuval, yaygı yaydırdı, dedi ki:

“—Herkes neyi varsa getirsin!”

Nesi varsa herkes o yaygının üzerine döktü. Efendimiz SAS o yaygı üzerinden ashab-ı kirama bir avuç, iki avuç dağıttı.

Ebû Hüreyre olsa gerek, hatırımda kaldığına göre, ona isabet eden, Peygamber SAS dünyadan ahirete göçtü, Hz. Ebû Bekir göçtü, Hz. Ömer göçtü, hâlâ ona Rasûl-i Ekrem’in verdiği hurma onda duruyor.

Onun için, yemeklerinizi yerken, “*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm.*” demeyi unutmayın! Hepiniz desin küçüklerle beraber. Allah-u Teâlâ’ya şöyle gönlünüzü bağlayarak...

Bunda çok kabahatimiz var. Gâvurların da mesela bugün, yemeklerine duasız oturmadıklarını duyuyoruz. Onlar da kendilerince Allah-u Teâlâ’nın nimetine şükretmek için bir dua yaparlar yemekten evvel... Onlarınkı yemekten evvel, biz yemekten sonra yaparız.

Yemekten sonra bir de 40 lokma diye bir tabir var, o da İbrahim AS’ın sünnetine iktidâendir. Peygamberimiz yemekten sonra yapmış duayı, İbrahim AS da yemekten evvel yapmış duayı. İkisini cem etmek üzere, yemekten sonra madem ki bir şeyler yiyeceğiz. İbrahim AS’ın da sünneti yerine gelsin diyerek. Kırk lokma değildir de o, sünnet yerine gelsin diyerektendir.

Binâen aleyh onların bu âdetlerini bugün unutmuş şekildeyiz, birçok evlerde yemek duası bilmezler. Yemek duası yapmasını bilmez, hemen oturur sofraya karnını doyurur kalkar gider.

Bu olur mu hiç? İnsana yakışmaz yani. Bu nimeti bir veren var. Hatta hayvanat bile yediğinin kıymetini bilir, o da haliyle Allah’a şükreder. Hayvanat da haliyle; “Çok şükür beni doyurdun, kandırdın yâ Rabbi!” diyerekten Allah’a şükreder.

Çünkü Allah-u Teâlâ o kuvveti bize vermese, Allah esirgesin ağzımız işlemese, midemiz işlemese ne yaparız?

Çok şükür her nimet de pek mebzûldür şimdi. Bizim çocukluğumuzda bilemediğimiz, bulamadığımız bir sürü nimet bugün mebzûlen var... Çünkü vasıtalar çoğaldı. Meselâ Adana’dan bir mahsul gelemezdi buraya. Tâ 15-20 günde, bir ayda buraya ne gelir, hepsi erirdi. E şimdi kışın da var, yazın da var. Çünkü getiriyorlar her şeyi... Çok mebzûl. Bundan dolayı çok şükür edilmesi lazım, çok şükretmek lazım!

Allah kusurlarımızı affetsin... Çok şükreden bahtiyar kullarının arasına cümlemizi kabul eylesin inşaallah...

ö. Namazda Şeytanın Vesvese Vermesi

Abdürrezzak, Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸²

إِذَا شَبَّهَ عَلَى أَحَدِكُمُ الشَّيْطَانَ، وَهُوَ فِي صَلَاتِهِ، فَقَالَ: أَحَدَّثْتُ!
فَلْيَقُلْ فِي نَفْسِهِ: كَذَبْتُ! حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا بِأَذْنِيهِ، أَوْ يَجِدَ رِيحًا
بِأَنْفِهِ، وَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلَمْ يَدِرْ أَزَادَ أَمْ نَقَصَ، فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ
وَهُوَ جَالِسٌ (عب. عن أبي سعيد)

RE. 51/2 (*Îzâ şebbehe alâ ehadikümü's-şeytânu ve hüve fî salâtihi, fekâle: Ahdeste! Felyekul fî nefsihi: Kezebte! Hattâ yesmea savten bi-üzüneyhi, ev yecide rihan bi-enfihi; ve izâ sallâ ehadüküm felem yedri ezâde em nekasa, felyescüd secdeteyni ve hüve câlisün.*)

(*Îzâ şebbehe alâ ehadikümü's-şeytânu ve hüve fî salâtihi*)
“Sizden birisi, namaz kılarken, şeytan ona bir vesvese verirse; (*fekâle: Ahdeste*) ‘Bak işte abdestin kaçtı, yellendin!’ derse; (*felyekul fî nefsihi: Kezebte!*) o kimse ona içinden: “Yalan söyledin! Edepsiz, yalan söylüyorsun!” desin. Yani şeytanın vesvesesine kanmasın; “Acaba hakikaten kaçtı mı?” demesin. İçinden ona öyle cevap versin.

(*Hattâ yesmea savten bi-üzüneyhi, ev yecide rihan bi-enfihi*)
“Eğer bir ses duyarsa veyahut bir koku hissederse, o zaman gerçekten bozulmuştur.”

Ha o zaman tabi çıkarsın namazından, terk edersin artık. Böyle bir şey duymadıkça, kokuyu da koklamadıkça sakın namazını bozayım deme. O şeytan der onu ama sen bak öyle bir şey yok. Kışt dersin ona, yalan söylüyorsun dersin.

(*Ve izâ sallâ ehadüküm, felem yedri ezâde em nekasa, felyescüd secdeteyni ve hüve câlisün*) “Ve sizden birisi namaz kılarken ‘Tam

³⁸² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.37, no:11338; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.140, no:533; Ebû Said el-Hudri RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.473, no:19841; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.266, no:2170.

mı kıldı; eksik mi kıldı, yoksa fazla bir rekât mı yaptı?’ bunu kararlaştıramazsa, o zaman namazın sonunda ‘sehiv secdesi’ yapsın.”

Kılıyoruz namaza ama bir beşeriyet iktizası unuttuk. Acaba üç müydü, dört müydü? Oturdum muydu, oturmadım mıydı? Bir anda kayboluyor kendi nefsi, zihni, unutuyor oturduğunu yahut üç kıldığını, şaşırıyor bayağı... O zaman sen namazını sakın bozma, iki tane sehiv secdesi yap vesselâm.

Bunun altında aşağıda daha açık izahı geliyor: Meselâ üç müydü, dört müydü şaşırtır; “Üç hamlet, bir rekât daha kıl, secdeye git... Dördü bitirmiş beşe geçmişse, bir rekât daha ekle altı olsun, sehiv secdesi yap; ama dörtte oturmak şartıyla... Dörtte oturduysan, beşinciye kalktıysan şaşırdıktan, ona bir de ilave ederekten onu altı yaparsın. Eğer oturmadıysan, namaz bozulmuştur artık.

Bu da güzel şey.

p. İçtiğiniz Şeyi Süze Süze İçin!

Saîd ibn-i Mansûr, İbnü’s-Sünnî, Ebû Nuaym ve Beyhakî, İbn-i Ebî Hüseyin Rh.A’ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸³

إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَمِصْ مَصًّا ، وَلَا يَعْجَبْ عَبًّا ، فَإِنَّ الْكِبَادَ مِنَ الْعَبِّ (ص. وابن السني ، وأبو نعيم في الطب ، هب. عن ابن أبي حسين مرسلًا)

RE. 51/3 (*İzâ şeribe ehadüküm felyemussa messan, ve lâ yeğubbu gabben, feinne’l-kübâde mine’l-gabbi.*)

³⁸³ Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VII, s.284, no:14436; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.115, no:6012; Abdürrezzak, *Musannef*, c.X, s.428, no:19594; İbn-i Ebî Hüseyin RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.295, no:41075; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.268, no:2176.

(*Îzâ şeribe ehadüküm felyemussa messan*) “Sizden biriniz herhangi bir şey, bir meşrubat içerken, süze süze içsin.”

Ne güzel söylemiş Cenâb-ı Peygamber Efendimiz.

Nasıl hayvan suyu içerken uzaktan uzaktan emerek suyu çeker, siz de bardağından suyu emerekten için! Yani lıkır lıkır içmeyin!

(*Ve lâ yeğubbu gabben*) “Bir yudumda, nefes almadan içmesin! (*Feinne’l-kübâde mine’l-gabbi.*) En çok ciğer hastalıkları suyu böyle birden içivermekten olur.” Hele soğuk olursa...

Ağır ağır içince, her ne kadar soğuk da olsa, o ağızda ısınır ve vücuda yine yayılır, rahatlık olur. Fakat birden içilirse, en çok ciğer hastalıkları, verem vs. bundan ileri gelir.

Allah esirgesin...

r. Su Kabının İçine Üflemeyin!

Buhârî ve Tirmizî, Ebû Katâde RA’dan rivayet etmişler.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸⁴

إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ ، وَإِذَا أَتَى الْخَلَاءَ فَلَا يَمَسُّ

ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ ، وَلَا يَتَمَسَّحُ بِيَمِينِهِ (خ. ت. عن أبي قتادة)

RE. 51/4 (*Îzâ şeribe ehadüküm, felâ yeteneffes fi’l-inâi, ve izâ eta’l-halâe felâ yemesse zekerehû bi-yemînihî, ve lâ yetemessah bi-yemînihî.*)

(*Îzâ şeribe ehadüküm, felâ yeteneffes fi’l-inâi*) “Sizden biriniz bir meşrubat içerken içtiği kabın içine solumasın, hohlamasın.”

Sıcak su olur, mesela çay gibi, onu içemez sıcak. Soğutarak, hele çocuklara yaparız, soğutup da içirelim diyerekten. Doğru değil, ya içine soğuk su kat, yahut biraz beklet, soğusun öyle iç

³⁸⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.265, no:149; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.296, no:22587; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.43, no:78; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.V, s.406, no:180; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.I, s.155; Ebû Katâde RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.294, no:41072; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.268, no:2174.

veya içir. Su kabına üfürme!

E bugün işte tıp söylüyor, nefesi alırken iyi almış da verirken içimizdeki bütün zehirleri de alaraktan atıyoruz dışarıya... O zehirli nefesi o suya üfürüyoruz, suyu da zehirliyoruz. Efendimiz bundan da bizi “Yapmayın!” diyerekten men etmişlerdir.

(*Ve izâ eta'l-halâe felâ yemesse zekerehû bi-yemînihî*) “Sizden biriniz tuvalete, ihtiyacını görmeye gittiği zaman sağ eliyle tenasül uzvunu, idrar uzvunu tutmasın, (*ve lâ yetemessah bi-yemînihî*) ve sağ eliyle taharetlenmesin!”

Sağ el mübarektir. O yemeye mahsus, güzel yerlere mahsus. Sol, sümkürmek için, işte münasebetsiz yerlerde, taharete kullanılan bir eldir. Binâen aleyh sağ elinizi helâlarda kullanmayınız, sol elinizi kullanınız.

İdrar yolunda olan idrar kalıntılarını çıkarmak için istibrâ edilir ya, bu istibrâyı da sağ elle yapma! Bu sol el oraya mahsus...

s. Köpeğin İçtiği Kabı Yedi Defa Yıkayın!

Birçok sahih kaynakta, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸⁵

إِذَا شَرِبَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ، فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ
(مالك، ق. ن. ه. عن أبي هريرة)

RE. 51/5 (*İzâ şeribe'l-kehbü fî inâi ehadiküm, felyağsilhü seb'a merrât.*)

(*İzâ şeribe'l-kehbü fî inâi ehadiküm*) “Köpek sizden birinizin çanağından, kabından, kâsesinden bir şey içti mi, (*felyağsilhü seb'a merrât*) o kabı yedi defa yıkayın.”

Bir kabımızdan kedi yer, içerse üç defa yıkamakla temiz olur.

³⁸⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.298, no:167; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.120, no:419; Neseî, *Sünen*, c.I, s.115, no:63; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.438, no:358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.460, no:993; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.240, no:1076; Mâlik, *Muvatta'*, c.II, s.45, no:89; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.371, no:26520; *Câmü'l-Ehâdis*, c.III, s.271, no:2179.

Ama köpek kabımızdan bir şey yediyse, içtiyse, onu yedi defa yıkamak suretiyle yine kullanırız; atmamız yani.

ş. İÇECEĞİNİZİ ÜÇ NEFESTE İÇİN!

Hakîm-i Tirmizî, Hz. Âişe Validemiz'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸⁶

إِذَا شَرِبْتُمْ فَاشْرَبُوا بِثَلَاثَةِ أَنْفَاسٍ؛ فَالْأُولَى شُكْرٌ لِشَرَابِهِ، وَالثَّانِي
شِفَاءٌ فِي جَوْفِهِ، وَالثَّلَاثُ مَطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ؛ فَإِذَا شَرِبْتُمْ فَمَصُوهُ
مَصًّا، فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ يَجْرِيَ مَجْرَاهُ، وَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ (الحَكِيمُ
عَنْ عَائِشَةَ)

RE. 51/6 (*İzâ şeribtüm fe'srebû bi-selâseti enfâsin, fe'l-ûlâ şükrun li-şerâbihî, ve's-saniyetü şifâün fî cevfihi, ve's-sâlisetü matradetun li-ş-şeytâni; feizâ şeribtüm femassûhu massan, feinnehû ecderu en yecriye mecrâhu, ve innehû ehneü ve emreü.*)

(*İzâ şeribtüm*) “Bir meşrubat, içecek içtiğiniz zaman, (*fe'srebû bi-selâsi enfâsin*) üçe bölerek için; üç nefeste, üç defada için! (*Feûlâ şükrun li-şerâbihî*) “Bu içme, şükür mânasını taşır.”

Üçe bölüyorsun: İlk içiş, o meşrubat için bir Allah'a şükür mânasını taşır. (*Ve's-sâniyetü şifâün fî cevfihi*) “İkinci içiş içenin içine şifa olur.” Birinci şükür, ikinci şifa... (*Ve's-sâlisetü matradetün li-ş-şeytân*) “Üçüncüsü de şeytanı def eder, şeytanı def edici olur.”

(*Feizâ şeribtüm femassûhu massan*) “İçerken süzerek için! (*Feinnehû ecderu en yecriye mecrâhu*) Çünkü böyle içiş, yerine gitmesi için çok uygundur. (*Ve ehneü ve emreü*) “Böyle yavaş yavaş içmek çok afiyetlidir ve sıhhate uygundur. Vücuda faydalı olur.”

³⁸⁶ Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III,s.112; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.290, no:41048; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.273, no:2183.

t. İçki İçenin Cezası

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Beyhakî Hz. Muaviye RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸⁷

إِذَا شَرِبُوا الْخَمْرَ ، فَاجْلِدُوهُمْ ؛ ثُمَّ إِنِ شَرِبُوهَا ، فَاجْلِدُوهُمْ ؛ ثُمَّ إِنِ شَرِبُوهَا ، فَاجْلِدُوهُمْ ؛ ثُمَّ إِنِ شَرِبُوهَا ، فَاقْتُلُوهُمْ (حم. د. ه. ح. ق. عن معاوية)

RE. 51/7 (*İzâ şeribü'l-hamre, fe'clidûhüm; sümme in şeribûhâ, fe'clidûhüm; sümme in şeribûhâ, fa'ktülûhüm.*)

(*İzâ şeribü'l-hamre*) “Bu ayyaşlar, sarhoşlar, içkiyi içtiler mi, (*fe'clidûhüm*) onlara meydan dayacağı çekin!”

Meydan dayığı, gelişigüzel, herkesin çullanıp yapacağı iş değil. Bağlanacak; kamçı veya sopa alınacak, çat çat belli ölçüde kaldıracak; hızla vurmamak yok, yavaş vurmamak yok. Standart ölçüler içinde, sopa cezası ile vurulacak.

(*Sümme in şeribûhâ, fe'clidûhüm*) “Bir daha içerse, yine değnekle dövülme cezası uygulayın! (*Sümme in şeribûhâ, fa'ktülûhüm*) Ondan sonra yine içer de bırakmazsa, o zaman onu öldürün.” buyurmuş.

Daha sonra, siyaset bakımından nesh edilmiştir bu...

Ama Allah Ümmet-i Muhammed'i ve bütün beşeriyeti bu içkinin zararından kurtarsın... Yalnız müslümanlar değil bütün beşeriyet kurtulsun... İster İslâm ister başka bir milletten olsun. Çünkü Allah-u Teâlâ'nın verdiği şu güzel hayatı idame ettirmek mecburiyetindeyiz. Bu bir nimettir, Allah-u Teâlâ bunu bize vermiştir. Bu nimeti harap etmek değil, sıhhatli yaşamak için nasıl mümkünse, sıhhat kaidelerine riayet ederek yaşamak

³⁸⁷ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.63, no:3886; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.479, no:2563; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.95, no:16905; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.313, no:17278; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.V, s.97; Hz. Muaviye RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.355, no:13212; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.273, no:2185.

durumundayız.

Sonra bazı doktorlar, “Vücuda kuvvet verir” tabirini kullanarak şarabın içilmesine izin verirler, büyük büyük cinayet işlerler.

Şarabın hiçbir tarafında kuvvet verme yoktur, bütünü zarardan ibarettir. Damlası da... Onu ilaçlara katarak veriyorlar. Şimdi de şekerlere katmak âdet olmuş. Şekerin içerisine sokuyor onu nasıl sokuyorsa, onu da bize yutturuyor.

Ne kadar cinayet bunlar! Yani insanın katline kaseden katil gibi bir şey.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikatı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına cümlemizi kabul etsin...

u. Ölümün Koç Şeklinde Kesilmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî ve Müslim, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸⁸

إِذَا صَارَ أَهْلُ الْجَنَّةِ إِلَى الْجَنَّةِ، وَأَهْلُ النَّارِ إِلَى النَّارِ، جِيءَ بِالْمَوْتِ
حَتَّى يَجْعَلَ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، ثُمَّ يَذْبَحُ؛ ثُمَّ يَنَادِي مُنَادٍ: يَا أَهْلَ
الْجَنَّةِ، خَلُودٌ لَكُمْ مَوْتٌ؛ يَا أَهْلَ النَّارِ، خَلُودٌ لَكُمْ مَوْتٌ، فَيَزِدَادُ أَهْلَ
الْجَنَّةِ فَرَحًا إِلَى فَرَحِهِمْ، وَيَزِدَادُ أَهْلَ النَّارِ حُزْنَ إِلَى حُزْنِهِمْ
(حم. خ. م. عن ابن عمر)

³⁸⁸ Buhârî, *Sahîh*, c.XX, s.216, no:6066; Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.1, no:5089; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.120, no:6022; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.515, no:7474; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.IX, s.434, no:5585; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.125, no:124; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.79, no:280; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’l-Duafâ*, c.V, s.21; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XLV, s.324; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.183; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

RE. 51/9 (*Îzâ sâre ehlü'l-cenneti ile'l-cenneti, ve ehlü'n-nâri ile'n-nâri, cîe bi'l-mevti hattâ yuc'ale beyne'l-cenneti ve'n-nâri, sümme yüzbehu, sümme yünâdî munâdin: Yâ ehle'l-cenneti hulûdün lâ mevte; yâ ehle'n-nâr, hulûdün lâ mevte; feyezdâdü ehlü'l-cenneti ilâ'l-ferahan, ve yezdâdu ehlu'n-nâri huznen ilâ huznihim.*)

(*Îzâ sâre ehlü'l-cenneti ile'l-cenneti*) “Cennet ehli, cennetlikler, cennete varıp gittikleri zaman; (*ve ehlü'n-nâri ile'n-nâri*) cehennem ehli de cehenneme atılınca; (*cîe bi'l-mevti*) ölüm ortaya getirilir. (*Hattâ yuc'al beyne'l-cenneti ve'n-nâr*) Cennetle cehennem tam orta yerine kadar getirilir. (*Sümme yüzbehu*) Sonra boğazlanır, kesilir. Kara bir koç gibi orada kurban edilir.”

(*Sümme yünâdî münâdin*) “Sonra bir münâdî, seslenici seslenir: (*Yâ ehle'l-cenneti*) “Ey cennetlikler! (*Hulûdün*) Siz cennette ebedî kalacaksınız. (*Lâ mevte*) Orada ölüm yok. Bakın, ölümü kestik. Cennette ölmek yok. Ebedî kalacaksınız.” der, münâdî.

(*Ve yâ ehle'n-nâr*) “Ey cehennemlikler! (*Hulûdün lâ mevte*) Bakın burada ölümü kestik. Siz o cehennem azabının içinde ebedî kalacaksınız. Ölmek yok; artık ölüm olayı yok.”

(*Feyezdâdü ehli'l-cenneti ferahâ*) “Cennet ehlinin sevinçlerine sevinç katılacak, çok ferahlanacaklar. (*Ve lâ yezdâdü ehlü'n-nâri huznen*) Cehennem ehlinin de gam ve dertlerine dert eklenecek. Hüzünlerine hüzün eklenecek. ‘Eyvah! Ölmek de yok. Bu azabı sonsuz bir şekilde, ebedî çekeceğiz.’ diye üzülecekler.”

Cehenneme gidip de yansa da kurtulsa kolay iş. Nasılsa hani burada ölüyor, gidiyoruz. Orada da ölsek de kurtulsak iyi ama ölüm yok. O azap ebediyen çekilecek nasıl azapsa... Herkesin azabı da ayrı ayrı. Biri diğerinden beter!

Allah yüzünü de göstermesin, kendisini de göstermesin...

Ehl-i imana Cenâb-ı Hakk'ın çok lütfu var. O ehli iman lâ ilahe illallah'ın hürmetine cehennemde yanmayacak. Lâ ilâhe illallah bir kimsenin kalbinde var, içinde var, onunla yaşamış. Cehenneme girsin de yansın. Olmaz. Yanmaz o!

Yahu bunlar mücerreb şeyler. Hz. Ömer zamanında Humus dedikleri, Halep'in şehirlilerinden bir şehir. Büyükçe bir şehir. Kumandan Hâlid ibn-i Velid RA, oranın zaptına uğraşıyor. En

nihayet diyorlar ki:

“—Olmayacak bu iş. Bize keramet gösterin, teslim olalım.”

Ne istiyorsunuz?

“—İşte bir zehirimiz var, o zehiri içersen...”

Zehiri içiyor. Diyor ki papaza:

“—Esvabını ver.”

Papaz esvabını veriyor.

“—Bu da benim esvabım, gör!” diyor.

Fırın da yanıyor orada... Kendi esvabını dışına koyuyor, papazın esvabını da kendi esvabının içine koyuyor, fırına atıyor. Fırında gâvurun esvabı yanıyor. İçteki yanıyor, dıştakine bir şey olmuyor.

“—Bak!” diyor, “Daha ne istiyorsun? İşte keramet! Zehirinizi içtim, senin esvabın yandı benimki yanmadı. Benimki üstte idi, halbuki benimkinin yanması lâzımdı. Daha ne istiyorsun?”

“—*Lâ ilahe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah!*” deyip kaleyi teslim ediyorlar kumandan Halid ibn-i Velid'e...

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevgili Peygamberimiz SAS'in şefaatine cümlemizi mazhar eylesin... Onun gösterdiği doğru yoldan da ayırmasın...

El-fâtihah!

02. 05. 1976 – İskenderpaşa Camii